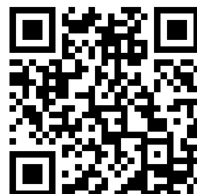

GREFVE CARL PIPERS DAGBOK

HÅLLEN UNDER HANS FÅNGENSKAP
I RYSSLAND 1709—1714

UTGIFVEN

AF KUNGL. SAMFUNDET FÖR UTGIFVANDE AF HANDSKRIFTER
RÖRANDE SKANDINAVIENS HISTORIA

GENOM

ERNST CARLSON

HISTORISKA HANDLINGAR DEL. 21 N:O 1

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1906

HISTORISKA

HANDLINGAR

TILL TRYCKET BEFORDRADE

AF

KUNGL. SAMFUNDET FÖR UTGIFVANDE AF HANDSKRIFTER RÖRANDE SKANDINAVIENS HISTORIA.

TJUGUFÖRSTA DELEN

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1911
[091563]

GREFVE CARL PIPERS DAGBOK

HÅLLEN UNDER HANS FÅNGENSKAP I RYSSLAND 1709—1714

UTGIFVEN

AF KUNGL. SAMFUNDET FÖR UTGIFVANDE AF HANDSKRIFTER RÖRANDE SKANDINAVIENS HISTORIA

GENOM

ERNST CARLSON

HISTORISKA HANDLINGAR DEL. 21 N:O 1

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1906

Förord.

Vid ett besök sommaren 1905 å universitetsbiblioteket i Greifswald påträffade jag bland där förvarade svenska manuskript en handskrifven volym i folio, signerad »Cod M^{s} Svec. 57 fol.» Volymen, som är bunden i prydligt skinnband och skrifven med en flytande handstil, liknande den i 1700-talets svenska kansli öfliga, bär titel »*Kongl. Rådet Gref Carl Pipers Dagbok Hållen under Hans Fångenskap i Ryssland från 1709 till och med 1714*».

Huru denna volym, som af alla tecken att döma är en något senare omsorgsfullt gjord utskrift af en af grefve Carl Piper själf i fångenskapen hållen eller dikterad dagbok, kommit att hamna i nämnda bibliotek, är ej kändt. En möjlighet, som framkastats, är att volymen, hvilken synes ha tillkommit för något släktarkivs räkning, en gång tillhört riksrådet grefve Axel Löwen, som 1748—66 var generalguvernör i Pommern och Greifwalds akademis kansler samt gift med Sofia Carolina Piper, grefve Carl Pipers yngsta dotter, och sedermera ur grefve Löwens händer på ett eller annat sätt kommit i universitetsbibliotekets ägo. Från bibliotekets sida har gissningsvis uttalats, att Piperska dagboken möjligen kommit dit med den år 1743 förvärfvade Nettelbladtska samlingen; men om så förhåller sig, återstår att förklara, huru dagboken kommit att tillhöra nämnda samling.

Då ifrågavarande dagbok innehåller åtskilliga uppgifter af historiskt intresse dels angående Poltavaslaget och händelserna under tiden närmast därefter, dels och i synnerhet angående grefve Pipers förhållande till fältmarskalken Rehnsköld och hans trägna omsorger för att lätta sina landsmäns öde under de svåra fångenskapsåren 1709—14, har Kungl. Samfundet ansett den förtjäna att offentliggöras. Detta har väsentligen underlättats genom välvilligt tillmötesgående från direktorn F. Milkau och bibliotekarien E. Kuhnert vid universitetsbiblio-

teket i Greifswald, hvarigenom originalet kunnat af utgifvaren begagnas i svenska riksarkivet, ett tillmötesgående, för hvilket jag härmed anhåller få uttala min lifliga tacksamhet.

Originalets skrifsätt är troget återgifvet med undantag däraf, att öfverallt begagnats *v* för w och *j* framför vokal för *i* samt att liten begynnelsebokstaf konsekvent användts utom vid titlar omedelbart före namnet. Interpunktionen har däremot, till underlättande af innehållets uppfattning, genomgående moderniserats.

Att den piperska dagboken existerat i mer än en afskrift framgår bland annat däraf, att i svenska riksarkivet finnas (Handl. rör. Nord. kriget XXIX, Svenska fångar i Ryssland) två af olika hand gjorda utdrag af densamma, det ena hållet i tredje person och omfattande tiden 28 juni—30 dec. 1709, det andra fullt verbalt och omfattande tiden 16 sept. 1710—21 febr. 1711, utdrag, på hvilka arkivarien m. m. d:r Th. Westrin välvilligt fästat min uppmärksamhet. I slutet af det senare utdraget finnes en anteckning af Piper af innehåll, att: »vid min journal är till observera, att emedan jag måste befara, att den kan råka i fiendens händer och jag i någon olägenhet då skulle kunna förfalla, ifall de inhämtade, att jag därutinnan något olofligt och förbudit hade inryckt, ty har jag måst blifva vid det allenast, som lofligt varit och i publique conference förelupit, och förbigå, hvad jag tid efter annan resande kommiterat i Sverige att föredraga».

Till dagboken har, såsom talrika hänvisningar gifva till känna, ursprungligen hört ett brefregistratur, som icke mer är för handen. I svenska riksarkivet finnes dock i nyssnämnda samling ett brottstycke däraf (23 okt. 1713—20 juni 1714). Dessutom förvaras däri original och koncept ett större antal bref dels från grefve Piper, dels från honom och fältmarskalken Rehnsköld gemensamt åren 1709—1714. Registraturet kan alltså till väsentlig del rekonstrueras, och en samling af nämnda bref torde såsom utgörande ett viktigt komplement till Pipers dagbok och bidragande att sprida ljus öfver de fångna svenska krigarnes förhållanden i Ryssland under ifrågavarande tid vara väl förtjänt af att publiceras.

Stockholm i november 1906.

Ernst Carlson.

Anno 1709.

Den 27 Juni om aftonen, sedan skumt var, bröt armeen åp och i tre columner marcherade till fiendens läger. Något före solenes upgång d. 28 kom den columnen, hvarvid Hans Kongl. Maj:t var, för de fientlige skantzarne, och sedan vi något hade töfvat, till dess andra columnen hinte stöta till oss, grepo vi skantzarne an, och giorde oss straxt mästare af en del, pousserandes fientlige cavalleriet, som var ryckt emot oss. Då det var skiedt, höllo vi stilla två timar eller något mehra, som berättades, att afvänta General-Major Roos med dess column. Medlertid feck det fientlige cavalleriet, som af våra var brackt på flychten, råderum att draga sig till dess infanterie och stöta med det samma tillhopa. Under varande tid hade jag lagt mig till hvila icke långt ifrån Hans Kongl. Maj:ts båhr under ett trä i en öppen trägård, och en liten stund däreffter kåm Cantzli-Rådet Hermelin till mig, berättandes, att Hans Kongl. Maj:t läte föra sig bort ifrån den ort, där han hvilade. Jag svarade honom därpå, att det hade ingen hast för oss, medan ännu ingen linie de bataille vore formerad, hvartill någon tid erfordrades. Han red därpå bort, men kom straxt tillbaka, berättandes, att fienden vore i full anmarch att gripa oss an, och vore allenast några musquetskått från oss. Hvarpå jag satte mig till häst, och då jag feck se fienden vore in på oss avancerat, men vår armée ännu intet rangerat en bataille, sade jag till Hermelin: »Gud måste giöra undervärck med oss, om denne gången väl för oss skall aflöpa», kastade mig därpå åth högre flygelen, i mening där att anträffa Hans Kongl. Maj:t. Men då jag ditkom, fan jag vårt cavallerie i största confusion och så stort trängsell, att jag intet kunde komma igenom dem; därtill med hade de främsta redan plierat och fullit på de, dem närmast stode, och desse åter på dem bakom sig. Hvilcket då jag såg, vände jag om att söka Hans Kongl. Maj:t hos infanteriet, men fan, att de

samma hade vikit uhr det rum de stått, och att en fientlig stor formerat carré hade intagit samma platz, och hade jag af ovettenhet säkert råkat dem i munnen, där icke en af våra officerare hade varnat mig, att det vore fienden.

Jag kastar för den skull hästen om och tänkte bättre uth före att träffa Hans Kongl. Maj:t, men kunde intet komma fram för vårt cavallerie, som redan var på flychten. Jag måste altså ett stycke föllia med, och då jag kom fram bättre, träffade jag Fältmarskalken med ett vårt dragone-regemente i fult uthritande. Jag var glad, att jag feck se honom, och frågade strax, hvar Hans Kongl. Maj:t vore. Han svarade mig: »Jch weiss nicht»; därpå jag sade: »För Gudz skull låt oss intet förlåta vår Konung, som ligger siuk på båhr och kan intet hielpa sig sielf.» Han svarade därpå: »Ess ist alles verlohren»; hvartill jag sade: »Gud förbiude det; en armée kan fuller drifvas tillbaka, men åter sättia sig att giöra fienden motstånd.» Medlertid ritades uth så starckt man kunde, och då vi kommo genom byn på slätten sade jag till Fältmarskalken: »I, som hafven här att säija, jag beder Eder för Gudz skull I ville sökia, sedan troupperna nu mehra äre komne på rymden, att få dem till ståndz, eller och, där I intet kunnen förmå dem därtill, att I då ville visa dem, hvart de skola draga sig, på det de så förskingrade, som de uthrita, intet allesamman af fienden måtte varda nedergiorde.» Han svarade mig därpå intet, och höllo vi då hos Öfverstarne Duker och Tauben; men förr än jag hinte se mig om, var han borta, och då jag frågade efter honom, viste de migh uth åth fältet, där han red. Jag satte efter honom och sade ånyo till honom de ord jag tillförende hade sagt, hvarpå han följde mig tillbaka, men straxt, uthan att jag blef det varse, begaf sig till fältet, då jag åter frågade efter honom, viste de mig å nyo, hvarest han red. Jag red andra gången till honom och bad honom giöra, hvad jag hade honom rådt, åthminstonne där intet det förra stode till uthrätta, att han då ville säja dem, det de hade att begifva sig till bagaget. Han följde mig andra gången tillbaka; men förr änn jag omsåg mig, var han borta långt på fältet, dit de fientlige troupperne höllo. Hvilcket då jag såg, frågade jag intet vidare efter honom, uthan som jag, medlertid att hästen störte med mig, blef skilld ifrån våre troupper, frågade jag om ingen viste, hvarest vårt bagage hölle, och angaf sig en, som mig sades vara Major Behr, att villia föra

mig dit, men i stället brackte mig till Pultava uthi stor fahra under vägen för cossakerne.

När jag dit olyckeligen ankom och blef af Commendanten höfligt emottagen, skickas därom straxt efterrättelse till lägret, och efter en times förlopp blef mig ansagt, att jag hade till at förfoga mig till Hans Zariske Maj:t. Sedan jag var så vida färdig, att jag skulle stiga till häst, kommer ett annat bud, som säjer, att jag hade till att blifva där qvar, till dess Stats-Secreteraren Schaffiroff ankomme, som hade i befallning att hämpta mig af. När han ankom, hälsade han mig af Hans Zar. Maj:t och lät mig försäkra om dess nåd och ett honnet handterande. Jag tackade därföre ödmiukeligast och tviflade därpå ingalunda, medan jag vore råkad under en christelig puissences händer och våld. Däruppå frågade han mig, hvarest fält-cassan vore och om där funnes tillgång på stora penningesummor. Jag svarade: »Vi hafva ingen general-fältcassa, utan hvart regemente har sin cassa, som det partiet fuller lärer hafva erfarit, hvilcket för kort sedan eröfrade General-Major Cruus regementz-cassa.» Han svarade därpå: »Huru kan det vara mögeligit, att en så nomreuse armée skall hafva begifvit sig så långt ifrån deras rikes gräntzor och intet hafva försedt sig med ansenlige penningeposter.» Jag svarade därtill, som torde hända, att vårt bagage lärer råka i deras händer, hvarunder regementz-cassorne jemväll finnas, så lära de då bäst kunna erfara, huru ansenlige summor där äre att tillgå. Därefter frågade han mig efter Hans Kongl. Maj:tz och hof-cassan, och om icke den vore rik af penningar. Jag svarade därtill, att han lärer bedraga sig, om han det tror. Han förundrade, att så i sanning skulle vara, repeterandes sitt förra tahl. Jag svarade därtill, han måste vetta, att vi har hållit onödigt för hof-cassan att släpas med store penningesummor, medan vi alltid har hafft hos oss kiöpmän, som tillbrackt oss allehanda vahror, och för de penningar, de därföre undfått, tagit vexlar för säkerheten skull och låtit oss bekomma penningarne, på hvilcket sätt aldrig har felat oss penningar, uthan att släpa dem med oss. Sidst frågade han efter min cassa. Jag svarade honom, där lärer han finna litet eller als intet; ty jag hafver betiänt mig af samma medell till att undfå så mycket penningar, som jag behöfde. Han viste sig något otålig öfver detta mitt uthlåtande; men jag uthlät mig med löje, att han lärer erfara det sig i sanning så förhåller, när de få vårt

bagage om händer. Därefter frågade han efter cantzlie-acterne, hvartill jag svarade, att de måste finnas vid bagaget; han kan nogsamt tänkia, att intet hafva de följt mig.

Efter denne discoursen begynte han så väl i qvarteret som under vägen i vagnen, hvarest jag tog af honom handen, sättiandes min hatt på, då han satte sin på sig, högmätigt tala om Hans Zar. Maj:tz värck och förachteligen uthlåta sig om det öfvermod, Hans Kongl. Maj:t vist, hvarpå honom behörigen i alfvarsamme termer blef svarat, så att han däruthaf blef så irriterat, att, i stället till att föra mig in för Hans Zar. Maj:t, går han allenast dit och gör mitt pourtrait i värsta måttan, och låter mig föra in i Furst Menskikoffs tält, hvarest jag af honom sielf blef höfligen emottagen, finnandes där för mig Fältmarskalken, princen af Wirtenberg och en hop andre officerare, men blef intet så bemött af General-Major Allart, hvilken, jag hade icke väll fått hälsa, tillfrågar mig, om jag icke kände honom. Jag svarade därtill nej, och då Fältmarskalken sade mig, att det var han, och jag hade hälsat honom med en höflig mine, begynte han med oanständige ord att uthfara, huru som jag hans suppliquer i fångenskapet icke hade föredragit Hans Kongl. Maj:t och därpå honom skaffat svar; sedan huru som de ryske fångarne vid ankomsten till Stockholm äre blefne omförde i procession kring staden till ett spectacel för hvar man, och sidst i hvad för hård arrest han är blefven satt, där ingen menniskia varit tillstått att få tala med honom, ehuruväl icke dess mindre han genom lönlige vägar och en qvinnesperson har haft en richtig correspondence. Jag svarade därtill, att oss nogsamt vore däraf vitterligit, det han plägat en oloflig correspondence, i det under bagaget, som af saxerne eröfrades vid Cliskow, man hade ertappat åthskillige dess bref om Sveriges tillstånd till Konung August; men han skulle hafva fördrag så högt att besvära sig öfver dess hårde fängelse, elliest nödgades jag uptäckia orsaken. Han achtade intet sådant, continuerandes att ifra sådant. Jag uthlät mig änteligen, att, som jag såg, det han änteligen ville hafva det uppenbarat, så skedde sådant emot honom för det han emot dess gifne parole hade brukat oloflig correspondence och genom penningar låckat af otrogne undersåtare till att få vetta om tillståndet och det till fienden berättat, hvilcket, där någon af oss skulle giöra, begära vi intet bättre blifva handterade. Medlertid lärer ingen af dem, som hållit sig inom sina skranckor, kunna

annat berätta, än att de blifvit honnet handterade. Därpå begynte han ännu med större animositet uthfara, men bad mig Furst Menskikoff, att jag därpå intet ville reflectera; han vore drucken. Sedan denne discoursen var ändat, säger Fursten till mig: »I läre rätt nu få se Hans Kongl. Maj:t här hos Eder.» Jag svarade: »Nej, Gud lärer bevara honom därföre.» *Han:* »Vi hafva redan efterrättelse, att han är råkad i våre händer.» *Jag:* »Det vore en stor olycka; men jag tror det intet, förr än jag får se det.» En stund därefter fördes jag bort från Fursten till Fältmarskalk Scheremetoff, hvilcken migh helt höfligen undfägnade, och icke allenast behölt mig hos sig till aftonmåltid, uthan och sedan öfverlät mig sitt softält och säng och tillböd mig, där jag så behöfde, 1000 ducater till låhns. Dock kom jemväl dit General-Major Allart och med ännu större otidighet uthfor uthöfver det förra, han sade sig vara vederfaret i Sverige. Men jag skonade icke heller svara honom därpå ännu alfvarsammare än hos Fursten var skiedt, till dess änteligen Fältmarskalken bad, att jag intet ville achta, hvad han säjer, han vore fuller; hvarpå jag lade mig till hvilo.

Den 29 Juni bad jag Fältmarskalken, han ville hafva den godheten, som jag intet mehra hade, än hvad jag stod uthi, och sända till vårt bagage, hvilcket nu mehra befahrades vara råkat i deras händer, och begära uth mitt bagage. Jag åstundade däraf allenast en klädning och något linntyg; det öfriga, så mycket honom däraf behagade, förunte jag honom af alt hierta. Han lofvade straxt att villia därå förskaffa mig Hans Zar. Maj:tz occase, men bad därhos Gud bevara sig från den lacheté, att han däraf det ringaste värde skulle taga till sig, altsammans skulle för mig blifva oförryckt, så vida det ännu ej vore skingrat af andra. En half stund därefter kom han tillbaka med Hans Zar. Maj:tz occase, men rådde mig, att jag skulle sända med dess folk en min betiänte, som kunde uthvisa, hvilcket bagage mig tillhörde; det jag också giorde, skickandes med hans folk fältscheren Grass. När han kom till bagaget, hafvandes Fältmarskalken tillskrifvit General-Lieutenanten Galitzin, som vid de fientlige troupperne ännu förde commendo, att han till min uthskickade skulle låta afföljia mitt bagage, blef sådant af honom strax efterkommit; men i det samma infunne sig hos troupperne Furst Menskikoff, då Galitzin lät vetta, att nu mehra kunde han intet vidare försvara mitt bagage, uthan hade Grass därom att anhålla hos Fursten.

Såsom våre hade redan capitulerat och Fursten lät bagaget passera för sig genom mönstring och hos honom stod den brandenburgiske afskickaden till oss Stiltman, hvilcken föruth geck öfver till fienden; altså och när mitt bagage skulle fram om gå, ropade han öfverliudt till: »Där kommer Grefve Pipers bagage», hvarpå det blef anhållet och alt förskingrat. Först tog Fursten däraf, hvad honom anstod, sedan hans hofbetiänte hvad dem behagade, änteligen dragonerne hvad qvarlemnades, så att jag däraf icke behölt så mycket som en skiorta på lifvet, utan ville de jemväl taga bort de skodde hiulen under min carrette och gifva i stället oskodde hiul, sedan de hade uthsedt de bästa förspannen och mig allena lemnat någre kräk. Klockan vid pass nie kom Gross-Cantzlern Goloffkin till Fältmarskalken Scheremetoff och lät mig vetta, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, det skulle han taga mig till sig, som och straxt skiedde, sändandes han efter mig sin vagn. Om middagen spisade jag vid hans bord, men sedan åth jag för mig a part. Och som jag hade förtörnat de begge förberörde, i det jag dem intet eftergaf, så blef jag också af dem hos Hans Zar. Maj:t så viderligen angifven, att Hans Zar. Maj:t intet lät mig komma till sin hand, utan med vacht mig så strängt lät bevaka, att ingen feck komma med mig till tals, ej heller jag att tala med någon, där dock de andra våre Generaler hade en hel större frihet.

Den 30 Juni firades Hans Zar. Maj:tz födelsedag, hvarvid styckerne trenne resor kring hela lägret blefvo lossade, och dess uthan vid skålars drickande lossades hvarje gång 13 stycken. Jag med Fältmarskalken, Generalerne och Öfverstarne blefvo jembväl inviterade till Hans Zar. Maj:tz tractamente, och förde oss den medgifne officeraren till tältet, hvarest Hans Zar. Maj:t tracterade sine magnater. Men då Hans Zar. Maj:t blef oss varsse, gaf han befallning, att vi skulle föras till Furst Menskikoffs tält, hvarest vi blefvo tracterade af doctoren Ariski.

Den 1 Juli kommo till mig Gross-Cantzlern Goloffkin och under Cantzlern Schaffiroff och låto mig vetta, att General-Major Mejerfelt vore ankommen ifrån Hans Kongl. Maj:t, skickat till mig, och som han hade begärt att hos mig få afläggia dess värf, så vore honom sådant af Hans Zar. Maj:t bevilliat, dock med villkor, att det skulle skie i deras närvaru och på det tyska språket. Därpå inkallades General-Major Mejerfelt, hvil-

ken berättade, att han hade Hans Kongl. Maj:tz ordres till mig, det jag skulle sökia att få ett chartell uprättat, och för det andra afhandla om fred. Jag svarade därtill, det jag vore färdig att conveniera med dem om cartelletz uprättande, men att sluta någon fred såge jag för mig intet giörligit vid så fatte saker. De replicerade, att som de tillförende trägit anhållit om ett cartells uprättande, men vi därefter aldrig hade velat lystra och därtill oss beqväma, så funno de icke heller nu deras convenience det att ingå, enär vi det åstunda och begära; men hvad fredens afslutande anginge, förmente de sådant väll kunna låta sig giöra, och som jag därom hade min Konungz ordre, så borde jag ju intet det samma difficultera. Jag svarade därtill, att de nogsamt kunde begripa, det för mig i detta tillståndet detta ogiörligit vore, i det Hans Kongl. Maj:t vid min skillsmässa ifrån honom däröfver intet har kunnat mig behörigen instruera. För detta olyckelige slaget har ju Hans Kongl. Maj:t fört öfver alt segersamme vapn och har fienden vikit undan, ehvart Hans Kongl. Maj:t har vändt sig, uthan orsak är Hans Kongl. Maj:t blefven angripen; och följjer däraf, att Hans Kongl. Maj:t icke allenast skulle hafva prætenderat alle sine länder tillbaka uthan och därofvan uppå ett ansenligit af fienden, jempte satisfaction för all tagen skada. Men efter denne olyckan lära de å deras sida så mycket mindre sig därtill villia förstå, som de kort för den samma prætenderade att få ansenlige länder af Hans Kongl. Maj:t, och understår jag mig intet det ringaste att cedera af Hans Kongl. Maj:tz rätt, omskiönt våre saker synas genom denne olyckelige händelsen något vara förvärrade. Jag kan icke heller annat tro, än att Hans Kongl. Maj:tz villie med General-Major Mejerfelt vore det jag skulle sökia till att afgiöra præliminaria, nembl. conveniera med denne sidan om tractats orten och persohnerne, som till fredzhandlingen å begge sidor skulle blifva brukade, med annat dylikt, och därtill vore jag benägen. *De:* »Jag hörde ju af General-Majoren, att Hans Kongl. Maj:tz villje vore, det jag skulle sluta om en fred. Hvarföre ville jag däruthinnan opiniatrera, som i allt annat?» *Jag:* »Det giör jag intet, utan bad dem anse omöjeligt för mig sådant att kunna värckställa, ity de af det, som förr är sagt, nogsamt kunna döma, att jag däröfver intet kan vara behörigen instruerat. Och hvad hulpe det dem, om jag som en fånge blefve genom unsäjelser tvungen att cedera något af Hans

Kongl. Maj:tz rätt. Det ankomme ju alt på Hans Kongl. Maj:tz ratification, och följde den intet, så vore ju alt för ogiordt achtandes, hvad jag hafver ingått.» *De:* »Jag lärer en gång se mig illa före med min opiniatreté.» *Jag:* »Att visa det jag är oskyldig till det de mig förevita, så föreslår jag, att de ville till mig öfvergifva skriffteligen deras prætentioner och tillåta, att jag därmed måtte få resa till min Konung och förnimma däröfver dess förklaring.» De uptogo sådant med löje, säjandes, att jag intet lärer så lätt slippa. *Jag:* »Sänder då en annan af cantzliet därmed fort; men det præcaverar och beder jag föruth, att prætentionerne måtte upsättias så lindrige, att hopp må vara, det de lära kunna antagas.» *De:* »I kunne lätteligen tro, att de lära blifva svårare än de vi öfversände för slaget.» *Jag:* »Så kan jag däremot försäkra, at de lära finna als ingen ingress, så länge något prætenderes att behålla det Hans Kongl. Maj:t har tillförende tillhört.» *De:* »Huru kommer jag så att tala, där vi stå i fahra att mista mehr för mindre.» *Jag:* »Ännu se intet, Gudi skie lof, våre affairer så illa uth. Det är sant, vi hafva förlorat ett stort, i det vi uthi denne sidste actionen varit olyckelige; men därmed är intet alt hopp försvunnit till att åter kunna repa oss. I å Eder sida hafve åthskillige resor varit olyckelige, och ändå kunnat bringa Eder up i det stånd som är; hvarföre skall det samma oss mehra vara förment? Dhe måste vetta, att vi alt här till hafve fört krig på andras bekostnad, och ännu intet gripit vårt egit an. Nu kommer man först att skrida därtill, och må ingen inbilla sig, att icke förmögenheten är så stor, det vi därmed läre kunna uthärda så länge som en annan, hvilcken redan en lång tid på egen bekostnad har fördt krig.» *De:* »Tro I intet, att vi läre få allierade till hielp?» *Jag:* »Ja, men tro I, att oss lära felas det samma, åthminstone är jag försäkrad, att Gud lärer stå Hans Kongl. Maj:t bi, som oskyldigt är angripen.» *De:* »Om jag intet viste, att jag vore fången.» *Jag:* »Jo, men mig är därigenom intet betagit att uthsäja sanningen.»

Under påstående denne conference kom Hans Zar. Maj:t till oss att tala med Gross-Cantzlern Golloffkin, och vid det han geck mig förbi, räckte han mig handen, den jag kyste, uthan att säja till mig ett ord. Och sedan han något litet har talt med honom, gick han bort och vi skildes åth.

Den 2 Juli blef jag inqvarterat i staden, medlertid att lägret flyttes närmare in under staden, straxt ofvanför morassen.

Dito blef mig ansagt i Hans Zar. Maj:tz nampn det jag skulle upsättia ett bref till Hans Kongl. Maj:t, och där uthinnan advertera, det i fall till någon uthväxling af fångarne skulle blifva bevilliat, då min persohn emot ingen annan kunde på fri fot ställas än emot Fältherren Mazeppa, och där sådant för tiden intet kunde skie, at han Mazeppa måtte blifva i säkert förvar satt, efter som elliest sådant vid fredztractaten, som komme att slutas, skulle gifva en stor svårighet med mehra, som brefvet i registraturet uthvisar. Jag förundrade mig, huru de komme att giöra detta förslaget till min uthväxling. Mazeppa vore ju hos dem ansedd för den värste förrädare, och jag vore i anseende hos min öfverhet för en trogen och redelig tienare; därtill viste jag intet, att jag på något sätt hade förbrutit mig emot Hans Zar. Maj:t. Huru kommer man då att sättia mig i paralel med en sådan? Jag unbad mig fördenskull att skrifva detta brefvet, men det blef mig pålagt i Hans Zar. Maj:tz nampn att giörat.

Den 6 Juli flytte jag åter uhr staden till Grefve Goloffkins qvarter.

Den 10 Juli kom General-Auditeuren Lilliestierna till mig, berättandes i hvad för stort älände större delen af fångarne sig befunno, därtill med spargerades, att de skulle blifva skingrade från hvarandra, på hvilcket sätt de, som något hade att tillgå, intet kunde komma dem till hielp, som intet ägde. Jag viste mig i förstonne här öfver rådlös; änteligen förklarade jag mig, att där Fältmarskalken och de andre Generalerne sådant bevilliade, så ville jag uthgifva till någon viss vårt creditiv på 30,000 rubell att upnegotieras för samptel. nödställte fångar, hvilket som de låto sig behaga, så uthfärdades ett slikt creditiv, som registraturet uthvisar.

Den 11 Juli lät Fältmarskalken mig veta, att Generalerne och Officerarne skulle blifva från hvar andra skillde och till åthskillige orter försände; men at man därhos dem bevilliat, att hvar af Generalerne skulle få hos sig behålla några och hvilka officerare dem hälst behagade. Därpå hade de nu författat hosgående förteckning, förfrågandes mig, om jag därhos ville upsättia, hvilka personer jag åstundade hos mig behålla. Jag lät tacka honom därföre och lämnade därhän, hvad de upsatt; men som jag befann, att de gemene skulle crevera och gå under, ifall ingen af Generalerne begärte att få blifva hos dem att kunna se dem till godo, så bad jag inständigt, att de

därom ville anhålla, det en af Generalspersonerne åthminstonne måtte få förblifva hos hvart och ett partie på hvar ort, dit de blefvo försände, lämnandes jag dem för det öfrige af officerare att behålla hos sig, hvilka de hälst åstundade. Hvad mig anginge, lärer jag hos Ministern göra a part ansökningh om dem jag begärte att få hos mig. Det jag och giorde, anhållandes att få hos mig cantzliet och hofstaten; det förre blef mig bevilliat jemte Ryttmästar Törnflycht och Hoffprädikanten Magister Norberg. Men hofstatsbetiänte refuserades mig att få hos mig, efter jag komme att blifva hos Hans Zar. Maj:tz Ministere, dit de komma. En stund därefter återkom Lilliestierna med svar från Fältmarskalken, att han samma påminnelse väll uptog, och som originalet af den förre upsattsen redan tillförende vore öfvergifven, så ville han om detta senare låta affatta ett a part memorial, och det sedan öfverlefverera. Jag tog edh af Lilliestierna, att han i framtiden skulle vara ett vitne, det jag detta hade påmint, hvilket jag förorsakades därföre förnämligast att giöra, efter som då jag jempte min sak androg denne saken hos Ministeren, de låto därvidh intet förmärckia någon serdeles svårighet, att ju det skulle kunna låta sig göra. Men mig berättades sedermehra, att Generalerna uppå deras senare memorial skulle hafva fått det svaret, att nu mehra sådant vore för sent, efter annars vore resolverat på deras första memorial, hvarifrån man nu efteråth intet kan gå.

Den 13 Juli kallade Zariske Ministeren mig till sig och lät vetta, som man ännu ingen viss efterrättelse hade, hvarest Hans Kongl. Maj:t sig uppehölle, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat till Sverige att låta afskicka Secreteraren Cederhielm emot parole innom 3 a 4 månader åter att infinna sig med de conditioner, hvarpå Hans Zar. Maj:t vore sinnad att återställa freden, jempte flere puncter, angående så väl deras fångars honnettare tractament som annat. Och så snart man finge efterrättelse, hvarest Hans Kongl. Maj:t vore ankommen, tänckte man samma conditioner honom att tillställa; medlertid kunde Senaten i Stockholm hafva råderum sig att betänkia, hvad de härtill ville resolvera, hvarom jag hade att låta till dem ett bref afgå, tillställandes mig conditionerne skrifteligen. Jag lopp dem i deras närvaru igenom, och som jag befann dem för Hans Kongl. Maj:t odrägelige att ingå, bad jag inständigt, att de måtte upsättias i lindrigare termer,

elliest kunde jag försäkra i stället att befordra freden, så framt det är deras fulla alfvar, så lärer det giöra freden studzig och aigrera gemöterna ännu högre emot hvarandra, repeterandes vidlöftigare det förra och ännu mycket mehra därtill. Men de blefvo inständigt vid deras upsatte memorial. Och som dess uthan däruthinnan stod omrördt om deras fångars hårde tractamente, begärandes de af mig, att jag i brefvet skulle berömma det mycket honnéte tractamente, som våre här vederfors, så vägrade jag sådant att giöra för tvenne orsaker skull, nembl. först efter jag intet tillstod, att deras fångar i Sverige hårdt blefve handterade, i det vi till vår armée altid hafft den efterrättelsen, att deras fångar snarare hafft större frihet än dem bordt, lärandes de där fortification af Hans Kongl. Maj:tz betiänte, och dess uthan, när de villia förlusta sig uthom staden, blifva de hela nätterne uthe, och måste borgerskapet, som öfver dem vacht hålla, uppassa dem till dager blifver. Sedan har jag icke heller serdeles orsak nu föruth så högt att uthskrika våre fångars myckna honnete tractamente här, medan jag intet kan säja, att jag så blifver handterad, och hafva de öfrige större förmåhn, så är det en nyss påbegynt sak, kunnandes intet vara försäkrat, att de lärer continuera, sedan vi komma uhr Hans Zar. Maj:tz åsyn, och finna våre gamble fångar vederspelet, i det de, som tidigast hos Hans Kongl. Maj:t äre inkomne med ohörlige lamentationer öfver ett ohörligit förfarande med dem. Jag måste altså vänta, hurudant tractamentet blifver, sedan man från arméen blifver bortförd, innan jag berömmer det; elliest skulle jag komma att förleda Senaten till att bevisa deras fångar all honnetetet i stället våre här å denne sidan blefve hårdt handterade. De viste sig öfver detta mitt uthlåtande helt otålige och missnöjde, säjandes, att jag altid opiniatrerade, och hos Hans Zar. Maj:t redan vore ansedd för en brusque man. *Jag:* »Så måste jag nöja mig, att jag hos min öfverhet blifver ansedd för en trogen tienare.» Därpå begynte de particularicera, andragandes residenten Cilkow, hvilcken emot jus gentium blefve qvarhållen och helt rude tracterat. Jag svarade därtill, att ingen kunde säja med rätta, det han emot jus gentium vore qvarhållen; ty läser man rätt auctorem de jure gentium, så lärer man befinna, att han intet statuerar emot alt folks rätt vara handlat, när man tager dens minister för hufvudet och anser lika som en fånge, hvilcken uthan någon föruth giord

krigz declaration och uthan att ansäja sin minister, det han skulle draga sig från det hofvet af, begynner fientligen angripa och med krig intestera det hofvet, hos hvilken hans minister sig uppehåller. Dock lärer samma Cilkow med skiähl intet kunna klaga, att han blir rude tracterat; men efter man vill particularicera, så hafve vi stor orsak att besvära däröfver, det General-Major Horn med dess barn på det hårdaste blifver handterad och med sine barn kastad under jorden i hohl, der hvarcken sol eller måne på dem skiner, och de oundvikeligen af hunger och vanskiötzel måste förgå. *De:* »Det hafver han förtiänt, i det han Hans Zar. Maj:t irriterat till vrede därigenom, att han dem af Prebrosenski Regementet, som han fått fången, satt uthi slätta rum, som största fahran varit underkastade för bomber.» *Jag:* »Det står intet en Commendant till förtänckia, att han under ortens belägring söker på det bästa att försäkra sig om sine fångar, det de intet måge kunna begynna något oliud.»

Den 14 Juli. Jag tog mig änteligen på at uthfärda sådanne bref till Kongl. Senaten så väl angående fredzconditionerne som fångarnes tractamente, som registraturet vidare uthvisar.

Den 15 Juli fördes jag ifrån Pultava till Reschitilauca den vägen Hans Zar. Maj:t med dess föllje tog. De andre Generalerne sades dels skola blifva förde med Fältmarskalken till Oranienboum, dels med Grefve Lewenhaupt till Smolensko och andre till andre orter.

Den 16 Juli tog Secreteraren Cederhielm af mig afskied och reste till Sverige.

Den 17 Juli. Som de nu mehra hade fått efterrättelse, att Hans Kongl. Maj:t vore ankommen till Oczakow, kallade Ministeren mig till sig och lät vetta, att man nu ämnade samma conditioner om fredens härställande till Hans Kongl. Maj:t, som man med Cederhielm hade afsändt till Kongl. Senaten, och att jag fördenskull därom hade att tillskrifva Hans Kongl. Maj:t. Jag bad fördenskull ytterligare, att de ville moderera conditionerne, elliest kunde jag försäkra, att därpå vorde följjandes ett obehageligit svar. Men de blefvo fast vid det, som upsatt var, och frågade mig, hvem jag trodde, att man med samma expedition bäst skulle kunna afskicka. Jag föreslog mig först sielf. Men däråth logo de, säiandes, att jag intet måtte inbilla mig resan vore så lätt; jag finge då äta hästkiött

under vägen, som min konung hade måst giöra. Ja gerna, sade jag; men de afslogo det aldeles. Som jag nu af begynnelsen därföre hölt, att General-Major Mejerfelt borde blifva ansedd för en fri person, den de borde låta gå, hvart honom hälst behagade, och att man för ingen del för honom kunde prætendera en af lika character af deras fångar lös, hvilcket jag honom jemväl rådde inständigt att påstå och intet sig därifrån begifva, som jag dock förmärckte, att han begynte göra, så föreslog jag till afsändningen Secreteraren Düben. De höllo det intet orådeligen och lofvade taga det ad referendum; medlertid instruerade jag Düben om alt, hvad han hade Hans Kongl. Maj:t att förebringa.

Den 18 Juli om morgonen läto de mig vetta, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat till Dübens afsändande. Men då Mejerfelt det feck vetta, var elden lös i blårne, och hvad han icke tillförende hade sökt att blifva afskickat, hvilcket dess uthan har kunnat skie, så drifver han därpå både med skiänker och revers at villia för sig skaffa lös en af deras General-Majorer, det han måtte blifva framför någon annan därtill brukat, det han och änteligen obtinerade. Jag remonstrerade, att han däruthinnan mycket illa hade giordt och kunde försäkra honom, att Hans Kongl. Maj:t intet vorde gifvandes någon lik emot dess character af de ryska lös; men alt halp intet, uthan skilldes vi halfva ovänner åth.

Den 19 Juli uthfärdade jag ett sådant bref till Hans Kongl. Maj:t med fredzconditionerne, som registraturet uthvisar.

Dito. Som jag förnam, att man ville missbruka vårt uthgifne creditif på 30,000 rubell och intet låta dem effter intentionen komma allenast den gemene soldatesquen till godo jempte Underofficerarne och mäst beträngde af compagnie-officerarne, uthan att andra därutom, hvilka ingen så serdeles nöd trängde, ville giöra sig däraf delachtige; altså förorsakades jag och Grefve Lewenhaupt däremot förse oss med en verwahringsskrifft, som registraturet uthvisar.

Den 20 Juli afreste från oss General-Major Mejerfelt, och feck jag jemväl ordres att begifva mig på resan till Kiow samt skynda den så, att jag innom 6 dagar kunde vara framme, medan Hans Zar. Maj:t reste dit föruth genom natt och dag, och intet ämnade där länge förtöfva.

Den 21 Juli reste vi genom staden Ostapia, **d. 22** genom Lubine, **d. 23** genom Perislaw och **d. 25** kommo vi till Kiow, men blefvo intet inqvarterade i sielfva staden, hvarest Hans Zar. Maj:t hade sitt qvarter, uthan förde up på en fästning med jordvall omkring, hvarest Voivoden Knes Galitzin residerade. Där blefvo vi så insperrade, att vi intet finge lof komma neder i staden, uthan allenast vårt folck att kiöpa oss math. Några dagar däreffter blef jag för middagen nederkallad i staden till conference hos Grefve Golloffkin och Under-Cantzlernn Schaffiroff. Men som Hans Zar. Maj:t då blef förhindrat af archimandriten, upskiöts conferencen till andra dagen, då mig i Hans Zar. Maj:tz närvaru blefvo förestälte några frågor, angående Hans Kongl. Maj:tz alliancer med Engeland, Holland, Preutzen, Konung August och flere puissencer. Hvarpå, sedan jag mig hade förklarat, som godt syntes, frågade mig Hans Zar. Maj:t, om icke Mazeppa hade gifvit oss anledning att vända om vår marche, och taga vägen in i Ukrainen. Jag försäkrade, att vi aldrig hade hafft den ringaste correspondence med honom, förr änn vi vore så vidt komne in i Ukrainen, att Hans Kongl. Maj:t stod honom med arméen på halsen vid passet...... och han submitterade sig Hans Kongl. Maj:t. *Hans Zar. Maj:t:* »Så hafve I dock genom pålackarne haft af honom requisition att gå in i Ukrainen.» *Jag:* »Nei, icke heller; varandes Mazeppa oss aldeles obekant, in till dess han vid bemälte ort tillsände oss sin uthskickade och genom honom hos Hans Kongl. Maj:t sig angaf, att han sig ville Hans Kongl. Maj:t submittera.» *Hans Zar. Maj:t:* »Huru kom då Hans Kongl. Maj:t att ändra dess företagne marche och vända sig åth Ukrainen». *Jag:* »Jo, som Hans Kongl. Maj:t såg, att fienden alt jemt vek undan och hela 7 a 8 mihlen alt afbrände, hvarigenom Hans Kongl. Maj:t för dess armé betogs all subsistence, så att den nödvändigt hade måst crevera, där man längre föllgt efter, så nödgades Hans Kongl. Maj:t vända sig åth Ukrainen.» *Hans Zar. Maj:t:* »Skulle I intet tro, att jag det samma vorde görandes i Ukrainen?» *Jag:* »Vi förhoppades så tidigt att hinna dit, det vi sådant kunnat förhindra.» Hans Zar. Maj:t log därvid, och blef conferencen där med sluten.

Den 4 Augusti blef en af Hans Zar. Maj:tz cantzlie till mig skickad med några Rewelske aviser, och förelades mig däraf några passager att läsa, hvilka hölles före vara anstötelige, i synnerhet Hans Kongl. Maj:tz bref till konungen i På-

len Stanislaus. Då jag hade det samma genomläsit, förklarade jag mig där öfver, att jag fuller af brefvet igenkände början, men vore vid ändan tillsatt en hop, som aldrig af Hans Kongl. Maj:t vore expedierat, frågandes vidare, hvad härmed intenderades, och om man förmente, att jag skulle kunna tilltalas för alt, hvad i aviserne stode; jag kunde ju sådant intet hindra, hvarmed han geck sin väg. Samma dag sent om qvällen kom den kongl. preussiske Envoyen hr von Keyserling med Hans Zar. Maj:tz tillstånd till mig, hafvandes med sig en engelsk kiöpman, och bestod hans ährende allenast att gifva mig en visite och complementera mig. Jag underlät intet vid samma tillfälle att giöra honom Sültmans pourtrait.

Den 14 Aug. Tillskickades mig utur Hans Zar. Maj:tz cantzlie ett document till underskrifft, hvilcket skulle innehålla den uthsagu, som jag hade giordt, då jag blef tillfrågat om Hans Kongl. Maj:tz alliancer med andre potentater. Men som jag fann det i alt intet vara enligit med min uthsagu, underskref jag det cum reservato.

Den 15 Aug. blef jag fordrat ned i staden till Gross-Cantzleren Goloffkin och Under-Cantzleren Schaffiroff, där mig tillstältes expeditionen från Hans Kongl. Maj:t till mig med Cantzlisten von Kocken, och då jag en del allenast däraf hade läst, vardt jag tillfrågad, hvad jag tyckte om de expressioner där uthinnan brukades. Jag svarade därpå, att mig förekommer underligit, det man ville till mig giöra en sådan frågan; nog kunde de tänckia, som min Herre och Konung hade tillsändt mig sådanne ordres, så vorde jag svarandes, att jag alt väl därom tyckte. De frågade, om de expressioner däruthi brukades, vore anständige att brukas af en öfvervunnen puissence emot den mächtigare, hvilken redan så vida hade fått öfverhanden, att den andra dess medelst vore förjagat från sin armée och från sitt rike och för tiden vistades hos ett främmande herrskap, hvarest han måste lefva på dess nåde. Man brukade icke allenast förachtelige uthlåtelser, uthan och afskar Hans Kongl. Maj:t den heder vid dess nämnande, som alle civilicerade puissencer honom gåfvo; där de hade honom i händer, som brefven hade skrifvit, vorde de honom uphängiandes i den högsta galga. Hvarpå jag svarade, att det är väl de hafva honom intet, och lärer han sig väl achta, att han icke heller kommer i deras händer. Men hvad sielfva saken vidhkommer, så vore ordrerne till mig ställte, att jag däraf skulle

giöra behörig usage, och icke till mig afgångne, att framvisas för dem; funno de altså något anstöteligit däruthinnan, som dem förtröto, så få de skylla sådant på deras nyfikenhet att villia läsa det en annan vore tillskrifvit. De uptogo med löie, att jag ville prætendera, det de föruth intet skulle genomläsa de brefven mig som en fånge af min öfverhet tillskrefves. *Jag:* Jag disputerar intet det samma, men anförer sådant till den ändan, att de måtte begripa, det ordrerne vore till mig icke till den ändan, att de dem skulle genomläsa. Sedan kommo vi till sielfva sakerne och först uthväxlingen, hvarvid föreföllo åthskillige alfvarsamme discourser. Och då mig blef förekastat, att man å deras sida åthskillige resor hade giordt ansökning om ett cartells uprättande, men att man å vår sida sådant aldeles hade uthslagit, fördenskull de icke heller nu funno deras convenience att samtycka därtill, när vi sådant begärade, och jag därpå svarade, att dem af det nu till mig ankomme någorlunda kunde vara kunnigt, hvarföre Hans Kongl. Maj:t altid dragit betänckiande att skrida till ett cartells uprättande, nembl. att man hade å denne sidan så månge prof, det man intet hölle hvad som blef afhandlat, det de åthskillige med dem slutne capitulationer nogsamt besannade, tillspordes jag, om jag icke viste till betänckia, det jag vore en fånge. Hvartill jag svarade, att jag, Gud bättre, erfarer det samma medelst ett hårdt förfarande mycket högre, änn att jag det skulle kunna ställa i förgätenhet, men de hade att considerera min nu gifne fullmacht af min nådigste Konung att handla med dem om uthväxlingen och annat mehra. Och som jag intet annat förstode, så vore jag ju till den ändan af dem hitkallad, begärte jag altså af dem att vetta, om de ville antaga samma fullmackt och mig erkiänna authorizerad att handla med dem därom. Vore det så, så måste de vidh samma handling intet anse mig som en fånge, utan för en af min nådigste Herre authorizerat att ingå med dem afhandling, då mig ju måste fritt lämnas att rent uth säia, hvad mig om hiertat ligger, äfven som de det samma göra; men villia de mig därföre intet erkiänna god nog, så lärer jag väll veta utan andras förvitelser att hålla mig innom mine skranckor. Som nu Under-Cantzleren Schaffiroff med föracktelige miner mig nämde, att jag ju vore premier-minister, så replicerade jag därpå, att han intet behöfde sådant göra; jag vore så, och det icke allenast med min konungs nådige nöie, utan och med beröm hos andra

puissencer; han hade ännu intet så vida hindt. Det upskiöts för det öfrige med de anbefalte sakernes företagande. Och bad jag till ett slut, att von Kocken måtte admitteras till mig, hvartill svarades, att jag nu änteligen kunde få komma att tala med honom i deras närvaru, och blef han således infordrat. Sedan jag nu hade hälsat honom, frågade jag effter Hans Kongl. Maj:tz tillstånd, och sedan han mig därpå hade svarat, att Hans Kongl. Maj:t, Gudi lof, befunne sig väll, frågade jag honom intet vidare utan sade, at effter jag intet ensides finge tala med honom, så funne jag ochså onödigt i deras närvaru att fråga honom om mehra. Hvarpå vi skilldes åth.

Kort däreffter blef jag nederkallat till den zariske ministern och tillfrågat, om jag vore beredd att träda med dem tillsammans om ett cartells uprättande. Jag svarade därtill ja. De frågade, huru man skulle det samma angripa. *Jag:* »Vi hade andras carteller, hvareffter detta kunde inrättas, så vida man det funne applicabelt», nämnandes det holländske. *De:* »Ja, här vore åthskillige svårigheter, som infalla, att man det intet kan föllja». Vi hafva betiänte hos oss, som de intet vetta af; 2:do betiänte af lika nampn vore hos oss i annat anseende änn sådanne hos dem, nämnandes krigzcommissarierne. Därtill åthnöto många hos oss annat tractamente och annat hos dem, frågandes, huru mycket en fältmarskalk hos oss hade i löhn. Hvartill jag svarade, så mycket som en kongl. råd, nembl. 6000 d:r sölfrm:t, och dess uthan som öfverste af ett regemente. Dhe svarade därpå, att en fältmarskalk hos dem niuter öfver 50,000 rdr i löhn och tractamente. Jag svarade därtill, att komma lättast häruth vore ju bäst låta uthväxlingen gå för sig character moth character, så långt det räcker, uthan anseende till differencen af löhningarne. Sedan vetta vi ju af de andre cartellerne, huru högt de förnämare chargerne blifva taxerade, och attenderas därvid intet, hvad löhn de af öfverheten niuta, mehr eller mindre. För det tredie, där någre betiänte skulle finnas hos oss, som intet brukes hos dem, kunde man ju till rançon af dem taga till fundament ¹/₄ mehra eller mindre af deras åhrs löhn, med mehra jag föreslog. De invände, att de redan föruth hade afskickat sine cantzlie-handlingar, och som Hans Zar. Maj:t stod på resande fot, så funno de ingen tid öfrig att tractera om något cartells uprättande. *Jag:* »Hvad nu intet låter sig giöra, kan ju besparas till nästa sammankomst». Hvarmed vi skilldes åth.

Den 16 Augusti kallades jag å nyo till ministeren, och blefvo mig tillställte copier af Cantzlie-Rådetz Möllers bref, med von Kocken afsändt, sampt memorialet och original fullmachten, excuserandes sig ministerium, att de för Hans Zar. Maj:tz hastige afresa intet hade tid denne gången att tractera och sluta något formligit cartell, och förelade för den skull mig ett projekt till en interims uthväxling. Men som jag därtill svarade, att jag intet understode mig det att underskrifva, medan det intet var enligit med Hans Kongl. Maj:tz till mig ankomne ordres och instruction; ty öfvergafs det mig att tillsända Hans Kongl. Maj:t det samma med von Kocken till Hans Kongl. Maj:tz approbation. Och dimitterades jag därmed.

Straxt effter min hemkomst i qvarteret kom till mig en cantzlist af zar. cantzliet med en efftertänckelig skrifft och en hård förvitelse, att man så oanständige ord hade brukat uthi Cantzlie-Rådetz Möllers memorial till mig, med befallning, att jag den skulle tillskicka Hans Kongl. Maj:t. Och var däruthinnan bland annat infördt, att så framt Hans Kongl. Maj:t intet vorde uthlefvererandes Mazeppa eller honom låtandes echappera, så ville Hans Zar. Maj:t låta öfvergå mig samma execution som Pattkull har öfvergått. Jag sökte fuller undanbedia mig, att jag intet måtte obligeras att tillskicka Hans Kongl. Maj:t samma skrifft; men som inga invändningar hulpo, beropandes sig uthskickaden på Hans Zar. Maj:tz absolute ordres med varning, at jag vorde störtandes mig i största olägenhet, så framt jag mig därtill intet beqvämade, så nödgades jag sådant att effterkomma, uthvisandes registraturet skrifftens innehålld. Hvarmed Hans Zar. Maj:t afreste, och expedierades par dagar däreffter von Kocken, uthan att jag vidare feck tala med honom.

Någon tid effter min ankompst till Kiow ankommo jemväl dit en hop officerare af Hans Kongl. Maj:tz guardie och andra regementer, men blefvo förlagde i fästningen näst in till, hvilken med samma mur var afstängd från min, som den där geck omkring min fästning. Dock var dem en tid förment att komma till mig och mig till dem; änteligen blef mig effterlåtit att få promenera i deras fästning, men intet att gå in i något hus, uthan där jag kunde råka någon på gatan blef mig effterlåtit med dem att få tala. Varande mitt öfrige vistande i Kiow tillbrackte jag tiden med solliciterande hos voivoden, att de gemene, som brukades på arbetet vid det näst där in till be-

lägne helige klöstretz befästande, måtte intet uthmärglas med alt för odrägeligit arbete och därhos bekomma deras nödtorftige underhålld; men uthrättade jag därmed helt litet. Jag bad änteligen, at jag måtte få skicka dit någon, som toge beskied, huru många de vore, på det jag däreffter måtte kunna tillsända dem någre penningar, så att de af svält intet måtte förgås. Men blef mig det samma afslagit och svarat, att jag intet skulle bekymra mig om dem; man vorde för dem dragandes den försorg, att de intet skulle lida någon nödh, hvilcket dock intet effterkommit blef. Voivoden reste änteligen sielf bort till Ukrainen, men så snart han var hemkommen, underlät jag intet att begära till att få komma med honom till tals medelst mine dagelige afskickningar. Änteligen obtinerade jag det samma.

Den 29 Oktobr. Då han tillstadde mig att få komma till sig, sedan jag länge därom förgäfves hade anhållit, då jag begärte af honom försträckning i penningar både till mitt egit behof, så väll som de fattige fångarnes undsättning. Därpå svarade han mig, att han vore fuller där till villig, men ville vara försäkrad, att de af någon kiöpman i Muscow skulle honom blifva återbetalte, till hvilcken ända jag hade att förskaffa mig därsammastädes credit. Jag remonstrerade honom, att jag där ingen bekantskap hade, men ville han taga sin betalning i Königsberg, kunde jag därpå gifva honom säkre växlar. Han var därmed intet till fredz. Jag nödgades altså förklara mig, att jag änteligen ville tillse, att jag kunde få credit i Muscow, och tviflade intet att kunna erhålla den samma. Men som det samma skulle gå för långt uth och mig vore till giörandes om tiden, i det jag vore kommen i erfarenhet, at man till andra orter ville afskicka de här varande fångne officerare, ty bad jag han ville medlertid låta mig afföllja något i afslag. Hvartill han omsider consenterade.

Sedan berättade jag, att jag gerna skulle hafva någre penningar öfvergiorde till en min slächting i Czernikow, men viste därtill ingen uthväg. Han påtog sig att beställa därom, så framt penningarne jemte ett bref hos honom blefvo aflefvererade; hvilcket skiedde.

3:o. Beklagade jag mig att jag vore belastat med ett stort antal slätta hästar, hvilcka dock kostade mycket att underhålla, fördenskull jag anhölt att få giöra mig af med dem samma; men feck därpå till svars, att som han intet viste Hans

Zar. Maj:tz villia, antingen jag alt framgent skulle blifva vistandes här på orten eller och blifva kallad anten till arméen eller åth Muscow, så kunde han intet råda mig att göra mig af med dem samma, effter som på den händelsen, att jag skulle blifva här ifrån bortförd, han ingen uthväg viste att skaffa mig någon annan skutz. Men till att lindra mig omkostnaden, ville han tillåta, att de under hans vacht måtte uthsläppas på gräs, så länge det låter sig giöra, hvilcket han jemväll för detta har tillstatt.

4:o. Att Dittmar och Kocken måtte få rida neder i staden att kiöpa hvad som behöfdes, blef uppå mitt anhållande bevilliat. Jtem att en tysk präst af fångarne måtte få communicera de tyske drängarne.

Därpå frågade voivoden Knes Galitzin mig, huru det komme, att jag så sällan skrefve till Sverige. Hvartill då jag svarade, att man det offtare vorde görandes, om man viste att det vore efferlåtit, hafvandes man ingen effterrättelse, om de förra bref äro afskickade. Så försäkrade han, at de förra brefven vore längesedan borta, och att man hade tillstånd skrifva så offta man ville. Hvarpå brefven till Hamburg och Stockholm angående någre penningar sändes samma dag moth afftonen till voivoden att afskickas med posten.

Den 14 Novembr. Som voivoden något dröjde att fullgiöra dess lofven angående penningeförskåttet, och medlertid dagelige lamentationer inkommo af de fångne officerarne öfver deras trångmål och medellöshet, berättandes de, att voivoden sig emot en och annan af dem hade uthlåtit, det jag af honom kunde få till låhns så mycket penningar som betarfvas, om jag det åstundade. Altså anhölt jag, att få med honom komma till tals, hvilcket den 15 Novembr. jemväll skedde, då jag begärte ett penningeförskått af 10,000 rubell, effter mig blef vid handen gifvit, att han under 10 eller 20,000 rubell intet skulle villia låta afföllja. Dock erhölt jag effter månge giorde inkast och svårigheter på sidstone allenast tillsäjelse på 500 rubell, hvilcka han lofvade dagen effter att villia låta lefverera till Cantzlisten Dittmer, när han komme dem att afhämpta, säjandes han därhos, att han intet kunde tro något serdeles trångmål på penningar vara hos våre fångne officerare, emedan de dageligen spelte korth med hvar annan. Vid samma tillfälle talte han jemväl om ett opstånd de svänske fångarne hade giordt i Perislaw, säjandes sig intet annat kunna göra änn låta uphofs-

männerne därtill straffas från lifvet. Jag svarade mig vara mycket okiärt sådant att höra; dock förmodade jag vid sådan händelse, at man intet lärer låta den oskyldige lida med den skyldige.

Den 16 Novembr. anmodades majoren af vachten att anmäla M. Dittmer till at få affordra de lofvade penningarne, hvilcken brackte till svar första gången, att vojvoden varit illa till modz för det några af de fångne officerares drängiar natten tillförende bortrymdt, så att han för den orsaken skull intet fördristade sig framkomma med sitt värf. Den andra gången han ditgick, sade han sig af honom vara afvist blefven.

Medan några drängar rymdt, bland hvilcka ochså var Öfverst-Lieutenanten Grisbaks dräng, förmodeligen för den stöld skull, som kort förr var skedd i bem:te Öfverst-Lieutenants qvarter, då dess kuffert med penningar och andre saker bortkommit. Ty blefvo alle drängiarne officerarne ifråntagne och samblade på ett ställe, hvarest de höllos under vacht par dagar; sedermehra igenbekomme så många officerare sine drängar, som för dem ville cavera.

Den 17 Novembr. emottog Dittmer på Gouverneurens anvisning 600 rubell.

Af några fångar, som sedermehra blefvo från Perislaw hitförde, förnam man, det de därsammastädes så hårdt blifvit hålldne, slagne och med odrägeligit arbete betungade, jemväll af hunger och nakenhet plågade, att några af dem uthaf desperation satt sig emot vackten, hvilcket man här uthgifver för rebellion. De vore så miserable och uthungrade, att de intet vidare vore menniskior lika.

Änteligen fingo alle officerarne sine drängiar tillbaka emot försäkran, om de märckte någon af dem hafva i sinnet att rymma, att de det ville angifva.

Den 23 Novembr. Som officerarne hade blifvit ansagde, att de skulle blifva bortförde till tre orter från hvar annan skingrade, så kommo en af hvart regemente till mig och emottogo förberörde 600 rubell att uthdelas bland de torfftigaste.

Den 27 Novembr. blef mig ansagdt i Hans Zar. Maj:tz nampn, att jag dagen däreffter skulle begifva mig på resan till Muscow. Jag bad om dilation till den 29, medan någon tid behöfdes att laga sig till, hvilcket och vardt bevilliat.

Den 29 Novembr. var så starck drefis i Niepern, att ingen kunde öfverkomma.

Den 30 Novembr. geck jag med min svite öfver på tre färjer och kom om qvällen till Brovarki, tre mihl från Kiow, hvarest Majoren helt oförmodeligen berättade mig, att han hade sådanne ordres, det jag för min persohn tillika med mitt medföllie skulle med podvoder genom natt och dag fortsättia resan till Muscow, men bagaget och de egne hästarne gemakligen föllia efter. Hvaruthi som man var nödgat sig att foga, så vardt resan således fortsatt, nembl.

Den 2 Decembr. genom staden Nissin, om natten genom Borsna. **Den 3 Decembr.** förbi Batthurin, om middagen i Nova Mhlin, om qvällen till Choreb. **Den 4 Decembr.** middagen i Gluchow, hvarest voro svänske fångar, de där sade sigh hafva niutit godt tractamente af cossakerne genom H:r Ismailoffs tillskyndan, hvilcken därsammastädes var gouverneur. **Den 5 Decembr.** om middagen kommo vi till Zensk, den första ryska staden. **Den 6 Decembr.** om qvällen till Karatzef. **Den 7 Decembr.** om qvällen till Bieloff, hvarest vi passerade Occa-strömen. **Den 8 Decembr.** om middagen till Lichwin, om qvällen till Calluga, på hvilcken dagresa vi åter tvenne gånger passerade Occa-strömen. Ifrån Calluga gingo vi af rätta postvägen och kom **den 10 Decembr.** om morgonen kl. 5 till Zerpichow, hvarest oss mötte en af gouverneuren i Muscow Knes Gagarin uthskickad lieutenant, som brackte ordres, att vi skulle ryckia närmare Muscow. Altså fullfölgdes resan om middagen, där elliest ordres voro där att afvachta vidare befallning, och kommo vi **den 11 Decembr.** om morgonen till byn Pochra, och därifrån genom Dubrowiza till Girinor Pochroroska, hvarest vi hade att afbida vidare ordres om resan till Muscow. Uthaf den store fatiguen och nattresorne i kiölld och elackt väder fick jag en anstöt af en häfftig pleuresie, hvilcken **den 12 Decembr.** mig helt häftigt tillsatte. **Den 13 Decembr.** kom underofficeraren tillbaka ifrån Muscow och medbrackte ordres att ryckia närmare till bemälte stad, hvarmed dock för min opasslighet anstod till **den 15 Decembr.,** då vi gingo till Colometz, ett lusthus 4 virst från Muscow, hvarest Hans Zar. Maj:t sielf var. **Den 16** anlände jemväl dit Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld, men kom jag intet att få tala med honom. Om middagztiden kom en adjutant till mig, kallandes mig till audience hos Hans Zar. Maj:t med förmälan, det Hans Zar. Maj:t redan sutte i slädan att afresa,

men väntade på mig. När jag kom till hofvet, var Hans Zar. Maj:t redan afrest.

Den 17 Decembr. skickade Gross-Cantzleren Gr. Goloffkin till mig, frågandes om jag ville hafva Secreteraren Cederhielm hos mig, som nu mehra från Sverige vore tillbaka kommen, eller och om han skulle inqvarteras annorstädes. Hvarpå jag svarade, det jag hälst ville taga honom till mig.

Den 18 Decembr. reste vi till Schloboden i Muscow och blefvo därsammastädes inqvarterade, hvarest jag anträffade Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld och Generalerna sampt större delen af de fångne officerarne, hvilcka voro ditbrackte till Hans Zar. Maj:tz intåg i Muscow stad.

Den 19 Decembr. kom Öfverst-Lieutenant Lützen till mig, att å Hans Zar. Maj:tz vägnar informera sig om mitt tillstånd. Jag bad honom afläggia hos Hans Zar. Maj:t min aldraödminkaste tacksäjelse för den mycket nådige omvårdnad Hans Zar. Maj:t därigenom lät förmärckia sig bära för mitt välstånd och berättade, att jag, Gudi lof, nu mehra vore kommen så vida till hälsan igen, att jag tilltrodde mig intet behöfva bruka medicin, hvartill Hans Zar. Maj:t med Lutzen hade afsändt dess lifmedicum, en hollendare, Bidlow benämd.

Den 20 Decembr. Som mig för öronen kom, att de uthskickade från Hans Zar. Maj:t till att fråga effter mitt tillstånd hade giordt en omild berättelse om mitt därvid viste conduite, och att jag sådan nåd med föracht hade uptagit, hvaruthaf Hans Zar. Maj:t mächta skall hafva blifvit irriterad. Altså fann jag nödigt tillskrifva Gross-Cantzleren Grefve Goloffkin och af honom begära, han ville hos Hans Zar. Maj:t afläggia en underdånödmiuk tacksäjelse för samma mig erviste nåd. Vid. registraturet.

Den 21 Decembr. kom Under-Cantzleren Schaffirof till mig och i Hans Zar. Maj:tz nampn lät mig vetta, att jag vid intåget intet fick bruka eller bära värja, medan sådant vore förment dess generaler i Sverige. Jag frågade, om jag altså hade att lefverera den samma ifrån mig. Han svarade, att därom hade han inga ordres. Under varande denne tiden, där de öfrige generalerna hade frihet att komma till hvar annan, blef mig förment att komma till dem och dem till mig.

Den 23 Decembr. Kläckan mot nie om morgonen begyntes procession medh Hans Zar. Maj:tz intåg, och slöts fölliet af fångarne uthaf mig. Bak om mig gick en capitein af Pre-

brosenskis regemente vid nampn Narizkin med dragen värja; därpå följde åthskillige förnähme officerare till häst jemte en del af Prebrosenskis regemente, och på dem föllgde Hans Zar. Maj:t med Furst Menskikoff. När vi kommo för triumph porten, hvarest archiemandriten med några boiarer åskåda processionen, blefvo vi inkallade i samma rum, där vi för oss funno Hans Zar. Maj:t med bem:te furste och en hop af magnaterne. Hans Zar. Maj:t talde med oss hit och dit och serdeles om bataillen med Grefve Lewenhaupt, säjandes, at den samma var långt häfftigare än den vid Pultava, hvarest i största hast allt gick öfver ända uthan serdeles motstånd. Sedan berättade han, att dess fångar i Sverige ifrån den förnämste voro värjorne ifråntagne, hvarföre skedde oss det samma. Jag svarade därtill, at där vi få komma att berätta öfver till Sverige, huru vi här blifva bemötte, kunde jag Hans Zar. Maj:t försäkra, att dess fångar där vore vederfarandes det samma. *Hans Zar. Maj:t:* »Cederhielm kommer ju därifrån, men har där als intet uthrättat.» Sedan de oss hade tilldruckit några glas vin, släptes vi bort, och continuerades marchen till den triumph-porten, hvarest det zariske huset sig uppehöllt. Och blefvo vi till dem införde i ett hus intet långt därifrån, Furst Menskikoff tillhörigt, hvarest vi admitterades att kyssa deras händer, nembl. begge princessornes, Hans Zar. Maj:tz systrars, Zar Iwans gemåls och dess princessors, af hvilcka den ene sedermehra bekom till ächta hertigen af Curland. Sedan vi där hade druckit några skålar i närvaru af Hans Zar. Maj:t och Fursten, blefvo vi därifrån förde, och icke långt stycke därifrån, sedan vi hela dagen vordo förde i procession, blefvo vi i därtill beredde slädar förde till Posolski Dvor, hvarest jag och Fältmarskalken med hela generalitetet och öfverstarne mächta trångt blefvo inqvarterade, och med starck vackt bevakade.

Den 24 Decembr. vardt General-Adjutanten Wendelbohm till oss skickat att förnimma, om vi något hade att förebringa. Vi beklagade oss högeligen däröfver, att vi så trångt voro inqvarterade, och begärte där hos, att vårt folck måtte blifva efflerlåtit till att få gå uth och kiöpa oss math och ved. Han tog sådant ad referendum hos Furst Menskikoff, till hvilcken, som han sade, vi hade oss att hålla om det vi funno nödigt att sökia.

Den 25 Decembr. kom General-Adjutanten med svar tillbaka, att man effter helgedagarne vorde tillseendes, det vi till

bättre uthryme med flere rum skulle blifva försedde. Och hvad veden vidkommer, lärer man dageligen tillföra oss så mycket som vi betarfva, uthan att sielfva behöfva för våra egne medell den att kiöpa. Det samma skedde jemväll par dagar; men sedan den blef uthe, nödgades vi för egne medell den att kiöpa.

Den 27 Decembr. Rätt i det vi skulle gå till bordz, kom General-Adjutanten Wendelbohm till oss och i Furst Menskikoffs nampn lät säja oss, att vi samptel. skulle komma till fursten; han ville behålla oss hos sig till måltidz, till hvilcken ända slädar vore afsände, de där oss skulle afhämpta. Och som något litet dröjde, innan vi hinte laga oss till, kommandes sådant bud oss helt oförmodeligen på, så lät han mana på oss, att vi skola oss skynda, väntandes fursten på oss med maten. När vi dit kommo, och han hade vist oss sin härlighet, gingo vi in i matsahlen at sättia oss till bordz, och satte sig fursten i främste rumet, en som hade character af plenipotentiarius, benämd Urbach, på högre sidan med de zariske betiänte, men mig och Fältmarskalcken med de svänske generalerne på den vänstra. Mitt i måltiden ungefehr infann sig där Hans Zar. Maj:t och satte sig hos fursten på den högra sidan mellan honom och Urbach, men blef där allenast litet sittiandes, och gick där med bort. Vi blefvo tracterade in till afftonen att mörkt blef.

Den 29 Decembr. Som åthskillige klagemål hos oss inkommo om de svänske fångarnes hårde handterande, så underläto vi intet sådant att andraga hos dem, hvilcka från fursten i andra ährender oss tillskickade blefvo, begiärandes att de på behörig ort alt sådant ville föredraga. Hvarpå som intet svar föll; altså blef oss rådt af dem, att vi skulle skriffteligen upsättia däröfver ett memorial, då de ville så laga, att svar därpå skulle föllja, hvilcket straxt skedde, uthvisandes registraturet memorialetz innehålld af mig, Fältmarskalken och samtelige generalerne underskrifvit.

Anno 1710.

Den 1 Januari. Sedan vi dagen tillförende voro ansagde, att Hans Zar. Maj:t i nåder hade bevilliat, det vi skulle få se fyrvärcket, hvilcket på nyåhrsdagen skulle blifva anställt, kom vice Gouverneuren af Muscow Knes Bogdan Ivanowitz Gagarin moth afftonen till oss att afhämpta oss och föra till den ort, som för oss var uthsedd att beskåda det samma. En god tid på afftonen blef det itändt, och var det fuller roligit att påse, dock i många stycken förargeligit. Under dess varande blefvo vi tracterade med vin och öhl; doch tracterade de förordnade sig sielfva bäst.

Par dagar därefter blef oss ankundigat, att vi sielfva skulle få hyra oss hus, hvarest vi ville, undantagit i den tyske Schloboden och i Sissnaprut, hvarest mehrendels tyske kiöpmän äro boendes.

Men som jag bäst var i värcket begrepen genom Dittmar att låta för mig höra effter något tiänligit hus, kom General-Adjutanten Wendelbohm till mig och lät mig vetta, att jag intet behöfde för mig att höra effter något hus. Hans Zar. Maj:t ville sielf därföre draga försorg, att jag med logemente skulle blifva försedd.

Hvad öfverlopp vi, serdeles denne tiden öfver, hade af fångarne så officerare som gemene, de där helt uthblåttade och medellöse till åthskillige orter skulle blifva bortförde, är Gudi bäst bekant. Och kan jag för min person med all sanning säja, att jag all flit hafft ospard att hålla dem vid godt humeur med förtröstan, att de skulle blifva hulpne.

Den 6 Januari blefvo jag, Fältmarskalken och General-Majorerne Cruus och Hammilthon brackte i Knes Lapokins hus, hvars syster Hans Zar. Maj:t för detta har hafft till äckta, medh hvilcken zarevitzen jemväll är afladh, att där inqvarteras. Men som där var för trångt för så mänge, och som knappast giorde tillfyllest för mig och Fältmarskalken, bådo vi, att General-Majorerne annorstädes måtte blifva logerade, hvilcket vi dock intet kunde erhålla, uthan nödgades en tid behielpa oss i knappaste laget. Dock effter någon tid fingo de lof att hyra sig ett annat hus.

Så snart jag kom i qvarter tillhopa med Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld och generalerne sampt en del öfverstar, och vi samptel. dagen effter blefvo öfverhopade med de nödlidande fångars lamentationer öfver deras jämmerfulle tillstånd, bad jag, att man ville förena sig om medell och uthvägar till att kunna underhielpa deras trångmål. Därpå mig af Fältmarskalken blef svarat, att hvar general och öfverste tillkomme att svara för dess anförtrodde regemente. Jag regererade därpå, att det vore väll att sådant kunde skie; men jag befruchtade, omskiönt att villian därtill hos något hvar kunde finnas, så hade de dock ingen credit att draga på Sverige växlar, hafvandes en del låtit förmärckia, at de af kiöpmännerne till svars hade bekommit, att så frampt jag och Fältmarskalken ville gå i borgen för vexlarne, så ville de låta afföllia penningar, men elliest intet. Där uppå mig blef svarat, att vår credit intet stort kunde förslå till att hålla ett så stort värck uprätt, serdeles medan man en slätt tröst hade uhr Sverige, att några vexlar skulle blifva betalte, och omskiönt vi på vår caution skulle kunna upbringa 20 à 30,000 rubler, så försloge dock det samma intet till en månadz underhålld för alla fångarne, och effter den tiden vore hos dem samma jämmer och älende som nu. Hvartill jag replicerade, lät oss göra hvad vi kunna, när den månaden är förbi, tör Gud visa oss andre medell och uthvägar dem vidare att kunna hielpa, med mehra, tillbiudandes mig i ett låhn af 50,000 d:r sölfverm:t att villia interessera för 24,000 d:r sölfverm:t. Men som jag med mine dagelige påminnelser intet vidare kunde uthrätta, så lämnades alt ogiordt till d. 6 Januarii, då vi i ett annat qvarter kommo, då Fältmarskalken par dagar däreffter sig yttrade, att han vorde till fredz för de regementer, som elliest intet kunde sielfva hafva någon credit, att villia gå i caution jemte mig och Generalen Grefve Lewenhaupt. Det jag med glädie uptog, yttrandes mig jemväll då som tillförende, där 50,000 dahl:r sölfrm:t till en begynnelse skulle upnegotieras, att villia däraf gå i borgen för 24,000 dahl:r sölfrm:t, resten kunde Fältmarskalcken och Grefwe Lewenhaupt repartera sig emellan; lät därjempte officerarne vetta, att man till medels uphandling, förtigandes dock för dem summan, lärer förhöra effter bästa conditionerne, som kunde erhållas, bad dem det samma att giöra. Skulle de träffa bättre villkor änn vi, ville vi dem gerna acceptera; vore våra tilldrägeligare, så ville vi därvid blifva.

Medlertid upsätter jag ett reglemente, hvareffter medlen så officerarne som de gemene emellan skulle kunna reparteras. Men när jag därmed inkommer till Fältmarskalken i presence af General-Majorerne Cruus och Hammilthon, begärandes att förnimma, om de därvid något hade att påminna, då jag gerna det effter deras påminnelser ville ändra, blifver jag af Fältmarskalken helt oförmodeligen så illa bemött, hvarom de andra begge kunna vittna, att jag var glad, det jag med det svaret fick gå tillbaka, det han kunde intet gå i borgen för något, medan han intet viste sig kunna commendera 1,000 rdr. Jag lät mig dock däraf intet afskräckias, uthan som mig är förment gå uhr mitt qvarter till de andre generalerne, så bad jag Öfverste Gyllenkrok, han ville taga sig den mödan på och gå till Grefve Lewenhaupt och de andre generalerne med mitt projekterade memorial och förnimma, om de därvid något hade att påminna, sampt därhos begära, om icke de jempte mig ville gå i borgen för den summan, som upnegotieras skulle, medan i min förmågo intet stode att draga hela lasten allena. Han kom tillbaka och viste mig till svars berätta, att hvad memorialet vidkomme, voro de därmed aldeles ense, men engagera deras caution till växlarnes præcise betalning kunde de intet, alldenstund ingen viste, huru vida sådant af deras anhörige i Sverige skulle kunna varda fullgiordt; dock ville de gerna gifva i försäkring all deras ägendomb till deras skadelöshållande, som sig borgen antogo. Det svaret bad jag Öfversten Gyllenkrok jempte Secreteraren Düben, att de ville frambära till Fältmarskalken och förnimma dess uthlåtande däröfver. Hvartill han lät svara, att han fuller änteligen vore till fredz ochså för sin del att gå i borgen för en viss summa, allenast där någon betalning uthfölle på vexlarne, att den proportionaliter måtte komma alla 3 till goda, som komma att betala dem, då de intet innom förfalledagen af statscontoiret varda förnöjde, uthan vi tre dem nödgades till vår creditz bibehållande præcise att förnöja. Jag lät svara, att min mehning aldrig hade annan varit, men skulle gerna förnimma, för huru stor summa han sin caution ville interponera, alldenstund vexlarne måste fördelas under oss, effter som vi intet alla tre kunde underskrifva en vexell, hvilcket icke heller någon kiöpman lärer antaga. Därpå gaf han till svars, att han ville blifva vid min projecterade fördelning, där jag påtager mig 24,000 d:r sölfrm:t och han samt Grefve Lewenhaupt dela sig

emellan den andre halfparten. Medlertid att slutet är kommit till att uthdragas genom ofvantalde upskof och inkast är händt, att större delen så af officerare som gemene äre blefne bortförde till andra orter, man kan intet vetta hvart. Och lät Fältmarskalken fördenskull påminna, det man genom memorial borde sökia Hans Zar. Maj:t, att han antingen effter förra vahnan ville låta till fångarne betalas något till deras nödtorfftige underhålld, hvilcket man genom vexlar på Sverige ville låta förnöja, så snart man med fångarnes quittence beviste, hvad till dem uthbetalt vore, eller och låta oss vetta, till hvad orter de öfrige vore afskickade, att vi dem, som helt medellöse bortginge, måtte kunna effter nödtorfften bispringa af de medell, som här kunde upnegotieras. Jag påminte därvid, att tiden därmed ännu längre lärer uthdragas sampt fångarnes älende därigenom giöras större, och där vi afslag på begge delarne skulle undfå, att all hielp vore uthe; men där svaret effter vanligheten skulle upskiutas, att vi medlertid intet så frie händer kunde hafva med kiöpmännerne att negotiera som nu, kunnandes där hos hända, att de förbude kiöpmännerne att försträckia någre penningar. Denne svårighet har jag i dag af min kiöpman måst erfara mig giöras, i det han säjer sig intet längre hafva kunnat hålla mig sine medell till handa, uthan har emploijerat dem till andra behof, vettandes jag således ännu ingen att få penningar uthaf. Dock hemställte jag Fältmarskalken däruthinnan att giöra, hvad han godt funne, villiandes jag för Hans Kongl. Maj:tz tiänst skull till allt giörligit mig gerna accommodera. Härtill fick jag det svaret, att Hans Zar. Maj:t sig emot Fältmarskalken hade uthlåtit, då han beklagat fångarnes medellöshet, det han hade penningar nog, och där de om förskått trängde, ville han dem uhr sitt pricas unsättia, lämnade således till mitt efftertänkiande, om man sådant tillbud skulle förbigå och sökia andre uthvägar. Jag lät svara, att sådant hade jag tillförende ej vettat, vore altså ense till Hans Zar. Maj:t att låta afgå en skrifft, som upsatt blef att inlefvereras. Vid den samma påminte han, at han tillförende hade begärat, det de gemenas underhålld angående införas måtte, att man begärte, det de samma tractamente af Hans Zar. Maj:t åthniuta måtte, som dess gemene fångar undfingo i Sverige. Vidh detta tillfälle beklagade jag, att sakerne skulle vara komne i det tillstånd, att vi oss emellan skulle handla genom afskickade; Hans Kongl. Maj:tz tiänst

komme därigenom mäst att lida, i det de, som värfven andraga, skulle förgäta en del däraf att anbringa. Och som jag af ofvanberörde påminnelse förr intet hade förnummit, så funne jag den samma icke allenast nödig, uthan ville jemväll den uthi skrifften låta inryckia. Effter det skrifften var färdig giordes däraf tvenne exemplar; den ene påtog jag mig genom Cantzleren Goloffkin att låta insinuera, den andra tog Fältmarskalken till sig att öfversändas till Furst Menskikoff, som och skiedde den 20 Januari.

Den 24 Januari. Hvad jag befarade det hände; intet skriffteligit svar följde, uthan då jag i en conference med Grefve Goloffkin och Schaffiroff därom påminte, svarades mig, att Hans Zar. Maj:t redan hade låtit uthbetala till sine i Sverige fångne så mycket, som de där vore skyldige, och ännu en summa där öfver till deras vidare subsistence; dess uthan försloge litet, hvad deras fångar betarfvade, emot det våre behöfde. Därtill jag replicerade: det vare litet eller mycket, så förmodade jag, att man häller lärer villia här till oss betala, hvad man förorsakas till de ryske fångarne öfverremittera emot våre vexlar änn bruka någon annan uthväg. Skulle sådant intet förslå till våre fångars underhålld, måste vi sökia andre medell till defectens anskaffande, recommenderandes honom därhos de gemenas underhålld på lika sätt, som de ryske undfå i Sverige, sampt att vi måtte få kundskap till hvad orter så en som annan blifver bortförd, på det vi jemväll för dem måtte kunna draga försorg. Han påtog sig så det ene som andre att föredraga Hans Zar. Maj:t och lofvade låta mig sedan vetta dess resolution. Medlertid föres dageligen så officerare som gemene bort, men vet intet till hvad orter, uthan att man kan undsättia dem i deras nödh med den ringaste hielp. Knes Galitsin, hvilcken lofvade mig en ansenlig post emot vexell på Stockholm till de ryske fångarne, låtandes vetta, att åthskillige af deras anhörige här hafva solliciterat hos honom att få betala till mig penningar här emot deras undsättning i Sverige, gifver jag änteligen effter 8 dagars förlopp, sedan det föregående är mellankommit, det svaret, att sedan som Hans Zar. Maj:t hade påtagit sig uhr pricaset att betala alle ryske fångarnes förtäring i Sverige, behöfde de intet vidare söria därföre eller till dem öfvergiöra några penningar, hemställandes till mig, på hvad sätt jag ville förnöja honom dess i Kiow försträckte 600 rubell, hvilcka jag där lät

uthdela ibland de nödlidande fångar. Alla kiöpmän draga sig undan för mig att villia låta mig någre penningar här bekomma emot vexell till Stockholm, förebärandes, att jag dröjt för länge, och att medlertid våre fångar uptagit så många penningar på dheras propre credit, som de behöfva i Sverige. Sådanne hafva bortskämt handelen, i det de intet achtat hvad de måst utfästa i lage, allenast de fått penningar, hvarmed de kunde spela och hålla sig friskt, varandes ingen af dem, som sig bekymmer om de nödlidande, prætenderandes köpmännerne nu, i stället för det man i förstonne kunnat sluta vexlar alpari, i Sverige 64 vitten emot 54 copecer, hvilcket är en odrägelig lage. Se på det sättet har man gordt mig incapabel till att kunna hielpa de nödlidande, hvilcket andra intet velat göra af början, det jag effteråth kan förmärckia af deras månge inkast för den orsaken vara skedt, på det jag intet skulle hetas därvid hafva giordt mehr änn de, hvilcket vare Gudh och konungen klagat. Jag beklagar intet högre änn det, att jag straxt i begynnelsen intet för min del opnegotierat de offererade 24,000 d:r sölfverm:t, uthan låtit mig förleda af andras inkast, då jag före fångarnes bortförande hade kunnat undsättia så en som annan, så vida sig det samma försloge.

Den 25 Januari nödgades jag äntel. gripa till det sidsta förslaget, som var att skicka effter engelske consuln och af honom begära, det han hos den engelske nationen här ville förskaffa mig någre penningar emot vexell på Stockholm, alldenstund kiöpmännerne här vore förbudne att aflåta till mig någre medell. Han lofvade rundt uth, att jag skulle få så mycket jag begärte, bad allenast par dagars respit, at han medlertid kunde hos engelländerne förhöra effter conditionerne. Jag blef däröfver glad, och som alla dagar fångar bortskickades, uthgaf jag af mine egne medell den sidsta penningen. Hvarvid jag brukade den methode, att jag lät lefverera penningarne till Krigz-Commissarien Melander jempte öfver-officerarnes hos mig insinuerade förslag så på compagnie-officerarne som underofficerare och gemene, som här vore, och gaf honom i befallning af samma penningar att betala till hvar en månadz underhålld effter det reglemente, som jag hade upsatt, med åthvarning därhos, i fall medlen till allas afbetalning intet skulle förslå, att han Kongl. Maj:tz landtregementer ville låta åthniuta præferencen. Men varade denne glädien intet länge, i det den 27 Januar. låter mig den engelske consuln

vetta, det medlertid vore jemväll till de engelske kiöpmännerne zarens förbud ankommit, att intet sluta vexlar med någon svänsk, innan Hans Zar. Maj:tz tillstånd vore därtill gifvit och Grefve Goloffkin därom hade hafft lägenhet med mig att tala, hvarpå jag dageligen hos honom pousserade, men fick alltid till svars, jag skulle gifva mig tålamod. Lyckan fogade sigh änteligen så, att jag fick General-Ammiralen Opraxin och min värd Lupokin, som effter långt omlöpande hos alla at kunna få några medell opnegotierade sig offererade att villia här till mig afleverera, den förra 1,000 rubell emot betalning i Sverige till commendeuren på den upbrackte Snawen Smitt, den senare 1,500 rubell emot betalning i Sverige till Residenten Cilkow, med hvilka jag straxt slöt vexell och däraf sedan först utbetalte Gouverneuren i Kiow Galetzin de penningar, han mig förskiöt till de svänske officerarnes underhålld, som där jemte mig sutto fångne; men resten emploijerade jag till de fångars underhålld på en månad, hvilcka ännu här qvar voro.

Den 29 Januari. Sedan man änteligen genom trägit anhållande hade så mycket förmått, att generalerne på vårt budh skulle få lof komma till oss, fant man nödigt att begära uthaf dem, det de sig inställa ville, som och skedde, då man dem föreställte, att medan en tid vore förfluten, på hvilcken all conversation och omgänge oss och dem emellan hade varit afskuren, så fann man nu mehra nödigt att begära dem hit till att dem underrätta, hvad man medlertid så munt- och skriffteligen till Hans Kongl. Maj:tz tiänst på behörige orter hade andragit. Hvilcket vidlöffteligen af mig vardt föreställt och alle de skrifftelige memorialer däröfver för dem upläste, begärandes man därhos, om de något där vid hade att påminna, att de det samma nu ville giöra, och om de något vidare till Kongl. Maj:tz tiänst sig kunde erindra, att de det samma ville andraga, på det man sådant genom ytterligare memorialer på vederbörande orter måtte kunna förebringa. De viste sig öfver måttan förnöjde med det som skedt var, yttrandes sig, att de intet funne något vara förgätit, viste icke heller något att tilläggia. Vidh ytterligare discurser förekom dock ett och annat moment, som man fann nödigt att andraga så hos ministeren som på andra ställen, och bad man, att hvar och en till dagen däreffter ville vidare eftertänckia, om något mehra infölle, och sedan däröfver hos oss inkomma med ett memorial,

då man så det som hvad man elliest af sig kunde finna nödigt till Hans Kongl. Maj:tz tiänst ville genom ytterligare memorial frambringa, det man lofvade villia göra.

Sedan föredrog jag svårigheten att kunna få penningar upnegotierade för de nödlidande fångar, så gemene som officerare, sedan Hans Zar. Maj:t hos alla så köpmän som andre hade låtit förbiuda, att ingen skulle sluta några vexlar med dhe svänske fångarne; men att jag dock hafft den lyckan hos den ryske nationen att få något alpari emot vexell på Stockholm, förhoppandes jemväll att bekomma mehr, så att jag därmed förmodade kunna förse alla fångarne, som mäst nödträngde voro, medh en månadz underhålld effter reglementet. Men som värcket därmed intet vore hulpet, uthan då den månaden vore förbi, förföllo de nödlidande i förra älendet, så bad jag dem alla, att som det fölle mig alldeles omöjeligit allena att draga en så stor last, dhet ville fördenskull något hvar den samma underhielpa med sin propre credit, varandes lättare, när många participera i bördan och alla den sig intet undandraga, låtandes den ene där under förgås. Därtill yttrade sig fuller en och annan, att de vore därtill villige nog, men beklagade därjemte, där de skulle draga vexlar på Sverige, att de intet kunde vara försäkrade, om de just innom förfalledagen skulle af deras anhörige blifva betalte. Jag replicerade däremot, att samma ovisshet funnes för mig, som dock för en så stor summa mig hazarderar; jag kunde intet finna, där de sluta en vexell allenast på 2 a 3,000 rdr att betalas på 14 dagars sicht, att deras anhörige i Stockholm ju skulle kunna dem till väga bringa, förr änn de skulle villia tillåta, att deras credit skulle lida. Jag hade tagit af dem den svåraste lasten, i det jag påtagit mig en så stor summa i Sverige att betala innom en så kort tidh, uthan att föruth därom mine anhörige få advertera. De hade nu en månadz tid att skrifva därom hem och sedan 14 dagar, innan vexelen, när han ankommer, blifver betalt; jag kan intet annat finna, änn där en godh villje lägges därtill, då lärer saken blifva lätt och giörlig. De hazardera därvid icke heller så mycket, medan man vill förmoda, att kongl. statscontoiret lärer honorera våre vexlar, fast det intet just kan betala dem innom förfalledagen, varandes icke heller reflexion värdt, om man sedan effter sin betalning, den man har måst anticipera, skulle vänta ett halfft åhr eller mehr. De lofvade änteligen villia sökia till giöra hvad de förmåtte.

Sedan vi nu vore upståndne, tog Grefve Lewenhaupt mig a part och lät mig vetta, huru som Furst Menskikoff för någon tid sedan honom hade beskickat och låtit honom säja, att han kunde blifva lös gifven, där han ville skaffa Generalen Weide för sig på fri foth; men som Weide emoth träffat capitulation vore till fånga tagen, så vore därvid att observera, om samma uthväxling skulle kunna för sig gå, att Gr. Lewenhaupt borde därjemte förbinda sig, det han aldrig ville tiäna Sverige emot Hans Zar. Maj:t. Detta tillbud hade Gr. Lewenhaupt för helt orimligit och oanständigt för sig ansedt, och fördenskull det samma förkastat, förklarandes sig heller villja blifva en evig fånge, änn med en så stor sin honneurs förklening komma på fri foth och blifva lösgifven. Dagen för denne, nembl. d:n 28 januar, vore samma uthskickade till honom kommen, berättandes, huru som man nu mehra hade sig begifvit den orimlige conditionen och uthan något betingat villckor samtyckt simpliciter till hans uthväxling emot General Weide; som han nu intet ville däröfver till något vist uthlåta sig, innan han hade inhämptat mitt betänkiande, så åstundade han gerna att veta, af hvad sentiment jag vore. Härpå yttrade jag mig, näst[?] betygande, att jag förhoppades tillförende hafva gifvit så reelle prof af min sincere vänskap för honom, det jag intet kunde tro, att han den samma i detta måhlet skulle villia draga i tvifvelsmål, beklagande därhos, att saken vore af den beskaffenhet, att jag det alldeles intet kunde gifva mitt bifall, med mindre jag ville handla emot min konungz ordres och kongl. senatens instruction, det jag förmodade han vore allt för just att af mig villia begära. Jag gifver aldeles intet med, att General Weide emot träffat capitulation är blefven till fånge tagen, ty det är uthan grund, hvilket Hans Kongl. Maj:t mig jämväll har beordrat att förehålla ministern här uthi dess till mig ankomne ordres. Sedan har jag så Hans Kongl. Maj:tz ordres som senatens instruction att påstå ett cartells uprättande och intet tillstädia någon particulier uthväxling, hvarigenom det förra vist skulle komma att studsa eller giöras svårare. För det tredie veth Grefve Lewenhaupt, att han i sin ingångne capitulation har förbehållit sig alle då tagne fångars lösgifvande utan rançon, när fredh blifver; huru kan han då begära eller jag samtyckia, att han för General Weide skall blifva uthväxlat, en man, som här hafver ett stort anhang, som man därföre angelägen anser att kunna komma lös. På

det sättet, när de få dem lös, som dem angelägnast äre, lära de sig intet bekymra om de öfrige, uthan sedan hårdare förfara med dem, som här qvare blifva, hvilket jag måste reflectera på och fördenskull protestera emot en slik ensidig uthväxling. Jag har så min konungz som senatens consens att sökia min uthväxling, men jag har för ofvantalde orsaker skull hafft consideration därom ett ord at nämna. Jag vill förhoppas, att Gr. Lewenhaupt låter de samma jemväll hos sig giälla; dess uthan har Fälltmarskalken Rehnschiöld emoth samma uthväxling för mig protesterat, förmenandes, att han effter Kongl. Maj:tz och senatens gifne tillstånd därtill bör vara närmare.

Grefve Lewenhaupt beklagade sig högeligen, att jag däruthinnan skulle visa mig så svår, och svarade mig därpå, att effter som jag androg dess capitulation, att den låge honom i vägen emot General Weide att blifva uthväxlat, så förmodade han, att jagh icke lärer giöra någon svårighet att samtyckia till hans simple permission att få på någon tid resa till Sverige och se sitt hus till godo, medan han sådant för sig och de andre i capitulationen hade förbehållit. Jag svarade därpå, at sakerne sedermehra hade råkat i ett annat tillstånd, och att jag effter den tiden hade så af Kongl. Maj:t som senaten undfått andre ordres, hvilcka nödgade mig att jemväll opponera mig däremot, och bad honom änn ytterligare betänkia, huru som de redan emot dhe brafve fångar, de hade fått från Sverige uthväxlade, de slättaste och sådane, som Kongl. Maj:t torde hända aldrig hade tänckt uthväxla, och hvad suite slikt i längden voro af sig födandes. Han regererade därpå, att om jag protesterar emot hans permission, så lärer han låta protestera, att ingen skall permitteras få resa hem. Jag lämnade honom det samma att göra, medan jag intet viste, att någon därtill hade fått min approbation föruthan Ryttmäster Törnflycht, för hvilcken han jemväll med flere hos mig sig interesserat, och jag funnit till Hans Kongl. Maj:tz tiänst oumgängeligit att hemförlofva, dock uthan att consentera till den föreslagne uthväxlingen; men bad honom därjemte sig väll betänkia, innan han däremot nu mehra protesterade. Jag hade sådanne skiähl till det jag i det fallet giordt, att jag tilltrodde mig i längden sådant att försvara in för Hans Kongl. Maj:t och senaten: och måtte jag gerna vetta, af hvem honom den auctoriteten vore gifven att protestera emot det, som jag finner nödigt till Hans Kongl. Maj:tz tiänst att förordna,

hvilcken däruthinnan är instruerat af min nådigste konung så väll som senaten och lärer alltid försvara hvad jag giör, kunnandes intet reflectera på dess hotade protester.

Till större säkerhet bad jag Secreteraren Cederhielm frambringa till Grefve Lewenhaupt detta mitt ofvan införde svar; hvarpå han sig uthlät, att hvad den proponerade uthväxlingen vidkomme, ville han intet vidare tänckia därpå, alldenstundh han hade funnit mine skiähl därvid af den vicht, att den intet kunde för sig gå uthan att skada Kongl. Maj:tz tiänst, men emot en simpel permission att få resa förmente han, att ingen med skiäl kunde sig opponera. Jag lät svara, at han skulle sig väll betänckia, medan jag icke heller därtill kunde gifva mitt bifall.

Den 1 februari lät Secreteraren Cederhielm mig vetta, att zaren af Meliten hade skickat effter honom och låtit honom vetta, det han fuller giordt ansökning hos Hans Zar. Maj:t, att jag måtte blifva emot hans son i Sverige uthväxlat, men att han till dess fullbordan ännu intet såg någon så serdeles apparence. Dock där jag i Sverige så kunde begå, att bem:te dess son blefve afsänd hit till Muscow med förslag att varda uthväxlat emoth mig, förmodade han, att mig skulle blifva bevilliat däremot att få resa till Sverige, och att uthväxlingen, om icke just emot honom allena, dock emot jämkning af flere änteligen för sig skulle kunna gå, emedan man ännu här påstode, att han vore af vidt ringare character och allenast generalfällttygmästare, där jag vore mycket förnämare, nembl. premier minister, kongl. råd och öfverst marskalck. Jag uthlät mig därpå emot Cederhielm, att jag hade stort betänckiande sådant förslag att antaga, ehuruväll jag därtill hade största anledning så väll af Kongl. Maj:tz ordre med General-Major Meyerfelt som af senatens meddelte instruction; ty först hade jag emot alle andre förklarat mig, att jag intet kunde samtyckia till någon particulier uthväxling uthan borde påstå ett cartells uprättande, och där jag i min egen sak skulle annorlunda handla, så vorde jag irriterandes alle emot mig, som uthan dess mig hårdt ansättia; för det andra ser jag föruth, där jag komme härifrån, att ingen vorde sig bekymrandes om Hans Kongl. Maj:tz folk, hvilket jag här till dagz har måst erfahra, Gudh bättre. Jag lämnade fördenskull, om han Cederhielm det samma ville uptäckia Törnflycht, som resfärdig står, att kunna det Hans Kongl. Maj:t eller i dess frånvaru kongl.

senaten förebringa, underkastandes alldeles deras behag, hvad de häröfver godt funne att resolvera; ty kommer bejakande och ordres därom ifrån dem, så måste de andre tiga stilla och därmed vara åthnöjde.

Den 2 februari öfverlefvererades af oss till Knes Gagarin ett nytt memorial, som innehöllt en del af de förre puncterne uthi det första memorialet och därhos några nya ährender.

Den 3 februari skickade jag till Gross-Cantzleren och lät påminna om audience. Han enskyllade drögzmåhlet och lofvade mig det samma om morgon.

Straxt dereffter skickade General-Ammiralen Opraxin till mig och lät vetta, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat att sända till Sverige 1 corporal och 31 man af Kongl. Maj:tz guarde att uthväxlas emot så många af de prebrosenski Hans Zariske Maj:tz guarde, förmodandes, att jag dervid intet lärer hafva något betänckiande, att det ju skie måtte. Som jag tillförende däraf hade någon kundskap, befinnandes, att sådant stridde hvarcken emot mine ordres eller instruction, hälst emedan Hans Kongl. Maj:t därigenom kunde bekomma brafve karlar löse, hafvandes Hans Kongl. Maj:t aldrig låtit sig förmärckia emot mig, att han vore emot de gemenas uthväxling, hälst när å andre sidan återbekommes dhe, som hela 10 åhr hade suttit fängzlige, så samtyckte jag därtill, och uthfärdade så pass om deras frie passerande genom Hans Kongl. Maj:tz gebieth, hvilcka här ifrån afsändes som bref till senaten, att de ville samma uthväxling låta för sig gå.

Den 8 februari berättades mig, huru som Under-Commendanten här i Muscow sig hade uthlåtit, att emedan en svänsk hade låtit honom vetta, det under ofvanbem:te manskap befunnes större delen af grefl. och andre lustre familier, ty kunde en sådan uthväxling intet bevillias, uthan måste de öfverses och slike af förneme familier uthtagas. Jag lät svara därtill först, att så vida de samma värckeligen funnes hafva giordt tiänst in till denne tiden för gemene, så borde det andra intet komma i någon consideration, ehuruväll jag vore försäkrat, att vid närmare undersökning vorde man befinnandes, at under samma manskap ingen af adelig, fast mindre af så förnäm familie, som föregafs, skulle sig befinna. Sedan och för det andra, som denne uthväxlingen vore en sak, som jag intet drifvit, uthan Hans Zar. Maj:t åstundat, så lämnade jag till dess behag att låta denne uthväxlingen blifva tillbaka, och

bad fördenskull, att Ryttmästar Törnflycht sig därmed intet vidare ville befatta, hvilcket och skedde, hörandes man sedan intet vidare af samma scrupel, uthan lofvades, att de samma skulle blifva afsände.

Den 9 februari lät jag påminna Knes Gagarin om svar på våre hos honom inlagde memorialer, hvartill han lät svara, att som han ännu intet hade däröfver erhållit Hans Zar. Maj:tz resolution, så ville han därom vidare påminna.

Den 10 februari tillsändes mig och Fältmarskalken Rehnschiöld Hans Zar. Maj:tz resolution öfver vårt öfvergifne memorial angående penningeförskått uhr pricaset emot våre vexlar på Stockholm att betalas till de ryske fångarne, jemte några andre puncter.

Den 12 februari öfvergafs till Gross-Cantzleren Goloffkin vårt svar på samma resolution jempte ett bref till kongl. senaten att gifva därpå ett fordersamt svar, blifvande där uthi lagde våre tid effter annan inlagde memorialer, jemte copier af ofvanbem:te zariske resolution och våre därå ingifne påminnelser; och badh man därjemte, att man ville admittera oss till muntelig conference, hvilcket lofvades, så snart tid och lägenhet där till skulle kunna gifvas.

Den 16 februari viste mig Fälltmarskalken ett bref från Stats-Secreteraren Möller af den 7 aug., hvilcket en rysk diac vidh nampn Wasiloffski honom då först hade tillhanda brackt. Däruthi stodh bland annat, att Hans Zar. Maij:t vore försäkrat, det han all flit vorde hafvandes ospard, att Hans Kongl. Maj:tz gemene fångar icke måtte förströs eller tvingas till den ryska religions vedertagande, jemväll at nödige officerare hos dem måtte lämnas, som för deras conservation måtte kunna draga behörig försorg. Huru angeläget jag har mig detta låtit vara ifrån första dagen jag blef fången, det lärer General-Major Meijerfelt kunna bevittna de dagar han var hos oss i Pultava. Och måste jemväll General-Auditeuren Lilliestierna betyga, i det jag af honom tog edh, att han mine påminnelser vid det memorialet, generalitetet tänckte ingifva hos Fälltherren Scheremetoff om de persohner och officerare, hvilcka de hos sig åstundade behålla (och mig af Fältmarskalken Rehnschöld blef communicerat med förfrågan, om jag därpå ville låta införa, hvilcka jag åstundade hos mig behålla), icke allenast väll skulle blifva H:r Rehnschöld anbrackte, medan jag ingen frihet hade att få komma till honom, uthan och till

protocoll förde blifva till mitt försvar i framtiden. Påminnelserne voro desse, att jag intet funne Hans Kongl. Maj:tz tiänst vara därmed gord, att Fältmarskalken och generalerne en och annan officerare hos sig behålla till att hafva någon ro af dem; utan som jag förnumme, att man ville skillja alle officerare från de gemene, och sända dem begge på differente orter ifrån hvar annan, så funne jag fast mehra lända till Hans Kongl. Maj:tz tiänst, att man ett memorial inlade, det sådant intet måtte skie och de gemene därigenom förskingras och crevera, i dy ingen officerare hos dem vore, som för deras conservation kunde draga tillbörligit bekymmer, gifvandes jag i stället för det förra detta förslaget, att som generalitetet bestode fast af 8 personer, och således en beqvämligen kunde förblifva hos hvart och ett af de gemenas detachement, att de därom skulle anhålla jemte flere nödige och till hvart regemente hörande officerare. Ja, som jag tviflade om och detta med alfvar skulle blifva effterkommit, så gick jag till ministrerne och bad dem härom, hvilcket de fuller lofvade vilja andraga, men föll därpå intet svar. Lilliestierna kom och från Fältmarskalken tillbaka med det svaret, att han funne det vara väll påmint. Medlertid sändes generalitetets opsatte förteckning på de persohner, hvilcka dhe åstundade hos sig behålla, till Scheremetoff och föll därpå änteligen ja. Par dagar däreffter inlades mitt påminte memorial, dock så vida allenast, att nödige officerare måtte få blifva hos de gemene. Hvarpå, som mig sedan blef berättat, skall vara svarat, att där de detta hade begärat vid det förste memorialet, hade det kunnat, torde hända, låta sig giöra; men nu mehra hade sig Hans Zar. Maj:t annorlunda resolverat uppå deras förre ingifne memorial, och kommo däreffter generalerne att föras tillhopa på en ort och de öfrige på en annan.

Huru liten omsorg jag hos hvar och en såg för dhe gemene måste jag beklaga, det samma finner jag ännu hos alla för deras conservation och underhålld, i det dhe lämna mig allena under hela lasten. I Kiow tillböd jag mig att villja jemväll de gemene underhielpa och bad fördenskull Gouverneuren därsammastädes Galetzkin att hielpa mig därtill med några penningar sampt få vetta, hvilcka de gemene voro, af hvad antahl och under hvad regementer; men fick till svars, att jag behöfde intet draga för dem något bekymmer, medan på dem intet ginge någon nödh, uthan undfingo de, hvad de

betarfvade, hvilcket jag dock af deras dagelige jämmer och bortfallande förnam annorledes sig förhålla. Dock understödde jag de där varande officerare med så mycket jag kunde komma till väga. Jag kan medlertidh berömma General-Majorerne Creutz, Cruus och Hamilton sampt serdeles Öfversten Gyllenkrook för den flit, dhe framför andra vist sig i möjeligaste måtton här draga för deras manskapz conservation. Men skulle någon af de öfrige, så af generalitet som öfverstarne, nu mehra hafva gripit sig an till att giöra äfvenledes, hvilcket mig dock ovitterligit är, så måste det vara skedt, sedan de sågo, att jag intet längre uthan christeligit medlidande kunde anse så officerarnes som de gemenas stora jämmer och ålende, uthan åtogh mig dem att hielpa med så mycket, som jag effter åth med största möda kunde sammanskrapa, befarandes de, att de i framtiden skulle leda på sig ett alt för svårt ansvar, i fall de skulle kunna öfvertygas alldeles vårdzlöse hafva varit i en så angelägen sak.

Sedan Fältmarskalk Rehnschöld kom tillbakas ifrån sin första visite hos Fursten Menskikoff, berättade han mig, huru som han intet hade funnit honom vid godt humeur. Och som det jemväll var den första gången, så ville han intet förorsaka honom ännu större chagrin med förtretlige sakers andragande, dem han elliest på fångarnes vägnar tänckt förebringa, uthan nöjde sig, att han in amplissima forma honom updragit, medh ogement flatterie af dess uplyste förstånd, ogemene qualiteter och reelle prof af dess serdeles trohet emot Hans Zar. Maj:t och där effter in generalibus terminis beklagat de svänske fångarnes hårda handterande. Hvartill fursten skall hafva svarat, att han där öfver dagen effter ville låta anställa en noga undersökning, som och skedde, då det blef befunnit, att man sig uthan orsak intet hade besvärat. Dock berättade mig General-Adjutanten Wendelbohm par dagar däreffter, att sådan inquisition vore föllgd uppå vårt kort tillförende inlefvererade memorial och hans uppå vår anmodan därom till fursten giorde efftertryckelige föreställning.

Effter den andra visiten berättade mig Fältmarskalken, att han fursten funnit vidh bättre humeur sampt hafft discurser med honom om åthskillige indifferente saker, hvarvid han icke heller underlåtit på det högsta uthmåla dess meriter och genom åthskillige märckelige actioner inlagde för hela världen stora och eclatante renommé. Änteligen skall han, fursten, hafva be-

gynt tala om fredh, och att den torde vara nyttigast för begge delarne, hvartill Fältmarskalken skall sig hafva yttrat, det vore den visserligen att önska, och kunde ett steg därtill att komma närmare nu i förstonne skie med ett cartells uprättande, hvartill den andre dock gifvit ringa apparence. Där vidh vore man kommen att röra något om Fältmarskalkens persohn, då Fältmarskalken sig har yttrat, att Hans Zar. Maj:t skulle hafva en liten afsaknad, om han honom vorde lös gifvandes, medan han har satt sig i sinnet intet vidare att tiäna, uthan så snart han komme på fri fot, att sättia sig neder på sin gård och tillbringa där sin öfriga lifztid i ro. Hansållder och därvid följjande krämpor sampt i krig uthståndne svåre fatiguer tillsade honom intet annat att giöra, därtill med vore han helt medellös, sedan han mist all dess equippage, och vore icke i tillstånd åter att sättia sig däruthi; det samma berättade han sig jemväll hafva sagt Hans Zar. Maj:t. Han ville råda fursten att giöra det samma, där han framdeles skulle befinna vid tilltagande åhr, att dess kraffter intet tilläte honom att vara öfver allt sielf, som en så hög charge den han bekläder dock erfordrade, medan man sedan kraffterne afftaga och den förrige vigeuren uphörer, lätteligen kan komma att begå en plackeet, som skulle förmörcka all förr inlagd gloire, hvilcket mången är händt.

Vidh den tredie visiten, som var d:n 18 februari, och Fältmarskalken sig hade uthbedit då tillika att kunna taga afskiedh af Hans Zar. Maj:t, som stod på resande fot, berättade mig han, att fursten 3:ne resor i sine discurser hade begynt tala om fred. Hvartill Fältmarskalken hade sig uthlåtit, att Hans Kongl. Maj:t hade redan sig uthlåtit, det han till den samma vore benägen, och som jag med honom vore här, så kunde man därom med oss träda i conference, varandes man beredd att berätta till Stockholm, hvad där om kunde blifva convenierat, allenast man kunde erhålla säkerhet för brefven, hvilcket fursten skall hafva lofvat; fördenskull Fältmarskalken mig sonderade, om man icke detta borde relatera till senaten i Stockholm. Jag svarade därpå, att jag hade betänkiande göra därom någon föreställning åth Stockholm uppå ett löst tal och därigenom visa vår impatience, den de skulle kunna sluta af sådanne bref, som de komma att få läsa, men så framt någon vidare föreställning in forma därom skedde framdeles, så hade jag min konungz ordres och senatens instruction, huru

jag mig där öfver skulle uthlåta. Sedan som Hans Zar. Maj:t samma dag hade åtagit sig att förträda marskalcks embete på ett bröllop, så kom han intet dit, fursten och Fältmarskalken honom väntade, uthan tog fursten Fältmarskalken med sig dit, hvarest han fan för sig ministeren och flere af magnaterne, då så väll fursten som ministeren hade honom försäkrat, att icke allena vi skulle niuta här effter all frihet, uthan och alle fångarne på lika sätt blifva hanterade som deras i Stockholm. Mehra föreföll intet, uthan tog Fältmarskalken därmed affträde, sedan han hade kyst Hans Zar. Maj:tz handh.

Den 21 februari skickade Stor-Cantzleren Gref Goloffkin till mig Secreteraren Wasiloffski och lät mig vetta, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, alldenstund han för dess fångar i Sverige behöfde 20,000 och någre hundrade rubell där, så ville han låta oss här en lika stor summa bekomma till de svänske fångarnes uthdelning emot säker växell på Stockholm. Jag tackade därföre, badh där hos att därmed intet måtte dragas allt för långt uth, medan trångmålet hos våre vore stort, det han lofvade villia berätta. En liten stund där effter inkom Fältmarskalken till mig, hos hvilcken secreteraren det samma hade andragit, och berättade, att han honom därhos hade tillkiänna gifvit, det Hans Zar. Maj:t intet längre kunde belasta sig med de gemene fångarnes underhålld uthan lämnade jemväll sådant till vår omsorg. Hvilket, som det mig mächta surprennerade, så hemställte jag Fältmarskalken, om icke nödigt vore ju förr ju heller däröfver hos bem:te Storcantzler att inkomma med en contraremonstration, däruthinnan visandes obilligheten till ett slikt förfarande; hvilcket, som det af honom gillades, så uthfärdades ännu samma dag ett sådant bref till honom, som conceptet uthvisar. Men som Fältmarskalken i dess discurs rörde, att han länge fruchtat det sådant skulle hända, gifvandes till förstå, att sådant vore förorsakat af det man sig förhastat till att sielf underhielpa de fattige fångars trångmål och sådan invändning ingen annan kunde röra än mig, medan ingen af alle andre hade vist ett så medlidande hierta emoth de beträngde, att de velat träda med mig i något förskått till deras undsättning uthi deras misere; ty kunde jag intet förbigå, dock med största sachtmodighet till att bibehålla enighet, att remonstrera klarligen, det sådant inkast bestode på ingen grund, ty först hade man af första början hördt glunckas, att Hans Zar. Maj:t funne falla sig för svårt

till att underhålla så många fångar, hvartill jag intet klarare exempel kunde andraga, änn Vice Cantzlerens discurs uthi den conference jag med honom och Stor-Cantzleren hade om cartellet, då den förra, som Secreteraren Cederhielm skall kunna betyga, sig tydeligen uthlät, att Hans Zar. Maj:t det samma funne sig odrägeligit falla i anseende till de svänska fångarnes myckenhet, men man då med fogelighet bemötte, intet annat vid slutet märkiandes, änn att man sig däruthinnan funne. Sedan är ju intet något memorial af oss ingifvit, hvaruthinnan man icke på det effterttryckeligaste anhållit, att de gemene med de fattigaste af officerarne uthaf Hans Zar. Maj:tz pricas måtte blifva underhållne. Ja, vårt svar på deras memorial af den 10 febr. visar ju klarligen, att man där uthtryckeligen påstått, det de gemene af Hans Zar. Maj:t måtte blifva hulpne, medan det penningeförskåttet, som tillbödz, intet kunde förslå till de ringare officerares subsistence, blifvandes man nödsakat generalernes och de förnämare officerares underhållande att låta ankomma på deras egen omsorg. För det tredie vore uthaf mine opnegotierade medell det minsta uthdelt ännu till några gemene, och hafver man af christeligit medlidande intet kunnat undgå dem samma, där de blefve bortförde till andre orter uthan all undsättning att låta något bekomma, hälst som man såg för sine ögon, att dageligen hopetals bortdödde af hunger och klageskriffter fast hvar dag inlefvererades, däruthinnan man anhöllt om hielp, och att man ville förekomma, det de intet måtte tvingas att taga främmande tiänst, hvilcket de änteligen skulle nödsakas giöra, innan de svulte ihiäl. Man finner och af drögzmålet, som med hielpen förelupit är, att månge, så officerare som gemene, hafva tagit sig det orådet före; skulden till samma drögzmål lämnar jag till deras ansvar, som därtill äre brotzlige. Jag har intet annat kunnat tro, änn att sådanne skiähl skulle hafva kunnat bringa Fältmarskalken ifrån sitt omilda omdöme, hälst som han sielf undsett lifdragonerne, hvilcket han sig intet måst påminna. Men som jag måste höra, att han i sine discurser med andra continuerar att föra samma sentiment, så kan jag intet mehr därtill läggia, änn att intention må vara så loflig, berömlig och christelig, som den må vara, så finner dock ett malicieust hierta sig alltid beredt därpå att läggia en diefla klick.

Den 22 februari sände jag Secreteraren Cederhielm till Under-Cantzleren Schaffiroff och lät honom vetta hvad resolu-

tion Grefve Goloffkin hade oss meddelt, med begäran han å dess sida ville föreställa, att den samma satte oss i en stor bestörtning, och att vi alldrig ville förmoda, det Hans Zar. Maj:t hade fallit på en så onådig resolution. Det vore ju först hos alle christelige potentater brukeligit, att de gemene fångarne nöto deras fångetractamente af den, som de sutto fångne hos, och vore jag försäkrat, att Hans Zar. Maj:t där under ville blifva considererat så högt, som någon annan; sedan hade de ryske fångarne så lång tid och i så många åhr nutit deras richtige underhålld i Sverige, och våre här, ehuruväll knappare; för det tredie blifva ju mäst alle gemene brukade på arbete af Hans Zar. Maj:t, och vore det nästan omildt handlat, om de därvid intet skulle hafva födan af den, för hvilcken dhe arbeta; änteligen vore det en sällsam nådh skäncka enom lifvet i action, på det man sedan måtte låta honom crevera af hunger. Men han undfick af honom ingen serdeles hugnelig resolution.

Som General-Adjutanten Wendelbohm kom att besöka mig i min siukdom med det samma, att han var hos Fältmarskalken, så underlät jag icke heller föreställa honom allt det samma, läggiandes detta därtill, att som icke allenast hos oss i vår armé uthan och vid alle andre puissencers hoff man vore af alle inbillade, att fursten hos Hans Zar. Maj:t hade mycket till säja och kunde hos honom allt uthrätta, så kunde han och giöra sig försäkrat, att han största delen tager i det som skedde, vore det godt, så hade han därföre störste berömmet, vore det och hårt, så undfinge han därföre mäste beskyllningen, och bad honom fördenskull giöra sådanne remonstrationer häröfver, att en favorablare resolution därpå måtte föllia. Han lofvade mig sådant att villia effterkomma.

Den 27 februari sände jag Dittmar till Stor-Cantzleren Goloffkin att förnimma, om jag kunde få de penningar, som Hans Zar. Maj:t har lofvat här att villia lefverera, och fick af honom därpå till svars, att innan han reste härifrån, ville han sökia lägenhet att kunna giöra med mig ett vist aftal så däröfver som allt öfrigit.

Den 3 marti sände Fursten Menskikoff till mig och lät mig vetta, aldenstund Generalen Weide intet vore brakt till Sverige, det förorsakades man här att afsända härifrån till en annan ort en af deras här varande fångar af lika character, nembl. Grefve Lewenhaupt. Jag bad, att man med dess bortskickande ville låta anstå, till dess tidningar kunde ankomma,

att General Weide vore brakt till Stockholm, hvarpå jag intet tviflade, medan vi senaten uppå begäran hade låtit vetta, där General Weide intet fördes till Stockholm, att man resolverat Fältmarskalken Rehnschiöld at föra här ifrån till en annan ort, och trodde jag säkert, att man därvid ingen svårighet vorde giörandes.

Den 5 Marti skickade Gross-Cantzleren Gr. Goloffkin till mig och Fältmarskalken Rehnschiöld och lät oss bedia komma till sig. Jag beklagade, att mitt siuklige tillstånd förhindrade mig att niuta den åhran jag så högt åstundat och så länge samt offta anhållit om; men som min opasslighet intet ville tillåta mig detsamma, så lärer han hålla mig ursächtat, i det Fältmarskalken Rehnschiöld allena till honom afreser. Samma compliment berättar mig Fältmarskalken, att han å mine vägnar har aflagdt, så väll till Storcantzleren som Under-Cantzleren Schaffiroff. Däreffter hafva de begynt proponera, huru såsom vårt bref med dess allegater till senaten uppå deras memorial vore af den beskaffenhet, att det mehra skulle kunna aigrera gemöterne begge puissencerne emellan änn föranleda dem till någon lindrighet; allegaterne innehölle en hop hårdheter, hvaröfver man sig besvärade, at våre fångar här vederfores, hvaraf dock en god del nu mehra uphörde, och uthrättade man med sådanne rapporter intet annat änn att deras fångar blefvo däraf hårdare handterade i Sverige och vi således äfven väll här; bad fördenskull att Fältmarskalken samma bref med dess allegater ville taga tillbaka med sig och ett annat bref i stället uthfärda låta, hvaruthinnan man änteligen ville tillåta, att deras sidsta memorial till oss måtte påberopas och allegeras med större och effterttryckeligare föreställning, att deras generaler alle till Stockholm måtte blifva brakte och ett promt svar därå erföllia, med mehra. Hvad Fältmarskalken därpå svarat, lärer hans egen annotation uthvisa, men däruthi har han giordt väll, att han inständigt nekat till att villia återtaga mehrbem:te bref med dess allegater.

Den 6 Marti kom Under-Cantzlerens Schaffiroffs broder till mig med samma föreställning, offererandes mig att återtaga brefvet. Jag vägrade det samma, säjandes, att vi fuller vore Hans Zar. Maj:tz fångar och kunde samt borde föra ett sådant conduite, som måtte oss bibehålla dess nåd och bevågenhet; men så finge vi på andre sidan intet lämna i förgätenhet, att vi vore Hans Kongl. Maj:tz, vår nådigste herres och ko-

nungz undersåtare och plichtskyldigste tienare; vi måste med den varsamhet sökia det förra, att vi intet förfölle i någon skiälig beskyllning, att hafva efftersatt och uhr acht låtit det senare. Vi tilltrodde oss, att vi genom vårt bref och den föreställning, som är skedd i allegaterne, intet annat hafva giordt änn det dhe borde billiga. Ansöktes vi att skrifva öfver till Sverige och andraga deras påstående, så måste de tillåta, at vi saken med dess rätte färgor måtte föreställa, på det därå ett så mycket billigare och rättvisare uthslag måtte föllja. Han urgerade på documenternes återtagande, men jag refuserade det samma, andragandes ytterligare, att vi vore olyckelige, i det vi som fångar måste låta oss behaga, hvad dem behagar öfver oss förhängia; dock att jag heller uthvalde ett evigt fängelse änn att villia mig försynda emot min öfverhet, i det jag skulle annars berätta änn saken sig förhölle. Han lade därpå documenterne på mitt bord vidh min säng, hvartill jag mig uthlät: har han därtill express befallning, så måste jag det som fånge tåla, men rörde dock min hand intet vid dem uthan sade vidare: huru vill man då hafva brefvet ställt. Han svarade därtill, man kunde väll i brefvet allegera deras memorial till oss, men uthsluta de andra documenter och med större efftertryck påstå, att de ryske generalerne måtte alla blifva brakte till Stockholm, sampt att svar därå måtte föllia innom den föresatte terminen, som är sex veckor. Jag replicerade därpå, at terminen till att fullgiöra det, vore en omöjelighet, medan tre veckor redan vore förflutne, sedan det förre brefvet skrefs. Därtill han sig utlät, att han lämnade i vårt behag datera brefvet anten i dag eller morgon, allenast det blefve så inrättat, att de därmed kunde vara nöjde. Jag continuerade med mitt tal, säjandes, att jag fuller märkte, det dem intet behagade, att vi till Stockholm skulle berätta speciales casus, huru hårdt våre fångar blifva handterade, om icke då vore deras mening, att samma document kunde uthtagas och våre öfrige samt deras memorial allegeras, med recommendation till senaten, att därpå en favorabel resolution måtte föllja, ehuruväll vi funno, att vi icke heller der till kunde samtyckia, där vi stode på fri fot. Han påstod, att alle allegater af oss måtte uthlämnas och allenast deras allegeras. Jag viste orimligheten, att vi skulle recommendera en sak, som de åstundade, och därjemte intet få visa, hvad vi därvid af vår plichtskylldighet hade funnit nödigt att på-

minna. Han begaf sig änteligen så vida, att vi kunde i brefvet allegera deras och vårt sidsta memorial; dock uthlät jag mig intet vidare där på emot honom, beklagandes dock till slut, att man oss så hårdt handterade, det man ville tvinga oss till det, som vi intet väll kunde beqväma oss till. Sedan jag allt detta hade rapporterat till Fältmarskalken, blefvo vi ense att ändra det förra brefvet och låta afgå ett annat af sådant contenue, som conceptet uthvisar, med allegater därvidh, allenast af deras och vårt sidste memorialer. Medh samma bref skickade jag ännu samma dag Secreteraren Cederhielm till Gross-Cantzleren Goloffkin, och ehuruväll han giorde något inkast vid det ena allegatum, nembl. vårt svar, tog han dock brefvet till sig.

Den 10 Marti återlefvererade oss ministeren genom Secreteraren Schaffiroff vårt senare bref till senaten med ankunnande, att de icke heller dhet samma kunde bortskicka uthan påstode, att vårt svar på deras memorial måtte uthslutas, så väll som de orden uthi sielfva brefvet: *i deras närvarande besvärlige tillstånd*, och att brefvet för det öfrige måtte skrifvas i det tyska språket. Jag svarade därtill, att där de på ene sidan ansåge oss för fångar, öfver hvilcka man prætenderade hafva mycket till at säja, så borde man och på den andra sidan considerera oss för vår konungz trogne och redelige tienare och intet anmoda oss att efftersättia något af vår undersåtelige skyldighetz plicht och göra det, som kunde framdeles leda på oss ett hårdt ansvar. Jag förmodade, att vi nogsamt hade vist, det vi oss i alt gerna accommoderat, hvad man kunde prætendera, i det vi uthslutit våre förre memorialer och allenast blifvit vidh detta sidsta, hvartill secreteraren i sin sidsta afsändning såsom en skiälig sak gifvit dess bifall (det han dock sökte annorlunda att explicera). Det är intet för oss försvarligit för de ryske fångarne att procurera större douceurer och förtiga det trångmål och förtryck våra lida; vore något osannfärdigt af oss berättat, så kunde det samma föreställas oss, då vi förmode, att vi däröfver läre oss kunna således förklara, att man skall finna, det man för litet och intet för mycket har angifvit. Att sättia brefvet på tyska vore något sällsamt af oss begära och förvägra, det vi oss af vårt modermål intet måtte få betiäna; ett tyskt translat följde därhos, och funnes månge i deras pricas, som den kundskapen hade om svänske språket, att de nogsamt kunde finna, om translatet med svänskan vore öfverens stämmande. Jag funne intet bättre expedient

härvidh, änn där man difficulterade oss att afsända brefvet i den form, som vi för oss funne försvarligit, att man icke eller anmodade oss öfversända dheras memorial, medan där detta senare af oss skulle effterkommas, de också borde tillåta, att vi finge der hos andraga våre angelägenheter. Han continuerade att siunga sin visa, förmenandes, att vi sådant intet behöfde, alldenstund Hans Zar. Maj:t allenast af oss fordrade, att man till senaten skulle afskicka dess ministers memorial. Jag badh härvidh, att Fältmarskalk Rehnschiöld måtte inkomma, då jag recapitulerade allt, hvad jag här ofvan till föreställt, sedan jag hade gifvit honom effterrättelse om det, som ministeren vidare af oss hade desidererat. Vi continuerade begge att visa honom med många argumenter, det vi intet väll och uthan ansvar kunde beqväma oss till vidare, änn vi redan hade giordt, och kunde icke heller se, att dhe någon anstötelighet kunde hämpta af de orden *besvärlige tillstånd*, aldenstund ju oförnekligit vore, att fångenskap vore intet något liufligit tillstånd; därtill med hade man med de orden afseende på officerarne, som här ifrån vore afsände helt blåttade af medell och uthan den ringaste undsättning, hafvandes icke heller af sig sielfve det ringaste att tillgå, hvilcket ju för dem vore besvärligit. Dhe gemene giorde man sig försäkrat om, att Hans Zar. Maj:t lärer underhålla effter krigzmaner öfver allt och det som hos alla christelige potentater vore öfligit. Vi kunde icke heller undgå att klaga, det med våre fångars trångmål ännu continuerar, i det dageligen hopetals af hunger bortdö, och vele fuller sluta, att sådant skedde uthan Hans Zar. Maj:tz förvållande, af det att man erfarer, det somblige niuta mehra i underhålld änn andra, allt effter som de hafva raisonable befehlhafvare öfver sig, i hvilcken tro man styrkes af det, att man en och annan med böner och goda ord sampt tillsäjelser kan förmå att öka på det de i förstonne hafva bevilliat. Han begärte sluteligen vetta, hvad svar från oss han hade att låta ministeren veta. Jag replicerade därpå, att han det samma nogsamt kunde inhämpta af våre förde discurser; dock vorde vi committerandes Secreteraren Cederhielm at anbringa hos ministeren vår äntelige resolution däröfver. Sedan han bortgick, blef man ense, man skulle fullgiöra ministerens påstående, medan oss som fångar intet vore tillåteligit oss däremot att opponera, och affärdades fördenskull Secreteraren Cederhielm med brefvet på tyska satt i den form, som begärtes, till Grefve Goloffkin. Dock hade han

ministeren föruth och innan brefvet öfvergafs alt det att föreställa, som man hade giort deras secreterare, till att försökia än ytterligare, om icke möjeligit vore förmå dem till att emottaga brefvet, som det tillförende var inrättadt, men där det intet stode att erhålla, att då öfvergifva brefvet med uthlåtande, att man som fångar vore tvungen att skicka sig i dheras villia. Under vägen dit reser honom Secreteraren Schaffiroff förbi och kommer till oss med ankundigande ifrån ministeren, att de intet kunde gå ifrån deras påstående, uthan anmodade oss, att vi oss däruthinnan ville accommodera uthan vidare gensäjelse. Vi beklagade, att vi skulle tvingas därtill och berättade honom, att som vi nogsamt märkte, det ministeren intet skulle skrida ifrån deras en gång fattade resolution, så hade vi och afsändt Secreteraren Cederhielm med expeditionen så inrättat, som af oss åstundades, badh honom därjemte, som de ryske fångarne uppå dhenne vår förskrifft ofelbart läre blifva väll handterade, att oss och det samma här måtte vederfaras, andragandes därjemte åthskillige måhl, hvarigenom vi viste, att vårt tractamente intet öfverens stämde med Hans Zar. Maj:tz lofven och försäkran. Han påtog sig det samma att föredraga, men berättade därhos, att Cederhielm intet vorde anträffandes någon af ministeren, alldenstund alle vore uthreste, uthan kunde han anmäla sig hos Grefve Goloffkin som om morgon bittid.

Medlertidh händer det, att Grefve Lewenhaupt, som med några andre af generalerne var kommen till mig att äta middag, blifver just middagztiden, då maten skulle upbäras, ansagd å den commenderande öfverstens vägnar af den vachthafvande capiteinen, att han strax skulle begifva sig till sitt qvarter; vi bode, att man ville unna honom dess matro, men sådant oachtadt måste han bortresa, uthan att få sig mat. Intet långt däreffter erforo vi, att han i sitt qvarter med starckare vacht blef bevakat och att honom var förbudit tala med någon så väll som andre att komma till honom, jemväll att hans folck var förment gå uth om hofvet, förnimmandes man nu mehra, att jemväll skall vara förbudit någon från vårt qvarter att komma intill dem och äfven väll någon af deras att få komma till oss. Detta surprennerade mig intet litet, att som jag straxt fant betänckeligit, att låta det bevilliade brefvet till senaten afgå, medan af oss däruthinnan recommenderades de ryske generalernes transport till Stockholm, ty skickade

jag till Fältmarskalk Rehnschiöld och öfverlade med honom, om icke bättre vore att upsättia ett annat bref, hvaruthinnan nude uthan någre favorable termer, deras memorial i senatens bref öfverskickades. Hvaröfver som vi blefvo ense, ty lät jag af Secreteraren Düben uthkasta ett sådant bref, och skickade till Secreteraren Cederhielm budh, att han med det förre brefvet intet skulle gå till Grefve Goloffkin, förrän han tillförende hade varit hos mig. Min uthskickade träffade honom intet hemma, uthan lät hans tiänare sådant vetta med ordre, han dess herre vid dess hemkompst det samma skulle vetta låta. Hvilcket som han stälte i förgätenhet, så hände sig, att Cederhielm med det andre brefvet om morgonen gick till Gr. Goloffkin, öfverlefverérandes honom det samma.

Den 11 Martii om morgonen öfverlefvererades förberörde bref af Cederhielm till Gr. Goloffkin. Dock innan det skedde, föreställte han Storcantzleren, at man fuller hade ändrat brefvet effter deras åstundan sampt uthlämnat de orden *till fångarnes räddning uthur deras stora svårighet*, ehuruväll ingenting varit nödigare att berätta eller sannare vore i sig sielfft, än att fångarne ledo här stor nödh, dock funne man oumgängeligit att påminna om de uthlofvade penningarne till officerarnes understöd så väl som och om de gemenas förplägning, hvilcka alla dagar af hunger förginges. Grefve Goloffkin svarade därtill, att som han innan en tima vorde uthfarandes till Posolki pricaset, så hade Cederhielm där att infinna sig och påminna därom. Hvad jag hade låtit andraga om Grefve Lewenhaupts hårde handterande, utlofvade han hos Öfver-Commendanten Knes Gagarin att villia anbringa. När Cederhielm upkom i pricaset, lät ministeren honom vetta, att Hans Zar. Maj:t intet ville bestå de gemene vidare underhålld, och hade man hvar å sin sida att draga om de gemene nödig försorg. Han bemödde sig fuller med många skähl att bevisa obilligheten, men uthrättade därmed intet, invändandes man till det inkastet, att jag och Gr. Rehnschiöld intet vore i tillstånd värcket på det sättet at hålla uprätt, det vi hade fritt däröfver att förskaffa oss ordres uhr Sverige samt af köpmänn att uthtaga penningar. På tillfrågan, huru det blefve med de 20,000 rubell, som voro lofvade uhr pricaset, svarades, att han därom dagen effter skulle erhålla beskiedh. Så snart Cederhielm oss detta berättade, resolverades i efftertryckelige termer att tillskrifva ministeren, huru obillig och sällsam denne uth-

gifne resolution i sig vore, det man fördenskull intet annat kunde änn förmoda däruthinnan en ändring. Hvar och intet det skedde, måste man sådan hård procedure klaga Gudh i himmelen, och på sådan händelse fogade vi därjämte ett bref till senaten, hvaruthinnan den äntelige resolutionen om de gemenas uthslutande från underhållet dem tillkännagafs, hvilcket allt sielfve concepterne af brefven tydeligare kunna uthvisa.

Den 12 Martii afsändes Dittmar med samma bref till Gr. Goloffkin, men träffade honom intet hemma uthan vardt han uthrest till pricaset, dit och Cederhielm blef upkallat. Därsammastädes låto de honom vetta, det 11,000 rubler vore i beredskap, som emot våre vexlar kunde afföllia; man kunde därom hålla sig till Secreteraren Carpatow och låta hos Knes Tikan Mikitowitz förnimma, om något mehra för de ryske fångarne vore anordnat, då man kunde undfå och disponera det samma på lika sätt. Skulle och någon större summa behöfvas, så hade man fritt därom med köpmänner att handla, och som man vore fullkombligen resolverat at draga hvar å sin sida försorg om fångarnes, så officerarnes som de gemenes, underhålld och bispringande, så hade vi därom att vara betänkte och der öfver tillskrifva senaten. Cederhielm beflitade sig änn ytterligare att förmå dem till ett benägnare utlåtande, begärandes, att de ville åtaga sig saksens föreställande Hans Zar. Maj:t uthi favorable termer, men fick därpå intet annat svar, änn att man vorde tillseendes hvad ske kunde, till dess svar från Sverige inkomme, men däreffter lärer Hans Zar. Maj:t de gemene als intet bestå. Moth middagen, sedan Gr. Goloffkin från pricaset var hemkommen, öfverlefvererade Dittmar till honom ofvanbemälte vårt bref tillika med det, som af oss var skrifvet till senaten.

Den 13 Martii återbrakte Secreteraren Schaffiroff oss vårt bref, till kongl. senaten skrifvit, och begärte, att däruthinnan det ordet *underhålld* för de gemene måtte förandras och i stället sättias, att Hans Zar. Maj:t intet vidare ville låta dem åthniuta något i penningar, uthan skulle de å begge sidor indragas och upphäfvas, men väl i husmans kost hos sine värdar. Jag replicerade därpå, att de intet väll måtte vara underrättade i denne saken, ty de, som åtniutit något i penningar, hade därhos intet undfått något annat i underhålld, äfven som de, hvilcka undfått något i husmans kost eller bröd, intet där-

jemte hafva undfått något i penningar, och att jag gerna skulle vetta, om meningen vore att låta de gemene undfå proviant i stället för penningar. Men som han därpå intet viste sig att förklara, funno vi nödigt till Gr. Goloffkin att afsända Secreteraren Cederhielm att inhämpta rätta meningen, då han honom och Under-Cantzleren Schaffirow föreställte, huru som våre fångar för ankomsten till Muscow sombligestädes hos värdarne nutit ringa husmans kost, sombligestädes litet bröd eller miöhl; mycket sällan penningar, men, sedan de hitkommit, allenast penningar, dock af det ene och andre så litet, att de därmed ej kunnat uppehålla lifvet, varandes alltid i acht tagit, at hvar de undfått proviant, äre dem inga penningar blefne gifne, eller när de bekommit penningar, hafva de ej nutit bröd eller kost, så att man ej annat kan förstå, änn att mehningen nu är, då penningar ej mehra gifves, att man då vill gifva proviant. Hvar till svarades, att meningen vore, att som hvarcken penningar eller proviant för de gemene vidare kunde bestås, så hade hvardera parten häreffter att försöria sine; dock ville man å denne sidan låta de svänske undfå hvad de här tills nutit, in till dess svar uppå mehrbem:te bref och notification till Stockholm inlupe, då man ej vidare därmed vorde continuerandes. De viste därhos en uthräkning, att på de 12,762 man, som denne tiden häromkring hade undfått underhålld, hade Hans Zar. Maj:t månatl. låtit dem gifva 5,730 rubell, hvilcket sig till ett stort quantum om åhret skulle belöpa. Däremot upviste Cederhielm en upsatz, huru ringa våre fångar värkeligen åthniutit, så att stor orichtighet vid effterfrågan torde finnas hos dem, som penningarne hafft under händerne; man lofvade däreffter villia höra. Jempte detta lät Gr. Goloffkin mig veta, att hvad Grefve Lewenhaupt vore händt, hade Capiteinen intet hafft befallning till, anten uhr pricasen eller af Knes Gagarin, hvarföre man lofvade strax att villia taga Capiteinen i arrest, underställa honom en behörig inquisition och sedan låta vetta, hos hvem skullden stannar, sampt hvad straff därpå kan föllia. Cederhielm repræsenterade, huru som icke allenast Grefve Lewenhaupt mächta hårdt och skymfeligen blifvit handterat, uthan och öfverginge det samma flere officerare och gemene. Dhe tychte det illa vara och yttrade sig, att som slikt stridde emot Hans Zar. Maj:tz villia, så hade man, när någon vidare otillbörligen blefve bemött, att angifva det hos Öfver-Commendanten, som säkert nog skulle skaffa

därpå bot. Sidst påmintes om effterrättelse, till hvadh orter våre fångar vore förde, på det af oss en repartition af medlen måtte kunna dem emellan giöras, med offert därhos, att i föllie af slik repartition man ville låta dem hvar å sin ort den bestådde summan tillkomma, då vi här vid quittencernes upvisande ville sådant godt giöra och vexlar därå meddela. Därtill svarades, at man hade sig härom att angifva hos Knes Gagarin, hvilcken vore instruerat at förordna någon, som med svänska commissarien öfver alle slike måhl sammanträdde och afhandla skall.

En stund däreffter blef mehrbem:te bref, efter åstundan inrättat, till Gr. Goloffkin öfverlefvererat, då han därvidh påminte, att däruthinnan måtte blifva insatt, det hans Zar. Maj:t däremot sine fångar i Sverige ville försöria, ty elliest torde man där tänckia, att Hans Zar. Maj:t ej ville observera en likhet därmed. Sådant blef för Gr. Goloffkins hastige resa af Cederhielm i brädden af brefvet insatt.

Jempte detta skref jag en particulier så Gr. Goloffkin som General-Ammiralen Gr. Opraxin till, recommenderandes dem på det högsta ändring hos Hans Zar. Maj:t i offtabemälte resolution om de gemenas underhålld.

Den 19 Martii. Som jag förmärkte, at man sökte draga uth på långbänken de penningars uthgifvande, hvilcka man oss lofvat hade att skola undfå uhr Hans Zar. Maj:tz pricase, och emedlertid alla dagar rapport inkom, huru som icke allenast de officerare, hvilcka uthan någon hielp till aflägne orter blefvo bortförde, ledo därsammastädes stor armod sampt nödgades med tiggiande för portarne sökia ett stycke brödh, hvilcket dock alltid intet föllgde, uthan och huru som de gemene här i staden dageligen af hunger bortdödde, i det de intet richtigt undfingo, hvad dem af Hans Zar. Maj:t tillsagt var, nödgades jag ålita engelske handelsmannen Samuel Meux om 15,000 rubells erhållande emot vexell på Stockholm till kongl. statscontoiret. Hvartill han fuller ochså sig änteligen beqvämade emot 64 copekers undfående där för 60 copeker, dem han här lefvererade, men påstodh dock därhos, att han af mig måtte undfå min revers, det jag skulle honom skadelös hålla, i fall statscontoiret min vexell på det samma intet præcise skulle förnöja. Som jag nu tillförende stodh i förskått och borgen så för militair personerne som hoffstaten för ett ansenligit, dess uthan hade påtagit mig jempte Fältmarskalken Rehn-

schiöld att gå i caution för de medell, som uhr Hans Zar. Maj:tz pricas till oss uthlefvereras kunde, fann jag för mig ogiörligit att taga på mig allena jemväll denne lasten; lät altså upsättia en skrifft, hvaruthinnan var föreställt, huru som jag vore nödsakat att uptaga sådanne 15,000 rubell, och att handelsmannen vore öfvertalt taga vexell på statscontoiret, men desidererade därhos vår borgen om dess skadelös hållande, i fall statscontoiret skulle difficultera betalningen. Och emedan jag allena intet kunde påtaga mig de samma, sedan jag, som förbemält är, tillförende mig så vida engagerat, så anmodade jag samtl. generalitetet och öfverstarne, att de denne summan under sig ville fördela, åtagandes jag mig jemväll häruthinnan 2,000 rubell, och att hvar för sin andel ville meddela köpmannen dess speciale vexell på betalningen i Stockholm af propre medell, i fall statscontoiret däruthinnan skulle fela. Detta förslaget giorde jag fuller mig säkert hopp, att ingen skulle undandraga sig att ingå, medan det var så drägeligit, tog jemväll föruth i sådant hopp af handelsmannen Meux därpå 2,000 rubell, hvilcka blefvo straxt uthdelte ibland de mäst nödlidande, men fick snart förnimma vederspelet, i det alla viste sig därtill ovillige. En del differerade deras resolution däröfver, till dess de fingo vetta, hvad Fältmarskalken som deras förman ville därtill giöra, hvilcken, som han platt afsade sig att kunna uthgifva någon vexell af propre medell att betalas, effter som han intet hade någre att commendera, så undandrogo sig jemväll därifrån de andre. Allenast Gr. Lewenhaupt gaf vexell på 1,000 rubell till sin grefvinna, af henne att betalas, i fall statscontoiret skulle manquera. Men som jag därmed intet kunde vara hulpen, så föll jag på det förslaget att gifva Meux min vexell på 15,000 rubell till statscontoiret; skulle det samma dem betala, så vore väll; skulle de och intet, så ville jag ej heller af honom uptaga mehra penningar, innan jag undfinge viss effterrättelse, att statscontoiret berörde vexell hade betalt. Och skedde detta den 22 Martii.

Den 9 April. Som de uthlofvade penningar uhr pricaset ännu till detta datum icke vore uthfallne, och fångarne medlertidh ej heller af Hans Zar. Maj:t något underhålld åthnöto, föruthan någre få, dhe fast litet och alldeles intet tillräckeligit bekomme, förökandes sig därigenom deras nöd, trångmåhl och klagemål jämmerligen, försökte jag med ofvanbem:te 15,000 rubell hos Meux ännu vidare, om icke detta förslaget kunde

taga lag, i det jag hos honom för ofvanbem:te summa ginge i borgen, i fall statscontoiret min vexell därpå till det samma intet skulle villia honorera och sålunda penningarne hos honom nu straxt häfda till att kunna uthdelas ibland de nödlidande fångar. Hvaremot generaler och öfverstarne uthgofvo till mig deras propre vexlar på så stor summa, som de sig ville åtaga, i afslag på mehrberörde 15,000 rubell att betalas till min k. svärfader, i fall statscontoiret skulle undandraga sig min vexels honorerande och han således skulle blifva i föllie af min borgen obligerat den att förnöja. Härigenom förmåtte jag änteligen, att jemte mig och Generalen Gr. Lewenhaupt, som af början hade undertecknat skrifften, och jag för 2,000 rubell, men Gr. Lewenhaupt för 1,000 rubell oss hafva engagerat, sig jemväll Fältmarskalken Gr. Rehnschöld 1,200 rubell antog, General-Major Creutz 1,000 rubell, General-Major Roos 2,000 d:r sölfrm:t, Öfverste Gyllenkrok 2,000 d:r sölfrm:t, Öfverste Appelgren 1,200 d:r sölfrm:t, Öfverste Cronman 1,200 d:r sölfrm:t, och Öfverste Fock 1,200 d:r sölfrm:t; inkommandes General-Majorerne Cruus och Hamilthon med deras skrifftelige uthlåtelse, hvarföre de intet kunde träda i detta förskåttet, den förre, effter han af alls inga medell vore, den senare, effter han tillförende för dess anförtrodde regemente hade dragit vexell på 4,000 d:r sölfrm:t, dem han vore osäker, om statscontoiret skulle villia betala, uthan han sielf torde få stå före. Men som alle de öfrige hvarcken skrifften undertecknat ej heller skriffteligen sig uthlåtit till det de vore sinnade att giöra, ty nödgades jag den 15 april upsättia och till hvar och en genom Krigz-Commissarien Melander öfversända en skrifftelig requisition af mig och Fältmarskalken Rehnschöld underskrefven, hvaruthinnan vi å Hans Kongl. Maj:tz vägnar månde begära, at de till ett dhera sig skriffteligen ville uthlåta. Hvarpå föllgde, att Öfverste Gustaf Horn engagerade sig för 1,000 dahler sölfrm:t och Öfverste Nils Gyllenstierna för 700 d:r sölfrm:t, men General-Major Schlippenbach och Stakelberg, Öfverstarne Enskiöld, Hielm, Wennerstedt, Löscharn, Ramschwerd sig enskyllade med deras medellöshet. Öfverste Posse gaf alldeles intet skriffteligit svar ifrån sig, uthan med stor animositet i hårde och oanständige ord sig uthlät, att han intet förskått vill göra, ej heller hade man det samma af honom att förvänta.

Den 19 April. Som vi af Knes Gagarin den 16 ejusdem blefvo budne till måltidz, så underlät jag intet vidh samma

lägenhet effterttryckeligen att föreställa honom de gemene fångarnes nöd och jämmer, i det de effter lofven af Hans Zar. Maj:tz cassa intet åthnöte, hvarmed de kunde uppehålla deras lif, bediandes, att han därå ville skaffa bot; sedan att de uthlofvade penningarne uthur pricaset intet ännu vore uthfallne, begärandes, att sådant uthan längre uppehålld måtte skie, eller och att vi måtte få vetta, om något hopp vore dem att erhålla; 3:tio om det obarmhertiga handterande med pryglande och uthplundring, som åthskillige officerare under vägen här ifrån vore vederfarit, bediandes att därom måtte blifva undersökt och slikt omenneskligit handterande afstraffat; 4:o om de store chicaner, som de vachthafvande med oss förehade, med begäran, att sådant måtte blifva hemmat och afskaffat. Men som vi vore i ett lustigt lag tillhopa och jag väll kunde tänckia, at han lätteligen allt sådant kunde förgäta, ty badh jag, att mig måtte tillåtas med ett skriffteligit memorial öfver allt sammans att inkomma, hvilket som han mig accorderade, så öfvergaf jag det samma under ofvanberörde dato, af mig och Fältmarskalken underskrifvit, hvilcket han till sig tog, lofvandes därpå svar.

Den 20 April inkom Öfverste Posse med ett spåtskt svar.

Den 26 April. Angående penningarne hos Meux, som jag nu med största möda och trägit påyrkiande intet kunde förmå Fältmarskalken Gr. Rehnschiöld med hela generalitetet och alle öfverstarne at gå i större förskått änn för 12,000 trehundrade dahl. silfrm:t, så hade jag fuller kunnat hafva orsak betänckia mig, om jagh och allena däremot skulle engagera mig för 27,000 femhundrade siuttio åtta dahler sölfrm:t. Men i anseende till de fattige fångars stora jämmer, som nu begynte blifva för dem fast odrägelig, förklarade jag mig att villia det samma giöra, skickade sålunda den 26 apr. till hvar och en, hvilcka skrifften om förskåttet hade undertecknat, men ännu intet uthgifvit sine vexlar, så det projecterade advis-brefvet som garantie-skriften, med begäran, dem behagade nu mehra effterkomma deras lofven.

Den 28 April blef det samma fullbordat. Medlertid hade jag föruth redan den 26 dito gifvit Krigz-Commissarien Melander ordres, att han effter det för detta honom meddelte reglementet skulle repartera sådanne medell alle de svänske fångarne mellan, så långt det räkte.

Den 7 Maji lät Knes Kitan Mikitowitz oss vetta, att vi nu i förstonne utaf de uthlofvade penningar uhr pricaset intet kunde undfå mehr ånn 2,500 rubell, och att vi öfver så stor summa hade att uthgifva vår vexell på kongl. statscontoiret, hvilcket vi och samma dag effterkommo, uthgifvandes vår vexell på 7,812 d:r 16 öre sölfrm:t, och återtogo vår förra uthgifne vexell på 34,375 d:r sölfrm:t af den 23 martii. Jag resolverade fuller straxt därpå att inkomma hos honom med ett memorial, hvaruthinnan jag remonstrerade, huru som man effter fulla ellofva veckors väntande och dageligit pådrifvande i pricaset intet mehra kunde erhålla ånn 2,500 rubell, där dock oss i förstonne blifvit tillsagde 20,000 rubell och sedan den 10 martii 11,000 rubell, med förhoppning framdeles att skola erhålla mehra, hvarigenom vi hållit inne att sökia andre uthvägar och fångarne kommit att lida en mächta stor nödh, sampt att dem gemene fuller blifvit tillsagt, att de af Hans Zar. Maj:t skulle bekomma underhålld, till dess från senaten i Stockholm svar hit inlupe uppå vår på deras anmodan skedde notification, at resolution här vore fattat, det begge delarne sielfve skulle underhålla alla deras fångar, så de gemene som officerarne, men att icke heller det samma blefve oss hållit, i det de gemene sedermehra intet af Hans Zar. Maj:tz cassa eller fast ringa hade bekommit. Dock som han andre dagz morgonen reste uth på landet, nödgades jag sådant upskiuta till

Den 12 Maji, då jag sielf reste till honom med memorialet, af mig och Fältmarskalken underskrifvit. Och sedan jag honom muntel. andragit dess innehålld, öfverlefvererade jag honom det samma med begäran, han ville låta sig begge åhrenderne till det bästa vara recommenderade. Han tog dem emot och lofvade mig svar därpå dagen effter, men lät mig vetta, hvad fångarne anginge, att han allenast med de gambla hade att beställa och Knes Gagarin med de senare.

Förr ånn jag gick till honom, proponerade jag Fältmarskalken, effter som vi en så ringa summa erhölle uhr pricaset, hvilken med det, vi dess uthan i cassan hade, intet kunde förslå till en månadz underhålld för alle fångarne, där dock en stor del vore så aflägit förde, ja på par hundrade mihl, att man intet altid kunde hafva lägenhet få till dem penningar, om icke han skulle villia tillika med mig gå i borgen hos kiöpmannen Meux för 8 à 10,000 rubell i stället för det vi oss påtagit att gå i borgen för 20,000 rubell, där vi dem hade

undfått uhr pricaset. Men ville han sig därtill intet förstå, förebärandes dess medellöshet.

Emot afftonen samma dag, jag hade varit hos Knes Kitan Mikitowitz, lät han mig vetta svar genom en sin skrifvare, at vi ännu uhr pricaset hade till att undfå sex tusend tiugo rubell, och att alla gemene fångar, hvilcka stodo under dess commendo, hade richtigt undfått deras underhålld, och där något för en eller annan därpå resterade, lofvade han, att sådant straxt skulle blifva uthbetalt. Jag tackade honom derföre och badh, att begge delarne ju förr ju heller värckeligen måtte skie.

Den 13 Maji lät jag Commissarien Thun komma till mig och gaf honom i befallning straxt att gå up i pricaset till at afhämpta de lofvade sex tusend och tiugu rubell sampt innehålla med vidare penningars uthdelning till de gamble gemene fångarne, alldenstund Knes Kitan Mikitowitz hade låtit mig vetta, det de undfå sitt richtige underhålld; sade dock honom därhos, att han deras officerare hade att tillsäja, det i fall sig annorlunda förhölle, att de hos bem:te knes hade sig att angifva om erhållande af det, som kunde återstå, och det straxt uthan försummelse.

Den 16 Maji. Som jag fann, att andra intet ville vårda sig om värcket, uthan släpte så det ene som andre handlöst, så blef jag föranlåten att antaga mig det samma så mycket högre, intet kunnandes finna, att jag däremot hade fullgiordt min plicht eller ledat af mig alt ansvar, att jag kunde upvisa framdeles en hel hop inlagde skrifftelige memorialer, uthan att därjemte visa, det jag varit bekymmersam, att därpå måtte falla någon resolution. Och som jag befann, att med så mycket större eftertryck en god värckan skulle följja, om jag i egen person öfverlefvererade memorialerne, ty lät jag icke heller det samma mig för mödosamt falla, kunnandes då hafva lägenhet munteligen så det ene som andre att föreställa och yrkia på ett promt svar. Till hvilcken ända jag och lät afsättia de memorialer, vi på tyska inlefvererade, jemväll på det ryska språket och det samma därjemte öfvergifva, att gouverneuren straxt där af kunde inhämpta ansökiandet och intet behöfva remittera memorialet i pricaset att öfversättias på ryska, hvarest det esomofftast blef beliggiandes, uthan att det vidare kom till att föredragas. Jag förfogade mig altså till Knes Gagarin med memorialet, hvaruthinnan vi först månde begära, att oss

en säker effterrättelse måtte meddelas, till hvad orter de svänske fångarne vore försände, med åthskillnad under hvad regementer de hörde, samt att vi måtte få vetta, på hvad sätt de ville hvar och en af fångarne tillkomma låta de penningar, som vi dem emellan vorde fördelandes; och för det andra, som jag hade undfått den effterrättelsen af Knes Kitan Nikitowitz, att Hans Zar. Maj:t hade gifvit ordres, det alle de gemene fångarne skulle bekomma dheras richtige underhålld, till dess andra ordres inkommo, att Knes Gagarin ville ställa de ordres, att de fångar, hvilka stodo under dess commendo, måtte hafva sig att hugna af det samma, hvilcket härtills intet vore skedt; och för det tredie, att de nampngifne präster måtte förskickas till de orter och manskap vi hade nämdt, hvilcka dem behöfde. Han las memorialerne igenom, och sedan svarade mig därpå sålunda: först att jag dagen effter skulle bekomma de begärte effterrättelserne så väll om orterne, dit officerarne vore afsände, med den åthskillnad, hvilcken desidererades, som och på hvad sätt medlen dem skulle kunna blifva tillställte; och för det andra, att han intet kunde meddela mig någon effterrättelse, till hvad orter dhe gemene vore afsände, ej heller specification på deras nampn och antahl, medan han därtill intet hade någre ordres. Han tillstod fuller därjemte, att de gemene, som härtill legat här i Muscow, intet hafva åthniutit deras richtige och fulla underhålld, hvilcket sig däraf förorsakat, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, det de hos visse värdar skulle blifva inquarterade, hvilcka dem skulle deras underhålld meddela; dock hade han dem därtill intet kunnat förmå, ehvad alfvarsamhet han ochså därvid brukat. Men som Hans Zar. Maj:t uppå sådan dess remonstration nu mehra hade resolverat, det de skulle förskickas till andre orter, hvarest de kunde richtigare undfå deras underhålld, så försäkrade han på det krafftigste, att alle gemene på hvad ort de och vistades, häreffter skulle undfå deras richtige och fulle underhålld, som var i penningar 1½ copek och för ½ copek bröd därjemte, offererandes att villia gifva mig samma försäkring skriffteligen. Jag tackade honom för ett så favorabelt uthlåtande, säjandes, att jag fuller kunde tryggia mig vid en sådan herres muntelige försäkran; men som oss är nödigt att hafva sådant skriffteligen till att försvara oss med hos vår höga öfverhet, så skulle jag gerna se, at jag kunde mehrbem:te försäkring undfå skriffteligen, påminnandes därjemte, at de gemene måtte bekomma

med sig bort deras ruckständige underhålld. Han bejakade till det förra, men svarade till det senare, att man vorde dem meddelandes så mycket under vägen, som dhe betarfvade till den ort, hvarest de sedan framgient skulle uthbekomma deras richtige underhålld. Om prästerne gaf han straxt skrifftelig befallning, att de skulle dimitteras till de orter, dit man dem begärade.

Den 18 Maji skickade jag Dittmar till Knes Gagarin att inhämpta svar på vårt memorial, hvilcket han lofvat skola föllja. Han fick därpå denne förklaringen, att han ännu på någre dagar intet kunde tillställa oss den begärte specificationen på de fångne officerarne, medan skrifvaren låg siuk, som den skulle upsättia, hafvandes ingen annan därom kundskap; att vi hade honom att vetta låta, huru stor summa, vi ämnade anordna till hvar ort, då han ville vara man därföre, att allt till dem richtigt skulle blifva utbetalt; och för det tredie, att han ännu i dag ville tillsända mig den skrifftelige försäkringen, det de gemene, ehvarest de och vistades, häreffter skulle uthbekomma deras richtige underhålld.

Den 21 Maji. Som vi nu mehra vore färdige med fördelningen, officerarne emellan, af de medell vi hade samblat, fant jag nödigt hos Knes Gagarin, hvilcken sig hade åtagit att villia draga försorg, det effter samma fördelning till hvar ort penningarne skulle blifva richtigt aflefvererade, att inkomma med ett memorial, af Fältmarskalken och mig underskrifvit, däruthinnan jag månde begära, först att vi af honom måtte blifva försäkrade, det samma medell promt och uthan ringaste uppehålld vederbörande måtte blifva tillställte, medan oss af de gamble fångarne blef berättat, att de medell, som på lika sätt tillförende varit öfvergiorde, icke uthan ansenlig afdragning och effter en lång tidz förlopp dem blifvit tillställte; 2:do att vi måtte undfå den skrifftelige uthlofvade försäkringen, att dhe gemene fångar häreffter richtigt skulle undfå deras underhålld; och 3:o att en präst måtte afsändas till något manskap, hvarvidh tillförende ingen siälesörjare fans. Och som alla blef förbudit vidare till oss komma, anten till prädikan eller elliest, blifvandes icke heller commissarierne admitterade, hvilcka fördelningen öfver penningarne att giöra var anbefallt, eller de som till oss till disk och duk ginge, ty kunde jag icke heller förbigå, att låta sådan obillighet förebringa, med ansökning, att slikt måtte rättas. Som jag hade förränkt min

foth, att jag med samma memorial i person intet kunde resa till Knes Gagarin, så förestälte jag Fältmarskalken, om icke han ville för mehra efftertryck giöra det samma, men undandrog han sig sådant. Skickades altså med samma förrättning dit Dittmar, men fann honom intet hema. Effter middagen gick han åter dit och fann honom fuller hemma, men intet hafva tid att anhöra hans muntelige anbringande vid memorialet, uthan då han hade genomläsit det samma, svarade han till det första, att han nogsamt ville ställa de ordres, det hvar af officerarne richtigt och uthan uppehålld skulle bekomma de dem förordnade medell; dock som ifrån åthskillige orter officerare voro hitsände att giöra ansökning om undsättning, så ställte han till vårt behag, om vi de penningar, som dit borde remitteras, ville låta dem få medh sig bort; för det andra begärade han, att ett a part memorial måtte upsättias angående de gemene fångarnes underhålld; 3:tio att af de fångar, hvilcka under dess commendo stode, inga funnes inlogerade på den orten, dit vi hade begärat prästen skulle afsändas. Och sidst gaf han en skrifftelig befallning till den hos oss vachthafvande Öfversten Waranitski, att ingen skulle blifva förment att inkomma till oss, som det samma åstundade, dock skulle dhen vachthafvande capiteinen allt jämt vara därhos.

Den 23 Maji. Som klagomål inkommo, at det manskap, bestående af någre hundrade våre gemene fångar, hvilcka öfver 10 à 12 dagar legat på fälltet att bortföras till Weronitz, intet åthnöto deras underhålld, blifvandes därigenom opstudzige att intet villia gå uhr rummet, fann jag nödigt att begära af Öfverste Gyllenkrook, att han med Dittmar ville förfoga sig till Knes Gagarin och sådant förebringa, med begäran at han effter sin till mig giorde lofven ville så laga, att de måtte undfå deras underhålld, villiandes vi vara enskyllade, om elliest af deras underhålldz utheblifvande något upror skulle entstå, hvilket man hade att befara; unfåendes Dittmar därhos ordres, att påminna om de öfrige ährenderne, nembl. den skrifftlige försäkringen om de gemenas richtige förplägning här effter, medan vi nu medskickade det a parte därom desidererade memorialet, sedan om penningarnes säkre öfverremitterande, och 3:tio om de återstående förteckningar på de bortskickade officerare. De kommo tillbaka med detta svaret: först skriffteligen under memorialet, att på Hans Zar. Maj:tz befallning vore svänske soldaterne, hvilcka här ifrån till andra orter äre för-

sände, deras rikelige underhålld tilldelt, så att de uthan till lida nöd däraf lefva kunna, men officerarne är effter Hans Zar. Maj:tz befallning intet underhålld tillagdt, och är till mig därom denne underrättelsen gifven; 2:do hvad det upställte manskapet vidkomme, så vore det intet tillbörligit, att de skulle giöra något upror, för deras underhålld ville han draga omsorg, och skickade han strax effter en skrifvare, den han befallte, at han skulle låta dem undfå deras underhålld, på det de vidare intet måge hafva orsak sig däröfver att besvära, men att någon skulle vara omdöpt med vålld, som blef klagat, det kunde intet vara möjeligit, och i fall någon understått sig sådant att giöra, skulle han straffas, så snart Öfverste Gyllenkrok sig därom informerat och honom framvist; 3:o om effterrättelsen, hvarest officerarne äre till finnandes, som ännu återstå och man ingen kundskap hade fått om, gaf han befallning skrifvaren att den samma upsättia, hvilcken den lofvade innom par dagar.

Den 24 Maji. Såsom uthaf resande officerare blef berättat, att de gamle gemene fångar i Nisinowogorod blefvo insperrade i torn och hela detta åhret intet hafva åthniutit något underhålld uhr Hans Zar. Maj:tz cassa; altså upsatte jag däröfver, så väl som någre andre puncter, till Knes Tikan Nikitowitz ett memorial och sände det samma, af mig och Fältmarskalken underskrifvit, genom Dittmar honom till handa.

Den 26 Maji skickade jag Dittmar att påminna honom om svar, och tillsade han det samma dagen däreffter.

Den 27 Maji. Som jag förnam, att man till andre orter ville bortföra alle compagnie-officerare, hvilcka man hade tillförende effterlåtit här att förblifva, hafvandes det samma i sinnet med alla commissarierne, och de förra sig hos mig beklagade, att de därigenom skulle förfalla i största olägenhet, i det en del hade hyrt sig hus på ett helt och halfft åhr, en del hafva åhret föruth måst betala hushyran, hafvandes alle på en rund tidh försedt sig med nödig provision till deras underhålld, de senare åter för oss vore omistandes för räkenskaperne skull; ty fann jag nödigt så öfver det ene som andra att upsättia ett memorial till Knes Gagarin, hvarmed Fältmarskalken Rehnschiöld, som dess uthan var sinnad att gifva honom visite och giöran en compliment, på min begäran reste till honom genom Dittmar att förebringa det samma. Han kom tillbaka med svar, att Hans Zar. Maj:t hade fuller be-

fallt, det alle compagnie-officerare skulle flyttias härifrån; men som af dem intet oliudh förspordes, uthan de förhöllo sig stilla, så hade han uthaf sig sielf jemväll moverat de olägenheter, vi uthi vårt memorial berördt, och därhos begiärat, att de därföre måtte få blifva här qvare, hvarpå han nu förväntade svar. Men ehuru därmed blefve, så förmodade han dock, att Hans Zar. Maj:t intet skulle illa uptaga, om han låte så många här förblifva, som vi och generalerne begärade att få behålla till vår ro; commissarierne hade honom intet kommit i sinnet att bortskicka; officerarne, som vore hitkomne att afhämpta penningar, lofvade han aldeles expediera om morgondagen.

Den 31 Maji lät Tikan Nikitowitz mig vetta, att till Gouverneuren Opraxin vore ordres afgångne, det han skulle låta de gemene fångarne i Nisinowogorod undfå dheras richtige underhålld, jemte svar på de öfrige puncterne.

Den 1 Junii. Som klagan inkom, att de gemene siuke och förlammade, hvilcka här lågo, intet åthnöto något underhålld, ty fant jag nödigt däröfver att upsättia ett memorial till Knes Gagarin, där uthinnan jag begärte, att han effter lofven ville låta dem det samma undfå. Med samma memorial, af mig och Fältmarskalken underskrifvit, afskickade jag Dittmar att därpå hämpta svar. Sedan Knes Gagarin därom hade låtit ransaka och befunnit sig i sanning sålunda förhålla, ställte han ordres, att de richtigt deras underhålld skulle erhålla.

Samma dag öfverlefvererade mig translatoren kongl. defensions-commissionens bref om General-Major Meijerfelts uthväxling emot General-Major Butterin (!) och Öfverstarne Taubes och Dükers emot Öfverstarne Le Fort och Wanitzki, hvarpå jag uthfärdade bref till Stor-Cantzleren Gr. Goloffkin, återfordrandes de uthgifne cautionerne.

Den 3 Juni lät Knes Gagarin mig och Fältmarskalken kalla till sig och lät oss veta, att han hade fått svar af Hans Zar. Maj:t, det alle compagnie-officerare, som här vore, skulle försändas till andre orter, tillstädiandes han dock änteligen, att jag och Fältmarskalken måtte få behålla hos oss 10 st:n begge tillhopa och hvar general till det högsta två. Jag svarade därpå, att dem faller fuller sådant olägligit för de orsaker jag tillförende hade anbrakt; men kan det intet annars vara, måste man skicka sig i Hans Zar. Maj:tz villia och behag. Sedan androg jag de siukas och förlammades nöd, begärandes, att de jemväl för den förflutne tiden måtte undfå deras under-

hålld, till att bringa sig någorlunda till rätta från den uselhet, hvaruthinnan de vore råkade genom stor svalt hitintills, och att de måtte blifva rummare förlagde, alldenstund de dageligen bortdödde af det, de så trångt låge inqvarterade. Han ville fuller intet tillstå att så vore, men då jag begärade, at han ville låta undersökia därom, då han skulle befinna, att sig således förhölle, lofvade han det samma att giöra, så väll som och att de häreffter intet skulle lida någon nödh. Drabanten Vitinghoff, som från Woronitz blesserad var hitförd, och de resolverat straxt skola föras tillbaka, förmådde jag och, att han skulle få blifva här qvar, så väll som commissarierne och hoffstaten.

Den 7 Juni. Som Öfverste Gyllenkrook kom ifrån de siuke och förlammade och viste berätta, att de ändå intet hade undfått uhr pricaset det uthlofvade underhållet, dess uthan vore från Bolkow ankomne 48 gemene uthaf 150, som dit varit bortförde, varandes de öfrige mehrendels af hunger bortdödde; altså fan jag nödigt, så öfver det ene, som andre hos Knes Gagarin att inläggia ett alfvarsamt memorial och klagan, skickandes dermed till honom Dittmar, medlertid hade jag låtit uthdela bland dem 1 carolin på man, att de intet skulle vidare crevera. Han kom tillbaka och berättade, att knesen hade vist sig öfvermåttan otålig emot öfverstarne, som där medh hafft att beställa, och intet med större sorgfällighet effterkommit dess befallning, som varit redan för 8 dagar sedan till dem uthgifven, att de straxt uhr pricaset skulle uthtaga underhållet för dem att uthdelas, och tog således ifrån dem samma förrättning och gaf den i stället till en diac och skrifvare, med befallning i samma moment att uthtaga förplägningen och den under fångarne uthdela; skulle sådant intet blifva straxt effterkommit och vidare klagan däröfver hos honom inkomme, undsade han dem, att han det samma på det högsta ville ifra. Som bryggaren af vår svite, hvilcken någre åhr ett förargeligit lefverne hade fört med en qvinnespersohn, intet kunde förmås att stå kyrckioplicht, innan han med henne fick vigas, continuerandes framgent att hafva med henne ett olofligit umgänge; dess utan en gardes karl fans, hvilcken var hemma gifft och sökte här att vigas medh en catholsk qvinfolckzperson, hotandes att villia låta sig omdöpas, i fall man honom sådant förmente, men oss intet var tillstadt att exercera här någon jurisdiction öfver dem; altså blef jag nödsakadt samma gång

af Knes Gagarin att låta begära, han ville ställa de ordres, när man begärade, att slike måtte sättias i häkte, till dess vi funno hos dem någon bättring och hörsamhet, att sådant måtte skie. Han tillsade det samma och begärade få vetta deras nampn, då de straxt skulle blifva antvardade till Öfversten Waranitzki att kastas i fängelse.

Den 9 Juni. Uppå inkommen klagan af fångarne i Sabaczaar, att de blefvo trångt och illa inqvarterade, sampt att de sökte taga bort ifrån dem de tiänare och drängar de ännu öfrige hade, inlade jag hos Knes Gagarin ett memorial, hvaruthinnan jag begärte, att sådant måtte blifva rättat, och skickade Dittmar der med till honom. Men var han tillförende uthrest på landet.

Den 10 Juni. Som jag förnam, att de siuke och förlammade ändå intet hade undfått uhr pricaset något underhålld, dess uthan ifrån Casan efterrättelse inkom, att de där sittiande gemene ledo stor nödh, giorde jag ett alfvarsamt memorial färdigt att kunna till knesen öfverlefvereras, så snart han hemkomme. Men som de siuke och förlammade sampt de 48 man, hvarom memorialet därjemte innehöllt, deras underhålld vardt tilldelt, innan knesen från sin resa hemkom, så förorsakades jag memorialet i något ändra och passagen om dem uthsluta.

Den 14 Juni. Så snart han var hemkommen, skickade jag Dittmar dit, då han till svars bekom, att honom mycket ängzlade, det vi skulle hafva orsak att föra en slik klagan. Han kunde omöjeligen tro, att sigh så skulle förhålla, medan Opraxin, gouverneur i Casan, vore en samvetz-man och heller skulle uthgifva af sitt till fångarnes underhålld änn afskiära dem något af det, som Hans Zar. Maj:t hade dem tillordnat. Han ville tillskrifva honom om samma förde klagan, och där sig så förhölle, ville han hos Hans Zar. Maj:t det samma angifva, som han viste hafva befalt, att fångarne skulle blifva väll hållne och intet illa handteras.

Den 27 Juni bracktes mig tillhanda Stor-Cantzlerens Gref Goloffkins bref af den 15 dito, hvaruthinnan svaras på mitt bref af den 12 maji, först det General-Major Horn för sitt oanständige förhållande både före och effter fångenskapet med alt skähl så strängt blefve handterat. Och hade man så mycket mindre orsak med honom lindrigare att förfara, som de från Sverige ankomne och uthväxlade fångar enhälleligen berättade,

att de ryske fångarne ännu hårdt blefve handterade, andragandes man i synnerhet till exempel Generalen Weide och Residenten Cilkow, om hvilcka de oss dock hade låtit vetta, att så framt de till Stockholm intet blefve försände och lindrigt handterade, vorde man oss effter deras förra ankundigande här ifrån bortförandes och lika hårdt handterandes, som dem sker. Därhos klagades öfver en vexell, hvaruthinnan den förre på 1,700 d:r skulle vara förfördelat, med commination, där vi genom vår förskrifft icke skaffade därpå bot, så vorde man sökiandes skadeståndet botat af de svänske fångarne, som här sittia. Jag svarade straxt därpå, först att mig alldeles ovitterligit vore, det General-Major Horn genom sitt förvållande skulle hafva dragit på sig Hans Zar. Maj:tz onådh, och som han underkastade sig en laga undersökning, så har jag intet mindre kunnat giöra änn för honom intercedera, det jag och ännu vidare giorde. Hvad General Weide och Cilkow vidkommer, så behagade Grefven considerera, att desse fångar från Stockholm vore afreste in februario och vårt bref först sidst in martio afskickat från Pettersburg, så at man med dem intet kunde vänta någon efterrättelse om effecten däraf. Angående penningarne, så ville jag därom, så väl som allt öfrigit, tillskrifva kongl. senaten, som och straxt skedde, blifvandes brefvet inslutit i Gr. Goloffkins bref och straxt afsändt i pricaset att afskickas.

Den 30 Juni. Som mig blef berättat, att de gemene här varande fångar ledo nödh, i det de intet richtigt uthbekomme, hvad de borde undfå; ty skickade jag Dittmar till Knes Gagarin att däröfver klaga, då han därom att ransakas gaf dess befallning till Under-Commendanten Knes Bogdan Ivanowitz, hvilcken elliest påstod, att de richtigt hade undfått, hvad de bordt hafva.

Den 3 Juli. Som några siuke och förlammade sig angofvo, att de ledo nödh, i det de intet uhr pricaset undfått, sedan dhe 10 copeker de för 3 veckor sedan bekommo jempte något miöhl, ty skickade jag dem med Dittmar till Knes Gagarin att kunna klaga däröfver. Det blef lofvat, att de skulle blifva hulpne. Men som jag förnam, att ingen serdeles värckan föllgde på samma löffte, fann jag godt upsättia ett memorial, så därom som om andre angelägenheter, hvilcka memorialet uthvisar, och for därmed den 9 julii till Knes Gagarin, men fan honom då förhindrat, så at jag intet kom att få tala med honom.

Den 10 Juli reste jag till honom medh memorialet och fann honom hemma samt ledig från andre sysslor. Jag lopp med honom genom memorialet, hvilcket i sig innehöllt först en klagan öfver de gemenas underhålldz orichtige uthfallande samt att det miöhlet, de undfingo, vore mehrendels odugeligit samt dess uthan för dem betagit det samma för sig till bröd att förbaka eller till annan spis att bereda af mangell på ved och lägenhet dertill, bifogandes extracter, hvad de hela tiden så af det ene som andre åthniutit; 2:do at de nyss från siukdomen komne af allt för starckt arbete blifva uthmattade; 3:o att de till bojarerne förlagde blifva illa handterade och dess uthan intet bekomma att lefva af; 4:o att de förlammade och blesserade måtte blifva hemförlofvade; och 5:to att våre officerare måtte blifva efflerlåtit besökia de gemenas qvarter och giöra sig underrättade så väll om deras tillstånd som och hvad de undfå, på det man i tid orichtigheten må kunna tillkiänna gifva. Han lofvade så om de ene som andre att villia undersökia och därpå bot skaffa samt sedan mig vetta låta, hvad därvid blifver åthgiordt. Som vi intet kunde få penningar till en ort, dit våre fångar vore brackte, badh jag honom, att han därvidh ville vara oss assisterlig, hvilcket han lofvade.

Den 13 Juli. Som det dröjde med den uthlofvade uthdelningen till de gemene, så skickade jag Dittmar till Knes Gagarin att låta därpå drifva och därhos begära, att penningarne hvar gång måtte blifva tillställte visse af våre officerare och commissarier, de senare att kunna däreffter uthdela, hvad uthfölle till de gemene, och de förre att hafva inseende, det allt därmed richtigt tillginge. Han lät sig detta förslaget väll behaga och begärte, att man visse personer därtill ville uthnämpna, låtandes oss därhos vetta, att begynnelsen med uthdelningen af skrifvaren hade skedt i går.

Den 14 Juli befullmächtigades till penningarnes och miöhletz uthdelande och emottagande uhr pricaset Majorerne Blickert och Widemeijer sampt Commissarierne Tuning och Oloffsson.

Den 15 Juli brackte Dittmar, som med de befullmächtigade var hos Diaken Chappelloff, hvilcken befallning hade undfått att uthlefverera de gemenes underhålld, det svaret, att han i går hade uthlefvererat till hvar och en 10 copeker, och försäkrade därjemte på sitt parole, att om måndag nästkommande skulle de bekomma, hvad de kunde hafva att fordra så för junii som julii månader.

Den 18 Juli. Såsom ifrån Bollow inkom éffterrättelse, att uthaf de där vistande fångar sedan decembr. månad af hunger 132 man hade bortdödt, varandes allenast öfrige 47 man, altså skickade jag Dittmar till Knes Gagarin med ett på ryska satt translat af samma klagan och begärte, att han därpå ville skaffa bot. Han lät svara och försäkra, at de af hunger intet vore bortdödde, uthan som de tillförende legat på en ort, hvarest pestilentzien grasserat, så vore de däruthinnan omkomne; fördenskull man och de öfverblifne därifrån bortfördt till denne orten, i mehning, att låta dem komma hit. Men som man befarat, att desse torde samma siukdom här ansticka, så hade han för tre dagar sedan skickat en skrifvare dit att först erkundiga sig om beskaffenheten, och där ingen fara vore att befruchta, lärer man låta dem komma hit, då de skola blifva like underhållne som de här vistande.

Den 22 Juli. Som uppå våre fullmächtiges dagelige pådrifvande medelst hvarjehanda å andra sidan skedde inkast och chicaner inga penningar uthföllo, nödgades jag af den armod och älende, hvaruthinnan de fattige gemene därigenom förföllo, genom samma fullmächtige att låta uthdela 10 copeker till mans. Medlertidh, som de påfodrade af oss en pertinent lista på alla sådanne här stadde fångar och Fältmarskalken för längst hade påtagit sig att skaffa den samma vidh handen, skickade jag effter Commissarien Tuning, som därom hade fådt befallning, och lät förnimma, om han en sådan hade förfärdigat. Han upviste mig ett uthkast af det förslag, han för några dagar redan hade öfverlefvererat till Fältmarskalken. Men som jag vid dess examinerande befan, att de gamble intet vore vid alle regementer skillde ifrån de nyare fångar, öfver hvilcka senare Knes Gagarin allenast hade commendo, ansade jag honom alfvarsamligen, att han en correctare skulle hafva färdig till andra dagen, på det vi den samma på ryska afsatt effter deras begäran måtte kunna inlefverera och således afvända skullden från vår sida, att underhålletz uthdelande längre komme att studsa.

Den 24 Juli. Som de gemene fångar ännu intet hade undfått det förlängst uthlofvade underhållet uhr pricaset, reste jag till Knes Gagarin i mehning att öfvergifva honom förteckningen på samma fångar, på ryska afsatt, och där hos mana på en fordersam hielp, men fan honom allt färdig att resa uth. Fördenskull han lät giöra sin uhrsächt, att han då intet kunde

emottaga af mig någon visite, uthan lofvade mig sådant andra dagen.

Den 25 Juli. Som de deputerade vore stämde up i pricaset att emottaga penningar, fann jag nödigt att upsända dit samma förslag med Dittmar; men som det differerade mycket i antalet emot deras, ty upskiötz till andra dagen med penningarnes uthlefvererande. Medlertid lofvade de att conferera dem begge med deras uthsagu, under hvilckas commendo fångarne stode, att erfara hvilcketdera förslaget vore richtigt. Emot afftonen skickade Knes Gagarin till mig, att nu vore honom lägligit, om jag ville komma. Jag reste fördenskull straxt dit och öfvergaf honom förslaget på fångarne uppå svenska, föreställandes därhos, uthi hvad stort älende de fattige fångar voro råkade genom drögzmålet, och bad, att han ville visa ett christeligit medlidande, Han lät förmärkia en stor otålighet emot dem, som till sådant drögzmål vore förvållande, och bad, att jag dagen effter ville sända Dittmar till honom, så skulle han få höra, huru alfvarsamt han dem därföre vorde tilltalandes, och att han därföre skulle beläggia dem med böter. Medan vi härom talade, inkom en Nariskin, nyligen från Hans Zar. Maj:t hitkommen, hvilcken, då han förnam min klagan, förmante Knes Gagarin, att han härpå skulle skaffa bot och icke låta denne klagan komma för Hans Zar. Maj:tz öron, ty då vorde det intet väll aflöpandes. Han lofvade sådant.

Den 26 Juli skickade jag Dittmar till Knes Gagarin effter begäran att höra på, huru vida han skulle fullgiöra dess lofven och de brätzlige i pricaset afstraffa för det de hade dröjdt med penningarnes uthdelande till de fattige fångar. Han kom tillbaka och berättade, att Knesen hade honom befallt att gå i pricaset till att förnimma, det penningarne vore uthlefvererade. Då han ditkom, hade de redan uthgifvit 300 rubell för denne månaden att uthdelas ibland de siuke och förlammade sampt dem, som på arbete gingo; de, som vore hos bojarerne, kunde de intet låta undfå något; hvad de förre kunde finnas hafva till att fordra, lofvades dem, så snart liquidationen däröfver med dem vore träffat. När julii månad vore till ända, lofvades dem betalning för augusti månad.

Den 27 Juli. Som jag förnam, att förbemälte 300 rubell skulle allenast utdelas åth de siuke och förlammade sampt dem, som på arbete gingo, så fan jag nödigt genom Dittmar att påminna, medan dagelig klagan inlupe, att de, som hos bojarerne

äre förlagde, att de intet där åthnöto deras underhålld, at de måtte därifrån varda tagne samt sättias hos de andre fångarne här at kunna tillika med dem gå på arbete och undfå deras underhålld. Hvilcket han uthlofvade straxt skola skie.

Den 6 Augusti. Som kongl. senatens svar af den 12 maji till mig och Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld oss blef inhändigat dagen tillförende angående de gemene fångarnes underhållande och medell till officerarnes subsistence, så upsattes därom svar icke allenast till kongl. senaten uthan och behörig föreställning till Gross-Cantzleren Goloffkin. Det samma skedde och af mig a part uppå tvenne andre kongl. senatens bref till mig af samma dato angående General Weides förhållande sampt Törnflychts uthväxling emot Ismailoff och Secreteraren Cederhielms samt Dübens emot 2:ne majorer.

Samma dato, som de committerade commissarier att uthdela underhållet iblandh fångarne anbrakte: 1:o huru som de på arbete stadde fångar besvärade sig, att dem mehrendels återstode halfva underhållet till uthgången af junii månad, hvarigenom de vore försatte i ett beklageligit tillstånd; 2:do att de siuke och förlammade blefvo strängde med allt för starckt arbete; 3:tio att de till bojarer förlagde intet åthniute deras underhålld, oachtadt de till svårt arbete blefvo drefne, ansökiandes fördenskull att få komma till sine cammerater; 4:to och att det samma vederfors dem, som vore gifne till handtvärckare. Ty androg jag det samma i ett memorial Knes Gagarin medh en vidhängd punct, att samme fångar med nödtorfftig klädnad måtte blifva försedde, alldenstund de sin förre klädnad hade afslitit i Hans Zar. Maj:tz tiänst och samma nåd vederfores de ryske fångarne i Sverige, begärandes genom Dittmar af bem:te knes, att jag måtte därmed få komma till honom. Han lät sig ursächta, att sådant intet kunde ske i dag för annat hinder skull, uthan lofvade mig sådant om morgon.

Den 8 Augusti for jag till honom och öfvergaf memorialet sampt gick det genom punct från punct. Till det första uthlät han sig, att han redan Diaken Zepelloff hade gifvit i befallning, det han jemväll för junii månad skulle betala fångarne, hvad dem återstode. Men jag påstod, att det måtte ske för hela den ryggständige tiden, påminnandes derhos, att redan så långt vore lidit med denne månaden, och ännu hade fångarne efter lofven intet undfått en copek. Han lofvade beställa så om det ene, som andra. Till det andra svarade han, at de för-

lammade, till arbete odugelige och siuke hade han redan befalt, at de skulle undslippa arbete, och ville det änn vidare giöra, sedan han förnimmer, att det intet sker. Till det tredie uthlät han sig, att hvad dem angår, som äre förlagde hos bojarer, så äro de af tväggehanda beskaffenhet: först sådane, som han dit hade förlagdt af bojarerne att blifva underhållne, dem kunde han taga dädan och förläggia hos de andre fångarne och tillika med dem richtigare undfå deras underhålld, hvilcket han lofvade giöra; sedan sådane, hvilcka Hans Zar. Maj:t hade uplåtit bojarer att få bruka i sin tiänst emot födan, öfver desse hade han intet commendo, och kunde altså intet taga dem därifrån. Jag regererade, att som de intet undfinge deras underhålld, men blefvo otillbörligen handterade och med svårt arbete betungade, hvilket intet vore enligit med Hans Zar. Maj:tz villie, så kunde han befalla, at sådant måtte rättas. Han lofvade sådant, ehuruväll han där hos bekände, att månge af dem vore sådane, hvilcka like förnäme vore med honom, och han således intet hade att säja öfver. Att man hade satt i memorialet, det åthskillige af fångarne tvingades att låta sig omdöpa, det ville han intet tro, medan man dem snarare därifrån afrådde; men det viste han, att öfver 10 à 12 stycken hade kommit och begärt att de måtte blifva omdöpte, och då man dem frågat effter orsaken, har man förnummit, att den samma varit, det dhe ville giffta sig med ryskt qvinfolck, som intet velat hafva dem, förr än dhe låtit sig omdöpa. Jag svarade, att jag kunde försäkra, det dageligen sig angofvo de, som klagade, att de med vålld därtill blefvo trugade, och at sådan klagan alldra bäst kunde häfvas, om man toge dem bort från bojarerne. Han bad, när någon sådan sig häreffter hos oss angåfve, att jag ville skicka den samma till honom, så ville han strax låta undersökia därom, och där någon finnes, som med vålld honom har velat omdöpa, skall han exemplariter blifva afstraffat. Jag tillsade honom det. Till det fierde uthlät han sig om dem, som hos handtvärckare funnes, at han alle sådanne ville låta sammankalla, då om klagemålen skulle blifva undersökt och allt bättrat. Vidh det femte och sidsta yttrade jag mig, at man så mycket säkrare hade sökt om beklädnat för de afsletne, som de dem hade afslitit i Hans Zar. Maj:tz tiänst och han förmodeligen lärer hafva sedt uthaf senatens till mig ankomne bref, att icke allenast gemene uthan och under- ja öfverofficerare, som beträngde äre, niuta deras

tillräckelige underhålld och därhos blifva beklädde, förmodandes jag, att Hans Zar. Maj:t ingen annan puissence lärer villia efftergifva uthi det, som hörer till ett christeligit och genereust gemöte. Han replicerade: först att vi hade ett ringa antahl af fångar emot dem och kunde således uthan stor kåstnad dem underhålla; sedan att fast änn våre fångar till underhålld här intet åthnöto så mycket som deras där, så kunde man dock här så väll lefva för det, man bekomme, som där för det, som mehra är; och för det tredie, hvad beklädnaden vidhkomme, att han inga ordres därom hade. Jag regererade, att jag beklagade olyckan, det man för tiden intet hade så många fångar å vår sida, fast änn man kunnat det hafva, där man icke velat visa en stor genereusitet, men försäkrade därjemte, att omskiönt vi dem hade, så skulle de därföre intet lida större nödh; sedan om änn här på bröd kan vara bättre kiöp, så är dock allt annat dyrare; och för det tredie, fast han inga ordres om beklädnaden ännu hade, så kunde han dock erhålla, om han sådant androge. Han lofvade det samma att giöra och tviflade så mycket mindre, att Hans Zar. Maj:t till beklädnaden skulle samtyckia, som jag viste, att han förleden vinter, då fångarne vore hitkomne, hade låtit förse några tusende, som afsletne voro, med pältzar. När jag gick bort, recommendera jag honom ytterligare så det ene som andre. Han försäkrade mig, att allt det han hade ordres till, det skulle han effterkomma, och det, hvartill han inga ordres ännu hade, ville han om befallning göra ansökning.

Den 19 Augusti. Som jag ingen serdeles värckan erfor på det han, Knes Gagarin, mig uthlofvade, skickade jag Dittmar till honom och lät andraga effterfölliande ährender. Först att jag af honom begärte, det mig måtte varda effterlåtit skicka par officerare till de orter, hvarest våre fångne officerare äre förlagde, till att kunna bringa åth dem några penningar till deras underhålld. Hvarpå han gaf till svars, att ehuruväll han därtill vore benägen, så kunde han dock sådant intet tillstädia, medan han hade Hans Zar. Maj:tz expresse befallning, det officerarne intet skulle varda tillåtit att resa stadh emellan; dock ville han draga omsorg, att penningarne skulle richtigt framkomma till hvar sin ort. Däremot inväodes fuller, att det alltid tillförende hade varit tillåtit, det våre officerare frambrackt penningarne till de aflägnare orter, och att nu nyligen Gouverneuren Tikan Nikitowitz, då man hos honom giorde an-

sökning om några penningars öfverremitterande till Ufa, hade gifvit det förslaget vidh handen, att det vore det bästa ditsända någon af våre officerare. Men ehuruväll han sådant intet kunde förneka, förblef han dock vidh sin forna uthsagu, försäkrandes, det så snart penningarne blefvo aflefvererade i pricaset med upsatzer, till hvad orter de skole blifva försände, ville han draga behörig omsorg, att penningarne hvar summa till sin behörige ort richtigt skulle framkomma. För det andra lät jag anhålla, det han effter afftal och lofven ville låta taga de gemene fångarne ifrån bojarerne, alldenstund de hos dem ledo stor nödh. Han befallte därpå strax Diaken Zapellow, som var tillstädes, at han skulle taga dem från bojarerne, hvilcka af honom voro ditgifne, itererandes samma befallning till honom en liten stund däreffter, med hvilken Dittmar då straxt giorde afftal om morgon att villia med folcket komma up i pricaset, då han lofvade att villia dem emottaga och frikalla från bojarerne. För det tredie lät jag honom förebringa, huru som bojaren Iwan Mikitowitz Gagarin, hvilcken reser till Sibirien, ärnade medtaga 4 gemene af fångarne, bediandes fördenskull han ville sådant hindra. Han uthlät sig därtill, att fast änn de gemene sielfve skulle hafva lust att föllia med honom, kunde han det dock intet tillåta, befallandes sin hoffmästare straxt att gå till bem:te bojar och honom förbiuda att taga dem med sig. För det fierde lät jag föreställa honom, huru som skomakarne, hvilcka sittia uthi Semenoffska Schloboden sig mycket beklaga, att de ej richtigt undfå deras underhålld, hafvandes för augusti månad intet bekommit, uthom hvad för de förra månader resterar. Men som han intet viste, ej heller han eller diaken kunde påminna sig under hvars commendo de vore, ty bad han, att Dittmar ville sig informera, af hvem de här till dagz vore betalte, och sedan han sådant fått vetta, kunde han antingen sielf på vederbörlig ort därom anhålla eller och honom vetta låta, så ville han därom beställa. För det femte sammaledes hade Dittmar att informera sig angående skräddarne, som vore hos ryska borgare, huru de till dem vore komne, och af hvem de deras underhålld tillförende undfått, då han antingen ville taga dem ifrån de ryske borgarne eller och så laga, att de vidare intet skulle hafva orsak till klaga.

Den 27 Augusti. Som dem i Columna sittiande officerare är blifvit ansagdt, att de därifrån skulle blifva bortförde, och

de sådant så mycket högre orsak hade att afbedia, som de där för spisning hade pantsatt deras kläder, hvilcka de på det sättet skulle gå mist om, effter som de intet ägde, hvarmed de dem kunde inlösa; altså inkommo vi därom med ett memorial hos Tikan Nikitowitz, anhållandes, att de därå orten måtte få förblifva qvar.

Den 1 Septembr. reste jag till Knes Gagarin, som dagen tillförende från landet var hemkommen, och förehöllt honom, förIst att effter dess lofven vore intet ännu de fångar lösgifne, som hos bojarerne sig uppehöllo, men af dem illa blefvo handterade. Han befallte Diaken Zapelloff, att sådant straxt skulle ske. Sedan androg jag, huru som man de gemene fångar deras underhåld betalar intet förr änn effter 10 dagars förlopp hvarje gång, och begärte, att dem det samma måtte tilldelas för uth, hvar tionde dag. Han lofvade, att sådant här effter skulle ske, och gaf därom straxt befallning till bemälte diak. För det tredie, såsom han tillförende hade sig påtagit at villia fortskaffa penningarne, vi hade ämnat de fångne officerarne på diverse orter förlagde, hvar summa till sin behörige ort, så bad jag, att sådant så mycket förr måtte skie, som de ledo stor nödh. Han tillsade mig, att sådant vist skulle ske till nästkommande lögerdag, hvarpå jag öfvergaf honom en förteckning på orterne och summorne af medlen, vi till hvar ort hade ämnat. Sidst som jag angående de gamble fångarne hade af nöden att tala med bojaren Tikan Nikitowitz, så bad jag, att mig måtte varda effterlåtit resa till honom. Han samtyckte därtill och ställte därom ordres till den hos oss vachthafvande officeraren. Sidst kom på tal, att kiöllden nu infölle, och begärtes vetta, huru man tänckte de afsletne med kläder förse. Jag svarade därtill, att man förmodade, det Hans Zar. Maj:t lärer af lika genereusitet förse dem därmed, som sker af Hans Kongl. Maj:t de ryske, icke allenast gemene uthan och undersamt öfverofficerare, och badh därhos Knes Gagarin, där han intet redan på vårt förre memorial därom hade tillskrifvit Hans Zar. Maj:t och dess approbation däröfver erhållit, att han det samma ännu giöra ville. Han svarade sig sådant redan hafva giordt men begärte vetta, om sådant och vederfors de ryske fångarne i Sverige, då han kunde göra det af sig sielf. Jag lofvade meddela honom ett extract därom uthaf det bref senaten hade oss tillskrifvit, hvaruthinnan sådant förmäles. Han var därmed till fredz.

Den 3 Septembr. Som af de gambla fångarne klagemål inkommo, att de intet richtigt bekommo deras underhålld, upsatte jag däröfver ett memorial med mehra till bojaren Tikan Nikitowitz och afsände Dittmar till honom med det samma; han lofvade därpå svar moth afftonen. Effter middagen kom Dittmar tillbaka med svar: först att de gamble fångarne nu som förr effter deras åstundan skulle bekomma deras underhålld i penningar, och att bojaren därom ville gifva behörige ordres; 2:do att de officerare, som vore i Collumna och åstundade där vidare att få förblifva, fuller intet kunde få där förblifva, effter staden till större delen vore afbränder, dock ville han ändra sine förre ordres och antingen sända dem till Wolodimer, Nisna eller elliest någon god ort; 3:o skulle den därifrån afsände officeraren vara effterlåtit taga med sig härifrån en präst, men fri skiutz kunde han hvarken den ene eller andre gifva; 4:o när Officeraren Knorring nampngifver sin släckt, hos hvilcken han här ärnade sig uppehålla, vill han vidare sig där öfver uthlåta.

Den 11 Septembr. Såsom de gamble fångarnes underhålld långsamt och orichtigt uthföll, sände jag till den vachthafvande Öfversten Woranetki och lät af honom begära, det måtte mig vara effterlåtit att få resa till Bojar Tikan Nikitowitz. Men som han mig det samma förvägrade, skickade jag dit Dittmar, hvarigenom så mycket blef uthrättat, att det uthlofvades, det de skulle undfå det samma richtigt, hvilcket ochså sedermehra skedde.

Den 16 Septembr. Som oss blef ankundigat, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, det jag och Fältmarskalken skulle resa åt Pettersburg, föreställte vi samptel. generalerne, som hos oss vore, att dem intet obekant vore, huru som vi genom vår flit med memorialers ingifvande så väll som och muntelige conferencer hade så vida bracht, att de gemene fångarne nu mehra deras richtige underhålld bekommo, så väll som och officerarne vore undsatte med så mycket medell, som man hindt på sin propre credit sammanskrapa. Bode fördenskull dem, att de samptel. eller och, där några skulle blifva bortförde, att då de, som hos manskapet qvarblefve, ville genom deras flitige påyrkande hålla värcket uprätt och, så snart några klagomåhl af fångarne inkommo, intet låta sig för mödosamt falla därom tidigt att inlefverera memorialer eller och sielfve därom munteligen andraga besvären och därpå bot skaffa, så väll som och,

där vidare någre medell inkomme, låta Krigz-Commissarien Melander dervidh deras handräckning åthniuta, som af oss skulle blifva instruerat, huru han samma medell på samme fot som förr hade att disponera. Vi lofvade därhos, att vi hvarcken hos Hans Zar. Maj:t eller hemma, så snart vi dit kunde komma, läre undfalla dem att tala till deras bästa och sökia bot på det, hvaröfver man kunde hafva skiähl att klaga, sampt anläggia vår yttersta flit, att de uhr Sverige medh nödtorfftigt underhålld måtte blifva försedde, alldenstund oss nogsamt bekant vore deras trångmål. Hvilcket dhe samptel. erkiände med tacksamhet och uthlofvade det förra att efflterkomma.

Den 17 Septembr. öfvergåfvo vi till Krigz-Commissarien ett memorial, huru medlen skulle blifva assignerade och disponerade, i fall framdeles uhr Sverige någre här i cassan skulle inflyta. Så vore vi och samma dag hos Knes Gagarin till måltidz, då jag fick lägenhet med honom att conferera om effterfölliande ährender: 1:o recommenderade jag honom, att i vår frånvaru generalerne måtte åthniuta samma access hos honom, som oss har varit förundt, till att andraga en och annan angelägenhet, fångarne angående; 2:do att våre commissarier samma frihet måtte förunnas; 3:o att hofftvetterskan måtte förunnas följa min svite, föruthan åthskilligt annat, hvad som kunde lända till vår resas befordran. Hvartill han uthi allt uthlät sig mycket favorabelt, försäkrandes mig därom.

Den 18 Septembr. ankom en express ifrån Pettersburg med ordres, att man skulle skynda med vår resa, så mycket möjeligit vore.

Den 20 Septembr. anträdde vi resan här ifrån med det nödvändigaste bagaget, blifvandes oss lofvat, att det öfrige innan par dagar skulle föllia effter.

Den 27 Septembr. På denne sidan om Novogorod ankom en express ifrån Pettersburg till mig med bref ifrån Stor-Cantzleren Goloffkin, hvaruthinnan begäres, at vi skole skynda vår resa, medan Hans Zar. Maj:t hade resolverat, att låta med mig tractera så väll om min som fleres uthväxling emot Hans Zar. Maj:tz i Sverige sittiande fångar, och blefve med General Weides uthväxling fördenskull till min ankompst upskutit. Dock som han vore på flåttan vidh Biörckön och man befruchtade, att samma esquadre torde segla af, innan jag ankomme, medtagandes General Weide, ty vardt jag ansökt om bref till Vice Ammiralen Wattrang, att han intet måtte afsegla, innan

jag framkomme; men skulle han det intet kunna effterkomma, att han då General Weide intet ville medtaga, uthan lembna hos General-Major Lübecker eller på någon annan ort i negden. Samma dag i byn Krestie svarade jag därpå bemälte Storcantzler, som brefvet uthvisar, och därjemte tillskref Vice Ammiralen Wattrang, att jag fuller intet ville begära, det han skulle gå ifrån sin medhafvande instruction, dock där den samma tilläte honom att effterkomma det, som af mig å Hans Zar. Maj:tz vägnar begärtes, så såge jag det gerna. Vid. brefvet!

Den 3 Octobr. ankommo vi till Nöte- eller, som nu blifver kallat, Schlüsselburgh, hvarest oss mötte General-Adjutanten Wenediger, som intet effterlät oss fördröja där öfver natten, ehuruväll det var tämmeligen lidit på qvällen, när vi dit kommo, uthan satte oss i eschaluper och brackte oss öfver natten siöledes till Pettersburg, blifvandes vårt lilla bagage effterlämnat att föllia effter, som dock ej skedde på 5 dagar. Medlertid måste vi oss behielpa mächta slätt.

Den 4 Octobr. ankommo vi till Pettersburg och blefve inqvarterade i ett trångt och kallt logemente. Samma dag skickade det zariske ministerium effter mig, föreställandes mig, huru som Hans Zar. M:t hade resolverat till en uthväxling af fångarne på både sidor och till en begynnelse sampt fundament därvidh påstår, att Kongl. Rådet Grefve Stromberg må blifva uthväxlat emot General Weide. Fördenskull af mig begärtes, jag måtte tillskrifva vice Ammiralen Wattrang, att han afsänder General Weide till at uthväxlas emot honom, då han ifrån denne sidan skulle till mötes blifva afsänd. Medlertid hade Hans Zar. Maj:t jemväll resolverat, at jag skulle blifva uthväxlat emot Princen af Meliten och Trubetzkoi, och när detta hade nådt sin richtighet, ville man fara fort med de öfrigas uthväxling. Jag frågade därpå, om de intet hade för mig undfått närmare ordres ifrån Sverige uthväxlingen angående änn de Secreteraren Cederhielm förleden juhltid medbrackt och Hans Kongl. Maj:t sig uthlåtit om uthi dess expedition till mig med von Kocken. De svarade nej. Därpå uthlät jag mig, att jag fägnade mig fuller öfver Hans Zar. Maj:tz nådige resolution att villia visa en benägenhet till uthväxlingen, men kunde intet finna, med hvad fog man prætenderade General Weides uthväxling emot Gr. Stromberg; den förra vore ju en krigzfånge och den senare intet uthan en sådan, som borde ställas på fri fot effter en ovilkorlig med honom träffat capitulation. De regererade, att

General Weide intet mehra vore en krigzfånge än Stromberg, ty vidh Narven hade äfven väll blifvit capitulerat, hvareffter deras general-officerare och öfrige hade bordt gifvas löse och ställas på fri fot, men är dem sådant sedermehra intet blifvit hållit, hvilcket vidlyfftigt uthbreddes och blef bestyrckt med deras relationer som numehra från Sverige vore hitkomne. Jag svarade därtill, att dem intet vore obekant, huruledes Hans Kongl. Maj:t, min nådigste konung, sig hade uthlåtit öfver samma beskyllning uthi dess expedition till mig med von Kocken, och som jag jemväll kunde bedyra, att jag alldrig hördt af någon capitulation vidh Narven, så hade de lätt att efftertänckia, huru äfventyrligit det för mig vore med det, som nu begärtes, tacite att tilläggia Hans Maj:tz actioner en slik blâme, som dock för hela verlden mehr änn nog har vist, att han uthi allt på det nogaste håller hvad han lofvar. Jag vore och försäkrat, att den kongl. senaten sig intet vore underståendes till det som sökes att samtycka för den efftertänckelige svite, som däraf skulle föllia. De regererade, att Hans Zar. Maj:t hade detta fast beslutit, och där man detta intet ville ingå, så blifver hvarcken af min bevilliade uthväxling, den jag dock borde anse för en stor nådh, eller och de öfriges något af. Jag svarade därpå, att jag vördar Hans Zar. Maj:tz nådh för mig i detta fallet högt, men jag måste så sökia att conservera mig den samma, att jag därigenom intet mister min egen öfverhetz, hvilcken är mig fast oskattbarare. Det vore icke heller någon proportion uthi den uthväxling, som för mig projecteras; ty Princen af Meliten vore en regerande herres sohn, som fördenskull fast högre borde anses änn jag, och prætenderar man icke dess mindre för mig uthom honom jemväll General-Major Trubetskoi. De replicerade här på, att princen vore allenast till sin tiänst general-fällttygmästare, och vore min character mycket förnämare. Jag regererade, att om ett cartell hade varit uprättat, så hade man, kan skie, kunnat sig på slikt beropa; men som sådant intet vore, så står oss fritt anse princen, intet för sin betiäning, uthan effter sin förnämare härkomst, och funne jag det, som af dem begäres, något orimligit. Med desse och flere skiähl continuerades af begge discurserne öfver par timar. Men som jag påstod, att för mig omöjeligit vore, hvad som af dem begärtes att ingå, uthan att förfalla hos min höga öfverhet i onådh, så bådo dhe mig, att jag till andra dagen ville taga saken i närmare betänckiande. Hvartill

jag svarade, det vore redan hos mig nogsamt öfverlagdt, och kunde jag intet gå därifrån, hvarmedh vi skilldes åth.

Den 5 Octobr. skickade de åter effter mig, begärandes att vetta, huru jag mig hade betänckt. Jag svarade, att jag förblifver vid min en gång fattade resolution, att jag intet kunde ingå hvad som af mig begärtes. *De:* Att jag däruthi giorde mycket illa; jag viste uthi hvad vidrige concepter jag tillförende stode hos Hans Zar. Maj:t såsom en, den där viste sig stursk och uthi intet ville foga sig effter Hans Zar. Maj:tz villia, uthan viste mig mycket opiniâtre, hafvandes Hans Zar. Maj:t, medan jag i går anhållit om Secreteraren Dübens uthväxling, resolverat, att han jemte mig kunde uthväxlas emot Princen af Meliten och General-Major Trubetzkoi; men där jag sådant ännu intet skulle finna nog vara, så hade jag att nämpna en öfverste, som jemte mig emot ofvanberörde begge kunde uthbytas. *Jag* beklagade, att man hade satt mig i så onådige tanckar hos Hans Zar. Maj:t; jag viste intet, att jag genom något mitt förvållande hade sådant förskylt, medan jag alltid högt vördat Hans Zar. Maj:tz nådh, men dock måste vara ömare att bibehålla min egen konung; Hans Zar. Maj:t hade i många tillfällen vist sig hafva nådh för dem, som visa sig deras egen öfverhet trogne, hvarföre vederfares icke mig det samma. *De* bode, att jag ville se mig väll före, att jag icke förfaller i vidare och värre concepter, änn jag redan är, genom det, att jag häruthinnan visar mig opiniâtre. *Jag* önskade, att det, som af mig begärtes, vore sådant, att jag det kunde ingå, uthan att förfalla i min konungz onådh, hvilcken jag erachtar oskattbar. *De* invände, att de redan hade försäkrat Hans Zar. Maj:t, at jag mig därtill vorde beqvämandes, och skulle Hans Zar. Maj:t mächta onådigt uptaga, om de nu annat honom förebrackte. *Jag;* De hafva mycket illa däruthinnan giordt; de hafva sådant alldrig kunnat taga af mine i går förde discurser, jag blefve vidh min en gång tagne resolution. *De:* Jag viste häruthinnan en stor och oanständig opiniâtrite, medan af mig detta på ingen annan condition begärtes, änn så vida kongl. senaten därtill skulle samtyckia; sker det intet, går denne uthväxling tillbakars, och sändes General Weide emot Stromberg hit och vice versa; medlertidh skulle min projecterade uthväxling gå för sig, omskiönt denne blefve rückgången; jag hazarderade ju härvid intet, ty Gr. Stromberg är ju i deras händer för tiden, och lärer elliest intet släppas

lös. *Jag:* Vist hazarderar jag mycket, i det om Vice Ammiralen Wattrang på mitt bref gifver General Weide lös emot Gr. Stromberg, tager jag tacite på mig den skullden, att capitulationen vidh Narven är å min herres sida blefven bruten, och justificeras, att Hans Zar. Maj:t intet hafver hållit sine capitulationer, hvilcket jag alldrig lärer kunna försvara; bad fördenskull inständigt, att jag derföre måtte förskonas. *De* replicerade, att de ville gifva mig en skrifftelig försäkring, det General Weide skulle blifva åth Sverige tillbaka sänd, i fall senaten intet skulle bevillia till Weides uthbytning emot Gr. Stromberg. *Jag* svarade, att sådant intet giör tillfyllest, och vore jag dess uthan försäkrat, att Weide intet skickades tillbaka, omskiönt senaten disapproberade detta uthbytet, ty jag hade nog prof af det, som redan förelupit vore, att man å denne sidan intet så exacte effterlefver, hvad afhandlat blifver. Detta blef intet alldeles väll uptagit, och rådde de mig tämmeligen alfvarsamt, jag skulle intet opiniatrera i en sak, hvar vidh de intet sågo, att jag något hazarderade. Där senaten intet skulle agreera, hvad som därmed sökes, så blifver saken satt i förre ståndh, därigenom att hvar af de begge resa tillbaka i deras arrest. Jag svarade, att jag nu ser henne med helt andre ögon och skulle fördenskull önska, att det måtte förblifva vid det, som tillförende med senaten var convenierat, att Gr. Lewenhaupt emot General Weide måtte blifva uthbytt. Jag hade fuller jemväll därvid att påminna, att å vår sida sker för mycket, i det General Lewenhaupt har en capitulation framdeles uthan rançon att blifva uth- och lösgifven; men som senaten sådant intet behagat attendera, så kunde jag därmed vara till fredz. De svarade, att Hans Zar. Maj:t intet funne godt att låta detta senare gå för sig, utan ville hafva det förra. Effter långt täflande måste jag änteligen beqväma mig att låta afgå ordres till Vice Ammiralen Wattrang om General Weides aflåtande moth Gr. Stromberg, hvaremot mig lofvades en skrifftelig revers, att jag skulle uthbytas jemte en öfverste emot Princen af Meliten och General-Major Trubetzkoi, föreslåendes jag en af Öfverstarne Gyllenkrook, Appelgren eller Öfverste Fock.

Den 6 Octobr. skickades effter mig med ankundigande, att jag skulle hafva med mig de uthlofvade brefven. När jag inkom och de fingo höra brefvet till Vice Ammiralen upläsas, behagade det dem intet, säjandes, att det var för mycket

clausulerat, och att Vice Ammiralen ej behöfde hafva någon kundskap om de disputer, hvilcka dem och mig emellan vore förefallne, varandes för honom nog en simpel ordre från mig, att han hade till att låta afföllia Generalen Weide emot Gr. Stromberg. Jag invände, att jag intet hade till att commendera Vice Ammiralen, som dependerade af senatens instruction, uthan måste berätta honom saken, huru hon förevetter, och lämna till honom, om han funne, att han därpå kunde effterkomma hvad jag begärade. De svarade, att som denne ordren vore hel ofullkomlig, så vorde Vice Ammiralen ej heller honom därpå aflåtandes, och ginge altså projectet om min uthväxling tillbakars samt den öfrige uthväxlingen studzig giord, hvaruthinnan jag skulle se mig väl före. Jag svarade, min uthväxling må gå för sig eller ej, så kan jag intet skrifva annorlunda, ännu som giordt är. De sade det till alls intet vore nyttigt och ville hafva det annorlunda, hvartill jag nekade. Men änteligen effter långt kebblande begaf jag mig däruthinnan, att hvad jag hade i brefvet inflyta låtit om dess instruction, att han den samma hade att effterlefva, måtte blifva uthslutit, medan klart nog var, at han om detta försöket intet kunde vara instruerat; men hvad som därutinnan var inbegripit om vår controverse, att ingen capitulation vid Narven var bruten, det skulle blifva beståendes. De vore därmed alldeles intet tillfredz, men som de sågo, att jag ingalunda ville gå vidare, sade de, at ändock de väll såge, att Hans Zar. Maj:t ett sådant bref intet vorde gillandes, i dy därpå den sökte effecten intet stod till förmoda, att han skulle föllia, så ville de dock med samma projekt afgå till Hans Zar. Maj:t och förnimma, huru han sig däröfver varder uthlåtandes. Jag svarade, att det vore väll, men bad därhos, att de rent uth ville låta Hans Zar. Maj:t vetta, att ehvadh mig och öfvergå skulle, så ändrar jag intet vidare en prick i brefvet, änn redan är skiedt, och undrar jag, att dhe så högt ville stöta sig på det jag har inryckt om vår controverse, medan Vice Ammiralen däraf kan förnimma, att en sådan stridighet har varit före och han ändå om annat ansökes. En stund däreffter kommo de tillbaka och berättade, att Hans Zar. Maj:t fuller intet varit belåten med mitt bref; men som jag hade mig uthlåtit, att jag intet annat kunde skrifva, så ville han afsända det samma och försöka, hvad värckan det må hafva, befallandes mig att låta det renskrifva, så ville de medlertid låta renskrifva den revers, de mig viste,

att de mig ville gifva angående min uthväxling, som lika fullt skulle för sig gå, fast General Weides och Gr. Strombergs blefve rückgången. Detta skedde ochså, och kom Secreteraren Kurbatoi och afhämptade brefvet uthaf mig jemte det jag hade om saken skrifvit till kongl. senaten, hvarvidh de intet något påminte, tillställandes mig ministerens revers. Uthom detta blef mig antydt, att som General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi hade berättat från Sverige, att de 8,000 rubler jag och Fältmarskalken Rehnschiöld hade uthtagit uhr Hans Zar. Maj:tz pricas emot caution att uthdelas bland de svänske fångarne, intet af statscontoiret ville förnöjas, så håller Hans Zar. Maj:t sig därföre till oss; ty blef oss hemställt, om icke vi med denne lägenheten ville därom skrifva till Sverige, det vi och giorde, medgifvandes samma bref till senaten. Som vi sedan erforo, blef straxt Gr. Stromberg afsänd till Cronslåttet och brefven med en schnaw till vår esquadre, att inhämpta Vice Ammiralens svar, hvad han därpå ville giöra.

Den 8 Octobr. blef jag, Fältmarskalken och Cederhielm budne till måltidz hos Furst Menskikov, hvartill vi oss inställte. Och infant sig där vidh af främmande puissencers ministrer inga andre änn Konung August Envoijé Vizdum och Geheime-Rådet hos Hans Zar. Maj:t Le Woll, och blef den gången allenast talt om indifferente saker. Effter måltiden infan sig Hans Zar. Maj:t och viste sig mot oss helt nådig.

Den 9 Octobr. kom Vice-Cantzleren Schaffiroff till mig, berättandes, att det man straxt befarade vore händt. Vice Ammiralen hade uppå ett slikt mitt clausulerade bref intet velat låta afföllia General Weide. Jag försäkrade där emot, att om det alldrig hade varit så oclausulerat, så hade han ändå intet släpt honom, de måtte intet illa uptaga, att jag till att undgå allt ansvar intet annat har fördristat mig giöra. Därpå tillställte han mig Vice Ammiralens svar på begge mine bref, så väll det första som det sidsta, hvaruthinnan han orsakerne gifver tillkänna, hvarföre han intet har kunnat effterkomma min begäran. Och sidst låter mig Vice-Cantzleren vetta, att Hans Zar. Maj:tz befallning vore, det jag skulle tillskrifva Vice Ammiralen Wattrang, att han intet medtager General Weide åth Sverige, uthan lämnar honom på någon ort i negden. Jag bejakade därtill och skickade till ministeren **den 10 Octobr.** mitt bref där om till Vice Ammiralen, inrättandes det samma på den condition, i fall hans instruction sådant medgofve.

Samma dag blef Secreteraren Cederhielm hämptat ifrån oss och satt under strängare vacht och sämbre vilckor hos Capitein-lieutenanten för bombardererne.

Den 14 Octobr. skickade zariske ministeren effter mig, att som det förre förslaget med Gr. Strombergs och Weides uthväxling intet hade gådt för sig, så hade Hans Zar. Maj:t resolverat att låta Gr. Stromberg resa till Sverige att sielf sökia, det samma uthväxling måtte blifva accorderat; men fann Hans Zar. Maj:t där vidh nödigt att befalla, det jag för honom måtte gå i borgen, i fall senaten intet skulle samtycka till samma uthväxling, att han åter skall sig inställa i sitt förre fångenskap. Jag undanbad mig det samma så mycket högre, som jag alldeles tviflade, att den kongl. senaten vorde bevilliandes till en sådan uthväxling, men snarare kunde tro, att de vorde honom behållandes qvar, uthan att uthbytas emot någon, medan han effter den med honom träffade capitulationen uthan något förbehålld borde ställas på fri fot, och på den händelsen lämnade jag dem att judicera, i hvad äfventyr och olägenhet jag skulle mig sättia. De moverade åter det skälet att General Weide icke heller med rätta vore någon krigzfånge, uthan att man behållit honom fången tvärt emot des capitulation, hafvandes manväll förr vist det samma, men intet förr änn nu kunnat bruka repressalier, sedan man undfått så många svänske fångar, och där under de af förnämare character. Jag regererade, att hvarcken tillstår Hans Kongl. Maj:t, att något är handlat vid Narven emot capitulation, uthan håller det för en calumniæ, eller begifver jag mig att `sig annorlunda förhåller, ej heller lärer den kongl. senaten understå sig att läggia på Hans Kongl. Maj:t en slik blâme, och kunde jag således intet ingå den åstundade borgen. De invände, att häraf kunde man döma, huru ringa hug hos mig funnes, att giöra något till Hans Zar. Maj:tz behag; det vore fåfängt att befruchta, det senaten intet skulle skicka Gr. Stromberg tillbaka i sitt fängelse, där de intet samtyckte till dess uthväxling emot General Weide, och ansågo mehr sådan min gensträfvighet att villia beqväma mig i Hans Zar. Maj:tz villia för ett föracht. Jag begärade Gudh bevara mig att blifva skyldig till ett så svårt crimen, men jag badh dem att de ville betänckia, i hvad olägenhet jag mig ställer med det jag en sådan caution ingår. De kommo därpå att tala, det Öfverstarne Dukert och Taube intet hafva fullgiordt deras revers. Jag

svarade, att sådant vore mig obekant, och sökte äfven de mig att gå i borgen för sig, men afslog jag dem sådant. Ja, svarade de, däraf kan man döma eder opiniåtrite. Ingalunda, sade jag, uthan snarare, att jag ville vara försichtig och intet inveckla mig i någon vidlyfftighet. Sedan de effter åthskilligt försök intet vidare kunde komma med mig, så läto de mig gå bort.

Den 15 Octobr. lät zariske ministeren hämpta mig och Fältmarskalken till sig i Gr. Goloffkins hus och giorde oss samma proposition, som mig dagen tillförende. Jag recapitulerade, hvad jag då hade sagt, serdeles att vi för ingen del kunde tillstå, det något vore handlat emot någon capitulation vidh Narven, beropandes mig på det, som Hans Kongl. Maj:t hade förklarat sant vara i sin expedition till mig med von Kocken. Och som jag vore försäkrat, att icke heller kongl. senaten lärer sig understå att gå därifrån eller begifva sig i denne begäran på ett sådant fundament som sökes, ty gaf jag dem att betänkia, i hvad olägenhet vi oss försatte, i fall vi ingingo denne caution. *De.* Fältmarskalken lärer vara vitterligit, att en capitulation är vorden träffat, som sedermehra intet är blefven hållen, ty han hade sagt till General Weide, som han i lägret fant blesserat, att han kunde gå in i staden till att låta förbinda sig. *Fältmarskalken.* Ja, det är sant, det lärer ingen af generalerne och en stor del af öfverstarne kunna neka, att jag ju beviste dem all civilitet och gaf åthskillige af dem icke en uthan flere resor visite, tillbiudandes dem, att villia vara dem till villies uthi hvad jag kunde. Så tillstår jag jemväll, att jag hade funnit General Weide blesserat i lägret och till honom sagt, att han kunde begifva sig i staden till att låta sig förbinda. Men det kan jag och därhos bedyra, att jag aldrig hört, det någon capitulation skulle varit sluten. Han trodde och alldrig, att Hans Zar. Maj:tz öfver hela världen vidt berömde genereusite och æquanimitet skulle tillåta, att man oss obligerade till att ingå denne cautionen, hvilken oss synes försättia i största olägenhet. *De.* Vi vele råda Eder som goda vänner och i förtroende, att I beqväme Eder härtill, och vele vara uhrsächtade för den stora olägenhet I läre störta Eder uthi, där I sådant intet göra, ty Hans Zar. Maj:t påstår det fast och lärer intet gå därifrån. *Vi.* Det vore oss intet kärare, änn att vi här uthinnan kunde visa vår villighet till att fullgiöra Hans Zar. Maj:tz åstundan; men som vi sättie oss

därigenom i en allt för stor olägenhet, så både vi, at vi måtte slippa till att ingå denne borgen. *De* både oss achta oss väl, att vi oss här emot intet sättie, ty de kunde förtro oss, att vi därigenom lära förfalla i onåder hos Hans Zar. Maj:t och märckeligen förvärra vårt vilckor. Deras generaler hafva måst sittia i stinkande fängelser tillhopa med illgärningzmän och mördare uthi förgifftig stanck, och sker oss ingen orätt, om oss det samma här vederfares. *Jag.* Man måste considerera omständigheterne. De, som sådant är vederfarit, hafva sig till ett sämbre tracterande bråtzlige gordt medelst deras elacka förhållande, i det de mot gifvet parole rymdt och blifvit ertappade, och skulle vi medh slik missgärning beträdas, så hade vi ingen orsak oss att klaga, det oss vederfores, hvadh dem är händt. Men som vi förmode oss så hafva conduiserat, att ingen har orsak däröfver sig att besvära, så vänte vi oss, så länge vi däruthinnan continuere, ett honnêttare tractamente, hvilcket oss och af första början är blifvit tillsagdt. *De.* Det var intet för honnet giordt, att Fältmarskalken par dagar effter slaget vid Frauenstadh lät massacrera de där tagne ryske fångar, sedan de hafva undfått en gång qvarter. *Fältmarskalken.* Jag kan fuller intet just veta, huru därmed hänger tillhopa, medan jag straxt effter bataillen måste rycka up emot Konung August, som var i full marche emot mig, blifvandes jag nödsakat att lämna en ringa vackt hos fångarne emot deras myckenhet under General Mardefelts commendo. Men som mig är sedan berättat, så skall han vara nödgat någre af fångarne att massacrera, i dy de velat revoltera. *De.* Fältmarskalken commenderade en chef, och kunde den andra intet göra sådant uthan dess ordres. Sedan kom man på tal om Residenten Cilkows person och vardt sagt, att man med honom förfor contra jus gentium, qvarhållandes honom, fast änn Knipercrona emot honom från denne sidan för längst är lösgifven. *Jag.* Contra jus gentium kan man intet säja med honom vara handlat, i det han är blefven fängzlat; ty så snart tvenne puissencer förfalla med hvar annan i krig, blifva deras undersåtare, som hos contrapartiet vistas, som fiender ansedde, fast änn de äre charactiserade, och kan jag med all sanning säja, att Residenten Cilkow med all honnetete och heder på Seland blef bemött, som han kunnat åstunda, så väll vidh dess audience som i öfrigit, hugnandes man sig, att Hans Zar. Maj:t genom honom lät förständiga, att Ambassadeurer skulle komma effter, de

där å Hans Zar. Maj:tz sida skulle bekräffta, hvad som af våre ambassadeurer blifvit slutit i Muscow. Men sedan man några dagar däreffter fick erfara, at Hans Zar. Maj:t med dess armée infallit uthi Hans Kongl. Maj:tz angräntzande provincier, får han intet låta sig främmande förekomma, att man honom straxt därpå ansedt och handterat som en fiende. *De.* Gouverneuren i Riga Dahlberg gaf orsak till rupturen och continuerade sedan till att förmana oss att ingå den begärte cautionen och intet medelst gensäjelse störta oss i en extreme olycka, hvarföre de oss intet kunde guarantera, villiandes vara ursächtade för det, som däruppå kunde föllja. Vi skulle väll se oss före, ty genom detta kan all den öfrige uthväxlingen mycket faciliteras, kan och aldeles giöras studzig, och går jemväll min uthväxling tillbaka, fördenskull jag och hade att återlefverera dem deras till mig uthgifne förskrifning, att skola blifva uthväxlat emot Princen af Meliten. *Jag.* Vi få låta oss nöja med Hans Zar. Maj:tz nådige villia, och är jag beredd att återställa dem deras till mig utgifne förskrifning, när jag af dem återfår min till dem uthgifne. Jag skulle effterkomma det straxt, om jag hade deras vidh handen; men som den ligger i mitt qvarter, så bad jag, att mig måtte varda effterlåtit till att fara dit att hämta henne. *De.* Jan kan skicka någon annan effter henne. *Jag.* Så vill jag skicka Dittmar däreffter; gick därmedh uth och afsände honom effter mehrbem:te förskrifning. När jag inkom, far man fort med alfvarsamme åthvarningar att förmana oss till cautions-skrifftens ingående, unsäjandes oss på vidrig händelse största olägenhet. *Fältmarskalken.* Jag vill intet tro, att Residenten Cilkow skall hafva orsak sig öfver mig att beklaga, medan jag viste honom all civilitet och öfver 8 dagar tracterade honom vidh mitt bord, undfägnandes honom med all höflighet. *Jag.* Hvarföre han intet är blefven lösgifven emot Knipercrona, det lärer de vetta bättre änn jag; ty senaten hafver det gifvit tillkänna uthi en deras skrifft, den jag ej fått om händer, uthan de behållit hos sig. Så mycket jag har förstådt, har man så godt som förjagat Knipercrona uhr landet och intet försedt honom, hvarcken med pass eller något annat bevis till dess uthväxling. Dock hörer jag nu, att Residenten Cilkow med honom skall vara afsänd på flåttan att kunna uthväxlas. De continuerade att siunga sin visa, och som jag såg, att vi intet kunde uthrätta med vår gensäjelse, uthan hotandet allt jämpt för-

söktes, frågade jag sackta Fältmarskalken, om man icke skulle begära med Gr. Stromberg att komma till tals. Och då han därtill bejakade, begärte jag det samma af ministeren, hvartill de samtyckte, och blefvo vi så förde till honom i dess qvarter. När vi dit kommo och hade informerat honom om allt hvad af oss söktes samt underrättat oss om det, som honom angick, foro vi med honom tillbakars till ministeren. De frågade straxt, huru vi oss hade resolverat. Jag svarade, att det vore en svår sak att resolvera sig uthi. *De.* Kunde intet se sådant, ty om senaten intet ville bevillia till det, som söktes, kunde saken blifva satt in statu quo och vi vara vår borgen fri. *Fältmarskalken.* Men om sådant intet sker, och senaten behåller Gr. Stromberg såsom en fri person. *De.* Då får man se, huru det blir; men de ville intet tro det. *Jag.* Jag ser fuller, att för oss intet annat blifver till göra änn begifva sig i Hans Zar. Maj:tz villia och på någon tid undgå den olägenhet, som oss elliest nu straxt skulle tillfogas, ehuruväll med den åthskillnad, att sker det straxt, lide vi sådant för hela verlden oskyldigt, men sker det först sedan senaten intet bevilliar till projektet, har det någon apparence, att det sker med skähl. Dock som vi blifva tvungne och hotade att ingå denne cautionen, så förhoppas vi, att det hos Hans Zar. Maj:t lärer komma i consideration. Jag moverade därhos, at på detta sättet lära de här näst komma fram med något annat, och där vi därtill oss intet beqväma, åter hota oss med ett hårdare handterande. Hvartill de nekade, säjandes, om vi härtill oss beqvämade, vorde Hans Zar. Maj:t det med serdeles nåd anseendes, och icke allenast oss om något vidare, som oss förtretligit kunde vara, intet anmodandes, uthan och vårt tillstånd förbättrandes. Hvarpå vi oss resolverade att villia ingå den begärte borgen, skilldes således åth, och blef till andra dagen upsatt borgensskrifften så väll som Gr. Strombergs egen revers och ett bref därom till kongl. senaten.

Den 16 Octobr. kom Secreteraren Corbatow at afhämpta cautionsskrifften och brefvet till senaten, berättandes därjemte, att mitt bref till Vice Ammiralen Wattrang att intet med sig taga åth Sverige General Weide, uthan lämna honom på någon ort i negden, intet ännu vore afsändt, utan åstundade man samma bref af oss begge, Fältmarskalken och mig underskrifvit; och kunde man däruthi inrycka, att oss vore tillsagdt af Hans Zar. Maj:t ett bättre tractamente, återställandes mig

mitt af den 10 octobr. Vi effterkommo det samma, och tillställte honom så det ene som andre så inrättat, som han begärade. Men kom han en stund däreffter tillbaka och badh, hvad vi om vårt bättre tractamente hade infördt, måtte uthslutas, medan det var nog, att vi viste, det Hans Zar. Maj:t sig därtill hade förklarat. Vi låto oss sådant behaga och ändrade brefvet samt sedan honom det samma tillställte, därmed han for bort. Som Gr. Stromberg just den dagen var oss till måltidh, instruerade och underrättade vi honom så noga om allt hvad vi viste och tyckte, så att han därom var så väll underrättat som vi. Och lofvade han om allt att giöra kongl. senaten en trogen berättelse, hvarmed han tog afskied af oss.

Den 17 Octobr. blef Secreteraren Cederhielm åter till oss aflefvererat i vårt qvarter.

Den 18 Octobr. Som vi åthskillige resor hade låtit påminna så hos ministeren som undercommendanten i fästningen, att oss måtte anvisas bättre qvarter eller och inrymmas de öfrige husen på hofvet, hvarest vi nu äre logerade, medan vi elliest omöjeligen kunde oss behielpa, serdeles när vårt bagage effterkommer, varandes vi redan icke allenast kallt uthan och trångt inqvarterade, men intet svar därpå erhållit; altså itererade vi sådant genom ett memorial skriffteligen, och undfingo förtröstan, att anten det ene eller andre skulle skie med första. Några dagar däreffter blef oss ankundigat, att vi vårt qvarter intet kunde få behålla, medan det tillkomme Commendanten i fästningen Pettersburg General-Major Preutz, som stundeligen förväntades från Kexhollm, blifvandes oss andre qvarter anviste. Men som de samma jemväll vore mächta slätte och trånge; ty inlade vi ett nytt memorial och begärte bättre eller och mehra uthrymme för vårt folck, enär det effterkomme, och att det som förlades på desse måtte förbättras, hvilket och skedde som det kunde.

Den 28 Octobr. ankommo till Pettersburg Öfverstarne Appelgren och Enschiöld, men blef dem intet effterlåtit till oss at komma.

Den 31 Octobr. flytte vi in i våre andre qvarter, då oss jemväll blef inhändigat Vice Ammiralens Wattrangs svar på begges vår skrifvelse angående Generalen Weide.

Den 3 Novembr. blef mig inhändigat kongl. senatens skrifvelse af den 10 septemb., som var ett svar på mitt till dem aflåtne bref af den 27 junii angående de ryske fångarnes

slätte tractamente, serdeles att General Weide och Residenten Cilkow med logementer vore illa accommoderade och intet till Stockholm kunde ankomma; sedan att General Weide intet kunde komma till någon richtighet med dess köpman Hardeloff öfver några penningar, hvarå han med honom hade slutit vexlar, förklarandes sig däröfver kongl. senaten.

Den 4 Novembr. tillskref jag därom det zariske ministerium, som conceptet af brefvet uthvisar.

Den 11 Novembr. kom vårt öfrige bagage till Pettersburg och den andra sidan af strömen, då oss blef ankundigat, att vi hade till att betala en rubell för hvar häst från Nowogorod, det vi effterkommo, sedan vi hade oss däröfver besvärat. Och var man fuller sinnad med samma skiutz att sända oss tillbaka till Muscow; men som vägarne vore alldeles obrukbare, ty blef därmed upskutit.

Den 2 Decembr. kom till oss General-Majoren och Öfverst-Lieutenanten af Prebrosenskoi regementet Dolgarukoi och lät oss ankundiga å Hans Zar. Maj:tz vägnar, att oss var frihet gifvit till att gå till hvar andra af fångarne; men ville vi göra någon visite till Furst Menskikoff, ministern, General-Ammiralen, Vice Ammiralen eller någon af det ryska generalitetet, då hade vi först därom att anmäla oss hos den vachthafvande officeraren, hvilcken skulle låta oss vetta timan, när det kunde skie. Men som vägarne hela tiden merendels vore eländige, så skedde det förra helt sällan, och vidh det senare brukades allehanda chicane, så att det blef tillbakars.

Den 11 Decembr. kom med en süd-väst vind ett så högt vattn, att det stegh med starck isgång ett qvarter öfver mitt stugugolf, så att jag nödgades med folcket och allt bagage retirera mig på vinden; men föll det af mot morgonstunden, berättandes folcket, att det tillförende hade stigit mycket högre.

Den 18 Decembr. blef Secreteraren Cederhielm antydt af Furst Menskikoff, att han skulle inställa sig till måltidz hos Commendanten i staden General-Major Preus. Och blef honom samma gång berättat, huru som Commissions-Secreteraren Klinckoström emot dess gifne parole hade gådt durch, hvilket här för mycket illa giordt ansågs, och anmodades han fördenskull, att han därom ville tillskrifva kongl. senaten och begära, att han måtte återställas, elliest kunde andre här sittiande därföre komma att lida. Desslikest som Öfverstarne Düker och Taube emot deras ingifne revers och parole intet hade sig in-

funnit, att han ville ansäja mig och Fältmarskalken, det vi tillskrifva kongl. senaten, att de sig i sitt fångenskap inställa, på det å begge sidor parole må blifva hållit, låtandes därhos vetta, att ifrån kongl. senaten till mig vore bref ankommit. Då Secreteraren Cederhielm mig detta berättade, fann jag det något efftertänckeligit och beslöt med Fältmarskalken att inlefverera därom ett memorial sampt sökia sådant att afböja och förekomma.

Den 20 Decembr. inlefvererades samma memorial, af mig och Fältmarskalken underskrifvit, i sådanne termer, som conceptet uthvisar. Och som ministeren oss hade försäkrat, då vi gingo i borgen för Gr. Stromberg, att man intet skulle blifva oss anmodandes om något dylikt vidare, ty fann jag nödigt meddela dem en copia däraf och dem den samma tillsända med Dittmar, med det samma att han af dem begärte, det jag måtte undfå det bref, som Furst Menskikoff hade berättat till mig vara ankommit ifrån kongl. senaten. De uptogo sådant väll och lofvade att villia låta sig saken vara recommenderat, jemväll tillsade, att brefvet till mig med första skulle blifva aflefvererat.

Den 22 Decembr. tillskickades mig senatens bref med några private där under, och hörde man sedan intet vidare af furstens påstående.

Den 25 Decembr. blef oss tillsagt vi skulle hålla oss resefärdige till morgondagen.

Den 27 Decembr. inlade jag och Fältmarskalken ett memorial hos det zariske ministerium, innehållandes alla de momenta, som kongl senatens bref i sig begriper och conceptet uthvisar.

Anno 1711.

Den 2 Januarii lät zariske ministeren hämpta mig och Fältmarskalken Rehnschiöld till sig och lät oss vetta å Hans Zar. Maj:tz vägnar, att ändock Hans Zar. Maj:t kunnat upskiuta med dess svar uppå vårt memorial, till dess man mehra lius kunde undfå i saken genom dhet svar, som af kongl. senaten kunde föllia uppå Grefve Strombergs expedition; så hade Hans Zar. Maj:t icke dess mindre funnit för nödigt att låta

oss in antecessum antyda, det han ännu därpå fast insisterade, att Gr. Strombergs uthväxling måtte gå för sig, med befallning, att vi den kongl. senaten därom i en ytterligare skrifvelse skulle underrätta med den förklaring, att så framt det samma skedde, skulle icke allenast min uthan och Gr. Rehnschiölds och Lewenhaupts sampt fleres vinna dess fullbordan. Jag hemställte dem, om icke tid nog vore att skrifva det brefvet, som begärtes, till dess senatens svar inkomme på Gr. Strombergs uthväxling; men svarades mig, att Hans Zar. Maj:tz villia vore denne. Vi lofvade det samma att effterkomma.

Samma dag, som var deras nyårsdag, lät Furst Menskikoff biuda oss till middagzmåltid. Och infunno sig där vid Hertigen af Curland, men hel opasslig, den kejserlige, danske och saxiske ministern jemte dem af Curland med flera af den ryska nation, och effter fulländat måltidh inställte sig jemväll Hans Zar. Maj:t och blef där en god tid på afftonen, bevisandes sig hel nådig. I vår conference med ministeren och vid de orden, att min och de öfrigas uthväxling skulle gå för sig, om General Weides blefve fastställt, moverade jag, att där till vore ringa liknelse, när vi blifva ansagde att blifva bortförde till Muscow. De svarade därtill att så intet vore; vi blifva intet längre afskickade än till Novogorod. Och skulle svar inkomma, at senaten hade bevilliat till den projecterade uthväxlingen, kunde vi på tre dagar vara här tillbaka att göra richtigt med den öfrige uthväxlingen.

Den 3 Januarii skickade jag dem till handa det begärte brefvet till senaten, hvaruthi jag lade copia af det memorial, vi hos dem inlefvererat å de puncter, som senatens bref in novembr. innehöllt.

Den 4 Januarii anträdde vi resan under escort af en batallion af Prebrosenskes regemente, som legat i Pettersburg, och blefvo af dem förde till Muscow.

Den 31 Januarii ankommo vi till Muscow och blefvo alle, nembl. jag med mitt föllje, Fältmarskalken med sitt, General Gr. Lewenhaupt och Öfverstarne Appelgren och Enskiöld med deras, inqvarterade mächta trångt i ett gammalt och förfallit hus.

Den 2 Februarii. Som vi hela vägen måste betala 1 copek för hvar virst för hvar häst och jag intet kunde tro, att Hans Zar. Maj:tz villie sådant vore, ty fann jag nödigt däröfver till Knes Gagarin att inläggia ett memorial, hvaruthinnan vi månde begära, att Hans Zar. Maj:t måtte föreställas, det sådant allt för svårt fölle; sedan att oss måtte effterlåtas

hyra oss hus, medan vi uthi detta oss intet kunde begå; 3:o att Krigz Commissarien Melander måtte släppas till oss jemte de af cantzliet, på det vi af den förra måtte kunna oss rätta om medlens disposition under fångarne och af de senare betiäna oss i skrifvande, som förefaller; 4:o att köpmän till oss måtte admitteras, med hvilka vi måtte kunna sluta om vexlar samt handla om vår nödige provision i hushållet. Att hyra åth oss andre hus blef straxt bevilliat; men är det svårt att finna, så länge hofvet här finnes med de månge främmande ministrerne.

Den 6 Februarii lät Knes Gagarin migh komma till sig, blifvandes jag af honom mycket väll undfägnat. Jag frågade, sedan jag en stund hos honom suttit, uthi hvad vi hade förbrutit oss, medan vi nu blifva hårdare handterade än förre gången; oss vore aldeles obekant, att vi med vårt förhållande skulle därtill hafva gifvit den ringaste orsak. Han förundrade sig öfver denne frågan, säjandes, att han hade Hans Zar. Maj:tz expresse befallning att lämna oss all den frihet, som vi den förre gången åthniutit. Jag sade, det sker dock intet. Fördenskull jag bad af honom, sedan jag hade tackat Hans Zar. Maj:t för den nåden, att oss är blifvit effterlåtit till att sielfva hyra oss andre hus, hvarest vi bättre måtte vara accommoderade än där vi för tiden äre inqvarterade; 1:o att för räkenskaperne skull Krigz-Commissarien Melander och Hoffbokhållaren Ek, jemväll för det, som förefalla kunde i skrifvande, Secreteraren Cederhielm och Düben jemte flere af cantzliet måtte varda tillåtit till oss att komma, så ofta vi finne nödigt; 2:o att generalerne, öfverstarne och andre officerare, som jemte oss här i fångenskap sittia, intet måtte blifva förment till oss att komma, åth minstonne om prädikstunderne, jemväll att oss må blifva tillståtí till dem att gå att hafva med dem conversation; 3:o att oss måtte blifva tillåtit, på det vi måtte hafva någon motion och icke af inspärrande i qvarteren crevera, till att gå uth och spatzera innom muren som förre gången; 4:o att oss intet må blifva förment anten sielf att komma till honom eller och sända till honom vårt budh och memorialer, när vi hafva något att andraga; 5:o att oss må blifva tillåtit sända våre betiänte med vacht i den tyska Sloboden till att upkiöpa för oss af köpmännerne, som vahrur från Arkangel hafva hit bekommit, vin, salt fisk och annan provision till vårt hushålld, påminnandes jemväll om svar på vårt sidsta memorial, som till en

del allt sådant innehölle. Han bejakade till allt. Men jag svarade där till, att allt detta är oss hit in till blefvit förment. Han lofvade Öfversten Waranitzki så om det ene som andre att villia gifva skrifftelig befallning, försäkrandes mig, att vi skulle åtniuta allt, hvad jag i så måtto har begärat, medan, repeterade han, Hans Zar. Maj:t hade expresse honom befalt, att han skulle tillåta oss all den frihet, som vi förre gången hade åtniutit.

Den 7 Februarii kom Öfverste Waranitzki till mig och lät mig vetta, att Knes Gagarin hade gifvit honom ordres, 1:o att Krigz-Commissarien Melander skulle till oss admitteras, men som han intet stode under hans vacht, så vore nödigt, att jag förskaffade Knes Gagarins ordre till den öfversten, under hvars commendo Melander stode; sedan vore honom inga ordres meddelte angående Hoffbokhållaren Ek, Secreterarne Cederhielm och Düben vore permitterat till oss att komma, item generalitetet, men om inga öfverstar och andre officerare hade han undfått ordres; 3:o skulle oss blifva effterlåtit att skicka våre betiänte att upköpa för oss nödig provision. Om vårt tillstånd att få pläga umgänge med de andre af generalitetet och öfverstarne och resa till dem vore icke heller något förmält, fast mindre att för recreation skull få gå uth. Jag fan altså nödigt samma dag att öfvergifva till Knes Gagarin på nytt ett sådant memorial, som conceptet uthvisar, hälst effter han dagen tillförende hade bejakat till allt.

Den 9 Februarii. Som General Weide förnams vara hit till Muscow ankommen och vi däruthaf intet annat döma kunde, änn måste kongl. senaten hafva bevilliat till dess uthväxling emot Gr. Stromberg; ty funno vi nödigt zariske ministerium att påminna, det måtte alt det hvad lofvat och å Hans Zar. Maj:tz vägnar oss försäkrat blifvit om min redan afhandlade uthväxling samt Gr. Rehnschiöldz, Gr. Lewenhaupts och fleras uthbytande vinna dess fullbordan. Hvarvidh och påmintes om svar på vårt i Pettersburg ingifne memorial i anledning af senatens till mig ankomne skrifvelse den 4 Novembr. förledit åhr, som conceptet vidare uthvisar.

Den 10 Februarii. Så snart Commissarien Melander och Major Bleckert vardt efterlåtit att få komma till mig, frågade jag den förra, huru de medlen vore disponerade, som vi i cassan hade effterlämnat, och om de voro försände till de orter, hvart vi dem hade anordnat, och sedan hvad det hördes af

officerarne så här som på de andre orterne. Den senare, som var förordnat af oss att draga försorg för de gemenas här sittiande fångars underhålld, frågade jag, huru med dem tillstode. Den förre svarade mig, att penningarne voro alle remitterade till de orter, hvart vi dem hade anordnat, men att en del klagade, det de intet richtigt hade undfått hela summorne, och sedan att lamentationen och älendet vore obeskrifligit, så hos officerarne här som å andre orter. Jag bad honom giöra extracter af dheras bref, som skrifva, att de intet hade undfått hela summan, på det att jag dem måtte kunna bifoga mitt memorial, som jag därom ville inläggia hos Knes Gagarin, att fulla summan måtte varda erlagd; och hvad det senare angick, så ehuruväll jag vore satt i det tillstånd, medelst det uthslag jag hade undfått i statscontoiret att intet villia betala mine å dem tillförende dragne vexlar, så att jag nu mehra vore incapabel gord dem att understödia, varandes jemväll dessmedelst all min credit hos köpmännerne förfallen, så hade han dock att ingifva hos mig extracter af deras inkomne klagan, på det jag dem kongl. senaten måtte kunna andraga och till någon mildhet och compassion emot de nödlidande beveka; men medlertid hade man dem att förtrösta om hielp, så snart den ankomme. Den senare svarade mig, att han fuller hafft stor svårighet till att undfå för de gemena, hvad dem af Hans Zar. Maj:t varit bestått, men att de dock icke rätt stor orsak hafva att klaga öfver samma deras underhålldz utheblifvande. Jag bad honom continuera uthi sin förra flit och lofvade att berömma den samma hos Hans Kongl. Maj:t, så snart jag vore så lyckelig att få se honom, kunnandes föruth försäkra, att sådant framdeles skulle lända honom till dess timmelige lyckas befordran.

Effter måltiden lät zariske ministerium kalla mig, Gr. Rehnschiöld och Gr. Lewenhaupt till sig. Sedan vi hade satt oss, berättade jag, huru som jag och Fältmarskalken i dag hade öfverlefvererat ett bref till vår vachthafvande Öfverste Waranitzki att öfvergifvas till dem, men kunde intet vetta, om det vore dem till handa kommit. De nekade därtill. Jag tog däraf tillfälle att klaga, huru strängt vi i en och annan måtto blefvo hållne, så at oss icke tillstaddes ens gå uthom porten med mehra. De svarade, att sådant vore dem ovitterligit, men lofvade därhos, att slikt skulle blifva ändrat. Jag refererade därpå hvad innehållet af brefvet vore, nembl. som vi förnumme,

att General Weide vore hitkommen, så dömde vi däraf, att kongl. senaten måste hafva samtyckt till dess uthväxling emot Gr. Stromberg, och påminte således om det, som å Hans Zar. Maj:tz vägnar oss var lofvat angående så min som Gr. Rehnschiöldz, Gr. Lewenhaupts och fleres uthväxling, och att sådant nu mehra måtte vinna dess fullbordan. De låto därpå inhämta kongl. senatens bref till mig och Gr. Rehnschiöld, hvilket var ett svar på vår skrifvelse, afsänd med Gr. Stromberg, jemte några private bref och aflevererade dem till mig. Jag lofvade, sedan vi hade läsit senatens bref igenom och öfverlagdt om det, som däruthinnan förmäles, att inkomma med vår förklaring. Däruppå lät man mig vetta, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, det alldenstund redan vore afhandlat om min och Öfverste Focks uthväxling emot Princen af Meliten och General-Major Trubetzkoi, så vore Hans Zar. Maj:t benägen att låta därvid förblifva, och skulle mig sampt bem:te öfverste varda efferlåtit att resa här ifrån bort. Dock som senatens bref intet alldeles tycktes vara till fredz med samma uthväxling, så skulle jag förskaffa mig generalitetets revers eller caution för mig att villia migh åter inställa med öfversten, i fall senaten intet skulle villia samtycka till Princens af Meliten sampt General-Major Trubetzkois aflåtande emot oss. Sedan låto de Fältmarskalken Gr. Rehnschöld vetta, att som vi å vår sida intet hade af dem till fånga någon af så hög charactere som han, så vore Hans Zar. Maj:t icke dess mindre benägen att låta honom komma lös till att sköta sin hälsa emot parole framdeles att blifva uthväxlat, jemväll skriftelig revers att intet i detta kriget villia låta sig bruka i någon Hans Kongl. Maj:tz krigztiänst. Fältmarskalken beklagade sig, att man om sådant skulle vara honom anmodandes, där man dock annan uthväg hade till dess uthväxling; där vore ju General Dolgarukoi och flere, att han emot dem kunde uthväxlas. De sade, han vore allenast General-krigzcommissarius, som Hans Zar. Maj:t till det högsta ansåge lika med en general. *Jag.* Han vore ju boiar därhos eller senator samt voivode. *De.* De förste tiänsterne vore allaredan afskaffade. *Fältmarskalken* beklagade sin svaga hälsa och att han nu mehra vore oförmögen att giöra någon vidare krigztiänst. *De.* Han kunde således så mycket lättare efferkomma, hvad af honom begärtes. *Jag.* En trogen tiänare kan intet väll reversera sig till sådant. Sidst låto de Gr. Lewenhaupt vetta, att han kunde blifva uthväxlat emot General

Krigz-Commissarien Dolgarukoi, allenast han jemväll reverserade sig under detta påstående kriget att icke göra någon tiänst. *Han.* Det gör jag aldrig, och kan man en redelig tiänare icke heller derom vara anmodande; påminte därjemte, att han tillförende hafft Hans Zar. Maj:tz försäkring, det han emot General Weide skulle blifva uthväxlat, och vore där hos oss ännu generaler, emot hvilcka han kunde uthväxlas, så att man intet behöfde taga någon af förnämare character. Därtill vore Dolgarukoi ingen, som giorde profession af värjan som han. *Jag.* Skulle Hans Zar. Maj:t intet villia låta sig öfvertalas till ett cartells upprättande, så kunde alle fångarne på begge sidor blifva frie. *De.* Vid så fatte saker som nu är, kan det intet ske; I skulle på det sättet få en hel armé fri, därmed att bekriga oss. Vi hafve förr yrkat på cartell, då vägrade I; nu vägra vi, när I det begära. *Jag.* Effter slaget vid Pultava har likväl Hans Zar. Maj:t samtyckt till ett cartells uprättande, och notificerade jag sådant Hans Kongl. Maj:t med General-Major Meijerfelt, hvar på Hans Kongl. Maj:t tillsände mig dess fullmacht att sluta ett cartell. *De.* Det var allenast en uthväxling, som då bevilliades. *Jag.* De genomläste ju sielfve mitt bref till Hans Kongl. Maj:t och lära de däruthinnan finna, att där röres om ett cartells uprättande. *De.* I kunna genomläsa senatens bref, och sedan I med hvar annan öfverlagt, huru I tänckie uthlåta Eder öfver det, som å Hans Zar. Maj:tz vägnar nu är blifvit proponerat, så kunna I sedan låta oss vetta Edra tankar däröfver. Hvarmed vi togo affträde. Vidh discursen om reversens begärande att intet skola tiäna under varande krigztid moverade de, att man intet såge, hvarföre man därvid gorde så stor svårighet; man hade ju exempel, att General Rebell och General Major Kanitz hade sådant gordt och intet mehra låto sig bruka i kriget. Jag replicerade därpå, att de en sådan revers aldrig hade uthgifvit, uthan sedan de blefvo ranconerade, retirerat sig med god villia uhr kriget; Fältmarskalken vore både gammal och siuklig och torde det samma göra, när han slipper lös, men jag är försäkrat, att han intet lärer villia reversera sig därtill, på det han må slippa lös.

Den 11 Februarii. Som Zaren af Meliten vidh min ankompst hit hade låtit complimentera mig, så aflade jag hos honom min visite, hvarvidh talet mäst föll på dess hr sons uthväxling. Jag refererade honom, hvad däröfver med mig var concerterat; han tviflade intet, att ju samma uthväxling skulle

för sig gå. Jag bad honom därvid göra sitt bästa, det han och uthlofvade.

Den 12 Februarii. Sedan vi hade genomläsit kongl. senatens bref till mig och Fältmarskalken, fann jag nödigt, hvarmed sig och Gr. Rehnschiöld förenade, att upsättia låta i anledning däraf ett bref till zariske ministerium, hvaruthinnan vi först påstodo ett cartells uprättande; sedan våre uthgifne reversers och cautioners återfående så för de uhr zariske pricaset uthtagne medell som för Gr. Strombergs återkomst och för andre uthgifne; 3:o att rigiske guarnizonen måtte blifva öfver vinteren väll förplägat och sedan med allt tillbehör, när farkostar effter dem från Sverige sändes, effter capitulationen demitterat; och sidst viburgske guarnizonen angående, att den måtte lös gifvas, sedan senaten hade sig begifvit till allt hvadh man af dem prætenderat; förbehållandes vi oss munteligen att andraga vid en conference, hvad man oss föreställt om vår particuliere uthväxling. Med samma bref skickade jag Secreteraren Cederhielm till Stor-Cantzleren Gr. Goloffkin, låtandes därhos begära en tima till munteligit conference. Han råkade intet honom sielf hemma, lefvererade altså brefvet till dess cammartiänare, hvilcken lofvade där om att beställa, så snart han hem komme, samt låta oss vetta timan till conference.

Jag mante fuller på Gr. Rehnschiöld, straxt vi kommo från ministeren, så väll som dagen effter, då vi förenade oss om det svar, som skulle af oss gifvas öfver kongl. senatens skrifvelse, att vi jemväll måtte öfverläggia, hvad vi borde svara på de propositioner, oss blefvo giorde om vår particuliere uthväxling. Men upskiöt han där med till denne dagen, säjandes at med detta hade ingen serdeles hast, hvaraf jag nogsamt märckte, att han ville separera sig från oss och a part under hand arbeta på dess enskillte uthväxling, hälst medan han i conferencen med oss om den särskillte vår uthväxling sig helt kallsinnigt uthlät, att man hade svårt uthlåta sig, hvad man ville svara på sådane deras gorde propositioner, i det de vid nästa conference torde dem antingen stegra eller fälla.

Den 13 Februarii befant jag sant vara, hvad jag soubçonnerade, i det om morgonen bittida kom Öfverste Waranitzkis släda och afhämtade honom till Vice-Cantzleren Schaffiroff. Och på det ingen af oss sådant skulle märckia, togs en främmande capitein och intet den, som hos oss vacht hade, som skulle föllia honom dit. Hvarigenom förmentes kunna förekommas, att jag

hvarken skulle få vetta, hvart han vore rest, eller hvad han förebrackte, det han befruchtade, att jag elliest skulle uthleta af den vachthafvande officeraren.

Samma dag skickade jag till Knes Gagarin och lät anhålla om svar på mitt sidsta memorial. Han enskyllade sig därmed, att butter-veckan, då intet företages, hade förhindrat honom att inhämpta däröfver Hans Zar. Maj:tz resolution; men som den samma nu mehra vore förbi, lofvade han mig vist svar om morgon.

Den 14 Februarii sände jag Secreteraren Cederhielm till zariske ministerium och lät förnimma, när vi kunde komma till muntelig conference, frågandes därhos, om de hade undfått vårt för par dagar sedan dem tillskrifne bref. De svarade till det senare nej. Cederhielm berättade, att han hade lefvererat det till Gr. Goloffkins cammartiänare, medan han intet fann honom sielf hemma. Brefvet öfvergafs dem, och lofvade de oss låta vetta, när dem läglig it fölle att låta oss komma till sig.

Den 16 Februarii boflytte Fältmarskalken från oss i ett annat hus, som han för sig hade hyrt.

Samma dag tilställte mig Krigz-Commissarien Melander ett memorial uthaf de till honom inkomne bref, att de öfverskickade penningarne dels als intet, dels till en del allenast voro betalte. Jag bad honom, som voivoden i Casan Opraxin nu vore här, till hvilken penningarne vore sände, att han ville stiga till honom och förebringa en slik orichtighet sampt begära, att sådant måtte blifva rättat.

Den 18 Februarii fant jag nödigt att inläggia hos zariske ministerium 1:o ett memorial angående den wiborgske guarnizons angelägenheter och 2:o ett bref med innesluten copia af mitt memorial till Knes Gagarin angående de medell, som vi inlefvererat för vår afresa åth Pettersburg till zariske pricaset effter giordt afftal att öfverremitteras till alle orter, där våre fångne officerare voro förlagde, varandes effterrättelser sedermehra inkomne, att till dels orter vore als intet inkommit, till andre en del allenast, föruthan att man från många orter ännu ingen effterrättelse hade, om penningarne dit ankommit; begärandes, att därpå måtte skaffas bot och vederbörandes quittencer till oss inlefvereras, hvad de undfått, som allt concepterne vidare uthvisa.

Samma dag inlefvererades eller afsändes memorialet om detta senare, nembl:n medlen, till Knes Gagarin.

Item fordrade jag till mig Hoff-Bokhållaren Ek och befallte honom hos mig inlefverera räkning, huru många medell han upburit och undfått till hoffbetiänternes underhålld sedan pultaviske actionen, och huru de äre blefne disponerade, sampt hvad däraf ännu i behålld.

Från ministeren kom Klinckoström tillbaka, sedan han hade till Gr. Goloffkin öfverlefvererat brefven, med det svaret, att sedan de hade genomläsit brefven, ville han oss vetta låta, när vi kunde komma till den begärte muntelige conference.

Som öfverstarne och andre officerare intet är tillåtit att komma till mig, ty badh jag General-Major Creutz, till hvilken dem är effterlåtit att komma, att han så väll för sin del som alle de andre af generalitetet och öfverstarne ansäja ville, att de hos mig ju förr ju heller med förslag på deras edh inkomma måtte på de dugtigste officerare under deras regementer, på det jag dem må kunna hafva vid handen, och där någon uthväxling skulle ske, de dugeligaste veta att upsättia till uthbythning; sedan och som deras förra till mig inlefvererade aflöhningz listor intet har kommit att bortsändas, att de nye ville upsättia på fint papper och comprest skrefne, på det jag under hand vid lägenhet dem åth Sverige må kunna afsända. Han påtog sig begge delarne.

Den 20 Februarii. Som Dittmar var mächtig det ryska språket, skickade jag honom i stället för Melander till Voivoden af Casan Opraxin och lät honom föreställa, att penningarne i dess gouvernemente till de svänske fångne officerare icke vore dem richtigt tillställte, begärandes, att han därpå ville förskaffa richtighet. Han lät försäkra, att nu mehra hade hvar och en undfått hvad honom med rätta tillkomme, och försäkrade därhos, att så snart han ankomme till gouvernementet, ville han från alla orter sambla tillhopa alla vederbörandes quittencer öfver penningarnes richtige betalning och dem hitsända med alldra första, hvarom jag lät bedia honom.

Den 21 Februarii lät zariske ministerium hämpta mig och Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld till sig och tillsporde oss, huru vi ville uthlåta oss till de puncter, hvilcka vi uthställt till muntelig conference, uprepandes dem samma för oss. Jag svarade därpå, att de förmodeligen läre hafva sedt uthaf vårt bref till dem, sedan vi hade informerat oss af kongl. senatens bref dess innehålld, huru som vi föreställt, att kongl. senaten förnämligast hafft sitt afseende på ett cartells uprättande, hvar-

till dem blifvit hopp gifvit, då de gifvit General Weide lös emot Gr. Stromberg, och begärte fördenskull, om så vore, att dhe ville med oss skrida till ett mutuellt cartells uprättande. De svarade därpå, att Hans Zar. Maj:t hade fuller belefvat till en uthväxling af fångarne för tiden på begge sidor, men intet till något cartell, hvilcket han alldeles afsloge; ville vi afhandla om det öfrige, så voro de beredde därom med oss att sammanträda, och hade vi nu att förklara oss öfver det, som proponerat blifvit. Jag viste däremot, at senaten bevilliat till Grefve Strombergs uthväxling emot General Weide endast i anseende till ett cartells uprättande, hvarom dem hopp är blifvit gifvit. Dhe svarade, att däraf blifver intet, och förde sitt tal till mig, att om jag ville tillskrifva den commenderande i Finlandh, att han ville släppa Princen af Meliten och General-Major Trubetzkoi lös emot deras öfrige generalitets caution, där samma project af senaten skulle bevillias, hade Hans Zar. Maj:t resolverat att låta mig emot dem uthväxlas. Jag regererade, at jag helt annorlunda hade uptagit deras sidst giorde proposition, nembl. att jag skulle ställas på fri fot att komma hem, där vårt generalitet ville för mig gå i caution, att jag skulle mig åter inställa, i fall kongl. senaten till mehrberörda uthbyte intet skulle samtycka, hvilcket jag dock funne öfverflödigt, när det förblifver vidh zariske ministerens till mig uthgifne revers, uprepandes dess innehålld. *De.* Vi hafva redan giordt det förste pas af höflighet och prætendere vi det samma å Eder sida. *Jag.* Jag må gerna vetta, hvaruthi det består. *De.* Jo, i det att vi hafva släpt Gr. Stromberg lös att förmå sin uthväxling emot General Weide. *Jag.* Det är en höflighet, som faller oss dryg; den måge de väll alltid bruka, de hafva därmed fått General Weide lös för intet. *De.* Huru då? *Jag.* Grefve Stromberg borde efter dess capitulation gifvas lös, medlertid hafva de för honom undfått General Weide. *De.* Han var intet mehr fånge änn Gr. Stromberg. *Jag.* Det tillstå vi aldrig, och visar nogsamt annorlunda Hans Kongl. Maj:tz till mig affärdade expedition till Kiow, hvars innehålld jag begärte, att de ville sig påminna. *De.* General Weide vet annorlunda tillika med de andre ryske fångarne att berätta. *Jag.* Man måste mehro tro sättia till en så stor konungz ord, hvilcken ännu aldrig kan öfverbevisas uthi en prick at hafva gådt ifrån sin lofven, änn till sådannes, som tala i sin egen sak; och bestyrckte vi samma Hans Kongl. Maj:tz ord med vårt intygande på våra samveten.

De inhærerade deras tal och frågade mig, huru jag ville uthlåta mig min uthväxling angående. *Jag*. Jag håller mig stricte vidh deras uthgifne revers, och hade de i föllje däraf att sända mig till gräntzen till att uthväxlas emot Princen af Meliten och General-Major Trubetzkoi in loco tertio; skulle den commenderande i Finland därvidh göra difficultet, kunde de sända mig hit tillbakars. Det andra kan jag omöjeligen ingå, ty på det sättet skulle de jemväll få de ofvanberörde löse för intet, när de lika fullt behölle mig qvar. *De*. Deras generalitet går därföre i caution, och Hans Zar. Maj:t lärer hålla dess parole. *Jag*. Därpå hazarderar jag intet. *De* uthlofvade änteligen att taga detta ad referendum för Hans Zar. Maj:t. Sedan uprepade de, hvad de hade proponerat om Gr. Rehnschiöldz uthväxling, nembl:n, som vi ingen hade af så hög character hos oss att gifva däremot, att Hans Zar. Maj:t i anseende till dess siuklige tillstånd ville göra honom den nåden att låta honom komma lös framdeles att kunna blifva uthväxlat, allenast han ville reversera sig hela varande krigztid att intet villia tiäna emoth Hans Zar. Maj:t och dess allierade, hafvandes han jemväll däröfver att förskaffa senatens guarantie. *Jag*. Jag ser intet, att man har af nöden att bruka denne methoden. Knes Dolgarukoi vore ju senator och därhos intendent en chef, hvarföre de hade honom upfördt i deras för några åhr sedan öfversände project till ett cartells uprättande, och blifver han fördenskull däruthinnan taxerat högre änn både Princen af Meliten och generalitetet, nembl:n han för 1,100 rubell och princen allenast för 800 rubell. *De*. Han vore intet mehr änn general-krigzcommissarius, och hos dem ansedd alldra högst jemlik med en generallieutenant; och hvad bojarskapet angick, så är sådant nu mehra afskaffat och det embete intet vidare i någon värdighet. *Jag*. Men då var det det förnämste embetet, och är intet troligit, att Hans Zar. Maj:t, då han giorde honom till intendent en chef, en så förnäm post, ville därmed degradera honom, uthan snarare ophöjan, hvilcket länder mine argument till styrckio. ***Fältmarskalken***. Jag är en gammal och siuklig man, som intet vidare lärer kunna göra min konung någon krigztiänst. Villian kan fuller vara hos mig att ännu längre tiäna, men förmågan finner sig intet, och då den är borta, kan villian litet uthrätta. Man skulle genom en jemkning kunna facilitera mitt uthbyte med Knes Dolgarukoi. *De*. Vi låte Eder vetta, som ofvan förmält är, Hans Zar. Maj:tz äntelige resolution angående Eder

uthväxling, och lämne vi Eder fritt däröfver att tillskrifva kongl. senaten och inhämpta dess resolution där uthinnan. Vidare proponerade de Gr. Lewenhaupts uthväxling emot Knes Dolgarukoi, och att han jemväll måtte gifva från sig dess revers under varande krigztid att intet tiäna emot Hans Zar. Maj:t och dess allierade. *Jag* beklagade, att Gr. Lewenhaupt intet vore tillstädes att kunna sig sielf däröfver uthlåta. Medlertid kunde jag det väll göra för honom, och är hos oss General Golowin, som är äldre general änn Weide; han kunde ju uthväxlas emot honom, som vore character emot character, då ingen revers behöfves, hvilcken han icke heller någonsin lärer gifva ifrån sig. *De.* Golowin vore siuklig och således intet serdeles om; emot honom kunde han fördenskull intet uthbytas, uthan påstodz emot Knes Dolgarukoi eller och 2:ne generalmajorer. *Jag.* Vi äre tiänare och måste så handla, att vi därföre kunna stå till svars, som nu ingen likhet är i det som begäres, så kunne vi det intet ingå. *De.* J kunne därom tillskrifva kongl. senaten; medlertid vele vi taga det ad referendum. Sedan vände de sitt tal på Residenten Cilkow och frågade, huru länge man ville honom uthan allt fog behålla qvar. De hade för längst emot honom uthlefvererat Knipercrona, och vore det dess uthan handlat emot jus gentium, att man fängslade en public minister och af dess character. *Jag.* Intet kan det säjas vara handlat emot jus gentium; ty då tvenne puissencer förfalla med hvar annan i krig, är ostridigt, att den enes undersåtare, som sig där uppehåller hos den andra, blifver ansedd för fiende, han må vara characteriserat eller ej. De nekade härtill och ville annat bevisa med exempel. *Jag.* Det kan väll vara, att exempel gifves, men dem måste man anse vara skedde, icke de jure, uthan af complaisence. *De.* Sådanne publique ministrer böre för uth ansäjas, att de retirera sig. *Jag.* Nej, han får sielf se sig om, att han undkommer. Sedan sade jag, hvad Knipercrona vidkommer, så vetta de ju sielfva, huru de hafva depecherat honom uthan pass och så godt som kördt honom af landet. De nekade härtill, gifvandes Knipercrona skullden, som straxt vid krigetz begynnelse blifvit ansagd att retirera sig, men för dess köpenskap skull och uthstående skullder intet velat afresa, och hade han hafft pass, men genom sin otidighet gör både sig och sin familie olycklig. Jag lämnade härmed den discoursen och begynte att säja, huru som saken med Cilkows persohn nu mehra hade råkat i annat

tillstånd, i det de den wiburgske guarnizonen, som hade för sig en klar och ovilkorlig capitulation, hade icke dess mindre arresterat och hitfördt för effterfölliande orsaker: först att Residenten Cilkow ännu qvarhålles; sedan at den upbrackte schnawen ej restituerades; 3:o påstodes, att de som förr så väll som under varande belägring af köpmänner hade flycktat uhr Wiborg måtte tillhållas sig åter dit att begifva; och 4:o att de vidh krigetz begynnelse borttagne ryske undersåtares effecter dem åter måtte uthlefvereras. De förste begge puncterne hade nu mehra deras richtighet, sedan senaten därtill bevilliat och Cilkow till den ändan afsändt på vår esquadre, som låg vidh Biörkön, och schnawen så conditionerat tillställt Capiteinen Smitt, som den blef tagen. Till det tredie hade senaten resolverat, att de af kiöpmännerne, som sig åter till Wiborg ville begifva, skulle sådant intet blifva förment uthan tillåteligit, och hvadh det fierde vidkomme, blifver det samma uthställt till fredzhandlingen, när Gudh vill därtill kommer. Hvarmed hr Vice-Cantzleren Schaffiroff uthi en med mig hafd conference yttrat sig, at Hans Zar. Maj:t vore förnöjd, att således skullden intet är på vår uthan deras sida, i det Cilkow med schnawen ännu intet är blefven uthlefvererat. När de släppa wiborgska guarnizonen lös och uthi alla puncter låta dem åthniuta till godo deras capitulation, så försäkres ju, att allt det öfrige, som prætenderes, efter lofven skall effectueras. *De.* Vi hafva ännu flere prætentioner, innan guarnizonen kan släppas, och kan man ännu intet säja något vara effterkommit. *Jag.* Vi vetta intet af någre flere änn dem, som de effter capitulationen skriffteligen ingofvo; jag tror väll, at man kan formera sig många prætexter. Därifrån gick jag till att påminna om mitt memorial, hvilcket jag hade inlagdt angående de medell vi till åthskillige orter till våre där sittiande fångne officerares underhålldh hade öfversändt, visandes att vår begäran, det någre officerare härifrån eller därifrån hit måtte tillåtas att afsändas till att öfverbringa eller afhämpta penningarne, när någre häreffter uthdelas, vore så mycket nödigare, som man af inkomne berättelser såge, att effter en så lång tidz förlopp, sedan penningarne härifrån vore öfverremitterade, befinnes en del als intet vara uthbetalt, en dels och intet fyllest. Jag hade fuller sedermehra därom låtit tala med Gouverneuren i Casan Opraxin, i hvars gouvernemente orterne mehrendels liggia, dit penningarne äre blefne sände, och har

han gifvit mig till svars, att han intet annat kunde tro, änn att alle penningar nu mehra voro till fullo uthbetalte, och ville han vidh dess ankompst till orten tillsända mig från alle orter vederbörandes quittencer, att de penningarne richtigt undfått, hvarmed jag fuller kan vara nöjder, men begärer dock, att det vi i memorialet begära häreffter oss må blifva efferlåtit. Sedan påminte jag och om de gemene, som på åthskillige orter intet undfå fyllest, dels på många månader als intet underhålld. *De.* Vi tro fuller, att hvad I begärat om officerares afskickande skall kunna Eder bevillias; dock vele vi taga det ad referendum och däröfver höra Knes Gagarin, som penningarne här emottaga låtit. Men hvad de gemene vidkommer, så föreslås hvad tillförende är skiedt, nembl:n att hvar underhåller sine egne fångar, då all klagan blifver uphäfven. Därtill med måste vi intet så högt besvära oss däröfver, att intet allt så richtigt här uthfaller. Det samma händer äfven väll i Sverige, och vetta de hitkomne fångar att berätta, att man där för hunger har måst äta as och annan onaturlig spis. *Jag.* De hafva nu lätt at proponera, det hvar måtte underhålla sine fångar, sedan de hafva så mänge af oss och vi så få af dem. Så talte de intet, då vi hade många och de få. Medlertid hafva vi sådant oachtadt i så mänge åhr deras underhållit och låtit dem bekomma 3 hvita runstycken om dagen, hvarmed de rikeligen kunna uthkomma och intet behöfva skrida till onaturlig spis, med mindre icke så vore, att de på en dag druck op hvad dem gifves att uthkomma med i 8 dagar. I stället niuta våre här intet mehr än 1 1/2 copek. *De.* Edre kunna bättre därmed uthkomma änn våre med det dhe hos Eder undfå för dyrheten på bröd, som där är. Sluteligen lofvade dhe att här om villia sig informera af Knes Gagarin. Sedan påminte jag om våre reversers och cautioners återställande, nämpnandes jemväll i synnerhet min och Fältmarskalkens uthgifne revers för penningarne, tagne uhr pricaset, medan senaten låter oss vetta, at de till Knes Dolgarukoi äre refunderade. De bejakade, att vi skulle återfå alle de andre reverserne; men hvad cautionsskrifften för penningarne vidkommer, kunde den intet återgifvas, förr änn Knes Dolgarukos advertissement inkomme, att han dem hade undfått. Vidare bad jag, att General-Major Horn intet längre måtte hållas så hårdt, uthan niuta vår conversation och samma frihet med oss, påminnandes, at Stor-Cantzleren Goloffkin hade mig därom förtröstat, där Cilkow

och Weide skulle permitteras att komma till Stockholm och man förnumme, att deras fångar honnettare blefvo handterade, hvilket allt nu mehra har nått sin fullbordan. *De.* De svarade därtill, att Horn är sielf förvållande till sitt svårare hanterande medelst dess egit oanständige comportemente. *Jag.* Jag vill lämna det därhän, ehuru väll han underkastar sig en opartisk inquisition, då han förmenar kunna bevisa sin oskulldh. Medlertid där någon skulld hos honom funnes, har han redan därföre nogsamt plichtat. De tillstodo det och lofvade Hans Zar. Maj:t att villia sådant föredraga, gifvandes medlertid hopp om en favorabel resolution. Ytterligare bad jag om en richtigare correspondence med våre k. anhörige i Stockholm, änn härtills är skiedt; ehuru offta de skrifva till oss och vi till dem, så måste vi dock på begge sidor spöria, att brefven sällan komma fram. Vi vele effter en upsatt charta lefverera våre bref i pricaset här, och deras fångar kunna det samma göra i Sverige, så kan intet underslef ske. De lofvade det och sade, att de intet viste, det några bref blifvit förhållne. Vice-Cantzleren Schaffiroff lade därtill, att han ännu i går vist sig otålig mot dem, som hafva at beställa med brefvens afskickande, at sådant klagemål skall föras. Sidst bad jag, som jag för denne gången mig intet vidare kunde påminna, att vi måtte undfå skriffteligit svar på alla dhe puncter, vi hade inlagt, på det vi det samma måtte kunna öfversända till senaten och de däraf se, att vi effterkommit, hvad oss blifvit committerat, jemväll hvad vi däreffter uthrättat. De lofvade det samma.

Som man alla dagarne tillförende intet kunde anträffa Knes Gagarin att till honom lefverera ofvanberörde memorial angående de till orterne försände penningarne, alltså anträffade honom först i dag Dittmar och tillställte honom det samma. Sedan han hade informerat sig om dess innehålld, svarade han, att alle, som därföre komma att svara, lära sig hos honom infinna om morgon, och då ville han sig af hvar och en informera, huru därmed förevette, och sedan låta mig veta, hvad effterrättelse därom han af dhem inhämptar.

Den 23 Februarii skickade jag Dittmar till Stor-Cantzleren Gr. Goloffkin och lät begära af honom, som jag hade förgätit i sidsta conference, då jag talade för General-Major Horn, att jemväll nämpna om General-Adjutanten Kanifer, att han fördenskull behagade genom sin interposition så begå hos

Hans Zar. Maj:t, att Kanifer måtte åthniuta den frihet, som General-Major Horn nu sedermehra förnimmes vara förund, och intet blifva härifrån bortförd, som jag förnimmer, att man skall hafva i sinnet. Dittmar kom tillbaka med svar, som försäkrade mig, att Gr. Goloffkin ville därvidh giöra sitt bästa.

Den 24 Februarii fann jag nödigt genom ett skriffteligit memorial att påstå, det måtte Secreterarne Cederhielm och Düben uthväxlas emot Majorerne Pijhl och Strautz, så mycket mehr som desse senare icke allenast sielfve hade sig reverserat att villia dem emoth sig lös skaffa eller och träda tillbaka i förra fängelse, uthan och därföre caverat så väll Knes Dolgarukoi som General Weide. Och inlefvererades ett sådant memorial däröfver af mig och Fältmarskalken underskrifvit, som conceptet uthvisar.

Den 27 Februarii. Som effter vår begäran intet skriffteligit svar inkom på våre inlefvererade memorialer hos ministeren, skickade jag Dittmar att påminna därom hos Gr. Goloffkin. Och som Kanifer ännu intet hade undfått någon annan resolution, änn att han skulle blifva bortförd, hafvandes medlertid hos mig låtit insinuera en supplique till Hans Zar. Maj:t med en annan till Gr. Goloffkin om sitt hårde tractamente, ty committerade jag Dittmar, att han vid samma tillfälle jemväll dem samma skulle öfvergifva.

I desse dagar blef jag sonderat, först om icke Secreteraren Düben måtte uthväxlas emot Residenten Cilkow, och straxt där effter om icke Öfverste Gustaf Horn emot honom måtte kunna uthbytas. Men som jag fann, att detta gick uth på ett försök att kunna bringa mig ifrån de förre å senatens vägnar af mig giorde propositioner, hvarmedelst Cilkow skulle komma att lösgifvas emoth Knipercrona, som redan var lösgifven, dock med den condition, att wiburgske guarnizonen för dess aflåtande jemte flere andre prætentioner, som af dem giordes och senaten mehrendels hade sig beqvämat till, skulle efter capitulationen lösgifvas, intenderandes man med detta förslaget förnämligast detta, att de sedan skulle få en prætext till att behålla den samme qvar, medan jag hade gådt ifrån den förre propositionen och gifvit mitt samtycke till förberörde föreslagne uthbytning; ty lät jag svara dem, som detta förslaget giorde, att när det zariske ministerium mig denne propositionen giör, vill jag vara betänckt, huru jag mig däröfver vill uthlåta, hafvandes mig föresatt sådant rent uth då att afslå,

som en ting, den där kunde blifva hinderlig den wiburgske guarnizonens lösgifvande.

Straxt därpå blef jag sonderat, om jag icke skulle villia samtycka till General-Majorernes Horns och Crusens uthväxling emot General-Krigz-Commissariens Knes Dolgarukois person. Men som jag jemväll detta fann betänkeligit, i dy de allenast på sådant sätt sökte att få alla deras förnämste lös emot våre ringare, och således att behålla de förnämste af våre qvar, under prætext, att vi intet hade några af lika character, hvar emot uthväxlingen måtte ske, hållandes jag nu som hela tiden tillförende orådeligit att ingå de particuliere uthväxlingarne, som ofelbart vore cartelletz uprättande hinderlige; ty uthlät jag mig till detta förslaget på samma sätt som till det förre.

Den 28 Februarii bracte mig Dittmar svar ifrån Gr. Goloffkin, då han andre gången påminte honom om skriffteligit svar på våre inlefvererade memorialer, att han ännu skulle något vänta.

Den 2 Martii skickade zariske ministerium till mig Secreteraren Schaffiroff och lät mig vetta, att Hans Zar. Maj:t hade bevilliat, det General-Major Horn och Cruus kunde blifva uthbytte emot General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi, om jag därmed vore till fredz. Jag svarade därpå, att så länge tillgång funnes att uthbyta charactere emot charactere, så behöfde man intet att taga andre medell vidh handen till uthväxlingen. De hade sielfve läsit mine ordres från Hans Kongl. Maj:t, som mig uthtryckeligen befaller, att jag försickteligen med uthväxlingen skulle omgå. Och som General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi för dess embete skull vore i stort anseende, att han uthan någon skiälig invändning kunde uthbytas emot Gr. Rehnschiöld, så påstode jag det samma och kunde intet gå därifrån. Han svarade därpå, att det vore ingen egalitet, och man vorde därtill intet consenterandes. *Han* Gr. Rehnschiöld kunde slippa lös emot revers, att intet villia tiäna under varande krigztid emot Hans Zar. Maj:t och dess allierade. *Jag.* Det gör ingen redelig tiänare, och tror jag vist, att Gr. Rehnschiöld icke heller den condition lärer ingå. *Han.* Hans Zar. Maj:t lärer befalla Knes Dolgarukoi, att han en sådan revers skall ifrån sig gifva. *Jag.* Det står Hans Zar. Maj:t fritt; men så länge Hans Kongl. Maj:t det samma intet befaller Gr. Rehnschiöld och andre, lära de sig det samma intet understå, hvilcket jag och är försäkrat, att Hans Kongl.

Maj:t intet af dem lärer begära. *Han* yrkade på min förklaring öfver dess giorde proposition. *Jag.* Därtill kan jag så mycket mindre gifva mitt bifall, som de föreslagne general-majorer nu mehra för deras ållder äro nästan oförmögne att göra någon vidare tiänst. *Han.* Än om Hans Zar. Maj:t skulle samtycka till tvenne andre general-majorers uthväxling emot Knes Dolgarukoi, som jag sielf föresloge. *Jag.* Jntet heller samtycker jag därtill, så länge vi hafva moijens att uthväxla character emot character, visandes att Knes Dolgarukoi för sine beställningar borde anses för jämlik emot Gr. Rehnschiöld. *Han.* Det vore ministeren berättat uthaf andre, som gordt mig denne propositionen om denne uthväxlingen, att jag hade låtit mig förmärckia, det jag därmed vore förnöjd. *Jag.* Jag hade svarat, när ministeren gör mig samma proposition, så förbehölle jag mig, att däröfver uthlåta mig, som jag vorde godtfinnandes, och behöfde jag intet låta hvar och en däraf undfå part; men min äntelige resolution vore nu denne, att jag intet funne för mig försvarligit detta att ingå. Däruppå frågade jag, huru det blifver med min uthväxling, hvarå jag hade ministerens skriftelige försäkring, att den ofelbart skulle för sig gå. *Han.* När på en gräntzeort inställtes Princen af Meliten och General-Major Trubetzkoi, så kunde den fullbordas. *Jag.* Det är det samma, som jag har begärt; men som ministeren af mig hade begärat, att deras fångar måtte aflevereras här, så skulle jag sedan härifrån med Öfverste Fock blifva demitterat, hvilcket jag aldrig vorde ingåendes, så begärte jag att få vetta deras egentlige uthlåtande däröfver. *Han.* Hans Zar. Maj:t hade å dess sida redan gordt ett höflighetz pas medelst Gr. Strombergs afsändande att förmå sig dess uthväxling emot General Weide, och nu förmodade man sig lika å vår sida. *Jag.* Det är ett skiönt pas; de hafva fått General Weide lös för intet, medan Gr. Stromberg effter capitulationen uthan dess borde vara fri. Sådant pas vele vi å vår sida alltid giöra. Jag bad honom sluteligen hälsa ministeren å mine vägnar och först låta dem vetta min förklaring öfver deras proposition General-Majorernes Cruus och Horns uthväxling angående emot Knes Dolgarukoi, sedan låta mig vetta deras äntelige resolution beträffande min och Öfverste Focks uthbyte emot Princen af Meliten och Knes Trubetzkoi och sidst påminna om vårt begärte skrifftelige svar på våre insinuerade memorialer. Han tog det ad referendum.

Den 3 Martii kom Öfverste Waranitzki till oss och lät oss vetta, att Hans Zar. Maj:tz befallning vore, det alle svänske fångar skulle lefverera ifrån sig allt gevär, så af värjor som pistoler och bössor de hos sig hade, vid undsäjelse af straff, där någon sedan vidh visitationen skulle befinnas intet hafva sådant troligen effterkommit. Dock skulle jag och generalitetet få behålla de värjor Hans Zar. Maj:t hade dem skänckt och mig låtit behålla.

Samma dag kom General-Major Horn till mig och giorde mig ofvanberörde proposition, den Secreteraren Schaffiroff mig hade föreställt, om dess och General-Major Cruses uthväxling emot Knes Dolgarukoi. Jag betygade mot honom, att intet skulle vara mig kärare änn att kunna skaffa honom lös, som så mycket ondt under dess varande fångenskap hade uthstådt, men beklagade, att detta, som föreslogz, vore af den beskaffenhet, att jag intet funne för mig försvarligit det samma att bevillia, först så länge man hade lika charactere emot Knes Dolgarukoi att uthgifva, som vore Gr. Rehnschiöld; sedan att man väll såge, det intentionen här med vore att få alla deras förnämare lös emot dem af ringare charactere af våre, och där man därtill samtyckte, at de sedan litet eller ringa skulle fråga effter de öfrige, låtandes oss, som qvar sittia, däreffter så mycket hårdare blifva handterade; 3:tio hade jag Hans Kongl. Maj:tz expresse ordres vidh uthväxlingen at bruka möjeligaste försichtighet och intet något gifva effter af Hans Kongl. Maj:tz rätt. Det ändamålet jag mig af början hade föresatt vore detta, att jag ingen particuliere uthväxling skulle befordra, alldenstund jag föruthsåge, att den skulle blifva ett cartells uprättande hinderlig, hvilcket Hans Kongl. Maj:t hällst åstundade. Han fann sig häruthinnan och viste sig härmed vara förnöjd.

Den 4 Martii kom General-Major Crus till mig och gorde mig samma proposition. Jag svarade honom på lika sätt.

Straxt därpå kom General-Major Hamilton till mig och lät mig vetta, att man i stället för General-Major Crus ville gifva honom lös, men jag blef vid mitt förre tal.

Såsom Hans Zar. Maj:t hade bevilliat, att General-Major Knes Trubetzkois och General Golowins fruer måtte få resa åth Sverige till sine män, och jag blef anmodat att meddela dem mitt pass och recommendations-bref, när de kommo innom Sveriges gräntzor; så resolverade jag effter deras trägne an-

hållande därtill så mycket heller, som de därjemte uthvärkade sig tillstånd att få medtaga Regements-Qvartermästaren Sparre och Krigz-Fiscalen Lampa, genom hvilka jag kunde undfå tillfälle att underrätta noga kongl. senaten om fångarnes tillstånd här å orten så väll som hvad mine tanckar vore vidh uthväxlingen, medan jag måst erfara, att de därom intet vore väll underrättade. Med dem afsände jag åthskillige regementers aflöningzlistor och rullor jemte bref till defensions-commissionen, att antaga sig de nödlidande fångars misere och så begå, att dem måtte tillsändas någon penningehielp, på det de icke alldeles måtte förgå och skrida till förtviflade resolutioner.

Den 5 Martii lät jag göra extracter utaf de bref, som från åthskillige orter vore inkomne öfver de svänske fångarnes miserable tillstånd medelst deras underhålldz utheblifvande och fogade det med ett bref till zariske ministerium, hvaruthinnan jag månde begära, at man det samma ville Hans Zar. Maj:t föredraga och för dess afresa sökia att skaffa därpå bot, afsändandes därmed Dittmar till Gr. Goloffkin. Han tog emot brefvet, och lofvade därpå att skaffa svar. Vidh samma tillfälle lät jag åter påminna om skriffteligit svar på våre memorialer, hvilket mig tillsades.

Den 6 Martii. Som klagemålen från alle orter ännu dageligen continuerade, at fångarne intet hade undfått de penningar, hvilcka vi till dem hade öfverskickat, ty lät jag genom Dittmar inläggia ett skriffteligit memorial till gouverneuren af Casan, hvaruthinnan jag månde begära, at han uthan längre uppehålld ville skaffa därpå bot och så laga, att fångarne uthan afkortning måtte undfå, hvad till dem var afsändt.

Den 7 Martii skickade Öfversten Waranitzki till mig och lät begära jag skulle till honom afföllia min dräng, som viste omgås med bryggeri. Som jag nu tillförende hade förstått, att han sådant af mig begärte till att få honom ifrån mig åth General Weide, så vägrade jag mig att låta honom afföllia. Moth middagen kom hans skrifvare och fordrade på, att jag skulle släppa honom, och då jag änn ytterligare vägrade sådant att villia göra med godo, sade han sig hafva ordres att borttaga honom med välld. Jag svarade därtill, att det skall han låta blifva, lät öfversten sielf komma och borttaga honom med välld och göra sådant, medan Hans Zar. Maj:t ännu vore här, på det jag honom måtte kunna klaga öfver den välldsamhet mig tillfogades, hvarmed han gick bort. Straxt därpå skickade jag

till Knes Gagarin och lät honom allt detta vetta men fick till svars, att han på Hans Zar. Maj:tz befallning hade beordrat Öfversten Waranitzki därtill, och att jag gorde bäst, det jag beqvämade mig därtill. Medlertid satte jag up en supplique till Hans Zar. Maj:t, hvaruthinnan jag mig besvärade öfver slikt öfvervålld, kunnandes intet tro, att Hans Zar. Maj:t till slikt hade gifvit ordres. Och så snart Dittmar kom ifrån Knes Gagarin medh ofvanbemälte svar, skickade jag honom med suppliquen till Stor-Cantzleren Gr. Goloffkin och lät begära, att han den samma ville föredraga Hans Zar. Maj:t. Han tog den emot, och som sent var lidit på afftonen, lofvade han dem om morgondagen villia föredraga. Men innan Dittmar med samma svar kom tillbaka, skickade Öfverste Waranitzki och lät med vålld bortföra drängen.

Den 8 Martii skickades mig tillbaka drängen med förevändning, som jag icke straxt hade låtit honom afföllia och man medlertid hade fått en annan, så hade man denne nu mehra ej af nöden.

Den 9 Martii. Såsom Hans Zar. Maj:t med dess ministerium bortreste, uthan att jag på mine tidt och offta gorde påminnelser undfick något skriffteligit svar effter lofven på våre tid effter annan hos ministeren inlefvererade bref och memorialer, fann jag nödigt göra särskilte memorialer af det, som angick fångarnes åthskillige angelägenheter, uthaf dhet ene jag till ministeren hade inlefvererat af dem att andragas för Hans Zar. Maj:t sielf, och upsatte ett till Knes Gagarin, ett annat till Bojaren Tikan Nikitowitz och det tredie till Gouverneuren Opraxin, allt effter som måhlen och klagomålen till hvar af dem hörde, och skickade därmed Dittmar till hvar och en, begärandes därhos, att jag måtte få veta, när dem lägligit kunde falla, att jag sielf måtte få komma till dem munteligen uthförligare där öfver med dem att conferera. Ifrån Tikan Nikitowitz återkom Dittmar med den berättelsen, att då han effter aflagd hälsning ifrån mig ville öfverlefverera memorialet, sade han: jag har med Eder intet att giöra, gå till Knes Gagarin. Men då han svarade, att memorialet anginge de gamble fångarne, frågade han, hvad står då däruthi, hvarpå han begynte repetera hvar punct, nembl:n uthi den första begäres, det fångarne kunde få någon större frihet, hvartill han samtyckte, och lofvade därom beställa; 2:o att man begärade, dhet svänske officerare måtte blifva förordnade vid underhålletz uthdel-

ning, som därpå kunde hafva inseende, att fångarne deras underhålld richtigt måtte undfå, hvartill han svarade, att det vore intet nödigt, de få uthan dess deras richtigt; 3:o anhölles om fångarnes beklädning, men föll därpå intet annat svar, änn: gå din väg och tag ditt memorial med dig.

Opraxin var redan bortrest med Hans Zar. Maj:t. Fördenskull jag bad Dittmar aflefverera det till Knes Gagarin jemte det, som till honom sielf var, alldenstund en del däruthi angick sådanne saker, som honom jemväll concernerade.

Ifrån Knes Gagarin återkom Dittmar med den berättelsen, att sedan han hade genomläsit memorialen, uthlät han sig till den förste puncten angående klagomålen, att man omdöpte fångarne, det sedan Hans Zar. Maj:t alfvarsamligen hade förbudit alle präster, det ingen skulle understå sig att omdöpa någon eller tvinga från dess lähra, kunde han intet tro, det sådant skall förelöpa. Men som Dittmar där emot regererade, att man hade exempel nog det sådant skedde och väll viste att nämna dem, befallte han Öfversten Waranitzki därom att inquirera; 2:o med de 230 man af wiborgske guarnizonen kunde han så mycket mindre någon ändring göra, som Hans Zar. Maj:t sjelf till den ändan hade sändt dem hit, att de här i guarnizonen skulle göra tiänst lika med dess andre soldater; 3:o om fångarnes beklädning hade han fuller både skrifft- och munteligen åthskillige gånger hos hans Zar. Maj:t påmint, men som han intet svar därpå erhållit, kunde han af sig sielf intet där till resoluera; 4:o försäkrade han, at commissarien intet förr skulle bortresa, än han hade gordt richtigt för fångarne; 5:o befalltes Öfversten Waranitzki att låta den fältscheren, som af mig kunde tillförordnas, obehindrat få gå till de siuke och förlammade; och 6:o lofvade han straxt med dess egit bref villia accompagnera och bortsända mine memorialer till Gouverneuren Opraxin och därpå förskaffa dess svar.

General-Major Cruus kom till mig och lät vetta, att han tillika med General-Major Horn vore ansagde att göra sig färdige innan par dagar till att resa här ifrån till den ändan, att de skulle blifva uthväxlade mot Knes Dolgarukoi, och att General-Major Horns måg Stal skulle resa föruth till Sverige, medan de väntade på gräntzen, att förmå kongl. senaten till samma uthväxling, förnimmandes, om jag vore däremot, och om icke jag ville meddela dem min recommendation därtill. Som jag nu någre dagar tillförende däraf hade fått kundskap,

svarade jag därtill, att jag tillförende hade låtit dem vetta, hvad betänckiande jag hade att samtycka därtill, och som jag ännu förblefve vid samma mehning, kunnandes intet tro, att kongl. senaten till en sådan utbytning skulle villia bevillia, så kunde icke heller jag emot mitt uthlåtande till dem gifva anledning till något, som där emot luppe, uthan bad dem se sig före. *Han* svarade därtill, att han åstundade als intet göra denne ovisse resan men hade därtill undfått befallning. *Jag.* Jag kan icke heller hindra den samma.

Samma dag lät Zaren af Meliten opvisa för mig Hans Zar. Maj:tz pass för dess sons, Princens af Meliten, gemål att få resa åth Sverige till sin herre, som där sitter fången, jemväll ett annat pass för Grefve Posses son, lieutenanten af gardet, att få föllia henne, begärandes af mig därhos mitt pass. Jag tillsade dem det samma, så snart jag får se, hvad för folck de få taga med sig, och det förnämbligast i anseende därtill, att den unga Possen får föllia med, som vet och därigenom kan hafva tillfälle att underrätta kongl. senaten om tillståndet af de öfrige fångarne här samt sökia deras räddning.

Den 11 Martii reste jag till Knes Gagarin att ytterligare recommendera honom de angelägenheter jag skriffteligen i mine memorialer honom hade andragit; serdeles påminte jag, att richtighet måtte skaffas på de afskickade penningar. Han lofvade godt uth och försäkrade mig, att ordren till Gouverneuren Opraxin med mine memorialer till honom vore redan afgångne, tviflandes han intet, att därpå lärer föllia all åstundat richtighet. Sedan föredrog jag, att jag fuller intet ville tro det rycktet vara sant, som omlöper, nembl. att den wiborgske guarnizonen skall blifva bortsänd härifrån vidare in i landet, medan de intet vore några krigzfångar, uthan sådanne, som effter deras träffade capitulation borde vara frie; men skulle sådant vara å färde, bad jag, att några officerare med commissarien måtte lämnas här så mycket bättre att kunna draga försorg om de andras underhålld. Han svarade därpå, om de blifva härifrån bortförde, lära de intet komma långt bort uthan till Wolgoda eller Jarislow och tillsade mig, att hvad för det öfrige min begäran anginge, ville han därvidh göra allt hvad i hans förmågo står.

Den 12 Martii blef jag och Gr. Lewenhaupt budne till måltidz hos Knes Gagarin, och voro tillika dit budne den kejserlige ministren Weltzek och den saxiske von Viztum(?), hvilcka

och effter måltiden därifrån afreste åth Smolensko och så vidare att hinna Hans Zar. Maj:t, hvarest de först honom kunde anträffa.

Den 15 Martii upsade jag genom ett skrifftelígit memorial till Knes Gagarin min tillförende inlefvererade caution för begge Duglasserne, Gr. Bonde och Baron Taube, återfordrandes cautionsskriften, den jag nu mehra förklarade för null och af intet värde.

General-Major Horn lät mig vetta, att Öfverste Waranitzki hade honom ansagdt, det så frampt han innom par dagar intet betalte den vexelen, som han för längst hade gifvit ifrån sig att förnöjas af statscontoiret till General-Major Butterlin, men till datum intet vore förnöjd, så ville man inmana honom i arrest och sättia honom i det rum, där hvarcken sol eller måne skulle skina på honom. Så snart jag det förnam, committerade jag Dittmar vid samma tillfälle, att han öfvergaf mitt förberörde memorial hos Knes Gagarin, till att jemväll förebringa honom detta och därhos begära, att General-Major Horn ingen skymf måtte öfvergå, innan han sig finge förklara, huru med samma vexell förevetter, medan jag förnummit, att skullden intet stannade på honom, att vexelen vore obetalt, uthan redunderade på Butterlin sielf, förmodandes jag så mycket säkrare, att han därvidh vorde mig ervisandes samma complaisence, som jag kunde försäkra, att man i slika måhl all patience hade i Sverige med de ryske fångarne och intet ansåge, fast om betalningen månge månader blefve uthe. Hvartill ett nogsamt vittne kunde vara, att då Princen af Meliten och Knes Trubetzkoi intet långesedan från Sverige skulle afresa att uthväxlas, har min hustru för deras där gorde gälld gått i borgen, för den förre på 7,000 d:r och den senare för 2,500 d:r sölf:r mynt, uthan hvilcken caution de intet hade kunnat komma bort. Knes Gagarin beklagade, att han samma ordres hade måst gifva till Öfverste Waranitzki och det af orsak, att han hade Hans Zar. Maj:tz expresse ordres, det han all alfvarsamhet skulle bruka till att få samma vexell betalt, varandes Butterlins son en brusq man, som intet anstândh därmed vill afvetta, sedan han har undfått Hans Zar. Maj:tz befallning därom. Dock till att visa, det han på min intercession vill draga all möjelig reflexion, bad han, att man ju förr ju heller måtte inkomma med en uthförlig berättelse om saksens sammanhang, då man finge se, huru vida man i berörde sak

kunde gå. Jag lät General-Major Horn det samma vetta, som uthlofvade det villia effterkomma.

Som jag uppå mitt inlefvererade memorial för någre dagar sedan hade undfått tillsäjelse, att fälltscherer skulle blifva effterlåtit att resa till de siuke och förlammade att bota och curera dem, sände jag effter Fälltscheren af lifdragonerne Johan Saur och en annan af . . . regemente Bonsack, och anmodade dem, att de ville sig sådant åtaga. De uthlofvade det fuller; men som bem:te siuke ligga långt borta, så att flere därtill erfordras, så begärte de, att de måtte få flere till hielp. Jag bad dem träda tillhopa och öfverläggia, huru månge och hvilcka därtill skulle kunna brukas, villiandes jag sedan förse dem samme med mitt constitutorium.

Den 16 Martii. Som manskapet i Astrakan med ingen präst vār försedt, altså affärdade jag dit en härifrån och gaf honom med sig 8 rubell. Jtem tvenne underofficerare därifrån, hvardera 3 rubell.

Den 18 Martii förordnade jag genom ett skriffteligit constitutorium Feltschererne Gauvert, Hempelman och Bonsak samt Gesällerne Saur och Semmel att antaga sig de siukes och förlammades cur; och som de sig beklagade, att de intet hade att lefva af, anhållandes om något litet till underhålld, ty lät jag dem tillställa tio rubell till delningz effter hvars nödtorfft.

Den 20 Martii. Som Hans Zar. Maj:t vid sin afresa constituerade en regering, bestående af 10 personer, som i dess frånvaru alle förekommande saker skulle afgiöra, dit och fångarnes angelägenheter blefvo hemskutne, villiandes Knes Gagarin sig därmed intet vidare befatta; altså skickade jag Dittmar till Musin Puskin, hvilken præsidium i samma regering vardt förordnat att föra, och lät begära, att jag måtte få komma med honom till tals. Han lät enskylla sig, att han den dagen var förhindrat och begärte, att Dittmar om morgon ville komma dit, då han skulle få vetta, när honom lägligit fölle mig att admittera.

Den 21 Martii. Musin Puskin lät tacka mig för den höflighet jag honom beviste och beklagade, att han så öfverhopat vore med Hans Zar. Maj:tz affairer, att han fast ingen tid hade öfrig till andra syslor. Dock lofvade han att låta mig veta, när honom lägligit fölle att admittera mig.

Därpå sände jag till Tikan Nikitowitz, som den andra är i ordningen i senaten, och lät begära, att jag med honom måtte

få komma till tals. Han enskyllade sig, att han i dag därtill intet hade någon tid öfrig uthan lofvade, att jag om morgon skulle få komma till honom.

Par timar däreffter lät Öfverste Waranitzki mig vetta, att där jag ville resa till Puskin, hade jag dagen föruth att låta honom sådant vetta. Jag lät honom svara, att det vore väl, men jag hade svårt sådant att effterkomma, medan jag icke viste, när den andra lägligit fölle mig att admittera; medlertid läte jag honom vetta, att jag om morgon effter middag gerna skulle åstunda att komma till tals med Puskin. Han lofvade det villia andraga och låta mig vetta dess svar.

Den 22 Martii kom Capitein Staal till mig att taga afskied, varandes beordrat att resa till Sverige och förmå General-Majorernes Horns och Cruus uthväxling emot Knes Dolgarukoi, och begärte af mig pass. Jag enskyllade mig att kunna honom det samma meddela, medan jag vidh samma uthväxling, då den mig blef proponerat, hade hafft betänkiande därtill att consentera, uprepandes för honom skälen, dem jag begärte, att han kongl. senaten ville föreställa. Han lofvade sådant att giöra.

Den 23 Martii var jag hos Musin Puscin, och näst en gratulations- och hugnadz-betygelse öfver det, att Hans Zar. Maj:t hade förordnat honom till att föra præsidium i regeringen såsom en herre, den där redan för sin rättrådighet och merite af mångom nogsamt vore berömd, recommenderade jag honom, att han sig gunstigst ville antaga de svänske fångarnes angelägenhet, den jag framdeles för honom kunde blifva föranlåten att andraga; och som jag väll viste hans trägne och mångfaldige sysslor intet kunde tillåta, att jag i persohn honom offta incommoderade, så bad jag, att Major Blickert och Dittmar, dem jag tänckte bruka att andraga besvären, måtte förunnas fritt tillträde hos honom, så offta de något å mine vägnar hade att andraga. Han tackade mig för den höflighet, jag honom i detta måhlet beviste, och försäkrade, att sådant skulle ske, uthlofvandes sine gode officier i allt, hvad honom vore görligit. Däruppå kom han af sig sielf att tala om General-Major Horns utgifne vexell till Butterlin, hållandes mycket orättvist, att den samma intet ännu vore betalt, och att Hans Zar. Maj:tz befallning vore, det hon med interesse och allt skadestånd af General-Major Horns ägendomb skulle exequeras. Jag svarade därpå, att jag fuller intet hade tänckt vid första visiten att besvära honom med någre sollicitaturer;

men som han sielf mig därtill gofve anledning, så ville jag och nu öfverlefverera ett upsatt memorial till regeringen, hvaruthinnan saken icke allenast sanfärdeligen effter dess sammanhang vore deducerat, uthan och medell vidh handen gifvit, huru man därmed bäst måtte komma till richtighet, hvilket däruthi bestode, att jag ville recommendera kongl. statscontoiret vexelens afbetalning, så vida den intet redan vore skedd, till någon af dem, de i Sverige behagade nämpna, och så kunde man sedan Butterlin här förnöja af det Hans Zar. Maj:t honom elliest hade ämnat tillordna. Han syntes därmed vara till fredz och lofvade memorialet andraga i senaten sampt sedan låta mig vetta, hvad svar däruppå fölle. Jag förgat icke heller att uprepa, huru Butterlin mig hade handterat för det låhn min hustru honom hade giordt i dess trångmåhl, hvarpå jag dock intet så strängt yrkar, som Butterlin här gör med General-Major Horn, fast jag därtill hade större orsak. Däreffter begynte jag röra om en och annan angelägenhet de svänske fångarne angående; men begärte han, att jag däröfver ville inläggia ett skrifteligit memorial, på det i senaten det samma måtte kunna föredragas, hvilcket jag mig jemväll påtog. Änteligen sonderade jag honom, om man icke skulle villia lefverera här till mig penningar att uthdelas ibland de svänske fångarne emot min vexell till statscontoiret, att sådant skulle blifva betalt i Sverige. Han invände, att åtskillige vexlar, på statscontoiret dragne, vore lämnade obetalte, och att Hans Zar. Maj:t fördenskull hade befallt, att man i det fallet skulle se sig väll före. Jag svarade, att om de kunde visa någon min vexell till fångarnes förnödenhet, på statscontoiret dragen, vore obetalt, så ville jag i morgon den här förnöja; men med particuliers vexlar meslerar jag mig intet, och gorde jag detta förslaget intet till att just villia persvadera dem dertill, medan det intet vore mig angelägit, uthan å både sidor till att undslippa den svåre lage, köpmännerne sökte att vinna, när man af dem söker vexlar. Han tillstod det och lofvade saken andraga i senaten, när jag därom inlade memorial, hvilket jag lofvade göra.

Därpå for jag till Tikan Nikitowitz och gorde honom samma compliment som den förre, recommenderandes honom äfven väl fångarnes angelägenheter. Han lofvade allt godt uth. Därpå kom han till att fråga mig, hvi jag giorde svårighet att samtycka till Knes Dolgarukois uthväxling emot General-Majorerne Horn och Cruus; den vore ju billig. Jag svarade, att jag är

en tiänare af min nådige konung och måste föllia dess ordres, uprepandes, huru de lydde. Vi discurerade länge i den materien, och tog jag änteligen därmed af honom afskiedh.

Den 24 Martii skickade jag Dittmar till Musin Puskin med ett skriffteligit memorial öfver de puncter de svänske fångarnes angelägenheter angående, hvilcka jag honom i går munteligen begynte andraga. Men han afbröt, äskandes af mig därå skriffteligit memorial.

Den 26 Martii boflytte jag och Grefve Lewenhaupt i Knes Bogdan Ivanowitz Gagarins hus, hvilcket vi oss hade hyrt för 200 r:dr om åhret.

Den 28 Martii reste jag till Knes Dolgarukoi, som och sitter i senaten, och näst det jag hade giordt honom min compliment och gratulation samt en general recommenderat honom de svänske fångarnes angelägenheter, bad jag honom vara så god och drifva därpå, att jag ett fordersamt och förnöjeligit svar måtte erhålla på mine till regeringen inlefvererade memorialer, i synnerhet andragandes det, som angår de gemene fångarnes underhålld, och att de det samma richtigare och promtare måtte undfå änn härtills, i det dem det samma återstår för hela förflutne martii månad. Sedan påminte jag om mitt giorde tillbud till General-Major Butterlins förnöjelse för dess af General-Major Horn erhållne vexell med mehra. Änteligen berörde jag den wiborgske guarnizonens jämmerfulle tillstånd, begärandes, som de inga krigzfångar vore, uthan hade för sig en ovillckorlig capitulation, men blefve lika fullt anhålldne, att dem måtte tilldelas deras nödtorfftige underhålld, så länge de qvarhölles, och tänckte jag om morgon däröfver hos regeringen inläggia ett uthförligit memorial, hvilcket jag honom nu föruth recommenderade till ett fordersamt och favorabelt uthslag. Han viste sig mycket höflig och uthlofvade så vid det ene som andre att villia contribuera allt hvad i dess förmågo stode, lärandes om allt hos regeringen om morgon giöra påminnelse.

Den 29 Martii skickade jag Dittmar up i regeringen med mitt memorial angående den wiborgske guarnizonens underhålld. Och med det samma befallte jag honom han skulle låta Capitein Stal vetta, som är beordrat att resa till Sverige, att förmå General-Majorernes Horns och Cruusens uthväxling emot Knes Dolgarukoi, det hade han att komma till mig, förr änn han bortreste, tänckiandes jag att tala med honom om det

förslaget här förehafves emot de af våre svänske fångar, som ållderstegne äre, jemväl af undfångne blessurer lamme blefne, at få de danske fångar uthväxlade, hvarom, som berättas, skall vara convenierat mellan Hans Zar. Maj:t och konungen af Danmarck, och att advertera låta kongl. senaten, det sådant förehades, på det de sig därföre måtte vetta att taga till vahra. Men var han för par timar afrest, innan Dittmar dit hinte.

Moth afftonen skickade jag Dittmar till Knes Gagarin och lät bedia honom han ville hafva medlidande med de fattige gemene fångar, hvilcka ledo stor nödh, i det de hvarcken miöhl eller och en endaste copek hade undfått för hela martii månadh; han skulle dock så laga, att han nu vidh sitt affträde från sitt commendo öfver dem intet förlorade allt det beröm, han den förre tiden hade sig förvärfvat genom den goda försorg, han för dem då burit. Man har sig om underhållet häreffter addresserat, effter den anledning han sielf gifvit, till regeringen; men får man där till svars, att Knes Gagarin ännu intet har afsagdt sig att söria där före. Han försäkrade, att han om morgon ville resa up i senaten att giöra vist afftal och slut, hvarest underhållet häreffter för desse gemene fångar skulle blifva tagit, så att de det häreffter skola hafva richtigt att uthbekomma.

Den 30 Martii. Såsom mig för öronen kom, att Öfverste Waranitzki samblade tillhopa officerare af de svänske fångne, hvilcka finnes mäst ållderstegne och af blessurer vore lamme blefne, och jag förnam, att afseendet därmed var till att låta dem uthväxlas emot danske officerare, hvilka hos oss i Sverige hölles fångne, alldenstund sådant sades vara convenierat emellan Hans Zar. Maj:t och konungen af Danmark; altså fann jag nödigt däröfver att inläggia ett memorial hos zariske regeringen, hvaruthinnan jag däremot protesterade, låtandes vetta, att jag hade min nådige konungz ordres och försäkring, att ingen uthväxling af fångar skulle ske, förr och innan med mig därom vore convenierat och afftalt, och i fall däremot handlades, lärer hända, att de, som här ifrån afsändas, åter tillbaka hit lära blifva skickade.

Den 31 Martii skickade jag Dittmar up i regeringen att mana på resolution på mine tid effter annan öfvergifne memorialer, men serdeles att drifva på de gemenes underhålld, hvilcka nu mehra ledo en obeskrifvelig nödh. Han gorde och det samma fuller med stort empressement och undfick därom löffte. Men

sedan han däreffter hade väntat hela förmiddagen, skilldes de åth uthan att hafva däröfver till något vist resolverat, kommandes intet vidare tillsammans förr änn nästkommande tredie dag påsk.

Den 3 April skickade jag Dittmar till Knes Galitzin, som jemväl sitter i regeringen, och lät förnimma, om honom läglitgit vore, att jag finge tala med honom, tänkiandes påminna om svar på mine öfvergifne memorialer, men serdeles om de gemenas underhålld, hvilcka stor nöd ledo. Dock lät han sig enskylla, att han den gången af främmande var förhindrat, villiandes gerna en annan gång mig admittera.

Den 4 April gick Dittmar till Knes Gagarin och föreställte honom de gemenas stora nödh, begärandes, att han ville låta sig den samma gå till hiertat. Han beklagade, att uthi hans macht nu mehra intet stode till att hielpa dem, uthan hade man att hålla sig till senaten.

Den 6 April lät jag Dittmar resa till Öfversten Waranitzki att drifva på underhållet för de gemene, alldenstund regeringen denne veckan intet komme tillhopa, att man hos den därom kunde påminna. Men undfick jag till svars, att han därvid intet något kunde giöra, förr änn regeringen tillsamman komme.

Den 7 April. Som de gemenas nödh var allt för stor, undsatte jag dem med tio rubell, till dess penningar uhr pricaset kunde uthfalla.

Som Öfversten Wachtmeister blef hårdeligen mant om den vexells betahlning å 10,000 d:r sölf:rmynt, hvilcken han till handelsmannen Meux för någre åhr sedan på statscontoiret uthgifvit, men ännu berättades vara obetalt; altså nödgades jag därom tillskrifva kongl. senaten och ansökia om samma vexells förnöjande, på det bem:te öfverste ingen förtret och skimpf måtte vederfaras. Vidh hvilket tillfälle jag jemväll itererade min för detta offtast giorde ansökning om fångarnes undsättning i närvarande deras yttersta nödh och trångmål.

Den 8 April lät Öfverste Waranitzki kalla Dittmar till sig och frågade honom, hvadan han tagit de tidningar, att allenast lame och blesserade samt ållderstegne officerare skulle sändas härifrån till att uthbytas emot danske officerare i Sverige, och huru man kommer till at inlefverera memorial till senaten, förr änn man först vist det åth honom; senaten hade däröfver vist sig hel otålig emot honom. *Dittmar.* De tidnin-

gar voro öfver allt bekante och alltså lätt till sluta, hvadan de kommit, fast jag dem intet till Grefve Piper brackt, som öfversten mig vill påbörda; men att memorial vore öfverlefvererat till senaten, förr änn öfversten det hade sedt, vore en sak, som man alldrig vettat vara förbuden. *Öfversten.* Så, är det intet Eder sagt? *Dittmar.* Alldeles intet, och lärer han väl vetta sig att påminna, det förleden sommar och nu sedermehra månge memorialer till Knes Gagarin äre inlefvererade, uthan att han dem hafver sedt? *Öfversten.* Det var en hel annan sak hos Knes Gagarin, som är en nådig herre och benägen att höra alla. Men nu, sedan senaten sedt puncterne, hvilcka Hans Zar. Maj:t mig lämnat, har den befallt, att alla memorialer, hvilka man ärnar ingifva, skola först lefvereras till mig, då jag antingen sielf vill föredraga dem eller och säja Eder, när och huru de skola afgifvas, effter senaten intet vill, det en fånge hvar dag skall löpa up i cantzliet, därest om riksens affairer talas och skrifves, och sålunda höra hvad som passerar; hvarföre jag och, sade han vidare, som en vän vill råda Eder, att I tage Eder till vahra. *Dittmar.* Det vore väll. Jag måste fuller gå dit jag sändes; men imedlertid vill jag berätta hans excellence, hvad som I hafve sagdt mig. *Öfversten.* På ansökningen om de gemenas underhålld läre I om tisdag eller onsdag få resolution.

Den 11 April skickade jag Dittmar till Öfversten Waranitzki och lät fråga, om någon resolution i senaten vore fallen på mine ingifne memorialer; hvarpå han till svars erhöllt, att det först vore resolverat, det de gemene och underofficerare nu som tillförende skulle åthniuta 1 copek om dagen till mans jemte $^1/_4$ dels matta miöhl om månaden, och att han hade till att ingifva ett förslag, huru starcka de vore. Men som han ännu intet hade mottagit alle fångarne, så bad han Dittmar, att han af Knes Gagarin ville begära förslag på dem, som vore under Öfverste Baranzewos commendo, och dem, som sittia på Smedgården; 2:do effter de siuke och blesserade intet kunde förläggias närmare staden, som öfversten lät förstå, så bad Dittmar honom effter mine ordres, att då en par fältscherer måtte få blifva däruthe hos dem 8 à 14 dagar tillika och sedan af andre aflösas, hvartill öfversten samtyckte, begärandes, att jag sådant af honom skriffteligen ville anhålla, så ville han majoren skriffteligen beordra därom, och kunde således värcket blifva så mycket beständigare; 3:o lät öfversten vetta, att han

fått ordres af senaten, det prästerne kunde aflåtas till de åstundade orterne, allenast jag och Fältmarskalken för dem ville cavera; 4:o kunde jag jemväll få penningar uhr pricaset emot vexell på Stockholm; 5:o men på memorialet om den wiborgske guarnizonen kunde intet något resolveras, innan man i senaten först därom hade talt med Knes Gagarin, och af honom inhämptat, hvad ordres Hans Zar. Maj:t därom lämnat. Elliest lät Öfversten Waranitzki vetta, att det af senaten expresse vore förbudit fångarne sluta någre vexlar med köpmänn. Då Dittmar honom frågade, på hvad sätt officerarne och andre skulle kunna få till sig de penningar, som de i Sverige till deras underhålldh här kunde hafva att commendera: *Han.* I läre ju nu få uth penningar uhr pricaset, och det så mycket I vele, allenast Grefve Piper caverar för betalningen. *Dittmar.* Det är fuller väll. Men som här är en större hop fångar, och man intet mehr penningar uhr pricasen lärer undfå, änn de till deras fångars underhålld i Sverige läre behöfva, så vill vara nödigt, att så väll till particuliere personers som och, där det skulle omtränga, till alle officerares underhålld man må få sluta med köpmän. *Öfversten.* Där Grefve Piper sådant finner nödigt, kan han därom låta upsättia ett memorial och tillsända mig det samma, då jag det i regeringen vill låta föredraga.

Den 12 April skickade jag Dittmar först till Knes Gagarin och lät af honom begära den specification, Öfversten Waranitzki åstundar på alla gemene fångar, innan underhållet till dem kan blifva uthdelt, och sedan till Öfversten Waranitzki med det åstundade skrifftelige memorialet, att trenne fältscherer tillika omväxlingzvis måtte få förblifva hos de siuke och förlammade, därest de liggia. Dittmar kom igen från Knes Gagarin med effterrättelse, att Öfverste Waranitzki hade redan undfått förteckning på så månge fångar, som han under dess commendo skall undfå; de öfrige lofvade han uhr sibiriske pricaset hväreffter som härtills att villia försöria. Från Öfverste Waranitzki återkom han med det svaret, att när jag låter honom undfå nampnen på fältschererne, vill han ställa de ordres, att de icke allenast skole få fördröja hos de siuke och förlammade, så länge de begära, uthan och med husrum blifva försedde.

Den 13 April skickade jag Dittmar till Knes Gagarin att påminna om underhållet för de gemene, som han åtager sig att söria före; och uthrättade han den gången så mycket, att Knes

Gagarin gaf därom befallning till sibirske pricaset. Jtem gick han till Öfverste Waranitzki, och påminte om deras underhålld, som under dess commendo komma att stå. Han lät straxt förfärdiga förteckning på dem, och lofvade om morgon i senaten sådant att villia föredraga.

Den 15 April lät jag genom Öfverste Waranitzki öfverlefverera ett memorial till regeringen, hvaruthinnan jag först dem betackade, det de hade sig förklarat att villia mig undfå låta penningar uhr pricasen till fångarnes underhålld, men badh därjemte, att den förordning af dem ställas måtte, det antingen en officerare från hvar ort af de aflägnare orter måtte tillåtas att komma hit till att afhämta de penningar, man uthdelandes vorde under de fångne officerare, eller och, där sådant intet kunde ske, att oss må varda tillåtit härifrån att affärda par officerare, hvilcka till alla de aflägne orterne resa att afgifva till hvar och en dess andel, på det därigenom må förekommas den orichtighet, som är förelupen härvid med det, att pricasen härifrån afsändt medlen till att afsändas till hvar behörig ort. Sedan remonstrerade jag, at det man hade förbudit fångarne sluta någre vexlar med köpmän, vore just ett medell till att snöra strupen till på dem, att de måtte förgås af hunger, uprepandes åtskillige skiäl därtill, och bad fördenskull att samma beslut måtte uphäfvas. Sidst som jag föruth afsåg, att mächta långt skulle uthgå, innan svar fölle på mine memorialer, i fall jag skulle afvänta sådant genom Öfversten Waranitzki, lät jag begära af honom, det han ville anhålla hos regeringen, att jag måtte i person få komma up till dem uthi muntelig conference, så mycket tydeligare att kunna dem allt föreställa.

Effter middagen lät jag tredie resan begära uthaf Knes Galitzin, att jag måtte få hos honom afläggia min visite, men enskyllade han sig jemväll då med sine andre occupationer. Jag sökte sedan att få tala med Plemennikoff, som och sitter i regeringen, men fann honom intet hemma; och var min intention föruth att underrätta dem om det memorial, jag ville i regeringen låta inlefverera genom Öfverste Waranitzki angående så medells undfående uhr pricasen som vexlarne med köpmän.

Den 17 April. Som jag förnam, att de gemene ännu intet undfått något underhålld; altså skickade jag effter Major Blekert att förnimma af honom orsaken. Hvilken berättade, att sådant härrörde däraf, att Öfverste Waranitzki intet ännu hade öfvergifvit någon förteckning på dem, uthan hade han i dag

befallt, att dess skrifvare skulle afskrifva hans, Blikerts, specification, medan han ingen så hastigt sielf kunde få färdig, och så ville han om morgon den i regeringen inlefverera och däreffter fodra uth underhållet.

Som Blikert mig därhos tillkänna gaf, att ett tumult förleden fredag hade entstått af en hop öfverdådige sällar, hvarvidh åthskillige fångar blifvit illa slagne och handterade samt någre bortkomne, hvilka man ännu intet viste hvart; altså inlade jag däröfver ett memorial till regeringen att öfverlefvereras af Öfverste Waranitzki och begärte däruthinnan, att däröfver måtte anställas en ransakning och de bråtzlige afstraffas.

Den 18 April skickade jag Dittmar till Öfverste Waranitzki att förnimma, om något svar vore fallit på mine memorialer, och fick till svars, att det vore resolverat det förre memorialet angående, nembl. förbudet att intet sluta någre vexlar med köpmän, och sedan huru man kunde fortskaffa penningar till dhe aflägnare städer, därest våre fångar liggia, det hade öfversten i detta måhl att rätta sig effter de puncter, han af Hans Zar. Maj:t hade undfått i befallning. Dock som han såg, att .man därmed intet kunde vara nöjder, lofvade han effter middagen att villia resa hem i huset till Gr. Putzkin och Boiaren Tikan Nikitowitz att vidlyfftigare därom med dem tala. Det andra memorialet, det öfvervålld beträffande, som är blifvit föröfvat på någre gemene af fångarne, så är det blifvit remitterat till en benämd Gierszow att därom inquirera. På min begäran att få sielf komma up i senaten, vore ännu intet något svar fullit, utan lofvade han därom att vidare påminna. Om de gemenas underhålld har ej heller fullit någon viss resolution, medan man först hade att inhämpta närmare underrättelse uhr sibirske pricaset, hvadh de dageligen åthniutit, och till hvad datum de underhållet undfått. De siuke och blesserade lofvade öfversten effter begäran att villia låta läggia närmare tillhopa, på det fältschererne dem desto bättre måtte kunna sköta.

Hos Knes Gagarin var Dittmar jemväl och påminte om de gemenas underhålld, som sittia i Smedgården. Och som diaken tredie gången giorde svårighet uhr sibirske pricaset att villia dem låta undfå deras underhålld, förevändandes, att senaten hade låtit sig förmärckia, det de därom ville ställa en annan förordning, så blef han tredie resan alfvarligen beordrat antingen om morgon att skaffa därom slut hos Gr. Puskin eller och meddela dem deras underhålld uhr sibirske pricaset.

Den 19 April. Som regeringen lät mig vetta genom Skrifvaren Toropoff, att jag emot vexell på Stockholm kunde få uhr pricasen här 9,129 rubell till våre fångars understödh; altså skickade jag Cederhielm till Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld, och lät honom det samma veta med begäran, som man därhos fodrade min och dess caution för penningarnes richtige betalning i Sverige, att han jemte mig det samma ville sig påtaga därmed något litet till att kunna stilla den jämmer och det älende, som finnes under fångarne, till dess man någon effterrättelse kunde erhålla uhr Sverige, att man på större summor kunde draga vexlar. Hvarvidh jag lät honom föreställa, huru som jag intet tviflade därpå, att han ju dageligen äfven så väll som jag lärer hafva öfverlopp af de nödlidandes lamentationer, och att han äfven som jag måste af egne medel underhielpa dem till att intet se på dem en obeskrifvelig jämmer; men som slik hielp fast litet lärer kunna förslå och våre egne medell äre icke heller store, så lämnade jag till honom att antaga detta expedientet och kunde intet förmoda, att vi därmed skulle kasta oss i större äfventyr änn förre gången förledit åhr, då vi äfven uhr pricasen på vår caution uthtogo 8,300 rubell, som af statscontoiret sedermehra äre blefne förnöjde, hälst som Grefve Wrede af den 24 novembr. mig försäkrar, att man all möjelig flit använder till att sambla tillhopa penningar åth fångarne.

Medlertid skickas effter Dittmar, att han skulle komma up i senaten, då han af Skrifvaren Toropoff blef tillfrågad, om han med sig brackt vexlarne på de 9,129 rubell. Därtill svarade han, att jag kunde ej gifva någre vexlar eller emothtaga penningar, förr änn det blefve resolverat, på hvad sätt man kunde få penningarne till de orter, hvarest våre officerare liggia. Skrifvaren berättade det samma till diaken, som befallte honom vänta. Änteligen blef han inkallad för senaten, då Bojaren Tikan Nikitowitz honom frågade, om vexlarne voro färdige. *Han.* De kunna snart vara färdige, men kan man inga penningar emottaga, förr änn det blifver resolverat, på hvad sätt de skole blifva bortskickade, effter de penningar, som Bojaren Opraxin förledne sommar emottagit, största delen ännu vore obetalte. *Tikan Nikitowitz.* Det är ingen frågan därom. Skaffa straxt i dag vexlarne, att Butterlin kan blifva betalt, säjandes vidare till Toropoff, att han honom, Dittmar, därom underrätta skulle, hvarmed han befaltes träda af. När han kom uth, sade Toropoff, att vexlarne borde förfärdigas på hela summan, och där-

uthaf skulle sedan afdragas de 656 rubell, som Butterlin hade att fordra effter General-Major Horns uthgifne vexell. *Dittmar.* Sådant kan ej med rätta prætenderas; ty först viste man intet, om icke penningarne redan vore betalte, medan inga vexlar vore tillbaka komne, och sedan kunde ej heller jag mehra giöra, änn hvad jag mig hade offererat till att recommendera statscontoiret, i fall bem:te vexell intet vore betalt, att de då den samma ville förnöja. Skrifvaren viste honom till diaken, och diaken, sedan han obiter hördt hans remonstrationer, till Gr. Puskin att med honom däröfver tala.

Cederhielm kom tillbaka från Fältmarskalken med svar, att han tyckte fuller väll vara, det fångarne med sådan hielp blefvo undsatte; men ville han sielf komma till mig att öfverläggia därom med mig.

Den 20 April skickade jag Dittmar till Gr. Puskin att uthförligare å mine vägnar honom remonstrera, huru obilligt det vore, att man af mig ville prætendera, det jag skulle låta decourtera i den summan, jag uhr pricasen tager, hvad Butterlin af General-Major Horn fordrar för dess obetalte vexell, och att jag för det andra hade svårt att uthtaga penningar, innan jag viste, på hvad sätt jag kunde få dem bortskickade. Men som han intet råkade honom hemma, skickade jag Dittmar till Bojaren Tikan Nikitowitz att giöra samma remonstration för honom, och kom han tillbaka med svar, att som Hans Zar. Maj:t för dess afresa hade resolverat, det General-Major Butterlin här skulle undfå sin betalning, så måste sådant effterkommas. Och vid den invändningen, att vexlarne redan torde vara betalte, medan de intet äre tillbaka komne, sade han, att man nogsamt viste, det ingen betalning därpå vore följd, och till större säkerhet kunde man af Butterlin fodra en skrifft, hvarmedelst han dödar samma växlar, jemväll till öfverflödh tillskrifva statscontoiret, där någon framdeles skulle villia sökia betalning för dem, att de intet dem förnöja, medan de äre annullerade. *Dittmar.* Grefven begärer, att han måtte admitteras till att få komma i regeringen att sielf göra sine remonstrationer däröfver. *Bojaren.* Därtill kan jag intet bejaka, utan måste därom göras ansökning i regeringen.

Den 24 April. Som de tre föregående dagar intet var till uthrätta hos regeringen, medan de vore från hvar annan gångne, så skickade jag i dag Dittmar till Öfversten Waranitzki, 1:o att påminna honom alfvarsamligen om de gemenes underhålld;

2:do att skaffa mig audience hos regeringen; och 3:o, som åthskilligt manskap af landet, hvilket i staden Wiborg inflycktat, förr änn han vardt belägrat, men effter dess öfvergång uppå Hans Zar. Maj:tz proposition, där de ville blifva hemma vidh deras hemvister, att dem sådant skulle blifva effterlåtit, sig förklarat, att de sådant ville göra, varandes dock sedermehra hitbrackte, sig högeligen däröfver beklagade, att man med vålld och hunger ville tvinga dem till krigztiänst, så föranläts jag däröfver att inläggia ett memorial i regeringen och begära, att sådant intet måtte skie.

Dittmar följde Öfversten Waranitzki up i senaten och kom tillbaka med detta svaret: 1:o hvad dem anginge, som berättades vara tvungne att taga tiänst, så skulle Skrifvaren Toropoff informera sig därom, och sedan däröfver inkomma med dess relation; 2:do vore intet nödigt, att jag gorde mig det omaket att komma up i senaten, medan hvad General-Major Horns sak med Butterlin beträffade, för hvilken jag mäst åstundade att komma up, så hade jag mig för detta uthlåtit, så vida vexlarne intet vore betalte, att jag ville tillskrifva senaten, det sådant måtte ännu skie, och som Butterlin i dess supplique försäkrat, att de samme intet vore betalte, tillbiudandes han sig in duplo att villia ersättia, där han nu något prætenderade, hvad tillförende vore betalt, därtill med behöfde han nu mehra inga penningar i Sverige, ty måste penningarne här betalas, och hade öfversten fått ordres, att hålla General-Major Horn under strängare vacht, dock ville han därmed vänta, till dess han finge min resolution; för det öfrige kunde man få penningar, så snart vexlarne sändes up i regeringen, men det kunde man för ingen del tillåta att några växlar skulle slutas med köpmän; hvad vidare mitt giorde förslag vidkomme, at få penningarne fort till sine behörige orter, så kunde de det intet accepteras för vägarnes osäkerhet och den stora convoy skull, som fördenskull där till skulle erfordras, uthan så snart jag inlefvererar en upsatz, huru mycket till hvar ort skall försändas, vill senaten därom beställa, och till hvar gouverneur skrifva, att penningarne prompt uthan upskoff skola betalas; 4:o för de gemene hade öfversten undfått miöhl och penningar för en månad, hvilket ännu i dag skulle blifva ibland dem uthdelt.

Den 25 April. Som en dragon under Princens af Würtenberg regemente, benämd Anders Löwe, med dess hustru ett svårt klagomål uthi en deras supplique till mig förde öfver Bojarens

Wasili Michailowitz Ugaroffs hårde och ochristelige förfarande, altså blef jag föranlåten däröfver hos regeringen att insinuera ett memorial och begära, att därpå bot och näpst måtte föllia.

Den 26 April lät jag i regeringen inlefverera ett vidlyfftigt memorial, hvaruthinnan jag först afsade mig att betala General-Major Horns vexell till Butterlin uthaf de medell, jag uhr pricaset för fångarne uthtager; 2:do anhöllt, att hvar och en måtte frihet lämnas till att sluta vexlar med köpmän, medan så mycket som behöfves, intet lärer uhr pricasen kunna fourneras, och obilligt vore, att jag skulle obligeras för alle låhnen att gå i caution, fastänn de skulle erhållas uhr pricasen; 3:o att jag till min större säkerhet måtte undfå af regeringen en skrifftelig försäkring, att de penningar jag till de aflägnare orterne åth officerarne afskickandes vorde, dem ricktigt skole blifva tillställte; 4:o att de gemene fångarne måtte undfå dheras miöhl och penningar för hela den återstående tiden, medan de äre blefne föranlåtne, så framt de intet aldeles skolat crevera, att upläna af andre penningar till deras uppehälle, hvilka de måste återbetala; 5:o att wiburgske guarnizonen med nödtorfftigt underhålld måtte blifva försedd; 6:o att prästerne, som afresa skole att upvachta fångarne i Saratoff, Wiattka och Resanskoi måtte tillåtas dit afresa emot deras egen skrifftelige revers att intet skola sig undansticka, medan orimligit synes att villia begära, det jag för dem skall gå i borgen. Sidst anhöllt jag, där jag icke af regeringen kunde erhålla öfver allt en hugnelig resolution, att mig intet till misstycke måtte tagas, att jag genom en supplique vände mig till Hans Zar. Maj:t, begärandes häruthinnan dess nådige resolution, den jag tänckte genom deras befordran till Hans Zar. Maj:t att affärda. Och lät jag desse begge memorialer Dittmar öfvergifva till Öfverste Waranitzki sampt därjemte ett concept af det bref, jag uthlofvat villia låta till statscontoiret afgå angående ofvanberörde General-Major Horns vexels afbetalning, så vida den redan intet vore skedd, jemte ett concept af den vexell och advisbref jag och Fältmarskalken Gr. Rehnschiöld ville dem meddela på de medell vi uhr pricasen vorde undfåendes, på det de därvid måtte kunna påminna, om de något hade. Sedan Öfverste Waranitzki hade genomläsit memorialerne, viste han sig mycket otålig öfver deras innehålld och gaf dem tillbaka åth Dittmar, säjande, att han intet understode sig det senare att inlefverera i senaten, uthan

lämnade honom det att öfvergifva men befarade, att det af senaten intet lärer blifva väll uptagit. Medlertidh sattes General-Major Horn i en hård arrest, så att ingen fick komma till honom, icke heller han till någon, ja icke ens hans barn.

Den 28 April. Oachtadt Öfverste Waranitzkis hot och undsäjelse skickade jag Dittmar med memorialet till Gr. Puskin, som det emottog och straxt lefvererade till diaken att föredragas i regeringen, hvilken lofvade därom väll beställa.

Den 1 Maii skref jag och Fältmarskalken Öfverste Waranitzki ett bref till, hvaruthinnan vi oss tillbödo att gå i caution för General-Major Horns vexell, det han af oss här skulle blifva betalt, i fall han redan i Stockholm intet vore förnöjd, så snart effterrättelse därom uhr Sverige inkommer, allenast General-Major Horn straxt sin hårde arrest blir entledigat. Dittmar kom tillbaka med svar, att Öfversten Waranitzki intet understode sig något härtill att göra af sig sielf, icke heller att andraga detta tillbudet i regeringen, medan det vore beslutit, att penningarne här skulle afläggas till General-Major Butterlins son, lämnandes oss sielfva genom ett memorial att insinuera sådant i regeringen.

Den 3 Maji skickade regeringen genom en skrifvare mig ett af dem upsatt concept till vexelen och advisbrefvet.

Den 4 Maji skickade jag Dittmar up i regeringen och lät vetta, att vi vore tillfredz uthfärda de beviste vexlarne effter den stil, de hade projecterat, men begärte, att de ville låta vetta, hvarest man hade att undfå penningarne, innan vexlarne uthgofves. Regeringen var fuller intet tillsammans; dock lät diaken vetta, att man ville hafva vexlarne, innan penningarne uthgofves. *Dittmar.* Det lärer intet ske. *Han.* Det hade man ju gordt förledit åhr. *Dittmar.* Det var då en annan sak. Man såg fuller nu, att man ville afdraga däruthinnan General-Major Horns post. *Han.* Ja, det vore ju billigt. *Dittmar.* Det lärer man aldrig tillåta. *Han.* Elljest få I inga penningar. *Dittmar.* Det må så vara; frågandes han sedan, om intet svar vore fallit på memorialet. *Diaken.* Nej, uthan kunde man därom påminna hos Gr. Puskin.

Den 5 Maji skickade jag Dittmar till Gr. Puskin och lät påminna om svar på memorialet. Han uthlofvade det, så snart man kommer i rådet.

Som man oundvikeligen behöfde penningar för de nödlidande officerare, så framt de intet alldeles skulle undergå, och man

nogsamt förmärckte, att man intet skulle kunna undfå dem uhr pricaset, med mindre Horns skulld däruthaf blefve afdragen, hvilcket jag dock fant helt betänckeligit att bevillia, efftersom sådant skulle kunna draga effter sig den skadelige påföllgd, att man å ryske sidan vorde påståendes, det flere obetalte vexlar däruthinnan skulle blifva decourterade; altså fann jag på det expedientet, att Horn skulle begära af mig, Fältmarskalken, General Lewenhaupt och de andre af generalerne lika som ett sammanskått därmed till att förnöja General-Major Butterlin, hvilket vi och honom ville bevillia, och kunde sedermehra, när penningarne i pricaset uthfalla, däraf till hvar och en dess uthlagde summa återbetalas, på hvilcket sätt det hade den apparencen, som hade vi undsatt honom till denne sin skulldz afbetalning af våre egne medell, och kunde således för andre intett dragas till exempel, hvilka något hade att fordra. Ehuruväll jag trenne bodh härom tillskickade Fältmarskalken kunde jag dock intet af honom få veta något vist, men alle de andre beqvämade sig till det jag dem föreslog. Icke dess mindre skickade jag Öfverst-Lieutenant Stal till General-Major Horn att begära uthaf honom, det han ville anhålla hos Öfverste Waranitzki, att han med oss måtte få komma till tals till att försöka, om han och kunde öfvertala oss att antaga oss dess skulld till Butterlin. Öfverst-Lieutenant Stal brackte från Waranitzki det svaret, att han uthaf sig sielf icke understode sig gifva General-Major Horn den begärte permissionen, uthan ville han därom förnimma hos regeringen; dock vore väll, att han sig om detta värfvet att förskaffa General-Major Butterlin sin betalning nu sig angofve, medan han hade ordres att beläggia honom med ännu hårdare arrest, det han dock gerna skulle villia undgå.

Den 6 Maji kom General-Major Horn till mig, och sedan jag honom hade underrättat, huru han sig i allt hade till att förhålla, och hvad han hade till att påstå af Butterlin, innan han honom vexelen betalte, tillställte jag honom å mine vägnar 200 rubell, å Gr. Lewenhaupts 100 rubell å General-Majorerne Creutz och Roos vägnar 156 rubell, och bad honom resa till Fältmarskalken att anhålla om de återstående 200 rubell.

Den 8 Maji. Som de committerade hos mig inkommo med ett memorial angående de gemene fångarnes återstående underhålld, upsatte jag till regeringen ett memorial i föllie däraf och upskickade det samma i senaten med Dittmar, låtandes

därhos påminna om svar på mitt förre inlefvererade memorial. Dittmar kom tillbaka med svar från diaken, medan regeringen intet var tillsamman, först at mitt förre memorial ännu intet vore föredragit. Sedan frågades han, hvi man intet uthtager anordningen på penningarne och uthgifver vexelen. *Dittmar.* Man kan intet uthgifva någon vexell, förr änn penningarne blifva aflefvererade. *Diaken.* Man hade förnummit, att man hade gordt sammanskått till General-Major Horns vexells afbetalning, och hade man fördenskull nu mehra intet till befruchta, att dhen där uthi skulle blifva afkortat. Hvarföre difficulterar man föruth att utgifva vexelen? Det vore ju manerligit att uthgifva vexell och däremot undfå penningarne. *Dittmar.* Nej, det vore intet vexellstil, uthan i dhet samma man undfinge penningarne, uthgofve man vexelen och intet för uth; ej heller lärer annorlunda i detta fallet ske.

Såsom Öfversten Waranitzki ingen secretesse gorde af att taxera de officerare, hvilcka han ville uthtaga att uthvexlas emot danske fångar, sittiande i Sverige, och uthsökte icke allenast dhe mäst oförmögne och förlammade utan och de där sig till högsta summan emot honom uthläto; altså fann jag nödigt genom Major Bleckert honom sådant att föreställa låta, med ankundigande, att jag alldrig kunde tro, det Hans Zar. Maj:tz villie vore, det officerarne här skulle sig först ranconnera effter en pålagd taxa af öfversten och sedan uthväxlas emot andra fångar. Och som jag därhos hördt, att han invändt, det han och andre ryske fångar, innan de kommit löse uhr Sverige, äfvenväll hafva måst punga uth vackert, så bad jag han ville låta mig vetta, till hvem han och de andre några sådanne penningar uthgifvit, då jag ville vara man därföre, att han skulle få dem återbetalte.

Den 9 Maji. Som regeringen var tillsamman, skickade jag Dittmar up att förnimma, om på mine memorialer något vore resolverat, men fick till svars, att de ännu intet blifvit upläste och föredragne.

Huru otillbörligen General-Major Horn blef handterat för de penningar, han hade uptagit af General-Major Butterlin, oachtadt alle de skälige offerter han gorde till dess förnöjande, det lärer hans egne annotationer uthvisa.

Den 12 Maji berättade Major Blikert, att han effter ett trägit anmanande hade fått tillsäjelse af Öfverste Waranitzki, det skulle de gemene fångarne för maji månad undfå deras

underhålld så i penningar som spanmål innan par dagar; jag badh honom intet försumma att trägit därpå drifva.

Den 17 Maji skickade jag Dittmar up i senaten att drifva på svar på mine tidh effter annan inlefvererade memorialer. Men i stället för att erhålla det samma, blef han förbuden häreffter att komma dit up, uthan hade man i allt anliggiande att hålla sig till Öfverste Waranitzki och genom honom undfå svar och resolution på det man sökte. Öfverste Waranitzki berättade därhos, att orsaken till en sådan resolution vore, det så månge, de där sökia att blifva uthväxlade emot de danske i Sverige sittiande fångar, löpa omkring till herrarne och dem incommodera att blifva därunder begrepne, ehuruväll jag intet underlåtit att förmana öfver allt, det ingen skulle understå sig löpa därom, hälst som genom en anstält auction af Öfverste Waranitzki dhe skulle komma att uthtagas, som dhet mästa kunde gifva och därjemte vore anten ållderstegne eller förlammade, låtandes förstå, att sådan procedure lände till förklening af Hans Kongl. Maj:tz höga respect. Men blef sådant af ingen attenderat, där dock dem intet obekant var, att jag i senaten där emot på det högsta protesterat.

Den 20 Maji blef jag föranlåten genom Öfverste Waranitzki att inlägga till senaten ett memorial, hvarutinnan jag först anhöllt, att de gemene fångar måtte åthniuta deras återstående underhålld; 2:do att prästerne, destinerade till andre orter, hvarest präster felade, emot deras revers måtte blifva afskickade; 3:o att den wiborgske guarnizonen med underhålld måtte blifva försedd; 4:o att med mig måtte convenieras om de fångar, hvilka komma att blifva uthväxlade emot de danske fångarne, och att en sådan uthväxling intet måtte ske per auctionem; 5:o att dragonen måtte förhielpas till satisfaction uthaf Bojaren Ugaroff; 6:o att penningarne uthur pricaset måtte uthlefvereras emot mine vexlar, och att jag måtte få vetta, till hvad orter officerarne äre afsände, på det repartitionen däreffter måtte kunna inrättas med mehra.

Som helgen inföll och inga penningar uhr pricaset blefvo aflefvererade, medlertid miseren hos officerarne var obeskrifvelig, därtill med var den wiborgske guarnizonen ansagd, att den skulle blifva bortförd, och de sig beklagade, at deras jämmer var så stor, det man befarade, att åthskillige skulle förfalla i desperation och taga sig oråd före, där de förr afresan intet blefvo hulpne; altså gick jag till Gr. Rehnschiöld at för-

nimma af honom, om han icke med mig vore ense, att man här föruth hos någon köpman uptoge så mycket, att man de mäst nödlidande kunde undsättia, åthminstonne med en månadz underhålld, hvilket sedan kunde betalas af de medell, som tages uhr pricaset, så snart de uthföllo. Han viste sig fuller därmed vara nöjd men sade, att han för sådanne medell, som af köpmän uthtages, intet kunde gå i caution. Jag svarade därpå, att jag icke heller vill honom därom anmoda, medan jag dem allenast på 14 dagar tänkte på min credit att taga till låhns, hvilket jag och kunde få, och kunde de tillika med General-Major Horns vexell betalas af pricaspenningarne. *Han.* Är man säker, att man kan få penningar uhr pricaset. *Jag.* Det lofvas, och sökes vi där om mehra af dem änn vi dem; dock där de skulle slå fel, vet jag uthväg emot begges vår vexell att undfå penningar af köpmän, hvarmed ofvanberörde låhn kan ersättias. *Han.* Jag sluter ingen vexell med någon köpman, medan jag intet vet, huru den skall blifva betalt, i fall statscontoiret den intet förnöjer. *Jag.* Man löper mindre hazard i sådant fall, om man sluter vexell med köpmän änn som med pricaset. Som han intet ville låta sig därtill öfvertala, sade jag till honom, att på det sättet måste jag låta blifva att upläna någre penningar till de nödlidandes hielp, men vore till beklaga, att de gingo i grund. *Han.* Det råder jag intet före. Sedan kom jag till att tala om uthväxlingen emot de danske fångarne och uplas för honom memorialet till senaten, som jag därom tänkte inlefverera. Han tycktes fuller därmed vara ense men sade därhos, att man här så talar, det Hans Zar. Maj:t råder göra med sine fångar, huru honom behagar, ja alldeles att bortskäncka dem, och att vi intet fördenskull hafva fog att tala derpå. *Jag.* Detta är så mycket orimligare talt, som desse fångar intet skänckes bort uthan komma till att uthväxlas emot danske, som i Sverige sittia fångne, och går således intet an gifva oförmögne för friske. Som jag häraf förmärkte, att det talet måtte vara sant som gick, nembl. att Fältmarskalken hade gådt i caution för Lieutenant Feiffs uthlofvade rançonspenningar, moverade jag, huru som någre af generalerne hade varit så obetänkte, att dhe gådt i borgen för en och annans utlofvade summa; men då jag hade föreställt dem, huru illa de däruthinnan hade gordt, och att de därmed handlat det, som lender till förklening af Hans Kongl. Maj:tz höga respect samt till förfång af de qvarblifvande fångar, af

hvilcka dhet samma lärer prætenderas, hafva de deras uthgifne cautioner annullerat genom en skrifft och dem återfordrat. Han teg härtill stilla. Änteligen frågade jag honom, om han ej heller vill gå i borgen för de penningar, som tages uhr pricaset. Därtill han svarade jo, men intet för någon vexell, som gifves till köpmän. Hvarmed jag tog mitt afskiedh.

Som Major Blikert kom till mig och berättade, att han ännu intet hade undfått de gemenas underhålld, uthan att det vore honom lofvat, det sådant skulle ske i dag, bad jag honom intet försumma att därpå drifva.

Dittmar, som till Öfverste Waranitzki blef sänd med memorialet, kom tillbaka med svar, att han ville öfvergifva det i senaten, så snart de kommo tillhopa, men befarade, att det intet lärer ske förr änn 8 dagar här effter. Och som däruthi stodh förmält om de gemenas underhålld, gaf han majoren ordres, att han skulle uhr pricaset uthtaga penningarne och tillställa dem Majoren Blikert.

Som jämmern hos de fångne officerarne begynte blifva så stor, att en och annan dog af hunger, kunde jag sådant älende uthan medlidande intet anse, uthan af mine penningar lefvererade till Krigz-Commissarien Melander 100 rubell att uthdelas ibland de älendigaste, hafvandes han att refundera mig dem samma, så snart penningar i cassan kunde inflyta.

Den 25 Maji. Som en stor del af de gamle fångarne skulle blifva bortförde till en ort, benämd Ivanoseroff, att arbeta på slyssarne och sig beklagade, att man intet ville förse dem med någon skiutz, där dhe dock hade hos sig en hop hafvande qvinfolck och barn; altså skickade jag Dittmar till Knes Gagarin att begära, det de med nödtorfftig skiutz måtte blifva försedde. Han lofvade därom att villia anhålla hos regeringen.

Major Blikert kom till mig och berättade, att de gemene ännu intet hade undfått deras underhålld för innevarande månad. Jag frågade hvad orsaken där till vore. Han gaf till svars, att 100 rubell däraf vore bortstulne hos ryske majoren, sedan han dem hade uthtagit uhr pricaset. *Jag.* Det får han se sig om, fångarne kunna för den orsaken skull intet mista deras underhålld; bad honom fördenskull, att han ville resa till Öfverste Waranitzki och drifva därpå, det fångarne i deras nödh intet längre måtte blifva uppehållne, hvilket han sig påtog att villia beställa. Vidh samma tillfälle bad jag honom berätta, huru som fälltschererne sig besvära, att dem blifver förment

gå uthom stadzporterne, där dock de siuke liggia i Schloboderne, och kunna på det sättet intet komma till dem att dem curera, och att öfversten ville ställa därom andre ordres.

Den 27 Maji skickade jag till Grefve Puskin och lät begära, att jag hos honom måtte få afläggia min visite, i mehning att öfverlefverera till honom ett lika lydande memorial, som jag lefvererade till Öfverste Waranitzki, men befarade, att han i senaten intet vorde insinuerandes. Gr. Puskin lät sig uhrsächta, att honom intet lägligit fölle emottaga min visite den gången; men en annan gång skulle jag den samma få afläggia.

Den 29 Maji kom Öfverste Waranitzki till mig, då jag mig beklagade, att jag så strängt blifver hållen, det jag hvarken får gå uthom muren att taga någon frisk lufft och hafva någon motion, ej heller tillåtes mig att resa till någon af regeringen att andraga fångarnes angelägenheter. Han svarade, att han det samma intet kunde ändra, och frågade, hvem jag hade brukat i förgår att anmäla mig hos Gr. Puskin. Jag frågade, om jag däruthinnan hade illa giordt; jag mente, att ingen med fog kunde förmena mig att andraga fångarnes nödtorfft hos regeringen. Han svarade därtill nej; det får jag intet, utan bör jag hos regeringen allt andraga genom honom. Jag replicerade: på det sättet får jag alldrig svar. Därpå frågade han mig, med hvad fog jag i mitt memorial angifver honom för en och annan egennyttighet, serdeles att han skall taxera fångarne, hvilka komme att uthbytas emot de danske, där han dock därtill alldeles vore oskyldig, och gaf jag därmed nogsamt å daga, att jag vore på honom onder. *Jag.* Ingalunda så. Jag gorde sådant intet af någon kitzlighet, och borde han anse mig af det förståndet, at jag häller hade honom till vän än ovän, medan han i mitt fångenskap hafver öfver mig commendot. Men han måste considerera, att jag är en tiänare af min konung och hoppas intet sittia här en evig fånge uthan snart komma lös, och måste jag nu så handla och omgå med dess interesse, att jag framdeles sådant må kunna försvara; skedde altså detta intet af någon ovänskap till honom uthan att afbörda mig allt ansvar hos min öfverhet i framtiden. Det gordes ingen secretesse af den omrörde taxeringen; därom lupe ett publiqt ryckte, och där han om samma uthväxling med mig hade velat convenierat föruth, hade jag intet underlåtit att visa mot honom den honnetete, att de, som

lös kommit, skulle hafva honom därföre vist en skiälig ergätzlighet, ty det hade jag kunnat göra med godt samvete, medan det hade skedt uthan læsion af min konungz respect. Men detta procedere kan jag intet för godt anse, uthan måste däremot protestera såsom förklenligit för min herre. *Han*. Senaten kan intet finna sig däri, huru jag kommer att prætendera, att man med mig skall conveniera om uthväxlingen. Jag kan ju intet prætendera att vara cammerat med dem, och att de skola därom öfverläggia med mig. De hafva Hans Zar. Maj:tz ordres och dem lära de effterlefva uthan att fråga mitt rådh däruthinnan. *Jag*. Det få de giöra; men de få intet heller förmena mig at effterlefva min herres befallning. Vi förföllo i samma materie i en vidlyfftig disput, och märckte jag däraf, att han var något bekymrat öfver mitt memorial; men jag påstod, att jag därtill hade nogsamt fog. Därifrån kom jag till att recommendera honom fångarnes angelägenheter, bestående i åthskillige måhl, begärandes, att han med så mycket större flit ville drifva på regeringens resolution däruthinnan, som han mig rent uth afsade, att jag intet skulle få resa till någon af dem att sådant andraga. Han lofvade sådant och tog därmed sitt affträde.

Den 30 Maji lät senaten mig vetta, att vi kunde få penningar uth i pricaset. Hvarpå jag straxt skickade Dittmar att förnimma, hvarest man hade att hämta anordningen, hvilken fick till svars, att Gersoff, hvilken är gouverneur öfver det muscowske gebietet, skulle till oss dem uthbetala.

Den 31 Maji skickade jag Krigz-Commissarien Melander till Öfverste Waranitzki att begära anordningen på penningarne, på det han genom våre commissarier måtte kunna låta dem upräkna och sedan emot vår vexell uhr pricaset uthtaga. Öfversten gaf honom par officerare med sig, hvilcka med honom gingo up i pricaset att söka Gershoff. Men som de intet funno honom där, man ej heller viste, huru snart han vorde upkommandes, och förr änn dhet skedde, kunde inga penningar uthbetalas; altså påtogo sig officerarne att resa uth till honom, där han var, till att begära han ville i pricaset upkomma att ställa ordres om penningarnes uthbetalning.

Den 3 Junii blef lofvat, att penningarne af pricaset skulle blifva uthlefverade. Men då commissarierne dit kommo, var skrifvaren intet tillstädes, som dem skulle uthlefverera.

Som några hundrade skulle bortsändas på arbete af de gemene, men de ännu intet hafva fått någon präst med sig, så

skickade jag Dittmar till Knes Gagarin och lät begära, att de intet måtte bortskickas, förr änn prästen följde med. Han lät säja mig, att det intet heller skulle ske.

Den 5 Junii begynte man upräkna penningarne i pricaset.

Den 6 Junii lät jag öfvergifva ett memorial till regeringen på Capitein-Lieutenantens Hieronomus Zeigers ansökning om restitution af 40 rubell, dem en Simon Lange honom vålldsamligen borttagit, men dess hustru sedermehra måst betala, dock af en rysk skrifvare, Akiszoff benämd, hvilken dem emottagit, blifva förhållne, ansökiandes jag däruthinnan, att gouverneuren å orten den samma måtte tillhålla dem att betala.

Den 9 Junii blef ett memorial till regeringen upsatt och Öfverste Waranitzki öfverlefvererat, hvaruthinnan begärtes att få vetta, till hvad orter officerarne äre bortförde och huru många till hvar ort, på det repartitionen dem emellan af penningarne därefter måtte kunna jämkas, varandes oss penningarne af pricaset elliest onyttige. Item afsände jag ett bref till kongl. senaten, hvaruthinnan vi anhöllo om de penningars promte betalning, hvilka vi hafva uptagit uhr pricaset, jemväll om tillstånd att få uptaga mehra i anseende till de fångne officerares uselhet och stora älende.

Den 12 Junii affärdade jag ett bref till kongl. statscontoiret, där General-Major Horns vexell, A:o 1707 uthgifven till General-Major Butterlin, skulle præsenteras till betalning, att den intet måtte varda antagen, emedan General-Major Horn är blefven tvungen de uptagne penningar att återbetala här.

Den 12 Junii. Såsom från dels orter efterrättelse inkom, att de penningar, hvilka vi förledit åhr öfverskickade till officerarne på de andre orterne, till dem ännu intet vore erlagde; altså öfvergaf jag därom ett memorial till Knes Gagarin, hvaruthinnan jag begärte, att han ville ordres låta afgå, att de uthan vidare upskoff måtte blifva till dem erlagde.

Öfversten Waranitzki lät mig vetta, att senaten på mitt memorial hade resolverat, det till de orter, hvarest våre fångne officerare sutte, skulle ordres afgå, att de från hvar ort skulle hitskicka en officerare till att afhämpta de penningar, vi hade dem emellan att uthdela. Item att ordres skulle afgå till voivoden, det han skulle tillhålla Skrifvaren Akizoff att uthbetala till Capitein-Lieutenanten Zeigers de 40 rubell, han honom förhölle, betalte af Simon Langes hustru.

Som de gemene fångarne i Smedgården ännu på fierde månaden intet hafva undfådt något underhålld, ty skickade jag Dittmar till Golowin, som för längst hade undfått senatens befallning att uthbetala det samma till dem, att mana uppå, det de uthan längre upskoff sådant måtte uthbekomma, varandes in till denne tiden förment att få komma uth till honom att drifva därpå. Och tillsade han, att om morgon skulle de det samma uthbekomma, hvilket Dittmar bad, att det måtte ske uthan upskoff.

Den 13 Junii. Till den orten, som ligger i Knes Gagarins gouvernemente, lofvade han, att straxt ordres skulle uthfärdas till voivoden därsammastädes uthan ringaste uppehålld att uthbetala till officerarne de återstående penningar, med förelagde böter, att han det samma för längst intet hafver gordt. Men till Opraxin skickade han och lät honom vetta, att så framt han intet gorde den anstallt, att de, som ännu intet hade undfått deras penningar i dess gouvernemente, ofördröjeligen dem uthbekomme, så ville han sådant angifva hos Hans Zar. Maj:t, då han kunde göra sig försäkrat, att Hans Zar. Maj:t det vorde illa uptagandes.

Den 15 Junii skickade jag Dittmar till Öfversten Waranitzki att förnimma, om och de uthlofvade brefven vore expedierade till alle orter, det visse officerare skole blifva hitsände at afhämta för de öfrige deras penningar; men där sådant redan intet skedt vore, att mana däruppå, det sådant uthan vidare upskoff måtte ske. Han fick till svars, att de äre därmed i värcket, och ville han påminna, att därmed måtte hastas.

Den 16 Junii lät jag inläggia ett memorial till regeringen, hvaruthinnan jag begärte, att de gemene fångarne måtte undfå deras underhålld för junii månad samt det återstående för martii månad.

Item ett annat memorial, hvaruthinnan jag mig besvärade öfver Golowin, i det han med välld åter hade tagit till sig hoffbryggaren ifrån hoffstaten och honom illa och barbariskt handterade med hugg och bojor, villiandes å nyo prässa af honom penningar, innan han honom släpper.

Den 20 Junii skickade jag Dittmar till Öfverste Waranitzki och lät af honom förnimma, 1:o om brefven vore afgångne, att visse officerare skulle få komma hit att afhämpta penningar; 2:do om resolverat vore om de gemenas underhålld för martii och junii månader; 3:o om något svar vore fallit

på mitt memorial, angående hoffbryggaren. Till det första svarade han nej, men att han därom ville påminna; till det andra att resolverat vore, det underhållet skulle utbetalas för junii månad, men ännu intet för martio; till det tredie, at han ännu därom intet hade öfvergifvit mitt memorial uthan låtit Golowin vetta, att han skulle släppa honom lös, elliest nödgades han till senaten därom inlefverera mitt memorial. Dittmar begärte, att han ville drifva på svar öfver allt.

Major Blikert skickade jag effter och bad honom intet dröja att uthtaga penningarne och miölet för de gemene för junii månad; sedan att drifva därpå, det de 31 rubell af majoren utan längre drögzmål måtte blifva betalte för det, som återstår för de gemene för maji månad, hvilcka jag har måst till dem förskiuta. Ytterligare lät jag påminna om de penningar, hvilka pricaset skulle uthbetala, alldenstundh den wiborgske guarnizon skall föras bort och de intet äga att lefva uthaf. Item itererade jag genom ett annat memorial till regeringen min begäran, att en präst måtte afsändas till fångarne i Pereslaw.

Så sände jag och Dittmar uth till Golowin att anhålla om det återstående underhållet för de gemene fångarne i Smedgården, hvilka för handtvärckare brukades, jemväll att påminna om hoffbryggarens lösgifvande. På det förre erhölt han det svaret, att såsom samme fångar vore handtvärckare och hade tillfälle med arbete annorstädes att förtiäna sig födan, så kunde de intet af Hans Zar. Maj:t åthniuta något underhålld änn för de dagar, de arbetade för Hans Zar. Maj:t. Dittmar påstod dock, att de alle dagar uthan åthskillnad måtte det undfå, medan regeringen hade sådant bevilliat; men han nekade absolut därtill, medan de jemväll hade frihet at arbeta för andra, så offta zarens arbete det kan tillåta. På det andra svarade han, att bryggaren vore honom gifven af Fältmarskalken Scheremetoff och vore således hans; fördenskull han icke vorde honom släppandes. Däremot invändes, att han intet borde handtera honom så obarmhertigt och binda honom i bojor, sedan han hade uthprässat af honom penningar. *Han.* Jag har macht handtera honom effter hans förtiänst, förtälliandes vidlyftigt, huru bryggaren och hans hustru sig hade förbrutit; dock där hon sig hos honom inställte, ville han visa, hvadh han för min intercession skull ville göra.

Den 22 Junii skickade jag Dittmar till Knes Gagarin och lät begära af honom, såsom jag sielf intet hade lof att få komma till honom, han intet ville illa uptaga, att jag genom Dittmar detta förrättar. Såsom de wiborgske fångarne äre ansagde att skola här ifrån blifva bortförde, så hugnar mig därvidh, att de äre komne till att stå under dess commendo, hvilken alltid har vist ett christeligit och medlidande hierta hos sig innebo. Och som de vore i ett så älendigt tillstånd förfallne, att några redan af hunger bortdödt, lärandes jämmeren för de öfrige ännu blifva större, sedan de härifrån komma, hvarest de hafva kunnat hafva någon undsättning, där de dock intet vore några krigzfångar uthan hade för sig en ovillkorlig capitulation, men blefvo däremot af denne sidan under hvariehanda prætext anhållne; altså och emedan öfver hela verlden vore brukeligit, det slike personer af den blefvo underhålldne, som dem anhåller, intill dess de ställas på fri fot; ty begärer jag af honom han ville bära försorg för deras underhålld, och intet bortskicka dem så alldeles uthblåttade. Och ville jag vara enskyllat, om de af desperation under vägen toge sig något olofligit före, medan jag sådant föruth varnat.

Den 24 Junii. Som den wiborgske guarnizonen skulle blifva bortförder till Solikamski vidh sibirske gräntzen och alldeles uthblåttad vore af medell, så öfvergafz till Knes Gagarin ett memorial, hvaruthinnan jag anhöllt, att dem underhålld af Hans Zar. Maj:t måtte tilldelas, medan de icke vore fångar uthan hade capitulerat och blefvo anhållne för andre invändningar, kunnandes jag intet tilldela dem något underhålld lika med andre fångar; men fick till svars, att det intet stode i hans macht, elliest ville han gerna göra det samma.

Som det nu var största ömka att påse deras älende, men ännu penningarne uhr pricaset för oss intet vore uthfallne, försköt jag till tvenne månaders underhålld för dem af mine propre medell femhundrade några och fyratio rubler.

Den 25 Junii. Som Doctor Ariskin lät mig vetta, att han ville resa till Pettersburg, och därhos frågade, om jag hade några bref honom att medgifva, så ville han därom beställa; altså recommenderade jag honom till senaten ett bref, hvaruthinnan jag begärer, att man ville promt betala våre vexlar på låhnet uhr pricasen samt tillstädia oss att uptaga flere penningar till de nödhlidande officerares vidare underhålld, och ett annat till statscontoiret att lämna General-Major Horns

uthgifne vexlar till General-Major Butterlin obetalte, alldenstund de här vore af honom förnöjde.

Den 26 Junii lät senaten mig vetta, där jag ville hafva penningarne uhr pricaset, måste jag föruth aflefverera till dem vexlarne, då jag skulle däremot straxt undfå anordning till pricaset om penningarnes aflefvererande. Jag sände fördenskull Krigz-Commissarien Melander up i senaten att visa dem vexlarne men intet afgifva dem, förr änn han hade penningarne i sitt vålld, medan jag befarade, att de däruthinnan skulle villia afkorta någre andre obetalte vexlar. De begärte att få dem af honom i sine händer, men vägrade han sådant att kunna göra för de ordres skull han af mig hade. De lät öfverse vexlarne, om de och vore ställte effter deras behag; och sedan de funno, att på dem intet fans något att säja, låto de mig vetta, att de intet kunde utgifva någon anordning på penningarnes aflefvererande, förr änn de hade vexlarne om händer. Jag nödgades således

Den 27 Junii samtycka, att commissarien måtte aflefverera vexlarne emot anordningen. Och då det var skedt, gick commissarien med anordningen och uthtog penningarne uhr pricaset, hvilket, så snart det var skedt och han var därifrån upgången i pricaset till Toropoff, vistes honom senatens ordres at af samma penningar skulle betalas en Canifers vexell på 500 rubell. Men som krigz-commissarien redan hade undfått penningarne, det de sig intet förmodat, blef det konstlande tillbaka.

Den 28 Junii. Som Major Blikert lät mig vetta, att de gemene fångarne ännu intet hade undfått deras underhålld för junii månad, skickade jag Dittmar till Öfverste Waranitzki att förnimma orsaken sampt mana på, att sådant uthan längre upskoff måtte afföllia. Item om det återstående underhållet för martii månad sampt de resterande 31 rubell för april månad, hvilka hos majoren ännu återstode.

Den 29 Junii. Som Dittmar intet träffade honom hemma, satte jag up ett skriffteligit memorial till zariske regeringen, hvaruthinnan jag först föreställte, huru som de gemene fångarne återstode deras underhålld för hela martii månad, för majo 31 rubell, dem den vachthafvande majoren dem förhöllt, och för denne junii månad, hvilken var förfluten, hade de hvarcken miöl eller en penning undfått, hvilket ju vore ochristeligit; sedan att ordrerne om officerarnes hitsändande från alle orter, där våre officerare sig uppehölle, ännu efter deras

för längst fattade resolution intet vore uthfärdade, och 3:o att wiborgske guarnizonen uthan all undsättning härifrån blefve bortförd, och badh dem de ville dock visa, att de hyste hos sig ett christeligit hierta och hugna mig med en förnöjelig resolution så öfver det ene som andre. Hvar det icke skedde, nödgades jag mig vända med ett underdånigt memorial till Hans Zar. Maj:t och klaga öfver ett så ochristeligit förfarande och skickade Dittmar med det samma till Öfverste Waranitzki.

Den 1 Julii lät Öfverste Waranitzki mig vetta, att Gr. Puskin hade nämdt mig klåckan 4 effter middagen till tima att få komma till honom; det han också hade Fältmarskalken ankundigat. Vidh samma tid kom han till mig att afhämpta oss. Då vi till Gr. Puskin kommo, funno vi där för oss församlade större delen af senaten. De bödo oss sittia hos sig vidh ett aflångt bord, vid hvilket Gr. Puskin intog öfversätet på den ene sidan och Bojar Tikan Nikitowitz vid den andra. Jag sattes hos denne senare, som hade intagit det främsta rummet, och näst mig Fältmarskalken; på den andre sidan hos Puskin satt Knes Dolgarukoi och Plemennikoff och nedan för Fältmarskalken en annan af senatorerne. Så snart vi hade satt oss, blef oss proponerat, huru som Hans Zar. Maj:tz bref vore ankommit, hvaruthinnan åstundas, att Princens af Meliten lik måtte blifva hitsändt. *Jag.* Det lärer förmodeligen kunna ske, när man därom gör ansökning i Sverige. *Puskin.* Men Hans Zar. Maj:t anmodar, att I därom ville skrifva, och förmodas, att man intet lärer sådant difficultera. *Jag.* Vi hafve redan på Zarens af Meliten begäran därom låtit bref till senaten afgå, och göra vi icke heller difficultet på Hans Zar. Maj:tz åstundan att å nyo därom skrifva. *De.* Hans Zar. Maj:t hade uthan någon difficultet aflåtit med all heder Princens af Würtenberg lik till dess furstl. hus, och förmodade man i detta fallet å vår sida samma höflighet. *Jag.* Vi vele därom skrifva och tvifla intet, att det ju lärer bevillias; hvarmed de viste sig väll förnöjde. *Jag.* Som vi nu hafva anhördt deras proposition, så bad jag de ville anhöra mig i det, jag hade dem att föreställa, med lika godhet. *De.* Ja. *Jag.* Först hade jag att besvära mig öfver de gemene fångars illa handterande, i det dem för hela martii månad återstode dheras underhålld, för maji månad en del, och för hela junio hade de hvarcken undfått miöl eller en penning, hvilket ju vore en himmelskriande synd så att låta sina jämnchristne af hunger förgås. *De*

tycktes härvid taga illa vid sig och lofvade fråga dereffter och, i fall sig så förhölle, att de skulle undfå, hvad dem återstode. *Jag.* Sedan har jag att påminna, att de uthlofvade ordrerne uthan längre upskoff måtte afgå till några, att de fångne officerare, som skola hitkomma att för de öfrige afhämta de penningar, man kunde hafva till dem att uthdela, de ledo redan en större nöd, änn man kan beskrifva, och om det längre dröjer, lära de alldeles förgås. De vore så mycket mehr att beklaga, som de icke heller med gement arbete hade lägenhet att förtiäna sig födan, det de dock heller ville göra änn dö af hunger. *De.* De hade för längst gifvit ordres om sådanne brefs uthfärdande och viste intet annat, änn sådant redan vore efterkommit; de ville fråga däreffter, och där de intet vore afgångne, ville de så laga, att det strax skulle ske. För det tredie föredrog jag, hurusom de den wiborgske guarnizonen ärna afsända härifrån till aflägne orter uthan att förse dem med nödtorfftigt underhålld, där de dock allt sitt redan hade förtärt och ingen penning ägde sig vidare att underhålla uthaf. Sådant vore ju ochristeligit; de vore ju inga krigzfångar uthan hade för sig en klar capitulation, men blefvo däremot här anhållne, jag vet intet för hvad invändningar. Jag kunde så mycket mindre bispringa dem, som de intet komma att considereras för fångar. Jag bad dem fördenskull att låta sådant komma hos sig i christelig consideration. *De.* De hade gifvit ordres, att de siöledes skulle undfå underhålld, så länge den resan varar, och sedermehra vore ordres ställte, at de öfver landvägen skole blifva förplägade. *Jag.* Det kan intet vara så, medan jag för par dagar sedan därom inlade ett memorial till Knes Gagarin, under hvars commendo de äre lämnade, och han mig till svars gaf, att han fuller därom hade gordt påminnelse i regeringen men ingen resolution däröfver undfått. De lofvade att villia Knes Gagarin därom beordra.

Däruppå itererade de deras förra begäran angående Princens af Meliten lik. *Jag.* Förmodeligen lärer därmed intet hafvas någon svårighet. Det funne jag dock nödigt därvid att påminna, nembl. där han i Sverige någon gälld hade gordt, att den måtte blifva förnöjd, medan elliest det torde förorsaka någon svårighet i saken. *De.* De kunde försäkra, att fadren därföre vorde dragandes all nödig försorg. Effter allt detta begynte jag med dem en vidlyfftig discurs, så om våre brefs förhållande, hvartill de intet ville finnas förvållande eller brätz-

lige, som om den ringa frihet vi här niuta emot deras fångar i Sverige. Och skilldes vi därmed åth, villiandes intet tillstå, att de hade förbudit oss komma till sig, hvaröfver jag jemväll klagade, säjandes att Öfversten Waranitzki oss det samma hade tillsäja låtit.

Den 3 Julii skickade jag Dittmar först till Knes Gagarin att låta honom vetta, hvad resolution vi i regeringen hade undfått angående wiborgske guarnizonens underhålld. Men contesterade han högt, att han därom af dem inga ordres hade undfått, uthan förmente han i dag med Gr. Puskin att komma till tals, då han honom därom ville påminna, försäkrandes, att honom af hiertat skulle vara kärt, där han sådanne ordres kunde undfå, och att han dem med största plaisir skulle efterkomma. Sedan gick han i Posolski-pricaset och effter regeringens åstundan där öfvergaf det desidererade brefvet till kongl. senaten angående Princens af Meliten lik.

Den 4 Julii skickade Öfverste Waranitzki till mig den vachthafvande majoren med mitt memorial till regeringen, som jag den 29 junii till honom öfverlefvererade, och begärte, såsom majoren sedermehra hade betalt 20 rubell på de 31, hvilka för de gemene för maji månad däruthinnan klagades af honom vara innehållne, att jag fördenskull memorialet ville låta omskrifva och uthsluta min klagan öfver de 31 rubells innehållning. Men svarade jag därtill, att jag det samma ingalunda kunde göra, medan de 20 rubell intet vore betalte, då memorialet öfvergafs; dessuthan återstode ännu 11 rubell, som jemväll böra uthläggias. Sedan beklagade jag mig däröfver, att man mine memorialer så länge hos sig behåller, innan öfversten dem till regeringen öfvergifver, hvilket jag nu kunde märckia vara orsaken, att jag däruppå intet eller sent undfår resolution. Dock som jag i sidsta conferencen med regeringen hade undfått deras tillåtelse att få komma till dem, så offta jag något hade att andraga, så ämnade jag hæreffter intet besvära öfversten med mine memorialers öfvergifvande till honom uthan lärer dem sielf till senatorerne öfverlefverera, och där han detta nu straxt intet öfvergifver, lärer jag icke allenast inlefverera ett nytt memorial, hvaruthinnan jag mig däröfver beklagar, uthan och därhos bifoga en copia af detta. Men ville de hafva ett attestatum, att sedermehra 20 rubell på de 31 äre betalte, kunde de det undfå. De lofvade sådant öfversten att berätta och begärte därhos en upsatz på allt mitt

folck med annotation, hvarest de vore födde, hvilken dem och blef meddelt.

Den 5 Julii skickade senaten effter Krigz-Commissarien Melander att förnimma, hvilcka officerare vi åstundade hit till att afhämta penningarne för de öfrige. Jag lät svara, att det vore bäst, det officerarne å orterne blefvo fritt lämnat sielfva at nämpna, hvilka de förmente sig bäst kunna ombetro denne förrättningen, och bad krigz-commissarien därhos vid det samma påminna så om de gemenes som den wiburgske guarnizonens underhålld, hvilcket de vid sidsta conference uthlofvade skola föllia. Han kom tillbaka med svar på det första, att de vore till fredz medh mitt förslag och ville sådanne ordres låta afgå. Till de andre begge åhrender svarade de, att sådant skulle ske, och upvistes af skrifvaren occasen eller ordrerne på begge delarne.

Moth afftonen sände senaten till mig Skrifvaren Toropoff och lät begära några ändringar i brefvet, som vi hade uthfärdat till senaten om Princens af Meliten lik. Vidh hvilcket tillfälle jag frågade, huru regeringen hade resolverat på mine propositioner, först angående de gemenas underhålld, sedan om officerarne, som från de andre orterne skola blifva hitfodrade att för de öfrige emottaga penningar, och 3:o angående den wiborgske guarnizonens underhålld. Och som jag förnam, angående det första, att man intet något hade resolverat för martii månad, ej heller angående de 11 rubell, den vachthafvande majoren hos sig innehållet för maji månad, ej heller beträffande den wiborgske guarnizonens underhålld, hafvandes allenast bevilliat, att de gemene skulle undfå deras underhålld för junii och julii månad och dhen wiborgske guarnizonen blått erhålla skiutz på vägen, men för det öfrige samtyckt att från hvar ort tvenne officerare skulle blifva hitfodrade; altså fan jag nödigt tillika med brefvet, som jag var sinnat skrifvaren återställa, oförändrat att öfvergifva låta

Den 6 Julii ett nytt memorial om martii månadz underhålld, som återstod för de gemene jemte 11 rubell för maji månad, samt om wiborgske guarnizonens underhålld, besvärandes mig för det öfrige öfver Öfverste Waranitzki, som sent eller aldeles intet till regeringen insinuerar mine memorialer, dem jag är ansagd till honom att öfvergifva, hvaraf händer, att jag ingen resolution på dem erhåller. Men som han skrifvaren effter afftal den dagen sig intet infan, uthan jag

Den 7 Julii blef ansagd att up i senaten återlefverera brefvet effter regeringens åstundan förändrat, fördenskull föranlätz jag opskicka Dittmar med den förklaringen, att jag hade öfverlagt med Fältmarskalken Rehnschiöld, hvad härvid vore till görandes, att vi deras begiäran intet kunde ingå, hälst som brefvet var i favorable termer ställt och inrättat effter det afftal, som i conferencen var gordt. Och angående den första förändringen, så ville man uthsluta de orden *i Hans Zar. Maj:ts nampn*, hvilket oss dock blef sagdt och vi fördenskull hafva i brefvet låtit inryckia. Sedan beträffande den förändringen eller tillsatzen vid slutet, nembl. i fall liket intet skulle aflåtas, så lära vi därföre hårdare blifva handterade och hållne, så vill det oss intet anstå föruth öfver oss att publicera en slik dom, uthan vore nog då, när man ville exequera den samma på oss, att vi däremot protesterade, visandes vår oskulld. Men som regeringen intet var tillsammans, sökte Dittmar brefvet jemte sådan förklaring och mitt memorial till honom öfvergifva, som dock vägrade så det ene som andre att emottaga uthan förviste honom därmedh till Gr. Puskin, hvilken nästkommande måndag vore förväntandes hit i staden. Dock förmente han, att vi intet gorde väll, i det vi oss därtill intet beqvämade.

Den 10 Julii kom Öfverste Waranitzki till mig och lät förnimma, om vi hade ändrat brefvet. Jag svarade därtill nej, och att jag intet såge, huru man kunde det af oss prætendera; vi hade det inrättat så favorabelt, som man kunde begära. Och hvad den första påminnelsen vidkomme, där man säger, att det vore oanständigt, det vi satt, att regeringen i Hans Zar. Maj:tz nampn oss bedit, så finnes sådant intet, och kan det ordet i tyskan *verlanget* intet dithän uthtydas, det hvar som förstår tyska språket lärer kunna intyga, och vore jag så länge brukat i ministeren, att jag väl viste bruka anständige ord. Vidh den andra påminnelsen recapitulerade jag, hvad jag Dittmar befallt tillförende föredraga i senaten, och lade ännu detta därtill, att om deras alfvar vore få liket aflåtit, så skulle de intet påstå denne tillsattzen, medan jag kunde försäkra, att Hans Kongl. Maj:t ju vore så måhn om sin höga respect som Hans Zar. Maj:t om dess, och att min herre genom hot intet läte af sig något påcka; med gode ord kunde man änteligen obtinera något, men sättes detta hotet härvidh, försäkrar jag, att liket intet lärer aflåtas, som elliest skulle väll ske. Öfversten Waranitzki disputerade däremot länge, säjandes sig vara

af senaten afskickat, som alldrig kunde tro, att vi däruthinnan lärer göra någon svårighet. *Jag.* Som det första intet hade stort att betyda, så ville jag däröfver vidare conferera med Fältmarskalken; men det senare afsade jag platt, de måge med oss göra hvad dem behagar. Med detta svaret gick han op i regeringen, och jag skickade Dittmar till Fältmarskalken att förnimma, om han med mitt uthlåtande vore nöjd. Som Dittmar kom tillbaka med svar, att Fältmarskalken intet betänkiande fan att samtycka, det i stället för det ordet verlanget ju måtte sättias *in nahmen Jhro Zar. Maj:t unss ansagen lassen;* alltså vardt brefvet däreffter inrättat och Dittmar därmed upskickat i senaten, varandes Fältmarskalken för det öfrige väll nöjd med det jag öfver den andra puncten hade föreställt.

Den 12 Julii blef den wiborgske guarnizonen förd på strutzerne att vidare bortföras. Och som jag förnam, att de i denne store hetan blefvo trångt inpackade och därhos rude handterade; ty reste jag till Knes Gagarin och af honom begärade han ville hafva medömkan med detta folcket, och det så mycket mehr, som de intet vore några krigzfångar, och förordna för dem flere strutzer, medan de med många hustrur och små barn vore så trångt förlagde, att i denne hettan de lätteligen af siukdom kunde blifva anstuckne och bortdö, och sedan att de ju förr ju heller måtte härifrån afsändas, där så änteligen skall vara, medan de af stilla liggiande på strutzerne mycket incommoderades af hetta. Han tillsade mig flere fartyg och försäkrade, att de intet skulle blifva uppehållne. Sedan föredrogh jag, hurusom den capitenen, som fått commendo öfver dem mächta rude hade handterat Öfverste Stiernstral, i det han fördt honom neder till vatnet och undsagdt, att han ännu värre ville honom handtera, så snart han finge honom om bord, och begärte därhos, att han måtte för det, som skedt vore, blifva straffat samt förmant vidare att innehålla med sådant och bemöta hvar och en höfligen. Knes Gagarin viste sig häröfver mycket otålig och yttrade sig, att han fuller intet kunde straffa honom för det, som begånget var, innan de kommo på strutzerne, medan capitenen ändå intet stod under hans commendo; men så försäkrade han, att capitenen skulle strängeligen blifva ansagd att ställa sig beskedelig, och på det man kunde vara så mycket mehr därom försäkrat, lofvade han medgifva en annan, om hvilcken han kunde göra sig försäkrat, at han till nöje vorde dem gåendes till handa, så att capitenen

allenast skulle hafva till att säja öfver vackten, men denne senare öfver guarnizonsfolcket. Jag badh honom ytterligare, att han intet ville förgäta ställa därom ordres; han räckte mig hand därpå. Och då jag honom vidare recommenderade manskapet, när de komma i dess gouvernemente, svarade han mig, att jag sådant snart skall erfara uthaf deras egne berättelser. Däruppå kom Knes Gagarin att tala om det stratagema Knes Dolgrukoi har brukat att göra sig lös dess fångenskap. Jag svarade därtill, att jag fuller intet kunde vara till fredz med det, som skedt vore; men så vore jag dock gladh, att han kunde troligen berätta, huru deras fångar i Sverige blefvo hållne, och därigenom så mycket uträtta, att vi måge åthniuta samma frihet. Och som bem:te Dolgarukois broderson, hvilken jemväll sitter i senaten, tillkom; ty begynte jag fortfara att besvära mig öfver de chicaner och uptåg Öfversten Waranitzki brukar med oss, och att oss ännu blifver förment att komma till senatorerne och klaga vår nödh. Han lofvade därpå bättring.

Den 13 Julii inkom Major Blikert med berättelse, att de gemene för junii och julii månader hade uthfått miölet, och att lofvat vore uthaf Öfverste Waranitzki, det de i dag skulle uthbekomma penningarne. Jag bad honom drifva därpå, men där det intet skulle ske, att angifva sådant i senaten och anhålla, att de måtte extraderas.

Den 14 Julii. Som vid den wiborgske guarnizonens nederbringande till strutzerne Öfverst-Lieutenant Stobei fru med barn bortkommo, så blef däraf ett stort allarm, villiandes ingen därtill vara skyldig.

Den 19 Julii. Som den wiborgske guarnizon intet underhålld meddeltes, tilldrog sig, att därunder en och annan officerare stack sig undan, intet villiandes afvachta den miseren, som af underhålletz utheblifvande vorde entståendes. Det samma skedde jemväll under de gemene, alldenstund deras underhålld orichtigt uthföll.

Den 25 Julii skickade senaten till mig och lät begära, som Knes Dolgarukoi hade gort sig sitt fångenskap fri och vore hit ankommen, att jag de vexlar, hvilka voro inrättade på honom angående dhe penningar, vi hade uthtagit uhr pricaset, nu mehra ville ändra och inrätta på Knes Trubetzkoi, hvartill jag bejakade och skickade Dittmar med de förändrade vexlar

Den 26 Julii up i senaten, som viste sig därmed vara förnöjde.

Den 4 Augusti skickade Knes Gagarin till mig och lät mig vetta, att han trenne af de fångne trumpetare ville taga med sig bort till Sibirien. Han kunde väll göra det samma uthan att låta mig därom ett ord veta; dock ville han det intet göra af civilitet för mig men försäkrade därhos, att de väll skulle blifva underhållne, och att de med honom skulle i vinter komma tillbaka. Öfverste Waranitzki hade tillsändt honom trenne af konungens trumpetare, men ville han dem intet taga effter de vore af hoffstaten. Som jag häremot intet kunde uthrätta, har jag måst det låta så passera.

Dito. Effter 14 dagars förlopp, sedan kongl. senatens bref till oss så länge hade legat i pricaset, oachtadt vi alla dagar anhållit att få dem uth, blifva mig allenast några däraf tillställte, nembl. ett angående Secreterarnes Cederhielms och Dübens uthväxling; ett angående General-Major Clotz uthväxling; ett angående Knes Dolgarukois klagan, att vår vexell till honom förledit åhr utgifven på penningar, dem vi till fångarnes förnödenhet uthtagit, i rättan tidh i Sverige intet vore betalt; ett angående medlen, som i Sverige vore samlade till fångarnes vidare underhållande, och ett, hvaruthi begäres effterrättelse, hvad zariske ministeren hade svarat uppå de propositioner, som af senaten gordes i deras bref af den 5 decembr. a:o 1710. Och som detta synes oss villia tilläggia någon skulld, som skulle vi i rättan tidh intet besvarat på det oss varit committerat, så måste jag till vår exculpation här andraga, först att vi straxt öfver kongl. senatens till oss ankomne bref af den 4 novembr. 1710 inlade vårt memorial till zariske ministeren och en afskrifft däraf tillskickade kongl. senaten, varandes intet genom vårt förvållande händt, att där med så långt blifvit uthdragit, i det vi intet något kunde göra därtill, förr änn vi brefvet fingo om händer. Och mellan de brefven, som Grefve Stromberg öfverbrackte, och detta, föreföll intet att berätta, blifvandes Gr. Stromberg af oss fullkombligen före dess afresa underrättat om allt, och tviflar jag intet, där han det samma troligen i kongl. senaten hade förebrackt, att ju General Weides uthväxling emot honom hade blifvit tillbaka, hvilken oss intet ringa surprennerade, då vi, kommande till Muscow, honom här för oss funno. Hvad kongl. senatens bref till oss af den 5 decemb. 1710 vidkommer, så blef det samma oss först inhändigat här i Muscow, då vi andre dagen däreffter inlade till ministeren ett memorial, enligit med det

samma, och intet försummade dag från dag att drifva på svar därå, hvilket oss alltid blef lofvat men intet effterkommit, uthan reste ministeren med Hans Zar. Maj:t bort uthan att meddela oss något svar. Jag hade fuller straxt därpå jemväll sådant kongl. senaten tillkänna gifvit; men som jag nogsamt såg, där brefvet hade blifvit inrättat effter saksens rätta beskaffenhet och med posten afsändt, att det skulle hafva blifvit beliggiandes och det ryske fruentimbret, som hade fått förloff att resa till Sverige, och taga med sig någre af våre officerare, stode på resande fot, opsköt jag svaret därtill i mening att med samma lägenhet kunna göra det fullkomligare. Dock som bem:te officerare gorde svårighet att villia emottaga något bref till senaten af fruchtan att blifva visiterade och därföre qvarhållne; ty nödgades jag munteligen att underrätta dem om ett och annat med ordres sådant troligen till kongl. senaten att berätta, hvilket jag och vill förmoda, att de läre effterkomma. Vidh samma lägenhet blef mig och tillställt Kongl. Rådetz Gr. Nierots skrifvelse af den 18 martii 1711, hvaruthur jag fick förnimma, hvad anstallt var gord å vår sida till uthväxlingen, hvaraf jag vidh tillfälle lärer vetta mig att betiäna.

Den 6 Augusti. Som någon tid förlopp, innan commissarierne effter mine ordres hinte till ända med liquidationen öfver de gemenas underhålld ifrån februarii, då de kommo att stå under senatens omvårdnat, så kunde jag intet förr änn denne dagen inläggia ett memorial till senaten, hvaruthinnan jag först anhöllt, att hvad som ännu effter samma liquidation återstod måtte uthbetalt blifva; sedan, som orderne om officerarnes afskickande från de andre orterne till att afhämpta penningar ännu intet utfärdade vore, at sådant uthan längre uppehålld måtte ske, medan officerarne elliest alldeles underginge; 3:o om något manskapz underhålld, de där arbeta i smedgården och hos en bojar men intet åthnöto deras richtige underhålld.

Den 9 Augusti besvarade jag kongl. senatens bref till mig om det hopp mig däruthinnan gafs att få commendera medell till de nödlidande officerares underhålld och lät därhos vetta, at kongl. statscontoirets credit hos köpmännerne här vore så alldeles förfallen, att ingen därpå ville låta afföllia en altin, hvilket mig engelske consulen lät svara.

Den 14 Augusti. Som de gemene fångarne, hvilka arbeta vid Woronitz lät hit veta, att de af 5.000 man intet mehra vore öfrige änn 1,800 man, och vore de öfrige dels af hunger, i det de intet om månaden mehr änn en matta miöl på fyra man, dels af alltför starckt arbete, hvartill de tvingades, bortdödde; altså lade jag därom ett memorial in till senaten och begärte för dem rummare underhålld och lindring i arbetet, skickandes därmed Dittmar till Öfversten Waranitski med begäran, han ville det till senaten öfverlefverera.

Den 15 Augusti reste Knes Gagarin bort härifrån, som sades, till Sibirien.

Dito lät Öfverste Waranitzki försäkra mig, att brefven vore utfärdade om officerarnes hitsändande att afhämta penningar för de öfrige fångar.

Den 17 Augusti skickade jag Dittmar till Öfverste Waranitzki och lät först påminna om svar på mine memorialer; 2:o att de återstående kongl. senatens till oss ankomne bref uthan längre uppehålld måtte extraderas, och 3:o att förnimma om man flere penningar kunde undfå uhr pricaset. Han gaf till svars på det första, att memorialerne vore fuller föredragne, men ännu intet svar därpå följdt af orsak, att Puskins opasslighet ännu continuerade, medlertid företoges intet något serdeles i senaten; dock blef Dittmar varse, att han ännu hos sig hade behållit mitt memorial af den 6 augusti. Till det andra svarade han, att han ännu om de återstående brefven intet hafft tillfälle att tala med Secreteraren Schaffirov uthan lofvade ännu i dag därom villia beställa. 3:o öfver penningarne begärte han, att ett memorial måtte blifva inlagdt i regeringen.

En stund däreffter skickade Öfverste Waranitzki sin major till mig och lät mig vetta, att han mitt sidste memorial hade föredragit i regeringen, och att där uppå vore resolverat, det de, som arbeta vid Woronitz häreffter richtigt skulle uthbekomma deras underhålld, så mycket som Hans Zar. Maj:t dem bestode, och att det vore osanning, som dem är blifvit svarat, nembl:n att de voro till den ändan ditsände, det de alle skulle förgås.

Den 22 Augusti lade jag ett memorial in till senaten, hvaruthinnan jag begärte till att få vetta, om man kunde mehra penningar emot vexell på statscontoiret undfå här uhr pricaset. Vidh hvilket tillfälle jag i föllie af statscontoirets bref till oss

af den 20 januarii lät vetta, att General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi obefogat från Sverige har sig besvärat, att statscontoiret har förvägrat till att villia betala dhen vexell, hvilken man förledit åhr till honom uthgaf emot här undfångne penningar uhr pricaset.

Den 24 Augusti kom Öfverste Waranitzki till mig, då jag honom påminte om svar på mine memorialer men i synnerhet, att jag måtte erhålla svar på min begäran att bekomma penningar uhr pricaset. Han svarade därpå, att han ännu intet hafft tillfälle insinuera det i senaten uthan ville tillse, om det kunde ske om morgon. Jag for fort och sade, att jag ville visa honom uhr de ankomne brefven uhr Sverige, det de ryske fångarne där blifva mycket civilare handterade änn vi här, tog därmed fram Grefve Nieroths bref till mig och upläste för honom den passagen, hurusom vidh deras generalers och flere officerares affärdande till Finland af senaten icke allenast vore i befallning gifvit, att dem all höflighet öfver allt skulle ertes samt de niuta fri skiutz både för sine personer så väll som och för deras bagage, uthan och resolverat, oachtadt deras creditorer anhöllo om arrest på dem, till dess de betalt deras skulldh, det skulle de få afresa dels emot, dels uthan caution. I det stället förfore de här på det strängaste med dhem, som vore något skylldige, andragandes till exempel General-Major Horn, hvilcken de hållit under en skympfelig arrest för General-Major Butterlins obetalte vexell, ehuruväl han hafft största skähl att vägra betalningen här. Han invände, att den civilité, senaten i detta fallet vist, vore extraordinaire, medan öfverallt så förhölles, att fångarne deras gälld borde betala, innan de gofves lös, och lärer sådant vara skedt på min och Gr. Rehnschiöldz grefvinnors förspråk. *Jag.* Jag lämnade det där hän. Men som Hans Zar. Maj:t åthskillige gånger hade låtit oss försäkra, ja och sielf gordt det, att samma höflighet, som dess fångar i Sverige vederfors, skulle och oss här vederfaras, så hade vi förmodat fast annat, änn det som sker. *Han.* Jag hade fuller ordres sättia General-Major Horn i svårare arrest änn som skedde, men för den vänskap skull jag har för honom lindrade jag den samma. Jag tackade honom därföre, och berömde hans erviste höflighet men hade så mycket större orsak att besvära mig öfver dess befehlhafvares hårdhet. *Han.* Jag är intet belåten med Edert beröm. Som jag klagar öfver honom i ett mitt memorial, så har senaten kommit i de tankar,

att det vore af mig skedt af samnadt råd med honom, och att vi förstode oss väll med hvar annan. *Jag.* De göra honom stor orätt, ty jag har als ingen orsak att berömma honom för någon civilité. Vi blifva på allt sätt hårdt handterade. Vi måste från Pettersburg icke allenast betala skiutzen för vårt medhafvande bagage uthan och för våre personer; bad honom medlertid snart att skaffa mig resolution, om man kan få penningar uhr pricaset. *Han.* Huru mycket begäre I? *Jag.* Kunde vi få 8 à 9,000 rubell vore väll, medan jag väl vet, att svårt vill falla till att få mehr, sedan de fått lös större delen af deras fångar; därtill med hade Knes Dolgarukoi bortpracticerat sig med en stor svarm. Jag frågade honom, om vi intet kunde få uth de återstående brefven från kongl. senaten, hvilcka redan i pricaset legat öfver en månadz tidh. Han svarade, att han intet kunde vetta, hvarföre de anhölles; kan hända, att däruthinnan något vore omrördt, som löper emot Hans Zariske Maj:tz interesse. *Jag.* Lät så vara, så böra de därföre intet anhållas. Vi kunne intet därföre skyldige anses, och om de emot kongl. senaten sådant skulle villia ifra, läre de litet sådant achta. *Han.* Jag tycker man kunde, hvad anstöteligit är uthstryka; det viste han förr vara practicerat. *Jag.* Är det privata bref, lämnar jag, att sådant låter sig göra. Men intet går det an med öfverhetens och kongl. senatens bref, som öfverhetens ställe i dess frånvaru förträder; de måste uthgifvas ostympade. Han lofvade påminna om deras uthlefvererande. Jag bad honom därom, medan vi elliest kunde förfalla i det omdöme hos kongl. senaten, att vi försummade besvara deras bref, det vi dock intet kunde göra, så länge vi intet undfingo dem. Jag frågade honom ytterligare, om brefven vore afgångne angående officerarnes hitsändande att afhämta penningar. Han försäkrade sådant vara skedt.

Den 26 Augusti. Som Öfverste Stiernstral från Columna lät mig vetta, att de vachthafvande ryske officerare dem af wiborgske guarnizonen illa bemötte och med hugg och slag öfverföllo, jemväll att de af hunger snart till desperation vore brachte; så öfvergaf jag därom ett memorial till senaten åth Öfverste Waranitzki och bad, att bem:te officerare för det öfvervålld, de redan föröfvat hade, måtte afstraffade blifva sampt ordres ställte, att guarnizonens ledamöter här effter honnettare måtte blifva hanterade och dem deras underhålld varda tilldelt. Han lofvade det att villia föredraga.

Den 27 Augusti. Som Knes Dolgarukoi sielf är en cautionist, där Majorerne Straus och Pijhl intet skulle blifva uthväxlade emot Secreterarne Cederhielm och Düben, hvartill de sig reverserat, så skulle de sig ovägerligen åter i Sverige i deras fångenskap inställa, men sådant intet till datum hvarcken på det ene eller andre sättet är skedt, fördenskull och kongl. senaten uthi dess till oss ankomne skrifvelse af den 5 junii innevarande åhr oss committerar hos zariske ministeren att påstå ett dhera; altså fann jag nödigt öfversättia samma bref på ryska och det samma medgifva Secreteraren Cederhielm, som i andre åhrender var fordrat till bem:te Knes Dolgarukoi, till att öfverlefverera det åth honom och därhos begära, som han hade bästa kunskapen om saksens sammanhang och vore en cautionist för förberörde majorer, det han ville därpå drifva, att anten det ene eller andre måtte ske och dessmedelst honorera dess caution. I lika måtto, som han lät mig anbiuda, det jag af honom här kunde undfå 4,000 rubell emot vexell på Stockholm, men ville han intet vetta af kongl. statscontoiret; ty lät jag genom Cederhielm honom vetta, att han ingen fara lupe med vexelens dragande på kongl. statscontoiret, medan jag hade bref ifrån det samma, att penningar stode i parat, och således kunde säkert draga på dhem vexell.

Den 29 Augusti brackte mig Secreteraren Cederhielm från Knes Dolgarukoi det svaret 1:o angående den vexell, han åstundat göra med mig åth Sverige, att han den samma intet kunde emottaga på kongl. statscontoiret på annat sätt, änn om jag ville därjemte reversera mig att blifva dess man för all den skada, som han kunde få till prætendera effter vexellstil för den tiden, som penningarne blefvo obetalte öfver förfallodagen, men uthom en sådan försäkring ville han allenast handla med mig en particulier; 2:do tog han emot translatet af kongl. senatens bref om Secreterarnes Cederhielms och Dubens uthväxling emot Majorerne Pijhl och Straus och lofvade samma sak villia understödia, när han får tillfälle därom att tala medh Hans Zar. Maj:t; 3:o berättade han, hurusom han varit upkallat i zariske senaten till att gifva uplysning öfver de här i pricasen förledit åhr uptagne och till de ryske fångarnes behof på kongl. statscontoiret assignerade penningar, effter som jag till föllie af kongl. senatens bref i mitt memorial påstådt dem hafva blifvit promt betalte. Och kunde han intet underlåta att gifva mig om beskaffenheten därmed följliande uplysning,

nembl. att samma penningepost fuller vore betalt, men hvarcken promt, ej heller utan skada och afgång; ty först hade han fåfängt i tre månaders tid anhållit om betalningen i Stockholm och alltid blifvit afvist, ja dess uthsände öfverstar till Gr. Wrede ibland med den nesa och vidrighet, att man sagt sig villia låta föra dem på dörren. När han sedan för pestens skull måste resa bort och likväll ej kunde lämna de nödstälte fångarne hielplöse, nödgades han på interesse hos Hillbrand upläna 2,000 rdr. Sedermehra solliciterade han ännu tre månader om betalningen i Örebro, och då han uthi uthväxlingzährendet emot Gr. Rehnschiöld skulle blifva bortsänd, föreställte han sig ej kunna begifva sig derifrån, innan fångarne blifvit förnöjde, och erhöllt han fuller änteligen betalningen, dock halfparten eller större delen i kopparpenningar, hvarå han förmente sig snarare kunna hafva avance änn skada, där han hade dem i Stockholm bekommit. Men där å orten hafva fångarne mist på hvar rdr 2 a 3 öre sölf:mynt, och således både måst vänta länge, innan de kommit till deras förnöjelse, som och därigenom att lida brist och afsaknad.

Den 4 Septembr. öfvergaf jag till Öfverste Waranitzki ett memorial till zar. senaten, hvarutinnan jag föredrog den hårdhet, som föröfvades emot åtskillige fångne officerare, de där till Sibirien blifvit bortförde, visandes af Gr. Nieroths bref till mig, att de ryske fångarne i Sverige fast annorlunda blefvo handterade. Och som våre officerares älände förnämligast entstod däraf, att man intet kunde få några penningar till dem, så badh jag, att senaten för Christi skull ville låta sig sådant vara om hiertat.

Dito inlade jag ett annat memorial: Som våre gemene fångar af kläder alldeles vore afsletne i Hans Zar. Maj:tz arbete och kiöllden infaller, den zariske senaten fördenskull ville ställa den förordning, att de måtte blifva beklädde, hvilcket vore vederfarit Hans Zar. Maj:tz fångar, det Knes Dolgarukoi lärer kunna besanna. Dess uthan androgz jemväll därutinnan ett och annat moment om några gemene fångars underhålld och deras lösgifvande, som sutto incarcererade.

Den 5 Septembr. bracktes mig från engelske Consulen Godvels ett bref från Grefve Posse, hvarutinnan låg en doublet af kongl. senatens bref till mig och Gr. Rehnschiöld, att man hade till att låta zariske ministeren vetta, det alldenstund för detta vore hitsänd från Sverige en rysk capiten, vid nampn

Sokolnikoff, att uthväxlas emot Lieutenanten Arvid Posse, hvilcken jemväll hade gifvit från sig dess revers, i fall han här intet kunde förmå Hans Zar. Maj:t till att bevillia till samma uthväxling, så skulle han sig åter inställa i sin förra arrest, ty kunde ingen annan lösgifvas för Arvid Posse, uthan vorde man honom behållandes qvar, så vida capitenen sig åter intet inställte; brefporto kostade 20 d:r sölfverm:t.

Den 7 Septembr. låto vi inlefverera ett memorial till zariske senaten i föllie af kongl. senatens till oss ankomne skrifvelser angående Secreterarnes Cederhielms och Dübens sampt Lieutenantens Gr. Posses uthväxling.

Den 12 Septembr. Som de gemene fångarne, mehrendels siuke och förlammade, sig beklagade, att de med hugg och slag till odrägeligit arbete blefvo tvingade hos Hans Zar. Maj:tz syster Princessan Natalia, så inlade jag därom till henne ett memorial och begärte, att de årklöse för slikt svårt arbete måtte blifva förskonte och de öfrige till lindrigare blifva hållne.

Dito besvarade jag i mitt nampn allena åthskillige kongl. senatens bref, alldenstund G. R. intet var nöjd medh det, som upsatt var, uthan hvad den reversen angick, som ministeren af honom prætenderade och där uthi bestod, att han skulle förplichta sig, så framt han ville slippa lös på parole, det han *under varande krig* intet ville tiäna emot Hans Zar. Maj:t och dess allierade, ville hafva satt *under varande permission*, hvartill jag intet kunde bevillia, effter som sig annorlunda förhölle och sålunda, som jag hade upsatt. Jag bödh till inrätta brefvet effter dess påstående och underskref dhet cum reservato ut in diario, men vedersakade han det på det sättet att underskrifva; fördenskull jag nödgades allena att skrifva.

Dito skickade zariske senaten till mig och lät mig vetta, att de hade inhämptat ammiralitetz-pricasets berättelse i Woronitz öfver den klagan, som de gemene fångarne, hvilka där på arbete brukas, hos mig fördt öfver deras hårda tractamente och slätte förplägning, och fådt svar, att de en slik klagan obefogat föra, medan de ett rikeligit underhålld tillika med beklädning åthniuta.

Den 13 Septembr. Som de fångne officerarne i Wenowa sig beklagade, att de mächta slätt vore inqvarterade och därjemte illa bemötte, sökiandes att blifva därifrån till en bättre ort transporterade; altså inlade jag därom ett memorial till zariske senaten.

Dito afskickade jag ett memorial till Knes Gagarin, hvaruthinnan jag månde begära, det alldenstund de fångne officerarne i Soliwecheotzkoi sig beklagade, att dem ännu 100 rubell återstode på de penningar, man dem förledit åhr genom honom tillskickade, han fördenskull ville de ordres ställa, att de dem uthan vidare uppehålld måtte bekomma.

Den 19 Septembr. berättade mig Major Blikert, att mitt memorial till princessan hade hafft den värckan, det 46 de mäst förlammade och 6 underofficerare hafva sluppit arbetet och de öfrige med lindrigare arbete blefvo belagde.

Den 20 Septembr. Som mig blef berättat, att några af de gemene vore illa inficerade af frantzoserne och ingen hade, som sig lät om dem vårda, så skickade jag efter Feltcheren Hempelman, medan 2:ne därunder vore af lifregementet, och honom föreställte, att intet väll vore det man folcket af vårdzlöshet lät förgås. Han invände däremot, att han ingen frihet hade till att komma till dem, och att de dessuthan borde förläggias a part och af någon viss tillförordnat skötas. Jag befallte honom fördenskull han skulle tillse, hvarest han i negden kunde få för dem en stugu till hyra, så ville jag icke allenast betala hyran uthan och medicamenterne, ved och den, som dem upvachtade, och så snart han lät mig vetta, at han därmed vore richtig, ville jag skaffa honom lof af öfversten, att de skulle få flyttia där in.

Den 22 Septembr. Såsom jag fann, att det var fåfängt vänta effter penningar uhr pricasen, medan jag dageligen blef afspisat med dilatoriskt svar, kiöpmännerne icke heller ville förstå sig att uthgifva några penningar på vexlar till statscontoiret, älendet medlertid hos officerarne växte så högt, att man såg deras undergång för ögonen, där de intet snart undfingo hielp, och hvad i cassan var intet förslog vidare öfver allt änn till två månaders underhålld, hvarföre intet meriterade, att fordra hit visse officerare ifrån de aflägnaste orterne, alldenstund de redan föruth vore mehra skyldige änn ett så ringa sig bedrog; ty skickade jag Krigz-Commissarien Melander till Gr. Rehnschiöld att föreställa honom allt sådant och af honom förnimma, om han icke jemte mig skulle villia engagera sin propre credit hos consulen på 9000 rubell, ifall kongl. statscontoiret icke præcise vid förfalledagen skulle villia betala dem, att då vi af våre propre medell dem erlade, på det de nödträngde, som ännu ingen hielp undfått, måtte kunna

blifva hulpne med 4 månaders underhålld, men de, som redan det samma hafva erhållit för 2 månader allenast, måtte det undfå ännu för 2 månader, alldenstund det förra redan vore förtärt.

Den 24 Septembr. brackte Melander mig det svaret, att så vida jag kunde få någre penningar uhr pricaset, så ville fuller Fältmarskalken tillika med mig därföre gå i borgen, men hos ingen köpman, medan han ingen uthväg viste, huru det skulle blifva betalt, om statscontoiret sådant difficulterade.

Dito berättade mig Melander, att engelske consulen hade sig uthlåtit till min begäran att undfå af honom 9,000 rubell emot vexell på statscontoiret, dock med sådan condition, ifall statscontoiret innom förfalledagen dem intet betalte, så skulle min hustru dem inom terminen förnöja, att han för ingen del därtill kunde bevillia, och vore vexelen redan så högt stegen, att han långt under alpari den intet nu mehra kan sluta; därtill med vore all correspondence här emellan och Pommern samt Sverige alldeles hämmad, så att han inga penningar kunde därifrån bekomma. Jag nödgades fördenskull därvidh låta bevända.

Dito. Från pricaset undfick jag änteligen effter långt klämtande det svaret, att som de intet för sine fångar behöfde vidare någre penningar, så kunde de icke heller låta mig någre bekomma.

Den 25 Septembr. Som Hempellman kom med svar tillbaka, att han hade fått hyra en stugu à 50 copek om månaden för de inficierade, hvilka vore 4 till talet, nembl:n 2 af lifregementet, en af Öfverste Gyllenstiernas dragoner och en corporal af General-Major Cruses regemente; alltså lät jag tillställa honom nu i förstonne tre rubell till att betala därmed hyran, ved, lius, medicamenter och hvad som behöfdes till deras rummare förplägning.

Den 5 Octobr. inlade jag ett memorial till zariske senaten, hvaruthinnan jag androg, 1:o hurusom man i Galitz och däromkring tvingade de understuckne fångarne att låta sig omdöpa, och bad, att sådant måtte förbiudas såsom löpande emot Hans Zar. Maj:tz förbudh; 2:do såsom trenne officerare därsammastädes vore så skamligen bestulne, att de kommit om all deras ägendomb och de kunde uthvisa, hvilka det samma hafva begådt, men voivoden där å orten intet ville förhielpa dem till deras rätt, att senaten ville ställa därom behörige

ordres; 3:o att Lieutenanten Skog, hvilken var oskylldig till den olägenhet, hvaruthinnan den vachthafvande officeraren honom brackt och fördenskull hölles sluten i järn, måtte därifrån entledigas och de andre för sitt otillbörlige comportemente behörigen afstraffas; 4:o att dhe officerare, hvilka från aflägnare orter vore hitfordrade att afhämpta penningar för de öfrige, intet här måtte uppehållas uthan härifrån uthan uppehålld befordras; 5:o att de 14 officerare af wiborgske guarnizonen, hvilka af den vachthafvande officeraren blifvit nödtvungne att sticka sig undan men under vägen blifvit ertappade och nu förvaras slutne i järn i Wolodimer, måtte lösgifvas och till de öfrige af guarnizonen släppas samt att dem, såväll som de öfrige af samma guarnizon, deras underhålld af Hans Zar. Maj:tz cassa måtte tilldelas, på det ingen af dem må blifva nödtvungen at skrida till dylike extremiteter.

Den 12 Octobr. Som General-Majorerne Creutz, Cruus, Roos och Hamilton sig beklagade, at de för åthskilligas vexlar gådt i caution, hvilka med protest äre tillbaka komne, blifvandes de mante till att betala så vexlarne som skadeståndet och därigenom vår samtligas credit alldeles förföll, så att nu mehra fast ingen ville med oss sluta vexlar; altså lät jag på deras instländige begäran bref afgå till kongl. senaten, hvarutinnan jag månde anhålla, att för samma elacka påfölgd dhe ville tillhålla dem, på hvilka vexlarne vore dragne, icke allenast betala sielfve vexlarne uthan och skadeståndet. Dessuthan som Creutz och Roos för en lång tid sedan och i min frånvaru i Pettersburg af officerarnes lamentationer äre blefne nödsakade att uptaga och under dhe nödlidande officerarne uthdela 583 rubell uppå en vexell à 40,000 rdr söllfrm:t, som de samma gång månde draga på kongl. statscontoiret men sedermehra intet hade förnummit, att den vore betalt; ty månde jag i lika måtto begära, där hela vexelen intet kunde blifva betalt, att dock de uptagne 583 rubell måtte varda förnöjde och de dessmedelst slippa försträckarens manande om betalningen uthaf dem, som därföre hade gådt i borgen.

Den 20 Octobr. Såsom Fendricken Polus, afsänd från Soliwitziogda att afhämta penningar för de där vistande officerare, berättade, hurusom voivoden därsammastädes ännu hade lämnat obetalte 100 rubell af de penningar, man dem mehr änn för ett åhr sedan tillsände; altså fann jag nödigt däröfver att inläggia ett memorial till Diaken Zepellow, som nu effter Knez

Gagarin har mäst till säja i sibirske pricaset, dit penningarne af oss blefvo afgifne, begärandes at samma 100 rubell utan vidare uppehålld måtte blifva uthbetalte.

Den 23 Octobr skickade Knes Dolgarukoi effter Secreteraren Cederhielm och lät förstå, att Hans Zar. Maj:t viste sig mächta otålig öfver det, att Princens af Meliten lik i Sverige icke allenast intet uthlefvererades, uthan och att intet svar därpå inkomme. Och som Hans Zar. Maj:t hade mig därföre misstänckt, att jag så i detta som mycket annat viste mig svår och därmed upväckte vedervillia, så ville han mig af godt hierta därföre hafva varnat med ännu flere efftertänckelige expressioner. Cederhielm sökte fuller från oss afvända skullden med åthskillige skiäl. Fördenskull blef därvidh, att man här ifrån skulle afsända en betiänte till att afhämpta svar, och att jag sampt Fältmarskalken med den samma skulle afsända vårt bref till kongl. senaten om likets extraderande. Jag resolverade alltså att afsända min Hoffmästare Vinhagen, uthvisandes Cederhielms skrifftelige berättelse, hvadh vidare i saken är passerat.

Den 27 Octobr. Som General-Major Clot vid dess ankompst hos oss anhöllt, att vi måtte interessera oss för dess uthväxling eller och att gå för honom i borgen, det han innom en viss förelagd termin skulle åter inställa sig, då han förmodade kunna förmå, att han mot dess parole skulle få göra en resa åth Sverige, men begge delarne för oss ogörligen fans; altså insisterade han änteligen, att vi då ville besvara kongl. senatens därom till oss ankomne bref. Ty bevilliade vi därtill och i brefvet inryckte dhe hinder, som oss låge i vägen, att vi dess öfrige begäran intet kunde ingå eller samtycka till.

Dito. Som General-Major Stakelberg sig beklagade, att Gr. Stromberg hade borttagit i Riga några hundrade dahl:r sölfvermynt af dess regementes tillhörige medell och dem till publique tarfvor användt. Ty begärte han min förskrifft till kongl. statscontoiret, att de måtte refunderade blifva, medan officerarne dess uthan intet ägde något att lefva utaf; alltså bevilliade jag därtill och lät afgå det begärte brefvet.

Dito. Som General-Major Horn inständigt badh mig, det jag ville komma honom till hielp i dess store trångmål med min förskrifft hos kongl. senaten, att han på dess fordringar måtte undfå något till hielp; alltså kunde jag honom så mycket mindre undfalla i sådan dess begäran, som mig nogsamt

var bekant dess store älende med månge barn, hvaruthi han sig befan, så väll som det svåra förtryck han framför andre har under varande dess långvarige fängelse uthstått för dess zele och trohet i Hans Kongl. Maj:tz tiänst, lät fördenskull till Kongl. senaten ett bevekeligit bref därom afgå.

Den 29 Octobr. Som Öfverst-Lieutenanten Spens för sin siukdom skull nödgades anhålla om förloff att få begifva sig åth tyske schloboden till att där låta sig curera af Doctor Below; altså inlade jag ett memorial till regeringen.

Item. Som Lieutenant Wrangel sig beklagade, att majoren af Öfverste Willicminoffs regemente hade med vålld af gatan låtit borttaga en dess qvinnesperson, villiandes låta henne omdöpa; ty inlade jag jemväll därom hos regeringen ett memorial, begärandes, att hon måtte återlefvereras.

Den 31 Octobr. Som Major Krüger sig beklagade, att han af Commissarien Huswedel intet kan få betalt dess vexell à 1,500 rdr courant, som Öfverste Albedijhl på honom dragit att betalas af Öfverste Görtz medell, ty gaf jag honom därå ett bref till bem:te Huswedel.

Den 1 Novembr. lät jag afgå ett bref till Petter Greve i Hamburg, medan jag förnam af engelske consulen, att man var sinnad i Sverige dit remittera de penningar, man hade samblat till fångarnes underhålld, hvaruthinnan jag af honom månde begära, det han skulle låta mig vetta vexellcoursen mellan Stockholm och Hamburg så väll som därifrån och hit på Muscow, jemväll huru högt rdr där gulle.

Den 2 Novembr. kom Öfverste Waranitzki till mig från Knes Dolgarukoi och lät mig veta, att man till Secreteraren Cederhielm hade lefvererat ett uthkast, huru man ville hafva min revers upsatt för min Hoffmästare Vinhagen, den jag har utsedt att resa till Sverige att skaffa resolution på mitt bref till kongl. senaten angående Princens af Meliten lik. Jag svarade därtill, att jag ville se det igenom; funne jag den så vara ställd, at jag den kunde underskrifva, ville jag dhet göra, men hvar och icke läre de intet kunna förvägra mig att uthgifva en sådan, som jag för mig kunde finna giörlig. Därifrån kom han till tals om General-Major Cloot och berättade, att zariske senaten gerna skulle vetta, om vi för honom ville gå i borgen, det han skulle komma tillbaka, i fall han i Sverige intet kunde bringa till väga dess utväxling på det sätt, som man å denne sidan åstundar, då honom skulle bevillias att få göra samma

resa. Jag svarade därtill, att vi funno icke allenast för oss betänckeligit uthan och äfventyrligit att uthfästa för honom någon borgen i det fallet, hvilket vi och hade förklarat i vårt honom medgifne svar på kongl. senatens till oss ankomne bref samma ährende beträffande; ville icke heller förmoda, att man därom oss vorde vidare anmodandes, alldenstund zariske ministerium i Pettersburg oss försäkrat, då vi blefvo nödgade att gå i borgen för Gr. Stromberg, som reste till Sverige att sökia sin uthväxling emot General Weide, det vi intet vidare skulle blifva tvingade till någon cautions præsterande. Han trodde icke heller, att det skulle ske i detta måhlet; Hans Zar. Maj:t vore icke så stort angelägit om General-Majorernes Trubetzkois och Golowins uthväxling, som nu föreslås, endhera emot General-Major Clooth. Sedan påminte jag honom, att vi måtte undfå svar på så många våre memorialer.

Den 4 Novembr. Som älendet hos de fångne officerarne här blef allt större och större, ja fast obeskrifligit, serdeles som köllden jemväll inföll och dhe hvarken kläder ägde att skyla sig med eller ved till värma; altså och emedan tidningar inlupo, att man i Sverige hade resolverat de där samblade penningar till fångarnes underhålld att remittera till en vacker summa öfver åth Hamburg, ty nödgades jag angripa de medell, som af de uhr pricaset in julio tagne 9,045 rubell vore afsatte till deras underhålld, som funnes vara bortförde till de aflägnaste orterne, och däraf ibland desse uthdela en månadz underhålld, hällst som ännu inga officerare därifrån vore ankomne att afhämpta dem samma, i förhoppning, innan de ankommo hit, att kunna refundera dem af de medell, som från Hamburg förväntas.

Den 6 Novembr. lät jag med Vinhagen afgå ett bref till kongl. senaten, att dhe på General-Major Horns löhn ville låta afföllia något till dess underhålld med dess barn, medan han lede stor nödh af fattigdom.

Item till statscontoiret, att de till dem af cantzliet och flere ville låta betala något på deras löhner, alldenstund de ingen vidare uthväg viste till att kunna sig underhålla.

Item. Som rycktet inlupe, att de medel, som vore samblade i Sverige till fångarnes underhålld, skulle allenast utdelas under de värfvade regementer och dem, som ingen ständig löhn åthnöto i Sverige, lät jag afgå ett bref till kongl. statscontoiret, att regementzskrifvarne af de ständige regementerne måtte

tillhållas, till dem af samma regementer att uthbetala deras halfva löhner, hvilken Hans Kongl. Maj:t dhem har tillagdt.

Item. Ett bref till Nieroth, att han Vinhagen ville under resan förse med fri skiutz, alldenstund han i publique ährender reste.

Item. Bref och iteratum till kongl. senaten, att de ville draga försorg, det de 9,045 rubell, hvilka vi till fångarnes underhålld in julio hafva uthtagit uhr pricaset, måtte prompt blifva effter våre vexlar betalte, i fall sådant ännu intet vore skedt.

Den 10 Novembr. Som kongl. senaten af den 5 decembr. förledit åhr af oss bland annat månde begära, att vi hos zariske ministerium skulle anhålla om den rigiske guarnizonens lösgifvande till föllie af den erhållne declarationen, men samma bref blef oss intet förr communicerat och tillställt än den 10 februarii därpå följande; altså månde vi fuller straxt däreffter inläggia ett memorial till zariske ministerium, hvaruthinnan vi månde andraga alle de momenta, som däruthinnan begripes, och ibland annat, att vi måtte af General-Major Clooth inhämpta en pertinent förteckning på hela guarnizonen, så officerare som gemene och andre betiänte. Men som vi därpå ingen resolution erhölle, så hafva vi icke heller sedermehra hafft lägenhet af bem:te general-major att inhämpta samma effterrättelse, utan som han nu mehra är hitkommen, så har jag funnit nödigt meddela honom ett extract uhr samma bref af det, som honom angår, och därhos hemställa honom att göra däruthi kongl. senaten ett nöje.

Den 12 Novembr. Som under de handtvärckare af elbingske guarnizonen, hvilka äro blefne hitbrackte, jemväll fans trenne officerare, de där uthi svår arrest hölles; altså committerade jag Major Blikert hos Öfverste Waranitzki att sollicitera för dem, det de måtte där ifrån entlediggas.

Den 20 Novembr. affärdade jag Vinhagen åth Sverige.

Den 21 Novembr. Som 15 personer af wiborgske guarnizonen, hvilcka begifvit sig under vägen från de andre men ertappade blifvit och uppå mitt förre inlefvererade memorial ifrån Wolodimer blifvit hitsände, hvarest de i ett hårdt fängelse hölles insperrade, åter hotades slutne att blifva härifrån till de öfrige bortförde; altså nödgades jag inlefverera ett memorial till zariske senaten och däruthinnan begära, att de under lindrig arrest måtte blifva bortförde, och icke allenast de uthan

och alle de öfrige af wiborgske guarnizonen af Hans Zar Maj:t niuta deras underhålld, alldenstund de intet vore några krigzfångar.

Dito. Som trenne officerare af elbingske guarnizonen af förseende äre blefne hit förde tillika med åthskillige gemene, hvilka angofves vara handtvärckare och här blifvit inkastade i fängelse tillhopa med mördare och rosboijnicker, där de illa blefvo handterade; altså solliciterade jag jemväll, att de med lindrigare arrest måtte blifva belagde och lika med andre fångar ansedde.

Dito. Som Öfverste Leschert angaf hos mig, att dess officerares landtlöhn för åhr 1707 i Riga af Gr. Stromberg blifvit borttagen och till andra tarfvor employerat; altså lät jag på dess anmodan afgå bref till kongl. statscontoiret, att de samma penningar uthi närvarande officerarnes trångmål till dem ville återbetala.

Den 25 Novembr. Som mächta orichtigt tillgick med våre postbref, i det vi dels alldeles intet dem undfingo, dels mycket sent, sedan de så i Pettersburg som här hafva legat hela månaden utan att till oss blifva aflefvererade; altså nödgades jag däröfver till zariske senaten att öfvergifva ett memorial och anhålla, att de effter giordt afftal promt måtte blifva aflefvererade.

Den 26 Novembr. Som effter långt väntande från de aflägnare orterne inga officerare ankommo att afhämpta penningar för de ditskickade fångar; altså föranläts jag däröfver hos zariske senaten att inläggia ett efftertryckeligit memorial, att det måtte ännu ske, eller och att de andre förslag måtte gifva mig vid handen, huru jag måtte få penningarne till dem, varandes ett slikt förfarande ochristeligit.

Den 27 Novembr. Som ingen ville låta mig få penningar mot vexlar på kongl. statscontoiret; altså nödgades på min k. hustru att draga en vexell på 3,250 dahl:r sölfrm:t att uthdelas ibland fångarne.

Den 28 Novembr. Som Vice-Ammiralen Creutz intet ville förblifva vidh aftal uthan prætenderade odrägelige villckor; altså nödgades jag taga vexlarne tillbaka och återsäja köpet.

Den 6 Decembr. Som man ingen effterrättelse uppå förr inlagde memorialer hade undfått om de medell, som man förledit åhr öfvergiorde till de fångne officerare på de aflägnare orter och hade så mycket större orsak till att befara, att de

samma intet vore dem alle richtigt till handa komne, som man från åthskillige orter förnam, att de dem intet undfått; altså föranlätz jag därom att inläggia ett memorial till senaten, hvaruthinnan jag månde begära, att de genom deras handräckning ville införskaffa däröfver richtigt beskiedh medelst vederbörandes quittencer och attestater.

Den 11 Decembr. lät Öfverste Waranitzki mig vetta, att senaten hade resolverat på mitt memorial angående officerarnes återstående penningar, hvilka Opraxin hade emottagit att uthdelas till dem i dess gouvernemente, det vorde de låtandes till honom ordres afgå, att han innom 14 dagars förlopp inkomma skulle med effterrättelse, det alle penningar richtigt till vederbörande vore erlagde; hvar och icke det skedde, vorde de dem af honom uthexequerandes med det interesse, som påstodz.

Dito. Lät han mig vetta, att de, som otillbörligen hade handterat våre gemene fångar, som här funnes, vore afstrafade.

Dito. Som alle medell och uthvägar slogo mig felt, dem jag tid effter annan sökte, att få några medell opnegotierade till de fångne officerares underhållande, fast jag änn tillböd mig göra det på min egen credit och ville därpå gifva vexlar till min k. hustru, och Fältmarskalken, vid det han kom att gifva mig visite, och af det tillfället, att jag däröfver mig beklagade, uthlät sig, att han förmente, det köpmänner väll skulle finnas, som det samma ville giöra, så badh jag honom, att han ville skaffa mig någon, som sig därtill förstode, så ville jag gifva honom vexell emot 4 procento, ja änn mehr, medan jag uhr Sverige förnumme, att man giordt i statscontoiret en begynnelse till att betala mig mine förre giorde förskått, det jag gerna ville använda till ett nytt förskått. Han lofvade däreffter att villia förhöra.

Den 13 Decembr. Som en och annan af de gemene fångarne, de där hos bojarerne sig uppehålla, äre nödsakade vordne sig ifrån dem att begifva medelst deras hårde handterande och tvång att låta sig omdöpa, begärandes, att de till de andre deras gelikar måtte komma under Waranitzkis vackt och tillika med dem åthniuta Hans Zar. Maj:tz underhålld; altså inlade jag derom ett memorial till zariske senaten, begärandes det samma.

Dito öfvergofvo vi ett memorial till zariske senaten, hvaruthinnan vi månde anhålla om resolution på kongl. senatens till oss öfvergifne åthskillige bref åthskilligas uthväxlingar angående, såsom Öfverstarnes Dükers och Taubes, Secreterarnes Dübens och Cederhielms, Gr. Posses, Rosenhanes och Lampans.

Ett lika lydande afskickades jemväl till Pettersburg till zariske ministeren, begärandes, att de däröfver ville förskaffa mig Hans Zar. Maj:tz nådige resolution.

Dito besvarade vi kongl. senatens därom till oss ankomne skrifvelser.

Den 20 Decembr. Såsom jag tid efter annan hade samblat tillhopa åtskillige besvär, de där oss samptelige fångar tryckte, men tillförende intet kunde anbringa dem inför Hans Zar. Maj:t, i det jag intet viste till hvad ort jag skulle dem adressera, så att de honom säkert måtte till handa komma, men jag nu förnam, att Hans Zar. Maj:t sig infan i Pettersburg; altså låte vi å alle sådanne besvär upsättia ett formelt memorial till Hans Zar. Maj:t sielf och det samma in duplo afskrifva, af hvilka vi det ene exemplaret i ett bref till Furst Menskikoff afsände med recommendation, att han genom dess bearbetande ville derpå skaffa Hans Zar. Maj:tz nådigste resolution, och det andra under Stor-Cantzlerens Gr. Goloffkins bref med lika förskrifft.

Dito. Änteligen förmådde jag en köpman, Rudolph Meijer benämd, att lefverera till mig här 6,000 rubell eller 18,750 d:r sölfrm:t emot 20,000 d:r sölfr myntz återbetalning i Sverige, därmed på en liten tid att förekomma de fångne officerares äntelige undergång. Dock som han för ingen del ville vetta af kongl. statscontoiret, nödgades jag därå att uthgifva min vexell till min k. hustru att betalas af mine propre medell men tillskref därhos kongl. senaten, att de samma summa ville återbetala till henne af de medell, som för fångarne äre samblade.

Dito. Om de tvenne för längst till oss skrefne bref ifrån kongl. senaten lät jag åter i pricaset göra påminnelse, att de uthan längre uppehålld till oss måtte extraderas men fick till svars, att det intet kunde ske, och hade vi icke heller att förvänta, det fram bättre det lärer ske.

Den 21 Decembr. Som senaten hade lofvat på mitt inlefvererade memorial och klagan öfver det, att officerarna på åthskillige orter i det casanske gouvernementet ännu intet hade undfått de penningar, man in septembr. månad redan förledit åhr dem här ifrån afsände, att de Gouverneuren Opraxin,

som dem emottagit, ville tillsäja låta, det han dhem straxt skulle erläggia, och officerare från de orterne nu ankommo, hvilka dem intet hade ännu åthniutit; altså skickade jag Dittmar tillika med Ryttmäster Elvers, hvilken denne klagan förde, till Öfverste Waranitzki, och lät begära, att senaten effter deras lofven ville så laga, att officerarne uthan vidare uppehålld dem måtte bekomma. Han återkom med svar, att öfversten därom ville påminna i senaten.

Den 22 Decembr. Som af det manskapet, hvilket in junio här ifrån blefvo bortskickade på arbete till Ivan Osero, 527 man hitkommo, de där sig beklagade, att de intet underhålld bekommit för hela junii månad, icke heller ifrån den 20 novembr. till datum, jemväll att af Bojaren Alexi Fedrowitz Gagarin 40 man med vålld därifrån vore uthtagne och dels till bojarer uthdelte; altså öfvergaf jag så om det ene som andre memorial till zar. senaten, begärandes, att deras rückständige underhålld dem måtte tillställas och de med vålld uthtagne återställas under det andra manskapet. Och som det ankomne manskapet af underhålletz uteblifvande vore aldeles uthungrade, ty lät jag uthdela åth dem till mans 10 copek och till hustrurne hvar 5 copek.

Den 23 Decembr. Som manskapet, hvilket förledne tid varit på Hans Zar. Maj:tz arbete, befans alldeles afsletit och så godt som nakot; altså badh jag Secreteraren Cederhielm han ville hos Knes Dolgarukoi sådant andraga. Och som intet billigare vore, medan de på Hans Zar. Maj:tz arbete hade afslitit kläderne, änn att de af honom med andre i stället blefvo försedde, att han så ville laga, det sådant måtte ske, men där han funne sig af sig sielf det samma intet kunna åstadkomma, att han hos Hans Zar. Maj:t därhän ville begå, att det skedde, medan honom nogsamt vitterligit vore, att det samma vederfors de ryske fångarne i Sverige.

Dito kom Dittmar med svar från Öfverste Waranitzki, först angående de af Opraxin obetalte penningarne, det hade senaten i dag förehafft saken och, sedan de inhämptat underrättelse af Opraxins broder, resolverat, det ordres skulle afgå till den förre, där penningarne ännu intet vore aflefvererade, att han dem straxt till vederbörande officerare skulle uthbetala och därpå insända vederbörandes quittence; sedan och för det andra angående de gemenes underhålld, som varit på arbete i Ivan Osero, att mitt memorial däröfver till senaten intet nu

kunde ingifvas, effter det vore så när på helgen. Medlertid hade man att tala med Knes Wasilei Ivanowitz Gagarin därom, som torde kunna gifva någon effterrättelse i samma sak, alldenstund han hört, att bem:te Knes därom har talat i senaten. Dittmar förfogade sig altså straxt till honom och öfverlefvererade honom memorialet. Hvilken därpå till svars gaf, 1:o hvad underhållet vidkommer, så hade han därom fått ordres af senaten, och skola de det samma ricktigt bekomma, hafvandes han redan till den ändan i går 500 rubell uthgifvit; sedan skall manskapet i tvenne byar 100 vürst härifrån i vinterqvarter blifva förlagde. Men för den förflutne tiden, som underhållet dem återstode, kunde han dem intet låta bekomma uthan måste därmed anstå, till dess Knes Matfei Petrowitz Gagarin återkomme från Sibirien; icke heller kunde han något gifva åth hustrurne och barnen uthom senatens expresse ordres. Om de 40 man, som klagas ifrån de öfrige med vålld vara uthtagne, ville han skrifva till Knes Alexei Gagarin, så snart jag därom ett memorial, till honom ställt, öfvergifver, försäkrandes för det öfrige, at så framt de emot deras villia vore tagne, skulle de straxt återsändas och till de öfrige afgifvas.

Den 25 Decembr. skickade jag till Knes Wasilei Ivanowitz Gagarin det begärte uthtäget af mitt memorial till senaten, hvilket Öfverste Waranitzki vägrade att emottaga för juhlehelgen, som inföll, angående de med vålld uthtagne och badh han att få en förteckning på dem samma. Och som jag äfven väll hade upsatt ett annat memorial till senaten angående de gemenas beklädning, medan de deras förre kläder hade afslitit på Hans Zar. Maj:tz arbete; ty badh jag honom, han ville det samma emottaga och öfvergifva till senaten eller och åthminstonne med sine gode officier understödia. Han enskyllade sig det att kunna göra. Jag sände fördenskull Dittmar därmed till Öfverste Waranitzki. Han återkom därifrån med svar, att han ville fuller emottaga memorialet, men lärer det för helgedagarne intet kunna öfvergifvas, uthan effter dem ville han det i senaten insinuera.

Anno 1712.

Den 1 Januarii var jag hos Knes Gagarin, och sedan jag hade gratulerat honom öfver hans lyckelige hitkompst, informerade jag mig om de fångne officerares tillstånd, hvilka till Sibirien finnas bortförde. Han beskref mig det samma mycket slätt och uselt, dock försäkrade han mig därhos, att han icke allenast på de orter, dit han kommit, de mäst nödlidande hade undsatt med penningar, som deras quittencer skole uthvisa, uthan och till de orter, dit han ej kommit, de ordres ställt hos voivoderne därsammastädes, att de skole undsättia de mäst beträngde med något, till dess vi kunde hafva lägenhet att bispringa dem med mehra. Jag tackade honom därföre och lofvade, så snart quittencerne för mig blifva upviste, att villia återbetala, hvad uthlagdt fans. Därnäst bad jag honom, han ville meddela mig en förteckning på alla de officerare, som till det sibiriske gouvernementet vore bortförde, medan jag slätt ingen effterrättelse därom hade, på det jag däreffter dem emellan måtte kunna fördela de medell, jag hade i cassan, att kunna dem undsättia med. Han lofvade sådant att villia göra, så vida han det kunde åstadkomma. Därpå bad jag honom, att han ville till sig admittera Krigz-Commissarien Melander till att kunna däröfver inhämpta en noga effterrättelse, hvartill han bejakade. Änteligen kom han att fråga mig, huru fångarne af Öfverste Waranitzki blefvo handterade, hvartill jag svarade, som i sanning sig förhåller. Han lofvade, när han kommer till Pettersburg, att villia det Hans Zar. Mai:t förebringa och därpå skaffa bot.

Den 10 Januarii. Såsom effterrättelse inkom, att uthaf de 5,000 man, som på arbete vore brukade i Woronitz, Taborow och Zerod, intet öfver 1,328 man voro öfrige och därunder intet mehr än 400 friske, varandes alle de andre af hunger bortdödde; altså och emedan jag uppå mitt förre in augusto därom inlagde memorial undfick dhet svar, att man mig osanning hade berättat, i det man relaterat, det de af hunger stor nöd ledo, blifvandes manskapet ej allenast väll förplägat uthan och därhos beklädt; ty fann jag nödigt däröfver att inläggia ett nytt memorial, sedan jag närmare efterrättelse erhöllt, att

på 4 man allenast om månaden gofves en matta miöl, en liten kanna gryn och något sallt, hvarmed de omöjeligen kunde uthkomma, och däruthinnan begära, att de qvarblefne ett rummare underhålld måtte tilldelas, på det de äfven väll af hunger intet måtte förgås, hvilcket ju vore ochristeligit.

Den 13 Januarii. Som jag förmärckte, att ingen hielp af zariske senaten var till förvänta för ofvanbem:te nödlidande gemene, ännu öfverblefne fångar; ty nödgades jag underofficeraren, som ifrån dem var afsänd att giöra hos mig ansökning om någon undsättning, att medgifva 300 rubell, på det de däraf måtte kunna varda hulpne med en carolin till mans.

Dito gaf mig Knes Gagarin visite, vid hvilket tillfälle jag fick lägenhet å nyo att tacka honom för det, att han officerarne i sibiriske gouvernementet hade försträckt penningar, och därmed räddat dem från deras äntelige undergång, hvilka jag vorde betalandes, så snart jag därpå af honom undfår räkning; bad därhos, att jag för deras räkning, som äre bortförde till Tobolsk, här i sibiriske pricaset till vidare beskiedh måtte få insättia 1,000 rubell, och att han till voivoden där å orten ville gifva befallning, att han en lika stor summa där till dem uthbetalar, jemväll permitterar officeraren, som därifrån hit är ankommen att sollicitera om hielp, till att få göra en resa hit tillbaka med närmare effterrättelse, huru många officerare dit in alles äre blefne bortförde, medan han nu ingen viss effterrättelse därom vet att gifva, på det man repartitionen dem emellan af det, som vidare skickas, må kunna pertinentare göra. Han lofvade, att alt sådant säkert skulle ske.

Den 14 Januarii undfick jag Commissarien Huswedels bref från Hamburg angående 10,000 rdr banco, som statscontoiret låtit öfvergöra till fångarnes underhålld, och där uthi inneslutit kongl. statscontoirets bref, huru medlen under fångarne skola blifva utdelte.

Den 17 Januarii expedierade jag ordres till alla öfverstar, men där inga sådane vid ett eller annat ständigt regemente funnes, att då den förnämste vid handen varande officeraren skulle inkomma med efffterrättelse skriffteligen, om och huru mycket de för de förflutne åhren under varande fångenskap hade upburit af officerarnes löhn vid de ständige regementerne. Item att de ville insända en förteckning på sine second officerare, hvilcka ingen landtlön niuta.

Om afftonen klåckan mellan 5 och 6 kom Senatoren Plemennikoff till mig och ansade mig i Hans Zar. Maj:tz nampn, det jag med Gr. Lewenhaupt i detta momentet skulle blifva bortförde ifrån Muscow; fördenskull vi straxt hade att göra oss till resan färdige. Jag svarade därtill, att detta upbråttet kommer oss oförmodeligen och allt för hastigt uppå; och som jag vore opasslig och incommoderat af en svår bröstvärck, ty bad jag, at med resan måtte hafvas anstånd till morgondagen. Hvartill han alldeles nekade, säjandes, att han mig icke en timas dilation därmed kunde förunna; 2 eller högst 3 betiänte kunde mig effterlåtas att medtaga, de öfrige kunna lämnas i qvarteret qvare, hvarest de saker, jag intet kan medtaga, kunna förseglas och insättias i ett vist rum. Jag bad, att jag måtte få medtaga Prädicanten Norberg och Fältscheren Grass. Han svarade, de kunna komma under det antalet, som tillåtes att medtagas. *Jag.* På det sättet har jag ingen, som mig upvachtar. *Han.* Prästen kan änteligen komma uthom förberörde antahl, men intet feltscheren. Jag bad då, att jag änteligen måtte få medtaga en af stalldrängarne, som mig kutskar, medan jag behöfver först kåcken, som för mig tillreder mat, sedan en laquej, som för mig inkiöper hvad mig betarfvar till mats, och en annan, som mig upvachtar i cammaren. Han nekade sig det kunna tillåta, men änteligen, då jag var resefärdig, tillät han mig att medtaga en stalldräng, den min släda kunde köra. Slädorne, han medbrackte, vore fem stycken gemene iswossisch-släder, helöpne; men var min lycka, att jag sielf hade en half-öfvertäckt, elliest hade jag af kölld under vägen måst förgås. Till hvad ort jag skulle blifva bortförd, kunde jag intet få vetta. När jag hade ladat på mine 4 släder, den femte var för predikanten, vore inga öfrige för Gr. Lewenhaupt. Och då jag sade, att jag därpå ville vänta, svarades mig, att jag intet hade mig därom att bekymbra; han vorde väll kommandes effter, hvaraf jag nogsamt kunde sluta, att han med mig intet skulle komma i föllie, hällst som mig försäkrades, att Fältmarskalken och alle generalerne i lika måtto skulle blifva från Muscow bortförde. Klåckan 8 reste jag af gåhle, intet längre änn 2 vürst, just till den ort, dit jag anlände, när intåget skedde. Och hielpte intet, att jag androg, det jag inga penningar hade, hvaraf jag kunde lefva.

Den 18 Januarii effterlät den vachthafvande officeraren, innan jag opbröt, att jag fick skicka en i staden till att hämta

mig penningar och linntyg, hvilka i hastigheten förgats. Och under hela vägen lågo i min stugu hos mig en underofficer och tvenne gemene af de 30 man, hvaraf vackten bestodh.

Den 19 Januarii ankom jag till en lumpen stad, Zerpichow benämd, hvilket var den orten, där jag skulle förblifva, och blef interimsvis neder i staden inbrackt i ett hus, som tillkom en skrifvare. Men dagen däreffter mot afftonen fördes jag up på fästningen och blef inqvarterat i en träbyggning, som en präst hade bebodt. Hvarest jag så mycket obtinerade af officeraren, den jag tillböd mitt parole att intet villia desertera, det han mig förskonte med vachten in i stugun, hvartill han dock sade sig hafva expresse ordres.

Den 22 Januarii bad jag officeraren, at mig måtte varda effterlåtit skrifva effter feltscheren, alldenstund jag hade fått vetta, det senaten sedermera hade bevilliat, att jag skulle få låta honom komma till mig, jemväll begära till mig af Dittmar, som skulle förblifva qvar i det huset jag i Muscow hyrt, medan jag vore borta, några flere saker, dem jag vidh min afresa i den hastigheten intet fick medtaga och mig dock vore helt nödige, serdeles några medicamenter. Men blef det mig platt afslagit, med mindre jag ville skrifva det på ryska, att det af senaten i Muscow föruth kunde blifva läsit. Jag nödgades fördenskull af min laquej låta translateras, hvad jag på svenska hade skrifvit, och af officerarens skrifvare föras till papper på ryska, då officeraren fuller brefvet af mig emottog. Men må Gudh vetta, om han det afsände, varandes all correspondence och i ringaste måhl, ehuruväll de intet annat angå änn domestique affairer och innocente saker på det strängaste af senaten förbuden. Uthi brefvet till Dittmar begärte jag jemväll, att Krigz-Commissarien Melander af de ännu i behålld varande medell ville uthdela en månadz underhålld under dhe i Muscow varande nödträngde officerare, jemväll afgifva till General-Major Horns barn 100 rubell, till Öfverstarne Wachtmester, Morath och Lode, hvardhera 50 rubell, alldenstund jag dem effter mig lämnade i ett uselt och utharmat tillstånd.

Den 24 Januarii. Då jag ville skicka mitt folck neder i staden att köpa för oss mat, blef mig sådant af officeraren vägrat, som sade sig hafva af senaten expresse ordres, att ingen af mitt folck skulle släppas neder i staden, uthan där jag ville hafva något köpt, skulle det ske af vackten, eller och de up-

taga med sig dem, som hade något sådant att sällia, som jag begärade.

Den 31 januarii blef mig penna och bläck fråntagit.

Den 6 Februarii blef mig antydt, att jag skulle blifva bortförd från dhen ort, där jag var, och till ett clöster en half würst där ifrån.

Den 7 Februarii kommo contraordres från senaten, att jag skulle blifva tillbaka förd åth Muscow, och skulle det samma skie med alla generalerne.

Den 8 Februarii ankom jag till Muscow och blef förd up på slåttet, där senaten sitter. Men som de då intet vore tillsammans, blef jag förd till en ort där ifrån, där en tysk skola hålles, och blef där öfver natten.

Den 9 Februarii blef jag åter förd op på slåttet, därest senaten sittia, och sedan jag, Fältmarskalken, Gr. Lewenhaupt, General-Majorerne Horn, Creutz, Crus och Hamilton vore samblade i ett pricas, medan inga flere af generalitetet ännu vore tillbaka komne, kom Commendanten Ismailoff till oss och lät oss vetta, att vi hade till att komma up i senaten. När vi dit inkommo, steg Senatoren Knes Galitzin emot oss up från bordet på golfvet och förde ett sådant tal till migh och Fältmarskalken, att Hans Zar. Maj:t hade fått i händer ett kongl. senatens bref i Stockholm till mig och Fältmarskalken skrifvit, hvaruthinnan senaten oss beordrar, att vi det zariske ministerio skulle föreställa, huru som Hans Kongl. Maj:t hade resolverat uppå inlupen effterrättelse, att Öfverst-Lieutenanten Culbars och Capitein Sax vore åth Sibirien i älende bortskickade, det en öfverst-lieutenant och capitein af de ryske fångarne skulle till Marstrand blifva bortsände där att förblifva så länge och in till dess att de förre blefvo till de öfrige fångarne admitterade, då jemväll desse senare skulle släppas till hopa med de öfrige sine. Men som Hans Zar. Maj:t sådant intet funne bero på billigheten, i det Culbars emot capitulationens innehålld, hvilken blef träffat vidh Niepern, hade undandölgdt något af förrädaren Mazeppas ägendom, och den senare, sedan han begått ett mandråp och af Hans Zar. Maj:t vardt benådat för det straff, han därföre borde lida, träder uhr Hans Zar. Maj:tz tiänst och begifver sig i tiänst hos dess fiende, varandes således begge criminelle, där dock de andre på intet sätt hafva gordt sig till något svårare straff bråttzlige; ty låter han oss vetta, att Hans Zar. Maj:t, till

att här uthinnan bruka repressalier, hade resolverat, det icke allenast jag och Fältmarskalken uthan och alle generalerne och de öfrige af fångarne med svårare arrest skole blifva belagde och icke få bebo de hus, vi legdt, uthan skillde från hvar annan blifva inqvarterade hos bojarer. Jag sökte fuller remonstrera, att Culbars och Sax intet vore så brätzlige, som föregofves, men blef intet gehör gifvit att få säja det uth; måste alltså tiga därmed och sade, att det funnes intet vara något egalt straff, att för det trenne deras capitener vore bortförde till Marstrand, skulle jag, Fältmarskalken och hela generalitetet det samma umgiälla med en så svår arrest. Det vore icke heller likmätigt Hans Zar. Maj:tz så muntelige som skrifftelige försäkring, att alle dess fångar skulle åthniuta ett honnet tractamente och sådant, som hos andre puissencer vore öfligit. Vi äre desse 3 veckor, att vi varit borta från Muscow, så svårt blifvit handterade, att trenne soldater både natt och dag med laddat gevähr och dragne värjor stådt in hos oss i stugun, så att vi icke ens hafft lägenhet hålla vår devotion. *Knesen.* Sådant vore och deras i Sverige vederfarit, det Knes Dolgarukoi skall kunna bevittna. *Jag.* Nej, det skall intet kunna visas, med mindre icke några mot sitt gifne parole hade sökt rymma och blifvit på flychten ertappade, då de med hårdare arrest därföre blifvit belagde. Marstrand vore icke heller någon elack ort uthan en god fästning med stadh därhos, hvarest man kunde lefva väll och delicat samt få till kiöps allt hvad man begärade till att lefva väll; jag skulle tio resor heller uthvällia den orten att lefva uppå änn här i Muscow. Han svarade, att han intet kunde vidare svara därtill, uthan läte oss veta, att sådanne vore Hans Zar. Maj:tz ordres, som han oss hade antydt. Jag frågade därpå, om det vore Hans Zar. Maj:tz befallning, att vi om allt detta skole göra berättelse till kongl. senaten i Stockholm. Han lämnade oss fritt at göra däruthinnan, hvad vi godt funno, senaten hade därom ingen befallning af Hans Zar. Maj:t. Därpå togo vi vårt affträde och uthan att få tala med hvar annan, hvilcket skedde hela tiden, varandes vackten hårdeligen tillsagd, att intet låta någon tala med oss eller vårt folck, vare sig rysk eller våre egne, blefvo vi bortförde hvar till sitt förordnade qvarter, hvarest vi höllos under sträng arrest och måste tåla, att soldaten står inne hos oss dag och natt i stugun med ladat gevehr, blifvande vårt folck intet

tillåtit att komma till oss eller oss att komma till dem. Jag har intet kunnat få feltscheren till mig, ehuruväll sådant är blifvit mig lofvat.

Den 12 Februarii lät mig Öfverste Waranitzki vetta, att jag hade till honom att öfvergifva en specification på det jag till mig begärade uhr andra huset så väll som elliest hade af nöden att andraga. Jag gorde så och upsatte där öfver ett memorial, hvaruthinnan jag bland annat begärade, först att jag måtte få Fältscheren Grass till mig att sköta mig i min opasslighet; 2:do att Krigz-Commissarien Melander måtte få komma till mig, på det jag med honom må kunna öfverläggia, huru och på hvad sätt officerarne i denne deras stränge arrest med underhålld måge blifva försedde, på det de af hunger intet måtte förgås; 3:o att Major Blikert nu som förr må få drifva på underhålletz uthfallande för de gemene fångarne och hafva frihet till mig som offtast att komma, att göra mig därom berättelse; 4:o att Secreteraren Düben måtte få komma till mig, medan jag hafver honom af nöden vid det brefvetz upsättiande till kongl. senaten i Stockholm, som den zariske senaten har effterlåtit att få afsända, angående denne hårde arresten; 5:to att General-Major Cruus, som näst in till mig bor, må få hos mig bevista gudztiänsten, medan han ingen präst har hos sig, och 6:o, om möjeligit är, att jag måtte slippa vachten i stugun, medan de redan satt på mig ohyra och elliest förorsaka elack stanck.

Effter middagen släptes feltscheren till mig men fick intet blifva länge qvar; uthan vore ordres, att han straxt i qvarteret skulle tillbaka föras.

Intet långt däreffter kom en Öfverste Waranitzkis lieutenant till mig med det svaret på mitt memorial, att hvad jag hade begärt till mig från det andre huset, såsom dricka, mine kläder och rene linnkläder, det efferlåtes mig att afhämpta genom en af soldaterne, men kunde intet tillåtas, att någon af mitt folck finge föllia med. Dittmar kunde ej heller effterlåtas att gå i staden och upkiöpa för mig en och annan provision, medan honom alldeles vore förbudit också att gå uthom porten. Vachten i stugun kunde jag intet slippa. Man ville i posolske pricaset höra effter om någre bref till mig vore, och där de finnas, då lefverera dem till mig; på de öfrige puncterne lofvades svar om morgon. Och hvad Krigz-Commissarien Melander vidkommer, så emedan han vore upförd på

upsattzen att blifva bortförd men öfversten såg, att han för mig vore omistandes, ty rådde han, att jag till Commendanten Ismailoff skulle inlefverera ett apart memorial, hvaruthinnan jag kunde anhålla, att han måtte få förblifva här qvar, medan han för penningarnes uthdelande under fångarne sampt räkenskapens hållande däröfver vore för mig alldeles omistandes. Det jag och straxt effterkom, och tog lieutenanten memorialet till sig af öfversten att tillställas Ismailoff.

Den 13 Februarii var Öfverste Waranitzki om afftonen sent hos mig och lät mig vetta, att feltscheren hade tillstånd fått dageligen att få komma till mig; ville jag och alldeles behålla honom hos mig, kunde det mig jemväll accorderas. Jag tackade därföre och sade, att så länge min opasslighet mig intet mehr incommoderar änn nu, är jag bättre belåten, att han dageligen må få komma till mig, på det han medlertid må kunna se mitt hushålld till goda i det andra huset. Han bevilliade därtill och uthgaf dess occase därå. Jag frågade därhos, om jag intet kunde erhålla svar på de öfrige puncterne. Han enskyllade sig därmed, att han ännu intet hafft tillfälle därom att tala med öfvercommendanten, då han jemväll ville skaffa dess resolution, om Melander må få blifva här qvar.

Den 14 Februarii. Som jag förnam, att Commissarierne Thun och Olsson hafva hafft medlen om händer, varit committerade dem under officerarne at utdela och därföre måst göra redo och räkning; altså fann jag så mycket nödigare genom bref till Öfverste Waranitzki att begära, det han ville så begå, att de måtte få blifva qvar. Jag fick därpå till svar, att det vore resolverat, det Melander skulle få blifva qvar, men de andre måste fort. Som Melander nu låg så siuk, att jag af honom ingen tiänst kunde hafva; ty begärte jag af honom, att han sielf sådant ville föreställa öfversten och ännu vidare anhålla om deras qvarblifvande eller och åthminstonne begära, att de till honom, Melander, måtte aflefverera penningarne, som de ännu hade i behålld, och räkningarne, som vore formerade öfver de redan uthgifne medlen, på det hela värcket intet måtte råka i confusion.

Den 15 Februarii kom Major Blikert till mig, då jag tog lägenhet att begära af honom, det han all möjelig flit ville använda, att de gemene richtigt måtte undfå deras underhålld. Sedan som han medbrackte någre suppliquer från en hop com-

pagnie-officerare, varandes resolverat, att alle sådanne här ifrån skole blifva bortförde, det de måtte blifva undsatte med något underhålld, alldenstund de als intet ägde att lefva uthaf; ty gaf jag honom i commission, att han skulle tala med Krigz-Commissarien Melander och af honom begära, där han hade så mycket i cassan, att han ville undsättia de nödträngde med två månaders underhålldh, men där intet så mycket vore att tillgå, att han då åth minstone ville dem undsättia med en månadz; 3:o och emedan jag förnam, att ännu intet vore resolverat om Commissariernes Thuns och Olssons qvarblifvande, ty anhöllt jag genom bref till Commendanten Ismailoff, att han hos senaten ville så begå, att de för medlens skull måtte få blifva qvar.

Den 16 Februarii kom Öfverste Waranitzkis major till mig, medbringandes en supplique från någre nödlidande officerare, som skole blifva bortförde men intet något äga att lefva uthaf utan anhöllo om någon undsättning. Jag sade, att jag gerna ville hielpa något hvar af dem, som skola bort. Men som jag intet finge behålla här qvar någre commissarier, de där under dem till en begynnelse kunde uthdela de ringa medell vi ännu i cassan kunde hafva, så måste det jemväll blifva tillbaka. *Han.* Senaten hade resolverat, dhet i fall jag ville behålla Melander qvar, måste de andre begge fort; men ville jag dem behålla, skulle Melander föras bort. *Jag.* Därmed är jag intet hulpen. Melander har fördt directionen och ligger så siuk, att jag mig af honom intet kan betiäna, och vore ju ochristeligit uthi sådant tillstånd att föra honom bort; de andre äre nödige, som de härtills äre blefne brukade, att uthdela penningarne ibland officerarne och därföre böre göra redo. Alle tre äre mig fördenskull omistandes. Han repeterade sitt förre tal. Därpå jag svarade: så må de i Gudz nampn föra alla bort och låta så de ene som andre crevera, men lärer jag intet underlåta att besvära mig hos Hans Zar. Maj:t öfver ett slikt ohördt tractamente. *Han.* Senaten lärer hafva zarens ordres till det de resolvera. *Jag.* Hans Zar. Maj:t lärer intet kunna veta, att vi hafva medell till att bispringa de nödlidande officerare, hvilka blifva bortförde, men oss afskäres alla uthvägar till att därmed kunna dem undsättia. Han påstodh, jag skulle förklara mig till ett dera. *Jag.* Med ett dera är jag intet hulpen; men ville han förhielpa mig till begge delarne, så ville jag därföre mot honom visa mig tacksam. *Han.* En

läre I af de begge, kan ske, få behålla till Melander; hvilken villie I hälst? Jag bad honom därom tala med Melander, han vet bäst, hvilken af dem nödigast är, och laga så, att jag ännu i dag må få där å resolution, medan jag hörer, att officerarne om morgon skole blifva bortförde, på det man må hafva tidh ibland dem att uthdela penningarne. *Han.* De lära bortskickas i tre columner. *Jag.* Så laga så, att jag får en förtekning, hvilka och huru många till hvar ort blifva bortskickade; ty elliest har man svårt att uthdela mellan dem penningarne. Han lofvade allt sådant, och att han ville låta Melander det samma vetta.

Mot afftonen kom Commissarien Thuning, från Öfverste Waranitzki till mig skickat, och ville vetta, hvad jag hade honom att befalla. Jag refererade, hurusom jag hade gjordt ansökning att få behålla så honom som Olsson här qvar för räkenskapernes skull och medlens uthdelande ibland officerarne, men att mig allenast en af dem vore bevilliat att qvarbehålla. Som nu alla compagnie-officerare skole blifva härifrån afskickade i tre columner, så beordrade jag honom, at han ville begära af Öfverste Waranitzki, det han ju förr ju heller måtte undfå part af förteckningarne på officerarne, som här ifrån afgå, hvar column särskillt, på det han däreffter må kunna formera ett förslag, huru mycket på hvar och en belöper af dhe penningar, hvilka finnas i cassan; och att han för det andra ville begära, att honom måtte varda efterlåtit med medlen, som ännu kunna finnas i behålld, och räkenskaperne att begifva sig till Melander och så om det ene som andre rådgöra med honom. Han lofvade det samma. Som han mig därhos sade, att Öfverste Waranitzki i enderas ställe af dem ville lämbna här qvar Commissarien Nycop, så lät jag honom därpå svara, att som jag honom alldrig hade brukat vid beställningar, så att han alldeles ingen kundskap därom hade, så vore jag och aldeles intet med honom belåten uthan lärer mig besvära hos öfvercommendanten, så framt han vill mig honom påtränga.

Den 17 Februarii. Som jag af det tillfället, att Cammarherren Gynterfelt mig tillskref ett bref, hvaruthi han anhöllt om någon hielp, fick erfara, att jemväll hoffbetiänte vore från hvar andre skingrade och i åtskillige fångehus satte, kunnandes intet vara försäkrat, det jemväll de icke skole blifva bortförde; altså fann jag nödigt till Senatoren och Öfver-Com-

mendanten Galitzin att öfvergifva ett memorial, hvaruthinnan jag månde begära, att som hos alle christelige puissencer vore öfligit, att slike enskillte betiänte, då de blifva fångne, med serdeles distinction plägade blifva handterade, att han fördenskull det samma ville visa och låta dem som förr blifva tillhopa. Det samma skickade jag till öfversten att insinueras.

Effter middagen kom Commissarien Thuning till mig och lät vetta, att han nu mehra vore inflytt i mitt andre qvarter med penningar och räkenskaper; men förteckning på dem, som skole blifva bortförde, kunde han af dem intet få, uthan begärte de, att han ville upsättia en förteckning på dem, som dageligen kunde expedieras, så ville de släppa så många in på huset att emottaga penningar. Jag beordrade honom det samma med flit at efterkomma. Sedan som han berättade, att Secreteraren Düben och min Feltscher Grass jemväll vore upförde på listan å dem, som skole föras bort; ty nödgades jag upsättia ett memorial till Öfver-Commendanten Knes Galitzin, hvaruthinnan jag månde begära, att den förre måtte få blifva här qvar att gå mig till handa i skrifvande och den senare att sköta mig i min opasslighet och därjemte Dittmar, som förestår mitt hushålld, sedan jag lät mig öfvertala af General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi att sända till Sverige Winhagen med dess afskickade i dess ährender.

Den 19 Februarii gorde jag genom bref påminnelse hos Öfverste Waranitzki om hoffstatsbetiänternes, min feltschers och de öfrigas qvarblifvande. Och som mig blef berättat, att Corporalen af drabanterne Rålamb och Capitein Stakelberg från de aflägsnare orterne vore hitkomne att sökia penningehielp, ty badh jag, att de måtte till mig admitteras.

Som jag fick till svars, att Pastoren Norberg finge jag allena behålla, men alle de öfrige skulle bortsändas, hvilket jag aldrig kunde tro, att dhe skulle tänckia till att göra eller mig så hårt och ohördt villia handtera; altså bad jag genom en billiet Öfversten Waranitzki, att han ville så mycket förmå, det jag måtte få komma till Senatoren Knes Galitzin och honom munteligen mine angelägenheter föredraga.

Som jag förnam, att de gamble fångarne intet sluppo in till commissarierne at afhämpta deras penningar på resan, så anhöllt jag hos Under-Commendanten Ismailoff, att sådant

måtte blifva dem effterlåtit, jemväll att Hoffbokhållaren Petter Ek måtte få komma till mig och undfå ordres om penningars uthdelning ibland hoffstatsbetiente, och sidst att jag måtte få behålla hos mig Feltscheren Grass och Dittmar.

Den 20 Februarii kom Hoffbokhållaren Ek till mig och berättade, att Cammarherren Gynterfelt får blifva här. Jag befallte honom alltså, att han till honom skulle uthbetala 100 R:r sölfrm:t; och som han hade så mycket i cassan, att alle hoffbetiänte däraf kunde blifva betalte för sex månader, ty gaf jag honom ordre uthdela ibland dem sex månaders underhålld och göra ansökning, att alle finge blifva tillhopa.

Den 21 Februarii. Som jag intet kunde erhålla den gunsten att få behålla hos mig hvarcken Dittmar eller feltscheren, så tillskref jag Öfverste Waranitzki, att han då ville så laga, det General-Major Horns lille son, hvilken jag hade tagit till mig, måtte släppas att få blifva tillhopa med sine syskon. Det samma blef mig änteligen lofvat och straxt värckställt.

Moth afftonen blefvo Dittmar och feltscheren bortförde uhr huset till en schlobod till de andre compagnie-officerarne att vidare bortföras.

Den 22 Februarii skickade Öfverste Waranitzki till mig och lät affordra min dräng Johan att brygga för Senatoren Plemennikoff. Jag svarade, att jag fuller kunde det effterlåta, allenast jag försäkras, så snart han har brygdt för honom, att jag får honom tillbaka, och medlertid att han borta är och brygger, att jag får till mig en af dhe andre drängarne uhr andre huset, aldenstund jag elliest ingen hafver. Öfversten lät svara, att Plemennikoff begärer drängen allenast på par dagar; när bryggningen är förrättat, skall jag få honom tillbaka. Jag måste alltså låta afföllia honom.

Den 23 Februarii kom drängen tillbaka och sade, att Plemennikoff hade bedt honom gå sin väg.

Som jag sände effter några mine saker från det andra huset och vackten där förvägrade dem att låta afföllja, altså vardt jag föranlåten därom att tillskrifva Commendanten Ismailoff och af honom det samma begära.

Den 24 Februarii. Som jag förnam, att Fältmarskalken Gr. Rehnschiöld har fått behålla sin fältscher och dess uthan sex af sine domestiquer; så begärte jag genom bref, så till Öfver-Commendanten Galitzin, som Under-Commendanten Is-

mailoff, att jag till mine fyra måtte få till mig ännu en laquej och en piga för tvetten skull; sedan att Commissarien Thuning måtte få frihet att komma till mig, så offta som behöfves så för penningarnes uthdelning skull ibland officerarne, som ännu återstode, som för en vexells slutande öfver de penningar, vi hade ståendes i Hamburg, och att han till den ändan måtte hafva frihet att gå till köpmännerne att huxa sig om bästa villckoren.

Item att Majoren Blikert, som är committerat att drifva på det underhållet för de gemene fångarne richtigt må uthfalla, icke måtte förmenas at få komma till mig, och sidst at Fältmarskalken måtte tillstädias med mig att conferera, hvadh man har att göra vidh de bref från senaten i Stockholm, som man med oss har låtit communicera. Detta sidsta badh jag jemväll Fältmarskalken att sökia, medan han torde lättare det obtinera änn jag.

Den 25 Februarii. Mine saker blef mig effterlåtit att hämpta till mig. Och sändes till mig andra gången bud, att jag skulle låta afföllia min dräng Johan till att brygga för Plemennikoff. Jag nödgades altså låta honom afföllja.

Den 27 Februarii. Som jag effter lofven intet fick svar på sidsta mitt bref till Senatoren Knes Galitzin, ty lät jag genom en sedell därom påminna Öfverste Waranitzki.

Som Commendanten Ismailoff åstundande, att brefven till honom och Knes Galitzin skulle skrifvas i tyska språket, altså effterkom jag det och.

Den 28 Februarii kom Commendanten Ismailoff till mig, af Knes Jacob Dolgarukoi uthsänd, och lät mig vetta, huru som man den tidh, då Hans Kongl. Maj:t var ännu i Pohlen, i Sverige hade af honom, knesen, och de andre Hans Zar. Maj:tz generaler begärt en skrifft, af dem samtelige undertecknat, det jag skulle hafva att undfå 10,000 rubell, så framt jag hos konungen kunde uthvärcka ett formelt cartell, det, så vida ingen uthväg finnes character emot character att uthväxlas, så skulle de öfrige effter en viss förafskedat penningesumma hafva tillstånd därföre sig att rançonnera, begärandes i fall jag samma skrifft hade i händer, att den nu mehra måtte extraderas, effter som därpå den åstundade effecten intet är följd, eller och, där den samma intet vore mig i händer kommen, att jag ville den genom en min skrifft annulera eller och i Sverige begära, att deras uthgifne revers måtte extraderas

till General-Major Trubetzkoi, på det den i framtiden icke må liggia dem till last. Jag blef öfver detta tal helt surprennerat och bedyrade, att jag af allt sådant icke den ringaste kundskap hade, beklagandes mig, att jag genom sådant oanständigt förfarande skulle vara hos denne nationen brackt i det elacka omdöme, som skulle jag vara af så lagt humeur och villia fordra penningar af fångar, för det jag skulle bevisa dem någon tiänst, och badh de intet ville hafva den tanckan om mig; Gudi loff jag trängde intet om att begå en sådan lageté. Jag vore färdig, icke allenast genom en min skrifft att annulera deras uthgifne revers uthan och att tillskrifva kongl. senaten, att de i Sverige därom ville anställa en undersökning och så laga, att samma deras skrifft måtte blifva extraderat till Trubetzkoi af den, som henne hafver i händer, nämnandes han Ceremonie-Mästaren Sparfwenfelt, och att den, som i det måhlet understådt sig melera mig uthi en så lage gärning och prostituerat sampt lagt en blame på mitt nampn, måtte därföre tillbörligen till svars ställas och plickta, undrandes jag intet, att jag här blefve så illa ansedd som sker, när dem sådanne impressioner om mitt väsende äre af våre egne gifne. Han syntes därmed vara till fredz men ville intet gerna, att jag skulle angifva Sparfwenfelt. Däreffter kom jag att andraga honom mine angelägenheter, dem han uthlofvade villia befordra till en god expedition.

Kort däreffter kom öfverst-lieutenanten af regementet, som hos mig vackt håller och lät mig vetta, att det vore resolverat, 1:o om jag hade något gevehr hos mig, att jag det samma skulle ifrån mig lefverera; jag svarade därtill, att jag intet hade mehr änn den värjan, Hans Zar. Maj:t hade mig lämnat, den jag intet ville förmoda, att man vorde från mig tagandes; han lofvade därom att villia sig förfråga; 2:o att jag nätterne öfver skulle hafva två vacktkarlar inne i cammaren hos mig ståendes, och skulle den ene af dem blifva ståendes vidh min säng, om dagarne skulle han borttagas, och jag behålla allenast en inne i stugan; 3:o att jag inga andre bref eller memorialer skulle mig understå att skrifva änn de, som gå genom Öfverste Waranitzkis hand; 4:o att jag skulle göra mig af mine hästar inom sju dagar, elliest skulle jag vara förfallen till straff; jag bad altså, att mitt folck måtte hafva frihet uthgå i staden och förhöra sig om köpmän samt tillåta, att de, som hade lust dem at köpa,

måtte få tillstånd dem att bese, där de stå, hvartill han bevilliade; 5:o att jag hos mig intet finge behålla mehr änn tvenne betiänte. Jag remonstrerade, att jag omöjeligen därmed kunde uthkomma; jag behöfde en, som kokade för mig, en som kunde ryska och kunde för mig inköpa math, en dräng, som hugger ved och beställer förefallande hushålldzsysslor, och den, som mig upvachtade, flere hade jag icke heller. Han påstod änteligen, att jag skulle betänkia mig, hvilka begge jag ville behålla, och släppa de öfrige. Änteligen beqvämade han sig så vida, att han tog det ad referendum hos commendanten. Sidst ansades mig, att jag intet finge besöka min värd, jag är logerat hos.

Den 29 Februarii brackte mig öfverst-lieutenanten det svaret, at jag måste lefverera från mig min värja, det jag också giorde; och för det andra, at jag intet får behålla hos mig mehr änn par drängar, kåcken inräknat. Jag nödgades altså låta afföllia tvenne, som jag däröfver hade hos mig, men inlade till Commendanten Ismailoff ännu ett memorial, att jag till de tvenne måtte få behålla en, medan han vore för mig omistandes, effter han kunde ryska och jag elliest ingen hade, den jag kunde bruka att inköpa för mig matvahror. Därjemte bad jag och, som jag hade upsatt en supplique till Hans Zar. Maj:t om lindring af den svåra arresten samt ett memorial därhos till zariske senaten att befordra och afskicka den samma, det han ville sända begge delarne till Fältmarskalken att underskrifvas och sedan insinueras hos zariske senaten. För det tredie öfversände jag honom min skrifft, hvaruthi jag annulerar den revers i Sverige är tagen af Knes Dolgarukoi och de öfrige zariske generalerne angående 10,000 rubell, jemte ett bref till kongl. senaten i Stockholm att tillhålla icke allenast honom, som berörde revers i händer hafver, den samma från sig till General Trubetzkoi att extradera utan och låta honom plickta, för det han mig har melerat i en slik sordid handling.

Kort därpå blef jag ansagd, att jag om morgon skulle flytta i ett annat qvarter och i Knes Romadonoffskis hus.

Samma dag lät jag bjuda Knes Gagarin mine hästar till kiöps. Han uthlät sig, där jag ville sättia dem på foder hos honom, ville han dem på det villckoret till sig taga; ville jag och rent af sällja dem till honom, så ville han dem betala för så stor summa, som jag begärade. Jag tackade honom därföre,

och som jag vore till fredz med hvilket dera honom hälst behagade, så kunde han hämta dem till sig och min vagn taga i sitt förvar.

Den 1 Martii. Då Knes Gagarin ville låta afhämpta hästarne och vagnen, blef det honom af vackten förment, säjandes det, att Öfverste Waranitzki sådant hade förbudit, och att Galitzin skulle dem hafva. Jag svarade därpå, att jag en gång hade dem uplåtit Knes Gagarin och kunde intet gå därifrån.

Den 3 Martii kom Öfverste Waranitzki till mig, då jag påminte honom om svar på mine inlagde memorialer; han lofvade, att det skulle föllia om morgon. Jag beklagade mig, att ändock commendanten hade lofvat mig, det min laqueij Petter Holling skulle få komma till mig så offta, som påfordras, samt Commissarien Thuning, med hvilcken jag hafver nödigt att öfverläggia om fångarnes underhålldh, så skola dock begge delarne förmenas och sker därigenom, att månge af officerarne af hunger förgås. Han svarade, att han intet hindrar dem och vet intet annat änn de få komma till mig. Jag sade därtill nej och bad han ville nu ställa därom ordre. Han befallte sådant under-officeraren, som hos mig vackt håller, och lofvade det samma att giöra åth officeraren i det andra huset. Jag påminte sedan om tillstånd att få afhämpta de återstående penningar hos köpmannen Rudolph Meijer samt sluta vexell med den man kunde få bästa conditionerne af om mehra penningar, dhem man har ståendes i Hamburg. Han lofvade därpå svar om morgon. Änteligen, som var enkom hans ährende, frågade han mig, om icke jag ville aflåta mine hästar till Knes Galitzin, som står efter dem, och om icke man för dem har burit till mig 130 rubell, som jag för dem begärt. Jag svarade därtill, att jag beklagade mig olycklig, som icke förr har vettat, att han hafft lust till dem, då han nogsamt kan vara försäkrat, att jag framför alle andre hälst hade dem aflåtit till honom, som har öfvercommendo öfver oss och vi behöfva alltid tillita. Då mig blef ankundigat, att mig gofves allenast siu dagars respit till att göra mig af med hästarne, hade jag genom min dräng först och främst för andra låtit åth dess stallmästare uthbiuda dem honom till sahlu, men intet fått därpå något svar. Fördenskull, som terminen var kort, har jag måst tillse, huru jag mig snart måtte kunna göra af med dem, och har nu mehra aflåtit dem såväll som

vagnen åth Knes Gagarin, ståendes afhandlingen nu mehra hos mig intet att retractera, effter som hästarne nu höra honom till och intet mig. Därtill med har ingen hos mig varit med några penningar, icke heller kan jag taga dem emot af någon annan; vill Knes Galizin hafva dem, måste han sökia att handla dem till sig af Knes Gagarin. *Waranitski*. Gagarin har afstådt sin prætention åth Galitzin, och om jag sänder mitt bodh till Gagarin, lärer jag kunna få erfara det samma. *Jag*. Sedan jag en gång har aflåtit hästarne till honom, kan jag intet befatta mig därmed, uthan lämnar till Galitzin att förmå Gagarin att skicka till mig sitt budh, det han har uplåtit hästarne till honom och intet vill befatta sig med dem, uthan att vår afhandling oss emellan är uphäfven. Öfversten påstodh, att jag måtte skicka till Knes Gagarin; men sedan jag framgent därtill nekade, sade han änteligen, att han ville göra hvad jag åstundade. Effter middagen kom Knes Gagarins budh till mig och lät mig vetta, som Knes Galitzin så hårdt stod effter hästarne, så kunde han intet förvägra att låta honom få dem och afstode dem altså. Jag sände mitt återbodh till honom och lät säja, att som hästarne nu mehra vore hans, så kunde han ställa de ordres, att de till Knes Galitzin skulle utlefvereras, men badh därhos, att han ville skaffa mig betalning för dem, nembl:n 140 rubell. Vagnen sålde jag intet; den bad jag han ville till sig taga i förvahr.

Den 4 Martii kom Commissarien Thuning till mig, och sedan jag mig af honom hade informerat om cassamedlen och förnummit, att Rudolph Meijer ännu intet hafver betalt de 3200 rubell, som ännu återstå på den växell jag in decembri till honom uthgaf à 6000 rubell på min k. hustru, ej heller hade han ännu slutit någon vexell på de 10,000 r. fr. banco, hvilka af kongl. statscontoiret till Hamburg äre remitterade, beordrade jag honom att infordra de förre ju förr ju heller och med den engelske consulen sluta vexell om de senare. Sedan begärte jag, att han ville göra ett uthtåg, för huru många månader hvar och en officerare för förledet åhr hafva undfått deras underhålldh; och som jag för detta hade beordrat, att öfverallt till hvar skulle uthdelas fyra månaders underhålldh, så hade han dem, hvilka så mycket intet hafva nutit, att tilldela hvad som brister och annotera dem, som mehra hade fått, på det man vid nästa uthdelning måtte kunna det samma afdraga, och göra således alle lika; 3:o som

några trettio compagnie-officerare här ifrån blefvo afskickade, förr änn man dem lika som de andre fick medgifva trenne månaders underhålldh, ty hade han sig att informera, till hvad ort de voro förskickade, på det man dem det samma må kunna tillsända; 4:o som Corporalen Rålamb och Capitein Stakelberg vore hitkomne från Tobolsk att anhålla om hielp för de fångar, som dit äre förde, medbringandes med sig på dem en förteckning, men kunde de intet återfå den samma uhr pricaset, altså hade commissarien att drifva på extraditionen och sedan göra dem lika med de öfrige, tilldelandes dem hvar fyra månaders underhålldh, samt anhålla i sibiriske pricaset, att hela summan där må varda emottagen emoth anordning i orten, att lika stor summa där till fångarne skall blifva erlagd, medan ingen säkerhet fans med de hitkomne officerarne för osäkerheten skull at afsända.

Kort däreffter kom Öfverste Waranitzkis major till mig och frågade, om jag icke ville låta afföllia mine hästar till Knes Galitzin; 130 rubell för dem skulle nu straxt till mig blifva lefvererade. Jag svarade därtill, att jag intet kunde emottaga några penningar för dem, medan hästarne nu mehra intet vore i mitt vålld, uthan tillhörde Knes Gagarin; de kunde bära penningarne till honom; ville han dem aflåta och sällia, vore jag intet däremot.

Änteligen blef Commissarien Thuning bevilliat, att han skulle få komma till mig och Fältmarskalken så offta som erfordras, och att han jemväll skulle hafva tillstånd att gå till köpmannen Rudolph Meijer och afhämpta resten af penningarne så väll som till engelske consulen att sluta med honom vexell å de penningar, som stå i Hamburg.

Den 6 Martii skref jag Commendanten Ismailoff ett bref till, hvaruthinnan jag månde begära, 1:o att min supplique, upsatt till Hans Zar. Maj:t, måtte blifva Fältmarskalken Gr. Rehnschiöld tillsänd till underskrifft och sedan med senatens förskrifft bortsänd, i fall sådant intet redan vore skedt; 2:o att min laqueij Petter Holling måtte få lof komma till mig så offta som behöfves, och 3:o att mitt folck må varda effterlåtit förhöra sig om ett och annat hus, medan Knes Bogdan Iwanowitz Gagarin vill för högt uth med de rum, jag för dem begärer i det förra huset. Mot middagen kom Ismailoff till mig och lofvade mig om morgon svar öfver de momenta jag hos honom hade inlagdt; men in antecessum resolverade

han, att min laqueij skulle få komma till mig så offta som behöfdes. Därpå kom han till tals med mig, om icke vi hade penningar ståendes i Hamburg, dem vi emot betahlning här dem ville uplåta. *Jag*. Jo, vi hade där ståendes 10,000 rdr banco; ville dhe här betala 75 copek för hvar rdr banco, så vore jag till fredz fram för någon annan att sluta däröfver med honom. I det samma kom engelske consulen in att få vetta min resolution, om jag ville sluta på samme medell vexell med honom men sade sig intet kunna gifva mehr änn 72 copeker per rdr. Jag lofvade honom svar genom Commissarien Thuning i affton eller sidst om morgon. Sedan han med det svaret bortgick, sade jag till commendanten, som ännu stod qvar: han ser, huru consulen presserar på svar; där han ville sluta, måste han låta mig veta, hvad han här till vill göra ännu i dag. Han lofvade vist att låta mig vetta dess svar i dag mot affton eller alldra sidst om morgon bittid genom sig sielf.

Den 7 Martii var Commendanten Ismailoff hos mig och lät förnimma, om icke han kunde få vexell på 20,000 rdr banco. Jag svarade därtill, att vi för tiden intet hade mehra att commendera i Hamburg änn 10,000, dock förmodade innan kort, att få dit remitterade ännu en större summa; och så snart vi därom få någon effterrättelse uhr Sverige, lofvade jag honom det att låta vetta men begärte ännu i dag vist beskedh, om dhe på de anbudne villckor ville sluta vexell. Han försäkrade mig därom och badh jag medlertidh intet vill sluta med någon annan.

Den 8 Martii skickade Knes Gagarin till mig deras förskrifningar, till hvilka han hade gordt något förskått vid dess hitresa från Sibirien. Och fans där under en del, som de hade tagit i commun cassa att uthdelas under visse officerare, en del, som particuliere persohner hade dragit på particuliere, såsom mig och Fältmarskalken. Jag viste uthskickaden därmed till Commissarien Thuning.

Sedan skref jag bref till Ismailoff och begärte ännu i dag svar, om han öfver penningarne i Hamburg vist ville sluta med mig vexell a 75 copek per rdr; elliest nödsakades jag sluta med engelske consulen, som intet längre vill vänta. Han lofvade mig vist svar om morgon bittid.

Den 9 Martii kom Commissarien Tuning till mig uppå mitt budh och berättade mig, att under de förskrifningar på

Knes Gagarins gorde förskått stucko 1,600 och några nittio rubell, de där till uthdelningen under officerarne voro uthtagne, men 600 rubell och något mehr, dem particuliere för sig särskillt hade uthtagit och uthgifvit sine anvisningar på betalning till particuliere här. Jag befallte honom alltså att gå till Knes Gagarin och låta honom vetta, att som de penningar, hvilka nu till Sibirien af oss blifva bortsände, höra Hans Kongl. Maj:t till, så vill man här honom betala, hvad till publiqt behof är kommit, och sedan förnimma af dem, som af particuliere personer fått anvisningar på sig, huru vida de dem villia agnoscera. Hvad då accepteras därunder, vill man honom tillställa; med det öfrige måste hafvas fördrag, till dess härnäst någon uthdelning kan ske, då man vill låta innehålla deras contingent, som ett slikt förskått hafva undfått men här intet blifvit betalt, och det anslå honom i betalning. Men som på en lång tidh samme till dem gorde förskått på det sättet intet skulle kunna blifva betalt; ty skulle jag hålla för bäst, sedan han fått effterrättelse af oss, för hvilkas förskått här ingen betahlning föllier, att han skrifver till orten och af voivoden där begärer, att han fordrar af dem tillbaka, hvad de ännu kunna af förskåttet hafva i behålld, och låter vetta, huru högt det samma för hvar och en sig bestiger, då han för resten, när härnäst uthdelning sker, så mycket förr af deras underhålldz innehållande kan blifva betalt. Medlertidh som de penningar, hvilka bortskickas, äre Hans Kongl. Maj:tz, reparterade under alle officerarne, så præcaverar jag för all ting, att uppå den anordning, som deras uthskickade officerare härifrån få med sig till orten, emot en lika stor summa, som här af oss i pricaset blifver aflefvererat, ingen afkortning må ske på de particuliere penningarne, uthan expresse däruthi sättias, att hela summan, hvarpå anordningen lyder, till officerarne promt skall blifva utbetalt uthan att innehålla något på berörde förskått.

Soldaten från Commendanten Ismailoff kom tillbaka med svar, att penningarne för vexelen i Hamburg skulle ännu i dag blifva lefvererade till commissarierne. Men en stund därefter kom commendantens budh till mig och sade han hade intet rätt förstått mitt bref, bad fördenskull uplysning i saken. Jag lät hans budh å nyo afskrifva brefvet.

Den 10 Martii. Effter mycken uthstånden förtret stannade det änteligen i det slutet med mine hästar, att jag fick

tillstånd dem till Knes Gagarin att aflefverera, till hvilken jag dem hade förhandlat för ett hundrade fyratio rubell.

Som jag blef närmare underrättat af brefven de 10,000 rdr angående, att jag intet hade frie händer vexelen däröfver med någon annan att sluta änn engelske consulen för den afhandling skull, som Commissarien Huswedel i Hamburg däröfver hade träffat med bem:te consuls commisshafvare; altså lät jag Öfversten och Commendanten Ismailoff genom bref sådant vetta, och att fördenskull derom med honom den intenderade vexelen intet kunde slutas, medan, om det än skedde, vorde han medh protest kommandes tillbaka.

Den 12 Martii skickade Ismailoff majoren till mig och begärte på senatens vägnar, att jag ville emottaga penningarne och gifva vexell på de i Hamburg stående penningar. Jag nekade mig sådant kunna göra för de skiäl skull, jag redan hade uptäckt Öfversten Ismailoff i mitt bref, nembl. att med samma penningar hos engelske consulen af Huswedel så vida vore avancerat, att jag inge frie händer hade med någon annan att sluta.

Effter middagen lät jag fordra Commissarien Tuning till mig att beordra honom såväll om medlens afsändande till de fångne officerare, hvilka sittia i Tobolsk, som om vexelens slutande med engelske consulen öfver de 10,000 rdr banco, dem man har ståendes i Hamburg; men fick till svars, att honom är blifvit förbudit att gå uth. Som jag nu märckte, att sådant är skedt för vexelen skull, den de på bem:te medell af mig åstundade, ty upsatte jag däröfver ett bref till Commendanten Ismailoff, hvaruthinnan jag mig öfver sådant procedere beklagade, remonstrerandes, att officerarne i Tobolsk genom längre väntande på hielp alldeles lära undergå, och att fåfängt vore försöka mig vidare om någon vexells slutande med någon annan änn engelske consulen, alldenstund i Hamburg saken redan så vida med consulens commisshafvare vore avancerat, att, där jag skulle gå från honom och sluta medh en annan, vorde vexelen med protest tillbaka kommandes, det jag intet kunde göra, medan min credit därigenom skulle förswagas och jag i vidlyfftighet ställas.

Den 13 Martii. Som Major Blikert kom till mig, berättandes, huru som i ett rum 90 à 80 gemene vore inpackade och siuke jemväll af frantzoser under de friske blandade, hvaraf intet annat föllia kunde, än att de förre vorde de senare

med sig anstickandes; altså bad jag honom han ville förmå hos Öfverste Waranitzki, det dhe rummare måtte blifva förlagde och först dhe friske skillde från de siuke och sedan af de senare dhe, som med smittosamme siukdomar vore behäfftade, separerade ifrån de andre, hvartill han förmente öfversten skola stå att öfvertalas; sedan, att han ville tillåta, det feltscherer måge få komma till begge siuke att sökia till curera dem ifrån deras krankhet, och ville jag gerna uplåta min feltscher därtill, där han icke vore från mig tagen och bortförd; fördenskull han hade att ansöka hos Fältmarskalcken, det han därtill ville uplåta sin, i fall till Gesällen Krüger, som dem härtills har betiänt, intet någon annan skulle vara att tillgå; hvad de betarfvade till medicamenter, ville jag af cassan låta afföllja, så snart jag får vetta, huru mycket därtill erfordras; för det tredie att präster måtte effterlåtas gå till dem att besöka dem medh Herrens högvärdige nattvard och elliest för alle prädika Gudz ord. Blikert påtog sig att föredraga så det ene som andre och förmente det samma att kunna erhålla, medan öfversten har låtit sig förmärckia därtill vara benägen.

Som mig blef berättat, att Öfverste Gyllenkrok af den svåra arresten var alldeles sina sinnen beröfvat, så bad jag Mag:r Norberg stiga dit och se till hvad med honom stode till att göra. Och som han besannade det samma och att prästerskapet hos honom intet kunde skaffa någon nytta, medan han alldeles vore från sig kommen; så tillskref jag Öfverste Waranitzki och begärte, att Doctor Below måtte få komma dit.

Den 14 Martii svarade mig Öfverste Waranitzki, att han offta redan har anmodat Doctor Below att resa till Öfverste Gyllenkrok, men att han sig förvägrat det samma att göra. Jag blef däraf förorsakad att tillskrifva Doctor Below ett alfvarsamt bref, det han sig till sådant intet förvägrar och därmed sig afkläder både embetes och christelig kärlek.

Af mitt folck förnam jag, att Knes Galitzin af Knes Gagarin änteligen unfått mine hästar och skickat i mitt qvarter och begärt till sig par mine drängar, de där vore vane att ansa hästarne; men hafva de svarat, at de intet kunde komma dit utan mitt förloff; ville man taga dem bort medh vålld, kunde de intet stå emot. Som nu uthskickade därtill intet hade ordres, gick han med samma svar bort.

Jag förnam och, att senaten hade skickat effter engelske consulen och honom förbudit med de svänske att inlåta sig i handell om några penningar. Men han hade svarat, att om desse medell vore redan med honom slutit och kunde det nu mehra intet ändras.

Mot middagen blef mig ansagdt i Hans Zar. Maj:tz och senatens nampn, att jag om morgon skulle flytta i mitt förre hus. Och som jemväll Fältmarskalken Gr. Rehnschiöld tillika med alle generalerne skole därsammastädes blifva inpackade, ty hade jag i dagh att uthse och rengiöra låta det rum jag tänckte för mig behålla. Jag beklagade, att vi så skulle blifva hanterade; men medlertid som jag förmärkte, att ingen annan resolution stod till vänta, effterkom jag sådant.

Den 15 Martii. Som Doctor Below svarade mig på mitt bref, att han alldrig hade förvägrat komma till Öfverste Gyllenkrok i dess siukdomb uthan effter giordt afftal med Feltscheren Bonsack, hvilken Öfverste Waranitzki därom till honom afskickat, väntat, att Öfverst Waranitzki skulle afhämpta honom; altså skref jag bem:te öfverste till, att han det ju förr ju heller göra ville.

Dito skickade senaten Öfverste Waranitzkis öfverstlieutenant till mig och lät mig vetta, att som effter mitt träffade accord med Commendanten Ismailof jag intet slöte någon vexell med honom öfver de i Hamburg stående medell, så blefve mig jemväll förbudit härmed att sluta någon vexell här medh köpmän öfver några penningar till fångarnes förnödenhet. Jag frågade därpå, om de då villia, att fångarne af hunger skola förgås. Han svarade: de säja, att deras fångar det samma vederfares af denne vexells uteblifvande. Sedan jag därpå honom hade informerat om saksens beskaffenhet och min oskulld därvidh, frågade jag, om icke vi åthminstonne få afhämta penningar hos engelske consulen för dem, han i Hamburg hade upburit. Han lofvade sig däröfver att villia förfråga hos commendanten.

Den 16 Martii inlade jag ett memorial till zariske senaten genom Commendanten Ismailoff, hvaruthinnan jag mig besvärade på det högsta öfver deras mig ankundigade förbud att intet få sluta någon vexell med köpmän; sedan remonstrerade jag min oskulld, att den så kallade accorderade vexelen medh Ismailoff intet kunde gå för sig, och för det tredie anhöllt om förbudetz uphäfvande, medan Hans Zar. Maj:tz fångar i

Sverige hade frihet att sluta vexlar med hvem dem hälst behagade.

Effter middagen blef jag förder i det andra huset, och blefvo jemte mig där inpackade Fältmarskalken, Gr. Lewenhaupt och alla general-majorerne, nembl:n Horn, Schlippenbach, Creutz, Crus, Roos, Stakelberg och Hamilton, och så hårdt hålldne, att icke allenast hvar hade hos sig sin soldat i cammaren, uthan blef oss jemväll förment att få komma till hvarannan; ja om söndagen, hvilken

Den 17 Martii dagen däreffter inföll, så blef oss förbudit på ett rum att komma tillhopa, item att äta hos hvarannan, uthan måste hvar låta koka för sig. Dock utlofvades bättre tractamente snart.

Effter middagen kom vackthafvande majoren till mig och lät mig vetta, att senaten hade resolverat, det vi skulle slippa vackten i cammaren; sedan att mitt folck, som förr har varit i huset, skulle få komma till mig att tala med mig; 3:o där vi ville komma tillhopa i ett rum att hålla bön eller gudztiänst, att sådant skulle blifva oss effterlåtit, så väll som 4:o att spisa tillhopa.

Den 18 Martii öfversände jag genom bref till Commendanten Ismailoff ännu ett memorial till zariske senaten, hvaruthinnan jag ytterligare deducerade sammanhanget af vexellhandelen och begärte, att förbudet till att sluta vexlar med köpmän måtte varda uphäfvit.

Dito blefvo af commissarierne expedierade Corporalen Rålamb och Stakelberg med anordning på 3,200 rubell till fångarne i Tobolsk, att de samptelige på detta sättet, med det de för detta åthniutit, hafva undfått på man fyra månaders underhålld effter reglementet för förledit åhr.

Dito. Som jag hörde talet gå mehra änn för ett åhr sedan, att officerarne af dhe ständige eller landtregementerne åthnöto deras halfva löhn hemma i landet, så frågade icke allenast jag sielf som offtast effter uthaf vederbörande generalmajorer och öfverstar, om så vore, uthan befallte jemväll Krigz-Commissarien Melander, hos hvilken sig alle angifva måste, som penningar uhr cassan ville undfå, att förnimma af dem sådant; men undfick både jag och han alltid till svar, att de intet sådant åthnöto. Öfverstlieutenant Zinckler tillstod allenast, att han för ett åhr hade undfått för sin bataillon en half åhrs löhn; fördenskull icke heller hans officerare hafva

participerat i uthdelningen af cassamedlen. Men de öfrige alle hafva vi sådant måst låta undfå, medan de nekade sig hemma ifrån något till sig undfå. Så snart nu kongl. statscontoirets bref af den 16 septembr. oss till handa kom den 14 januarii nästförledne, att de medell, som öfverremitteras från Sverige, skulle allenast fördelas i synnerhet under compagnie-officerarne af de värfvade regementerne etc., alldenstund de af landtregementerne upburo deras halfva löhner i Sverige, läto vi upsätta ordres till alle generalmajorer och öfverstar af de senare regementer, att de med skriffteligit besked och effterrättelse inkomma skulle, om dhe något sampt huru mycket de under varande fångenskap för de förflutne åhren för deras regementer hemma i landet hafva upburit. Item en annan ordre, att låta oss vetta, hvilka officerare vid landtregementerne upföras för premier eller ständige och hvilka för secund-officerare komma att considereras, medan desse senare intet upbära någon löhn hemma i landet och vi sålunda förmena böra anses lika med officerarne af de värfvade regementerne vidh uthdelningen af cassamedlen. Men som vid vår hastige och just samma dag infallande bortförssell och förskingrande hvar från annan till åtskillige orter samme begge ordres intet kommo vederbörande general-majorer och öfverstar af commissarierne att öfvergifvas, oss jemväll allt sedan har varit förment att hafva med hvarannan den minste conversation eller communication af det ringaste; ty har med mehrberörde ordres öfvergifvande måst anstå till denne dagen, då jag Commissarien Thuning gaf i befallning dem att aflefverera till vederbörande general-majorer och öfverstar samt därpå svar skaffa.

Mot middagen kom öfverstlieutenanten till mig och lät mig veta, så framt jag ville gifva vexell på Sverige till de ryske fångars förnödenhet där, så skulle jag straxt undfå lika stor summa här uhr pricaset, hällst emedan den vexell, hvarom jag hade accorderat om de medell, hvilka stå i Hamburg, intet för sig går, dem man hade ämnat till deras underhålld. Jag svarade därtill, att där jag vore försäkrat, att min vexell på Sverige promt blefve betalt, vore jag villig på den summa, jag uhr pricaset undfår, att uthgifva den samma; men så enfalldig vore jag intet, att jag lät inbilla mig, det de penningar vore destinerade till fångarnes underhålld i Sverige, som man desidererade att hafva i Hamburg. Ty där de dem skulle villia öfvergöra tillbaka åth Sverige, vorde de derpå hafvandes en an-

senlig förlust, medan vi hafva måst gifva en ansenlig vexelllage, innan vi fått commendera samma penningar i Hamburg. Dock som jag förmärckte, att förbudet går därpå uth, det vi måge sluta med dem vexell på så mycket de behöfva till deras fångars förnödenhet i Sverige, så begärer jag först, att consulen må få här till oss betala de penningar, hvarföre han har upburit våre i Hamburg stående medell, emedan därmed intet kan tillåtas någon förändring och vi hafva dem ju förr ju heller af nöden både därutaf till att förnöja Knes Gagarin för det förskått, han har gordt till fångarne i Sibirien, hvarpå han ihständigt drifver, som och till att underhielpa med resten dhe ännu nödlidande. Sedan vill jag gerna uptaga af dem så stor summa, som de behöfva till deras förnödenhet, så snart jag får effterrättelse uhr Sverige, att de sådan min vexell villia betala, och heller sluta med dem änn någon köpman, i det jag af dem får alpari, men hos köpmännerne måste låta falla fyra copeker på hvar 64 copek. Han påstod, att jag måtte förklara mig till att nu straxt sluta med dem. Jag invände däremot, att jag intet kunde det göra, medan jag redan hade dragit så ansenlige vexlar och vore således intet försäkrat, att denne så promt skulle förnöjas, som förskrifningen förmår. Dock till att visa min villighet vore jag beredd att uptaga af dem här så mycket penningar, som de i Sverige för deras fångar betarfvade, och därpå meddela dem min vexell till statscontoiret i Stockholm; men därmed måste de vara åthnöjde och ingen macht hafva mig att tilltala före, om vexelen intet så promt blefve förnöjd, uthan med betalningen dröjdes en månad eller två. Han påtogh sig det att föredraga commendanten.

Den 19 Martii skickade Knes Gagarin till mig och lät påminna, att han måtte blifva betalt för sitt gorde förskått till fångarne. Jag svarade därtill, at jag det gerna ville göra, så snart jag kunde få våre penningar af engelske consulen; men som zariske senaten hade sådant förbudit, så bad jag honom han ville så laga, att förbudet måtte blifva uphäfvit, så skulle han straxt däraf blifva förnöjd. Han lofvade det.

Den 21 Martii skickade senaten till mig Öfverste Waranitzkis major och lät mig vetta, att de hade låtit för sig upläsa mine memorialer och därpå resolverat, som jag en gång hade inlåtit mig i handel med dem om vexelen på de i Hamburg stående medell, hvarföre jag ville nu sedermehra ändra mig. Jag svarade därtill, att orsakerne därtill kunde de erfara

af fyra mine därom inlefvererade memorialer, nembl. att jag sedermehra hade erfarit, det jag inga frie händer hade därom med någon annan att sluta vexell änn med engelske consulen och bad fördenskull, att de ville uphäfva deras gorde förbud hos consulen att intet uthbetala till oss några penningar.

Den 22 Martii. Som jag nogsamt förnam, att majoren intet var informerat om saken och fördenskull intet kunde bringa migh något rätt svar; ty bad jag öfverst-lieutenanten, han ville af Commendanten Ismailoff inhämpta ett vist beskedh, hvad senaten hade resolverat. Han lofvade det samma at göra och om morgon låta mig veta vist besked.

Dito skickade senaten till General-Majorerne Creutz och Roos och lät begära af dem, som de hade gådt i borgen för Arvid Posse, Sparren och Lampa, det de ville skrifva till Sverige, att de sig åter här inställa. Jag kom därtill och underrättade dem, att de redan uhr Sverige hade fått så månge ryske officerare, som till deras uthväxling behöfdes, och at jag för längst därom hade inlefvererat mine memorialer så till senaten som ministeren i Pettersburg. De kunde intet påminna sig sådant utan begärte nampn på dem, som i deras ställen vore afsände hit. General-majorerne efterkommo sådant och lefvererade därom ett memorial till zariske senaten mot afftonen.

Den 23 Martii afskickade vi till Commendanten Ismailoff vårt memorial till zariske senaten, hvaruthinnan vi androgo hvad oss af senaten i Stockholm committerades uthi trenne deras till oss ankomne bref, nembl. 1:o om de trenne till Marstrand afskickade ryske capitenerne i stället att Öfverst-Lieutenant Kaulbars och Capitein Sachs till Sibirien i älände äre blefne bortsände; 2:o angående Princens af Meliten lik och 3:o att General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi tillhållas måtte betala dess i Sverige gorde skulld och att åter förfoga sig i sin förre arrest till Stockholm, så vida ingen uthväxling sker med honom emoth endera af oss.

Dito skickade Commendanten Ismailoff till oss en fälltvebell med sin gemene af de svänske fångarne, hvilka de uthtagit af åtskillige regementer, medgifvandes därhos en förteckning på en underofficerare och siu köpmänn af de i Sverige sittiande ryske fångar, hvilcka de däremot begärte få utväxlade. Och lät han af mig och Fältmarskalken förnimma, om vi ville gå i borgen för de förre, det, i fall uthi Sverige man intet

skulle samtycka till ofvanbem:te föreslagne utväxling, att de då skulle blifva tillbaka skickade i deras förra fångenskap. Jag svarade därtill, att sådant kunde vi intet göra, ty våre ordres lydde, att så länge man till utväxlingen hade tillgång att gifva character mot character, så skulle man därpå grunda utväxlingen; men här tillbiudes gemene för köpmän, hvilket intet kan angå. Ville de character mot character uthväxla och låta oss uthvällia dem, som härifrån skole lösgifvas, så kunne vi änteligen tillåta, att de däremot få nämna, hvilka de för dem villia hafva utväxlade; men villia de af våre för oss upgifva dem, de villia till uthväxling, så måste oss i Sverige fritt stå däremot at afstå dem, man där hälst godt finner. Med hvilket svar de gingo tillbaka.

Den 25 Martii kommo till oss tvenne underofficerare med några förlammade af de svänske fångarne och läto oss veta, att commendanten hade låtit utsökia alle förlammade och till vidare tienst odugelige och befalt dem, att de skulle gå till oss och förnimma, om vi ville gå i borgen, att lika många af deras fångar skulle blifva utlefvererade, så ville de desse förlammade lösgifva och förlofva att få resa hem till Sverige. Jag svarade därtill, att som jag intet tviflade, det man ju i Sverige alle deras förlammade straxt hade gifvit löse, så hade jag och om lika genereusitet å denne sidan genom åtskillige mine memorial gordt ansökning men intet derå undfått någon resolution. Att nu där ofvan uppå för förlammade och till all vidare tiänst odugelige gifva friske karlar löse, det vore för mycket begärt, och stode det intet i vår macht därtill att bevillja; men ville de friske gifva härifrån löse för så många deras friske, så vore det en sak, som torde låta sig göra. Medh hvilket svar de gingo bort, förväntandes man hvad resolution därpå faller.

Den 28 Martii kom Öfverste Waranitzki till oss, då jag påminte honom, att det förbud måtte varda uphäfvit, som de på åtskillige platzer hade upslagit, det inga köpmän skole understå sig lefverera till oss några penningar emoth vexlar, men i synnerhet att oss intet längre måtte blifva förvägrat att afhämpta våre penningar hos consulen, hvarföre han för längst hade undfått sin betalning i Hamburg; sådant procedere vore ju intet christeligit, medan därigenom en stor del af fångarne utaf hunger komma att förgås, hafvandes redan en del till födan bortsåldt kläderne af kroppen. Han svarade,

detta skedde därföre, att jag vikit ifrån mitt med dem träffade accord öfver bemälte hamburgske medell, och vore det jemväll en orsak, hvarföre vi blefvo så hårdt handterade, serdeles när därtill kommer, att vi hafve inlagt i senaten ett memorial, det General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi skall tillhållas att resa tillbaka åth Stockholm i sin förre arrest. Jag replicerade till det förre, att jag i mine inlagde memorialer till zariske senaten nogsamt hade tillkänna gifvit, hvarföre jag intet kunde förblifva vid mitt så kallade men dock ofullkomlige accord och vidlyffteligen remonstrerade, att jag intet hade frie händer öfver offtabemälte medell att sluta vexell med någon annan änn engelske consulen. Och beträffande det andra så måste vi ju effterkomma, hvad senaten i Stockholm oss hade committerat; dess uthan vore begäran intet obillig. Han leendes svarade, att det lärer för honom blifva alt för lång resa till att draga tillbaka. *Jag.* Intet längre änn den, han har gordt hit. Änteligen utlät han sig, att Commendanten Ismailoff lärer komma till oss, och då lärer han oss kunna underrätta om senatens äntelige resolution i saken.

Den 31 Martii. Under prädikan kom Commendanten Ismailoff till oss och i förstonne oss proponerade, om vi icke skulle villia tillskrifva kongl. senaten i Stockholm, att persianerne, som drifvit deras handell tillförende på Sverige, varandes ochså en af dem därhos tillstädes, måtte varda effterlåtit en fri och obehindrat resa mellan Stockholm och Lübeck med flere conditioner, som dolmetsken intet viste rätt att förtolcka. Jag svarade därtill, att det vore bäst, det de i ett memorial oss skriffteligen det samma föredroge, så hade vi lättare därpå att uthlåta oss till det, som vi däruthaf kunde befinna för oss vara görligit, och hvartill vi intet kunde bevillia; de voro därmed till fredz och lofvade det att effterkomma. Därpå frågade han mig, om hela generalitetet hade vettenskap af vårt sidste till senaten ingifne memorial eller och om vi begge, Fältmarskalken och jag, det samma allena hade låtit insinuera. Jag svarade därtill, att som de trenne kongl. senatens bref, hvilcka oss blifvit tillställte af zar. senaten, vore allenast oss begge tillskrefne och samma memorial intet annat innehölt än hvad samma bref förmådde, så hade generalitetet däri ingen del, utan kunde det däraf såväll som af underskrifften af oss begge ses, att vi det hade inlefvererat. Han for därpå fort att omröra om sielfva punc-

terne och först om det, som angick Kaulbars och Sax, frågandes, om vi intet hade kundskap af Gr. Lewenhaupts vid Niepern träffade capitulation, hvaribland stod infördt, att den skulle vara sitt lif förlustig, hos hvilken något af förrädarens Mazeppas saker skulle befinnas, det man dock hade befunnit i Öfverstlieutenant Kaulbars rustvagn; fördenskull och Hans Zar. Maj:t fuller af nåde hade skänckt honom lifvet men med allt fog sänt honom bort till Sibirien. Jag svarade därtill, att jag fuller intet hade någon fullkomblig kundskap om det, som var capitulerat vidh Niepern, medan jag intet var där tillstädes; dock som kungl. senatens bref nogsamt utviste, att de saker, Mazeppa tillhörige, som i Öfverstlieutenantens vagn ertappades, af en cossak uthom dess vettenskap där voro inpracticerade, så gorde det tillfyllest till att bevisa dess oskyldighet. *Han.* Sådant hafver Gr. Wrede i brefvet inryckt till at gifva saken fagert sken. *Vi.* Det kan intet så vara, medan man kan producera vittnen, att så i sanning sig förhåller. *Fältmarskalken.* Jag tager mig intet an att försvara saken uthan säjer allenast det, att som vi hafft i befallning uti ofvanbemälte bref sådant för zariske ministeren at andraga, så hafve vi, som tiänare af Hans Kongl. Maj:t, intet mindre kunnat änn förebringa det, som oss varit committerat. *Jag.* De hafva sielfve läsit brefven och läre däraf finna, icke allenast hvad oss är committerat, utan och hvad skähl man i Sverige hafft att anbefalla oss till att föreställa, hvad som af oss i memorialet är skedt. Därifrån kom han på Knes Dolgarukois skulld och sökte till att afvända från honom till att betala det, hvarföre Grefvinnan Rehnschiöld har gådt i borgen. Därtill svarade Gr. Rehnschiöld, att ehuruväll saken vore solklar, det Knes Dolgarukoi vore skyldig den att betala, så ville han dock intet däraf göra stort väsende till att skona Dolgarukois reputation och gode nampn, som visserligen därigenom mycket skulle komma at lida, där i verlden blefve kundbart, at han difficulterade fullgöra en sak, som dess klare obligation förbunde honom till, förhoppandes, att knesen sådant vorde närmare tagandes i betänckiande och intet med otack belöna en sådan stor vällgärning, som dess grefvinna honom därmed hade bevist. Han sökte till att visa, det obligationen intet förbunde honom till betalning, utan allenast på den händelsen, om han blefve utväxlat, hvilket intet är skedt, hafvandes han på annat sätt kommit undan. *Jag.* Vi hafve

copian af obligationen, och utvisar densamma nogsamt, at han med det argumentet intet kan leda ifrån sig obligationen att betala skullden. Men som Fältmarskalken intet hårdare ville påstå betalningen, hafvandes vid memorialets inlefvererande, som nu omröres, mig låtit förstå, att den saken anginge honom allena och intet mig, och dependerade således af dess behag den att beröra eller intet, hvartill jag nekade, aldenstund brefvet af senaten var till oss begge, som oss befaller göra därom behörig föreställning, ty lät jag och förblifva vidh Fältmarskalkens uthlåtelse emoth Ismailoff. Sidst kom han till fråga, huru vi komma till att begära, dhet Knes Dolgarukoi skall sändas tillbaka åth Sverige, hvilket af oss något mörckt vore föreställt. *Jag.* De lära hafva sedt af brefvet, det kongl. senaten oss sådant injungerar, och att vi intet klarare åhrendet föreställt kommer däraf, att brefvet af den 20 augusti, hvaruthinnan kongl. senaten hela saken med sine liflige färgor beskrifvit, intet är blifvit oss inhändigat, hvilket, där det sker, läre vi dem saken liusare föreställa. *Han.* Hvar funnes samma bref. *Jag.* Det lärer med de öfrige vara inkommit hos dem. *Han.* Om vi och intet viste, att Knes Dolgarukoi intet vore någon krigzfånge. *Vi.* Nej, uthan vi kunde med sanning berätta, att han re vera vore en sådan. Därpå förföllo vi med hvarannan i en vidlyfftig disput, och slöt jag därmed, att jag intet klarare bevis kunde frambringa till det, att han med de andre var en krigzfånge, än Hans Kongl. Maj:tz min nådigste herres ordres till mig från Bender med von Kocken, hvaruthinnan expresse står förmält, att Hans Kongl. Maj:t vore för öronen kommit, det man debiterade, att en capitulation vid Narven vore sluten, och att den å Hans Kongl. Maj:tz sida intet vore hållen, men att Hans Kongl. Maj:t anser det för en calumnie, medan ingen capitulation då vart sluten, uthan vore alle af fienden krigzfångar; men lät Hans Kongl. Maj:t störste delen af nåd och genereusitet gå sin väg, behållandes allenast dem, som han godt fan, hvilket ju i hans frie macht stodh. Och måste man en så stor konung, som aldrig kan öfvertygas att hafva brutit den minsta prick af det han en gång lofvat, mehra tro än andra, som intet kunna visa det samma af dem vara skedt. Till slut påminte jag, huru länge det förbudet skall vara, att vi intet skole få sluta några vexlar med köpmän, och i synnerhet mig skall blifva förment att afhämpta våre pen-

ningar hos engelske consulen, utan att vi med jämmer måtte anse, att officerarne förgås af hunger dageligen, sedan de nu mehra till födan härtills hafva försåldt deras kläder af kroppen. Han frågade, hvarföre jag ändrar mig och går ifrån mitt accord med dem och vill sluta med consulen. *Jag.* Mine skähl vet commendanten, och måste jag säja honom rent uth, att med den vexelen, de fordra af mig, blir aldrig något af, de måge göra med mig hvad de villia. *Han* for vidare fort att fråga, om jag intet ville sluta vexell med dem på Sverige till deras fångars underhålld, hälst emedan våre här ledo stor nöd och vi för dem behöfde penningar. *Jag.* Det vill jag gerna; men som jag redan därtill hade dragit store summor uhr Sverige, så vore jag intet försäkrat, att denne min vexell så promt skulle blifva betalt, som vexellterminen innehåller. Men ville de vänta par månader eller längre effter betalningen, så torde den änteligen ske, och medlertid för skadestånd hos mig intet sökia deras regress, så torde jag resolvera mig till att utgifva dem min vexell på 9000 rubell. Han ville jag skulle förbinda mig till en månadz tid eller något vist. Men som jag mig därtill alldeles intet ville förstå, så stannade vi änteligen i det förslaget, att jag nu med denne posten skulle skrifva till Stockholm och låta vetta, det vi för fångarne behöfde penningar från Sverige, och att man här uhr pricaset ville låta oss dem samma undfå, allenast hade man i Sverige straxt att låta oss vetta, där vi nu i förstonne drogo på kongl. statscontoiret en vexell a 9000 rubell, om de innom förfalledagen där till de ryska fångarne kunde betalte blifva. Hvilket commendanten tog ad referendum hos Knes Dolgarukoi.

Den 2 April kom Öfverste Waranitzki till mig att förnimma, om jag ville sluta vexell med senaten på 9000 rubell, att lefverera lika stor summa i Sverige till deras fångars förnödenhet. Jag svarade därpå, att jag redan där öfver hade uthlåtit mig emot Commendanten Ismailoff, nembl:n att vi ville det samma gerna göra, allenast man intet förbunde oss till en viss termin, hvilket för oss äfventyrligit vore att giöra, alldenstund vi intet kunde vara försäkrade, att kongl. statscontoiret innom den föreskrefne terminen vorde vexelen förnöjandes, och där det intet skedde, läre de gravera oss med ett svårt recambio och dess uthan med svårare arrest beläggia, till dess vexelen med dess skadestånd blefve betalt. Fördenskull vi och blifvit enige med commendanten, att vi föruth skulle

skrifva till Sverige och förnimma, om vi säkert kunde draga en sådan vexell, och till hvad termin man den i Sverige ville betala, då vi intet betänckiande vidare ville hafva att uthgifva till dem den af af oss begärte vexelen. Han sade, att senaten därmed intet kunde vara till fredz, medan tiden därigenom skulle dragas alt för långt uth. *Jag.* Vi kunna icke heller på andra vilckor uthgifva någon vexell, medan vi vorde oss sättiandes i allt för stort äfventyr, så framt betalningen vid terminen intet fölle. *Han.* Jag har ordres af senaten att säja Eder, så framt I intet vele beqväma Eder till att gifva dem en sådan vexell på Sverige, så skole vi icke allenast med en hårdare arrest blifva belagde utan och förbudet med hårdare vite blifva renouvellerat, att ingen köpman skall understå sig till at sluta med någon svensk vexell samt consulen förment att uthlefverera någre penningar på den hamburgske vexelen, effter som jag intet ville förblifva vidh mitt accord med dem om samma vexell, anseendes de för en politique raison, hvad jag nu effteråth bibringar, att jag intet hafver frie händer med dem att sluta, hvilcket jag dock en gång har lofvat. *Jag.* Det går mig något nähr, att de villia mig sådant tilläggia, som sökte jag dem att bedraga eller ville för dem liuga. Jag vore en man till hög ålder kommen, som aldrig kan bevisas att hafva någon bedragit eller omgåtts medh lögn, och ser jag mig ingen annan uthväg än taga min tillflycht till Hans Zar. Maj:t, hvilken jag lärer berätta hela saksens sammanhang, då jag gör mig det säkra hoppet, att han lärer vara så rättvis och förklara mig oskyldig samt anse dem för obillige, som fordra af mig det jag omöjeligen kan præstera. *Han.* Senaten vill förunna sex veckors termin till vexelens förnöjande; det är intet troligit, att hon icke dess förinnan skall blifva betalt. *Jag.* Men om det intet sker, hvad läre de göra med mig? *Han.* Om I beqväme Eder härutinnan, lärer icke allenast arresten för alle härvarande fångar blifva lindrigare, utan skall jemväll hvar och en blifva effterlåtit sedan att sluta vexell med hvem han hälst vill och consulen blifva effterlåtit till oss at utbetala penningarne för den hamburgske vexelen. Effter långt käbblande och som jag hade förnummit, att man samme penningar hade ämnat till at där med betala Princens af Meliten skulld i Sverige, påtog jag mig så mycket hellre att utgifva till dem en vexell på 20,000 rdr sölfrmt, som vi stundeligen af fångarnes lamentationer

blefvo öfverlupne, det de af hunger förginges; dock med det betingande därhos, att man med ingen rigueur med mig skulle förfara, om vexelen innom terminen intet i Sverige skulle blifva förnöjd; 2:do att hvar och en skulle fritt stå där effter att sluta vexell medh hvem han hälst ville, och 3:o att consulen skulle blifva effterlåtit straxt utbetala till oss de penningar han är skyldig. Men då vi ingingo till Fältmarskalken Rehnschiöld och jag honom berättade, hvartill jag mig hade uthlåtit, nekade han aldeles det samma vilia ingå för det äfventyr skull, han vorde sig därigenom i sättiandes. Då öfversten svarade därpå, att oss vorde öfvergåendes således, hvad han här ofvantill hade berättat. Sedan han från Fältmarskalken var uthgången, förklarade jag mig, at jag förr ville underkasta mig samma äfventyr än längre anse de fattige fångars älände, projecterade altså ett bref till kongl. statscontoiret, angående samma vexell, dock allenast på 20,000 dal:r sölfvermynt, och bad honom det andraga hos senaten; vore de där med förnöjde, så vore väll, dock emot ofvanberörde 3:ne af mig förbehållne conditioner; vore de och intet där med till fredz, så hade han att låta dem vetta, det jag intet vidare kunde gå. Han gick där med sin väg.

Den 3 April skickade senaten till mig majoren at förnimma, om jag icke ville sluta med dem vexell på 20,000 rdr. Jag svarade, att jag intet understode mig sådant att göra, medan jag intet vore försäkrat, att den i Sverige skulle blifva betalt. Han svarade: så har jag ordres att låta Eder vetta, det ingen blifver tillåtit att få komma till Eder, ej heller efterlåtes någon af Edert folck till at få tala med någon köpman. Jag svarade därpå allenast dobra. Hvarmed han gick sin väg.

Den 7 April kom Öfverste Waranitzki till oss och befrågade mig, huru jag mig befinner. Jag svarade därtill, hvad hafver han däreffter att fråga, medan han vet, huru hårt vi blifva handterade. *Han.* Orsaken därtill är, att de ryske fångarne i Sverige intet bättre blifva tracterade. *Jag.* Det vetta vi bättre, och har Öfverste Ismailoff emot mig sielf tillstådt, att om någon rysk fånge sig beklagade, det han effter den pultawiske actionen intet hade åthniutit all den frihet, som fångar kunna begära, så talar han däri osanning. *Han.* Jag har det samma hördt. *Jag.* Det tillstundar nu en stor fäst. Få intet officerarne och flere lof att bivista hos oss gudztiänsten?

Han. Jag har det samma senaten föredragit, och hafva en del varit af den meningen, att det intet borde tillåtas, en del åter att det väll kunde ske, hvilka hafft öfvervickten. *Jag.* De göra väl, att de intet sökia skillia oss från Gudz, fast än de förhindra oss från menniskiors, omgänge. Jag frågade därpå, om vi intet få häfva våre penningar hos consulen. *Han.* Där till hafver han inga ordres. *Jag.* Få vi icke heller utdela det ringa vi hafva i cassan till de nödlidande officerare, och kan intet commissarien till den ändan till mig admitteras att göra repartitionen dem emellan? *Han.* Jo, och ville han så därom som officerarnes admitterande straxt ställa ordres.

Den 9 April. Som talet gick bland officerarne, att commissarierne, hvilka varit ombetrodde att sluta vexlarne sampt uthdela de däraf härflytande penningar ibland de fångne sittiande officerare, därvid skole hafva begådt och brukat ett och annat underslef och egennytta, serdeles angaf General-Adjutanten Knorring därföre Commissarien Melander; altså funne vi nödigt skriffteligen at begära, det hvar och en, hvilken däraf någon kundskap, ja, i ringaste måtto hade, ville uthi stillhet oss det samma tillkänna gifva, på det man i tid måtte hafva lägenhet därom att undersökia och ransaka låta.

Den 10 April kom Commendanten Ismailoff till mig och lät mig vetta, at man här vore till fredz emot en deras i Sverige sittiande fångne majorer och låta uthväxla Majoren Holden af Åbolänske cavallerieregementet, och ville man effterlåta honom att resa till den ändan åth Sverige att befordra samme uthväxling, så framt vi ville gå i borgen, där berörde uthväxling i Sverige intet approberades, att Holden innom fyra månaders förlopp åter skall inställa sig här. Jag frågade, huru deras major het; han nämde mig honom. Därtill svarade jag, at som de nämpna den de villia hafva, så måste oss frihet lämnas att nämna den, som vi därföre åstunda at hafva lös; ty det går intet an, att de villia hafva unga och friske karlar från fångenskapet löse och däremot till deras uthväxling nämpna oss uthgamle och aldeles oförmögne till vidare tienst; villia de tillåta oss att nämpna dhen vi å vår sida vele hafva fri, så kunne vi änteligen därom tillskrifva kongl. senaten och underkasta projectet deras approbation, men i ingen borgen gå vi för någon. *Han.* Holden har sielf gordt om denne uthväxlingen ansökning, och har man således därtill bevilliat. Jag föreställte Holden, huru han kommer sådant att göra och

gå oss förbi, som af Hans Kongl. Maj:t äre befullmächtigade till att sluta om uthväxlingarne. Han nekade sig det hafva gort, hvaröfver de med hvarannan råkade i disput. Därpå frågade han mig, huru det blifver med den bekante vexelen. Jag svarade, at som jag redan hade uthlåtit och mig tillbudit att villia därvid göra mehra änn jag var försäkrat, att jag kunde præstera, så kunde jag intet vidare gå; bad därhos, att de ville hafva ett christeligit medlidande med de nödträngde fångarne och åthminstonne gifva tillstånd, att vi måge få häfva våre penningar, dem vi hos consulen hafva ståendes, medan däruthinnan omöjeligen någon ändring kan ske i det, som gordt är. Ville dhe därhos tillåta, att vi måge få förfråga i Sverige hos kongl. statzcontoiret, om vi och säkert kunne draga vexell på de 40,000 d:r sölfrm:t de villia där hafva, så vele vi, så snart svar inkommer, att vi det kunne göra, straxt sluta med dem däröfver vexell, och vill jag väll reversera mig, där de villia betala till mig uhr pricaset så mycket penningar, som jag behöfver, att jag intet om någre medell vill sluta med köpmän, medan de sökia af oss alt för stor profit. Han tog det ad referendum.

Dito. Under min stränga arrest fick jag vetta, att Senatoren Knes Galitzin hade sändt effter General-Major Cruus och i Hans Zar. Maj:tz nampn proponerat honom dess uthväxling emot General Golowin i Sverige, och ville man därföre jemte honom gifva lös tvenne regementsofficerare; men vore General-Major Cruus, på dess ansökning at få däröfver med mig correspondera, förbuden att låta mig däraf få kundskap, aldenstund, som de sade, jag uthi alt hvad som proponerades viste mig mycket svår, befallandes honom att om samma uthväxling skrifva till Sverige, det han och göra måst. Sedan vi kommo tillhopa hit i ett hus och Commendanten Ismailoff insisterade hos General-Majoren Cruus samma begäran, villiandes, att han därom ännu en gång skulle skrifva öfver åth Sverige och nämpna regementzofficerarne, nembl. Öfverste Wachtmeister, hvars broder var general-ammiral och fördenskull mycket vorde faciliterandes samma förslag, jemte Öfverst-Lieutnant Pahlen, och General-Major Cruus därvid gorde difficultet, med mindre han med mig däröfver finge conferera, blef honom fuller det samma förbudit, men sade han icke dess mindre mig, att sådant af honom begärtes. I dag kom åter Ismailoff till General-Major Cruus i samma ährende. Men som han vidare gorde difficultet

att skrifva därom till Sverige, medan ingen egalitet var å vår sida emot det, som å deras prætenderades, hemskiutandes saken till mitt betämjande, blef honom änteligen effterlåtit att communicera saken medh mig och sig väll betänckia, innan han uthslår Hans Zar. Maj:tz gorde tillbud. Han gaf mig således af allt part, då jag mig däröfver uthlät, att han hade till att gifva det svaret, det emedan jag hade min konungz ordres, så länge tillgång vore att uthväxla character emot character, skulle jag intet skrida till någon jämkning, och sig här befunnes, att general mot general kunde uthväxlas; ty hade jag så mycket större betänkiande att samtycka till denne projecterade jämkningen, som jag fan den vara disproportionerat och för Hans Kongl. Maj:t missfördelachtig. Men ville de resolvera i detta fallet till uthväxling character emot character, ville man hemställa sådant till kongl. senatens bifall, elliest befattade jag mig intet därmed.

Den 13 April kom den vackthafvande majoren till mig, sänd af zariske senaten med det armeniske compagnietz supplique, och begärte vår recommendation till kongl. senaten angående dheras vahrors obehindrade förförande från Rewel till Stockholm och Lübeck. Item begärtes, att vi ville nämpna en af majorerne, den vi ville hafva uthväxlat emot en deras major, hvilken är blefven fången i Pommeren. Jag begärte därmed dilation till morgon; medlertid ville vi öfverläggia oss emellan, hvad svar vi kunde öfver begge delarne meddela.

Den 19 April skickade commendanten öfverstlieutenanten till oss och lät oss vetta, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, det de gemene siuke och förlammade skulle blifva till Sverige förlofvade, och att vi hade till att nämpna tvenne friske underofficerare och tio gemene, som dem skole framskaffa, begärandes därhos, att vi ville skrifva till kongl. senaten, att så framt i Sverige af deras fångar funnes några förlammade och siuke, att de äfven väll måtte varda aflåtne och på lika sätt af friske convoijerade. Vi bejakade därtill och begärte, att de ville oss tillställa en rulla på dem, som här ifrån blifva afskickade, samt att för deras säkerhet skull under vägen de ville af deras folck medh dem afsända en officerare jemte några gemene, då deras det samma skulle vederfaras. Medlertid ville vi vara betänckte med första att nämna trenne underofficerare och tio friske gemene, som af oss begärtes, till at frambringa de siuke

och förlammade. Han lofvade så det ene som andre at villia förebringa.

Den 24 April öfverlefvererade jag till Öfverste Waranitzki vårt bref till kongl. senaten, hvilket armeniske köpmännerne af oss låtit begära.

Den 28 April kom den vackthafvande majoren till oss och lät oss vetta, att jag och Gr. Lewenhaupt intet finge behålla hos oss mehr än par drängar hvardera; de öfrige skulle alle blifva bortförde i fånghuset till de öfrige. Jag frågade, om de då ville, att vi af hunger skulle förgås, och om icke jag finge behålla hos mig min kåck. Han samtyckte änteligen, att jag skulle få behålla kåcken och dess hustru som min tvätterska med de öfrige, som i kiöket upvackta, och därjemte tre drängar; men alle de öfrige skole blifva bortförde. Desslikes fick Gr. Lewanhaupt hos sig behålla 7 personer. Men Fältmarskalken tilltalade ingen om dess folck, utan sade majoren, när han afreste, till våre betiänte, att Fältmarskalken vore en braf herre, därföre skulle han få behålla sitt folck hos sig. Som jag här af soubçonnerade, at här under måtte sticka något annat, lät jag straxt öfvergifva ett memorial till Öfver-Commendanten Galitzin, hvaruthinnan jag anhöllt, att vi måtte få behålla allt folket.

Den 29 April. Ehuruväl Knes Galitzin dagen tillförende genom dess translator lät mig och Gr. Lewenhaupt vetta, att vi skulle få behålla hos oss allt vårt folck, så beskickade han oss i dag bittida och lät vetta, att vi inga flere kunde bekomma, än de majoren oss hade lämnat. Han hade Hans Zar. Maj:tz expresse ordres intet att låta oss hafva flere än de vi nödvändigt betarfvade. Medlertid lät han märckia, att han vore icke väll till fredz, i det jag i memorialet intet hade gifvit honom det prædicat, som han borde hafva. Jag frågade, hvaruthi det bestod. Han sade: jag titulerar honom Eders Excell:tz, där jag borde gifva honom tittel af durchleuchtighet; det hade han undfått i Wien, då han där var som ambassadeur. Jag svarade, att vi sådant intet hafva vettat. *Han.* Det borde intet vara mig okunnigt, som beklädde ett förnämt ställe i ministeren hos min konung. *Jag.* Hos oss är sådant intet brukeligit, uthan undfår den förnämsta ministeren där intet högre prædicat än Eders Excell:tz. Därtill med är detta intet det första memorialet jag till honom låtit öfvergifva, hvaruthinnan, nembl. de förre, jag honom intet annorlunda titulerat än Ex-

cell:ce. Jag gör det samma jemväll, när jag tillskrifver hela zariske senaten, därest åthskillige sittia, som intet äre kneser, och vore således orimligit att gifva alla prædicata af durchl:t. *Han*. Galitzin niuter det samma af alla. *Jag*. Det är väll, att vi vettat.

Dito begärte jag genom en sedell af Öfverste Waranitzki, att jag och Gr. Lewenhaupt måtte få hyra oss ett hus för vårt folck, de från oss tagit, medan i det fånghuset, dit de dem fördt, intet rum var öfrigit uthan af andra allt intagit.

Den 2 Maji blef jag richtig med Knes Gagarin om hans gorde förskått till fångarne i Sibirien och lät till honom utbetala 1,200 och någre rubell. Han gorde fuller därhos ansökning att få det öfrige betalt, bestigande sig till 1,000 rubell, hvilket dels blef uthsatt till vidare undersökning, dels af honom till en och annan var uthbetalt emot uthgifne vexlar på mig och Fältmarskalken samt en och annan af generalerne. Men som man om det förre behöfde inhämta närmare underrättelse från orterne, af hvadh beskaffenhet slikt vore, och beträffande det senare vi för ingen del kunde antaga oss betalningen af det, som en och annan oss alldeles obekant hade understådt sig att belasta oss med, så blef änteligen med dess consens betalningen därmed upskuten. Och gaf jag honom vid handen, att han gorde bäst, det han i tid och medan ännu något vore i behålld sökte att återfå, hvad han till particuliere på förberörde sätt hade förskutit, medan det skulle gå för honom alltför långt uth att undfå dess betalning af det, man effter handen kunde innehålla för sådanne, hvad de lika med andra uhr commun-cassan kunna undfå, som icke skulle kunna låta sig göra på hela tre åhr; skulle intet allt finnas hos sådanne i behålld, vore lättare att låta honom för resten undfå betalning, när penningar här effter blifva uthdelte. Han var med det förslaget änteligen till fredz.

Dito. Som för åthskillige orter återstod de fyra månaders underhålld, hvilket de öfrige undfått, och sådant af orsak, att man intet kunde få någon säker lägenhet att afskicka det samma till bemälte orter; altså och emedan jag änteligen förmådde Stroganows fru till at antaga sig besväret att skaffa väll fram, hvad som till hvar ort hörde, ty brackte jag därigenom till väga, att öfver allt alle fångar bekommo för förledit åhr fyra månaders underhålld.

Dito. Som engelske consulen var mig genom bref anmodande, att jag och Fältmarskalken ville garantera honom om betalningen för sitt gorde förskått till Öfverste Wachtmeister samt däröfver meddela honom våre vexlar till statscontoiret, hvar och icke det skedde, ville han sökia zariske senaten om execution på honom samt ett svårare incarcerande; altså fan jag nödigt honom därpå att svara, det hvad han oss vore anmodande, därtill kunde vi oss för ingen del förstå. Men hvad öfverstens person anginge, bad jag honom han ville sig väl betänkia, innan han sökte till att tillskynda honom skympf, medan han därigenom intet blefve capablare gord att betala honom och jag sedan aldeles lärer undandraga mig att, som härtills är skedt, antaga mig befordringen af dess betalning.

Den 3 Maji blef Öfversten Waranitzki commendot öfver oss och de öfrige fångarne fråntagit och gifvit en annan öfverste, benämd Jereppin.

Den 4 Maji skickade Öfver-Commendanten Galitzin till mig och lät förnimma, om jag icke ville aflåta honom tvenne mine drängar att träda i dess tiänst. Jag frågade dem altså, om de därmed vore till fredz, och som de därtill nekade, svarade jag majoren, att som de intet villia träda i främmande tiänst och jag vore till fredz vidare att behålla dem, så ville jag intet förmoda, att man med våld lärer villia taga dem från mig, hvartill han nekade.

Den 5 Maji kom Stadz-Majoren Birchhäuer till General-Major Schlippenbach och Stakelberg och lät dem förstå, att Öfver-Commendanten Knes Galitzin vore högt offenderat, att jag så platt hade afslagit hans begäran att få tvenne mine drängar i dess tiänst, ja, att han hade tagit det så illa up, att han straxt gifvit ordres, att ingen af alla, som sittia i samme fångehus med dem, skall släppas uth att köpa sig underhålld, utan skola de där crevera, och vorde han mine drängar afsändandes dit, at jag aldrig vidare skulle få se dem. Han hade ordres att effterfråga, huru därmed egenteligen förevette, och om sig sålunda förhölle, som den förre majoren honom berättat, hvilken sagt, att jag bruchement hade sådant afslagit, ehuruväll drängarne vore villige att träda i dess tiänst, svarandes, att jag såväll kunde föda dem håreffter som härtills. General-Major Stakelberg kom till mig med denne berättelsen, medan stadzmajoren ville vara underrättat af mig, huru saken hängde tillsamman. Jag refererade honom, hurusom majoren vore till

mig kommen och låtit mig vetta, att Knes Galitzin ville hafva tvenne mine drängar i dess tiänst. Jag svarade därtill, att jag måste först vetta, om drängarne vore därmed till fredz, medan jag elliest intet kunde förskiuta dem, efter som de tiänt mig i kriget och med mig blifvit fångne. Majoren lät därpå drängarne inkomma, och då jag dem därom tillsporde, fick jag till svars tvenne gånger, att de aldeles intet ville träda i främmande tiänst, då jag majoren gaf till svars, att så kunde jag icke heller väl förskiuta dem. Hvarmed han gick sin väg.

Den 8 Maji. Såsom jag intet kunde erfara, hvad officerarne af landtregementerne hafva här upburit under varande fångenskap af deras halfva löhner, som dem af Hans Kongl. Maj:t äre förlänte i Sverige genom de öpne ordres, man därom lät utgå till alla öfverstar och dem, som elliest vore de förnämste af regementerne, här sittiande i fångenskap, och medlertid talet gick, att en och annan hade upburit sin halfva löhn; altså fan jag nödigt till alle öfverstlieutenanter och majorer att låta utfärda ordres, det de ofördröjeligen skulle inkomma med effterrättelse, om och huru mycket hvar och en af dem på samma deras löhner här i Sverige hafva upburit. Till compagnieofficererne kunde jag intet låta afgå sådanne ordres, medan de alle härifrån vore bortförde.

Dito anhöllt jag skriffteligen hos Under-Commendanten Ismailoff, 1:o att Major Blikert och Commissarien Thuning måtte förunnas frihet, så offta de hade af nöden, att få komma till oss i fångarnes angelägenheter; 2:do att Feltscheren Krüger, som är förordnat till att curera de siuke, måtte hafva fritt, så offta som behöfves, att få gå till dem; 3:o att prästerne måtte hafva tillstånd hos fångarne obehindrat att förrätta gudztiänsten, och 4:o att jag åter måtte få till mig mitt borttagne folck eller, om det intet låter sig göra, att jag måtte få hyra åth dem ett särskillt hus. Med detta bref afgick till honom Major Blikert, och blef honom därhos recommenderat att andraga samtel. de gemene fångarnes angelägenheter.

Den 14 Maji opkom en faslig vådeld, som afbrände en stor del af Muscow och begyntes klåckan half tio för middagen samt vahrade till klåckan tolff om midnatten, då ett magazin med krut och bomber sprang, som gaf ett stort knall, så att husen långt ifrån däraf rördes. Så snart elden nalckades till vårt hus, blefvo vi därifrån bortförde, ehuruväll vi ännu intet hafft tid att salvera alle våre saker i källarne. Strax vi voro

borta, blefvo jemväll vårt folck därifrån förde, och lämnades således huset obevarat af våre. Under varande eld fördes vi från en ort till annan, allt effter som elden tog öfverhanden. Änteligen klåckan 8 om afftonen inlogerades vi i ett hus godt stycke från elden, där vi kunde vara säkre.

Den 15 Maji. Sedan elden var förbi och man fick vetta, att i vårt gamble logemente några gemacher vore conserverade, blefvo vi dit tillbaka förde och funno, Gudi lof, alle våre saker behållne, hvilket däraf skedde, att vårt folck med stor mödo och många böner änteligen erhöllo, sedan elden gådt huset förbi, att de finge komma dit och taga vahra på sakerne.

Den 16 Maji kom Öfversten Jereppin till oss och lät oss vetta, att man vorde för oss utsökiandes andre hus, och hade vi att hålla oss färdige härifrån att blifva bortförde. Vi begärte, att oss måtte blifva effterlåtit sielfve att se oss om sådanne hus, hvarmed vi måtte kunna vara belåtne. *Han.* Det lärer framdeles ske; men medlertid skulle vi blifva fördelte i tvenne hopar och låta oss åtnöja med sådanne hus, som de i hast kunde anskaffa.

Som Majorerne Bruno, Silwersparre, Bantholtz, Holdh och Fälttygmästaren af artolleriet Rosenstråle dagen tillförende hos oss sig högeligen hade beklagat, att de af den ryske majoren icke allenast skympfeligen vore bemötte med oanständige skäldzord utan och med kuffande samt hugg och slag; så föredrog jag öfversten vid detta tillfället samma deras klagan, begärandes, att de därföre måtte åthniuta behörig reparation och satisfaction. Öfversten sökte alltjämt till att försvara majorens förhållande och vrida skullden på de våre, säjandes, om han intet hade sig comporterat som han bordt, så hade de sådant bordt klaga och intet bära händer på honom, under hvars vackt de stode. *Jag.* Det hade varit väll, att sådant hade kunnat ske. Men vore för en regementzofficerare olideligit att låta rifva på sig näsan och uptaga pisslängar, hvilket här skall vara skedt, ehuruväl jag intet säkert viste, om de sådant hade bemött med slängar tillbaka. Det vore bäst, att häröfver anställtes en laga undersökning och att den bråtzlige blefve straffat, jemväll att de obråtzlige måtte åtniuta all skälig reparation. Skedde det intet, nödgades vi vända oss till Hans Zar. Maj:t och hos honom angifva saken, som aldrig lärer kunna gilla, att hans fångar lida slik öfvervålld. *Öfversten.* Man vill sända majorerne tillika med den ryske till oss, att

anställa däröfver ett förhör, och förmodar man, där skullden stannar på våre, at vi deras major läre låta åthniuta all skälig reparation, jemväll att de andre alfvarligen måge varda afstraffade. *Jag.* Vi läre effterkomma sådant, så vida vår jurisdiction sig vid detta tillfället kan sträckia.

Straxt effter middagen låto majorerne Birchkauer och den andre ryske oss veta, att de hade utsedt för oss tvenne hus, och hade vi att göra oss straxt färdige att flyttia där in, jag i det ene med hälfften af generalitetet och Fältmarskalken i det andra med den andre delen. Men som husen förspordes så vara conditionerade, att vi intet kunde bebo dem, bodo vi om så lång dilation, att vi sielfve kunde se oss om tiänligare hus; men blef svarat, att oss fuller tillätes genom vårt folck att se oss om andre hus, dock måste vi än i dag skaffa oss härifrån, medan intet tiänte, att vi längre logerade på den ort, som var afbränd. Vi blefvo alltså nödgade at hyra oss iswossicker till att afföra våre saker, dem vi förste fohran måste föruth betala och ännu dyrare änn elliest, så framt de skulle vänta, till dess sakerne blefvo afförde. Mot afftonen kom Major Birckhauer och sade, att det änteligen vore resolverat af senaten, det vi skulle få tre hus att fördela oss emellan, medan vi intet kunde rymmas alle i tvenne, och att vi till dagen effter i god tid hade att göra oss färdige till afftåget. Hvaruppå vi låte isswåssickerne med den undfådde betalningen resa bort, och hade så intet för våre denne gången uthlagde penningar.

Den 17 Maji om morgonen kläckan sex infan sig hos oss Majoren Birckhauer och anviste mig ett hus jemte General-Majorerne Crus och Hamilthon, Fältmarskalken jemte General-Majorerne Schlippenbach och Stackelberg, Generalen Gr. Lewenhaupt det tredie jemte General-Majorerne Creutz och Roos. Vi flytte alltså samma dag hvar till sitt men funno alla husen så conditionerade, att vi dem omöjeligen för fahra af eldzvåda, för trängsell och andre olägenheter kunde bebo. Det blef oss altså antydt, att vi hade frihet se oss sielfve om beqvämligare lägenheter.

Dito berättade mig Major Birckhauer, att af senaten nu mehra vore resolverat, det majorerne, som af den ryske majoren vore angifne att hafva honom öfverfallit, vore frie deras arrest, hvaruthinnan de skillde från hvar annan hade suttit uthi de gemenas corps de garder, och att dem vore effterlåtit anbringa deras klagomål inför den zariske senaten, jemväll att han re-

dan ställt dem på fri fot och förlofvat som i går afftons att gå hem hvar till sitt. Jag tackade honom därföre.

Den 18 Maji kom Commendanten Ismailoff till General-Major Crus och lät honom vetta, att zariske senaten ytterligare hade påstådt, det han skulle skrifva öfver till senaten i Sverige, att man här tillbode hans jemte Öfverste Wachtmeisters och Majorernes Brantz och Tilow von Tilows uthväxling emot General Golowin, som sitter fången i Sverige. General-Major Crus svarade därtill, att han det samma intet kunde göra, medan han vore försäkrat, att det intet skulle gå för sig, bland annat, som jag intet därom skrefve, hvilken om uthväxlingen hade Hans Kongl. Maj:tz och kongl. senatens ordres. *Han.* Generalmajoren kunde ju sökia att förmå mig till att därom skrifva. *Han.* Gr. Piper lärer intet göra det samma, medan hans ordres lydde, att han skulle sökia befordra utväxlingen charactere emot charactere och, så länge sådan tillgång vore, intet skrida till någon annan jemkning.

Emot afftonen kom Brigadier-Majoren Brickhauer till oss, gifvandes tillkänna, att han har kommit till slut om det hus, vi hafva låtit bese, och skall därföre årligen i hyra gifvas 150 rubell. Vi tackade honom för den mödan, han därmed hafft, men låto därhos förmärckia, at vi intet med samma hus väll kunde vara benöjde för de slätte rum därutinnan funnes. Sedan sade han till mig, att senaten hade resolverat, det jag nu mehra kunde få till mig allt mitt folck, som för en tid sedan mig fråntogs. Jag tackade därföre men bad därhos de ville betäncka, huru oanständigt det vore, att Hans Kongl. Maj:tz hoffstat, som här sutte fångne, så hårt skulle blifva handterade, hafvandes de hela denne tiden öfver varit insperrade med en hop andre gement folck och allt sedan eldzvådan legat under bar himmel. Han tillsade, att sådant nu mehra skulle blifva rättat, och icke allenast Cammarherren Gynterfelt få sitt a parte qvarter utan och de öfrige ett särskildt hus.

Den 22 Maji upkom åter en stor vådeld intet långt ifrån mitt nya qvarter. Men som vädret låg därifrån, så undslapp det elden.

Den 27 Maji flytte jag med Generalen Gr. Lewenhaupt sampt General-Majorerne Creutz, Crus, Roos och Hamilton i ett annat hus, hvilket vi oss tillhopa hyrde, alldenstund de förre vore oss för trånge och för eldzvåda osäkre.

Den 4 Junii ankom Winhagen från Stockholm hit till Muscow, och effter något omförande från den ene till den andre blef han till mig emot afftonen admitterad.

Den 10 Junii besvarade jag à part tvenne kongl. senatens skrifvelser af den 30 februarii, med Winhagen ankomne, angående först ett cartells uprättande och för det andra fångarnes underhålld, som sielfva conceptet uthvisar till kongl. senaten.

Den 13 Junii berättade jag Hans Kongl. Maj:t fångarnes äländige tillståndh, som conceptet utvisar.

Dito var Major Koskull hos mig och lät mig vetta, att zariske senaten hade honom och dess svåger Capitein Crak på Hans Zariske Maj:tz vägnar ansagdt, det de skulle göra sig färdige att resa till Lijfland, förfrågandes sig hos mig, huru han sig i det fallet skulle bete. Jag svarade honom, at han skulle tillse, det han sådant måtte kunna afböja, medan jag befruchtade, at man dem sedan vorde där anmodande till at præstera Hans Zar. Maj:t deras homagium. Han contesterade, att han redan öfver halfft åhrs tid hade spiernat emot denne resan men befruchtade, där han på denne itererade Hans Zar. Maj:tz befallning sig därtill intet vorde beqvämande, att det torde löpa illa af med dem. Man hade tillsagdt dem, att man intet vidare fordrade af dem än deras parole, och lärer han aldrig låta sig öfvertalas till det andra, om de framdeles honom därom vorde anmodandes. Jag sade: sker det, så kan vara lika mycket, hvarest de under fångenskapet vistas, och är dem ändå tilldrägeligare, att vara i Lijfland, som tillkommer Hans Kongl. Maj:t, än här, hvarest de och bättre kunna hafva deras uthkomst, hälst när de sådant tillbud intet kunna uthslå, med mindre de skola underkasta sig äfventyr att blifva illa ansedde.

Dito. Som vårt från oss tagne folck intet släptes uth att bivista gudztiänsten, ty lät jag begära af Öfversten Reppekin han ville tillåta, att de om helgedagarne måtte få komma till oss i kyrckian. Men blef det platt af honom afslagit.

Dito. Om natten opkom en vådeld, intet långt från vårt qvarter, men blef dock, Gudi lof, släckt, innan han kom till oss, hafvandes vi alle våre saker inpackat.

Den 14 Junii föreställte jag kongl. senaten fångarnes äländige tillstånd samt refererade, hvad till ett cartells uprättande af mig var åtgiordt, som conceptet utvisar.

Den 16 Junii öfverskickade jag till kongl. statscontoiret en förteckning på alle fångne officerare med effterrättelse, hvad officerarne af de ständige regementerne till den tiden af cassan hafva åthniutit. Jemväll föreställte jag fångarnes äländige tillstånd och anhöllt om vidare hielp och undsättning.

Den 17 Junii. Som effterrättelse från Clinow inkom, att fångarne därsammastädes intet ändå hade undfått de 406 rubell 34 copek, hvilka man för dem den 16 decembr. förledit åhr hade insatt i det sibiriske pricaset, af orsak att om deras utbetalande inga ordres uhr sibiriske pricaset till voivoden därsammastädes vore utfärdade; ty lät jag därom genom bref påminna hos Knes Gagarin, som fyratio virst härifrån på ett sitt godz var stadd, sändandes honom ett extract af Major Rahnhielms mig därom tillkomne bref, samt lät genom Commissarien Thuning dessuthan i sibiriske pricaset anhålla, att de desiderade ordres till voivoden ju förr ju heller måtte blifva utfärdade, hälst som medlen vore för längst dit af oss inlefvererade.

Den 22 Junii affärdade vi vårt svar conjunctim uppå kongl. senatens med Winhagen till oss ankomne bref. Item jag à part på kongl. statscontoirets bref till mig.

Den 29 Junii. Som de här varande hoffbetiänte sig högeligen beklagade, att de ledo stor nöd, och nödgades, ifall de intet blefvo understödde, att taga tiänst hos ryssarne; ty vardt jag necessiterat af cassamedlen at låta dem undfå tvenne månaders underhåld, medan af hoffstatsmedlen intet vidare var i behålldh.

Den 2 Julii. Som General-Major Horn hårdt påstod vi skulle tillskrifva zariske ministern om dess utväxling i föllie af kongl. senatens därom till oss ankomne bref; altså gorde vi det samma och i ett bref till Gross-Cantzlern Goloffkin föreslogo dess utväxling emot en öfverste och en öfverstlieutenant af dem, som hade eschapperat med General-Krigz-Commissarien Knes Dolgarukoi.

Den 7 Julii. Som de gemenas underhålld mäckta sent och orichtigt utföll, ja, de förlammade als intet gafs i penningar utan allenast litet miöl, därtill med blef underhållet intet ibland de gemene uthdelt som förr af våre egne commissarier uthan af en rysk major, hvarvidh någon orichtighet förelopp; altså blef jag förorsakat där öfver att inläggia ett memorial till zariske senaten, hvarutinnan jag jemväll månde påminna,

att våre majorer måtte ske satisfaction för det öfvervålld, dhem vart tillfogat för någon tid sedan af ryske Majoren Bibikoff, och at han för det samma vederbörligen måtte blifva afstraffat.

Dito. Som någon oricktighet förelop med de penningar, hvilka en och annan particulier hit genom köpmän öfvergorde, i det de, som dem hafva skulle, här å orten intet vore tillstädes och de, dem öfvergordt, likväll fordrade vederbörandes egenhändige quittencer, villiandes intet vara förnöjde med andras quittencer, som dem emottagit, vid lägenhet till vederbörande att fortskickas; dess utan fans jemväll, att icke heller de, som sådanne penningar af köpmännerne här emottagit, hafva behörig försorg alltid dragit, att de ägarne måtte komma till handa; ty funno vi nödigt för commissarierne att upsättia och dem till effterrättelse meddela ett vist reglemente, huru med slike medell häreffter skulle förhållas, sedan man med köpmännerne blifvit enig, att sådanne medell till commissarierne i den publique cassan skulle blifva aflefvererade, vid tillfälle till ägarne att blifva befordrade, som reglementet uthvisar.

Den 10 Julii var Commendanten Ismailoff hos mig och lät mig vetta å Knes Dolgarukois vägnar, att Hans Zar. Maj:t hade resolverat, det alle förlammade, blesserade och siuke af våre gemene fångar skulle blifva hemskickade, och begärte af mig, det jag kongl. senaten ville tillskrifva, det äfven det samma måtte vederfaras deras förlammade hos oss. Jag svarade därtill, att jag ville det samma effterkomma, ehuruväll jag tviflade, om och rätt månge af deras förlammade läre där finnas, medan vi vid narwiske actionen straxt släpte dem löse att gå sin väg, det vi och hade förmodat, att å denne sidan skulle ske, som dock intet är händt. Sedan påminte jag, att då oss för längst det samma blef ankundigat, lofvades jemväll, att tio friske gemene jemte en underofficer och corporal af våre skulle medsändas att hafva på dem upsicht, och att oss skulle fritt stå till att nämpna, hvilka de skulle blifva, förfrågandes, om det får blifva därvidh. Han bejakade därtill, då jag lofvade deras begäran att villia effterkomma. Sedan proponerade han mig, att Hans Zar. Maj:t jemväll hade resolverat alle dess i Sverige sittiande fångar ifrån den högste intill den lägste nu mehra att låta utväxla, och om icke jag jemväll därom ville låta skrifva till kongl. senaten, att sådant måtte ske character emot character. Jag påminte därvid, huru som Knes Dolgarukoi, emot dess gifne revers at intet villia sökia till att

eschappera, jemväll dess caution, att ingen af dem, som med honom vore i föllie, skulle göra det samma, hade dock sådant lika fullt gordt, och att vi fördenskull hade senatens ordres till att påstå, det anten jag eller Fältmarskalk Grefve Rehnschiöld måtte blifva utväxlade emot honom, Knes Dolgarukoi, och emot de öfrige, som han medbrackt, like månge af våre, character mot character, befarandes jag, att denne nu sökte uthväxlingen intet lärer för sig gå, med mindre sådant sker. Han sökte till neka, att Knes Dolgarukoi hvarcken för sig hade uthgifvit någon revers eller caution för dess föllie, menandes; därtill vara klart bevis nog, at han från Stockholm under vackt varit afsänd till att uthväxlas, hvilket intet behöfft ske, om han från sig gifvit revers. Jag replicerade därpå, att det intet var något giltigt skäl; våre alle generaler hade vid Pultava gifvit från sig så munteligit som skrifftelig revers att intet villia sökia till eschappera emot tillsäjelse, att de skulle niuta all frihet, ja få resa hela två milen ifrån den orten, dit de kunde blifva förde, att förlusta sig, och dock blifva de på det strängaste med vackt bevakade. Han nekade, att Knes Dolgarukoi alldeles intet hade gifvit från sig någon revers, men om han gådt i caution för de öfrige, kunde han intet säkert vetta. Jag continuerade att påstå, det uthväxlingen för honom och dess föllie måtte gå föruth, så kunde den nu begäres så mycket mehr faciliteras. Han svarade därtill intet utan itererade, att jag om denne utväxlingen måtte rapportera kongl. senaten, och lämnades å vår sida fritt att nämpna, hvilka man emot deras åstundade att blifva uthväxlade, dock måste däribland inga officerare upgifvas af kongl. lifregementet och gardet, medan Hans Zar. Maj:t inga fångar hade i Sverige af sådanne dess regementer. Jag frågade, om jag icke häröfver måtte få conferera med Gr. Rehnschiöld. Han bejakade därtill, och gaf ordres till vackthafvande öfverstlieutenanten, att han om öfvermorgon skulle permittera honom att få komma till mig.

Den 11 Julii låt jag Fältmarskalken genom Secreterarne Cederhielm och Düben vetta, att Commendanten Ismailoff hade varit hos mig och gordt en och annan proposition, hvaröfver jag hade differerat att resolvera, innan jag först därom fått conferera med honom; bad honom fördenskull, det han ville komma till mig att anhöra dem samma. Förloff därtill hade jag honom förskaffat af commendanten, hvilken i min närvaru be-

fallt öfverstlieutenanten, när Fältmarskalken vorde sådant sökiandes, at tillstädia honom det samma.

Den 12 Julii låto de mig vetta, at Fältmarskalken dem förste gången hade svarat, sedan han dem frågat, uthi hvadh ährender det vore, och de nekat sig sådant vetta, det han därom ännu intet hade förnummit någre ordres eller tillstånd att få gå uth.

Den 13 Julii. Då de honom å nyo frågat, om han ginge uth till mig och vid hvad tid, på det de sig äfven väll måtte kunna inställa, hade de intet annat svar erhållit, än att de honom säkrast råkade, om de kommo hos honom till måltidh.

Effter middagen kom Mag. Odeen till mig och å Fältmarskalkens vägnar förfrågade, om icke jag skulle finna för godt att låta de förlammade gemene fångar få något uhr cassan, medan de intet underhålld åthnöto vidare af Hans Zar. Maj:t. Jag svarade därtill, att jag fuller funne det samma vara nödigt, hade jemväll tänckt tillförende därpå. Men som Commendanten Ismailoff hade mig något proponerat dem angående såväll som dessuthan andre ährender, hvaröfver mig att uthlåta jag hade upskutit, till dess jag däröfver finge conferera med Fältmarskalken, så väntade jag därpå, och lärer han få tillstånd att komma till mig, så snart han det begärer af öfverstlieutenanten. Skulle han intet villia komma, så nödgas jag enskilt mig uthlåta både öfver det ene och andre; bad honom det samma Fältmarskalken vetta låta.

Den 14 Julii läto secreterarne mig vetta, att på vidare tillfrågan hade Fältmarskalken svarat, det han hafft budh till öfverstlieutenanten att få komma till mig men fått svar, att han därom först måtte förfråga sig hos commendanten, hvilket dock intet kan vara, och att öfverstlieutenanten sedermehra låtit honom vetta, det commendanten lofvat att komma till honom, hvilken han fördenskull väntade. Sanningen är, at han af honom vill erfara, hvad han mig proponerat. Jag nödgades altså gifva ordres till secreterarne, att de skulle skriffteligen författa, hvad jag tänckte gifva till svars uppå de till mig skedde propositioner, och öfvergaf dem skrifftelig ingredientierne därtill.

Den 15 Julii lät jag med honom communicera, hvad i pennan var författat, och hade fuller därvid intet att påminna. Dock ville han så godt som uhrsäckta dess uteblifvande, att han förment, det härmed intet skulle hafva så stor hast, helst

som commendanten dag från dag hade lofvat att villia komma till honom.

Den 16 Julii underskref Fältmarskalken expeditionen, hvilken däruthi bestod, att man vore benägen till att låta afgå det brefvet, som af oss desidererades angående de blesserades och förlammades lösgifvande å vår sida, lika som nu sker med våre här varande; allenast åstundades af oss, att dem måtte medföllia, jempte de förr accorderade tvenne underofficerare och tio gemene, ännu en capitein att hafva på dem upsickt jemte en präst och feltscher, den förre at skiöta dem till siälen, den senare till kroppen. Hvad generalutväxlingen angår, befarade vi, att den samma intet lärer accorderas i Sverige, med mindre först blifver richtigt gordt öfver dem, hvilka emot deras reverser att skaffa andre visse personer emot sig löse eller och åter inställa sig i deras fångenskap; och för det andra, att character emot character afstodes emot Knes Dolgarukoi och dess medföllie, som, emot dess uthgifne revers och caution för de öfrige att intet skola afvika, icke dess mindre på sätt, som vitterligit är, gordt sig sitt fångenskap fri, hvarpå vi fördenskull insisterade, kunnandes intet afse, att den intenderade generale uthväxlingen med mindre i Sverige skulle blifva antagen. Därhos itererade vi vår för detta gorde ansökning om ett cartells uprättande.

Dito. Uthi ett annat bref till Knes Dolgarukoi anhöllo vi, att Secreteraren Düben jemte Kniperkronas familie måtte uthväxlas emot Residenten Cilkow.

Dito. Som Fältmarskalken, hvilcket förr är berättat, af mig lät förnimma, om icke jag skulle vara ense, att de blesserade och lamme, hvilcka allenast miöl och intet i penningar som för detta undfå uhr pricaset, uhr vår cassa med något måtte blifva understödde, men jag därvidh fan det betänckiande, där vi sådant så snart skulle göra, att pricaset sedan vorde låtandes deras vidare underhållande ankomma på vår försorg, där dock ännu intet hopp vore afskurit, att de ju sig vorde beqvämandes lika som för detta att meddela dem penningar jemte miölet, hvarpå jag genom Majoren Blikert trägit lät mana; altså meddeltes allenast 48 af dem, hvilka så äländige vore, att de intet förmåtte komma uhr huset till att sökia hielp hos christmilde menniskior, en carolin till mans.

Den 17 Julii öfvergaf jag till Major Blikert vårt svar på de af Commendanten Ismailoff till mig skedde proposi-

tioner att aflefvereras till honom uthi ett bref inneslutit till honom.

Dito berättade mig Major Koskull, att man hade honom och Craken uppkallat i senaten och inständigt påstådt, att de skulle afläggia zaren deras hulldningzedh; elliest kunde dem intet resan till Lijffland efflerlåtas. Men hade han sådant alldeles och rent alla gånger afslagit.

Den 30 Julii var Commendanten Ismailoff hos mig och påminte om det brefvet, de för detta af oss hade begärt till kongl. senaten angående de blesserade och förlammade gemene fångarne, nembl:n såsom de härifrån afskicka alle sådanne våre fångar, att man i Sverige ville göra det samma medh deras, och hvad som kunde felas i deras tal, att sådant måtte upfyllas med cossaker, som där sittia fångne och intet niuta något underhålldh. Jag samtyckte därtill; begärte allenast att få rullan på våre att kunna bifogas brefvet och att vi utom tvenne underofficerare och tie friske, som förr voro lofvade dem att medföllia, måtte medgifvas en capitein, en präst och en feltscher. Han lofvade det samma, och ville han om desse senare föredraga saken i senaten.

Sedan påminte jag, att våre siuke och förlammade för junii och julii månader till underhålld intet hafva undfått en copek uthan allenast litet miöl för den förre månaden, hvarigenom händer, att de gå i grund. Han påstod, att de för begge månaderne effter vanligheten jemväll hade fått penningar. Men som jag honom försäkrade att så intet var, bad han jag ville skicka till honom Major Blikert att afhämpta rullan och därhos erfara, om så vore, att de för de tvenne månaderne intet hafva undfått penningar, då han vist tillsade, att de dem skole få. Vidare påminte jag, att jag måtte få till mig mitt folck, som mig förhålles, medan de kosta mig att underhålla i fånghuset. Han tillsade mig, att sådant skulle blifva effterkommit.

Vidh affträdet berättade han mig, att han vore benägen på parole att hemförlofva tvenne våre trummetare, som sig hos honom uppehölle, villiandes gerna vetta, hvilcka vi därföre ville släppa löse. Jag svarade därtill, att man å denne sidan för dem intet kunde prætendera mehr än par underofficerare; han föreslog tvenne köpmän af dem, som i Sverige sittia fångne. Jag tillböd mig därom att villia tillskrifva kongl. senaten.

Moth afftonen lät jag communicera med Fältmarskalken brefvet till kongl. senaten, som opsatt blef. Och ehuruväll han

intet lät förmärkia, att han därvid hade något att påminna, kunde jag dock afftaga uthaf det, att han lät commendanten till sig komma, det han gorde ansökning att få andre sine creatur i stället för dem jag hade upsatt till att fölia de förlammade, som afsändes, att således är till beklaga, det ingen större harmonie skall finnas, uthan den ene contracarera den andre på alt sätt.

Den 1 Augusti skickade jag till Commendanten Ismailoff projectet till brefvet till kongl. senaten att förnimma, om han därmed vore till fredz. Han lofvade upvisa det i senaten och sedan låta mig vetta, om de därvidh något hade att påminna. Medlertid erfor jag sant vara, det jag befarade, nembl:n att Fältmarskalken hade intriguerat, det dess feltscher Febell skulle komma i stället för Leopold, jag hade upsatt. Dessuthan tvifflade Commendanten, att någon capiten skulle blifva medgifven.

Dito. Som ett ringa förråd fans i cassan, ty nödgades jag begära af samtel. regementzofficerarne, där någre af deras officerare finnas, som vexlar till sig bekomma, att de mig sådant ville vetta låta, på det jag måtte kunna dem förbigå att meddela något uhr cassan, att således det samma måtte kunna så mycket bättre förslå för de nödlidande, men måste erfara, då de af sådan resolution förnummo, att de det samma förtogo, som Öfverstlieutenant Brunschiöld blef beträdd med.

Dito. Som cassan mehrendels var uthtömd, och ifrån de fångne officerare, hvilka sutto i Wolgada(?), Capitein Wibbling blef hitskickat att repræsentera deras äländige tillstånd; altså lät jag uthur den medbrackte förteckningen uthdraga de, som mäst nödhlidande vore, och affärdade bem:te capitein med tvenne månaders underhåld för dem samma.

Den 3 Augusti inlade vi ett memorial till zariske senaten, att Major Blikert måtte blifva uthväxlat emot den ryske majoren, som hit var ankommen och i Pommern blifvit fången. Hvilket man förorsakades att göra, alldenstund man förnam, att man å denne sidan för honom ville uthse en oförmögen, hvarom sig och sådanne af de våre högt bemödde, oachtadt jag dem föreställte, att Hans Kongl. Maj:tz tiänst därmed intet befordrades. Sedan anhöllo vi, att med de förlammade, som nu afsändes, måtte medföllia Cammarherren Gynterfelt och Ryttmästaren Meck, hvilken hela tiden hållit vidh sängen af sine blessurer.

Item inlades ett annat memorial, hvaruthinnan söktes, att Corporalen Ruel, hvilken helt obarmhertigt i Casan, sluten i järn, handterades för en beskyllning, hvartill han påstod sig vara oskyldig, måtte ställas i samma frihet som de andre fångarne och det laga förhör, som han begärte, anställas öfver beskyllningen; sedan och att Capitein Fore med dess consorter, hvilcka en lång tid suttit i ett hårdt fängelse för det de sökt desertera, måtte nu mehra släppas däruthur, medan man förnummit, att Hans Zar. Maj:t därtill i nåder skall hafva bevilliat.

Dito. Såsom ifrån orterne Galitzin, Karschowa, Wenova, Wolodimer och Jarislaw af fångarne, hvilcka där sitta, svåre lamentationer inkommo, att de af hunger och nakenhet förginges; altså lät jag dem genom Stroganow tillstyra tvenne månaders underhålld.

Den 7 Augusti. Som jag förmärckte, at på Ismailoffs stora löfften ingen effect följde; altså nödgades jag inläggia ett memorial hos zariske senaten och i efftertryckelige termer ytterligare anhålla, det de gemene fångarne icke allenast uthan vidare förhalan måtte bekomma deras rückständige underhålld uthan och häreffter richtigare undfå det samma.

Den 9 Augusti fingo 340 man af de gemene fångarne, som friske voro, deras underhålldzpenningar för juli och augusti månader; dock blef dem för begge månaderne afdragne 5 copeker. Och berättades, att de på arbete skulle blifva bortskickade; dock föregafs, att de skulle blifva afsände åth Sverige att uthväxlas, hvilket skedde att hålla dem så mycket bättre tillhopa, på det ingen skulle sticka sig undan. Jag gaf därpå Major Blikert ordres, att han hos Commendanten skulle anhålla, det de innehållne 5 copeker för man jemväll måtte blifva uthbetalte.

Dito. På 238 man förlammade blefvo allenast 24 rubell uthbetalte, hvilka icke gorde fyllest mehr än på 80 man. Fördenskull jag Major Blikert i lika måtto beordrade, att han resten skulle uthsökia.

Den 18 Augusti lät mig Fältmarskalken vetta, att Öfverste Wachtmeister, som fått tillstånd att resa åth Sverige, om till någon uthväxling får jag intet vetta, har hos honom varit och anhållit om resepenningar, hvilket Fältmarskalken fan, att man intet kunde honom väll afslå, medan han länge suttit fången och vore helt medellös; sedan att General-Major Creutz

hos honom har inlagdt ett memorial, hvarutinnan han beklagar, hurusom man af de medell, som lifregementzofficererne nu per vexell hafva undfått af deras halfva löhner i Sverige, vill afdraga, hvad de tillförende hafva upburit af cassan, på hvilket sätt dhe skulle komma att lida nöd, och syntes honom, att med detta indragandet kunde anstå, till dess vi finge svar på vårt bref till kongl. statscontoiret in januario. Nu hafver han inlefvererat ett lika memorial till mig, då jag återfordrade de medell, som till lifregementet uhr cassan blifvit uthbetalte. Och som jag fan, att lifregementzofficerarne skulle alltför mycket komma att lida, i fall de på en gång skulle återbetala hela summan, ty hemställte jag honom, medan cassan var uthtömd, om han icke af de medell, hvilka vore ankomne för de ständige officerarne, ville jemväll underhielpa secundofficerarne, medan obilligt vore, att de förre skulle blifva förnöjde både med medell uhr cassan och med deras landtlöhner uhr Sverige. Han svarade därtill, att han intet understode sig förrycka de ständigas löhner till de oständigas underhållande. Jag resolverade altså, att de effter handen så mycket skulle utbetala till de oständigas underhållande af sine löhningzmedell, som de ständige af cassan hafva åtniutit, då ingen hazard stannar på honom; han var därmed till fredz. Men kan jag intet nogsamt beskrifva, hvad besvär mig däraf förorsakas, att då de, som commendera dhe ständige regementerne, undfå från Sverige vexlar, hvilket för mig dels hålles lönt, dels får jag långt éffteråth vetta, så villia de sielfva hafva sig dispositionen för regementet förbehållen; men då vexlarne blifva uthe, afsäja de sig all disposition och kasta från sig omsorgen på mig att söria för dem, hvarigenom händer, att af deras officerare somblige få dubbelt emot de andre. Fältmarskalken lät jag altså svara, att hvad Öfverste Wachtmeister vidkomme, funne jag fuller vara christeligit, att han i närvarande sitt trångmål med något blefve underhulpen, men som cassan aldeles vore uthtömd, kunde honom intet mehra däruthur meddelas än 30 rubell; dock kunde icke heller de till honom uthdelas, innan man vore försäkrat, att dess resa ofelbart skulle för sig gå. Och hvad General-Major Creutz ansökning anbelangar, hade jag fuller däröfver resolverat, som här ofvantill förmäles, hvilket jag hemställte dess godtfinnande. Dock som jag föruth afsåge, at sådanne saker intet låta sig afgiöra med beskickningar, uthan fordras därvidh, att man däröfver träder tillhopa och väll

öfverlägger sakerne, så ville jag i framtiden vara ursäcktat, att sådant intet sker.

Den 13 Augusti. Genom mitt trägne pådrifvande blef ryske majoren änteligen tillhållen utaf de 5 copeker, han hade innehållit för de gemene friske, hvilka härifrån blifva afsände på arbete, att utbetala 3 copeker till mans, och bad jag Major Blikert yrkia på de återstående tvenne copeker. Så förmådde jag och, att dem fick medföllia en af prästerne, hvilken jag för dess fattigdom skull måste låta undfå 4 månaders underhålld.

Den 16 Augusti blefvo de friske gemene bortförde, men fick prästen intet lof föllia dem.

Den 19 Augusti lät Commendanten Ismailoff genom Major Blikert anmoda migh, först som de i Sverige intet hade så månge förlammade, som de af våre härifrån afskicka, att jag fördenskull kongl. senaten tillskrifva ville och begära, at de antalet, som felar, ville jemväll upfylla med bönder, som i Sverige hölles fångne, hvilket de förmodade så mycket säkrare, att jag vorde görandes, som ett christeligit medlidande sådant af mig fordrade; sedan att jag i mitt bref till kongl. senaten positive ville inrätta, att de skulle effterkomma, hvad jag i brefvet hade infördt, och intet underkasta det deras godtfinnande. Hvad det första vidkommer, afslog jag dhet samma platt och lät genom bem:te major föra honom till gemötes, att de skulle intet så högt räkna, det de låto de förlammade löse; å vår sida är det samma som offtast skedt, uthan att man derföre påstådt någon vedergällning, och måste de vetta, att så noga som här blifver nu undersökt, hvilka förlammade äre, så bortskickas sådanne, de oss allenast blifva till last, i det de till all tiänst äre odugelige och sitt uppehälle måste sökia med tiggiande; sedan effter de villia röra mig till medlidande, så beder jag, att de å sin sida därtill ville sig jemväll beveka låta; de vetta sielfve, at de många tusende obevärade familier med oräknelige qvinnor och barn uthur Sveriges provincier hafva bortfört ifrån deras hemvister, som här qvarhålles i ett svårt schlafveri; de hafva att hemförlofva alla dem samma till deras hem, så lärer man jemväll släppa alla obevärade, som hos oss hållas fångne; sedan kunna de berömma sig med skäl af christeligit medlidande, och fordra det samma af andre. Beträffande det senare så låter jag dem vetta, att kongl. senaten i Sverige af Hans Kongl. Maj:t är förordnat till att föra styrslen i dess frånvaru, och har jag intet att befalla dem. Förden-

skull jag icke heller annars kan än det, som af mig proponeras, submittera deras behag och godtfinnande, och kan jag fördenskull mitt bref intet annorlunda inrätta, än som skedt är.

Dito. Som jag intet kunde undfå något svar på mine tid effter annan inlagde memorialer; ty lät jag hos Commendanten därom genom Major Blikert påminna. Och som han sig uthlät, att han memorialerne i senaten hade inlagt men intet svar därpå straxt erhållit, så vore honom uhr minnet fallit deras innehålld, så att han hade svårt därom påminnelse att göra. Jag lät fördenskull öfvergifva till honom ett kort extract af alle förre memorialernes innehålld, med begäran han nu mehra ville drifva på svar där öfver.

Dito. Som de gemene, hvilka blifvit brukade på arbete i Zivodda(?), af hunger och svällt vore till störste delen bortdödde, hafvandes allenast till uppehälle undfått något odugeligit miöl, hvaraf de dragit sig siukdom på halsen, och vore fahra, att resten skulle gå samma väg; så inlade jag till zariske senaten memorial, att resten måtte blifva bättre förplägat.

Dito återkom Major Blikert medh svar från Commendanten, att han ytterligare begärte, det om bönderne i brefvet måtte blifva infördt. Och som Fältmarskalken förmente, att man det väll göra kunde, så skickade jag Blikert med svar, att vi änteligen oss därtill ville beqväma att införa dem i brefvet, dock uthan att förbinda oss, det sådant skulle af senaten blifva effterkommit, hemskiutandes sådant blott till senatens behag.

Dito. Som åthskillige af officerarne i Casan intet uhr cassan undfingo mehr än en månadz underhålld, af orsak att de tillförende hafva undfått för flere månader underhålld än de andre, men deras älände föredrogs vara mächta svårt, och Gr. Lewenhaupt på Doctor Belows vägnar insatte i cassan 300 caroliner, dem han af pultawske cassamedlen hade honom försträckt på dess löhn och fällttractamente och Doctor Below sig nu mehra förklarat att villia återbetala, allenast de kunde komma ofvanber:de nödlidande till godo; altså vardt jag föranlåten af bem:te 300 caroliner att låta tilldela dem, som allenast en månad af cassan var tilldelt, ännu en månadz underhålld, så att de lika medh de öfrige kunde undfå för två månader underhålld.

Mot afftonen kom Blikert tillbaka från Ismailoff och lät mig vetta, att han begärt, det vi jemväll det uti brefvet ville införa, att i fall deras förlammade med cossakerne intet fyllte

antalet, att våre förlammade, som nu här ifrån blifva afsände, att då öfverskåttet af dem åter skole blifva hit tillbaka sände. Jag svarade därtill rent uth, att den clausulen kunde jag intet inrycka, de måge göra hvad de villia; sände de denne gången flere bort, än de få refusion före, så kan en annan gång hända, att vi flere hafva till att aflåta änn de, och lärer man sådant intet anse eller därvid bruka slik chicane.

Den 22 Augusti. Innan de friske gemene blefvo härifrån bortförde, måste ryske majoren genom mitt trägne pådrifvande utbetala till dem jemväll de återstående tvenne copeker till mans, så att de fullt underhålld bekommo ochså för denne augusti månad. Men som för de förlammade innehöllts nittio rubell, innan de det samma åthnöto, och jag befan, att jag hos commendanten däruthinnan intet uthrätta kunde med min trägenhet, gaf jag dem gemene vid handen, att de sig däröfver hos Knes Dolgarukoi besvära skulle uthi en deras suppliqe till honom.

Dito lät jag yrka på, att Capitein Stals fru härifrån måtte blifva hemförlofvat, medan han för sig till utväxling hit hafver skaffat Capitein Pultz; skedde det intet, lärer man i Sverige qvarhålla det ryska fruentimret. Commendanten lofvade det att föredraga.

Dito. Som en corporal af lifregementet för sig hade hitskaffat en rysk, den man i Sverige lefvererat 15 rdr att afgifvas till samma corporal, hvarföre Kneserne Dolgarukoi och Trubetzkoi gådt i caution; ty yrkade jag på executionen däraf genom ett mitt memorial till zariske senaten.

Den 23 Augusti. Som änteligen för vist blef sagt, att alle här varande så compagnie- som regementzofficerare allt intill öfverstar skole blifva bortförde och intet förråd var i cassan att hielpa dem med, där de dock vore så eländige, att större delen ingen copek ägde att lefva af, fast mindre att köpa sig kläder före emot vinteren; ty nödgades jag begära af General-Majorerne Creutz, Hammilton och Roos, att de så mycket af mitt uhr cassan till de ständige officerarne af deras regemente gorde förskått ville återbetala, att jag deraf måtte kunna undsättia ofvanbem:te officerare med tvenne månaders underhåld, villiandes jag till dem öfvergifva en upsattz, huru högt sig det samma bestiger. General-Major Roos sade rent af, att han sådant göra kunde, medan han intet svar hade er-

hållit af regementzskrifvaren på dess till honom afgångne bref om officerarnes löhningar, fast mindre någre penningar därpå hit bekommit. De andre begge hade däremot ett och annat att invända och fick jag af General-Major Creutz det svaret, att han gerna ville göra därvid, hvad han kunde, men såge hälst, att jag ville taga till mig de penningar, som hitkomma för dess regemente och med dem disponera effter behag. Jag svarade därtill, att det kan jag intet göra, och måste de intet kasta all lasten på mig; han har allenast att söria för ett regemente, men jag för så många. In genere invände de, att de intet understode sig förrycka de ständigas löhner och däraf uthdela till de oständige. Men jag svarade, att de så väll kunde taga på sig det ansvaret som jag; den ene så väll som den andre vore konungens tiänare, och måste man sökia till att conservera dem alle, så mycket möjeligit är. Jag hade aldrig gordt till deras regementer det förskåttet, om icke de nödgat mig därtill, när penningarne för dem intet richtigt uthföllo, kastandes de på mig då ansvaret, om deras officerare undergingo, medan de ingen uthväg viste att försöria dem. När penningar utfalla, villia de dem för sine regementer innehålla; men när inga falla, skall jag draga för deras officerare bekymmer, och afsäja de sig såväll omsorgen som ansvaret, att jag alltså mehra vedervärdigheter uthstår, än jag kan beskrifva.

Den 24 Augusti tillställte jag General-Majorerne Creutz, Roos och Hammilton en upsattz, huru högt tvenne månaders underhålld sig besteg på alla öfverstlieutenanter och majorer, deras undantagne, hvilket sig bedrog till 882 dal:r sölfrm:t, och ansökte dem, att de en slik summa ville utbetala af det förskått, jag uhr cassan hade gordt till de ständige officerarne af deras regementer, medan fattigdomen hos de förre var så stor, att mehrendels intet ägde en dag att lefva af, och jag icke heller uthur cassan förmåtte bispringa dem, effter som den var alldeles uthtömd. General-Major Roos svarade därtill, att som han inga penningar för dess regemente uhr Sverige hade erhållit, så kunde han icke heller något härtill contribuera. General-Major Hammilton uthlät sig, att som det han uhr Sverige för dess regemente har undfått, bedrog sig till ett så ringa, at hans officerare skulle komma till att lida nöd, så framt han det samma från dem förryckte, så kunde han ännu intet något af förskåttet återbetala. General-Major Creutz invände, att han hade fuller fått en post penningar uhr Sve-

rige för dess regemente men kunde intet göra sin räkning, att han flere medell till sig kunde bekomma förr än vid ändan af nästkommande åhr, och att hans officerare fördenskull väll betarfvade, hvad han till sig af deras löhner bekommit. Jag förde dem till gemötes, att jag mitt förskått uhr cassan till dem har gordt, då inga vexlar för deras regementer hit öfverkommo och de fördenskull afsade sig all omsorg för deras officerare, kastandes lasten på mig, och ville de för allt ansvar vara befriade, om de undergingo, då intet annat råd var för mig öfrigit än låta dem bekomma, hvad de öfrige åthnöto. Som de nu sedermehra hafva hit undfått penningar, vore intet mehr än billigt, att de förskåttet återbetalte, serdeles hvad de ständige hafva åthniutit; ty de kunde ju intet med fog begära, att de skulle åthniuta deras halfva löhner hemma i landet och därjemte underhålldh uhr cassan. De invände, att som deras secund-officerare intet hafva att hugna sig af någon löhn hemma i landet, så måste de det samma åthniuta, underståendes de sig intet de ständigas löhner att förrycka till secund-officerarnes underhålld. Jag replicerade, att jag intet skulle begära detta, där intet högsta nöden vore för handen, och offtabem:te regementzofficerare nödvändigt måste gå i grund, där de intet med något blefve underhulpne. Jag viste nog, att General-Major Creutz af de medell, han hade hit bekommit, kunde icke allena nu betala alla dess officerare sex månaders underhålld utan hade jemväll så mycket öfrigit, att han dem framdeles ännu med sex månader kunde bispringa; medlertid lida desse nu för tiden störste trångmål, och vill man förmoda, innan sex månader förflyta, att annan uthväg lärer gifvas vid handen till att hielpa så den ene som andre. Dock som jag med all föreställning intet något kunde uthrätta, nödgades jag afstå med ytterligare ersökning uthan lemnade dem sielfve att ansvara den otiänst, som Hans Kongl. Maj:t härigenom skedde.

Dito lät vachthafvande öfversten mig vetta, att jag skulle betala hushyran för mitt folck i Knes Bogdan Ivanowitz hus; men jag förvägrade mig att villia det samma efterkomma, medan samma mitt folck med vålld vore ifrån mig tagne och det med flere generalernes drängar jemte hoffbetiänte inkastade uthi källare och hvalf, som de argeste illgärningzmän. Mig svarades därtill, att man då vorde tagandes dem för hufvudet och kastandes i häcktelse. *Jag.* Det kunna de giöra; men inlade straxt därpå ett memorial till zariske senaten, hvarut-

innan jag föredrog hela sakens sammanhang och begärte, att jag måtte få mitt folck till mig.

Den 27 Augusti lät commendanten mig vetta, att jag kunde få mitt folck till mig. Men som de ryska fångarne vid lika tillfällen i Sverige hafva måst betala hushyra, så finge vi intet undraga oss det samma att giöra; det lärer sådan hyra intet bestiga sig högt. Sedan vore jemväll på mine memorialer resolverat, att Cammarherren Gynterfelt skulle få blifva här qvar såväll som Major Blikert och Commissarierne Melander och Thuning.

Den 2 Septembr. Som effter närmare träffat liquidation det befans, att de gemene fångarne, hvilcka här vistas, för förflutne junii, julii och augusti månader på deras underhålld ännu hade att fordra 91 rubell 79 copeker; altså lät jag däröfver formera en formell räkning per debet och credit och genom ett memorial därhos af zariske senaten begära, att de samma återstående rest måtte utbekomma, och som sådan orichtighet däraf förorsakades, att penningarne som förr intet tillställtes våre committerade at utdelas, det fördenskull sådant häreffter måtte ske och intet utdelas af ryska majoren, som därvidh brukar chicane.

Den 3 Septembr. Som de fångne officerare, hvilka ligga i Pereslaw Resanski sig beklagade, att de ingen präst hos sig hade, som för dem kunde prädika och utdela deras salighetz medell; så inlade vi hos zariske senaten ett memorial därom, begärandes, att den vi nampngofvo måtte få lof dit att resa.

Den 4 Septembr. vore vi på Gr. Polus bröllop i Residenten Knipercronas hus.

Den 6 Septembr. lät jag till hoffbetiänte till beklädnat uthdela tre rubell till mans.

Den 9 Septembr. värckställtes executionen af domen uppå Capitenen La Foré och dess medconsorter, hvilka för halfft annat åhr sedan sökte att desertera men blefvo ertappade och i det samma några af ryssarne hade ihiälslagit, som dem sedan fängzlige hitförde. Och blefvo Capitenen Lingstow, Lieutenanten Watz samt Lieutenanten Gische harquebuzerade, men Capitenen La Foret och Cornetten Bergman till Sibirien bortförde i ett evigt fångenskap.

Den 16 Septembr. blefvo jag och hela generalitetet gästbudne hos Öfversten Jerepkin, hvilket var ansedt på faddergåfvor åth dess hustru, som par dagar tillförende var kommen

i barnsäng. Men kunde jag mig därvid intet infinna, alldenstund jag var incommoderat af podagra.

Den 19 Septembr. blefvo härifrån affärdade Capitein Wrangell med tvenne månaders underhålld för officerarne i Casan och Capitein Gripenhielm med tvenne månaders underhålld för officerarne i Savanski.

Den 20 Septembr. insattes i sibirske pricaset 5,878 d:r 129 sölfrm:t att afsändas till Sibirien till en månadz underhålld för officerarne i Nova Soli, Chlinow, Werkaturia(?), Solikamski och Tobolsko.

Dito. Som majorerne, öfverstlieutenanterne med alle här varande compagnieofficerare och stabsbetiänte blefvo ansagde, att de skulle föras härifrån; ty meddeltes öfverstlieutenanterne och majorerne tre månaders underhåld men de öfrige tvenne månaders.

Den 22 Septembr. Som ifrån de 525 man gemene, hvilka brukas på arbete vidh Ivan Osero inkom klagan, att de crevera, i det deras underhålld så orichtigt uthfaller; altså inlade vi ett memorial till zariske senaten, att de ville ordres ställa, det samma underhålld häreffter richtigare måtte uthfalla.

Den 25 Septembr. afskickades till Solowitziogda i det casanske 600 d:r sölfrm:t till en månadz underhåld för officerarne, som där liggia förlagde.

Dito. Som öfverstlieutenanterne, de der blefvo bortförde till Oranienbaum, intet mehr än två hästar på man och majorerne allenast en blef tilldelt, hvarmed de omöjeligen kunde fortbringa först deras egne personer, sedan deras drängar och därhos bagage; ty förorsakades jag inläggia ett memorial hos zariske senaten, att anhålla för dem om tillräckelig skiutz.

Den 26 Septembr. Som bem:te officerare mig berättade, att den vackthafvande capitenen hade natten öfver ställt dem på flacka fälltet och låtit slå omkring dem en vagnburg, hvarest hvarken vedh eller vattn varit att tillgå; altså skickade jag Major Blikert till commendanten och besvära mig deröfver, begärandes, att de dock christeligen och som regementzofficerare måtte blifva handterade.

Den 28 Septembr. Mitt memorial och klagan hade den värckan, att capitenen blef kallat tillbaka och fick en skarp reprimende för det han officerarne så otillbörligen handterade, med undsäjelse, där vidare klagomål öfver honom inkomma skulle, att han därföre skulle råka i svårt ansvar. Och ehuru-

väl man härifrån intet kunde förse dem med mehra skiutz, så fick han dock i befallning under vägen at taga up hästar, där de funnes, och dem därmed förse.

Den 29 Septembr. Den columnen af öfverstlieutenanter och majorer, hvilka blefvo bortskickade till Castromna, blefvo med någon tillräckeligare skiutz affärdade.

Den 30 Septembr. kom den ryske majoren till mig, hvilken blifvit fången i Pommern men hit förlofvat att uthväxlas emot en annan major, och hälsade mig ifrån General-Major Meijerfelt, begärandes, att jag ville meddela den majoren, som för honom blifver afsänd, min skrifvelse, att han må blifva där emottagen. Jag frågade, hvem han vore, men han viste intet nämpna mig honom; jag frågade vidare, om han intet hade något bref till mig från Meijerfelt, och bejakade han fuller sådant först, säjandes, att han det hade öfvergifvit för längst i Polsolski pricaset, men sedan nekade han, att han till mig hade hafft något bref. Jag sade änteligen, att jag intet kunde meddela den majoren, som afskickas, det begärte brefvet, alldenstund de intet till föllie af mine ordres därom med mig hade convenierat. Han replicerade, at han ville gå till Knes Dolgarukoi och begära, det han mig därtill ville förmå. Jag svarade det vara fåfängt, medan jag intet lärer skrifva ett sådant bref, med mindre jag får nämpna den, som skall blifva afsänd.

Den 2 Octobr. hölt den persianiske ambassadeuren sitt intåg, och blefvo vi budne att se därpå samt på muren öfver porten, där han skulle genomfara, tillordnat ett rum; men var jag intet där, aldenstund jag var incommoderat af podagra. Där var icke heller något serdeles att se mehr än en elephant, par lejon och någre andre diur.

Den 13 Octobr. Som man med ett trägit solliciterande genom Major Blikert intet kunde erhålla, att de gemene förlammade här måtte undfå deras återstående underhålld samt häreffter richtigare det samma åthniuta; ty nödgades jag å nyo däröfver i zariske senaten att inläggia ett memorial och anhålla så om det ene som andre. Och emedan Prästen Feij(?), hvilken af mig var uthsedd att resa till Pereslaw Resenskoi till att betiäna de där varande svänske officerare med prädikande och de högvärdige sacramenters utdelande jemväll till den ändan redan uthtagit tre månaders underhålld för sig och penningar till communionvin, mig lättfärdigt bedragit, uth-

värkandes sig sedermehra commendantens occas att få blifva här qvar; ty föreställte jag i samma memorial, huru otillbörligen han i det måhlet hade handlat och bad, att han måtte bortskickas. För det tredie sökte jag, att så väll de underofficerare, som nu härifrån blifva bortskickade, som de gemene på de andre orterne richtigare måtte undfå deras dem bestådde underhålld än härtills klagades vara skedt.

Den 15 Octobr. klåckan 3 om morgonen blef jag hastigt öfverfallen af en svår svindell och därhos häfftig siukdom.

Den 18 Octobr. Då Commendanten Ismailoff i min siukdom gaf mig visite, fick jag tillfälle efftertryckeligen att föreställa honom de gemene fångars älände, i det de på tredie månaden ingen copek hade åthniutit af deras penningeunderhålld, och resterade dem jemväll deras deputat i miöl för tvenne månader, och bad, att han deraf ville bevekas till medlidande öfver dem. Han mente, att de intet ledo så stor nöd, effter de hade frihet att gå uth och tiggia sig födan. Jag svarade därtill, att ryssarne hade intet den barmhertighet hos sig, att de gofvo dem något, och våre behöfde sielfve det de hade, på hvilket sätt de genom tiggiande mycket litet undfingo. Han lofvade skaffa därpå both.

Den 26 Octobr. uthslog min siukdom änteligen till en dubbell tertiansfeber.

Den 27 Octobr. Som klagan inkom från officerarne, hvilka blefvo bortförde till Oranienbaum, att de blefvo trångt insperrade och hårt hållne; altså inlade vi därom memorial till zariske senaten, begärandes, att sådant måtte rättas. Och lofvades, att bref skulle afgå, det de rummare skulle blifva logerade, och därhos åthniuta den frihet som de öfrige officerarne.

Den 28 Octobr. uthfingo de gemene fångarne deras miöhl för september och october månader.

Den 6 Novembr. undfingo de i afräkning på deras resterande penningeunderhålld ett hundrade rubell till delning.

Den 11 Novembr. föreställte jag yttermehra senaten fångarnes äländige tillstånd.

Den 19 Novembr. Som Fältmarskalken blef buden till General-Major Schlippenbacks bal i sloboden och Commendandanten Ismailoff berättades skola komma dit; altså lät jag bedia honom, han ville bem:te commendant föreställa de gemene fångarnes äländige tillstånd, i det de mot vinteren gingo helt nakne och därhos ledo stor hunger af det, att på deras pen-

ningeunderhålld ett så ansenligit återstode, därhos af honom begära han ville af christeligit medlidande skaffa därpå both och ändring.

Den 20 Novembr. Som min k: hustru mig berättade, att hon till vexelens afbetalning, hvilken jag in decembri förledit åhr månde sluta med Handelsmannen Rudolph Meijer på 20,000 dal:r sölfrm:t, ingen annan uthväg har funnit än på interesse uptaga 10,000 dal:r sölfrm:t och för de resterande 10,000 dal:r sölfrm:t föryttra dess samkade medailer och guldstycken, hvilka jag tid effter annan undfått så af sahl. konungen som Hans Kongl. Maj:t, hvarvidh hon dock måst lida förlust af 3,000 dal:r kopperm:t, i det hon ducaterne därföre intet kunnat uthgifva högre än för 14 dal:r koppm:t st., där dock en månad däreffter ducaten gullit 15 dal:r kopperm:t. Dess utan vore hon af medell så utblottat, att hon med dess hushålld intet kunde lefva i Stockholm uthan nödgades retirera sig på landet till att bättre kunna hafva dess uthkompst. Altså var i min förmågo vidare intet af mine propre medell att kunna bispringa fångarne

Den 22 Novembr. Som Fältmarskalken lät mig vetta, att han har talt med Commendanten om de gemenes resterande underhålld, och att han sig uthlåtit, det han ej annat viste, än att dhe richtigt alt hade åthniutit, men Fältmarskalken därtill nekade, så lofvade han att villia sig därom informera, försäkrandes, där majoren skulle beträffas något däraf sig hafva underslagit, att han därföre skulle blifva tagen i arrest och aldrig blifva värdig att tiäna Hans Zar. Maj:t; altså fan jag nödigt begära af Major Blikert, det han ville påminna Commendanten, att sådant måtte ske, och att de nakne gemene mot vinteren måtte blifva försedde med kläder, äfvensom vederfores de ryske i Sverige. Han kom tillbaka med svar, att hvad det sidsta vidkomme, hade majoren därom till honom att inläggia ett skriffteligit memorial, så ville han det föredraga. Men beträffande det första så skulle nästkommande vecka par commissarier blifva förordnade, som skulle liquidera med majoren öfver penningeunderhållet; medlertid hade han uthgifvit ordres, att till de gemene skulle uthdelas miöl för novembr. månad. Jag bad majoren drifva därpå.

Den 23 Novembr. blefvo mig och Fältmarskalken uhr sibirske pricaset tillskickade vexlar mehr än på 3,000 rubell, dem Gouverneuren Knes Gagarin hade förskutit till åtskillige

officerare att utdelas bland officerare, sittiande på diverse orter i bem:te gouvernemente, och begärtes af oss, det vi dem ville förnöja. Men som ingen copek var att tillgå, nödgades vi at förvisa pricaset till att taga sin betalning för samma förskått af dhe medell, vi sidst till samme orter månde öfversända genom pricaset, så långt de kunna tillräckia.

Den 1 Decembr. repræsenterade vi ytterligare kongl. senaten de fångne officerares äländige tillstånd och anhöllo för dem om en fordersam penningehielp.

Den 3 Decembr. Som vi intet kunde få något svar på på åtskillige våre till zariske senaten inlefvererade memorialer angående de gemene fångarnes rückständige underhålld och beklädnat; altså uthsåg jag det expedientet för det bästa, att låta genom de gemene sielfve öfvergifva till Knes Dolgarukoi ett vårt memorial, till honom i synnerhet skrifvit, hvaruthinnan vi månde begära, att han ville förhielpa dem så till det resterande penninge underhållet som till beklädnaden emoth vinteren.

Den 4 Decembr. Såsom det manskapet af de gemene fångarne, hvilka brukas på arbete vid Ivan Osero inkom med klagan, att de intet åtnöt richtigt och fullt det underhåld, som dem bestås, därtill med af kläder vore så afsletne, att de af infallne kölld måste förgås, hustrurne jemväll, 48 till talet, utan barn, als intet till underhålld gafs, hvaraf de äländeligen måste crevera; altså inlade jag därom memorial till zariske senaten, och anhölt, så om richtigare och fullt underhålld, som beklädnat för manskapet och underhålld för hustrurne. Medlertid skickade jag hustrurne med barnen 50 rubell till delnings af mine propre medell; mehra kunde jag därtill intet sambla af andre.

Den 8 Decembr. lät jag genom ett mitt memorial af zariske senaten anhålla, att jag måtte till mig bekomma Cantzlisten Dittmar och Feltscheren Grass.

Den 13 Decembr. blef mig tillställt kongl. senatens bref, att General-Major Horns dåtter, Capitein von der Stahls fru, måtte lösgifvas, effter den ryske Capiteinen Pultz uthgifne revers, med mehr.

Item ett kongl. statscontoirets bref angående de medell, som till fångarnes underhålld till datum äre blefne i Sverige förnöjde, samt löffte med första om mehra hielp.

Den 18 Decembr. kom General-Major Stackelberg till mig och lät vetta, att för par dagar sedan har Commendanten Is-

mailoff varit hos Fältmarskalken Gr. Rehnschiöld. Och sedan de a part talatz vid en stund, är han blefven fordrad därtill, då Ismailoff gordt honom den propositionen, om han icke skulle villia sökia dess uthväxling emot Trubetzkoi, och där Fältmarskalken ville för honom gå i caution, att han åter innom en viss tid skulle sig inställa, i fall af kongl. senaten till denne utväxling intet skulle samtyckas, torde han härifrån blifva förlofvat till att sielf sökia denne uthväxlingen desto bättre att bringa till väga. Hvarpå Fältmarskalken sig fuller hade uthlåtit, att som han tviflade att denne projecterade utväxlingen kunde i Sverige antagas, efftersom Trubetzkoi vore af förnämare character, så kunde han ej heller antaga sig den åstundade borgen. Men hade General-Major Stakelberg därtill svarat, att han icke heller sådant kunde begära; dock där de på hans parole ville effterlåta honom på en viss tid att göra en resa åth Sverige, så ville han sökia mehrbem:te uthväxling att bringa till väga eller och i fel däraf åter sig inställa, det Ismailoff hade uthställt till vidare conference med honom. Han kom altså till mig att förnimma min mening däröfver. Jag svarade honom därtill, att han intet måtte illa uptaga, där mitt svar intet utfaller honom till behag. Jag såge föruth, att han denne resan vorde görandes fåfängt, medan jag vore försäkrat, att senaten intet understode sig att samtycka till offtabem:te projecterade utväxling, efter som den går ifrån Hans Kongl. Maj:tz generale fattade resolution, att uthväxlingen skulle ske character emot character, varandes Trubetzkoi general och han Stakelberg allenast general-major, fördenskull han ochså lärer hafva svårt på de vilckoren at få någon, som för sig går i borgen; dessutan är honom icke heller obekant, hvadh skähl vi hafve att begära, det de tvenne generalsperpersoner, ryssarne hafva öfrige i vårt fångenskap, icke måtte utväxlas, och kunde vi således intet styrckia till vedertagandet af det, som sökes. Men där han förmenar sig emot dess gifne parole och andras caution kunna till väga bringa, att han må få på en viss tid göra en resa åth Sverige, villiandes allena denne utväxlingen bruka för en prætext därtill att kunna komma bort, är det en sak, som jag så mycket mindre kan läggia mig emot, som jag vet Hans Kongl. Maj:t gerna se dess befrielse uhr fångenskapet. Som General-Major Horn just var därhos, då han denne proposition gorde, kommo de däröfver i någon contrast, i det honom förr denne propositionen om Tru-

betzkoi var gord, men han den samma afslagit för ofvanbem:te orsaker skull, befarandes, där Stakelberg den vedertaga skulle, att hans uthväxling där igenom skulle göras studzig.

Kort däreffter kom Commendanten Ismailoff till mig och berättade, att han hade i befallning af zariske senaten på Hans Zar. Maj:tz ordres till dem att anmoda mig och Fältmarskalken, det vi ville tillskrifva och begära af kongl. senaten, att ett hollendskt skepp, lastat med vin, ost och smör samt andre refraichissement, måtte till Pettersburg för våre skepp och fartyg fritt och obehindrat inlåtas. Och på det man måtte vara så mycket säkrare, att inga contrabande eller förbudne vahror därunder söktes att inpracticeras, vore de intet emot, där någon sådan soubcon af våre siöfarande därpå kunde fattas, att låta berörde skepp af vår ammiral, som med dess esquadre ligger icke långt från Pettersburg, visiteras, kunnandes han göra altsammans confiscabelt, i fall något förbudit där under skulle finnas. Jag svarade därtill, medan han tillförende därom hade sig anmält hos Fältmarskalken och han låtit mig vetta, det han intet betänckiande funne till samma begäran att samtycka, det finnas vi benägne det, som af oss begäres, att effterkomma, och hade de oss att vetta låta skeppetz och skepparens nampn.

Som han blef varsse General-Major Horn, i det han gick genom salen till mig i min cammare, frågade han mig vidare, om han mig intet hade uptäkt, hvad som vore passerat angående dess utväxling. Jag svarade därtill: jo, så mycket, att han hos zariske senaten till föllie af kongl. senatens bref till honom hade inlagt ett memorial, hvarutinnan begäres, att han med dess familie nu mehra effter ett så långsamt fångenskap måtte blifva antingen rançonerat för så stor penningesumma, som det med konungen af Danmarck uprättade cartellet förmår, eller och utväxlas emot 8 capitener och 5 lieutenanter, hvilkas rançon bestiger sig så mycket effter bem:te cartell, som en general-majors rançon sig bedrager; men att zariske senaten sådant hade afslagit, hvaröfver jag mig förundrade. Han svarade därtill, att man i stället hade gordt honom den propositionen, att han skulle sökia till att blifva utväxlat emot Trubetzkoi, men att han det uthslagit. Jag replicerade: det undrar jag intet, ty han är allenast general-major, men Trubetzkoi general. Han sökte vidlyfftigt öfvertyga mig, att denne senare vore allenast öfverstlieutenant af Prebrosenski

regementet och hade allenast rang med öfverste. Jag sade: vi äre fast annorlunda underrättade; han har sielf icke allenast vid fångenskapet angifvit sig att vara general, uthan och som general och det ännu älldre än General Weide hafft högsta commendo vid den armeen, som där för Narven stod, blifvandes han jemväll i föllie däraf därföre i Sverige ansedd. Men han måste intet illa uptaga, att jag yppenhiertat yttrar mig emot honom min mening; det brukas å denne sidan den maximen, att så länge deras sittia fångne och man söker få dem utväxlade, göras de ringa både till character såväll som merite, på det man skall få dem utväxlade emot ringare character, än de re vera äre. Jag vill till exempel allenast andraga detta ena: då vi vore i Pettersburg för tu åhr sedan och gorde ansökning, att jag eller Fältmarskalken måtte blifva utväxlade emot Knes Jacob Fedrowitz Dolgarukoi, som var bojar, voivode i Nowogorod och vid armeen general-krigz-commissarius, blef oss svarat, att boiarskapet vore uphäfvit och intet mehra till, voivodskapet vore af ingen serdeles consideration och som general-krigz-commissarius kunde han högst i character intet högre anses än som en general-major; dess utan vore han nu mehra gammal, af hvilken Hans Zar. Maj:t vidare intet kunde vänta sig någon serdeles tiänst, därtill med alldeles okunnig om affairernes och regementzformens beskaffenhet för denne tiden, som uthi allt vore förändrad emot förre tider, så att Hans Zar. Maj:t i föllie däraf en ringa reflexion gorde på dess person. Men när han fångenskapet undsluppen kommer hit, blifver han icke allenast förordnat till præsident i zariske senaten uthan och undfår som plenipotentiarius öfver allt att säja. Han hade intet rätt serdeles däremot att säja uthan tog sitt affträde.

Den 19 Decembr. besvarade vi kongl. statscontoirets bref in junio angående fångarnes underhålldz medell såsom och till föllie af kongl. senatens skrifvelse till oss af d:n 21 augusti inlade memorial både till zariske senaten såväll som till premierministern Gr. Goloffkin angående General-Major Horns, Major Stahls frus befrielse uhr fångenskapet.

Den 22 Decembr. inlades ett memorial till zariske senaten angående de gemene fångars slätta tillstånd, som brukas på arbete i Bellgorod, och begärtes, att de bättre måtte blifva underhållne.

Dito ett annat memorial, att Lieutenanten Lillieswerd måtte hemförlofvas, medan en rysk Lieutenant Stephan Konderoff för längst emot honom från Sverige vore lösgifven, och at denne därjemte måtte tillhållas till den förre att uthbetala 12 rubell, hvilka han af Lillieswerdz moder hade emottagit att tillställa honom här, som han här till intet har gordt.

Innom 8 dagars tid undfingo de gemene fångarne deras tvenne månaders penningeunderhålld, betalt i afräkning på det, de ännu hade att fordra.

Den 30 Decembr. uthfärdades till senaten i Stockholm det här begärte brefvet, att ett skepp måtte fritt passera till Pettersburg med allehanda refraichissement för Hans Zar. Maj:t.

Dito upsattes ett bref till Stor-Cantzleren Goloffkin, uth hvilket itererades vår begäran, att brefven, som skickas öfver Finland, måtte richtigare fram och tillbaka befordras, än härtill å denna sidan är skedt.

Den 31 Decembr. Som de till Oranienburg bortförde officerare sig beklagade, att de mycket trångt blifva logerade och därhos ingen frihet åthniuta att gå uth; ty inlades ett memorial till zariske senaten, hvaruthinnan begärtes, att sådant måtte rättas.

Dito. Som de från Sibirien afskickade officerare medbrachte därifrån åtskillige klagomål jemte andre åhrender, hvaröfver begärtes vår resolution; altså lät jag begära af Fältmarskalken, det alldenstund jag vore i det siuklige tillstånd, att jag intet kunde komma till honom, hvilket jag dock elliest gerna ville efterkomma, att han då ville komma till mig att öfverläggia därom. Men skulle han finna sådant för sig alltför brsvärligit falla, så ville jag uthkasta resolutioner öfver hvart måhl och låta dem för honom upvisa till at se, om han där vid något måtte hafva att påminna.

Anno 1713.

Den 1 Januarii aflade hos mig Thomas Knipercrona en nyåhrslyckönskan på Knes Dolgarukois vägnar men berättade därhos, att han med stor otålighet och hårde expressioner hade uthfarit och befallt, att man oss ankundiga skulle, där vi

intet straxt ordres ställte, att de 1500 rubell, man i Sverige till Grefvinnan Rehnschiöldz betalning hade afkortat uthaf Hans Zar. Maj:tz genom vår vexell öfverskickade medell till dess fångars underhålld, straxt blefvo erlagde till General Trubetzkoi, skulle vi erfara, hvad man med oss vorde begynnandes, och funne han sig intet skylldig att betala de penningar, hon emot dess uthgifne förskrifning hade uthbetalt till åthskillige de ryskas creditorer, medan först åthskillige af samme ryssar hade antagit tiänst i Sverige och obilligt vore, att man ville prætendera, det han deras skulld skulle betala; sedan och vore han intet uthväxlad emot Fältmarskalken, hvarpå dess förskrifning hade sitt afseende, utan hade han sielf sig förskaffat friheten uhr fångenskapet och vore därmed hans obligation uphäfven; till att förtiga, det ohört vore uthi de penningar, Hans Zar. Maj:t öfvergiorde till sine fångars underhålld, att afkorta private fordringar. Sedan han detta med stor vehemence hade uthtalt, förföll han på annat tal, nembl:n huru barbariskt man i Sverige hade förfarit med Hans Zar. Maj:tz minister emot allt folcks rätt, i det man honom låtit decollera, till föllje hvaraf man hade större fog här likaledes att förfara med samma hårdhet emot de svänske fångarne, i det de med svärd till fångar vore tagne, med ännu mehra. Som nu det förra åhrendet angick Fältmarskalken Grefve Rehnschiöld à part, bad jag Knipercrona det samma inför honom att andraga, det han och lofvade villia göra.

Den 2 Januarii. Som jag nu fan, att man å denne sidan kunde hafva fog at påstå, det de penningar, hvilka af öfverheten öfverremitteras till dess fångars underhålld, intet måtte decourteras emot particuliere fordringar, lät jag begära af Fältmarskalken han ville taga denne saken i närmare öfvervägande och betänkia, hvad här vid stode att göra. Jag skulle intet blanda mig i denne saken, som honom enskillt angår, men finner jag mig därtill tvungen af tvenne vichtige skähl, såsom först att jag tillika med honom hafver utfärdat vexelen på de penningar, hvaruthinnan dess grefvinnas skulld är blefven afdragen, och att man altså å denne sidan har lika stor rätt att hålla sig till mig som till honom om ersättning för det, som i ofvansagde måtto är afdragit; sedan och för det andra, att mycket äfyentyrligit och för oss skadeligit vore, lämna denne sidan ett sådant præjudicatum å vår sida, i det, där det skulle gillas, att man af de medell, som begge sidors öfverhet öfver-

göra till deras fångars underhålld, finge afdraga en och annan particulier skulldh, skulle denne sidan föllia det exempel af oss först är föröfvat och af de medell från Sverige af statscontoiret tid effter annan hit remitteras afdraga deras inbyggares fordringar, såsom Handelssmannens Leps 2000 rdrs fordran för giord försträckning till General-Adjutanten Kanifer, hvilket han en gång redan har försökt, men gick honom intet an, sedan engelske consulens 5000 rdrs fordran hos Öfverste Wachtmeister, hvilka begge poster dock af dem äre använde till fångarnes underhålld, vidare alle deras prætensioner, hvilka hafva återfått protesterade vexlar, med ännu flere fordringar, dem man intet vorde försummandes att upspana. Och skulle däraf den olägenheten entstå, at om än aldrig så månge penningar hit öfvergiordes af statscontoiret, skulle man dock ingen frihet hafva dem under fångarne, som härtill är skedt, att uthdela, uthan skulle de förryckas till en och annars privat gälldz afbetalning. Jag bad fördenskull Fältmarskalken ville allt sådant taga i noga öfvervägande och låta mig vetta, hvad han här vidh funne vara det bästa att giöra.

Dito tillskickade jag Fältmarskalcken extracter af de åhrender, officerarne på de aflägne orterne dels till mig och honom, dels till mig allena hafva hit förskickat, att där öfver inhämpta vår resolution. Och som jag tviflade, at han skulle villia gifva sig den mödan att komma till mig, annoterade jag i bredden af extracterne, hvad jag funne tiänligit därpå att svara, med begäran han ville låta vetta, om han därvidh något hade att påminna.

General-Major Stakelberg kom till migh **d:n 3 Januarii** att önska mig nytt åhr och vidh samma tillfälle sade mig, att Fältmarskalken hade berättat, det han jemväll sine remarquer hade upsatt öfver bem:te åhrender, att man kunde jämka det ene effter det andra. Jag svarade därtill, att det vore illa, det vi på det sättet hanterade affairerne; därmed drages icke allenast tiden långt uth, utan kommer man jemväll uthan svårighet intet till slut, i ty på sådant sätt lärer den ene intet villia låta sig corrigeras af den andre. Men trädde man tillhopa med samnadt rådh att öfverläggia sakerne, kunde den mäst gällandes skähl blifva antagne och icke allenast tiden därmed vara vunnen utan och allt jalousie undanbögdt. Jag vorde intet underlåtandes mig i alt att beqväma, hvad till Hans Kongl. Maj:tz tiänsts befordran och fångarnes fördel

kunde lända, och försäkrar jag honom, där mitt siukelige tillstånd sådant ville tillåta, att jag intet skulle förvägra mig till honom att komma, det jag offta tillförende har vist; men att han det intet vill göra, är en sak, som jag måste lämna därhän. Sedan som jag förmärckte af generalernes svar, att han hölt före, att den saken om Hans Zar. Maj:tz medels afkortande i dess grefvinnas fordran intet hade stort till betyda, begärte jag af General-Major Stakelberg, hvilken jag föruth om sammanhanget af allt noga underrättade, att han Fältmarskalken saksens vicktighet ytterligare föreställa ville.

Den 5 Januarii badh jag Secreterarne Cederhielm och Düben fahra till Fältmarskalken och af honom förnimma, om han icke med mig skulle villia vara ense däruthinnan, att vi låta till Stor-Cantzleren Goloffkin afgå ett bref, hvaruthinnan vi tillkänna gifva, huru som Knes Dolgarukoi med svåre expressioner hafver oss undsagdt, att vi snart skulle erfara, hvad man med oss vore begynnandes, där vi nu straxt intet vorde begärandes af kongl. senaten, att de till General Trubetzkoi skulle utbetala de 1500 rdr af Hans Zar. Maj:tz till dess fångars underhålld öfvergorde medell, hvilka man innehållit emot hans, Knes Dolgarukois, skulldh till Grefvinnan Rehnschiöld, och emot slikt ofog sökia Hans Zar. Maj:tz beskydd, biläggandes därhos alle oss af kongl. senaten tillskickade documenter jemte copia af kongl. senatens bref, däruthur att bevisa skulldens richtighet och att han fördenskulld måtte varda tillhållen den att förnöja etc. Jag erachtade sådant så mycket nödigare, som man måste befahra, att han, Knes Dolgarukoi, vorde hos Hans Zar. Maj:t inkommandes med någon omilld berättelse däröfver, hvilken lätteligen kunde föranlåta Hans Zar. Maj:t till att resolvera till någon viderligit för oss och bringa oss den olägenhet till väga, hvilken han, Dolgarukoi, synes intendera. Sedan lät jag med Fältmarskalken jemväll communicera, hvadh som till de sibiriske orterne var upsatt till hämmande af allt oskick såväll som till en god harmonies underhållande fångarne emellan, och bad, at han det såväll som det förre mig ville återsända, att däreffter expeditionerne ju förr ju heller kunde utfärdas, medan vi intet kunde vara försäkrade, att de intet oss oförmodeligen vorde bortförandes eller och dem från orterne hit ankomne officerare ansäjandes, att de skole packa sig hädan.

Dito kom Secreteraren Cederhielm tillbaka och berättade, att Fältmarskalken har vist sig väll förnöjd med den proposition, jag gordt honom om dess grefvinnas fordring, och begärte, att expeditionen däreffter måtte utfärdas. Angående det öfrige, sade han sig villia sambla, hvad från orterne till honom vore inkommit, på det, i fall där under något funnes, som i brefven till mig intet androgs, det samma tillika måtte kunna expedieras, och ville han sedan komma till mig att giöra slut på det ene och andre.

Den 7 Januarii kom Fältmarskalken till mig, och förenade vi oss om det, som skulle tillskrifvas såväll Gr. Goloffkin uti Grefvinnan Rehnschiöldz fordringzsak hos Knes Dolgarukoi som och hvad besvaras skulle till orterne om de ährender, hvarom de sig hos oss förfrågat och elliest andragit.

Den 9 Januarii blef brefvet till Gr. Goloffkin expedierat angående Fältmarskalkens fordring.

Den 10 Januarii tillställtes de uthskickade från sibiriske gouvernementet deras depeche, medan de vore ansagde att förfoga sig hädan, och afgick ett bref därom till Öfverste Stiernstråle för dem i Solikamski, ett annat till Öfverst-Lieutenant Kulbars för dem i Tobolsk och det tredie till Major Rehnhielm för dem i Klinow.

Den 11 Januarii. Medan från alle orter inkom klagan, att de inga medell hade, hvarföre de kunde köpa communionvin och oblater, officerarne dessutan, som hit reste vore att för de öfrige officerarne härifrån hämta penningar, intet ägde så mycket, hvarmed de måtte kunna fortsättia återresan, intet undfåendes här något, efftersom intet fans i cassan; altså nödgades jag på min k. hustru att draga en vexell på 2000 rdr sölfrm:t därmed att stoppa sådanne mangell, med förordh hos commissariatet, att det till mig sådant skulle återbetala, så snart några medell från Sverige i cassan kunde inflyta.

Den 18 Januarii. Som de afskickade från sibirske gouvernementet trägit anhöllo om medicamenter för de siuke, hvilka af mangell därpå den ene effter den andre underginge; altså nödgades jag till medicamenters upköpande här för alle fyra orterne, nl:n Tobolsk, Clinow, Solikamski och Werkaturie låta dem bekomma in alles 120 rubell.

Dito. Som ifrån Pettersburg hitbracktes 7 a 8 st. officerare, hvilka så till landz som siös af våre blifvit utsände att recognoscera, men blifvit till fånga tagne, befinnandes sig

nu uthi ett armseligt tillstånd; altså lät jag hvar tilldela par månaders underhålld efter reglementet.

Den 24 Januarii. Änteligen utföll den resolution, att uthom generalerne och öfverstarne skulle alle de öfrige här varande officerare blifva härifrån bortförde. Dock bevilliades uppå min gorde ansökning, att jag skulle få här behålla begge Secreterarne Cederhielm och Düben, begge Commissarierne Melander och Thuning, Major Blikert och Cammarherren Gynterfelt och dess utan General-Adjutanten Gyllenclow, hvilken de ansågo lika med en öfverste. Men som Major Brunow och Ryttmäster Meck befunnes vara dödelig siuke, så att, där de i denne kiölden skulle bortföras, vorde de under vägen afsomnande, så bad jag man ville bevisa dem den barmhertigheten och låta dem här qvar förblifva, till dess de kunde komma sig före, och där de intet ville tro att sig så förhölle, att de ville skicka någon af sine, som dem beságo, om sig i sanning med dem intet sålunda förhölle.

Den 5 Februarii blefvo alle förbenämde officerare bortförde till en ort, heter Arsamas, trenne siuke undantagne, nembl. Major Brunow, Ryttmäster Meck och Melander.

Dito reste och tillika de från sibirske gouvernementet ankomne officerare.

Dito tillskref jag kongl. statscontoiret och contramanderade betalning af en vexell på 37,000 rdr sölfrmynt, som jag för tu åhr sedan uthgaf till kiöpmannen Meux.

Den 6 Februarii ankom kongl. statscontoirets bref, som approberar vårt vid handen gifne förslag till medlens uthdelande under de fångne officerarne.

Den 10 Februarii uthfärdades af oss ett constitutorium, att alle här varande öfverstar af de ständige landtregementerne hade till oss att inkomma med ett summariskt extract, huru många medell under varande fångenskap de från Sverige tid effter annan till sig hit bekommit, så för sig som deras underhafvande officerare, utaf deras anförtrodde regementers landtlöhner samt till krigzcommissariatet inlefverera en special räkning, huru mycket deraf till hvar och en in specie är blifvit uthdelt.

Den 11 Februarii besvarades kongl. statscontoirets bref till oss angående medlens uthdelande, hvilka här effter kunna ankomma, de fångne officerarne emellan.

Den 18 Februarii. Som berättelse inkom, att en rysk Öfverst-Lieutenant Frankenberg, hvilken tillförende tiänt under Hans Kongl. Maj:tz armee, mycket otillbörligen hade handlat med Capiteinen Bengt Frölich, i det han budit honom till gäst hos sig under lofven att villia betala till honom några penningar, dem han i kortspel med honom tappat, men då han dit kommer tillika med Capitein Silfwersparre, icke allenast våldsamligen afhänder honom dess på samma förlorade penningar uthgifne obligation utan och erbarmligen öfverfaller begge med hugg och slag; altså fan jag nödigt om samma sak att tillskrifva gouverneuren nu här varande, Opraxin, och af honom begära han ville därpå skaffa both och den förorättade satisfaction.

Item. Som i — — — en besökiare uhr Narven med en knif hade aflifvat Leijonschiöldz dräng och Hans Zar. Maj:t hade förundt borgerskapet från Narven, som här sutte i fångenskap, sin jurisdiction öfver dem, som af deras medell under fångenskapet sig på ett eller annat sätt förbruto; ty tillskrefs voivoden därsammastädes, att han denne saken ville låta undersökias och afdömas af dem narwiske där varande uthaf borgerskapet och sedan domen låta exequera af Hans Zar. Maj:tz betiänte.

Den 23 Februarii tillskrefs kongl. statscontoiret ytterligare svar på deras bref och ansöktes om hielp för fångarne samt tillsändes närmare effterrättelse, huru många medell till sig hit bekommit af dheras landtlöhner i Sverige de ständige regementer, hvilka här närvarande hade deras generaler och öfverstar.

Den 25 Februarii skrefs ett bref till Capitein Hirscheit i Galitz, att han skulle sökia till att stilla de tvister, som där vore upkomne, samt förhålla sig däruthinnan likmätigt de ordre, som vore i Sibirien af oss uthgifne till hämmande af slike oroligheter där.

Den 6 Martii. Som missförstånd och oenighet jemväll var upvuxen under fångarne i Caschir, ty afgingo jemväl lika ordres om samma oväsendes stillande där å orten till Capitein Knorring som till Capitein Hirscheit i Galitz.

Den 23 Martii undfick jag kongl. senatens skrifvelse angående Öfverst-Lieutenant Rebinders affaire med dess Fru, Anna Soop, och Öfverst-Lieutenant Hastfer.

Den 24 Martii. Som jag med mitt trägne ansökiande hos commendanten genom Major Blikert intet kunde förmå, att en präst härifrån måtte blifva afskickat till Pereslaw, hvarest fångarne hela tiden måst lefva utan en sådan; altså nödgades jag däröfver ytterligare inläggia till senaten ett memorial, nampngifvande däruthinnan prästen Tornell, hvilken jag dit ville afsända.

Den 30 Martii. Som Öfverst-Lieutenant Rebinder inkom med den af göta hoffrätt desidererade förklaringen; altså öfversände jag den samma genom bref kongl. senaten.

Den 2 Maji. Som för de gemene fångarne icke allenast återstodh 151 rubell för den förflutne tiden uthan det samma jemväll mehrendels sent och oricktigt uthföll; altså inlades däröfver ytterligare ett memorial till zariske senaten. Man måste vetta, fast desse månader icke någre memorialer äre blefne öfvergifne, så har man dock intet försummat dageligen att påminna hos commendanten och andre vederbörande om det, som angelägenheterne fordrat och man för detta genom memorialer ansökt, hvarpå sällan, ja, fast alldrig svar faller. Obeskriflige lamentationer inkomma som offtast från alle orter öfver samteligas store jämmer och elände; men måste man lämna dem ohulpne, alldenstund på 14 månaders tid från Sverige ingen fyrck är blefven hit öfvergiord och i min förmåga icke heller är mehra därtill att giöra, än jag redan har gjordt. Gudh må förbarma sig däröfver!

Den 10 Maji afgick från mig ett bref till hoffcontoiret, att de för Cammarherren Gynterfelt och de öfrige hoffbetiänte i fångenskapet och deras store trångmål ville öfverskicka någre medell uppå deras innestående löhner sedan åhr 1709.

Den 12 Maji ankom till oss kongl. cammarcollegii bref, hvaruthinnan begäres, att vi ville infordra hvars och ens officerares särskillte quittence på det de bekomma här i penningar för mehra ricktighet vid liquidationerne i framtiden, och där slike quittencer med posten intet skulle till Sverige kunna förskaffas, att de då med säker lägenhet måtte afsändas, men medlertidh, så snart som möjeligit är, att en underskrefven räkning måtte öfverskickas, hvad hvar och en officerare effter handen kommer att åthniuta, när vexellagen tillägges, jemte till äfventyrs andre omkostningar, som däruthi kunna göras och de sielfve komma at bestå.

Den 15 Maji uthfärdades af oss en ordre till alle här varande generalmajorer och öfverstar, hvilka några landtregementer vore anförtrodde, att de ju förr ju heller ville inkomma med en underskrefven räkning, hvad hvar och en hit bekommit på sitt regementes vägnar, anten genom vexell hit från Sverige öfvergordt eller och medelst härifrån afgångne vexell i Sverige betalt eller och på hvarjehanda annat sätt genom annan giord disposition, på det däröfver sedan af commissariatet en general räkning må kunna formeras, som kongl. cammarcollegium bör tillsändas.

Dito beordrade jag Commissarierne Melander och Thuning, att de ju förr ju heller skulle förfärdiga en summarisk räkning, hvad hvar och en har åtniutit af cassamedlen.

Den 17 Maji flytte Generalen Gr. Lewenhaupt samt General-Majorerne Creutz och Roos uhr vårt qvarter.

Den 19 Maji. Som man befarade, att på en lång tid commissariatet intet skulle hinna insambla samtel. öfverstarnes räkningar för de landtregementers medell, hvilka de uhr Sverige af regementzmedlen på hvarjehanda sätt till sig bekommit och här under officerarne uthdelt, att däreffter af commissariatet måtte däröfver kunna formeras en general räkning till kongl. cammarcollegium att effter åstundan öfversändas; altså fan man nödigt af vederbörande här varande generalmajorer och öfverstar, hvilka några landtregementer vore anförtrodde, till att begära, det de jemväll hvar för sig till cammarcollegium ville öfversända sådanne underskrefne räkningar, medan de sielfve fördt dispositionen af slike medell och vi oss alldrig därmed befattat uthan lämnat dem sielfve att svara därföre.

Den 20 Maji besvarades kongl. cammarkollegii till oss ankomne bref af den 6 martii, att öfverskicka en underskrefven räkning på alle de, medell till officerarnes underhålld äre på hvarjehanda sätt hitkomne med hvar och en officerares quittens på huru mycket han undfått, och remonstrerades omöjeligheten sådant att effterkomma; dock ville man öfverskicka en räkning, så godt som låter sig giöra.

Dito. Som i Arsamas Öfverst-Lieutenant Isendorph och Major Gr. Oxenstierna berättades af en svår siukdom vara öfverfallne och därsammastädes ingen doctare fans vara vidh handen; altså inlade vi ett memorial till zariske senaten, hvarutinnan vi månde begära, att de måtte få komma hit att låta sig curera.

Den 2 Junii. Som en underofficerare, benämd Dahlberg, låg illa siuk i — — —; altså föranläts man inläggia ett memorial till zariske senaten och begära, att han måtte blifva hitförd till att cureras.

Den 3 Junii. Som ett oroligit och oskickeligit lefverne förnams föras ibland officerarne i Casan; altså lät man äfven sådan ordre afgå till Capiteinen af gardet Öller, som till de andre orterne var uthfärdat, att anställa därom förhör, med mindre efter alfvarsam skedd förmaning man intet ville hålla sig i huden och sig rätta. När brefvet blef sändt till Fältmarskalken att underskrifvas, difficulterade han det att göra af orsak, att orderne vore ställte till Capiteinen Öller och intet till Corporalen af drabanterne Rygell, hvilken var af större rang. Men som jag hade låtit afgå samma ordre till den förre, väll vettandes, att den senare var af högre charge, af orsak att Rygell hos ryssarne var angifven att vara uphof till en revolt, som för mehr än ett åhr sedan af några fångar var begångit, fördenskull han och intill för en kort tid sedan till händer och fötter suttit sluten i järn och i ett svårt häcktelse från alle de andras umgänge varit uthsluten, intill dess han på vår remonstration, att han vore oskyldig, ett lindrigare tractamente erhöllt; ty bad jag secreteraren, som afgick med brefvet till Fältmarskalken att underskrifvas, det han sådant ville honom föreställa, i fall han vorde ett sådant inkast giörandes, och därhos berätta, att jag befarade, där ordres till honom skulle afgå i ofvantalde måhl att kalla officerarne tillhopa och anställa ransakningar om oskicken, att ryssarne däraf torde taga tillfälle att beskylla honom för nytt mütinerie. Dock som han därmed intet var nöjd, lät jag förändra ordren, så i Rygells som Öllers nampn, och sände den så till honom att underskrifvas. Uthom detta lät jag jemväll påminna, att för Rygell, innan han kunde slippa uhr fängelset, hafva mehrendels alla officerarne måst gå i caution, att han icke heller för den orsaken skull väll kunde brukas vid den undersökning, som borde anställas.

Den 6 Junii skref Fältmarskalken på sådan remonstration brefvet under, till begge inrättat; men var redan lägenheten, att sända det bort, förbi.

Den 7 Junii. Som Cammereraren Borg, hvilken hafft räkningarna om händer för de öfverskickade medell till fångarnes underhålld i General-Major Horns tid, berättades liggia

dödelig siuk; altså lät jag afgå bref till Capitein Saltza, hvilken med honom och flere vore bortförde till Pereslaw Resentzki, at han vid timad dödzfälle med bem:te cammererare skulle adjungera sig par andre officerare och, sedan de hade förseglat alla räkningar och skriffter, med första säker lägenhet skicka dem hit till bem:te general-major.

Den 12 Junii lät commendanten oss vetta, att fångarne i Sverige, nämnandes i synnerhet Residenten Cilkow, mycket oanständigt med skäldzord icke allenast uthan och med förvisande på dörren, ja, uthstötande uhr cammaren blefvo bemötte, hvilket af Hans Zar. Maj:t mächta illa blefve optagit, ja så, att han hade ordres gifvit hit, det man Under-Ståthållarens Bergs här fången sittiande son med svåraste fängelse skulle beläggia, alldenstund fadren vore den samma, öfver hvars otidighet man förnämligast sig nu beklagade, begärandes af oss, det vi till förekommande af större olägenhet ville tillskrifva härom kongl. senaten och på slikt oanständigt förhållande skaffa both. För det andra lät han oss vetta, att Hans Zar. Maj:tz fångar i Sverige behöfde till deras underhålld 10,000 rubell, och därhos förnimma, om icke vi här skulle villia emottaga en lika stor summa emot vexell till Sverige att där blifva betalt till Hans Zar. Maj:tz fångar. Jag adverterade därom straxt Fältmarskalken genom Major Blikert och Krigz-Commissarien Melander, yttrandes mig därhos, att jag tyckte, det man kunde uthlåta sig till det förre, att man sådant helt ogerna förnumme, och att man kunde försäkra, det slikt förfarande vore hvarcken medh Hans Kongl. Maj:tz eller kongl. senatens villia enligit, och där man hos de senare sådant Bergs förfarande hade angifvit, är intet tvifvell, att de ju det samma alfvarsamligen hade resenterat. Vi ville, hvad hos oss nu angifves, berätta till kongl. senaten, intet tviflandes, att de slikt vorde illa uptagandes och hårdt afstraffa, så att därigenom häreffter sådant oväsende skall blifva hämmat; men som sonen här är oskyldig till samma sin faders brått, så bode vi, att han icke heller därföre måtte plichta, hälst som vi och offta hade orsak oss att besvära, det Hans Kongl. Maj:tz fångar här intet så blefve bemötte, om icke just i Muscow, dock på de andre orterne, som sig borde, och vi icke dess mindre med vår klagan däröfver mehrendels innehållit, väll vettandes, att intet hos alla kan finnas ett sachtmodigt gemöte. Till det andra kunde svaras, att penningar behöfde vi

fuller här, men understode vi oss intet att draga därpå någon vexell, innan vi från Sverige vore försäkrade, att den promt skulle blifva betalt. Vid hvilket tillfälle man jemväll kunde vetta låta, att vi högste orsak hade oss att beklaga, det omskönt vi hade medell därmed att undsättia fångarne, så vore oss dock all uthväg betagen att fortskaffa dem till hvar och en; ty aflefverera vi här till pricasen penningar emot refusion på de orter, hvarest fångarne finnes, så måste man erfara, att betalningen sent och icke uthan stor omkostnad fölgde; begära vi, att någon af fångarne från hvar ort måtte hitsläppas till att emottaga penningar, blifver sådant förvägrat eller och, där någon kan practicera sig hit, är osäkert honom dem samma medgifva, där han ingen convoj får tillbaka för osäkerheten af rossboynicker under vägen, hvilken klagan vi aldrig hafva förnummit, att Hans Zar. Maj:tz fångar i Sverige hafft orsak att föra. Jempte detta lät jag Fältmarskalken för sin del genom Melander vetta, att som vi hade statscontoirets tillsäjelse, det de vexlar vi vorde härifrån öfvergiörandes till fångarnes förnödenhet effter handen i Sverige skulle blifva förnöjde, så vore jag, där han så ville, beredd att uptaga desse 10,000 rubell emot vexell på Sverige uthi närvarande fångarnes stora trångmål, ehuru väll jag däremot funne, att man med vidt större fördel emot vexell på Hamborg kunde här häfva penningarne, hvilket jag dock för äfventyr skull icke dristar mig att giöra, i det köpmännerne, med hvilka man därom måste sluta, icke allenast præcise vid förfallodagen villia vara betalte, utan de jemväll inga vexlar villia antaga, uthgifne på statscontoiret, uthan påstå vexlar på min k. hustru, dem jag intet mehra mächtar gifva, alldenstund hon alle de förre har måst förnöja af mine propre medell, oachtadt de blifvit under fångarne fördelte, och hon låter mig vetta, där jag flere på det sättet på henne vorde dragandes, det hon då nödgas låta dem med protest gå tillbaka. Melander kom tillbaka med detta svaret från Fältmarskalken angående penningesaken, att som han af inga medell vore att kunna tillika med mig betala så stor summa penningar, som detta är, i fall statscontoiret dem intet skulle villia förnöja, så kunde han ej heller underskrifva och utgifva någon vexell därpå, beklagandes, att man skulle vara nödgad fienden att låta förmärckia, det armoden i Sverige vore så stor, att ingen uthväg funnes till penningar uthi ett så nödvändigt måhl. Som nu ingen assis-

tence var där att vänta, jag jemväll af mitt för detta giorde ansenlige förskått var alldeles af egne medell uthblottat, så att jag kunde giöra mig försäkrat, där ännu mehra att betalas skulle ankomma på min k. hustru, att hon af omöjeligheten det samma att kunna åstadkomma skulle nödgas att låta mine vexlar med protest gå tillbaka. För det tredie, statscontoiret fuller hade förtröstat, att de vexlar vi vorde öfverskickandes effter handen skulle blifva betalte, men vi med vår största olägenhet vederspelet hafva måst erfara, hvartill kommer, att på sexton månaders tid är oss tid effter annan tillsäjelse giord, att man ville penningar öfverremittera, men als ingen effect ännu därpå är följd, kunnandes man altså intet vetta, om effter så lång tidz lofven statscontoiret icke torde änteligen till Hamburg hafva öfvergiordt medell per vexell därifrån att här betalas, hvilket där så vore och jag här skulle uhr pricasen uptaga medell att betalas af statscontoiret, skulle ofelbart föllia, att desse senare lämnades obetalte, äfven som förledit åhr skedde, hvarigenom jag skulle försättias i ett olyckeligit tillstånd; altså vardt jag nödsakat att gifva till svars, att vi fuller mycket väll behöfde här penningarne, men understode oss dock intet, att desse emottaga mot vår vexells utgifvande att förnöjas i Sverige, innan vi vore försäkrade att vexelen där skulle blifva straxt honorerat. Dock där man å denne sidan sig intet ville stricte hålla till den föreskrefne förfallodagen, medan en så ansenlig summa intet strax kan vara till handz att förnöjas, uthan hafva tålamod något uthöfver den föreskrefne tiden eller och vara nöjde, att betalningen effter handen skedde, då man kan vara försäkrat, att man intet lärer stanna i den olägenhet, som elliest står att befaras, så torde man sig resolvera här att emottaga de tillbudne penningarne emot vexell på statscontoiret, att där effter hand och så snart möjeligit må vara skole blifva betalte. För det öfrige hade man jemväll, som ofvan förmält är, att besvära sig öfver svårigheten, att få medlen fort härifrån till orterne.

Den 15 Junii kom Melander med svar uhr zariske senaten tillbaka, att man hade af nöden penningar i Sverige till de ryske fångarnes underhålld därsammastädes, och hade vi oss att förklara, om de kunde undfå dem genom vexell härifrån emot så stor summa, som vi här emottaga, hvar och icke det kunde ske, måste man se sig om andre uthvägar. Hvad dila-

tionen med betalningen vidkommer, hvilken af mig begärtes, så ville de först se advisbrefvet, som medsändes vexelen, huru det samma i den måtton vore inrättat, innan de sig däröfver förklarade. Och hvad svårigheten vidkommer, hvaröfver klagas, att få penningarne fram till orten, så försäkrades, att hvad som af oss uthtages uhr pricaset, skulle effter vår repartition till hvar sin ort med fri skiutz och uthan all annor omkostnad promt blifva fortskaffat. Nu som jag af allt förmärckte, at jag skulle blifva bunden till en viss tid betalningen angående, det mig alt för äfventyrligit förekomme, i det jag i mangell af en promt betalning effter deras påstående icke allenast torde blifva exequerat af all min ägendom här, hvilket jag ringa achtar, i det den samme är intet stor, uthan och i ett hårdt fängelse inhäfftat, hvaruthur jag intet skulle slippa, innan jag betalt den ytterste skerfven, och Fältmarskalken så alldeles sig undandrog, att han lät mig rent uth säja, att omskönt intet mehr änn en dahler sölfrm:t ankomme på honom att betalas i brist af statscontoirets förnöjande, så vorde han sig därföre intet engagerandes; ty nödgades jag afslå tillbudet af pricaset här att emottaga penningar emot betalning i Sverige per vexell.

Den 16 Junii låto vi afgå det åstundade brefvet till kongl. senaten angående underståthållarens oanständige förhållande mot Residenten Cilkow, och genom Major Blikert låto det aflefverera till Commendanten Ismailoff att fortsändas genom dess adresse.

Dito upsattes ett bref till Landzhöfdingen Creutz att vara Major Blikert så mycket beforderligare till dess löhns erhållande uhr landet, som han här förrättade mehr än andre Hans Kongl. Maj:tz tiänst, i det han för språket skull brukades att föredraga alla angelägenheter hos ryssarne.

Den 20 Junii afgick bref till kongl. cammarcollegium med bifogat afräkning, huru mycket officerarne af de ständige regementerne tillika med stabsbetiänte under hela varande fångenskap uhr cassan hafva åthniutit, och påmintes därhos om en erkläckelig och ofördröjelig penningehielp för fångarne, så framt de icke aldeles skole undergå.

Den 30 Junii afgick med posten doubletten af ofvanbem:te vår skrifvelse till cammarcollegium.

Den 3 Julii skickade zariske senaten å nyo till mig och lät förnimma, om jag här ville emottaga 10,000 rubell emot

vexell på Sverige att betalas till de der sittiande Hans Zar. Maj:tz fångar. Jag lät svara som förre gången, att samme penningar betarfvade vi väl, men jag understode mig intet dem här att emottaga, medan jag intet vore försäkrat, att de promt och vid förfallodagen skulle blifva i Sverige betalte af kongl. statscontoiret.

Den 24 Julii afskickades till cammarcollegium afräkning, hvad de värfvade och oständige regementerne uhr cassan under varande fångenskap hafva åthniutit såväll som hvad till de öfrige oumgängelige tarfver därutur är vordet utgifvit, jemte ett summariskt extract på alle utgiffter af de hit öfver remitterade såväll som här opnegotierade medell alt ifrån Pultaviske olycklige actionen.

Den 30 Julii kom Öfverst-Lieutenant Isendorph till mig, begärandes mitt råd, hvad honom vore till görandes, i det att konungen af Danmark prætenderade, det invånarne i Brehmen numehra skulle honom huldiga och dertill uthsatt en viss termin, som nu snart infaller, blifvandes de all sin ägendomb förlustige förklarade, som till bemälte huldningzact sig intet infunno och huldningzeden præsterade. Jag svarade honom därpå, att jag hade mycket svårt honom därutinnan att rådföra, medan tillståndet å orten vore mig alldeles obekant. Han upviste för mig ett bref, som han denne månaden hade undfått därifrån, hvaruthinnan berättades, att intill den tiden större delen af invånarne sig redan i stifftet hade infunnit och vore jemväll jemte præsidenten de öfrige på vägen dit, undantagandes någre få. Han berättade därjemte, att han för sin person vore resolverat upoffra för Hans Kongl. Maj:tz tiänst både lif och dess egen ägendomb, men som hans fru med dess barn i Brehmen ägde ett litet godz, hvaraf härtills hon och de samt han i dess fångenskap hade hafft deras underhålldh, hvilket där hon skulle qvitt gå medelst tergiversation att præstera huldningen, så vorde icke allenast han i fångenskapet uthan och hon och barnen ofelbart creverandes, bad altså jag i så fatte saker ville gifva honom mitt rådh. Jag difficulterade länge; änteligen som han sade, det han af brefvet intet annat kunde afftaga änn att hela landet vorde huldningen antagandes, så svarade jag honom därtill, att om hela landet det vorde giörandes, så vore fåfängt, at hon som en qvinnesperson sig vorde däremot sättiandes. Hvarpå han regererade, att hvad honom anginge och dess enskillte ägen-

domb, upoffrade han begge delarne gerna i Hans Kongl. Maj:tz tiänst; men dess frus propre ägendomb kunde på det sättet blifva det endeste, hvaraf han och dhe hans kunde hafva deras subsistence i det knappeste laget, betygandes inför Gudh, att han till denne resolutionen af yttersta nöden vore tvingat. Jag badh honom därhos, att han jemväll häröfver ville sig rådföra med Fältmarskalken och dess betänckiande däröfver inhämpta, hvilket han lofvade.

Den 17 Augusti lät Commendanten Ismailoff genom Major Blikert migh vetta, att från Pettersburg vore ordres hit ankomne, det alle blesserade och förlammade af de svänske här befintelige gemene fångar skulle blifva dit afskickade, som sedan skulle blifva aflefvererade på flåttan, och begärte därjemte att få vetta, om jag begärade, att och friske skulle blifva medsände. Jag svarade därtill, att jag intet kunde uthlåta mig däröfver, innan jag viste, till hvad ända de skulle blifva afskickade, anten par genereusite att aflåtas eller och till utväxling; skulle det förre vara, så vore jag villig att begära, det en öfverofficerare med par underofficerare och några gemene friske måtte blifva afsände att hafva på de förlammade upsickt, och ville vi af kongl. senaten begära, att lika månge friske af deras fångar måtte till dem aflefvereras. Dock bad jag Major Blikert, han ville därom föruth inhämpta Fältmarskalkens mehning. Han nämde där jemte, att commendanten hade honom berättat, det ordres vore, att 3000 friske från de andre orterne skulle blifva till Pettersburg afskickade, men till hvadh ända viste han ännu intet att säja.

Den 21 Augusti lät commendanten mig svara, att han intet kunde vetta, till hvad ända man begärte, att dhe förlammade skulle sändas till Pettersburg, medan i orderne därifrån stode allenast nämdt, att de skulle ditsändas. Vi månde altså genom ett memorial till zariske senaten begära, att en frisk öfverofficerare jemte en feltscher, präst, par underofficerare och några friske gemene måtte medsändas, att under resan på de förlammade hafva inseende.

Den 25 Augusti lät commendanten mig vetta, att ingen öfver- eller underofficerare, icke heller några friske gemene kunde härifrån till Pettersburg aflåtas att hafva inseende på de siuke och förlammade, som härifrån dit skola afsändas, men en präst och feltscher torde man efferlåta att medföllia; dock kunde man intet försäkra, att de i Pettersburg vorde

effterlåtandes att låta dem till Sverige afgå, villiandes vetta, hvad jag därpå vorde svarande. Jag hemställte prästen och Feltscheren Leopold att giöra däruthinnan, hvad dem godt syntes, och hemställte dem att undergå denne hazarden, om de så godt funne.

Den 31 Augusti. Som det vardt faststält, att 200 de mäst förlammade skulle blifva här ifrån afskickade allenast med en präst, och de allesamman vore helt afsletne; altså månde vi genom ett memorial till zariske senaten begära, att de med nödtorfftiga kläder och underhålld under vägen måtte blifva försedde, på det de intet måtte förgås af kölld och försmäckta af hunger.

Den 1 Septembr. fick jag till svars, att tvenne månaders underhålld skulle blifva dem härifrån meddelt; men beklädningen angående så måste därmedh anstå, till dess de komma till Pettersburg, då de där därom få anhålla.

Dito. Som klagomål inkom af de gemene fångar, hvilka bojarerne till sig hafva tagit, att de blifva mycket hårdt och illa handterade; altså förorsakades vi därom att inläggia ett memorial till zariske senaten, hvaruthinnan begärtes, att de måtte få komma under vackt med de andre fångarne eller och bojarerne ansagde dem skäligen att handtera.

Den 5 Septembr. begärte commendanten af mig ett bref till kongl. senaten, att de från Sverige hit ville öfversända lika månge förlammade af zariske fångarne, som nu härifrån afsändas af de svänske. Och blef straxt ett sådant bref uthfärdat.

Den 10 Septembr. blefvo de gemene fångar, hvilka på arbetet varit brukade i Ivanosorod, därifrån bortförde, ännu 432 till talet. Och sedan man under vägen i Tulo till arbete lämnat 102 man, jemväll på arbete hos Bojaren Wolkomski afstådt 60 man, ankommo hit de öfrige, bestående af 270 man.

Den 12 Septembr. Som de hit ankomne gemene icke allenast med alldeles intet underhålld blefvo försedde utan och trångt inqvarterade, kunnandes man därvidh intet uträtta med alt sitt rännande från en till annan; altså blef man föranlåten däröfver hos zariske senaten att klaga genom ett memorial och begära, att de både med nödtorfftigt underhålld måtte blifva försedde, på det de intet måtte finnas odugelige till arbetet i Pettersburg, hvartill de vore ämnade, såväll som

och rymligare förlagde, på det de intet af trängsell måtte blifva siuke.

Dito. Som de här qvarblefne utaf de gamble och förlammade intet ännu hade undfått deras underhålld för augusti månad; altså vardt därom inlagdt äfvenväll till zariske senaten ett memorial såväll som och att de måtte undfå de 151 rubell, hvilka dem återstode för älldre tider.

Den 19 Septembr. Som uthi Wenowa uthan den ringaste gifven orsak vacktkarlen, hvilken var en borgare därsammastädes, med en yxa Capiteinen Tyrol så illa högg, att han straxt däraf dödde, och sonen Fendricken Tyrol jemväll så illa blesserade, att föga hopp är om hans lif; altså inlades ett memorial till zariske senaten, att de däröfver ville gifva ordres om en laga undersökning och sedan behörigen afstraffa delinqventen. Vidh hvilket tillfälle ansöktes, att det samma måtte effterkommas öfver Majoren Lillieström, som troddes här i Muscow vara mördat, då han var uthgången uhr sitt qvarter.

Den 22 Septembr. Som de ifrån Ivansorod ankomne gemene till Pettersburg skulle blifva på arbete afskickade, och under dem en hop befans vara giffte, villiandes man hustrurna och barnen här qvar behålla och männerne allena afsända; altså blef man föranlåten genom ett memorial till zariske senaten anhålla, att hustrurna och barnen från männerne intet måtte blifva skillde, uthan att de måtte få blifva tillhopa.

Den 23 Septembr. blef berättat, att de sine hustrur och barn hade fått till sig.

Den 24 Septembr. lossades stycken på vallen tre omgånger, som berättades, för den skull att hans Zar. Maj:t nu mehra sig hade bemäcktigat hela storfurstendömet Finland och vore ankommen till Åbo.

Den 5 Octobr. Som utaf de från Tulo hit ankomne och sedermehra till Pettersburg bortförde gemene fångar, femton man, dels siuke, dels sedermehra framkomne, befans vara här qvarlämnade; altså blef till zariske senaten memorial inlagdt, att de med nödtorfftigt underhålld måtte blifva försedde.

Den 17 Octobr. Som klagan inkom af Capitein Feiff, att han af Capitein Leijonberg vore ille bemött, begärandes däröfver förhör; altså låte vi därom afgå ordres till Corporalen Rygell och Capiteinen Öller.

Den 23 Octobr. Som berättelse inkom, att sonen Tyrol jemväll var död blefven af sine undfångne blessurer; altså inlade vi till zariske senaten å nyo ett memorial, hvaruthinnan begärtes, att dådaren behörigen måtte blifva afstraffat.

Dito inlades ett memorial angående General-Major Roses kock, hvilken uthan dess afskedh hade tagit tiänst hos Sava Ragunski att han måtte återlefvereras.

Den 24 Octobr. Som fångarne i Wenowa lefde under sig i osämja och slagzmåhl; altså afgick sådanne ordres till Major Rebinder, att anställa om slikt undersökning, som tillförende till de andre orter vore uthfärdade.

Den 2 Novembr. Som fångarne i Casan af gouverneuren därsammastädes hade uptagit 280 rubell och gifvit anvisning på mig att betalas, men jag intet var i tillstånd att kunna göra det samma; ty nödgades jag gifva dem till svars, att de antingen måtte tillse, det gouverneuren medh betalningen måtte hafva fördrag, till dess penningar kunde komma uhr Sverige, eller och sielfve betala dem.

Den 7 Novembr. Skickade Commendanten Ismailoff till mig och lät begära, som jag och Fältmarskalken hade gådt i caution för åtskillige penningesummor, dem fångarne i Sibirien af gouverneuren därsammastädes hade uptagit till deras underhålld, att vi numehra ville vara omtänckte om deras betalning, medan terminen, hvartill de hade sig förskrifvit, att de skulle blifva betalte, för längst vore förfluten. Jag svarade därtill, att som vi alldrig hade gådt i borgen för samma penningesummor uthan för längst, då vi blefvo ansökte om deras betalning, rent uth afsagdt oss därifrån, varandes de uthan våre ordres uptagne, och kunde de af oss intet blifva betalte, innan penningar uhr Sverige hit kommo, så kunde vi icke heller nu antaga oss deras betalning.

Den 11 Novembr. blefvo vi alle instängde, så att den ene intet fick komma till den andra, af orsak, som föregafs, att Capitein Wibbling och Ryttmäster Horn hade sökt eschappera genom en judes och curländares tillhielp, hvilka dock den förre, nembl:n Wibbling, på vägen hade mördat, varandes Horn med platz deras händer undkommen. Sedan detta var kundt blifvit och dådarne blefvo fasttagne, yppade sig genom deras bekännelse, att jemväll Öfverst-Lieutenanten Stobæus och Lieutenanten De Flon hade tillpracticerat sig senatens pass uthaf skrifvare i pricaset till den ändan, att de jemväl ge-

nom desse skälmars tillhielp skulle blifva bortförde, så snart de hade hindt förrätta det förre.

Den 21 Novembr. lät en och annan af officerarne anhålla, att de måtte få infinna sig på de ställen, där prädikningar hållas, men blef det dem platt afslagit; dock

Den 22 Novembr. då söndagen inföll, blef det dem om morgonen effterlåtit. Medlertid skulle sedan med arresten continueras, äfven som förr.

Den 2 Decembr. blef insperringen uphäfven och den förre friheten återställd.

Den 6 Decembr. Som ingen präst var i Arsamas hos fångarne därsammastädes, men däremot trenne funnes hos fångarne i Casan; altså afgingo ordres till gouverneuren där, att han ville afsända en i Casan till dem i Arsamas.

Dito blefvo de från andre orter tidh effter annan hitkomne fångne officerare för den sidste gången ansagde, att de innan den 8 hujus skulle packa sig hädan, eller och vorde dem en skympf vederfarandes. Därpå giorde sig ochså en del färdige att afresa.

Den 10 Decembr. skickade Commendanten Ismailoff till mig och General-Majorerne Crus och Hamilton, hvilcka bebo ett hus, en rysk öfverste tillhörigt, hvilken hade i befallning att säja oss, det emedan i Sverige förelopp ett och annat oväsende med de ryske fångarne, i det de vore bortförde från Stockholm, dertill och med vore Öfversten Wachtmeister och Öfverst-Lieutenanten Bröms, hvilcka för längst undfått permission att resa öfver till Sverige att arbeta på deras uthväxling, hvarcken tillbaka komne eller och hafva öfverskickat af de ryske fångarne någon för sig, ehuruväll tiden till deras förloff länge sedan vore förfluten, fördenskull hade Hans Zar. Maj:t resolverat, att cautionisterne för dem, som äre Öfverstarne Morath, Leschert, Ramswerd och Hielm samt Öfverst-Lieutenant Rebinder, skole blifva inkastade i tornet och vi samtel. för dhen förra orsaken aldeles blifva insperrade, så att vi häreffter ingen vidare conversation skole få hafva med hvarannan. Jag badh, som vi äre i ett hus tillhopa, att vi måtte få komma till hvarannan, så offta bön och prädikan hålles, jemväll som vi äre i ett matlag, att vi, då måltidztiden är, måtte få komma tillsammans. Men blef det alldeles afslagit och hos hvar och en vackt innan för dörren satt med dragen värja.

Samma dag öfverskickades af mig och Fältmarskalken en supplique till Hans Zar. Maj:t, hvarutinnan anhöllts, att vi måtte återfå vår frihet för de skähl skull, som däruthinnan blefvo andragne, och att ofvanberörde cautionister måtte undslippa det svåre fängelset, till dess man finge skrifva kongl. senaten till och mahna på, att Öfversten Wachtmeister och Öfverst-Lieutenanten Bröms måtte blifva tillbaka skickade. Förfärdigades jemväll ett bref till kongl. senaten, hvarutinnan sådant begärtes.

Orsakerne, hvarföre derutinnan sattes, att cautionisterne blefvo hotade med ett svårt fängelse och intet, som sanningen var, att de redan voro där insatte, voro desse: först att vi befahrade, där vi det senare skulle derutinnan hafva utsatt, att Hans Czariske Maj:t intet vorde det till Sverige öfversändandes, utan som iemväl deras generaler stå i borgen för åtskillige, de där hit äre förlåfvade att skaffa sig andra af våre löse, men detsamma intet hafva effterkommit, att han brefvet vorde hållandes tillbakars af frucktan, att hans generaler det samma vorde öfvergåendes som desse cautionister här; och för det andra, att han då desse cautionister intet vorde lösgifvandes uhr fängelset, förr än Wachtmeister och Bröms vore hitkomne, där vi dock giöra ansöckning, att de nu straxt måtte lösgifvas, til des de andre från Sverige kunna hitkomma.

Item expedierades ett bref till en Knes Dolgaruckoi, dock intet den, som varit fången i Sverige, recommenderades honom favorabelt att arbeta i saken.

Den 11 Decemb. hade jag till commendanten ett memorial färdigt, hvarutinnan söktes om lindring i arresten. Men som, innan samma memorial blef öfvergifvit, den af commendanten sielf så vida blef lindrat, att först vackten togz uhr cammaren och sattes i förstugun och sedan blef effterlåtit, att vi finge komma tilsammans, då bön ell. predikan hålles, iemväl vid måhltidztiderne, hvilcket var det förnämsta som af mig söcktes, ty hölt jag memorialet tilbakars.

Den 12 Decemb. Ofvanber:de bref till Knes Dolgaruckoi kom intet att afsändas förr än som i dag; ty skrefvo vi doubletter af suppliqven till Hans Czaris:e Maj:t och brefvet till kongl. senaten och fogade dem i ett bref till Stor-Cantzelern Goloffkin, recommenderandes iemväl honom affairen på det bästa och sådant i afseende att han intet skulle illa uptaga, att man honom i sådant måhl hade förbigångit.

Den 14 Decemb. afreste större dehlen af de officerare härifrån, hvilcka tid effter annan från andre orter voro hitkomne, hvar till sin ort, sedan de åtskillige dem dertil förelagde terminer hade efftersatt och försummat.

Den 25 Decemb. vardt officerarne tillstått öfver högtidzdagarne att infinna sig, hvaräst predikningar hölts.

Anno 1714.

Den 2 Januarii. Som vi intet kunde uträtta med vårt fast dagel. anliggande om de gemene fångarnes underhåld, hvarpå de intet sedan septemb. månad det ringaste hade åtniutit anten i miöhl ell. penningar; altså nödsakades vi däröfver att inlägga en klagoskrifft hos H:s Czar. Maj:t och derpå anhålla om ändring.

Den 6 Januarii lät Commendanten Ismailoff mig vetta genom Major Blekert, att H:s Czar:ske Maj:ts ordres vore ankomne, hvarutinnan oss notificeras, hurusom H:s Czar. Maj:t helt illa uptoge, det General-Major Kloot samt Öfversten Wachtmeister och Öfverst-Lieut. Bröms, hvilcka emot des gifne parol och præsterat caution vore förlåfvade att resa till Sverige och söka sin utväxling emot Hans Zar. Maj:t General Golowin och Trubetskoi, hvarcken, sedan förlåfvetz termin förlängst vore förfluten, hafva befordrat samma Hans Czar. Maj:ts fängar löse heller och sielfve sig i fångenskapet instält, hvilcket vore orsaken att Hans Czar. Maj:t hade beordrat förlängst, det icke allenast öfverstarne, hvilcka för de senare hade caverat, skulle inmanas i ett svårt fängelse, utan och att vi samtel:n härvarande fångar så af generalitetet som de öfrige skulle med en hårdare arrest blifva belagde. Och hade Hans Czar. Maj:t låtit oss nu ankundiga, det vi hade ofördröjel:n att affärda ett bref till kongl:e senaten i Stockholm, det de strax hade att tilbakars sända alla bem:te förlåfvade eller och släppa dem lös, hvilcka de sig påtagit att skaffa för sig frie, tillåtandes H:s Czar. Maj:t, att vi med samma bref iemte en viss persohn (nembl. den capitainen, som följde Vinhagen) måtte affärda en domestiqve anten af mitt, Feltmarskalkens ell. Gr. Lewenhaupts hus. Hvar och icke vi dertil resolverade ell. giorde deremot något inkast, hade commendanten ordres

oss att belägga ännu med svårare arrest, och på det vi måtte kunna öfverläggia saken med hvarandra, effterlät commendanten mig att resa till Gr. Lewenhaupt, dit Feltmarskalken vorde sig infinnandes till måltid. Vi kommo dit tillhopa, och sedan vi hade öfverlagt saken, blef resolverat, att sända Secret. Cederhielm till commendanten och af honom begiära närmare uplysning i saken, beordrandes honom därhos att säja, det vi intet väl kunde finna, huru det kunde komma öfverens med Hans Czar. Maj:ts rättvisa och genereusité, det vi skulle anses med ett svårt straff för en sak, hvarutinnan vi icke allenast voro helt oskyldige, utan och straxt lagt oss emot med all mackt, icke viljandes för någon af förber:de förlåfvade gå i caution, då vi derom af dem blefvo anmodade. Det begiärte brefvet till kongl. senaten om deras inställande vore vi äntel. beredde att affärdiga; men som ingen af våre domestiqver vore skickelig att afsändas i ett sådant ärende, så begiärte vi, att vi i stället med samma bref måtte affärdiga en af Secreterarne Cederhielm och Düben. Commendanten gaf Cederhielm samma underrättelse om H:s Zar. Maj:ts ordres och begiärte, att såväl brefvet till H:s Zar. Maj:t som kl. senaten ännu i dag måtte expedieras och honom tillsändas, och ehuruväl han expresse ordres hade, att en af våre domestiqver skulle dermed affärdas til Pettersburg, så ville han dock effterlåta, att i brefvet til H:s Czar. Maj:t vi måtte berätta, det, som vi af våre domestiqver ingen skickelig hade till samma förrättning, ty begiärte vi att en af secreterarne dertill måtte emploijeras. Brefven blefvo altså utfärdade af den contenue som projectet utvisar.

Den 6 Januarii infan sig hos mig från Sibirien Feltskiären Grass.

Dito blef arresten i det måhlet svårare än förr, att iemväl blef förmehnt, det officerarne sig måtte få infinna hos dem, där predikning höltz.

Den 13 Januarii. Som Först Menskikoff blef berömd, att han fångarne i Petersburg hade förskaffat underhåld och honnestare tractamente; altså resolverade vi att tillskrifva honom och begiära, det han sig hos Hans Czar. Maj:t ville utläggia för oss, att icke allenast vi måtte befrias för vår hårda arrest utan och de 4 öfverstarne, som gått i caution, tagas uhr tornet och försättias i bättre vilkor. Hvarjemte blef fogat doublett af supliqven till H:s Zar. Maj:t, att dhe gemene fångarne måtte

förhielpas till deras resterande underhåld och detsamma häreffter ricktigare undfå.

Den 14 Januarii. Såsom ifrån alle orter af officerarne inkom jämmerfull klagan öfver deras elände, begiärandes de af oss, det vi ville anmoda H:s Zar. Maj:t, att de måtte unfå en gemens underhåld; altså utfärdade vi i samtel. de nödlidande officerares namn en suppliqve till H:s Czar. Maj:t derom och äfven i deras nampn ett bref till Först Menschikoff, hvarutinnan deras angelägenhet honom recommenderades.

Den 18 Januarii. De afskickade ifrån Tobolsk, Solikamski, Klinow, Wircaturia och Solivitzjouda att afhämta penningar för de å bem:te orter varande fångne officerare affärdades af oss med förtröstning, att de skola blifva undsatte, så snart penningar från Sverige ankommo, medan på en lång tid ingen halföre har varit i cassan, och fingo iemväl svar på de öfrige ärender, hvaröfver vår resolution af dem desidererades.

Dito. Som ingen feltskiär var i Soliwitzjouda, hvaräst dock många siuke af fångarne funnes, deremot vore flere i Tobolsk än som behöfdes; altså begiärtes genom memorial af zariske senaten, att en af dem, nembl. Regementz-Feltskiären af dahlregementet Schultz, till Soliwitzjouda måtte blifva afskickat.

Den 24 Januarii skickade commendanten capitainen til mig de trenne öfverstars cautionsskrifft för Öfverste Wachtmeister och Öfverst-Lieutn. Brömse, att, som talet alt omkringlopp, det Morath intet hade gådt i caution, så kunde jag deraf se, att han undertecknat cautionsskrifften. Jag svarade dertill, att, som hvarcken Wachtmeister och Brömsen med mig hade rådgiordt om sin förehafvande utväxling ell. cautionisterne det ringaste låtit mig vetta, att de gått i borgen, jag deraf ej heller har hafft någon kundskap, förr än de blefvo kastade i tornet, så kunde jag intet taga mig något deraf, kiände icke heller Moraths hand, så att jag deraf kunde aftaga, om han och sielf undertecknat sitt nampn, men påstår han, att han detsamma intet har giordt. Öfverste Hielm fann jag intet hafva underskrifvit cautionsskrifften, och är han dock blefven inkastad i stockhuset.

Den 26 Januarii. Såsom vi förnummo, att man i ett svårt fängelse hade inkastat fordom Underståthållarens Stiernhoffs sohn, i stället för nu varande Underståthållaren Bergners sohn, om hvilcken från zariske senaten ordres voro till Siberien afgångne, att han med ett svårt fängelse skulle blifva belagd,

efftersom klagomåhl uhr Sverige vore inkomne, att des fader mycket oanständigt skulle hafva bemött den ryske Residenten Chilkow; altså föranlåtes vi inlägga till Czar. senaten ett memorial, att Stiernhoff måtte ställas åter i samma frihet, som alla de öfrige fångarne åtniuta, och iemväl Bergner som oskyldig til fadrens brott icke måtte inmanas i något svårt fängelse.

Den 6 Februarii. Såsom Duncan i Siberien var här nödig till att afsluta sine räckningar för General-Major Horns tid; altså månde vi genom memorial till zariske senaten och Knes Gagarin, gouverneuren därsammastädes, begiära, att han på någon tid måtte blifva förlofvat att komma hit till att afsluta samma räckningar.

Dito tillskrefz Capit. Öller i Casan, att, som gouverneuren därsammastädes embrasserades af deras sammankomster till undersökningar af de förekommande tvistigheter, så skulle man vahrsamt dermed omgå och heller allenast annotera klagomåhlen med så mycken underrättelse derom, som stod att erhållas.

Dito. Som någon stridighet var emellan Commissarien Berling och andre om den afledne Lieutenanten Lindbergz egendom; altså afgick bref till Öfverst-Lieutn. Kulbars i Tobolsk, att han med ett rättvist utslag skulle afgiöra den saken.

Den 11 Februarii besvarades af oss cammarcollegii och kongl. statscontoirets tvenne till oss ankomne bref den 6 ejusdem angående det förra räkenskaperne och de senare 12,000 daler sm:t vexell samt ännu 20,000 daler sm:t, som förmentes af contributionsränteriet till oss in martio vara öfvergiorde, hvaraf vi dock ingen kundskap hade.

Dito itererade vi vår begiäran genom bref til Först Menschenkoff och Gr. Goloffkin om vår stränga arrests uphäfvande, öfverstarnes bättre handterande, hvilcka caverat för Öfverste Wachtmeister och Öfverst Lieut. Bröms samt underhålletz ricktigare utfallande för de gemene än härtil är skedt. Och som vi erfohro, att Knes Dolgarukoi, hvilcken hade sittat fången i Sverige, mycket förmåtte hos Hans Czar. Maj:t, särdeles i de måhl, som angå fångarne; ty låto vi iemväl om samma åhrender afgå bref til honom, på det han intet skulle lägga sig emot de andre af jalousie, att han af oss vore förbigången.

Den 13 Februarii svarade vi skrifftel:n Gen. Majorerne Creutz och Roos på deras begiäran att få deras giorde förskott till fångarne åhr 1710 betalt och remonstrerade, att sådant intet kunde skie utom största afsaknad för officerarne, förslå-

endes, hvad öfverkommit är, fast litet til deras underhåld, som härigenom ännu skulle blifva mycket ringare.

Den 16 Februarii. Som General Majorerne Creutz och Roos intet vore tilfredz med vårt första svar, så månde vi uti ett senare oss utlåta, huruvida vi i saken kunde gå.

Den 18 Februarii afgick doublett till cammarcollegium af vår skrifvelse, dat. den 11 februarii.

Dito inlades ett memorial till Knes Gagarin, som skulle resa till Pettersburg, att han effter sin vahnlige godhet hos Hans Czar. Maj:t därhän ville begå, 1:o det vi måtte blifva entledigade vår stränga arrest, 2:o att öfverstarne, varande cautionister för Öfverste Wachtmeister och Öfverst Lieut. Bröms, mildare måtte blifva handterade, 3:o att officerarne, som sittia i Tobolsk, intet till ännu aflägnare orter måtte blifva bortförde, som dock hotas, och 4:o att de nödlidande officerare af Hans Zar. Maj:t måtte tildelas en gemen soldatz underhåld, hvilcket i Sverige vederfors deras vederlikar.

Den 19 Februarii blefvo de ännu härvarande afskickade från orterne affärdade med svar på alla deras giorde nödige förfrågningar iemte en månadz underhåld för hvar svite.

Den 21 Februarii. Som vi finge förnimma, att orsaken til vår svåra arrest var det, att man hade förebrackt Hans Czar. Maj:t, det vi hade ansöckt utväxlingen af Öfverste Wachtmeister och Brömsen emot Generalen Gollovin, men sådant i sanning sig intet sålunda förhölt, utan hafve vi tvertom difficulterat på alt sätt, att slik utväxling intet måtte sökas som en ting, den vi förut afsågo intet skulle accepteras, till hvilcken ända vi också icke allenast afrådt dem att giöra samma resa utan och förmanat hvar och en, att ingen skulle störta sig i olägenhet medelst borgens ingående för dem; altså och emedan Knes Gagarin stod på resande fot till Pettersburg, ty månde vi genom ett senare memorial af honom begiära han ville sådant Hans Zar. Maj:t vid ankomsten föreställa.

Den 25 Februarii. Som bref till oss under engelske consulens couvert vore ankomne och commendanten sådant illa uptog, såsom handlat emot förbud, det kiöpmännerne hade undfått, att intet sluta några vexlar med oss, medan vi kunde mot vexlar undfå dem uhr pricaset, enär vi några behöfde; altså instruerade vi skrifftel. Major Blekert, huru han hade sig deröfver att utlåta emot commendanten, och vistes i ber:de skrifft både obilligheten och ogiörligheten.

Den 26 Februarii. Som från Wenova klagomåhl inkom om ett öfvervåld, hvilcket var föröfvat på en Lieut., Neubau ben:d, af des värd och dråpet, som därsammastädes förlängst var begångit uppå Tyrolerne, fadren och sonen, ännu intet var afstraffat; altså inlade vi ett memorial till zar. senaten, hvarutinnan begiärtes, att bägge excesserne måtte blifva på de bråtzlige ifrade och afstraffade.

Den 27 Februarii blef mig änteligen tilstält doublett af kongl. statscontoirets bref med innesluten secunda vexel på 4,320 rubell.

Den 5 Martii. Som de fångne officerarne i Savanski sig beklagade, att de därsammastädes måste betala hushyra, hvilcket annorstädes inter skier, samt elliest blifva af voivoden illa handterade; altså tilskrefvo vi Gouverneuren öfver Casan Solticoff, därunder orten hörer, att han derpå ville skaffa bot.

Dito svarades Major Rebinder i Wenowa på des bref angående dråpet på Tyrolerne samt öfvervåldet, på Neubau föröfvat, med mehra.

Item blefvo hitförde 5 officerare, hvilcka blifvit fångne i Pommern, dem man måst undsättia med en månadz underhåld, aldenstund de sig klagade vara helt utblottade.

Den 16 Martii. Som Hans Zar. Maj:t hade låtit utgå ordres, att alle fångar, gemene och lösdrifvare i des land skulle samblas tilhopa och sedan förskickas till Pettersburg på arbete och det arkangelske gouvernementet under sådane förstode kongl. håfbetiente och officerarnes drängar, låtandes sålunda iemväl dem uttaga; altså inlades af oss till czar. senaten ett memorial, hvarutinnan begiärtes, att desamme intet måtte medtagas, medan sådant intet kunde vara Hans Czar. Maj:tz mening, efftersom sådant stridde emot den träffade capitulationen vid Niepern och officerarne desutan skulle crevera, så framt drängarne blefvo dem fråntagne.

Den 23 Martii reste Ryttmästaren Rosenhane med Hans Czar. Maj:ts permission först till Pettersburg och derifrån åt Sverige, och medgaf jag honom ett recommendationsbref till kongl. senaten.

Dito ankom hit Gen.-Major Kloot från Pettersburg.

Den 30 Martii lät commendanten oss vetta, att den stränge arresten för oss skulle blifva uphäfven och vi komma att åtniuta vår förra frihet; men öfverstarne, som caverat, kunde intet blifva frie från deras hårda fängelse, innan de sig infunno, för

hvilcka de gått i borgen. Dock ville man förunna dem, att de på egen bekostnad måtte få upbyggia låta för sig ett rum vid samma förra ort, där de bättre kunde vara accommoderade än där de nu äre bland och hos rosbojnickerne.

Den 2 April. Såsom utaf de öfverblefne 8 à 9000 man underofficerare och gemene, hvilcka för några åhr på arbete blefvo bortskickade til Woronitz och Siroda, sex hundrade femtio åtta man hitkommo att blifva vidare på arbete afsände till Pettersburg och de af hunger och starkt arbete befunnes så afmattade, att de dagel. begynte bortdö; altså nödsakades man af de ännu i cassan behåldne medlen utdela till hvar underofficerare, hvilçka till talet befunnes 160, fyratiotvå två tredie-dehls copek och til hvar gemehn 22 $^{2}/_{3}$ copek och begge prästerne, som dem medfölgde, giöra lika til underhåldet med deras vederlikar på andra orter.

Den 6 April. Som ifrån svafvelbruket vid Samara hit ankommo 280 gemene fångar, hvilcka ännu voro öfverblefne af de 600 man, de där för 4 åhr sedan blefvo ditförde, ärnandes man bortsända dem på arbete til Pettersburg, och de äfvenväl befunnes så godt som nakne och af hunger samt svårt arbete utmattade; altså nödgades man uhr cassan dem att undsättia med en carolin till mans.

Dito inlades ett memorial till zar. senaten, att som de underhåldzmedel, hvilcka de gemene hit ankomne hade undfått under vägen, numera voro upgångne, att de ville giöra den anstalt, det de med vidare underhåldzmedell måtte blifva försedde, på det de intet af hunger måtte förgås.

Dito besvarades kongl. senatens bref i Stockholm angående Residenten Chilcows utväxling emot Residenten Kniepercronas familles och Secreter Dübens utväxling, och tilskrefz iemväl Stor-Cantzlern Goloffkin, att han hos Hans Czar. Maj:t ville befordra samma utväxling till ett godt slut.

Den 21 April. Som de från Samara ankomne gemene fångar intet blef tildehlt mehr än en copek om dagen, i stället att de ifrån Siroda hitkomne undfingo två copeker om dagen; altså förorsakades vi till Czar. senaten att inlägga ett memorial och begiära, att de förre måtte i det fallet giöras lika med de senare, och att bägge måtte undfå deras underhåld i början af månaden och icke som nu skier vid slutet, medan de intet hade något att giöra förskott af.

Den 22 April. De ifrån kopparbruket i Casan ankomne 209 man iemte 4 hustrur lät man tilldela en carolin til mans och prästen fyra månaders underhåld.

Den 24 April. Som för några åhr sedan i den hastigheten, att de gemene blefvo bortförde på arbete til Siroda, Regementzskrifvaren af gardet Etting kom att följa med och han nu med de gemene var tilbakars kommen att föras till arbete åt Pettersburg; altså begiärte vi genom ett memorial till czar. senaten, att han måtte tagas derifrån ut och här lembnas under vackt.

Den 3 Maji. Som en finsk flicka, hvilcken från Finland blefvet bortförd och här bortgifven till en bojar, sig klagade, att samma bojar emot hennes vilja ville låta omdöpa; altså inlades ett memorial till czar. senaten, att som sådant stridde emot Hans Czar. Maj:tz förbud, det bojaren slikt måtte blifva förbudit och flickan afgifvas till en svensk underofficerares hustru, hvilken ville antaga henne til sig att upfostras.

Den 5 Maji ankom kongl. cammarcollegii bref af den 11 Febr. med inneslutne liquidationsförslag öfver de fångne officerares löhningar för fem regementer.

Den 8 Maji præsenterades mig af engelske consulens commisshafvare en vexel, dat. den 24 Febr., på 4320 rubell ställd på en månadz sickt att betalas till officerarnes underhålld.

Den 13 Maji besvarades af oss så cammarcollegii bref, hvarutinnan liqvidationsförslagen voro inlagde, som angående det vi hade att påminna vid vexelen.

Den 14 Maji. Som oss blef klagat, att af de 533 man, hvilcka på arbete för några åhr sedan voro afskickade til Astracan, intet mera än 272 man voro öfrige, varandes de andre mehrendels af odrägel. arbete och slätt förplägning bortdödde; altså föranlätz vi af Gouverneuren därsammastädes Soltikoff skrifftel. begiära, det han ville ställa ordres, att de öfrige måtte blifva bättre förplägade iemväl och med drägeligare arbete belagde.

Dito. Som ifrån Wenova inkom klagomåhl, att den värden, som tilförene hade öfverfallit Lieut. Neubau, sedermera hade illa handterat Fendricken Ståle; så inlades ett memorial til czar. senaten fierde resan, att de dock ville ställa ordres, det såväl dådaren på bägge Tyrolerne som denne på Neubau och Ståle måtte blifva afstraffade, på det alt vidare öfverväld på fångarne måtte uphöra.

Den 20 Maji ankom kl. stats contoirets bref med en vexel på 1080 rubell af Generalen Trubetskois fullmäcktige till fångarnes underhåld att till oss betalas.

Den 22 Maji besvarades Major Rebinder på åtskillige des förfrågningar.

Dito. Som 138 man, hvilcka varit på arbete i Siroda, men till annan ort blifvit afskickade, då de öfrige deras camerater hit marscherade, numera iemväl hit ankommo; altså lät man dem undfå 1 carolin till mans äfven som deras camerater.

Den 25 Maji ankommo de öfrige vexlarne såväl på de 4300 som 1080 rubell.

Den 29 Maji afsändes härifrån de gemene ankomne fångarne såväl ifrån svafvel- som kopparbruket, och föregafz fuller till Pettersburg; men man kan intet vist vetta, anten så är i sanning ell. och om de till andra orter varda bortskickade.

Den 2 Junii. Som de sirodiske fångarne, bestående af 557 man, vore mehr eländige än de andre och ägde inga kläder, ja icke en siorta; altså nödgades man til des inkiöp att tildela hvar och en en carolin.

Den 3 Junii besvarades fångarne i Kaluga på deras ansökiande.

Dito inlades ett memorial till zar. senaten angående fångarnes angelägenhet i Oranienbohm.

Den 10 Junii besvarades kongl. statscontoirets bref ang:de de tvenne vexlarne, den förre af 4320, den senare af 1080 rubell, och begiärtes erkläckeligare summor, så framt officerarnes undergång skulle kunna förekommas, hälst som gen.-majorerne och öfverstarne af de värfvade regementerne numera intet ägde något att subsistera utaf utan nödgades tillita cassan. Item ansöcktes, att Öfversten Wachtmeister och Öfverst-Lieut. Brömsen måtte blifva hitskickade, på det deras cautionister, de fyra öfverstarne, måtte kunna slippa uhr deras jämmerfulla fängelse.

Den 11 Junii ankommo 41 man af åtskillige regementer från det kiowske gouvernementet att vidare bortföras till Pettersburg. Och som de af svält voro aldeles utmattade, lät man tildela dem till mans lika med de andre 1 carolin.

Den 14 Junii afsändtes en suppliqve till Hans Czar. Maj:t hvarutinnan ansöcktes, att de fyra för deras ingångne caution uti ett så nessligit fängelse inkastade öfverstar måtte åtniuta

numera lika frihet med oss andre fångar, aldenstund deras närvarande elände vore så stort, att de dagel. väntade deras undergång; sedan som de gemene, hvilcka från åtskillige orter denne tiden vore hitbrackte att vidare afsändas på arbete till Pettersburg, vore icke allenast så godt som nakne utan och aldeles af svalt utmattade, att H:s Czar. Maj:t täcktes ställa ordres om deras beklädning och rikeligare underhåld. Och blef denne suppliqven innesluten uti ett bref till Gross-Cantzlern Goloffkin med begiäran han ville låta sig denne saken vara recommenderad.

Den 20 Junii. Som från Pereslaw Resenskoi inkom klagomåhl, att oenighet iemväl under fångarne befans därsammastädes; altså vardt man förorsakat ett lika constitutorium att ditsända som till de andre orterne om deras undersökning.

Dito giordes en begynnelse med en månadz underhåldz utdehlning under samtel. fångarne, och utgafz först till de orter, hvilcka här hade deras afskickade vid handen.

Den 24 Junii. Som officerarne i Columna och Caluga sig besvärade, att de icke allenast strängt blefvo håldne utan och illa voro inqvarterade samt därjemte måste betala ved och lius; altså inlades deröfver memorial hos zar. senaten och begiärtes derpå förbättring.

Den 2 Julii ankommo hit Öfverste Pistolkors med sin andre officerare, hvilcka äre blefne til fånga tagne förl. åhr i Finland.

Den 3 Julii lät Gen.-Maj. Horn mig vetta, att Knes Dolgaruckoi genom commendanten här föreslagit honom, det han emot sin revers kunde få permission att resa öfver til Sverige att söka sin utväxling emot Trubetskoi; men at han derpå hade svarat, det han intet till något vist däröfver kunde utlåta, innan han först deröfver hade confererat med mig och Feltmarskalken. Jag gaf honom därpå för min dehl till svars, att jag deröfver intet kunde mig utlåta ell. mig dermed blanda, så länge jag inga ordres derom hade af Hans Kongl. Maj:t eller kongl. senaten. Men ville han på sitt egit äfventyr giöra samma resa, hvarutinnan jag honom i ingen måtto ville vara hinderlig i anseende til des närvarande slätta tilstånd, så gofve jag honom vid handen, först att Trubetzkoi hade sig i Sverige angifvit vara general och att han fördenskul hade att påstå det iemte honom måtte blifva gifne en öfverste, en öfverste-lieutenant och en major äfvensom för Generalen Golo-

win är skedt, sedan att han sig förbehåller att få taga med sig bort hela des familie, och för det tredie att han åtminstone anhåller om nie månaders förlof att få förtöfva i Sverige, medan Hans Kongl. Maj:t vore långt borta stadd och långt utginge, innan man deröfver kunde inhämpta des nådige resolution.

Den 14 Julii. Som det berättades, att åter apparence vore till att få Secreteraren Düben utväxlad emot Residenten Cilkow; ty utfärdades en suppliqve derom til Hans Czar. Maj:t, och recommenderades densamma genom bref så Gr. Goloffkin som Först Menschenkoff til god befordring.

Den 26 Julii. Effter lång anmodan, att vi här uhr pricaset måtte emottaga 20,000 rdr s:mt mot vexel på Stockholm att en lika stor summa där skulle blifva betalt till de zar. fångarne, men vårt enständige difficulterande för de skiähl skull, som af oss androges, blefvo äntel:n kiöpmännerne förbudne icke allenast inga vexlar med oss att sluta utan och inga andra bref att emottaga. Äntel:n stannade saken dervid, det vi skulle låta afgå bref till kongl. statscontoiret, hvarutinnan af oss blefve frågat, om vi och kunde här uptaga samma summa emot säkerhet, att den promt skulle blifva betalt i Stockholm.

Den 2 Aug. blefvo vackterne hos hvar och en af oss ansagde, att de ingen af oss skulle släppa utom des qvarter, som föregafz, af orsak att några skulle hafva missbrukat deras förre frihet, hvilcket dock icke var skedt.

Den 4 Aug. Som de fångne officerarne i Oranienburg sig beklagade, att de därsammastädes intet kunde subsistera för den dyrhet, som där var på alt, hvad de behöfde till deras lifzuppehälle; altså inlades ett memorial till zar. senaten, hvarutinnan begiärtes, att de till en bättre ort måtte blifva transporterade.

Den 9 Aug. ankom kongl. cammarcollegii bref af den 31 Maji, som var ett svar på vår skrifvelse af den 11 Febr. nästförl., och approberas derutinnan uti alt vår fördehlning af medlen under officerarne, samt vinna våre giorde förfrågningar deras bifall.

Den 13 Aug. lät man uhr detta cammarcollegii bref utdraga extracter af fem puncter derutinnan, hvilcka angingo generalmajorerne och öfverstarne af landtregementerne och

communicerade demsamme med de härvarande till deras efterrättelse.

Den 21 Aug. lät commendanten ansäja Gen. Major Horn, att han skulle giöra sig färdig att resa till Pettersburg att blifva utväxlad, men kunde honom intet blifva effterlåtit att taga des barn med sig, utan måste desamme lemnas här qvar. Man anhölt fuller hos Knes Dolgarukoi enständigt, att barnen intet måtte skiljas från fadren, och lät fadern säja, att han dem förutan intet ville resa; men halp sådant altzintet, utan lät man honom vetta, där han med godo intet ville sig beqväma, vorde man honom lika fullt vräkandes på en vagn och föran bort. Jag gaf honom en recommendation till kongl. senaten, att Öfverste Gulitz fru i Sverige måtte blifva lösgifven derigenom så mycket mehr att facilitera des barns befrielse.

Den 24 Aug. måste sig Gen. Major Horn äntel. beqväma att afresa utan barnen; dock blef honom efterlåtit att medtaga sin sohn. Och som de försäkrade, att i fall hans utväxling för sig ginge, så skulle barnen vist följa effter, särdeles om jag deremot ville försäkra, att Öfverste Gulitz fru i Sverige då skulle blifva lös gifven, hvarom jag hade att tilskrifva kongl. senaten och af dem begiära detsamma; altså effterkom jag sådant til befordran af barnens lösgifvande.

Den 26 Dito. Sedan vi några dagar hade anhållit att få komma ut att taga afsked af Gen. Major Horn, men sådant blef mig afslagit, stannade det dervid, att vi skulle sända en af mitt folck till Knes Dolgarukoi til att anhålla derom. När nu Major Blekert, hvilcken jag dertill brukade, ditkom, utfor han för honom emot mig och Feltmarskalken med oanständige och grofve expressioner, säjandes, att vi vore högmodige och grofve, i det vi intet viste gifva honom den respect, som honom tilkommer, ell. och ens hade kommit till honom med mera han utgöt, hotandes, att vi framdeles skulle erfahra, att han hade dragit sin hand från fångarne. Medlertid föll ingen resolution om jag skulle få komma ut, utan sades, att commendanten redan hade ordres, huru dermed skulle blifva förhållit, och var han på landet rest.

Den 28 Aug. afreste Gen. Maj. Horn härifrån til Pettersburg.

Den 1 Septembr. Som Major Ramse omenskel:n med hugg blef öfverfallen i Castroma af en skrifvare därsammastädes och så godt som död lemnad effter på vägen, utplundrad af

kläder och penningar och ingen satisfaction därå kunde erhålla af voivoden därsammastädes; altså blefve vi förorsakade derom att inlägga ett memorial til Gouverneuren Gershon och derutinnan begiära, att skrifvaren måtte blifva afstraffad och han komma til sine kläder och penningar.

Den 21 Septembr. begiärte jag genom bref af Knes Gagarin, att Cap. Lars Nilson från Siberien måtte få giöra en resa hit att bringa till ricktighet sine och andras angelägenheter.

Den 28 Septembr. Som ingen resolution utföll på våre förre memorialer ang:de det öfverväld, som i Castroma är blefvet föröfvat på Major Ramse, ej heller på det mord, som är blefvit begångit uppå fadren och sonen Tyrolerne i Wenova; altså inlades derom ett ytterligare memorial till Hans Czar. Maj:t och recommenderades Knes Dolgaruckoi.

Dito ankommo hit 18 officerare, hvilcka i slaget med Gen.-Maj. Armfeldt i Finland af fienden äre blefne fångne, dem man för deras stora fattigdom skul måste undsättia med 2 månaders underhåld effter reglementet.

Dito remitterade sig någorlunda min svåra siukdom af ett starckt durchlopp.

Den 5 Octobr. Som nästofvanbem:te officerare sig högel. beklagade öfver det ochristel. och obarmhertige handterande, som den öfverstelieut. på dem under vägen föröfvat, hvilcken varit anbefalt dem hit at convoijera; altså inlades derom ett memorial til zar. senaten, hvilcket öfvergafz til Knes Dolgaruckoi med begiäran han ville befordra detsamma till ett godt utslag därå.

Den 26 Octobr. flytte jag i Bojarens Masalskis huss.

Den 9 Novembr. Som 6 st. dorptiske invåhnare och handtvärckare, hvilcka af en Nariskin den tid han var öfvercommendant i bem:te stad sig högel:n beklagade, att de af honom strängdes med svårt arbete men åtnöte dervid intet födan; altså inlades ett memorial til zar. senaten, att de måtte slippa honom och ställas på fri fot att förtiena sig födan det bäste de kunde, hälst som Hans Zar. Maj:t hade låtit publicera, att de lifländske invåhnarne, som intet vore krigzfångar, skulle få låf att begifva sig till deras hemvister.

Dito ankom kl. cammarcollegii svar uppå vårt bref ang:de den ankomne vexeln utom advisbref, och var det dat. den 11 Septembr. nästförl:n.

Den 10 Novembr. begrofs Gen.-Maj. Horns fröken Eleonora i tyska kiyrkan i sloboden.

Den 29 Novembr. gick executionen för sig med en ryss, hvilcken trädt ifrån deras religion och belätens tillbediande, hafvandes i ett klöster med en stor knif sönderhuggit åtskillige beläten. Och blef för honom ett högt båhl upbygt, hvaruppå han blef upförd att lefvandes upbrännas; hans högra hand blef med ståhltrå fastbunden vid en järnstång iemte knifven, hvarmed han beläten hade sönderhuggit, och blef armen omvecklad med tiäruga klutar, som blefve itände, innan kroppen förbrändes. Samma pina uthölt han tåligen utan att gifva något rop ifrån sig. Dernäst itändes en hop halm dermed att itända sielfva bålet, hvarpå han skulle upbrännas, hvilcket dock intet särdeles eld häfftade, och utstod han iemväl denne pinan, intil des hans kläder, skiägg och hår blefvo afbrände, utan att gifva från sig något rop utan allenast suckningar med ögonens uplyfftande til himmelen. När tågen voro upbrände, hvarmed han var bunden, giorde han åtskillige steg åter och fram så bränder han var, så långt han kunde komma för sin bundne högra hand, och äntel. föll döder neder på båhlet, som sedermera blef uptändt att bränna honom aldeles up.

Den 30 Novembr. Som effter förr utvärckad resolution, att de, som af fångarne sutte i Oranieburg, skulle blifva transporterade till en bättre ort, man intet kunde erhålla en värckel. effect deraf; altså blef man föranlåten att låta bref afgå till Knes Dolgaruckoi, hvilcken tilförene dertil hade resolverat, det han ville ställa ytterligare ordres, att des en gång gifne resolution måtte vinna des fulbordan.

Den 5 Decembr. Som Öfverste Appelgren på gatan oskyldigt blef öfverfallen af en ung bojar, Tikan Nikitowitz son, med hugg och slag, så inlades af oss ett memorial til czar. senaten, och begiärtes så mycket högre, att han för slikt öfverwåld alfvarligen måtte blifva afstraffad, som han tilförene slikt hade föröfvat på flere af fångarne.

Den 18 Decembr. kom commendanten til mig, hvaräst Feltmarskalken med alle generalerne och en dehl öfverstar förut vore församblade, och lät oss vetta, att Hans Czar. Maj:z ordres vore, det aldenstund man förnumme, att de ryske generalerne och andre officerare vore bortförde från Stockholm till andra orter och därsammastädes blefvet hårdt håldne, hafvandes fuller Gen. Ammiralen Opraxin derom skrifvit till kongl. se-

naten och begiärt, att sådant måtte rättas, men intet svar derpå erhållit; ty hade Hans Czar. Maj:t resolverat, att jag strax med starck vackt skulle blifva förskickad til Pettersburg, men Feltmarskalken och generalerne iemte öfverstarne och flere officerare til andre åtskillige orter i ett strängare fångenskap. Dock promitterade Hans Czar. Maj:t oss, att vi detta måtte få berätta til kongl. senaten ell. och Hans Kongl. Maj:t sielf, och där någon förnöjelig ändring derpå följde, skulle vi iemväl komma att åtniuta samma frihet som deras i Sverige. Vi öfverlefvererade fördenskul det begiärte brefvet till kongl. senaten, hvilcket de lofvade vilja fortskicka, och skrefvo därjemte ett bref till Hans Czar. Maj:t, hvarutinnan vi anhöllo att med generalernes och de öfrige officerares bortskickande till andra orter måtte innehållas, til des svar kunde inkomma på vårt bref till kongl. senaten, medan vi intet tviflade att derpå vorde följandes ett förnöjeligit svar, och genom àparte skrifvelser till Gr. Goloffkin och Knes Dolgaruckoi giorde ansöckning, att de genom deras bemedlande derpå ville förmå en favorabel resolution.

Den 19 Decembr. Som de 10,000 rdr s:mt, hvilcka den 15 hujus från kl. statscontoiret [?] til fångarnes underhåld, intet förslogo till en full månadz underhåld för alla fångarne i gemehn; altså lemnade jag, innan jag till Pettersburg afreste, de ordres till Krigz-Commissarien Melander, att han skulle formera en calculation, huru mycket på hvar belopp, när alla undfingo lika mycket, och däreffter sedan hvar låta bekomma, hvad däreffter sig på honom belopp.

CARL PIPERS

OCH

CARL GUSTAF REHNSCHIÖLDS

KONCEPT

TILL UTGÅENDE SKRIFVELSER UNDER DERAS FÅNGENSKAP
I RYSSLAND

1709—1715

UTGIFNA

AF KUNGL. SAMFUNDET FÖR UTGIFVANDE AF HANDSKRIFTER
RÖRANDE SKANDINAVIENS HISTORIA

GENOM

PER SÖRENSSON

HISTORISKA HANDLINGAR DEL. 21 N:O 2

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1911
[091563]

CARL PIPERS

OCH

CARL GUSTAF REHNSCHIÖLDS

KONCEPT

TILL UTGÅENDE SKRIFVELSER UNDER DERAS FÅNGENSKAP
I RYSSLAND

1709—1715

UTGIFNA

AF KUNGL. SAMFUNDET FÖR UTGIFVANDE AF HANDSKRIFTER
RÖRANDE SKANDINAVIENS HISTORIA

GENOM

PER SÖRENSSON

HISTORISKA HANDLINGAR DEL. 21 N:O 2

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1911
[091563]

FÖRORD.

I förordet till den i Historiska Handlingar del. 21: 1 utgifna »Grefve Carl Pipers dagbok» omnämnde dess utgifvare, öfverdirektör Ernst Carlson, att i riksarkivet fanns en samling bref och koncept från Piper och Rehnschiöld under fångenskapen i Ryssland, som gjorde det möjligt att till väsentlig del rekonstruera det registratur, till hvilket i dagboken ständigt hänvisas. Denna samling, som förvaras bland »Handlingar rörande nordiska kriget, Svenska fångar i Ryssland», utgör innehållet i föreliggande volym. Fullständig är den ingalunda; för åren 1710 och 1711 finnas t. ex. mycket få bref bevarade. Några, som påträffats efter tryckningen af de öfriga, däribland ett par, som i afskrift voro bilagda bref från Christina Piper, meddelas här i ett tillägg. Likaledes har det ansetts lämpligt att i ett annat tillägg taga med brefven från det svenska generalitetet för tiden oktober 1710—januari 1711, då detta under Pipers och Rehnschiölds frånvaro från Moskva intog deras plats som öfverstyrelse för de svenska fångarna i Ryssland. De i alla fall förefintliga luckorna bland brefven uppvägas dock i betydlig mån däraf, att dagboken för denna tid är ganska utförlig, hvaremot den är mycket knapphändig för åren 1713—1714, för hvilka år emellertid brefven finnas tämligen fullständigt bevarade.

Brefven äro i allmänhet aftryckta efter koncepten; endast ett fåtal originalbref — de flesta till rådet — finnas i samlingen, och detta har då särskildt angifvits. I allmänhet ha brefven oförkortade återgifvits, endast i några fall, där den samtida rubriken fullständigt anger brefvets innehåll, särskildt vid växelaviser, har blott denna medtagits. Vid de bref, till hvilka i dagboken hänvisas under deras eget datum, har ingen anmärkning gjorts; vid dem, som ej omnämnas i dagboken, har tillsatts »ej i D.», vid de öfriga D. och datum i dagboken.

I slutet af ett i riksarkivet förvaradt utdrag ur Pipers dagbok finnes rörande densammas affattande en anteckning, hvaraf de första raderna återgifvits i förordet till del. 21: 1, men som torde förtjäna att blifva i sin helhet känd, emedan den är ägnad att i viss mån modifiera värdet af dagboken och brefven som historiska källor. Den lyder sålunda:

»N. B. Vid min journal är till observera, at emedan jag måste befara, at den kan råka i fiendens händer, och jag i någon olägenhet då skulle kunna förfalla, i fall de inhämtade, att jag derutinnan något olofligit och förbudit hade inryckt, ty har jag måst blifva vid det allenast, som lofligit varit och i publique conference förelupit, och förbigå, hvad jag tid efter annan resande committerat i Sverje at föredraga; fördenskull har jag icke heller derutinnan understådt mig at förmäla något om det jag kongl. rådet Gr. Strömberg vid dess afresa månde anförtro inför kongl. senaten at andraga, hvilket förnembligast derutinnan bestod, sedan jag honom underrättadt, hvad man med mig förehaft angående så väl dess utväxling emot gen. Weide, som ock ett och annat vårt fångenskap beträffande. Först gaf jag honom tilkänna den hårdhet, de tänkte bruka emot mig och Gr. Rhenschiöld, i fall vij intet ville förstå oss at gå i caution för dess återkomst, der kongl. senaten intet skulle samtyckia till dess utväxling emot gen. Weide, men at vij deruti intet hade velat på något sätt oss beqväma, innan vij såge extremiteten för ögonen och obtinerade förut derom at få komma till tals med kongl. rådet Gr. Strömberg, tå vij så mycket mindre betänkiande kunde hafva Hans Zar. Maij:tz begäran at ingå, som vi hade tilfälle Gr. Strömberg att underrätta om vår egenteliga mening dervid, och huru de å denna sidan intet skulle ernå sit afseende. Jag underrättade

honom fördenskull intet en, utan flera resor, som han hos oss var, huru som jag nogsamt förut kunde afsee, at senaten icke mindre än jag aldrig lärer förstå sig till sådan utväxling för den eftertänkeliga påfölgd, som densamma hade med sig, och den blåme han vorde läggiande på Hans Kongl. M:tz glorieuse actioner. De påstodo, at Hans Kongl. Maij:t hade brutit des capitulation vid Narven, hvartil jag absolut nekade, eij allenast i krafft af det jag i mitt samvete viste, utan ock i förmågo af Hans Kongl. M:tz egen utlåtelse till mig i des expedition med von Kocken, nembl. at Hans Kongl. Maij:t ansåge ett sådant tilmäle för en calumnie, fördenskull jag mig sådant alfvarsambl. hade opponerat, men deremot vist, at de å denna sidan hade brutit icke en utan många deras capitulationer. Skulle de nu kunna bringa dertil, at denne Gr. Strömbergs projecterade utväxling blefve approberad emot gen. Weide, så obtinerade de så mycket, at de kunde inbilla världen, det å vår sida capitulationen måtte vara bruten vid Narven, eftersom man beqvämade sig til at gifva ut en, som en ovilkorlig capitulation hade för sig, emot en annan, som man debiterat för krigsfånge, och kunde man dermedelst justificera alt, hvad man emot träffade capitulationer har handlat, med det at man brukat, som de nu seija, repressalier, och derhos läggia den blåmen på Hans Kongl. Maij:t, att han först brutit parole och gifvit dem anledning at följa dess exemple efter. Sedan och för det andra lära de sig med denna utväxlingen intet åtnöija, utan continuera at påstå äfven slika, så länge de hafva någon fånge hos oss qvar. Jag bad honom förthenskull vid sin öfverkomst åt Sverje kongl. senaten at föredraga, som vij nogsamt af föregående kunde aftaga, at merbem:te projecterade utväxling aldrig hos dem lärer blifva samtyckt, och vi af tvång hafva måst ingå caution för des återkomst på samma händelse, at han hos kongl. senaten, hvilken eljest medelst capitulationen största fog hade honom at qvarholla och icke dess mindre intet släppa gen. Weide, derhän måtte begå, det han måtte släppas tilbakas dermed at fria oss från den olägenhet, hvaruti vi ofelbart vorde förfallandes, i fall han qvarhölles. Och lade jag ändå det der till, att som han nu siälf erfarer, huru vij här blifva tvingade at skrifva, hvad dem lyster, at han fördenskull ville begära af kongl. senaten, det de hvarken detta vårt bref, som han nu öfverbringar, eller något annat ville reflectera på, vidare än de kunna finna Hans Kongl. Maij:tz convenience dermed stämma öfverens. Kongl. R. Gr. Strömberg är för tiden i Sverje närvarande, och aldrig lärer kunna neka, at icke således är passerat, medan jag dertill har Gr. Rhenschiöld och flera til vitnes och hoppas sålunda ingen skuld hafva i denna utväxling, ifall H. K. M:t dervid skulle betyga dess missnöje.»

Ett personregister till bägge delarna har af undertecknad utarbetats. Att därvid någon gång ryssar med samma namn, särskildt Gagarin och Dolgorukij, förväxlats, är möjligt; då de endast omnämnas med efternamnet, är sådant svårt att undvika.

Lund i maj 1911.

Per Sörensson.

1709.

1. Till Kungl. Maj:t. Poltava d. 1 juli 1709.

An Ihr. Königl. May:tt, dass man den Feldt-Herru Mazeppa vor Gr. Piper pretendiret. C. Piper. [D. ²/₇].

Nachdem Ihr. Zahr. May. durch dero Obristen-Cantzler den H. Graffen Golloffkin mir bedeuten lassen, dass auff dem Fall einer Ausswechselung der Gefangenen beliebet werden solte, meine Person gegen niemand anders als den Feldth. Mazeppa auff freyen Fuess gestellet werden könne, weilen sonsten bey unss kein Gefangener von meinem Caractere verhanden, da aber solches nicht gleich jetzo geschehen könte, er dennoch unterdessen in sicherer Vorwahrung gehalten werden mögte, weilen es sonsten bey erfolgenden Tractaten viele Schwurigkeit veruhrsachen würde, wan man nicht im Stande were ihn ausszuliefern, und dass solches alles Ew. May:tt unterthänigst hinterbringen mögte; als habe Ew. May:tt solches in Unterthänigkeit hiemitt vorzutragen keinen Umbgang nehmen können und verbleibe etc.

---

2. Kreditiv. Poltava d. [10] juli 1709.

Creditif zu Negotiirung einiger Geldmittel vor die Gefangene. C. Piper, C. G. Rehnschöld, A. L. Lewenhaupt und sämptl. Generals.

Demnach man zu der königl. Schwed. Gefangenen Unterhalt anjetzo einiger Geldmittel benöthiget, dazu aber bey jetzo entblösseten Zustande keine andere Ausswege verhanden, als dass Ihr. K. M:t Ministre und sämptel. vorhandene Generalitet durch Interponirung ihrs Credits eine zureichliche Summa gegen billiges Interesse bey jemanden zu solchem Behueff zu negotiiren suchen, also haben unterschriebene königl. Schwed. Ministre, Feldmarschalk und sämptel. Generals sich auffs kräfftigste hiemitt verschreiben wollen, dass sie den oder diejenige Personen, die zu obgedachtem Behuef eine Summa biss dreyszig

taussend Rubell vorzuschiessen übernehmen wollen, allerdings schadelos halten, ihnen richtige und prompte Zahlung in Stockholm, Hamburg, Königsberg oder an wass Orth es verlanget werden möchte, verschaffen, gegen gewöhnlichen Wexell Cours und Lage, biss die würckliche Wiedererstattung erfolget, wiedrigen Falls sie sämptl. mitt ihren Personen und Güthern davor zu hafften und responsable zu seyn sich verbindlich machen.

---

3. Till senaten. Poltava d. [14] juli 1709.

An die Herren k. Räthe in Stockholm mit den Secret. Cederhielm. C. Piper.

Demnach Ihr. K. M:t nach der Bataille durch den General Majoren Meijerfelt mir, da ich schon gefangen war, dero allergnädigsten Befehl ertheilet, dass ich mitt Ihr. Zar. May:tt Ministerio mich in Handelung einzulassen hätte über die zwey Puncta, so vorhin aufs Tapet gewesen, neml. die Auffrichtung eines Cartells und Wiederherstellung des Friedens, und dass, nachdem Ihr. Zar. May:tt sich wegen der Conditionen geäüssert, ich dieselbe Ihr. K. M:t zusenden solte; alsso habe solchem zur unterthänigen Folge nicht unterlassen bey wohlgemeldten Ministerio sothane Vorstellunge zu thun, wie es meine Schuldigkeit erfordert. Da man aber noch zur Zeit von Ihr. K. M:t hohen Person und wohin die[selbe] sich gewendet keine gewisse Kundschafft erhalten, ist unterdessen vor guth befunden worden mir einige Puncta zu übergeben, mitt Begehren, dass der Secret. Cederhielm mitt solchen an Ew. Exc. Ew. Exc. abgefertiget werden mögte zu Gewinnung der Zeit, und damitt dieselbe unter dessen und so lange, biss dass sichere Zeitungen von Ihr. K. M:t eingelauffen, die Sachen in reiffe Erwegung nehmen, und dabey dasjenige verfügen mögen, was zu einen so angelegenen Wercke und baldigen Beforderung des Friedens vor dienlich erachtet werden kan. Die Puncta selbst nebenst einem Memorial wegen bessern Tractaments der Gefangenen, mitt mehren, wird der Secret. Cederhielm überliefern, welcher sich reversiret hat innerhalb drey oder höchstens vier Monath sich mitt der Antwort allhie wieder einzufinden, und ich verbleibe etc.

---

4. Till senaten. Poltava d. 14 juli 1709.

An die H. k. Räthe, dass die Zar. Gefangene in Schweden wohl gehalten werden mögen. C. Piper. C. G. Renschöld und sämptl. Generals.

Es hat unss Ihr. Zar. May:tt Ministerium vorstellig gemacht, wasmassen von denen in Schweden gefangenen Zahr. H. General- und Officierern verschiedentlich Klagten eingelauffen, dass selbige alda gar hart gehalten, an entlegene Örther auss einander verschicket und ihnen aller Umbgang unter sich und sonsten abgeschnitten werde; mitt Begehren, wir mögten es bey Ew. Excell:ce Ew. Excell:ce und die H. Graffen in die Wege richten, dass solches hinfüro geendert und ermeldte Gefangene ein gelinderes Tractament und honnete Freyheit geniessen mögten, so ferne wir unss eines gleichmässigen hieselbst zu erfreuen haben wolten. Wan wir nun Ew. Exc. Ew. Exc. und die H. Graffen versichern können, dass wir bisshero in unsser Gefangenschafft ein gantz honnetes Tractament genossen, in dem vor unssern Beqwemligkeit gesorget, und unss zugelassen worden unter unss so wohl als mitt andern zu conversiren, unss auch vielfältig zugesaget worden, dass man damit ferner zu continuiren gemeinet; alss haben wir mittelst diesem Ew. Excell. Ew. Excell. und die H. Graffen respective freundl. und gehorsambst zu ersuchen keinen Umbgang nehmen können, Sie geruhen die Anstalt zu verfügen, dass obged. in Schweden gefangene H. Generals und Officierer ein ebenmässiges honnetes Tractament geniessen, und sie in dem Fall keine billige Ursache sich zu beschweren haben mögen, massen wir auf andern Fall hieselbsten alles das jenige gewärtig seyn müssen, was ihnen dort wiederfähret; auch dass ihnen im übrigen zugelassen werde, alle acht Tage mittelst offenen Brieffen Correspondence zu pflegen, welche Freyheit man unss hier ebenfals verspricht, massen man auch sonsten allhier nicht glauben würde, dass diese unsere Vorschrifft einige Würckung gehabt. Wir verbleiben etc.

---

5. Till Kungl. Maj:t. Reschitilovka d. 19 juli 1709.

An Ihr. Königl. May:tt mitt dem Gen. Maj. Meijerfeldt. C. Pipor.

So bald Ew. Königl. May:tt allergnädigsten mündtl. Befehl durch Überbringern dieses, den General Majoren Meijerfeldt, erhalten, mich mitt Ihr. Zar. May:tt Ministerio in Handelung einzulassen über die zwey Puncta, so vorhin aufs Tapet gewesen, neml. die Auffrichtung eines Cartells und Wiederherstellung des Friedens, und dass nachdem Ihr. Zar. May:tt sich wegen der Conditionen geäüssert, ich dieselbe Ew. Königl. May:tt zusenden solte; so habe solchem zur allerunterthänigsten Folge nicht unterlassen bey wohlgemeldten Ministerio sothane Vorstellunge zu thun, wie es meine Schuldigkeit erfordert, welches dan darauff vor guth befunden, in Erwartung einer gewissen Kundschafft an welchem Orth Ew. Königl. May:tt selbsteigens höchste Person anzutreffen, einige projectivte Puncta zum Frieden durch den Secret. Cederhielm an Ew. K. M:t Senat in Stockholm zu übersenden, jetzo aber und da man von Ew. K. M:t, Gott gebe glücklichen, Ankunfft in Oczakow vorgewissert, dieselbe an Ew. K. M:t durch mich mittelst Wiederabfertigung obged Gen. Majors gelangen zu lassen. Ich stelle demnach die Beforderung dieses hohen undt angelegenen Werks Ew. K. M:t eigenem hochterleuchtem Ermessen unterthänigst anheimb, und verharre etc.

---

6. Inskränkning i föreg. kreditiv (n:r 2). Reschitilovka d. 19 juli 1709.

Verwahrungsschrifft dass die auffm Creditif zu negotiirende Mittel nicht als zu der Gemeinen, Unter-Officierer und armen Ober-Officierer Unterhalt angewendet werden sollen. C. Piper, A. L. Lewenhaupt.

Demnach wir indes Benandte nebenst der übrigen königl. Schwed. hieselbst gefangenen Generalitet ein Creditif zu Auffnegotiirung einer Summa von dreyszigtaussend Rubell ausfertigen lassen, zum Behueff und Unterhalt der Gefangenen, in der Intention und Meynung, dass solche Geldmittel zum Unterhalt der gemeinen Soldatesque und Unter-Officierer, alss auch der meist durff-

tigen und bedrengten Compagnie-Officierer angewendet werden sollen; alss wollen wir mittelst diesem aufs feyerlichste bedungen haben, dass wir sonsten von keiner anderen Disposition solcher Geldmittel wissen, sondern im Fall damit anders verfahren werden solte, obged:s unsser Creditif vor null und nichtig erklähret haben wollen.

---

7. Till Törnflycht. Kiev d. 11 augusti 1709.

Advisbrieff an H. Törnflycht wegen 6000 fl. Preuss. an den Commercien Rath Negelin in Königsbg zu bezahlen nebst dazu gehörigen Documenten. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

8. Till ryska regeringen. Kiev d. 14 augusti 1709.

Antwort auff einige Fragen wegen Ihr. K. M:t Alliancen etc. C. Piper.

Als ich auff meine Sehligkeit bezeugen kan, dass mir jetzo unmüglich mich zu erinnern, ob obenstehende Alliancen von dem Einhalt in allen Stücken, wie sie hier angeführet werden; so lebe der Hoffnung, es werde ein hochlöbl:s Ministerium mir nicht verübeln, wan diesen 1:n Artic. zu unterschreiben mich entziehen muss.

Wass den 2, 3, 4, 5 und 6:ten Artic. betrifft, kan mir anders nicht erinnern, als dass es sich damit alsso verhalte, wie angeführet wird, welches hiemitt bescheinige.

---

9. Intyg. Kiev d. 25 augusti 1709.

[Intyg af Piper, att han utgifvit den i brefvet af 11 aug. nämnda växeln på Negelin och af Mandt fått penningar därför. Ej nämndt i D.]

10, 11. Till Törnflycht och Peter Greve. Kiev d. 29 oktober 1709.

An H. Törnflycht und Peter Greve wegen Erhaltung eines Creditifs bey einen Kauffman in Muscow. C. Piper.

H. Törnflycht.

Wohlgebohrner etc.

Demnach ich veranlasset worden H. Peter Greve in Hamburg umb ein Creditif zu ersuchen, damit ich zu meinem Behueff bey einen Kauffman in Muscow benöthigte Gelder daselbst auffnehmen könne, und ich keines Weges zweiffele, er werde mir hierunter auffs forderlichste willfährig seyn; als habe M. H. Schwieger Vater hiemitt solches notificiren und dabey bitten sollen, er wolle nach erhaltener gehörigen Notice von ged. H. Peter Greve, wie viel Geld ich jedes Mahl trassiret und was dabey vor Unkosten, die Anstalt verfügen, dass selbiger auch seines Orthes prompte Zahlung geniessen möge. Ich bin dagegen etc.

Peter Greve.

Monsieur.

Als ich in meiner Gefangenschafft werde gemüssiget seyn einige Geldmittel zu meiner Subsistence in der Stad Muscow zu negotiiren und auffzunehmen, daselbst aber keinen Correspondenten habe, von welchem einige Mittel gegen Wechssells auff Hamburg oder sonsten erhalten könte; so will M. H. hiemitt ersuchet haben, er geliebe mittelst Ertheilung eines offenen Creditifs mir einen solchen Mann anzuweissen, bey den ich nach der Hand einige Gelder zu meinen Behueff auffnehmen könne, wogegen ich M. H. wegen dessen interponirten Credit hiemit bestens will versichert haben, massen ich dan auch hiebey an M. H. Schwieger Vater schreibe, damit er die Anstalt verfüge, dass solche Gelder prompt und unverzüglich mitt allen benöthigten Unkosten bezahlet werden sollen. Ich bin etc.

---

12. Till Törnflycht. Kiev d. 25 november 1709.

Advisbrieff an H. Törnflycht wegen einen Wechsell auf Peter Greve in Hamburg von 600 Rdr courant an Gr. Frölich oder Ordres zu bezahlen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

18. Till Golovkin. Moskva d. [20] december 1709.

Compliment an den Gross-Cantzler Graff Golofkin. C. Piper.

Nachdem auss des Secret. Cederhielms mündtl. Bericht vernommen, was vor Anstalt wegen der Gefangenen in Schweden zufolge meiner gethanen Vorstellunge, als sonsten zu Beforderung einer Ausswechsselung verfüget worden; als lebe der tröstlichen Zuversicht, es werde solches Seiner Zar. May:tt zu gnädigem Wohlgefallen gereichen, dessen mich auch umb so viel sicherer versehe, nach dem höchstged. Ihre Zar. May:tt die Gnade gehabt durch dero Obristen Lützen und Leib-Medicum sich meines Zustandes zu erkundigen und durch solche genereuse Gnadenbezeigung mich in meinen unglücklichen Zustand zu consoliren und auffzurichten. Ich würde auch kein Augenblick anstehen mittelst meiner unterthänigen Auffwartung bey Ihr Zar. May:tt meine Erkentlichkeit davor zu bezeugen, wan nicht die genaue Bewachung mich an Ablegung solcher Schuldigkeit bisshero gehindert. Demnach habe zu Ew. Excell:ce allezeit verspürten Freundschafft und Gewogenheit das sichere Vertrauen, ersuche Sie auch hiemit inständigst, Ew. Excell:ce geruhen mir hierunter dero hülffliche Hand zu reichen, und Ihre Zar. May:tt, dero gnädigsten Herrn, zu versichern, dass die mir erzeigte Gnade und Generosité mitt aller unterthänigen Danckbahrkeit lebenslang venerire, auch mir dero fernere Protection demüthigst erbitte. Ew. Exc. würden auch meine Freude vollkommener machen, wan Sie mir Gelegenheit geben, deroselben hievon weitere mündtliche Versicherung zu thun, vor welche sonderbahre Freundschafft ich unaufhörlich verharren werde.

1710.

14. Till senaten. Moskva d. 16 januari 1710.

An den k. Senat in Stockholm wegen Unterhalts Gelder vor die hiesige Gefangene. C. Piper. C. G. Rensch. Mut. mut. till stats-contoiret. [Ej nämndt i D.]

Wan wir eine Zeit hero unsserer armen Gefangenen jammerwollen Zustand mitt nicht wenigem Leydwessen ansehen müssen, indem auch die Officierer, nach dem sie ihre Equipage und wenige Habseligkeit verlohren biss auff ihre Kleider, und dass eintzige, so sie noch an den Seelen gehabt, zu ihrem Lebensunterhalt veräüssern müssen, und nunmehro weiter kein Auskommen vor ihnen zu ersehen, woferne sie nicht mitt etwas Geld secondiret werden; als haben wir unterschriebene aus christlichem Mittleiden und unterthänigen Eyffer vor Ihr. Königl. May:tt uns dahin bemühet, mittelst Interponirung unssers Credits einige Geldmittel hieselbst zu negotiiren gegen Wechssells auf Stockholm und Hamburg und vermeinen zu einen Anfang eine Summa von fünffzigtaussend D. Smt aufbringen zu können. Wan aber bey solcher Bewandnus höchstnöthig seyn will, dass unssere auf das königl. Estats Contoir gezogene Wechssells gebührend honoriret und prompt bezahlet werden, auf dass der Credit zu unsserm und der Gefangenen unvermeidlichen Schaden nicht verschwinden und hinfallen möge, nachdemmahlen wir der unvergreifflichen Hoffnung seyn, dass nöthige Mittel dazu so viel leichter angeschaffet werden können, als die Officierer der beständigen Landregimenter vermeinen, dass von denen Renten der Bauerhöfe und Officierersitze, so ihnen zum Unterhalt angeschlagen, theils schon Gelder von denen vorigen Jahren in Vorrath, theils auch noch künfftig eingehoben worden können; als ersuchen wir Ew. Excell:cen hiemitt dienstl. Sie geruhen die unfehlbare Anstalt zu verfügen, dass oberwehnte unssere Wechssels prompt bezahlet werden mögen, massen wir sonsten nicht im Stande seyn werden einigen weitern Vorschuss zu verschaffen. Da auch obged.

Summa nicht lange zureichlich, ob schon man bey deroselben Ausstheilung beobachten wird, dass alle nach der Nothdurfft, die Armen aber vor allen andern ihr Antheil bekommen mögen, so belieben Ew. Excell:cen uns wissen zu lassen, was Anstalt ferner hin und vor die künfftige Zeit desfals gemachet werden kan, damit man sich auf allen Fall darnach richten könne. Wir verbl.

---

15. Till Schafirov. Moskva d. 16 januari 1710.

An den Reichs-Vice-Cantzler Schaphiroff wegen Auswechsselung des Gen.-Adj. Knorrings, Capit. Mullers und Secret. Frölichs. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Demnach ich vernehme, dass man zu Auswechselung der drey Personen, so mit dem Secret. Cederhielm gegen Revers auss Schweden erlassen worden, nahmentl. des General-Adjutanten Venediger, Capit. Ivacs undt Diaken Saizoffs, den ehemahligen Schwed. Gen.-Adjutanten Knorring, Capit. Müller und einen so genandten Secret:n Frölich noch heute dahin zurückzusenden vorhaben, ungeachtet der erheblichen Ursachen, so ich, wie man mich desfals befraget, nach meiner obliegenden Pflicht und Instruction gegen alle drey habe anbringen müssen und bey einer Conference mit Ew. Excellence ferner vorstellen zu können gehoffet habe, so muss zwar was hierunter, jetzo de facto geschehen würde, dahin gestellet seyn lassen, bitte aber dennoch Ew. Excell:e gehorsamst mir nicht zu verübeln, wan deroselben hiemit verwahrlich vorstelle, dass im Fall diese Personen, so man ohne mein Attestatum, welches doch vom königl. Senat verlanget wird, nach Schweden verschicken will, wieder zurückgesandt und nicht angenommen sondern Venediger und die übrigen wieder gefordert werden, ich alsdan so viel mehr excusiret seyn will, als ich zu rechter Zeit die Nothdurfft dabey erinnert. Ich bitte Ew. Excell:e dieses geneigt zu consideriren und davon solche Usage zu machen, wie Sie es zu Beforderung eines so christlichen Werckes als die Erlösung der armen Gefangenen nützlich erachten und verbleibe etc.

---

16. Till tsaren. Moskva den 18 januari 1710.

Suplique an Ihre Zar. May:tt. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [D. $^{20}/_{1}$.]

Wiewohl man Ew. Zar. May. bey dero hohen Geschäfften mit einigen Klagten beschwerlich zu fallen sich billig entsiehet; so ist dennoch die Noht der armen Schwed. Gefangenen, so wohl der Officierer als der Gemeinen, jetzo so gross, wegen Mangell nothdürfftiger Lebensmittell, das solche Ew. Zar. May. zu gnädigster Erbarmung vorzustellen wir unss unumbgänglich gemüssiget finden. Zwar zweiffeln wir nicht, man werde in Schweden bemühet seyn durch zulängliche Mittell und Wege einige Geldremessen zu ermeldter Gefangenen Unterhalt und Verpflegung nach der Hand hieher überzumachen. Wan aber dieselbe täglich von hinnen nach andere und theils entlegene Örther verschicket werden, woselbst sie, daferne ihnen keine schleunige Hülffe und Zuschub wiederfähret, nothwendig in Armuth crepiren und zu Grunde gehen müssen; so nehmen wir unterschriebene die Freyheit Ew. Zar. May. gnädigstem Gutbefinden unterthanigst anheimb zu stellen, ob dieselbe auf Arth und Weise, wie denen Gefangenen von ältern Zeiten wiederfahren, auch denen jetzo an andere Örther verschickten Officirern aus ihren Precasen einigen Geld Vorschuss gegen Quittung abfolgen zu lassen gnädigst geruhen, auf welchen Fall solcher Vorschuss mittelst Wechsels nach Stockholm so fort refundiret undt erwiedert werden soll; oder auch ob Ew. Zar. May. gnädigst belieben möchten unss einige Nachricht zukommen zu lassen, an was Örther die Gefangene verschicket seyn, damit wir von denen Mitteln, so wir auf privaten Credit negotiiren können, an die gefangene Officierer zu ihren nohtdürfftigen Unterhalt etwas überzumachen im Stande seyn mögen. Die Gemeine betreffend, verhoffen wir, das Ew. Zar. May. geruhen werden die gnedige Anstalt zu machen, dass sie eben den Unterhalt geniesen mögen, welcher denen Russischen in Schweden wirdt erteilet. Die gnädigste Resolution, so Ihr. Zar. May. unss hierauf zu ertheilen belieben werden, soll unss zur unterthänigen Richtschnur dienen; sämptl:e Gefangene aber werden Ew. Zar. May:t Gnade hierunter lebenslang zu veneriren und höchst zu rühmen haben, wie auch wir mit allem ersinlichem Respect verharren etc.

---

17. Underhållsförslag. Moskva d. 19 januari 1710.

Project till officerarnes underhold under varande fångenskap. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Såsom vij uthan christeligit medlijdande intet längre hafva kunnat ansee Hans K. Maij:tz, vår allernådigste konungs och herres, fångars jemmer och älende, hvaruthinnan dhe sig för tiden befinna, sedan de i slaget alt sitt förlorat och gått qvitt, jemvähl efter den tijden med försälliandet af deras kläder sig uthi största armodh måst framsläpa, befinnandes att dhe flästas credit intet sträcker sig att försöria sig sielfva, fast mindre andre uthi sådan nödh att grijpa under armarne; altså hafve vij, till att betyga vår christelige kärleek emoth slijka beträngde samt derjemte vijsa vår undersåtelige devotion för Hans Kongl. Maij:tz, vår allernådigste konungs och herres, tienst, påtagit oss att gå i caution och borgen, dhet dhe medell, som med vår vettenskap och tillståndh blifva uphandlade, till vexlarnes innehafvare skola blifva ricktigt betalte, förmodandes att generaler och öfverstarne medelst dhe projecterade reverserne till vår säkerheet, intet läre undandraga sig af een lijka devotion för Hans K. Maij:tz tienst att hålla oss skadelöse för det, hvartill vij oss uthi det måhlet hafve måst förbinda, ifall k. stats contoiret i Stockholm innom den i vexlarne föreskrefne förfalle dagen intet skulle them honorera och betala.

Skulle generaler och öfverstarne medelst dheras enskijlte credits interponerande villia söria hvar för sitt anförtrodde regemente, vore sådant ey allenast mycket bättre, uthan vorde mann jemvähl sådan deras nijt och ifver för H:s K. Maij:tz tienst vid tillfälle hoos H:s K. Maij. högst berömmandes. Detsamma tyckes särdeles dhe widh land- och dhe ständige regementerne medh så mycket mindre sitt äfventyr kunna giöra, som dhe i Sverige hafva lägenheet att giöra sig betalte uthaf löhnings medlen, hvilke för berörde regementer dhersammastädes falla. De behöfva då intet att förbinda sig till den förskrifning, som fodras vid detta gemensamme förskottetz uphandling, och dess uthan blifver detsamma så mycket erckläckeligare till att försörja dem, hvilke dessuthan slätt ingen uthväg vetta att förskaffa sigh underholdh.

Man vill förmoda, att regements officerarne intet lähre begiära i detta penninge låhnet att vara deelaktige, aldenstund

dhe förmeenes vara af dhen credit, att dhe sielfve på dheras egen förmågo kunna sig förskaffa dheras nödtorfftige underholdh; men skulle någon uthaf dhem emooth förmodan finnas, som ingen så stoor credit sig kunde förvärfva, så förhoppas man, att densamma lährer sig åthnöija medh det, som een capiten här nedanföre blifver tildelt, aldenstund man vidh desse meddellöse och knappe tijder intet får ansee caracteren och effter staten samt andre k. förordningar förnöija hvar och een des gage, efftersom på dhet sättet, och der medlen om åhret allenast för någre månader skulle uthfalla, subalternerne och dhe nedrigare officerarne omöijeligen så mycket dheraf kunna bekomma, att dhe dhermedh förmåtte sitt lijf uppeholla.

Man vill och begiära, att dhe nedrigare officerarne, som af penninge låhnet elliest skulle kunna blifva deelacktige, men af den credit och förmögenheet äre, att de sielfve dessuthan kunna förskaffa sig deras underholdh, icke heller lähre villia sökia deruthinnan att blifva deelaktige, då dhen ringa summan, som man kan komma till väga att uphandla, desto mehr kan förslå till dhe aldeles medellösas underholdh.

Een capiten och ryttmästare både till häst och foth så premier som second vill man förmoda, att han lährer kunna uthkomma om månaden medh siu dlr sölf:r m:t, een lieutenant, fendrick och cornet dito med sex dal:r sölf:r mynt hvar, under officerarne och gemeen, så vijda han intet niuter något i underholdh af Hans Czariska Maij., medh två kopeker om dagen. Men skulle någre niuta något underhold af H:s Czariske Maij. bör desamme så mycket mindre uthbetalas af desse bestådde medell, som det sig bestijger, hvadh dhe af Hans Czariske Maij. bekomma.

---

18. Konferensprotokoll. Moskva d. 22 januari 1710.

Protocoll öfver conferencen emellan h. excel:ce Gr. Piper och czariske ministrerne angående cartellet, utväxlingen och fredzverket. [Ej nämndt i D.]

A:o 1710 d. 22 Januarij i Muscow, blef det hans excell:e öfverst marskalken förmiddagen ansagt, att han kunde holla sig färdig att komma till conference hoos stoorcantzleren Gr. Golofkin, och en stund dereffter åter antydt, att det först eftermiddagen skee skulle. H:s excellence blef inemot affton dijtkallad, och

fan för sig jemte storcantzleren undercantzleren H. Schaffirof och envoyen Urbich, den man ochså bad blifwa derhoos.

Sedan hans excell:e blef tillfrågad, hvad i anledning af dee med sec. Cederhielm medbrackte brefven han hade att andraga, och han däruppå svarat, det vara dem så vähl som sig siälf derutur bekant, att han hade i commission att sluta ett cartell, och vore altså nu hijtkommen att däröfver höra herrar ministrernes mening samt beredd med dem att förena sigh om vilkoren, regererade dee sig intet hafva befallningh att därom afhandla: Hans Czariska Maij. hade därom tillförende flijtigt nog anhollit och lijka som bedit, och som å svenska sijdan man då eij ville sig därtill beqväma, så funne eij heller nu czaren vara des convenience det att ingå, eller just giöra det, som den andre dehlen äskade.

Men vore hans excell:e hågad att giöra en afhandling om de fågnas utväxling, caractere mot caractere, så långt det någonsin räckte, så ville man det värket företaga. H:s excell:e förestälte, hurusom han hade ordres och instruction, som begge vore stälte på ett cartell; dee vore jemvähl utfärdade på den berättelse om den benägenheet, som efter slaget till cartelletz uprättande vijstes, så att man eij förmodat, att man nu däruti skulle difficultera, ock trodde icke heller, att Hans Zar. Maij:tt lärer villa rygga samma i Gr. Golofkins memorial skrifftel:n gjorde förklaring.

Illi: Man såge vähl af samma instructioner och papper, att hans excell:ce och så hade frijheet att afhandla om een utväxling; altså förmodade man, han därvid eij skulle giöra någon svårigheet.

Ille: Vid skriffternes noga igenomläsande hade han intet funnit sig hafva deruti frija händer. Han hade fuller frijhet att vid cartelletz afhandlande tillijka upsättia och jemka fångarnas utväxling, så långt det räckte; men intet att ingå denne, utan det andra efven tillijka blefvo slutit.

Illi: Man hade redan sagt och sade ännu, att czaren, som för eij blifvit hörd, då han åstundade ett cartell, kunde det eij heller nu antaga och ingå.

Ille: Man måste skicka sig i Hans Zar. Maij:z behag. Som hans excellen:ce sig sedan moth mig, Cederhielm, yttrade, så hade han väl ärnat vid detta inkastet, att cartellet å K. Maij:ts sijda intet ville antagas, föreställa orsakerna, men som deesamma vore dem kunnige af K. Maij:z ordre till honom, han jemvähl i

dee förre conferencerne dem tillkienna gifvit, men blifvit snöpl:n med hotelser afspijsat, så hölt han betänkeligit vid första conferencen, och så länge ännu något hopp är om cartellet, att aigrera humeurerne derigenom, hälst som han icke heller då säker efterättelse hade att anföra, i hvad måhl dee handlat emot dee tillförende träffade capitulationer, ärnandes dock h:s excell. vid nästa conference, där dee skulle continuera med samma tahl, sådant att giöra, efter sedermehra inhämptad kunskap, i hvad måhl dee träffade capitulationer eij blifvit håldne.

Illi: Om hans excell:e hade något vidare att förebringa, och då hans excell:e androg, huru honom ännu fredz negotium vore anbefalt och till des befordran att giöra afftahl om förberedelserne: kunnandes deste bättre däruti arbeta, om han sattes genom cartellet i det frijheets stånd, som vid en negociation af sådan natur vore af nöden; sade dee, att som man hölle ovanligit att handla med een fånge, och czaren intet kunde begifva sig i ett cartell, efvensom h:s excelle eij heller begofvo sig i utväxlingen, så kunde han hvarken komma på frij foot, ell:r vid det värket att brukas, så mycket mindre, som ingen just vore af des caracter, som emot honom kunde utgifvas.

Ille: Han måste sig underkasta czarens behag i det förra, men hvad det sista angingo, så, ehuruvähl just ingen vore af samma caractere, så finnes dock någon af slijka rang, eller elliest moyen genom en jemckning att dermed komma till rätta.

Gref Golofkin undfick ett bref och anförde i anledning derutaf, hurusom man i Stockholm giorde H. capit. Ismailof den objection, att han borde högre considereras, såsom den der varit i qualité af ministre brukad i afskickning till preussiska hofvet, hvilket man alldeles nekade och förmente, att hans excell:e af des expedition skulle hafva sedt vederspelet; förmenandes, at broderns ifrån Kiöpenhamn gifne titul af envoyé eij giorde något till saken, eftersom brefvet eij varit skrifvit ifrån H:s Czariske Maij:tz här varande ministere, och omskiönt någon protest vore giord, det han, som en ministre, på den tredies grund eij kunde enleveras, så kunde sådant vara skedt allenast i mening att giöra honom frij; efvensom det säkert nog vore, fastän de eij nekade honom hafva varit i conference hoos gref Wartenberg och återbrackt declarationen om konungens neutralitet, att han lijkvähl intet hafft någon ministre caractere, och således eij annorlunda kunna ansees än efter des capitains charge. Hans excell. försäkrade sig eij hafva sedt dee bemelte med Is-

maelof tagne papperen, utan förmente dem med honom vara sände till Stockholm, hvarest dee således om H. Ismaelofs caractere kunde hafva bättre kunskap; men därom vore han försäkrad, att där dee skiählen, som härofvanföre andragas å vår sijda mot Ismailof, funnes i lijka måhl å deras sijda, skulle dee af dem ansees för så giltige, att deremot intet vore till att invända eller ansee; h:s excell:e berättade derjemte, att man hade gifvit des svåger ryttmäst:r Törnflycht låff att resa hem mot revers att skaffa Ismailoff lös eller komma sielf tillbakars, för hvilket senare hans excell. fuller hade caverat, men kunde eij veta, huru k. senaten vorde resolverande om utväxlingen. Dee förmente det kunna bäst gå an och ingen svårighet hafva, om hans excell:e därom skrefve och därhoss berättade, att grosscantzleren hade försäkrat, det han, Ismailof, aldrig haft någon caractere af ministre; Cederhielm giorde hervid oförgripel:n påminnelse, att han eij heller hafft någon caractere, och ville hans excell:e därvid hafva præcaverad, att vid en lijka beskaffenheet å vår sijda sådant då ej heller annorlunda borde ansees och hollas, än hvad å deras sijda nu påstås, men deruppå ville de sig eij yttra eller någon ting svara; slutandes hans excell:e dermed, att han eij kunde vetta, huru k. senaten derutinnan vorde förordnandes, varandes honom dessutan snarare tillåtit att dertill bevillia för Cederhielm.

Hans excell:e ursäktade, att han, som eij hade tillståndh komma uth till andra, nödgades besvära dem med någre saker, som han väl viste höra till annat forum: det vore angående dee arma gemehna fångarnes underhold, som i det dee på 3 à 4 veckor eij fått mehra än 3 copeker på mannen, eländigt dödde af hunger och lågo obegrafne för hund och ram. Ang:de hans excell:es frijheet sades honom vara tillåtit att fahra hvart som behagade i staden, allenast han sig hos knes Gagarin låte därom anmähla; men när han ville komma till Gr. Golofkin, skulle han ansäija vackten att det eij hindra. Beträffande solldaternes svåra nöd, sade de sig därom eij hafva kunskap, och att antahlet vore så stort, att dee icke kunde med underhold hielpas, om man eij sielf ville skaffa dem något understöd i penningar.

H:s excell:e remonstrerade det eij vara sin skuld, att han eij kunnat förr giöra dem om manskapetz nöd kunnige; man hade giort, hvad man kunnat, och derom ingifvit ett memorial, men ännu intet undfådt derpå svar. Som de låte sig märcka, att dee dermed vore förbijgågne, vijste hans excell., huru

ogierna han det giort, och skulle synas ville skymffa sig sielf, om han uppsåtel:n gådt ministeren förbij; men han kunde eij komma uth, och desutan blef man ansagd att afgifva memorialet hoos först Menschikoff: sedermehra hade man till Gr. Golofkin skrifvit ang:de efterrättelse om dee orther, dijt fångarne fördes, på det, när några medell falla, deesamma till vederbörande måtte kunna öfverstyras, hvarjemte man jemvähl låtit förnimma om utur prikasen några medell åth dee ryska fångarna vore att remittera, så ville man dem emottaga. Gref Golofkin sade sig i anledning af brefvet hafva talt med skattmästaren och fådt till svars, att czaren redan öfvergiort åth ryske fångarna så mycket penningar, som dee behöfva; men ville hans excell. växell på Hamburg eller Amsterdam, så skulle han här få penningar. H:s excell. sade sig där inga hafva att commendera. Vid det tillfället man talte om en gen. maj. Horns växell, sade hans excell. sig för den orsaken gierna villa tala med honom, som och med öfverst Wachtmeister och dee flere, som här längre tijd hafva varit: påminnandes och så därhoos, att commissarierne af staben, som till slijke räkenskapers och penningesakers förrättande äro nödige, måtte lämnas qvar och intet bortföras. Detta bejakade Gr. Golofkin och begiärte namn på dem, som åstundas; lofvandes jemvähl villa sig förfråga och skaffa svar ang:de både gen. major Horn och dee flere, som och ortherne, dijt fångarna försändas, och om än några medell för fångarna i Sverige behöfdes.

---

19. Till kungliga rådet Falkenberg. Moskva d. 24 januari 1710.

An den K. Rath Gr. Falckenberg wegen einer Prætension, so der gefangene Gen. Weide bei seinem Kauffman in Stockholm machet. C. Piper. (Kopia.) [Ej nämndt i D.]

Demnach des Fürst Menczikoffs Durchl. mir beygehenden Extract Schreibens aus Stockholm communiciren lassen, worinnen d. H. General Weide wegen einiger beym Kauffman Gustaff Gardelow rückständigen Gelder sich beschweret, mit Bitte, ich möchte solche Angelegenheit Ew. Excell:e, alss deme die Sache bekandt, zu Verschaffung prompter justice bestens re-

commendiren; alss sende Ew. Excell:e solchen Extract hiebey undt ersuche dieselbe, Sie belieben nach Befinden dem H. General Weide hierunter eine rechtmässige Satisfaction zu verschaffen, massen wan ihme hierunter etwas zu nahe geschehen solte, ich und sämptl. Gefangene bey dergl. Fällen ebenmässige Schwürigkeiten und Chicanen zu erwarten hätten. Ich wünsche Ew. Excell:e im übrigen bestendiges Wohlergehen undt verbleibe etc.

Extract Schreibens vom H. General Weyden an Ihro Hochfurstl. Durchl., de dato d. 20 November 1709 aus Stockholm.

Ich werde gemüssiget Ew. Hochfürstl. Durchl. unterthänigst unsere Noht zu berichten, dass nach vielen unterschiedl. Wexeln mir noch 1700 Sp. Rdr vom Kauffman Gustaff Gardelow unbezahlet seynd, und ob ichs gleichwolen unterschiedl. Mahlen durch einen Advocaten gesucht schon über die 2 Jahre, dennoch nicht zum Ende kan bringen und kein Satisfaction kriegen, dabey aber mir vieles kosten thut, alss ersuche Ew. Hochfürstl. Durchl. deswegen an Ihro Excellence d. H. Graff Piper anzusagen lassen, dass er an Graff Falckenberg schreiben möchte, weill ihm von dieser Affaire bewust, sonsten werde solche Gelder verliehren müssen.

---

20. Till statskontoret. Moskva d. 26 januari 1710.

Advisbrieff an das k. Stats-Cont. wegen einen Wechsell von 3750 Dlr Carol. an den Residenten Gilkow zu bezahlen. C. Piper. [D. 27/1.]

---

21. Till Törnflycht. Moskva d. 26 januari 1710.

Advisbrieff an H. Törnflycht wegen einen Wechsell von 3750 Dlr. Carol. an den Resid. Gilkow zu bezahlen. C. Piper. [D. 27/1.]

---

22. Pass. Moskva d. 28 januari 1710.

Reisepass vor den Rittmeister [Michael] Törnflycht. C. Piper. [D. 1/2.]

---

23. Till Golovkin. Moskva d. 28 januari 1710.

An den Gross-Canzler Graff Golofkin wegen Geld vor die Schwed. Gefangene. C. Piper. [D. 3/2.]

Obwohl ich Ew. Excell:ce ungerne beschwerlich falle, so zwinget mich doch jetzo die äusserste Noth der Schwed. Gefangenen, dass ich vor dieselbe Ew. Excell:ce geneigte und vielvermögende Hülffe imploriren muss. Es sind solche oder werden noch täglich von hier nach entlegene Örther verführet, ohne dass sie vor ihrer Abreysse mitt den geringsten Zuschueb an Geld zu ihren nothdürfftigen Lebensunterhalt versehen werden können, massen man Ihr. Zar. May:tt gnädigste Resolution noch nicht erhalten, ob dieselbe zu solchem Ende aus dero Precase einige Geldmittel, gegen Wechsels auf Stockholm, abfolgen zu lassen gnädigst belieben, und wen die hiesigen Kauffleute umb Geld angesprochen werden, wird solches von ihnen geweigert unter Vorwand eines Verbots, biss dass ich mitt Ew. Excell:ce desfals Abrede gepflogen. Wan ich nun genugsamb versichert bin, das Ihr. Zar. May:tt gar zu gnädig, den dass sie gestatten wolten, das so viel brawe Leute, die das Kriegesglück zu dero Gefangene gemacht, aus Mangell nöthiger Lebensmittel elendig vergehen und crepiren sollen; so ersuche Ew. Exc. hiemittelst dienstl., Sie belieben mir je eher je lieber die Zeit zu benennen, wan ich die Ehre haben kan mitt Ihnen hierüber zu sprechen. Sie werden daran ein guth Werck thun, so beydes Gott gefällig und zu Ihr. Zar. May:tt Ruhm gereichet, wan so viele elende Leute in ihren jetzigen Jammer und högsten Drangsahl durch Ew. Exc. Hülffe soulagiret und beym Leben erhalten werden, und ich werde en particulier solche Freundschafft lebenslang danckbahrlich erkennen, der ich unablässig bin etc.

---

24. Till senaten. Moskva d. 30 januari 1710. (Orig.)

[Ej nämndt i D.]

Hochgebohrne etc.

Es hat Ihr. Zar. May. General-Ammiral Graff Opraxin mir beygehende Raisons zustellen lassen zu Reclamirung der im verwichenen Sommer angehaltenen nnd nach Carlscrona aufgebrachten Schnau, mit Begehren ich möchte solche an Ew. Excell:en übersenden; wann ich nun ihme dieses so viel weniger

weigern können, alss wohlged:r H. General-Ammiral mir viel Gewogenheit bewiesen; so unterwerffe hiemit die gantze Sache Ew. Excell:n reifferem Ermessen, und verbleibe etc.

C. Piper.

25. Memorial. Moskva d. 1 februari 1710.

Memorial au Knes Gagarin. C. Piper. C. G. Rehnsch. [D. 2/2.]

Von den Hern Gouverneuren Knées Gagarin wird dienstl. begehret folgendes Ihr. Zar. Maj:tt vorzutragen und dero gnädigste Resolution und Einwilligung darüber zu erbitten.

1.

Dass denen vom königl. Schwed. Ministere und Generalitet, wie auch denen übrigen Regimentz und andern Officierern, so hieselbst gefangen sind und sich entweder hier in Muscau oder an andere Örther befinden, mehrere Freyheit und eine ungehinderte Conversation unter sich und mitt andern möge gestattet werden, wie ihnen bey Pultava gnädigt zugesaget worden, auch dass denen wachthabenden Officierern darüber solche Ordre gegeben werde, dass dieselbe, wieder Ihr. Zar. Maj:tt gnädigste Intention, die Gefangene in Geniessung solcher Freyheit zu chicaniren und ihnen, wie man vielfältig erfahren, Geld oder was sie sonst haben abzupressen sich nicht eigenmächtig unterstehen mögen.

2.

Dass dem königl. Ministre, Feltmarschalck und Generals, wie ihnen zugesaget, verstattet werde, gewisse Personen, so sie selbst benennen, bey sich zu behalten.

3.

Dass denen übrigen gefangenen Officierern räumliche Quartiere angewiesen und sie honnête tractiret werden mögen.

4.

Dass erlaubet seyn möge die Tabellen der hieselbst gefangenen Regimenter, nach welchen die Besoldung in Schweden ausgerechnet werden muss, dahin zu übersenden; auch dass zu

dem Ende ein oder zwey Officierer von jedem Regiment mögen nach Schweden abgelassen werden, daselbst umb Geld vor die Übrige zu sollicitiren, vor welche das gantze Regiment caviren könte.

5.

Dass sämptl. Gefangenen frey gelassen werde Brieffe nach Hauss zu schreiben, wan sie es verlangen, zu deren Durchlesung eine gewisse Person verordnet werden könte, und dass solche Brieffe, wan sie geschrieben, auch richtig mögen fortgeschicket werden.

6.

Dass denen Gemeinen, wie nicht weniger denen gantz verarmeten Officierern, so solches verlangen, das gewöhnliche Gefangentractament, wie Ihr. Zar. Maj:tt Gefangenen in Schweden geschiehet, richtig gereichet werde, damit sie nicht vor Hunger krancken und hinsterben.

7.

Dass jedes Regiment vor sich in einen Orth zusammen verleget und bey denen Gemeinen einige Officierer nebst Predigern und Feldtscherern gelassen werden mögen, so vor ihnen Sorge tragen und vor die richtige Austheilung der Gelder responsable seyn können; auch dass denenselben verstattet werde die Gemeine öffters in ihren Quartieren zu visitiren umb zu sehen, wie selbige hantieret werden, und nachmahls an uns Rapport davon zu geben, damit wir mit so viel sicherern Grund unssere Memorialia darüber verfassen und eingeben können.

8.

Vor die von Alter und Blessuren verlähmte und zu weitern Kriegesdienst untaugliche Soldaten wird hiemitt unterthänigst intercediret, dass Ihr. Zar. Maj:tt in Betrachtung ihres miserablen Zustandes ihnen nach ihre Heimath zu reissen gnädigst verstatten wollen, damit sie daselbst vor ihre übrige elende Lebenszeit nothdürfftigen Unterhalt suchen können.

9.

Wan man auch Ihr. Zar. Maj:tt gnädigste Resolution noch nicht erhalten, ob dieselbe zu der Gefangenen Notdurfft aus dero Precase einige Geldmittel, gegen Wechsels auf Stockholm,

abfolgen zu lassen belieben; so wird darumb nochmahls unterthänigst gebeten, wiedrigenfals aber umb gnädige Erlaubnis mitt denen hiesigen Kauffleuten deswegen zu handeln und zu schliessen.

10.

Weil die Gefangene auch grösten Theils an andere Orther schon verschicket seyn, ohne dass man vor ihrer Abreysse ihnen einige Geldhülffe zustellen können; als wird unterthänigst begehret, dass man Nachricht erhalte, wohin dieselbe geführet worden, damit wan man einige Gelder erhalten, dieselbe per Wexell oder sonsten unter sicherer Wache ihnen können zugeschicket werden, wan Ihr. Zar. Maj:tt nicht gefällig seyn solte ihnen an Orth und Stelle, wo sie sind, Geld aus denen Precasen gegen ihre Qwittung reichen zu lassen, welches nachmahls hier in Abrechnung kommen könte.

11.

Endlich und da die Gefangene von ältern Zeiten insgesampt, nahmentlich aber der Gen. Major Horn, die Obristen Wachtmeister, Lode, Morath undt Canifer etc., bishero gar streng und eingezogen gehalten worden, so dass niemand zu ihnen gelassen wird, noch sie aus den Hausse kommen können; so wird unterthänigst umb eine gnädige Änderung darinnen gebethen, und dass dieselbe gleich mitt denen übrigen Gefangenen wie bey allen christl. Potentaten gebräuchlich tractiret werden mögen.

---

26. Till defensionskommissionen. Moskva d. 1 februari 1710.

Till defensions-commission ang. öfverstarnes tillbud att upnegotiera medell till de ständige regimenternes behof, så framt de få fritt disponera räntorne hemma. Mut. mut. till stats-cont. C. Piper. C. G. Rensch. [Ej nämndt i D.]

Såsom man till att understödia crediten har anmodat vederbörande generaler och öfverstar af de här fångne ständige landtregimenterne, det de hvar för sigh ville sökia at upnegotiera några penninge-medell till folketz understöd, altså hafva de förklahrat sig dertill villige, så framt de allenast kunde vara försäkrade om en frij disposition öfver officerarnes och de

gemehnes räntor och löhningar, begiährandes af oss det vij hos Eders Excell:cer ville anholla, att genom landzhöfdingarnes handräckning regementzmedlen, bestående i löhningshemmanens räntor samt ryttares och soldate-löhningar, uthaf regimentzskrifvaren måtte få upbäras, och öfverstarne sedan unfå notification, så vähl om summans storlek, som incasserad är, som hvarest densamme är nedersatt, på det de sedan b:te penningar till regimentetz nödtorfft per vexell måge kunna disponera. Nu, ehuruvähl vij intet tvifle, det icke b:te förslagh och ansökning vid närvahrande tillstånd må kunna vinna approbation, så hafve vi doch intet velat undgå detsamme Ed:s Exc. till närmare ompröfvande hermed att föredraga, och förblifve etc.

---

27. Till Törnflycht. Moskva d. 2 februari 1710.

An H. Oloff H.(?) Törnflycht Advis wegen einen Wechsell von 100 Rubell an den Resid. Gilkow zu bezahlen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

28. Till Törnflycht. Moskva d. 2 februari 1710.

An H. Törnflycht Advis wegen einen Wechsell von 1452 Rubell 42 Copek oder 4538 D. S:mtz. an Knes Jacob Federowitz Dolgorukoi in Stockholm zu bezahlen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

29. Pass. Moskva d. 4 februari 1710.

Reisepass vor einen Corporalen und 31 Soldaten von der k. Leibgarde, welche zur Auswechselung nach Schweden geschicket werden. C. Piper. [D. $^{3}/_{2}$.]

Demnach passhabender Corporal und ein und dreyszig Soldaten von Ihr. Königl. Maj:tt, meines allergnädigsten Königs und Herrn, Leibgarde, nahmentlich Nils Giöthlund, Peter Norling, Jacob Strand, Peter Enberg, Michel Berg, Lars Tållbohm, Peter Brandt, Håkan Tranander, Johan Warnberg, Johan Kärnman, Jöns Hielmberg, Jöns Engman, Nils Hulling, Peter Walberg, Peter Ram, Anders Spak, Daniel Lindmeyer, Carl Kärman, Abraham Tegelberg, Olof Lustig, Sven Dalquist, Jacob Wretman, Vincens Willman, Nils Aborre, Jeremias Winkler, Eric

Hammare, Fredric Foss, Peter Alman, Lars Gadd, Oloff Nyberg, Nils Frisk, Johan Dragman von hier nach Schweden abgelassen umb gegen eine gleiche Anzahl Muskowitischer Gefangenen von Ihr. Zar. Maj:tt prebrezenskischen Leibgarde ausgewechsselt zu werden; als wird hiemitt von Ihr. Königl. Maj:tt so wohl höhern als geringern Melitaire und andern Bedienten begehret, dass sie obged:r Corporal und Soldaten von der Garde nicht allein ungehindert passiren, sondern ihnen auch zu Fortsetzung ihrer Reisse nach Stockholm alle nöthige Hülffe und Handreichung wiederfahren lassen wollen.

---

30. Till senaten. Moskva d. 11 mars 1710. (Orig.)
[D. 12/3.]

Hochgeborne etc.

Demnach das hiesige Ministerium unss ansagen lassen, wasgestalt Ihr. Zar. May. denen gemeinen Schwed. Gefangenen weiter keinen Unterhalt an Geld oder Proviant reichen lassen wolten, sondern müste desfals von unss Anstalt verfüget werden, welches wir an Ew. Excell:n zu berichten hätten, doch würde man so lange, biss die Andtwort auf diesen Brief einlieffe, ihnen dasjenige, was sie bishero genossen, noch zukommen lassen, weil Ihr. Czarische May:tt ihre Gefangene in Schweden ebenfals wollen versorgen lassen; so haben wir zwar nach unserm wenigen Vermögen solches abzulehnen gesuchet und dasjenige vorgestellet, was wir dienl. vermeinet eine gnädigere Resolution zu erhalten; können aber nicht umbhin Ew. Excell. dieses zu berichten und dero Befehl und Veranstaltung hierüber unss zu erbitten. Wann unss auch an die Hand gegeben worden, dass die Wechsels zu der gefangenen Officirer Unterhalt von hier auf Hamburg beqwämer und mit geringeren Kosten gezogen werden können; so bitten wir dienstl., dass Ew. Excell. unss wissen zu lassen geruhen, ob und auf wem wir solche Wechsels daselbst trassiren können. Wir verbleiben übrigens etc.

C. Piper. Carl G Rehnschiöldt.

---

31. Till senaten. Moskva d. 27 juni 1710. (Orig., ank. d. 27 aug. 1710.)

Hochgeborne etc.

Es hat dem Herrn Reichs-Cantzler Graffen Golofkin mittelst einem Schreiben aus S:t Petersburg vom 15:n hujus mir vorstellig zu machen gefallen, wasmassen die ohnlängst aus Stockholm zurückgekommene Reüssische Gefangene einhellig berichten, wie gar schlecht sie in Schweden tractiret werden, undt absonderlich, dass d. H. General Weide undt d. H. Resident Chilkow noch nicht nach Stockholm gebracht worden sondern auf wüsten undt weit entferneten Schlössern, und zwar den Winter über in kalten Kammern gehalten, da ihnen nicht allein die Freyheit ausszugehen selten gelassen, sondern sie auch des Nachts in ihren Kammern, wie in ein Gefängnus verschlossen worden, mit Beyfügung, dass gleichwie man mittelst der Resolution vom 9:n Februarij, welche ich nebst dem k. Rath undt Feltmarschalk H. Graffen Renschöld Ew. Excell:e unterm 10:n Martij communiciret, declariret hätte, dass woferne man in Stockholm die Anstalt nicht machte, dass ged:r H. General Weide undt Resident Chilkow ohnverzügl. dahin gebracht würden, man alsdan gemelten H. Feltmarschalk undt mich gleichfals von hinnen verschicken wolte; so fünde man sich jetzo fast gemüssiget solche Declaration zu vollziehen, nachdemmahlen der præfigirte Terminus zur Andtwort bereits verflossen undt die verlangte Änderung nicht erfolget. Desgleichen wirdt ferner geklaget, dass ein gewisser Kauffman in Stockholm, nahmens Gustaff Gardelow, auf unterschiedliche Wechsell d. H. General Weide siebenzenhundert Rthl:r vorenthalten undt bis anhero noch nicht bezahlet, undt obgleich ged:r General sich solcherwegen bey Ew. Excell. beschweret undt diesen Kauffman gerichtlich belangen lassen, hätte selbiger dennoch in zweyen Jahren keine Justice wieder denselben erhalten können, undt von mir begehret, darüber an Ew. Exc. zu schreiben, damit ged:m Gener. Weide ohnverzügl. Recht wiederfahren, undt der Kauffman Gustaff Gardelow angehalten werden möge, ihme die vorenthaltene siebenzenhundert Rthl:r nebst allen Unkosten, so er hierauf verwandt, zu bezahlen. Wann ich nun Ew. Excell:n so wohl das eine als das andere gebührend zu hinterbringen mich nicht entschlagen sollen; alss ist hiebey an dieselbe mein freundtliches Begehren, es gelieben dieselbe nicht allein was das Tractament

betrifft sämptl. Gefangene, undt nahmentlich den Herrn General Weide undt Herrn Chilkow, zu befriedigen, wan solches nicht, wie ich doch hoffe, bereits geschehen, sondern auch dem erstern gegen den Kauffman Gardelow alle Hülffe rechtens wiederfahren zu lassen, damit man keine Uhrsache haben möge sich deswegen ferner zu beschweren noch an die hiesige Gefangene einigen Regress zu prætendiren. Ich verbleibe im übrigen etc.

C. Piper.

---

32. Till senaten. Moskva d. 2 augusti 1710. (Orig.)
[Ej nämndt i D.]

Hochwohlgeborne etc.

Ess werden Eure Exellenc. durch die von hier auss abgestattete Berichte den schlechten Zustandt der alhier sitzenden Officirer inss gemein zur Genüge eingenommen haben, undt obschon der königl. Rath undt Obrist-Marschall Herr Graf Piper undt ich vermöge unserer Verschreibung an Seiner Zarischen May:tt alss auch an Particuliren Gelder aufnegotiiret, die Compagnie-Officirer so woll alss die Gemeine in der eusersten Noth zu retten, so haben doch solche nicht zureichlich sein wollen, dass man denen Regements-Officirern dar von hätte reichen lassen, sonderlich da man auf die schon abgegangene Wexell weder von Euro Exellenc. noch dem königl. Stats-Cantoir nicht die geringste Nachricht erhalten, wie selbe angenommen worden, so haben ein Theill der Herren Regements-Officirer durch beygehendess ihr Anliegen gehorsambst vorstellen wollen, mich darbey ansuchendt, dero bedrengten Zustandt hiedurch Euro Exellenc. gehohrsambst vorzutragen, welches ich mier so viehl weniger entziehen können alss mier wissendt, in wess Nöthen selbe gerathen, indheme unter ihnen die sindt, so zu verschiedenen Mahlen, umb dass Ihrige [ge]kommen, undt es nun an dheme ist, dass wie noch biss Dato geschehen, einer dem anderem nicht mehr beyspringen kan. Euro Exellenc. geruhen desswegen gütigst einig Reflection darauf zu machen undt so woll dero alss aller übrigen Gefangenen Zustandt sich zu Hertzen gehen zu lassen. In solcher zuverlässlichen Zuversicht verharre ich etc.

Carl G. Rehnschiöldt.

---

33. Till senaten. Moskva d. 6 augusti 1710. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Ew. Excell. geehrte Schreiben vom 12:n Maij jüngsthin habe ich heute erhalten, das erste betreffend die Beschwerde, so d. H. General Weide gegen den Landzhöfding Cronhielm geführet, undt das letztere belangend die Ausswechselung des H. Ismaeloffs undt der Manschafft vom prebrezenskischen Regiment gegen den Ritmeister Törnflycht undt einer gleichen Anzahl von der königl. Leibgarde, welche beliebet worden, wie nicht weniger die Ausswechselung der beyden Secret. Cederhielms und Dübens, so mittelst Ablassung zweyer Majoren jetzo wieder verlanget wirdt. Wann ich nun Ew. Excell. Begehren zufolge solches alles mit Ihr. Zar. May. Ministerio gehörig communiciret, undt jetzo noch einmahl des Gen. Majoren Meyerfelts zusampt der Obristen Düker und Taube Reverse undt Verschreibung zurücke begehret, welches ich fort bey Erhaltung Ew. Excell. Schreibens vom 14:n Febr. bereits einmahl gethan; so muss ich ferner erwarten, worzu man hiesiger seits zu resolviren belieben wirdt, wovon dan nicht ermangeln werde Ew. Excell. zu benachrichtigen, der ich übrigens verbleibe etc.

C. Piper.

---

34. Till senaten. Moskva d. 6 augusti 1710. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Ew. Excell:cen geehrtes Schreiben unterm Dato d. 12 May jüngsthin haben wir heute erhalten undt darauss ersehen, was dieselbe auff dem von hierauss geschehenen Project wegen einer Änderung in Versorgung der gemeinen Gefangenen, dass nembl. ein jeder Theill die, so er beym Gegentheill hat, künfftig selber unterhalten solle, zu andtworten belieben wollen; undt wie Ew. Excell:en es dem natürlichen undt aller Völcker Rechten gemäs zu seyn erachten, dass es damit bey der bishero gehaltenen Weisse verbleibe, auch unss dannenhero aufftragen solche Declaration Ihr. Zar. May. Ministerio ferner zu hinterbringen; ob wir nun zwar das darinnen enthaltene Ihr. Zar. May. Ministerio bereits vorgestellet, so thun wir doch solches nochmals nach Ew. Exc. Begehren undt erwarten den weitern

Effect davon, welchen wir nicht versäumen wollen Ew. Excell:cen weiter zu berichten. Was aber die versprochene Correspondence betrifft aus dem königl. Stats-Contoir, so hat selbige sich biss Dato noch nicht eingefunden, undt müssen wir demnach billig zweiffeln, dass solche annoch an unss ergangen. Inmittelst müssen wir mit äusserster Wehmut beklagen, dass die Noth undt Armuth der meisten gefangenen Officirer tägl. dergestalt zunimt, dass wo nicht bald zu ihrer Conservation einige Anstalt mit Überremittirung nötiger Gelder gemachet wirdt, sie unfehlbar alle crepiren müssen, nachdem man sie bisshero durch eigenen Credit und Auffnegotiirung einiger Geldmittell kümmerl. erhalten, welcher aber, wan die Bezahlung aussbleibet von selbsten verfallen muss. Wir bitten demnach Ew. Excell. wollen sich diese der armen Officirer Noth vor allem andern recommendiret seyn lassen undt sie mit einer baldigen Hülffe erfreuen, die wir im übrigen verharren etc.

C. Piper. Carl. G. Rehnschiöldt.

---

35. Till senaten. Petersburg d. 5 oktober 1710. (Orig.)

Hochwohlgebohrne etc.

Ich habe die Ehre Ew. Excell:en berichten zu können, welchergestalt es S:e Czar. May. gnädigst gefallen so wohl mich als den H. königl. Rath Graff Reenschiöld mit dem Secretario Cederhielm hieher nach Petersbourg bringen zu lassen, und beydes unter Wegens durch dessen hohes Ministerium mich wissen lassen, dass solches zu Beforderung der Ausswechsselung beyderseits Gefangenen geschehen wäre, wie auch gestern gleich nach unsserer Ankunfft in einer Conference mir vorstellen lassen, dass S:e Czar. May. zwar geneigt wären dieses Werck zu einigen Trost von beyderseits Gefangenen vorzunehmen, doch dergestalt, dass der H. General Weide nun vorauss gleich gegen den H. königl. Rath Graff Nils Strömberg möchte aussgeliefert werden. Ich habe zwar dagegen eingewandt, wie ich in diesem Fall um S:r Königl. May. und Ew. Excell:n Gefallen nicht unterrichtet wäre, dabey vermeinend, dass der H. königl. Rath Graff Strömberg, der eine unterschriebene Capitulation für sich hätte, nicht in gleicher Consideration mit dem H. Generalen Weide kommen könte, welcher, wie ich nicht anders

weiss, ein Kriegsgefangener wäre, nebst andern mehren Motiven, die ich nach der Sachen Beschaffenheit vortragen können, doch hat man inständig darauf gestanden, dass er wieder Abrede unter dem Accord bey Narva angehalten worden, wie solches in einer an den H. königl. Rath Gr. Strömberg abgelieferter Schrifft weitläufftig soll eingeführet sein, und desswegen so wohl gestern als heute noch ferner darauf getrieben, dass ich mich hierinnen fügen möchte, wofern sonst das Ausswechsselungswerck in dem übrigen einen Fortgang gewinnen solte. Zu einen Anfang hat auch S:r Czar. May. hohes Ministerium meine Ausswechsselung gegen den Printzen von Meliten und Knes Trubetzkoi proponiret, wobey, wie ich bedungen, dass dann zugleich mit mir der Obrister Fock für ihnen soll loosgegeben werden, sindt wir endtl. darumb einig worden; ich habe aber zugleich nicht anders als sub spe rati zu des H. königl. Raths Gr. Strömbergs Ausstausch gegen dem H. Generalen Weide bewilligen können, und zwar mit dem Beding, dass es nicht weiter zum Exempel soll gezogen werden, auch gegen beygehenden Revers, fals Ew. Excell:n selbes nicht beyfallen solten, dass alsdann beyde wieder gegen einander aussgetauschet und in ihren jetzigen Zustande zurück kommen sollen. Nicht desto weniger ist mir versprochen worden, dass, ohngeachtet was hierinnen wegen des H. königl. Raths Gr. Strömbergs Ausswechsselung möchte beliebet werden, obengedachte meine Loosgebung dennoch für sich gehen soll; ich will alsso Ew. Excell:n Gutdüncken schuldigst heimgestellet haben, ob nicht unter gedachter Condition der Printz von Meliten und Knes Trubetzkoi mit ihrer Bagage, Domestiquen, Priester und Schreiber mit dem schleunigsten nach einen Orth auf der Gräntze möchten abgesandt werden, weiln mir dagegen zugesaget ist, dass ich alsdann gegen ihnen mit einem Priester und Schreiber nebst dem Obristen und unsserer beyder Bedienten und Bagage aussgewechsselt und abgegeben werden sollen. In Erwartung einer willfährigen Resolution verbleibe stets etc.

C. Piper.

---

36. Till senaten. Petersburg d. 6 oktober 1710. (Orig.)

Höghvälborne etc.

För någon tidh sedan äro vij af våre fångne officerares högsta trångmåhl vordne föranlåtne till något deras understödh

utur Hans Zar. Maij. ränterij at uptaga ottatusende rubler emoth vår vexell till det kongl. stats-contoiret samt försäckringh, at samma medell till dee ryska fångarnes förnödenheet prompt skulle i Stockholm blifva återbetahlte. Men som H. knees Dolgorukoi nyligen berättat, det k. stats-cont. sig vägrat bem:te vexell at inlösa under föregifvande, at cassan eij vore för tiden med penningar försedd, hvaruthaf man tagit anledning oss häröfver at tilltahla, altså hafve vij härmed tienst:n skohlat begära, det Eders Excell. täcktes hoos sig i behörig consideration komma låta så vähl vårt närvarande tillstånd som och den menliga påfölgd, heraf kunde entstå, samt uti hvad intention vij slijke medell uphandlat, i ty våre nödlidande officerare, där dee dermed eij blifvit understödde, alldeles måst förgå i elende. Vij lefve derjemte i den underdånige tillförsicht, at Hans K. Maij. nådigste villie lärer vara, det vij, som effter een långvarig utstånden fatigue under närvarande krigstidh omsider råkat uti den olyckan att blifva fången och förlorad dervid anseenlig egendom, eij skohla där ofvan uppå störtas uti vijdare olägenheet. Uthom denne förber:de summan hafva vij ändock engagerat oss och vår credit för andre medell, hvarföre vij med dee flere proportionaliter häffta. Skulle och nu ändtl:n någon brist i cassan vara, så förmoda vij, det lärer fast billigare eracktas, at något hvar sig angrijper, än at man skall kasta hela lasten på oss och således bringa oss uti skymf och annat svårt äfventyr. Vij bedie fördenskull än ytterligare, at Eders Excell. täcktes sådant behierta och förekomma genom ofvanber:de vexells befrämiande till skyndsam afbetahlning. Hvaremot vij skyldigst förblifva etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

37. Till senaten. Petersburg d. 16 oktober 1710. (Orig.)

Hochwohlgebohrne etc.

S:e Zar. May. haben unss ansagen lassen, dass wann wir für den königl. Rath und General-Gouverneuren Graff Nils Strömberg caviren wolten, solte ihm erlaubet werden nach Stockholm zu reisen umb bey Ew. Excell:n Ansuchung zu thun, dass er nach S:r Zar. May. gefaster Resolution gegen S:r Zar. May. Generalen Weide möchte ausgewechsselt, oder auch, da solches von Ew. Excell:n nicht solte bewilliget und beliebet

werden, dass er alsdann künfftigen Februarij Mohnath sich wieder bey S:r Zar. May. einfinden und in seinem vorigem Arrest gehen solte, wobey man unss wissen lassen, dass wann wir unss in selben S:r Zar. May. gnädigen Willen bequemen würden, solte unssere und der Übrigen Ausswechsselung dadurch viel facilitiret, sonsten aber alle Ausswechsselung stutzig gemacht werden; wir haben alsso biss Ew. Excell:n eigenen Gutfinden unss darinnen bequemet und sindt in obengedachte desiderirte Caution gegangen, wie beygehende copiale Cautionsschrifft aussweisset, können aber dabey nicht umbhin Ew. Excell:n gehorsamst anzumuhten, dass Sie bey sich in gebührender Consideration zu kommen gelieben lassen, in was Ungelegenheit wir unss setzen, im Fall das eine oder andere nicht solte bewilliget werden, und desswegen zu einem solchem Ausschlage zu resolvieren, der für unss erträglich und unss nicht in einem so grossen Elende und Wiederwärtigkeit versetzen möge, als ohnfehlbahr folgen wirdt, wann beyde Theile solten abgeschlagen werden. Womit wir unausssetzlich verbleiben etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

38. Pipers och Rehnschiölds borgen för Stromberg. Petersburg d. 18 oktober 1710. [D. 16/10]

Demnach S:r Zar. M:t uns Untergeschriebene ansagen lassen, dass wann wir für den königl. Rath und General-Gouverneur Graff Nils Strömberg caviren und Bürgen seyn wolten, soll ihm erlaubet werden nach Stokholm zu reisen umb bey den hohen königl. Senat Ansuchung zu thun, dass er nach S:r Zar. M:t gefasster Resolution gegen S:r Zar. M:t Generalen Weyde möchte aussgewechselt werden oder, da solches von den hohen königl. Senat nicht solte bewilliget und beliebet werden, dass er alsda wieder inerhalb drey Monathen Zeit sich in seinen vorigen Arest einstellen soll, wobey man uns wissen lassen, dass wann wir uns in selben S:r Zar. M:t Willen accomodiren würden, solte unsere und der Ubrigen Ausswechselung viel facilitiret wiedrigenfahls aber alle Ausswechselung stutzig gemacht werden, als seind wir hiermit für obgedachten königl. Rath und General-Gouverneur Graff Nils Strömberg Bürgen geworden, dass er mag abgelassen werden und dass, falls er den hohen königl. Senat nicht vermögen kan zu seiner Ausswechselung gegen den General Weyde gut zu heissen und zu bewilligen,

dass er alsda inerhalb vorgedachten Termin von drey Monaten sich bey S:r Zar. M:t nach unserer Caution und seine gegebener Revers und Cavaliers-Parole einstellen und in seinen vorigen Arrest gehen soll. Zu mehrer Gewissheit haben wir diese Caution mit unserer Nahmen Unterzeichnung bekräftiget.

1711.

39. Till senaten. Petersburg d. 2 januari 1711. (Orig.)
[D. 3/1]

Hochwohlgeborne etc.

So baldt unss Ew. Excell:en Schreiben dat. d. 4. Nov. jüngsthin den 22. Decemb. von den Zarischen Ministerio zugestellet worden, haben wir in Anleitung dessen ein solch Memorial, wie beygehende Copie aussweisset, eingegeben; worauf wir heute zu gedachten hohen Ministerio gefodert, und unss von denselben vorgestellet worden, wie man zwar alle weitere Äusserung über dem, was des H. königl. Raths Gr. Strömbergs Ausswechselung gegen den H. Generalen Weide betreffe, aufschieben könte, biss dass eine Andtwort auf gedachten H. königl. Raths Graff Strömbergs mitgebrachte Expedition ankäme, nichts desto weniger aber hätten S:e Zar. May. für guth befunden unss andeuten zu lassen, wie sie noch endtl. darauff insistireten, dass gedachte projectirte des königl. Raths Gr. Strömbergs Ausswechsselung für sich gehen mögte, mit Befehl, dass wir solches an Ew. Excell:en nebst dieser Erklärung berichten solten, dass soferne dieselbe festgestellet würde, wolte man darnach nicht allein meine, des Graffen Pipers, abgeredete Ausswechsselung seine Werckstelligung gewinnen lassen, sondern auch zugleich umb meine, des Graffen Rehnschiölds, sampt des Graffen Lewenhaupts und anderer mehrer Ausswechselung conveniren. Wir haben derenthalben nicht unterlassen sollen, hierüber unssern schuldigen Bericht abzustatten; mit dienstl. Begehren und Erinnerung, im Fall mehrgedachte d. H. königl. Raths Graff Strömbergs vorgeschlagene Ausswechsselung keinen Beyfall gewinnen solte, dass er alsdann gegen vorgeschriebener Zeit sich wieder zurück verfüge, damit sonsten unss, die wir für ihm in Caution stehen, keine Ungelegenheit daher zufliessen möge. Womit wir verbleiben etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

Copia.

Gehorsamstes Memorial.

Dem hohen Zarischen Ministerio sagen wir schuldigen Danck, dass sie unss des königl. Schwedischen Senats Schreiben, dat. Arboga d. 4 Nov. jüngsthin, zuzustellen belieben wollen. Weilen nun der Einhalt desselben gnugsamb zu erkennen giebet, wie willig man auf unsserer Seiten ist sich in allen zu fügen, wodurch bona fides bestätiget, und die löbliche Kriegsmaniere, welche zwischen andere kriegende Potentaten in der Christenheit gebräuchlich, aufgerichtet werden könten. So zweiffelen wir gar nicht, es werden ja S:e Zar. May. auss hoher Rechtfertigkeit und Generosite sich ebenfalls geneigt finden lassen zu einem so rühmlichen Werck und Zweck zu concurriren. Zu dem Ende prüfen wir zwar nicht nöthig zu seyn, die im gedachten Schreiben enthaltene Sachen hier von neuen weitläufftig anzuführen, weiln dasselbige schon in der Zarischen Cantzeley durchgesehen worden, können aber auch nicht umbhin unsserer Pflicht, welche unss dabey oblieget, ein Gnügen zu leisten und noch kürtzlich jedes Moment zu berühren, insonderheit erbieten wir unss hiemit darüber mit dem hohen Zar. Ministerio weiter zu conferiren und abzuhandeln, wann es ihnen gefält die Zeit zu einer solchen Unterrede zu benennen.

1:o Wass des Generalen Weides Ausswechsselung betrifft, so wirdt das hohe Zarische Ministerium auss gedachten des königl. Senats Schreiben schon eingenommen haben, wie frembd und unvermuthet es ihnen vorgekommen, dass man in dem eine Änderung machen wollen, was darüber schon längst correspondiret und abgeredet worden. Und wie S:e Zar. May. selbst erst vorschlagen und anbieten lassen, für d. H. Generalen Weide den H. Generalen Graff Lewenhaupt loosgeben zu wollen, worüber man auf beyden Seiten einig, die Sache vollends festgestellet; so vermuthet man, dass nicht allein dieselbe nun ihre Richtigkeit und Fortgang gewinnen werde, damit dergestalt eine Gewissheit seyn möge in dem, wass einmahl abgehandelt, sondern auch, dass S:e Zar. May. auss preisswürdiger Æquanimitet den königl. Rath und Gen. Gouverneuren Graff Nils Strömberg zugleich mit allen Officieren und der rigischen Garnizon in der vollenkommenen Freyheit werden versetzen lassen, welche ihnen in eine der gantzen Welt bekandte, solenne und unconditionirte Capitulation bedungen und zugesaget worden, wobey man in der sicheren Zu-

versicht lebet, dass S:e Zar. May. mehr umb dero Waffen Reputation werden besorget seyn, alss dass sie eine solche formelle unterschriebene Capitulation solten wollen kräncken lassen und dadurch zugleich den Glauben und die Verbindtlichkeit vermindern, welche das jus gentium in solchen pactis zu der menschlichen Societeten reciproquen Besten, Ruhm und Sicherheit haben etabliren wollen.

2:o. Neben diesen angelegnen Punct ist unss anbefohlen worden umb einen andern von nicht geringern Werth eine Erinnerung zu thun, nembl. umb Aufrichtung eines richtigen Cartels, dergestalt, dass die Gefangene, welche nicht durch Ausswechsselung, Caractere gegen Caractere und Gemeine gegen Gemeine, zureichen aussgetauschet zu werden, gleichwohl vermittelst einer gewissen abgeredten Rançon nach ihre Caracteren und Beschaffenheit, wie zwischen andere kriegende christliche Potentaten üblich, befreyet und aussgelöset werden können. Es ist gewisslich zu beklagen, dass dieses heilsamme Werck durch manchfaltige dazwischen gekommene Hindernisse so lange stutzig gemacht worden; wie aber diese nunmehro aufhören, nachdem man in Anleitung derer bey Pultava gethanen Propositionen entl. mit behörigen Instructionen versehen umb darüber zusammenzutreten und handeln zu können; so vermuthet man billig, dass S:e Zar. May. umb so viel weniger die einmahl in diesen Fall geschehene Ouverture werde zurückziehen wollen, als nicht allein eine gleiche Gloire und Vortheil beyden Theilen darauss zufliessen könte, sondern auch ein blödes Hertz und Gewissen von der vielen Bedrängten Elend, Seufftzer und Thränen gerühret werden muss. Es reichet ebenfalls so wohl dem einen als andern Kriegsheer wechsselweiss zu gleichem Trost und Aufmunterung, dass denjenigen, welche in redlicher Verrichtung ihrer Dienste in Gefangenschafft gerathen, nicht alle Hoffnung auss ihrem Unglücke erlösset zu werden möge benommen werden, ausserhalb vielen andern nützlichen Sachen, welche in einem Cartel wegen reciproquer Begegnung bey allerhand Zufällen einzufliessen pflegen, und im gegenwärtigen Kriege so viel nöthiger könten erachtet, als keine dergleichen Conventiones zuvor zwischen diesen Ländern aufgerichtet zu seyn gefunden werden. Dieses Werck umb so viel mehr zu erleuchtern, ist man erbötig bey der Vereinigung hierüber solche Præjudicata und Fundament zu folgen, als S:e

Zar. May. selbst, auch nach der pultavischen Action, billig gefunden vorschlagen zu lassen.

3:o. Wass sonsten unsser beyder Ausswechsselung betrifft, so hat unss der königl. Senat darüber zu schliessen, wie wir bey S:r Königl. May. es zu verantworten vermeinen, die Freyheit gegeben, und zu dem Ende nicht allein den Printz von Meliten und Knees Trubetskoi sondern auch den Knes Dolgorukoi und Golowin nebst ihren Volck und Bedienten nach Åbo übersandt, mit beygefügten Befehl an den königl. Rath und Gen. Gouv. Gr. Nieroth, auf ankommenden Bericht von unss wegen einer getroffenen Abhandlung über gedachte H. Generalen Ausswechsselung, dieselbe für sich gehen oder auch wiedrigenfalls dieselbe nach einen andern Orth wieder zurückbringen zu lassen; wann nun S:e Zar. May. auss Gnade und Mildheit für dero getreuen Unterthanen ebenfals gerne ihre Befreyung sehen werden, so sindt wir nicht allein willig hierüber zu einer näherer Abhandluug zu schreiten, sondern müssen auch hiemit besonders umb der Secret. Cederhielm und Dübens Loosgebung gegen die beide abgeschickte Majoren erinnern, so dass diese so wohl als die mehrere, welche auf Parole und Reverse Permission nach Hause zu reissen bekommen, redlich die Zusagungen und Obligationes, wofür sie mit ihren Cautionisten hefften, ein Gnügen thun mögen; unter andern wäre dieses auch eine hochnöthige Sache, welche im Cartel könte regliret werden: nembl. wie alle Irrung vorzukommen und eine gebührende Sicherheit mit den Gefangenen einzurichten, welche auf Parole oder sonsten von der einen oder anderen Seiten abgelassen werden.

4:o. Fernerhin hat der königl. Senat nicht allein d. H. Residenten Knees Gilkow abgelassen sondern auch die bewuste Schnäwe, der weisse Falck genandt, loosgegeben, wie solches von Seiten S:r Zar. May. prætendiret, ehe die wijborgsche Garnizon ihre Capitulation zu guthe geniessen könte. Man hat hierinnen ohngeachtet der Raisonen, welche gegen das eine und andere könte eingewendet, doch eine solche Gewogenheit weissen wollen, die man vermuthet, dass selbe zu Beforderung eines bessern Vernehmens dienen könte und in andern Fällen ebenfalls von dieser Seiten desto grössere Facilitet zu gewinnen. Man macht sich derenthalben die gewisse Hoffnung, dass S:e Zar. May. ebenfalls umb so viel weniger mit der wijborgschen Garnizon Loosgebung nach der Capitulation Einhalt werden säumen wollen, als der H. Resident Gilkow umb dagegen gleich

aussgeliefert zu werden schon in der Nähe seyn wirdt; wie auch die Schnäwe wegen keines andern Hinders als der Beschwerligkeit von gegenwärtiger Jahrszeit zurückgeblieben, sonsten hat so wohl der königl. Senat, als die königl. Ammiralitet ihre Zusage und Parole engagiret, dass mehrgedachte Schnawe beym ersten offen Wasser, oder so baldt der Commandeur es selbst gutfindet, zugleich mit ihm, der Manschafft und allem Zubehör ohne Aufschub abgefertiget und wiedergegeben werden soll.

5:o. Schliesslichen hat der H. Gen.-Major Hans Hind. von Lieven wissen lassen, dass bey der Armée daselbst ein Sergiant, ein Corporal und 18 gemeine Rusische Gefangene vorhanden, welche gegen eine gleiche Anzahl strax könten aussgetauschet werden, so dass man hierüber, wann es S:r Zar. May. gefält, eine Abrede machen könte. Und wie man bey allen diesen nichts anders suchet, als was beydes mit der Billigkeit ähnlich und daneben zu gleichen Vortheil beyden Seiten, wie auch zur näherer Besänfftigung der Gemüther dienen kan durch Einrichtung der Kriegsmanieren, welche zwischen andern christlichen Nationen in Gebrauch seyndt; alss leben wir der gewissen Hoffnung, dass das hohe Zarische Ministerium aus dero alzeit verspürte Æquanimitet und Vorsichtigkeit ein so christliches und heilsames Werck durch ihren Credit auf das beste zu befordern und zu unterstützen geruhen werden. Datum Petersbourg d. 27. Dec. 1710.

---

40. Till senaten. Moskva d. 15 februari 1711. (Orig.)
[Ej nämndt i D.]

Hochgebohrne etc.

Ich bin jetzo wieder hieher nach Moscau geführet, woselbst mir der gefangenen Officierer jammervolle Lamentationes entgegen kommen, so woll derjenigen so allhier alss an andern Orthen befindtlich, indem dieselbe sich beklagen, dass sie nunmehro keinen Pfenning haben, wovon sie Brodt, geschweige Kleider, kauffen könten, sondern nothwendig verhungern undt vor Kälte untergehen müssen undt noch dazu ein vieles schuldig seyn, so sie von mittleydigen Menschen zu ihrem Lebensunterhalt empfangen. Ich sehe nichts anders vor Augen, als dass noch mehrere, wie einige bereits gethan, durch dergleichen

Elend sich werden gezwungen sehen verzweiffelte Resolutiones zu ergreiffen, bey dem Feinde Dienst zu nehmen undt sich umbtauffen zu lassen, nachdem Hungersnoth ein schwerer Gast ist. Wie gerne ich sie auch in solchem ihrem Elend beyspringen möchte, so muss ich doch beklagen, dass ich dazu gantz unvermögen gemacht worden, indem man alle meine auff das königl. Stats-Contoir gezogene Wechsels unbezahlet gelassen, wodurch mein gantzer Credit bey denen Kauffleuten hingefallen, undt hat meine l. Frau von meinen eigenen undt bey andern aufgeliehenen Geldern dieselbe bezahlen müssen umb mich von dem Schimpf eines schwereren Gefängnüsses zu befreyen. Mein christliches Hertz treibet mich dennoch dieses Elend an dem Orthe vorzustellen, woher, negst Gott, die Hülffe kommen muss; ich meines Theils kan weiter nichts dabey thun alss einen jeden einer schleünigen Hülffe zu vertrösten und sie unterdessen zur Gedult zu ermahnen. Es gelanget demnach zu Ew. Excell. meine gehorsambste Bitte, welchen in Abwesenheit unsers allergnädigsten Königs die Regierung aufgetragen, Sie belieben bey Ihnen selbst gebührend zu erwegen, wie mancher brawer Kerl, so in seines Königes und Vaterlandes Dienst sein Leben nie gespahrt, durch dergleichen Elend gäntzlich untergehen undt umbkommen wirdt oder auch gezwungen werden, obgedachte verzweiffelte Resolutiones zu ergreiffen undt dadurch seiner Seelen Seligkeit in die Schantze zu schlagen, welches gewis undt warhafftig auf dessen Verandtwortung kommen wirdt, so solchem vorbauen können aber entweder nicht gewolt oder versäumet. Es wirdt ja ein so grosses dazu nicht erfordert, undt könte die Last geringe genug werden, wan sie unter viele vertheilet wirdt. Es ist fast niemand in Schweden, der nicht einen Verwandten hat, so hie gefangen ist, undt wirdt ja ein jeder nach seinem Vermögen willig etwas beytragen, wann eine allgemeine Collecte zu dem Ende aussgeschrieben würde. Ich entziehe mich nicht, ob ich zwar selbst ein Gefangener bin undt einen grossen Theill meiner Habseligkeit zu einiger Subsistence der Gefangenen bereits engagiret, von deme so übrig, noch so viell alss ein anderer zu contribuiren, indem ich gar wohl bedencke, dass, was Gott mir verliehen, mir nicht alleine gegeben ist, sondern dass ich damit meinen nothleydenden Nebenchristen beyspringen solle. Ein Stein möchte zu Mittleyden bewogen werden von dem Jammer, so ich sehen undt hören muss, undt kan ich nicht umbhin solches Ew. Excell. auf das

beweglichste vorzustellen, mich gantz gewiss versicherend, dass sie mich geneigt erhören undt denen Nothleydenden eine zulängliche Hülffe werden wiederfahren lassen, alss welche ein christliches undt mittleydendes Hertz ihnen nicht versagen kan. Solten auff diese meine Vorbitte einige Gelder erfolgen, habe ich den Kauffman S:r Meux vermocht die Gelder zu lieffern undt unss hieselbst zu Handen zu halten vor die billigste Conditiones, so nach Beschaffenheit verabredet werden können, gegen Wiederbezahlung in Stockholm oder Hamburg, welches letztere man an liebsten sehen würde. Im übrigen verbleibe mit allem Respect etc.

C. Piper.

---

41. Till senaten. Moskva d. 5 mars 1711. (Kopia.)

[D. 4/3.]

Hochgebohrne etc.

Dehmnach Ihre Zar. May. des H. General-Majoren Knees Troubetzkois undt des H. Generalen Gollovins beide Gemahlinnen gnädige Ehrlaubnis ehrhalten zu wohlgedachten ihre Ehemännern welche eine geraume Zeit in Schweden gefangen gewesen, überzureissen, undt dieselbe mich dannenhero gebehten, ich möchte sie Ew. Excell:cen bestens recommendiren, damitt sie so wohl als ihre mittgehenden Kinder undt Bedienten nicht als Gefangene (wie sie auch würckl. nicht seyn) angesehen, sondern ihnen alle guhte Freundtschafft ehrwiesen auch die Freyheit vergönnen möge, wans ihnen gefällich undt sie nicht länger bleiben wollen, ohne alle Hinderniss die Ruckreysse hieher nach Ruslandt wieder anzutreten; alsso habe in solches dero Begehren zu bewilligen mich so viehl weniger entziehen können, als ich mitt Grundt der Wahrheit bezeugen kan, dass sie gegen unssere Schwedische Gefangene eine besondere Honestete ehrwiesen, in dhem sie nich allein vohr vehrschiedene derselben caviret undt ihnen da durch grössern Freyheit, als die andere Gefangene geniessen. verschaffett, sondern auch teihlss derselben bey sich im Hausse gehabt und ihnen freye Taffell gegeben auch bey jetzo vorstehender Reisse keine Mühe gespahret noch mehrere loss zu bitten undt nach Schweden mitt zu nehmen. Wannen hero mich unterstehe Ew. Excell:cen mittelst diessem dienstl. zu ehrsuchen, dass die-

selbe diesse meine Recommendation undt Vohrbitte auff obberührte Weisse ihnen zu guthe gereichen zu lassen geneigt belieben wollen, der ich hinwieder beständig verbl. etc.

C. Piper.

---

42. Till senaten. Moskva d. 7 mars 1711. (Orig.)
[Ej nämndt i D.]

Hochwohlgebohrne etc.

Wie sehr ich bin bemühet gewesen eine Auswechslung zu erhalten, så habe doch dar in nicht reusiren können, hingegen aber haben sich Seiner Zarischen May:tt så gnedich erkläret, dass sie zu meiner Gesundheits Erlangenden mir gnedigst permitiren wollen die Brunnen und Bäder zu besuchen, wan ich zuforderst durch einen Revers mich verbunden werender Zeit und den gantzen Krig über mich in keine Krigessdinsten gegen seinen Zarischen May:tt noch dero hohen Allijrten gebrauchen zu lassen, biss eine Ausswechslung durch gleichen Caracteur von General-Feltmarechalk erfolgen köndte, und dass ich Eure Excellencien dahin vermögen möchte eine Caution und Versicherungschrifft von sich zu geben, dass ich vermöge meiness gegebenen Reverses in allen Stycken gezihment mich verhalten würde, und so ferne Seiner Zarischen May:tt mier gnädigst befehlen möchten, dass ich mich in meinem Arrest widerumb einstellen solte, solchem ohne einige Exception nachzuleben; als habe Eure Excellencen så wohl umb dass einen berichten als umb die Versicherung und Cautionschrifft gehorsamst ersuchen wolle. Sie geruhen mir in diesem Fall dero Gewogenheit zu erweisen eine dergleichen Versicherungssschrifft von mir aussfertigen zu lassen undt an mir zu übersenden. Ich will nicht hoffen, dass Eure Excelencen einig Bedencken tragen werden mir diese in meinem kräncklichen Zustandt verlangte Güte zu erweisen, dan ich sonst ausser dheme meinem Untergang werde erfahren müssen. Ich verbinde mich gegen Eure Excellencen alle auf meine Ehre mein Revers nicht zu überschreiten und mit aller Erkendtlichkeit solche Faveur jederzeit zu erkennen, als der ich verharre etc.

Carl G. Rehnschiöldt.

---

43. Till senaten. Moskva d. 19 mars 1711. (Orig., ank. d. 5 juli 1711.)
[Ej nämndt i D.]

Hochgeborne etc.

Eure Excellencen kan nicht umbhin mittelst diesen zu hinterbringen, wasgestalt durch bestendiges Aussenbleiben der so lange auss Schweden erwarteten Geldhülffe zum Unterhalt der allhie gefangenen königl. Officirer und Militairbedienten, dieselbe nunmehro fast alle insgesambt in einen so elenden und beklagenswürdigen Zustand gerathen, dass ihre Jammer nicht zu beschreiben stehet; welchen ich doch mitt grösten Leydwesen nicht allein hie täglich vor Augen sehen, sondern auch öfters durch die aller klaglichsten Schreiben auss denen andern Örthern dieses Reichs, wo dieselbe hin und wieder verleget, vernehmen muss, ohne im Stande zu seyn, ihnen die verlangte höchstbenöthigste Hülffe weiter leisten zu können, nach dem bereits desmeinige guthen Theils auff ihren angewendt. Wan nun darauss zu befurchten, wie dan auch leyder die Exempel davon bereits vor Handen, dass die arme Leute durch die äusserste Armuth und Hungersnoth getrieben, zu desperaten Mitteln greiffen durfften und mittelst Changierung dherer Religion und Annehmung der hie angebothen Krigesdienste beydes Gott und ihrer Obrigkeit untreu werden; so habe auch meiner Obliegenheit gemäss zu seyn befunden Eure Excell:cen solchen gefärlichen Zustand der Gefangenen gebührend vorzustellen und umb eine schleunige Hülffe vor dieselbe dienstlich zu bitten, nach welchen sie sähnlich seufftzen und sich damitt, wie geringe sie auch seyn möchte, werden genügen lassen, nach dem sie nun eine Zeit hero wohlgelernet sich mitt wenigen zu behelffen, und es fast nicht zu begreiffen, wovon einige bisshero dass Leben erhalten. Eure Excell:cen unermüdete Zele vor Ihro Königl. May:tt Dienst versichert mich, es werden dieselbe darauff bedacht seyn, dass so vile brafwe Officiren und gemeine Gefangner nach einiger Massen mogen conserviret werden, und ich verharre in Erwartung eines baldigen geneigten Effects dieser meiner Vorbitte etc.

Carl G. Rehnschiöldt.

---

44. Till senaten. Moskva d. 7 april 1711. (Orig.)

Högvälborne etc.

Jagh monde redan förledit åhr gifva Ed:s Excell:cer tillkiänna, hurusom den engelska consulen H. Charles Godfellow hade med H. öfversten Wachtmeister, under H. general-major Horns strängare förvaring, slutit en vexell à 5000 rd:r eller 10,000 d:r s:mt till dhe fågnas understödd och räddning i deras stora trångsmåhl, men att han till den tijden ändå eij hade fått någon förtröstan om sin betalning. Han har än å nyo sig högeligen besvärat öfver dennes långvaracktiga utheblifvande, och som ingen effect uppå ofvanbem:te min skyldigst giorde föreställning följd vore, har han ytterligare låtit påminna, det något medell till des förnöijelse utsees måtte, elliest nödgades han söka dhe utvägar, som han giärna ville undgå, om nöden honom därtill eij tvingade, hälst han eij vore skyldig att lijda en så ansenlig skada ock förlust, utan hade fastmehra förmodat, att des betygade goda intention och villighet uti fångarnas svåra nöd och torfftighet hade skolat blifva bättre lönt och bemött. Fördenskull som H. öfverst Wachtmeister sedermehra framgifvit en af cammereren Borg öfversedd räckning, hvarmed vijses, att penningarna blifvit till fångarnas behoff utdelte; ty är till Ed:s Excll:cer min tiänstl. begiäran, att med kongl. stats-contoiret öfverläggias och något medell utfinnas måtte, på hvad sätt bemelte consull må kunna blifva för detta sitt låhn förnögd och des fullmäcktig i Sverige tillfredzstält, på det H. öfverst Wachtmeister och dee, som med honom vexeln undertecknadt, icke måge råka i en svår olägenheet, samt crediten därjemte aldeles förfalla; uti öfrigit väntar jag jemväll med längtan att snart få kundskap om den anstalt, som kan vara giord till dhe månge härvarande arme och elände fångars vidare underhold och handräckning. Man kunde då finna lägenhet till nya uphandlingar, men på vidrig händelse seer jag med bedröfvelse mången braf karls ändtelige undergång tillstunda. Jagh förblifver städze etc.

C. Piper.

45. Till senaten. Moskva d. 6 juni 1711. (Orig., dupl. d. 9 och 26 juni.) [D. 9/6]

Hochgebohrne etc.

Nachdem auss unmüglich gewesen, so ferne wir vor Gott undt Menschen unsser Gewissen retten undt ein christliches mitleydiges Hertze beweissen wollen, den Jammer undt das Elend, worinnen die gefangene Officierer sich gegenwärtig grösten Theils befinden, länger anzusehen, massen verschiedene unter ihnen bereits von Hunger weggestorben, undt die Übrige allem Ansehen nach in kurtzen eben denselbigen Weg werden wandern müssen; alss haben wir solches Elend einigermassen abzuwenden undt zu einen Anfang unss resolviren müssen aus Ihr. Zar. May. Precase neüntausend Rubell oder acht und zwanzig tausend einhundert fünff und zwanzig D:r Sm:tz auffzunehmen gegen unssern Wechsell auff das königl. Stats-Contoir, dass eine eben so grosse Summa an Ihr. Zar. May. Gefangene in Schweden wieder bezahlet werden soll, und leben wir demnach nicht allein der gewissen Hoffnung, dass solche Gelder bey Præsentirung unssers Wechsels in dem königl. Stats-Contoir prompt werden bezahlet werden, massen wir widrigenfals unfehlbar in die gröste Ungelegenheit verfallen müsten, sondern dass wir auch ehistens die Permission erhalten eine zureichlichere Summa hieselbst negotiiren zu mögen, massen die jetzige gar wenig verschläget so viele auss ihrer Noth zu helffen, da sie nunmehro beydes von Kleidern undt andern Lebensmitteln entblösset undt keinen Ausweg wissen weder durch Arbeit gleich denen Gemeinen, welches sie gerne wolten, ihnen aber nicht werden mag, oder auff andre Weisse einen Bissen Brod zu erwerben. Wir zweiffeln keines Weges, dass diese unssre Vorstellung von dem elenden Zustand so vieler braffen undt getreüen Diener Ihr. Königl. May. eines jeden Hertze zum Mitleyden undt Hülffe bewegen werde, der ein christl:s Gemühte häget, undt solte man sich gleich was nahe angreiffen, wesfals wir auch Ew. Excell:cen dieses mit so viel festeren Vertrauen vortragen und gehorsambst darumb bitten, verharrende etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

46. Till senaten. Moskva d. 2 juli 1711. (Orig.)
[D. 8/7.]

Hochgebohrne etc.

Es haben Ihr. Zar. May. zur Regierung verordnete Herren Senatores unss gestern vor sich beruffen und auff Ihr. Zar. May. Befehl unss angesaget, wir möchten Ew. Excell:cen schrifftlich ersuchen, dass nachdemmahlen es dem allerhöchsten Gott gefallen den ehemahls in Schweden gefangenen Printzen von Melitin auss dieser Zeitlichkeit abzufordern, dessen Leiche nicht weiter angehalten, sondern mit gebührender Ehrenbezeigung nach St. Petersburg überschicket und extradiret werden möge, als wobey man so viel weniger Schwürigkeit verhoffet, weiln nach Absterben des hieselbst gefangen gewesenen Printzen von Würtemberg man hiesigerseits dessen Leiche von selbsten und ohne einiger Requisition nach Teutschland führen und denen fürstl. Verwandten zur Beerdigung abliefern lassen. Wann wir nun dieses an Ew. Excell:cen gelangen zu lassen so viel weniger Bedencken tragen, als die Sache an sich selbst, nach unsserm Ermessen, billig scheinet, und dergleichen Höfflichkeit unter christl. undt civilisirten Völckern nicht ungewöhnl., so ersuchen wir Ew. Excell:cen hiemit freundtl. die baldige geneigte Astalt zu verfügen, dass wohlgedachten Printzen Leiche so bald müglich mit gebührender Ehrenbezeigung an die Gräntze geschaffet und daselbst abgeliefert werden möge, auch vorhero desswegen avertiren zu lassen, damit zu dessen Entgegennehmung hier Anstalt gemacht werden könne; und verbleiben übrigens etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

47. Till senaten. Moskva d. 9 augusti 1711. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Demnach man Ew. Excell:cen an mich abgelassenes vom 20:ten Aprill jüngstverwichenen, worinnen dieselbe berichten, dass zu der gefangenen Officierer Behueff einige Mittel zu commandiren seyn solten, vierzehn Tage in der Precase zurückbehalten, ehe es mir behändiget worden, unterdessen aber das Gerücht erschollen, dass man numehro über solche Gelder

disponiren könte; so kan ich nicht genug beschreiben, wie grosse Freude dahero bey denen Nothleydenden so wohl als mir selbst entstanden, indem ich gehoffet, dass numehro des täglichen Überlauffens und Klagens endtl. überhoben seyn würde; es ist solche Freude aber leyder bald verschwunden, und hat das vorige Elend und Lamentiren wieder angefangen, indem ich bey Empfang obgedachten Schreibens darauss ersehen, dass es noch nicht so weit gediehen, sondern hätte ich noch fernere Nachricht zu erwarten, ob die Mittell in Stockholm oder Hamburg würden deponiret werden, und alssdan erst Wechsell darauff zu ziehen. Es seyn beynahe vier Monath verflossen, seithdem dieser Brieff auss Schweden abgegangen, und bisss Dato habe die versprochene nähere Nachricht nicht erhalten, wodurch nicht allein ich selbst in Zweiffell gerathen, was bey so gestalten Ümbständen anzufangen, sondern auch die gesambte in höchster Noth steckende Officierer auff gantz verzweiffelte Gedancken gekommen, indem sie ihnen die sichere Hoffnung gemacht, dass die Hülffe nicht länger ausbleiben würde, welche Hoffnung sie auch biss hieher erhalten undt an desperate Mittell zu gedencken verhindert. Ich habe zwar die hiesige Kauffleüte in antecessum sondiren lassen, ob sie auff meine Wechsell an das k. Stats-Contoir einige Gelder vorauss zu avanciren willens seyn möchten, es ist aber der Credit bey denenselben so gar verfallen, dass sie auff dergl. Wechsell nicht einen Schilling vorschiessen wollen; demnach bitte Ew. Excell:cen dienstl. und ümb Christi willen, dass Sie dieses vor Ihr. Königl. May. Dienst undt Reputation so hoch angelegnes Werck mitt grösserm Nachdruck angreiffen und zum Effect befordern wollen, damit die arme Gefangene ohne fernern Aufschueb der so hochnöthigen Hülffe habhafft werden mögen, weilen ich sonsten entschuldiget seyn will, wan auss längerer Verzögerung einige schädl:e Suite erfolget. Ich verbleibe etc.

C. Piper.

---

48. Till senaten. Moskva d. 12 oktober 1711. (Orig., uppl. d. 29 januari 1712).

Hochgebohrne etc.

Es haben die General-Majors Creutz, Kruse, Roos undt Hamilton mir durch ein Memorial zu erkennen gegeben, was-

massen sie aus guter Wohlmeinung undt auff instendiges Annalten verschiedener Personen sich überreden lassen vor derselben auff Schweden gezogene Wechsels zu caviren der Hoffnung, es würden dieselbe, in Ansehung es grösten Theils solche Leute, welche man vor solvendo gehalten, alda richtig auff die verschriebene Zeit bezahlet undt abgetragen werden; nachdem aber gleichwoll geschehen, dass ged:n Wechsels, wovon die Specification hiebey folget, theils gar protestiret, theils die Bezahlung unter allerhand Vorwand verzögert, und dannenhero die hiesigen Kaufleute ihren Regress bey ihnen, den Cautionisten, zu suchen veranlasset worden, nebst Anrechnung eines übermässigen Recambio und Unkosten, wodurch sie vor ihren guten Willen in die grösseste Ungelegenheit versetzet worden; alss haben sie mich ersuchet ihnen mit meiner Vorschrift an Ew. Excelle. zu Hülffe zu kommen, damit durch Leistung einer promten Justitz und Wechsellrechtes sie dieser Weitläufftigkeit entschlagen undt ein jeglicher dasjenige, so er oder die nahen Seinigen in ihren jetzigen kümmerlichen Zustand zum Lebensauffenhalt genossen, wie billig zu bezahlen angehalten werden möge; wan ich ihnen nun die begehrte Vorschrift so viel weniger versagen können, als ihr Gesuch auf der grössesten Billigkeit beruhet, undt ich Ew. Excell. versichern kan, wie dergl. böse Bezahler bereits dieses zu Wege gebracht, dass aller Credit verfallen, undt auch die, so einige richtige Mittell zu commendiren haben, keinen Glauben mehr finden; so ersuche Ew. Excell. hiemitt instendigst, Sie geruhen die Ordre zu stellen, dass obige specificirte Personen laut Rechtens ernstl. dahin angehalten werden, die auff ihnen gezogene Wechsels nebst denen Unkosten so bald müglich zu bezahlen undt abzutragen, damit nicht allein obige Generals ihrer Caution entlediget, sondern auch der Credit wieder hergestellet werden möge, zumahlen sonsten einiger weniger Persohnen sträfliches Verfahren allen Übrigen, die Treüe undt Glauben zu halten gedencken, zum äüssersten Nachteil gereichen würde. Wann auch die sämptel. gefangene Generals im verwichenen Jahr 1710 bey meiner Abwesenheit unterm 4. Octob. einen Wechsell von 40,000 D:r Sm:tz durch den englischen Kauffman Meux auf das königl. Stats-Contoir gezogen zum Behueff der gesambten nothleydenden Gefangenen, auff welchen eine kleine Post von 583 Rubell bey Meux so fort gehoben worden umb unter einige gantz miserable Leüthe verteilet zu werden, weilen damals gar

nichtes in Cassa, vor welche geringe Summa die beyde Generals Creutz undt Roos caviret; alss bitten dieselbe Ew. Excell:cen dienstl. das königl. Stats-Contoir dahin zu vermögen, dass wan ja obiger Wechsell, wovon sie nach der Zeit nichtes vernommen, nicht solte acceptiret undt gezahlet werden, obige empfangene 583 Rubell zum wenigsten an des Kauffmans Meux Ordres contentiret werden mögen, weilen selbige unter die Gefangene würckl. in der äüssersten Noth aussgetheilet worden, undt dannenhero nicht billig seyn würde, wan denen beyden Generalen einige Ungelegenheit daher entstehen solte. Ich bin im übrigen etc.

C. Piper.

Specification uppå dhe protesterade vexlarna

Nembl: för gen. maj. Carl Gustaff Creütz,

1. H. major Silfwersparres, som hade obligation af Gr. Thuro Bielke på 800 d:r sm:t, och är vexeln dragen på grefvinnan Bielke in Jan. 1710, hvilcken ännu icke skall vara betalter, dock icke protesterader.

2. Krigs-commiss:n Nycops, som d. 10 Febr. 1710 dragit 3 vexlar 1) på Joh. Grönhagen 300 carol. 2) på Pär Frestare att betala för sin son Carl Frestare 300 carol. och den 3) att betalas af secreteraren Rudéen 300 carol.

3. Grefve Wilhelm Duglas, d. 30 Junij 1710 på des fru moder grefv. Magdalena Stenbock afsände vexell på 400 d:r sm:t.

4. Hafver ock kiöpmannen Kysell giort påminnelsse om gref Gustaff Otto Douglas d. 12:te Apr. sistl. afsände vexell på des fru moder à 400 d:r sm:t, fastän ännu icke något svar deröfver ankommit.

För gen. maj. Carl Gustaff Kruus.

1. Rittmästaren Michel Törnes vexell, som han i Mart. 1710 dragit på Mårten Bullich à 107 rd:r, som nu med omkostnaden påstås 140 rd:r.

2. Noch dito ritmestares vexel på bem:de Bullich à 50 rd:r som nu fordras till 60 rd:r.

För gen. maj. Carl Gustaff Roos.

1. H. corporalen Broor Rålambs vexell, den han i Jan. 1710 dragit på des fru à 300 d:r sm:t.

2. Fendricken Paul Spångs vexell, som han dragit på majoren Simon G. v. Kothen i Jan. 1710 à 100 d:r sm:t.

För gen. maj. Hugo Johan Hamilton.

1. H. corporalen Kursells vexell i Jan. 1710 på gen-lieut. Düker à 100 rd:r.

2. Major Strömschilts d. 9:de Maij 1710 på des morbror H. Utterclow à 50 rd:r.

3. Grefve Gustaff Douglas d. 5:te Junij 1710 på des fru moder grefvinnan Magdalena Stenbock à 200 rd:r.

4. Capit. Erich Reuterstiernas vexell på 100 rd:r, uthgifven d. 7 Sept. 1710, af des fru, som ved Kongsöhr bor, att betalas.

5. Noch för efterföljande af östgiöthe cavallerie-regemente, såssom qvarterm. Petter Utter 100 rd:r d. 2 Martij 1710, af regementzskrifvaren Johan Pontin att betalas.

6. Corporalen Petter Liungmans vexell d. 4 Martij 1710 af Gotfried Manberg i Norkioping att betalas med 30 rd:r.

7. Qvarterm. Nils Wickströms d. 4 Martij 1710 på des broder Anders Suensson Wickström i Godlösa uthgifne vexell à 100 rd:r.

8. Corporalen Nils Hugmans vexell à 20 rd:r, som han d. 4:de Martij 1710 gifvit på sin hustru Christina Persdotter vid Linkiöping och Luderhoff boendes.

9. Ritmestaren Carl Gripenhielms d. 1 Junij 1710 på des fru moder, fru Maria Bonde, dragne vexell à 100 rd:r.

10. Regementz-qvarterm. Gustaff Islebens d. 5 Junij 1710 på sin broder, pastoren i Nora, Ture Islebius uthgifne vexell à 100 rd:r.

11. Qvartermestaren Erich Bruses d. 5 Julij 1710 på Ingell Jönsson, rusthållare i Apuna, uthgifne vexell à 100 rd:r.

12. Corporalen Adam Barts vexell, som han d. 27 Aug. 1710 uthgifvit på 100 rd:r, af des moder, trumpetarens hustru i Tiust, att betalas.

---

49. Till senaten. Moskva d. 27 oktober 1711. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Es ist unlängst der General-Maj. Clodt hier in Muscau angelanget und hat unss ersuchet, wir mögten seine von hiesiger

Seiten proponirte Auswechselung befordern helffen, oder zum wenigsten vor ihm Bürgschafft undt Caution præstiren, wan er Erlaubnüss erhalten solte auff einige Monath selbst nach Schweden überzureissen seine Ausswechselung daselbst zu betreiben. Wiewohl wir nun gerne wünschen mögten, dass wir ihme auff eine oder andere Weisse hierunter willfährig seyn könten, absonderlich da Ew. Excell:cen unss dessen Freyheit befordern zu helffen unterm 13:ten Januarij jüngsthin bereits auffgetragen; so haben wir dennoch die benöhtigste Vorstellung wegen Ablassung wohlged. Gen.-Majorens am gehörigen Orth zu thun jetzo so viel weniger Gelegenheit, als Ihr. Zar. May. Ministerium, bey welchen dieses angetragen werden müste, jetziger Zeit nicht zugegen, undt der anwesende Senat auf dergleichen Fälle, so die Gefangene betreffen, nicht instruiret. Demnegst lieget auch im Wege, dass der Gen.-Maj. Clodt nebst der übrigen rigischen Garnison wieder geschlossene Capitulation angehalten worden, undt alsso nicht wie ein Kriegsgefangener ausgewechselt sondern billig ohne Entgeldt lossgelassen werden solte. Undt was die Caution betrifft, wurde so viel unanständlicher seyn, wan wir dieselbe jetzo vor gedachten General-Majoren von freyen Stücken leisten solten, da wir zuvor in ebenselbigem Casu mit dem k. Rath Graffen Strömberg unss wie billig und wir nicht anders thun können so sehr gestreubet undt nicht eher dazu schreiten wollen, biss es unss zu thun unvermeidlich gewesen; auss welchem allen Ew. Excell. hoffentl. geneigt ersehen werden, dass unss nicht mügl. vor mehrged. Gen.-Majoren jetzo ein mehreres zu thun, sondern wir es schlechterdings bey diesen kurtzen Bericht von der Sachen Beschaffenheit bewenden lassen undt das übrige Ew. Excell:cen heimstellen müssen, die wir jederzeit bestendig verharren etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

50. Till senaten. Moskva d. 3 november 1711. (Orig., uppl. d. 16 februari 1712.) [Ej nämndt i D.]

Hochgebohrne etc.

Ew. Excell:cen haben wir unterm 6 Junij jüngsthin benachrichtiget, wasgestalt man uns aus Ihr. Zar. May. Precase eine Summa Geldes zu zahlen angebothen gegen unssern Wechsell auff das königl. Stats-Contoir in Schweden, dass solche

Gelder daselbst an den Bojaren und Knéesen Trubeczkoi prompt wieder bezahlet werden solten, welches wir auch angenommen, eine Snmma von 9045 Rubel 20 Cop. oder acht und zwantzig taussend zweyhundert sechss und sechssig D:r Sm:tz 8 Öre empfangen, und unssern Wechsell darauf an das königl. Stats-Contoir d. 25 Julij negstfolgenden ertheilet; wann aber jetzo von neuen von uns verlanget wird, dass wir wegen richtige Bezahlung obiger Post, im Fall dieselbe nicht bereits, wie wir doch glauben wollen, bezahlet seyn solte, Ew. Excell:cen nochmahls ersuchen wolten; so haben wir solchem nachzukommen nicht entstehen mögen, und gelanget demnach hiemit an Ew. Excell:cen unsser dienstliches und inständiges Begehren, im Fall, wieder Verhoffen, die Zahlung obigen Wechsells beym königl. Stats-Contoir noch nicht erfolget, dass Ew. Excell:cen alsdann die geneigte Anstalt verfügen wollen, dass solche unverzügl. geschehen, und wir alsso aller daher sonsten zu befahrender Ungelegenheit überhoben seyn mögen. Wir verbleiben im übrigen etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

51. Till senaten. Moskva d. 6 november 1711. (Orig., uppl. d. 16 februari 1712.)

Hochgebohrne etc.

Demnach die hier in Moscou gefangene Obristen, so ständige Regementer in Schweden haben, ihnen berichten lassen, ob wäre von Ihr. Königl. May., unssern allergnädigsten Herrn, die Verordnung gemacht, dass sie nebst unterhabenden Officierern währender Gefangenschafft den halben Lohn im Lande zu geniessen haben, die andre Helffte aber denen, so daheimb ihre Stelle vertreten, vorbehalten seyn solte; auch jetzo da verlauten will, dass eine Post Geldes aus Schweden über Hamburg vor hiesige Gefangene übergemacht worden, zugleich ein Gerücht eingelauffen, ob sey die Disposition darüber alsso eingerichtet, dass die von ständigen Regementern nichtes davon zu gewarten haben sollen, sondern nur allein die von denen Regimentern, so geworben und keinen gewissen Lohn im Lande haben; als haben obgedachte Obristen mich ersuchet bey jetziger Gelegenheit ihnen meine Vorschrifft an Ew. Excell:cen zu ertheilen, dass im Fall vorgemeldter Gerücht einigen Grund hat, Ew. Excell:cen

alsdan geneigt belieben wolten, denen Regimentz-Schreibern nachdrücklichen Befehl zu ertheilen, mit ihren hie gefangenen respective Obristen und andern Commendants der Regimenter zu correspondiren und ihnen von Zeit zu Zeit genugsame Nachricht zu ertheilen, wie viel von ihrem Lohn im Lande in Cassa vorhanden und von ihnen commendiret werden kan, weilen selbige Regimentz-Schreiber grösten Theils sich darinnen bisshero sehr nachlässig und wiederspenstig bezeiget. Weilen nun dieses ein billiges Begehren, so habe Ew. Excell:cen solches von ihrentwegen vorzutragen kein Bedencken, sondern ersuche Ew. Excell:cen hiemit dienstl. ihnen darunter die begehrte Assistence und Befehl an die Regiements-Schreiber zu verleihen, dass selbige umb die Zeit zu gewinnen die aussfallende Lohnunge gleich anhero remittiren nebst einer Specification, wie viel einen jeden Officierer davon zukomt, auch fleissig mit ihren Obristen und Commendants der Regimenter correspondiren, damit sie auff allen Fall das von Ihrer Königl. May:t ihnen bestandene zu geniessen haben und nicht gäntzlich hülfflos gelassen werden mögen. Ich verbleibe etc.

C. Piper.

---

52. Till senaten. Moskva d. 12 december 1711. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Es sindt unss vor einigen Tagen verschiedene Ew. Excell:-cen Schreiben aus der Precase zugeschicket worden, neml. 1) Eeins sub dato d. 20. Julij negstverwichenen, die gemachte Schwürigkeit in der Auswechsselung der Obristen Düker und Taube und der Secret:en Cederhielm und Düben betreffend. 2) De dato d. 8. Augusti, dass diesem letztern, wann er nicht aussgewechsselt werden kan, zum wenigsten einige Mohnath Permission nach Schweden überzukommen bewilliget werden möge. 3) Wegen Auswechsselung des Rittmeisters Rosenhane unterm 20:ten Julij; und 4:tens, dass weilen der Commiss. Nykop gegen den Capit. Rosensko nicht abgelassen worden, man den in Schweden angekommenen Krigz-Fiscalen vor ihm zu behalten erbötig, de dato d. 7. Sept. Ob wir nun zwar nicht wissen, wieferne der zur Regierung in Ihr. Zar. May. Abwesenheit hieselbst verordnete Senat auf dergleichen zu resolviren instruiret oder nicht; so haben wir doch ein Memorial darüber

verfasset und gedachtem Senat überreichen lassen und werden auch, weiln dem Verlaut nach das Zar. Ministerium sich bald in St. Petersbourg einfinden wird, an dasselbige ein gleichmässiges gelangen lassen, und wann wir darüber einige Resolutiones erhalten, dieselbe Ew. Excell:cen sofort wieder zurück berichten. Im übrigen verbleiben wir unablässig etc.

C. Piper. Carl G. Rehnschiöldt.

---

53. Till senaten. Moskva d. 20 december 1711. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Ich habe Ew. Excell:cen den klägl:n Zustand der hiesigen Schwed. Gefangenen bereits so offte undt vielmahl vorgetragen, dass man fast beyderseits ermüden solte, ich fruchtlos zu schreiben undt Ew. Excell:cen meine wiederholete Klagten anzuhören. Weilen aber die Umbstände dieser armen Leuthe tägl. schlechter werden, und die meisten nunmehro weder einige Kleider haben ihre Blösse zu bedecken, noch einen Bissen Brodt den Hunger zu stillen, auch die Hoffnung einiger Geldhülffe auss Schweden, womit man sie bisshero wiewohl vergebl. gespeiset, zu verschwinden beginnet, und der Credit bey hiesigen Kaufleuten so schlecht, dass keiner mehr einigen Vorschuss wagen will; so belieben Ew. Excell:cen selbst geneigt zu ermessen, wie hoch meine Bekümmernüs, indem so viel braffe undt getreue Ihr. Königl. May. Diener undt Officierer elendigl. crepiren sehen muss, ohne dass einiges Mittell zu ihrer Rettung sich hervorthun will. Ich habe endtl. einen hiesigen Kauffman, Rudolff Meyer, vermocht mir eine Summa von sechs taussend Rubell oder achtzehn taussend siebenhundert undt funffzig D:r Sm:z abfolgen zu lassen gegen Wiederbezahlung einer Summa von zwanzig taussend D:r Sm:z in Schweden, worauff meine Wechsels an meine Frau à 3 Wochen Sicht gegeben, weilen er keines Weges mit dem königl. Stats-Contoir etwas zu thun haben will; demnach ersuche Ew. Excell:cen hiemitt dienstl. wohlged:s königl. Stats-Contoir dahin zu vermögen, dass es obige Summa von 20000 D:r Sm:z an meine Frau so zeitig abfolgen zu lassen belieben wolle, dass sie gedachten Wechsell damit am Verfalltage möge clariren können. Wie nun Ew. Excell:cen hierauss so wohl als was vorhin passiret genugsamb ersehen werden,

dass ich meines Orths allen mensch-müglichen Fleiss undt so viel, alss in eines Particulieren Kräfften stehet, anwende den gäntzl. Untergang Ihr. K. May. Leute zu verhüten; so hoffe auch, dass in dem Fall künfftig ausser Verandtwortung seyn werde, undt verbleibe etc.

C. Piper.

1712.

54. Till Dolgoruki. Moskva d. 1712.

Ad Principem Dolgorukoi gratulatio de felici reditu etc. [Ej omnämndt i D.]

Felix peractum iter et felicem reditum, qui Vestram Excellentiam penatibus suis salvam iterum et incolumem reddidit, officiose gratulor, certissime persuasus, Vestram Excell:m integrum adhuc retinere, quem antea coram aliis declaravit, animum scilicet in me propensum ac benevolum. Hac spe etiam si qua parte frui licet, Vestra Excellentia ignoscat rogo, quod et scire aveam de œconomo meo Vinhagen, num in Sueciam dimissus sit nec ne: confido t[u]nc juxta verbum et fidem datam, Vestram Excellentiam post suum in illas oras adventum, destinatum ejus iter maturasse. Quam de cetero, per aliquot jam hebdomadas in deterius mutata sit captivitatis nostra conditio, Vestram Excellentiam latere nequit: me certe quod attinet, hoc quicquid est, eo æquiori animo fero, cum probe sciam, nec minimo verbo me quidquam commississe adversus Czaream Majestatem, quo offendi possit, vel præter id, quod debita et justa præsentis vitæ ratio admittit. Si itaque calamitati meæ aliqua medela est, commodum nostrum benevolentiæ ac favori Vestræ Excell., qua par est observantia, commendo, perpetue mansurus etc.

---

55. Till ryska regeringen. Moskva d. 10 januari 1712.

An die Zar. Regierung für die auf der Arbeit bei Woronitz befintl. gemeine Gefangene. C. Piper.

Ew. Excell:cen habe unterm 14:ten Aug. nächstverwichenen Jahres den elenden Zustand der in Woronitz und daherumb befindtlichen Schwed. Gefangenen nachdrücklich vorgestellet,

auf das darüber eingebene Memorial aber den Bescheid erhalten, dass der an mich desfals eingelauffene Bericht nicht der Wahrheit gemäss, sondern würden gedachte Gefangene mit genugsamen Unterhalt versehen, so dass sie deswegen nicht Uhrsach zu klagen hätten. Wann nun gleichwohl abermahls ganz zuverlässige Nachricht eingelauffen, und mit der Rolle der noch übrigen Manschafft gewiesen werden kan, wasgestalt vorgedachte auf der Arbeit in Woronitz, Taborowo und Zerow gewesene Schwed. Gefangene aus Mangell nöthigen Unterhalts, in dem ihnen bisshero auf 4 Mann monathl. nur eine Matte Mehl, eine kleine Kanne Graupen und 2 Mark Saltz gegeben worden, dergestalt crepiret, dass von 5000 Mann (dan so starck seyn sie anfangs gewesen) nur noch 2307 am Leben, unter welchen kaum 400 frisch, die Übrige alle aber in den Zustand, dass sie im kurtzen gleich denen Vorigen hinsterben müssen, welches dan augenscheinlich aus Mangell des Unterhalts geschiehet, in dem das Vorerzehlte bey weitem nicht zureichlich, und sie daneben keinen Copeken an Gelde bekommen, in denen verwichenen Monathen Junij, Julij, Augusti und Septembris auch ihnen alt verschimmelt Mehl gegeben worden, woraus eine allgemeine Kranckheit unter ihnen entstanden. So werde dahero veruhrsachet mich aufs neue an Ew. Excell:cen zu wenden mit gantz dienstl:r Bitte, dieselbe geruhen mit diesen armseligen Menschen ein christliches Mittleyden zu tragen und die Ordre zu stellen, dass ihnen hinfüro ein zureichlicher Unterhalt, womit sie auskommen und bey Leben bleiben können, möge verordnet und richtig gereichet werden, dan sie sonsten unmüglich die ihnen aufgelegte schwere Arbeit verrichten können, und es ja beydes die christliche Liebe so wohl als die natürliche Billigkeit mitgiebet, dass man Leute nicht vorsetzlicher Weisse solle Hungers sterben lassen, absonderlich da sie ihr täglich Brod noch dazu mit harter und beschwerlicher Arbeit sauer verdienen müssen. Welches wie ich sicherlich glaube, dass es wieder der hohen Obrigkeit Wissen und Willen geschiehet, so hoffe auch nicht weniger darinnen durch Ew. Excell:cen geneigte Veranstaltung eine baldige Änderung, damit der armen Gefangenen Seüfftzen aufhören und Gott durch dasselbe nicht ferner erzürnet werden möge.

---

56. Till Törnflycht. Moskva d. 12 januari 1712.

An H. Törnflycht wegen einen Wechsell von d. 20. Martij 1710 auf 218 D. 24 Öre Sm:tz. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

57. Till ärkebiskop Spegel. Moskva d. 15 januari 1712.

Till ärkiebiskopen d:r Spegel svar med gratulation till ärkiebiskopsembetet. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Uthaf H. Ärkiebiskopens angenehme de dato d. 30 Aug. nästförledit åhr har jag med serdeles fägnad förnummit, hurusom Hans Maj:tt, vår allernådigste konung, i så måtto har behagat ansee des bekante merite och långlige oförtrutne tienster, att Hans Maj:tt kallat honom till det lediga ärkiebiskopsembete, hvartill jag hermedh upricktigt gratulerar, önskandes så mycket högre, det den allzmäcktige Guden vid samma angelegne embete täcktes förlängia H. Ärkiebiskopens dagar och krafter, som jag är försäkrad, han lärer dervid icke mindre än vid des förra låflige embetesbestillningar befordra det, som är Gudi behageligit och för det allmänna bästa gagneligit. Samma förändringh med H. Ärkiebiskopens person har jemvähl varit migh så mycket hugneligare att förnimma, som jag under mitt närvahrande tillstånd jemte mycket annat bekymmer jemvähl intet litet chagrinerat mig deröfver, att jag intet effter min åliggiande plickt kunnat bära öga uppå academien och den dervid studerande ungdomens bästa, hvilken sorg numehra märckeligen försvinner, sedan jag seer en så skickeligh och nijtälskande mann i detta måhlet bära mine vices. Elliest som jag uthaf H. Ärkiebiskopens breff till sec. Duben förnimmer, det han åstundar veta, huru jag är sinnad angående stipendierne vid Linkiöpings gymnasio, om de framgient skole blifva under consistorii omvårdnad dersammastädes, eller om någon ändring dermed skall giöras; så har jag uppå samma ährende hermedh vehlat lemna H. Ärkiebiskopen till vänligit svar, att då för en tijd sedan min k. hustru berättade mig, hurusom åhren för de personer, som innehafft b:te stipendier, vore lupne till ända, och H. Ärckiebiskopen åstundade veta, hvad förordning jag dermed ville giöra, och till hvem de åther skulle förlähnas,

monde jag skrifva henne tillbakar, det jag lemnade H. Ärkiebiskopen sielfver att utsee skickelige subjecta, till hvilka de åther på tree åhrs tijd kunde förlähnas. När nu sådant skeer, hoppas jag, innan samma termin löper till ända, lärer den högste Guden medlertijd giöra någon sådan förändring, att derom kan plägas vijdare och närmare aftahl. För öfrigit önskar jag H. Ärkiebiskopen till det nys ingångne åhret alsköns lycka och välsingnelsse och förblifver etc.

P. S. Vid detta tillfället kan jag intet underlåta jemvähl att betyga det fullkomlige förtroendet, som jag hafver till H. Ärckiebiskopens altijd försporde vänskap emoth migh och mitt hus, och att han fördenskuld intet lärer låta falla sig besvärligt att bära inseende på min vid academien vistande son och des studier, hvarom jag hermed fliteligen beder. Datum ut in literis.

---

58. Till statskontoret. Moskva d. 16 januari 1712.

Till kongl. stats-cont. svar ang. underholdzmedlens disposition för de här i Ryssland varande svenske fångar. C. Piper, C. G. Renschöld.

Oss är tillhanda kommen d. 14 Januarij innevarande åhr Ed:s Excell. och k. Statscommissariens gunstige skrifvelsse af d. 16 Sept. förflutit åhr, hvaruthinnan oss notificeras, hurusom man till de svenske fångarnes understödh i Ryssland har låtit till commiss. Husvedel i Hamburg öfvergiöra en vexell på 10,000 rdr. banco och af honom begärt, det han ville ofördröijeligen genom säkre vexlar för:de. summa på vår disposition öfvergiöra, påminnandes man derjemte, det samme medell lijkmätigt K. M:t nådige förordning måtte i synnerheet komma ibland compagnieofficerarne och de ringare stabsbetiände af de värfvade regementerne att utdelas, medan de eij af någon landtlöhn hafve något understödh att niuta som officerarne af de ständige regementerne, hvilke i förmågo af K. M:t förordning sielfva hafva deras halfva löhner att commendera, som E. Exell:ce och k. Statscomis. icke alleenast d. 20 Julij a:o 1710 uthan och af samma dato förledit åhr oss hafva notificerat, kommandes jemväl presterne samt feltschererne af de ständige regementerne i lijka considration med de värfvade, aldenstund de, som vid re-

gementerna nu giöra tienst, niuta lijkmetigt k. cammar-collegij förordning den landtlöhnen, som uppå samma beställninger är bestådd. Uppå alt detta länder till hörsamt svar först, hvadh penningarne angår, så hafve vij ännu ingen lägenheet hafft derpå herifrån att draga någon vexell, men för det andra, som de påberopade begge ordres af d. 20 Julij 1710 och af samma dato förledit åhr oss aldrig äre tillhanda komne, så hafve vij icke heller vid medlens uthdeelande fångarne emellan kunnat observera den methode, som nu i detta brefvet oss föreskrifves och tillkänna gifves, neml:n at dee lijkmätigt Hans K. M:tz nådige förordning skohle komma at uthdeelas i synnerheet ibland compagnie-officerarne och dee ringare stabsbetiente af dee värfvade regementerne, medan dee eij af någon landtlöhn niuta något understödh, som officerarne af dee ständige regementerne giöra; uthan hafve vij — effter ett vist af oss affattat reglemente [—] dee nödträngde compagnie-officerarne uthan åthskillnat anten dee varit under ständige eller värfvade regementer tilldeelt till månatligit underhåld capitenerne 7 dlr. s:mt och lieutenanter samt fendrickar 6 d:r s:mt, jemvähl stabsbetienterne proportionaliter effter löhningzstaten, och det så mycket frijare, som oss alldeles okunnigt varit, at officerarne af dee ständige regementerne af H:s K. M:t vore bevilliat, det dee skulle hafva tillstånd deras halfva löhner sielfve at commendera. Vij hafve icke heller kunnat ungå een stoor deel af regementz-officerare, medan dee funnits mehr nödlijdande, än mångon compagnie-officerare, i dy större delen gått alt sitt goda quitt, det dhe ägdt i de provincier, dem fienden sig bemäktigat, at understödia i deras trångmåhl, dock intet till högre quantum månatl:n än een capiten bestås, neml:n 7 d:r s:mt, förutan gen. major Horn, hvilcken här sitter fången med een nombreus familie och stoore besvärligheeter har utstått, den vij till datum låtit bekomma 100 rubel, och öfverste Wachtmeister, den der finnes utharmat, 50 rubel samt öfverstarne Lode och Morath, dee der äro besvärade med store huushåld af anhörige, hvilcke vij af Hans K. Maij:tz medell till datum allenast bijsprunget hvardera med 80 rubell, dok kunne vij intet undvijka ännu vijdare at hielpa dem med mehra, så framt dee intet alldeles med dee sine skohle undergå. Deremoth hafve vij dee compagnie-officerare, som af sig sielfva kunnat bestå, förbijgått, men lärer icke heller detsamma vijdare kunna skee, sedan jemvähl dee af egne medell äre uthblottade. Så finnes jemvähl under fångarne voloscher, dee der Hans K. Maij:t

i kriget tient, samt volunteurer och officerareenckior, hvilcka måst understödias, der dee icke alldeles skohlat crevera, dem vij fördenskull tillijka med dee öfrige så mycket låtit unfå, som deras och deras mäns caractere medgifvit, dok eenligit med vårt reglemente. Dee gemeene till een dehl hafva jemvähl då och då med något måst underhielpas, alldenstund Hans Zar. Maij:tz bestådde underhåld intet altid riktigt uthfaller, varandes dee för tijden så afsletne af kläder, att dee icke eens äga een palta att skyla sig medh fast mindre så månge kläder, att dee kunne väria sig för kölden, så att den ringe resten, som öfrig är, lijka medh dee reedan förgångne måste nödvändigt crevera. Man har fuller åthskillige memorialer till zar. senaten inlagdt och begärt, som de sine kläder på H. Zar. M:tz arbete förslijtit, att dhem andre måtte tilldeelas, men ingen hugnelig resolution deröfver kunnat erhålla, icke heller villia de medell tillräkia, som vij från Sverige bekomma, att försee dem dermedh. Dock med alt detta förhoppas vij, at ingen med skiähl lärer kunna oss tilläggia, det vij för rundt omgåttz med medlens disponerande, aldenstund nu snart å halftredie åhrs tijdh hafve allenast een deel af dee nödträngde officerarne icke mehr unfått än 9 månaders underhåld, hvilcket på een capiten sig belöper 63 d:r s:mt och på een lieutenant samt fendrick 54 d:r s:mt, och största deelen hafve allenast 8 månaders underhåld erhållit. Huru slätt nu de dermedh på så lång tijdh sig hafva måst behielpa, sedan de jempte födan jemväl deraf sig hafva måst förskaffa kläder, betala huushyran och köpa vedh till värman, det lämne vij hvar och een huushollare att uthräkna. Vähl läre dee finnas, som sig läre beklaga, at dee af hunger och nakenheet undergått, hvartill vij dock för ingen deel äre förvållande, som dagel:n af våre propre medell een och annan nödlijdande måst unsättia, intet kunnandes uthan christeligit medlijdande ansee, at dee skolat förgås. Att nu komma till ofvanbem:te methode, som oss föreskrifves, så see vij för ingen deel, huru den kan effterlefvas, med mindre icke särdeles compagnie-officerarne af dee ständige regementerne skohle undergå och derjempte een confusion i räkenskaperne förorsakas; ty först finnes vidh åthskillige ständige regementer inga regementz-officerare, hvilka måge kunna draga försorgh, det dhe öfrige officerare af regementet måge få till sig deras halfva löhner uhr Sverige. Sedan och för det andra, der växlar skole dragas, måste penni[n]garne stå i beredskap vidh vexelens förfalledag att blifva betalte, elliest lährer man blifva

belastat medh een odrägelig lage, hvarom, n:l att penningarne skole stå i beredskap, sig ingen här kan giöra försäkrat, och altså svårt hafva till att draga vexlar. För det tredie äre officerarne af dee ständige och värfvade regementerne tillhopa blandad bortförde till vidt aflägne orter, såssom på åthskillige ställen i Siberien, hvarest ingen menniskia finnes, med hvilcken någon vexell kan slutas, omskiönth een eller annan hade penningar i Sverige at commendera. För det fierde hafva dee icke heller hoos kiöpmännerne här i Muscou den crediten, omskiönt dee än hade lägenheet med dem att correspondera, hvilcket dem dock är förmeenth, att kunna unfå några penningar på deras vexlar, varandes vår credit så aldeles hoos köpmännerne förfallen af det, at åthskilligas vexlar med protest äre tillbakar komne, at dee icke vijdare vela reflectera på öfverstarnes och generalernas borgen utan påstå vår, som jemvähl börjar difficulteras at antagas. För det femte lämne vij Eders Exell:ce och Statscommissarien sielf at efftertäncka, huru omöijeligit det må vara för hvar och een, som allenast een ringa summa har at commendera, och den ändå långt op i landet, at bekomma här peenningar emoth vexell dijt. Vij hafve hela det förflutne åhret giort ansökning i senaten att kunna få vetta, till hvadh orther officerarne äre blefne bortförde, på det vij dem kunnat understödia medh någon penningehielp, men icke förän nu kunnat erfahra detsamma af det tillfället, att med governeuren i Sibirien, knes Gagarin, hvilken giort een reesa hijt, några officerare. dok intet ifrån de aflägneste orterne, äre hijtkomne; huru ogiörligit vill det fördenskull blifva för officerarne å de så vidt aflägne orter att pläga een så trägen correspon[den]ce medh regementzskrifvarne hemma i landet, som erfodras, innan de senare kunna förmås att sända dem deras landhlöner; vij försäkre, att mehra lährer opgå i breefporto, än vexelens värde är. För det siette är ingen ordinarie post inrättadt till mehrber:de aflägne orter, dijt de äre förlagde, utan erfodras om sommartijden heela 6 månader att kunna giöra reesan dijt, och kanhända med reesande paar gånger om åhret kunne enssle breef frambringas, händandes det jämvähl, att när ett breef bringes fram, lägges 20 uhr vägen. Sist hvem skall hålla räckning för dee medell, hvilcke för officerarne af dee ständige regementerne änteligen kunna hitbringas, dee liggia intet förlagde på een orth, att commissarier eller regementzskrifvare måge kunna hålla räckning deröfver och tillsee, at hvar erhåller, hvad honom med rätta

tillkommer, utan äre så skingrade, att icke tije af officerarne uthaf ett regemente finnes tillsamman, varandes förlagde på åthskillige orter, några hundrade, ja tusende virst från hvarannan belägne. Vij skulle altså hålla före, det vara den bästa methoden till at hielpa alle, det i Sverige för alla ständige regementer dee här sittiande fångne officerares halfva löhner af Eders Excell. och Statscommiss. blefve indrefne och tillhopa samblade och tillijka med samblingzmedlen för officerarne af dee värfvade regementerne per vexell hit öfvergiorde med åthskillnad, huru mycket hörer till dee ständige och värfvade regementerne, då man vijd vexlarnes ankomst kunde officerarne af dee ständige regementerne låta tilldeela, hvad dem tillkommer, och dee af dee värfvade regem:terne, hvad dem tillhörer, med mindre Eders Excell. och Statscommissarien skulle det behaga, at af alle hijt öfverkommande medell, dhe måge tillhöra de ständige regementerne eller och vara de värfvade anslagna, giöres een commun cassa, och hvadh campagnie-officerarne vidkommer, de måge lyda under de ständige eller värfvade regementer, dem deruthur lijka mycket tilldeles; dock medh den åthskillnadh af hvars och eens caracter, som vårt affattade reglemente inneholler, hvilcket oss det bästa synes, kunnandes man framdeles af räkenskaperne, som deröfver här blifva formerade, nogsamt erfara, hvad hvar och een har åthniutit, ty genom den föreskrefne methoden see vij intet annat, än at compagnie-officerarne af dee ständige regementerne läre undergå för dee svårigheter, som här ofvantill äre andragne. Hvilka och huru månge officerare af de ständige regementer i fångenskap här sittia, kan intet E. E. och k. Statscommis. vara okunnigt, aldenstundh sådant kan inhämptas uthaf de aflöhningslistor, hvilka man till defensions-commissionen medh capiten Sparre och krigsfiscalen Lampa snart för ett åhr sedan månde öfversända. Medlertid och der Eders Excell:ce och Statscommis. änteligen skulle insistera, at deras föreskrefne förordning skall effterlefvas, föllier härhoos een förteckning, hvadh een deel officerare af dee ständige regementerne under varande fångenskap hafve åthniutit, hafvandes man ännu intet kunnat inhämpta fullkomlig effterrättelsse på de öfrige till aflägne orter bortförde, utan skall frambättre jemväl derå insändas beskedh, så snart man det hint inhämpta. Sådant kunde af deras halfva löhner i Sverige för åhren 1709, 1710 och 1711 blifva decourterat och slås till samblingzmedlen, som öfvergiöras för dem af dee värfvade regementerne, på det deras underhåldz-

medell måtte blifva så mycket erkläckeligare, berättandes officerarne af dee ständige regementerne, at dee för samma åhr altzintet eller och mäckta lijtet på deras halfva åhrslöhner hafva till sig hijt bekommit. Dock begäre vij tienstl. på denne händelssen, att vij måtte erholla E. E. och Statscom. förklaring, om icke secondofficerarne af de ständige regementerne skola begrijpas under de värfvade, aldenstundh de ingen löhn niuta hemma i landet. Vij lähre continuera på samma sätt dee redan ankomne medell tillijka med dee summor, hvarpå vij till datum uthgifvit våre vexlar, at fördeela ibland officerarne, som till datum är skedt, till dess vij från Eders Excell:ce och k. Statscommissarien unfå närmare effterrättelsse, hvad reflexion dem behagar draga uppå denne vår remonstration, men det begäre vij inständigt, at mehra penningar måtte öfvergiöras, ty hvad till datum är commenderat och hijt öfvergiort, är reedan consummerat genom fångarnes myckenheet, och lärer, hvad reedan är uthdeelt, vara fåfängt emploijerat, medan dee änteligen måste undergå, der hereffter medlen intet promtare och ymnogare uthfalla, i det hvad hvar och een af egne medell hertilldagz har hafft at tillsättia, numehra är åthgångit, så at alla hereffter blott och allena af dee medell, som hijt öfvergiöras, måste underhålla lijfvet. Vij måste berömma mestedeels af officerarnes ståndacktigheet, som af deras jämmerfulla och äländige tillstånd intet hafva låtit sig förledas at grijpa till förtviflade resolutioner, men är till befahra, att dee äntel:n läre måst skrijda dertill, ifall jämmeren och äländet af nakenheet och hunger längre skulle continuera, hafvandes reedan för ett åhr sedan armoden een stoor del drifvit till den extremiteten, att de medh arbete hoos bönderne måst förtiäna sig födan, hvilket dock öfver vinteren intet låter sig giöra, som länge vahrar på de orther, dijt de äre bortförde. Sist bedie vij på det högste och för all ting, at icke allenast begges vår vexell, hvilcken vij in Junio a:o 1711 på 28266 d:r 8 öre s:mt månde draga på kongl. statscontoiret emoth unfångne penningar uhr zariske pricaset, uthan och den, jag, Carl Piper, d. 20 Decemb. nestförledne på 20000 d:r s:mt uppå min hustru till kiöpmannen Rudolph Meyer månde uthgifva, alldenstund han intet ville gifva några penningar på vexell till kongl. stats-contoiret, måtte innom förfalledagen blifva af Eders Excell:ce och k. Statscommiss. betalte, varandes alle derigenom incasserade medell användе till fångarnes förnödenheet, efftersom vij elliest icke allenast läre råka i stoor vidlöff-

tigheet medelst lagens beräcknande uthan och derhoos förfalla i störste skympff och olägenheet, för det man dok är nödsakat vorden att giöra, så framt officerarne icke alldeles hade skohlat undergå. Slutel. förblifve vij etc.

59. Till Huswedel. Moskva [d. 16 januari 1712?]

[Eftersom Huswedel redan slutit växel med konsul Goodfellows representant i Hamburg, John Emmersen, på de 10000 rdr, som af senaten skickats till honom för fångarnas räkning, ombedes han, att ofördröjligen utbetala beloppet. För framtiden böra dock Piper och Rehnschiöld själfva få sluta växlarna.]

60. Till Horn. Moskva d. 17 januari 1712.

An den k. Rath Horn Recommendationsschrieben vor den Obristen Albedeyl. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

61. Till Ismailov. Moskva d. 24 februari 1712.

An den Unter-Commend:n Ismaeloff wegen Bestellung eines Schreibens an den Ober-Commend:n Knées Galliczin. C. Piper.

Nachdem die Freude gehabt zu vernehmen, welcher Gestalt der H. Obrister sich erklähret in alles, was muglich ist, eine favorable Assistence zu leisten, so brauche hiemit die Freyheit den H. Obersten dienstl. zu ersuchen, es beliebet Ihm dieses meine mitfolgende Schreiben an den H. Senatoren u. Ober-Commendanten Knees Galetzin zu übergeben, u. was darinnen begehre, zum geneigten u. erwünschten Resolution recommendiren. Verbleibe etc.

62. Till ryska senaten. Moskva d. 29 februari 1712.

An den Zar. Senat mitt einer Suplique an Ihr. Zar. Maj:tt selbst. C. Piper, C. G. Renschöld.

Durch beygehendes Schreiben an S:n Czar. Maj:t ist im Namen unsserer alle unser unterthänigstes Ersuchen, dass S:r Czar. Maj:t gnädigst geruhen von seiner Ungnade gegen uns Schwed. Gefangenen remittiren, und sein christmildes Hertz zu Mitleiden bewegen lassen unsern schweren Arrest zum besten verändern, und mit der vorigen in unsere Gefangenschafft vergönnte Freyheit begnedigen. Bitten also Ew. Excell. gehorsambst

die Güte und Gewogenheit zu haben und ged. unser Suppliq an S:n Czar. M:t übersenden und mit Ihr kräfftigste Vorschrifft zu einen erwünschten Resolution günstl. verhelffen.

---

63. Till tsaren. Moskva d. 29 februari 1712.

Suplique an Ihr. Zarl. Maj:t wegen Linderung des jetzigen harten Arrests. C. Piper, C. G. Renschöld.

Es zwinget uns die höchste Noth für Ew. Czar. Maj:t zu kommen und beklagen, dass wir in eine so grosse Ungnade verfallen, dass Ew. Czar. Maj:t nicht nur r[esol]viret die Entführung aller Compagnie-Officiren an so w[eit] abgelegene Örter, allwo sie nothwendig untergehen m[üssen], weil in ihr Vermögen nicht ist, wovon sie etliche Ta[ge] subsistiren können; sondern auch dass wir mit de[r] gesambte Generalitet, Obersten, Regiments-Officiers [und] andere Civil-Bedienten seyn von unsere Quart[ier] genommen, bey Bojaren verlegt und unter so schwe[rem] Arrest gehalten, dass wir die Wache in der Stube und bey dem Bette allezeit haben müssen und weder einander sprechen noch welche Mittel zu derer Nothleidenden Unterhalt negotiren können, viel weniger solchen unsern Zustand nach Schweden berichten und die von Ew. Czar. May:t Senat gegen uns erklährte Uhrsach, welche Ew. Czar. Maj:t an diese Ungnade zu gedencken veranlasset, beybringen. Wir bezeugen auf unser Gewissen, dass es uns gar unwissend ist, womit wir im Geringsten sollen uns versehen haben, sondern wir seyn allezeit vergnügt mit der von Ew. Czar. Maj:t uns vergönnete Freyheit, und haben auch sie zu behalten auf aller Art gebührendermassen uns als Gefangene aufgeführet. Deswegen erkühnen wir uns Ew. Czar. Maj:t im Namen unserer aller unterthänigst zu ersuchen, dass Ew. Czar. Maj:t diese unsere Ungelegenheit gnädigst zu Hertze nehmen wollen, ein christliches Mitleiden mit uns haben, unsern schweren Arrest zum besten verändern und mit der vorigen Freyheit begnadigen. Wir versichern dagegen auffs kräfftigste, dass wir auf keiner Weisse werden uns zu solchen Gnade unwürdig machen sondern so verhalten, dass Ew. Czar. Maj:t im Gna[den] soll vergnügt seyn und weitere Ursach haben [den] Zustand unser Gefangenschafft zu gelindern. [Der] Ruhm eines genereusen und guhten Herrn, so Ew. Czar. Maj:t sich schon in der ganzen Velt erworben, wird diese Gnade auch gewisslich vermehren und verhöhern, wie dieselbe uns ebenfalls verbindet

gegen unsern gnädigsten König solchen zu erinnern und mit gebuhrenden Lob und Danck erkennen und preisen.

---

64. Till senaten. Moskva d. 29 februari 1712.

Cassationsschrifft zu Annulirung eines gewissen von denen gefangen Reuss. Gen. in Stockholm ausgegebenen Reverses auff 10000 Rubell. C. Piper.

Es hat mir S:r Czar. Maj:t Senator u. General-Kriegs-Commiss. Knees Jacob Fedorovitz Dolgorukoi berichten lassen welcher Gestalt, zu der Zeit Seiner Königl. Maj:t, mein allergnädigster König, annoch im Pohlen war, man in Stockholm erfordert und genommen einen von ihm und die sämbtl. S:r Czar. Maj:t Generals untergeschriebenen Revers folgenden Einhalts: wo ferne zwischen höchstged. beyde Potentaten ich es dahin bringen konte, dass S:r Königl. Maj:t sich beqwämete ein formel Cartel zu einwilligen, mit der Condition, im Fall kein Character gegen Character mehr wäre, derer Übrigen Auswechslung gegen einen gewissen, darin veraccodirten Summa Geldes vor sich gehen möchte, solten sie verobligiret seyn 10,000 Rub. an mir zu zahlen; und begehret ged. H. Senator und General-Kriegs-Commiss. weil die Proposition nicht vor sich gegangen, ich dann meinerseits den Revers von mir gebe und extradire, oder, wann der Revers nicht bey mir zur Stelle wäre, ich dann nach Schweden schreibe, dass er an den Generalen Trubetskoi möge ausgeliefert werden. Nachdem nun mit Warheit bezeugen kan, dass obenged. Handel auch im geringsten mir gantz u. gar unbewust, beklage auch zum höchsten, dass man in einen solchen Lagetė mich eingemischet und dadurch meinem Name ein Blasme angehengt, als solte ich von so schlechten und straffbahren Gemühte seyn und von denen Gefangenen profitiren wollen; so trage keines Weges Bedencken, durch diesen Schrifft nicht allein zu annulliren und auffs kräfftigste zu vernichten gedachten des H. Senatorens u. General-Kriegs-Commiss. und derer übrigen S:r Czar. Maj:tt Generalen ihr ausgegebenen Obligation, dass er weder jetzt noch künfftiger Zeit soll kräftig seyn sie zu verbinden die 10,000 Rubel zu auszahlen, dabey bittend, es beliebt einem jedem die christl. und billige Gedancken von mir haben, dass zu diesem auferlegten Unfug gäntz meines Theils unschuldig bin; sondern ersuche auch durch beygehendes Schreiben an den königl.

Senat in Schweden, dass der Revers alsobald soll an dem Generalen Trubetskoi extradiret werden, und derselbe dahin sehen, dass wer er auch ist, welcher so unverantwortlicher Weise mich blamiret, zu gehöriger Ahndung und Straffe gezogen werden soll.

---

65. Till Ismailov. Moskva d. 29 februari 1712.

An den Obristen und Unter-Commendanten Ismaeloff wegen verschiedene Angelegenheiten. C. Piper.

Habe auffgesetzet einen unterthänigen Supplique an S:n Czar. Maj:t von Linderung der schweren Arrest, worunter wir gehalten werden, und verlange, dass auch der Felt-Marschalk Graff Rehnschöld mit unterschreibet, wie ebenfalls ein Memorial an S:n Czar. Maj:t zur Regierung verordnete H. Senatoren, worinnen gehorsambst ersuchet, dass ged. unser Supplique mit ihre Vorschrifft an S:n Czar. Maj:t je eher je lieber möge abgeschicket werden. Weil nun bis Datum den Felt-Marschalk zu sprechen nicht vergönnet worden, bitte den H. Obersten und Commendanten dienstl. die Güte zu haben und ged. Supplique und Memorial zu des Feltmarskalks Graf Rehnschölds Unterschrifft befordern, wie auch hernach die Mühe sich auffnehmen und solches bey S:n Czar. Maj:t H. Senatoren abgeben und insinuiren. Darneben sende auch den von mir begehrten Schrifft, worinnen des H. Senatorens und General-Kriegs-Commiss. Knees Jacob Fed. Dolgorukoi und derer übrigen S:r Czar. Maj:t H. Generalen ihr in Schweden ausgefertigen Revers gäntzlich annulire und vernichte; wobei folget ein Brief an den königl. Senat in Stockholm, dass sie denselben Revers lassen zurück fordern von dem, der ihm hat, weil die Sache mir gantz unbewust, und an den H. Generalen Trubetskoi extradiren; welches ich an den H. Senatoren u. General-Kriegs-Commiss. Knees Jacob Feodorovitz Dolgorukoi zu Hand recommendire. Endtlich, weil der Oberste-Leutn. mir heute zugesagt, dass nicht mehr als zwey Bedienten kan behalten, so bitte den H. Obersten und Commendanten, umb Gottes Willen Er considerere doch, dass der eine mein Küchengesell ist, der andere, der mich allezeit in dem Cammer auffwarten muss, dass kein weitere Dienst von ihm habe, weil er der Russischen Sprache nicht mächtig, weiss also niemand, der einkaufft, was von Nöthen ist. Er interpronire deswegen aus

Mittleiden seinen gegen mir erklärhten Gewogenheit, dass zum wenigsten den einen Laqueien Jacob, der bisshero mein Einkäuffer gewesen, möge wiederkriegen, oder Peter Holling, dem die Sprache auch etwas bekendt ist, dass weil man den Feltscher weggenommen mir doch solchermasse kein Gehelffer seye. Verlange auch einen favorablen Resolution auf meine letzten an den H. Senatoren und Ober-Commendanten Knees Galetzin geschriebene Briefe. Verbleibe etc.

---

66. Till Ismailov. Moskva d. 6 mars 1712.

An den Obristen Ismaeloff wegen der Hausheuer vom alten Qwartier etc. C. Piper.

Es scheinet, dass ich mit Knees Bogdan Ivanovitz sein Bruder nicht kan einig werden wegen etliche Stübgens in dem vorigen Quartier für meine Leute, weil er zu viel prætendieret; ist also an dem H. Obersten u. Commendanten mein dienstl. Ersuchen, es möge Peter Holling Urlaub haben sich umbzuhören, wo etwan eine andere Gelegenheit ist, dass jemand sein Haus vermiethen will; die Zeit ist auch bald verflossen, da meine voriger Contract auffhöret und solten also meine Leute in der Hausirre seyn, wenn sie binnen den Termin kein andern Haus kriegen. Zum andern erinnere nochmals dienstl., dass dem Feltmarschalk Gr. Rehnschöld mögte zum Unterschrifft zugestellet werden der von mir aufgesetzte und dem H. Obersten u. Commendanten zugesandter Supplique an S:n Czar. Maj:t wegen ein gelinderen Arrest, wo ferne nicht schon geschehen. Zum dritten, obschon der H. Obrister u. Commendant mir letzt versprach, dass ged. Peter Holling könte die Freyheit haben, zu mir zu kommen, so offt als nöthig ist, machet man doch allerhand Schwerigkeiten, auch so dass es nunmehro ihm gar verbothen. Bitte deswegen dienstl. es beliebet dem H. Oberste u. Commendanten die Güte zu haben und befehlen, dass der Sergeant, der über meine Leute die Wache hat, ihm ungehindert auslässet, wann er etwas in meinem Dienste zu schaffen hat. Es ist mir Leyd, dass den H. Obersten u. Commendanten so offt beschwerlich falle, lebe aber versichert, dass seiner favorablen und genigten Gemüthes, die Er gegen mich erklähret, stetz in der That zu erfreuen habe. Dagegen nicht unterlassen werde zu verbleiben etc.

---

67. Till Ismailov. Moskva d. 8 och 9 mars 1712.

An den Unter-Commend:n Ismaeloff umb Antwort wegen Schliessung des Wechsels von 10,000 R. D:r auf Hamb. C. Piper.

a) Ich bin verursachet dem H. Obersten u. Commendanten hiemit zu benachrichtigen, dass wo ferne heute keine Antwort erhalte wegen die bewuste 10,000 R. D:r Banco à 75 Kopek p. R. D:r, wird es morgen zu späte seyn, weil ich dann genöthiget bin meinen Wechsel zu schliessen [mit] dem Englischen Consul, der mir auch andeuten lassen, dass er nicht länger warten will; in welchem Fall verhoffe, der H. Obrister u. Commendant es nicht übel ausdeuten wird. Verbleibe etc.

b) Bitte nochmahls dienstl. den H. Obersten u. Commend. um eine endtliche Resolution wegen den Wechsel auff Hamburg, dass wo ferne es bey unsern Accord verbleiben soll, die Gelder mögen morgen frühe an die Commissarien Melander u. Thuning abgegeben werden, sonsten, wie schon im vorigen mundtlich u. schrifftlich erklähret, bin ich genöthiget mit dem Consul zu schliessen; verbleibe etc.

---

68. Till Ismailov. Moskva d. 10 mars 1712.

An den Obristen Ismaeloff, dass man mitt der Post von 10,000 R. D:r, so in Hamb. stehet, nicht mehr freye Hände hat, sondern der Commiss. Huswedel schon mitt des Engl. Consuls Correspondenten daselbst deswegen geschlossen. C. Piper.

Unter diesen meinen gestrengen Arrest habe ich keinen Zulass gehabt mich zu informiren, wie weit meiner Freyheit wäre einen Wechsel zu schliessen über die in Hamburg stehende 10,000 R. D:r Banco; desswegen, weil nicht anders gedacht, als die Sache frey zu disponiren können, habe ich, um meine geneigte Wille zu bezeugen gegen den H. Senatoren u. General-Kriegs-Commissarien Knees Jacob Feodorovitz Dolgorukoi in alles, was mir müglich ist, mich erklähret, dass wenn ihm ein Vergnügen darinnen geschehen könte, solte ged. Wechsel à 75 Kop. p. R. D:r mit ihm geschlossen werden. Nun aber wider alles Vermuthen wird mihr berichtet, dass die Briefe, so wegen

den Wechsel angekommen, sollen mihr die Freiheit benehmen mit jemand andern als den Engl. Consul zu schliessen, dazu unser Commissarius in Hamburg, Huswedel, schon so weit gegangen, dass er gleich nach erhaltene Ordres von dem königl. Stats-Contoir, mit ged. H. Consul sein Commissario dorten völlig geschlossen, dass wenn die 10,000 R.D:r hier erleget worden, solten sie alsobald an ihm in Hamburg abgegeben werden welches solcher Gestalt wird schon effectuiret seyn, so dass im Fall ich einem andern meinen Wechssel darüber ertheile, wird er ohne Zweyffel mit Protest zurücke kommen. Habe deswegen meiner Schuldigkeit erachtet solches vohraus zu erkennen geben, eher als der H. Senator u. General-Kriegs-Commissarius sich weiter darinnen bemühet, dabey dienstl. ersuchend, man mir es nicht übel ausdeute, dass die Willfährigkeit, so ich erachten hiemit zu beweissen, nach genauere Unterricht nicht kan erfüllet werden. Verbleibe etc.

---

69. Till Ismailov. Moskva d. 12 mars 1712.

An den Obristen Ismaeloff, dass dem Commiss:o Thuning möge freygelassen werden die Gelder beym Englischen Consul zu der Gefangenen Nothdurfft zu heben. C. Piper.

Die von denen in Tobolsk gefangenen hieher abgeschickte zwey Officirer, nl. der von S:r Königl. Maj:t, meines allergnädigsten Herrn, Drabanten Corporal Bror Rålamb u. Capitain Stakelberg, haben schon die gantze Zeit, als wir so eingesperret gewesen, umb einige Hülffe gewartet; unterdessen die andere in Tobolsk im grössesten Misere leben, nichts habende wovon sie subsistiren können, nachdem sie bisshero die Kleider vom Leibe verkauffen genöthiget, ohne was sie noch darüber in vielen Schulden stecken bey ihren Wirthen, so dass wenn dieses Elend noch länger dauret, werden sie unfehlbahr untergehen müssen. Endtlich da man nun so weit gekommen, dass der Commissarius Thuning Urlaub erhalten die hier ausstehende Gelder einzufordern, und solte nunmehro von dem Englischen Consul mit eincassiren die 10,000 R.D:r Banco, welche wir in Hamburg haben und, wie man nichts anders weiss, unser Commissarius Huswedel nach seine vom dem königl. Stats-Contoir in Stockholm erhaltene Ordres an des H. Consulen seinen Commissarium schon abgegeben, ist es ged. Commissario Thuning

verbothen worden auszugehen und solches bestellen. Also bin ich hiedurch veranlasset zu dem H. Obersten u. Commendant. meinen Zuflucht zu nehmen, dienstl. ersuchend, es beliebet ihm doch dass christliche Mitleiden mit die in Tobolsk arme gefangene Officirer zu haben und bey S:r Zar. Maj:t .H. Senatoren so begehen, dass ged. Commissarius ohne weiteren Aufschub möge die Freyheit haben dieselbe Gelder eincassiren und an seinen Orth fortschicken. Versichere auf meinen Eyd als ein redlicher Man, der niemals mit Betrug umgegangen, dass ich nicht, wie vorhin gedacht, Freyheit habe über die in Hamburg stehende 10,000 R.D:r Banco mit jemand andern einen Wechsel zu schliessen, nachdem der Commiss. Huswedel mit des H. Consulen sein Commissario so weit in der Handel avanciret, wie es mir nun berichtet worden; dass solchermassen gantz vergeblich ist mich desswegen zu ersuchen, und da man es doch endtlich dazu pressiren solte, würde der Wechsel unfehlbahr mit Protest zurückkommen; welcher Hazarde mich keinesweges unterwerffe, hoffe auch, dass keiner Rechtgesinneter wird von mir prætendiren. Verbleibe etc.

---

70. Till Huswedel. Moskva d. 15 mars 1712.

An den Commiss. Huswedel Ordre die 10,000 R.D:r des Englischen Consuls Gevollmächtigten in Hamburg auszuzahlen. C. Piper, C. G. Rensch. [Ej nämndt i D.]

Såsom vij see af H. Commissariens till oss ankomne skrifvelse, dat. d. 22 December förledit åhr, att af k. statscontoret i Stockholm till de här varande svenske fångars underholdh äre blefne remitterade 10,000 [rd:r] banco af honom genom säkre vexlar att öfvergiöras till vår disposition, och att han sig föreenat medh engelske härvarande consulens s:r Godvels commis[haf]vare i Hamburg, John Emmersen, att oss af b:e consul här penning[ar] skole blifva lefvererade emoth b:e 10,000 rd:r banco u[t]fående i Hamburg; altså och emedan han oss här har tillstält 7200 rubell, villiandes intet förstå sig een rd:r banco högre att antaga än för 72 copeker, medan han hemma påstår vexellcoursen intet högre vara. Ty ville H. Commissarien till b:e consuls commishafvare uthbetala mehrb:e 10,000 rd:r banco, dock see vij hälst, der hereffter till fångarnes förnödenhet flere peningar uhr Sverige till H. Commissarien blifve remit-

terade, att han lämnar oss frijheet deröfver att sluta här vexlar, på dhet vij måge kunne holla oss till den mästbiudande.

---

71. Till Ismailov. Moskva d. 16 mars 1712.

An den Obristen Ismaeloff mit ein Memorial an den Zar. Senat. C. Piper.

Der Verboth, welchen S:r Czar. Maj:t H. Senatoren haben mir ankundigen lassen durch den Oberst-Leut:t Martin Nicolawitz Ruch, dass ich hinführo mit keinen Kauffman Wechsel schliessen kan, weil der Wechsel, so mit dem H. Obrist. u. Com. soll accordiret seyn, nicht vor sich gehet, machet mich gantz bestürtzt, weil daraus nichts anders ersehe als derer armen Gefangenen ihre gewissen Untergang. Doch erfreuet mir, dass der H. Obrister u. Commendant der Sache kundig ist und meinem Unschuld Zeugnuss geben kan, dass kein gewisser Accord ist von uns getroffen, wie ich noch diese Stund nicht weiss, ob Er jemahls willens gewesen mit mir zu schliessen nach die projectierte Conditiones. Habe deswegen nöthig erachtet, beygehendes Memorial an S:r Czar. Maj:t H. Senatores zu verfärtigen und umb eine gelindere Resolution zu ersuchen, welches ich bitte den H. Obersten u. Commendanten beliebet insinuiren und mit seine höchstgiltige Bearbeitung zu einen favorablen Ausschlag befordern. Verbleibe etc.

---

72. Till ryska senaten. Moskva d. 16 mars 1712.

An den Zar. Senat wegen den Wechsell von 10,000 Rth:r, so der Commiss. Huswedel mit des Engl. Consuls Correspondenten in Hamb. geschlossen, und dass dem Commiss. Thuning frey stehen möge die Gelder davor hier zu heben. C. Piper.

Der von Ew. Excell:n durch den Oberst-Leutenant Martin Nicolavitz Ruch mir angesagte Verboth, dass ich hinführo mit keinen Kauffman Wechsell schliessen soll zur Nothdurfft unserer Gefangenen, weil mein Accord mit dem H. Obersten u. Commendanten Ismailoff über die in Hamburg stehende 10,000 R.D:r Banco nicht vor sich gegangen, machet mich ganz bestürtzt, weil daraus nichts anders ersehe als einen unfehlbahren Unter-

gang denen armen Leuten vorstehen, und dass sie vom Hunger sterben müssen, welches doch nicht glauben will, dass Ihre christliche Hertz viel weniger S:r Czar. Maj:t genereuse Gemüthe wird zulassen. Wie unschuldig ich meinerseits bin, dass der Wechsel nicht vor sich gehet, nachdem dass ich mit dem H. Obersten u. Commendanten nur etliche Wörter davon gesprochen, ohne dass die Sache würde völlig abgethan, ist aus meine an ihm abgegange Brieffe gnugsam zu sehen. Denn, da der H. Obrister u. Commendant vor etwas mehr als acht Tagen bey mir war, und wir kamen vom Wechsells zu sprechen, fragte der H. Obrister, ob ich welche Gelder hier empfangen wolte und darüber einen Wechsel schliessen mit dem H. Senatoren u. General-Kriegs-Commissarien Knees Dolgeruckoi; ich alsdann gleich umb meinen geneigten Willen zu bezeigen ihm in allem, was mir müglich, zu dienen, mich erklährete, woferne er damit könte gedienet seyn, wolte ich am liebsten mit ihm contrahiren über die 10,000 R.D:r Banco, gegen 75 Copek per R.D:r, wuste aber nicht anders, als dass ich freye Hände hätte nach Belieben darinnen zu thun, was mir am besten dünckte, welche Unwissenheit von meinem schweren Arrest herkam, da mir nicht zugelassen worden mich völlig darüber zu informiren. Drey Tagen aber hernach, da unterdessen kein Antwort von dem H. Obersten gekommen, ob er willens war ged. Wechsel zu schliessen oder nicht, kriegte ich weiteren Nachricht, dass die von ged. Gelder angekommene Brieffe mir die Freyheit benehmen, mit jemand andern zu contrahiren, als mit dem Englischen Consul, weil unser Commissarius Huswedel in Hamburg sich so weit schon eingelassen, gleich nach erhaltene Ordres von dem königl. Stats-Contoir, dass er mit des H. Consul seinem Commissario alles richtig gethan, dass so bald die Gelder hier sind ausgezahlet, sollen die 10,000 R.D:r an ihm dort abgegeben werden, und weiss man auch nichts anders, als es schon geschehen, dass wenn jemand endtlich darauff stehet, dass ich an einen andern soll meinen Wechsel geben, wird er ohne Zweiffel mit Protest zurückkommen. Deswegen that ich solches gleich dem H. Obersten u. Commendanten Ismailof zu [wi]ssen, damit von dem H. Senatorn u. General-Kriegs-Commissario nichts dazu weiter mögte geschehen, bath auch dabey, dass mir nicht im geringsten solte übel ausgelegt werden die Willfährigkeit, die ich im Anfang zu erweisen gedacht, nun aber nach bessere Unterricht

nicht vollziehen könte. Diese ist nun die wahre Beschaffenheit von der Sache, welche ob sie verdienet, dass uns allerdings soll verbothen seyn mit die Kauffleute einen Wechsel zu schliessen, stelle ich mit gebührendem Respect Ew. Excell:n zu urtheilen; bin aber versichert, das auff diese meine gethane Erklärung eine mehr favorabel Resolution wird erfolgen, weil auch denen S:r Czar. Maj:t in Schweden Gefangenen keinerdings ist verbothen ihre Wechsel zu machen mit wem sie belieben, und wäre so ein Verboth der nechste Weg zu derer Gefangenen Untergang, welches S:r Czar. Maj:t als ein über die gantze Welt gerühmter christl. und genereuser Monarch und Ew. Excell. ihre mitleydende Gemüthe nimmermehr kan zulassen; unterdessen bitte gehorsambst, dass unser Commissarius Thuning ohne weiteren Auffschub möge Urlaub haben die ged. Gelder von dem Englischen Consul zu eincassiren, damit je eher je lieber, so wohl denen hiesiegen als denen entführten Gefangenen im gegenwärtigen ihren bedrängten Zustande, eine Hülffe geschehen kan.

---

73. Till ryska senaten. Moskva d. 18 mars 1712.

Gehorsambstes Memorial an S:r Czar. Maj:t zur Regierung verordnete H. Senatores.

Derer Gefangenen eusserste Noth zwinget mich nochmahls zu iteriren mein voriges Ersuchen, dass uns ohne weiteren Aufschub möge verstattet werden von dem Engl. Consul zu hohlen die zum öfftern Mahl ged. von dem königl. Stats-Contoir nach Hamburg übergemachte 10,000 R.D:r Banco. Es können Ew. Excell:en versichert seyn, dass wir von dem Pricas viel lieber welche Gelder nehmen als von denen Kauffleuten, im Ansehen dass bey die ersten wir weniger Chicane gefunden als bey die andern. Ein Zeugnüss dazu kan dieser Wechsel seyn, denn glaube nichts anders, als dass nach meine gethane Proposition wir von dem Pricas hätten 75 Kop. per R.D:r Banco gekriegt, dagegen nun der Englische Consul nicht mehr giebt als 72 Kop. per R.D:r mit der Condition, woferne zu beweisen ist, dass der Wechselcurs grösser gewesen, will er auch den Defect ersetzen. Dass ich nun mit ihm schliessen muss, was solte wohl eine andere Ursach seyn als die eintzige, dass ich keine freye Hände habe mit jemand andern zu contrahiren, nachdem

die Abhandlung schon richtig ist in Hamburg zwischen unsern Commissarium Huswedel, der solche Ordres von dem königl. Stats-Contoir gehabt umb die Gelder zu disponiren, und des H. Consul seinen Commissarium. Ist es glaublich, dass ich umb des H. Consul seine Freundschafft solte 300 Rub. weniger nehmen, so wäre ich nicht allein ein ungetreuer Diener von meiner allergnädigsten Obrigkeit sondern auch ein unbarmhertziger Mensch gegen meinen Nebenchrist, dass ich das geringste solte verschertzen, was zu ihrer Unterhalt gedeyen kan. Welches Gott wird mich vor hüten und vertröste mich auch, dass Ew. Excell:cen werden bessere Gedancken von mihr haben. Wie wir aber nun in der Hoffnung leben, dass im kurtzen noch welche Gelder zu derer Gefangenen Nothdurfft werden aus Schweden übergemacht, so dencken wir bey diese Gelegenheit, da wir nach Hamburg notificiren, wie der Engl. Consul uns diesesmahl contentiret, unsern Commissarium Huswedel auch zur Nachricht stellen, dass er dorten mit niemand schliessen soll, sondern unsere Freyheit lassen, mit wem wir am besten finden darinnen zu accordiren, da wir werden am allerliebsten mit Ew. Excell. unsere Wechsell schliessen. Bitte also umb Gottes willen, es beliebet Ew. Excell. doch ein christl. und mitleydendes Herz haben mit so vielen armen Bedrängten, die nichts wissen, wovon sie ein eintzigen Tag leben können. Einer Wechsell itzund mit jemand andern zu schliesen wegen die ged. Gelder ist warhafftig unmüglich, denn er würde unfehlbahr mit Protest zurück kommen, und solte ich dermassen eine weit grössere Ungelegenheit haben; dass der Accord mit dem H. Obersten und Commendanten nicht völlig abgethan, ist gnugsam zu sehen aus die Briefe, die ich ihm zuschrieb biss den Tag, da ich Nachricht gab von die zwischengekommene Hindernüsse, unterdessen ich immer bath um seine Resolution, ob er die von mir gesagte Conditiones eingehen wolte oder nicht.

---

74. Till Ismailov. Moskva d. 18 mars 1712.

An den Obristen Ismaeloff wegen Aufhebung des Verboths zu Schliessung einiger Wechsell mit denen Kaufleuten. C. Piper.

Dieses ist nun mein letze Memorial, dass ich insinuiren gedencke bey S. Czar. Maj:t H. Senatores wegen unsern Wechsell; so wo darauff keine erfreuliche Resolution folget

will ich die Sache dem lieben Gott anheimstellen und ihm anruffen um seine Hülffe; will doch aber vermuthen von des H. Obersten u. Commendanten seine Justice, dass er durch sein kräfftige Vermögen wird eine so billige Sache zum guten Schluss verhelffen. Verbleibe etc.

---

75. Till Waranitzki. Moskva d. 28 mars 1712.

Till öfversten Woronietzki att bestella ett breff till under-commend:en Ismaeloff med innelyckte memorial till zar. senaten. C. Piper, C. G. Rensch. [Ej nämndt i D.]

Hoosgående vårt memorial till H. öfversten och commendanten Ismailoff medh det inneslutne till Hans Zar. M:t H. senatores täktes H. Öfversten ju förr ju heller b:te H. öfverste Ismailoff tillkomma låta, för det öfrige bedie vij tienstl. H. Öfversten ville procurera oss tillståndh, att vij uthan längre uppeholdh måge få hämta våre penningar till oss ifrån engelska consulen, som redan derföre genom dess commisshafvare har giort sig betalt i Hamburg medh dhe tijo tusende rd:r banco, vij dersammastädes hafft stående. Vij förblifve etc.

---

76. Till ryska senaten. Moskva d. 28 mars 1712.

An den Zar. Senat wegen Einhalt dreyer von k. Schwed. Senat angekommenen Schreiben. C. Piper, C. G. Renschöld.

Es seint mier Carl Piper werende meines strengen Arestes drey des königl. Senats Briewe aus Stockholm von Ihro Excellencien zugestellet worden, über wessen Innehalt wier keine Gelegenheit gefunden, bey Ihro Excellencien mit unserem gehorsamstes Memorial einzukommen, so lange wier von einander abgesondert gewesen, ja auch so dass uns nicht zugelassen worden die aller geringeste Communication mit einander zu haben. Weil wir aber anjetzo in einem Quartier zusammen verleget worden, und vorgemelte Briewe uns committiren dero Inhalt Ihro Excellencien fürzustellen, so haben wier nicht entgehen können selbiges gehorsamlich nachzukommen, obschon man es für überflüssig erachten könte, weil selbige Briewe uns von Ihnen

übergeben worden, und derohalben in keinen Zweifel zu ziehen ist, Sie werden ja schon von dero Inhalt unterrichtet sein. Dass erste von d. 25. October verwichenes Jares meldet uns, wessermasen Ihro Königl. Majestedt, unser allergnädigster König und Herr, Nachricht erhalten, dass der Oberstl. Kaulbars von G. M. Schlippenbachs Regim. und der Cap. Sachs von Oberst Hielms Dragon-Reg. seiet im Elent nach Siberien verschicket worden, der erste dem Vorgeben nach, als solte man in dessen Wagen einige dem Feltherren Mazeppa zugehöriche Sachen gefunden haben, welche doch ihm unwissent von einen Cossak daselbsten verstecket worden, den letsteren aus Ursache, dass er sich in Ihro Majesteten Dienste begeben, sederdeme er eine geraume Zeit vorhero seinen Abscheit aus Ihro Zarische Majesteten Dienste erhalten und ihme als einem Fremden frey gewesen anderwertig sich in Diensten zu begeben. Wessenthalben höchstgedachte Ihro Königl. Majesteten in Genaden befolen, dass gleichfals man ein Oberstl. und ein Capiten von denen Russischen Gefangenen nach Marstrand verfüren solte und selbiges alsobald hier kundgethan werden, auf dass gem. Oberstl. Kaulbars und Cap. Sachse mögen zurücke berufen und anderen Kriegesgefangenen gleich gehantiret werden, worbey uns der königl. Senat in Stockholm uns zu wissen thut, dass indeme nun zur Zeit daselbsten kein Oberstl. fürhanden, als haben sie drey Cap. von denen Russischen Gefangenen nach Marstrand versendet mit Namen Ivan Ellinghusen, Jacob Ennihof und Paul Desker mit Ordre an uns, dass wijr selbiges Ihro Zarische Majesteten Ministerio representiren und es so zu begehen suchen, dass obengem. Kaulbars und Sachs von Siberien hieher nach Musco mögen abgefordert werden, da alsdan die drey gemel. Cap. von Marstrand nach Stockholm in dero vorigen Arest sollen wiedergeholet werden. Der andere Brief von d. 27. November verwichenes Jares gehet den verstorbenen Prinsen von Melitten an, und wirt uns darin notificiret wie man zwar mitt gröstem Fuge und Recht gemelte Leiche zurückzuhalten so lange und bis jemant von uns los gegeben würde, in deme eine solche Auswexelung vor des Princen von Melitten Abreise von Stockholm schon fastgestellet war, und so wol in Ansehung dieses als in Regard mer anderer Umstände es hiemit eine andere Beschaffenheit hat als mitt der Leiche des Prinsen von Würtenberg, dieweil er bey Lebenszeit annoch zu keiner Auswexelung vorgeschlagen wart und also nicht für frey könte angesehen werden, wie diser Prins von

Melitten; doch allen deme ungeachtet, unseres allergenädigste Königes und Hern genereuses Gemüte am Tage zu stellen, gleichfals zu zeigen, dass man bey uns in höchst gemelte Ihro Königl. Majesteten Name geneiget sei alle übliche Höflichkeit und Billichkeit zu erzeigen, so will der königl. Senat des verstorbenen Prinsen von Melitten Leiche frey und mit gehöricher Ehreerzeigung n:l mit einen Capiten, nöthige Officirer samt 50 Gemeine nach der Russischen Gränse verfüren lassen, meldende an uns darbey, dass man nicht alleine den königl. Rath Graf Nierot desfals beordert, sondern wijr auch solches Ihro Zarische Majesteten Ministerio anzukündigen hätten, auf dass man diesseitts behörige Anstalt zu Entgegennehmung gemelter des Prinsen von Melitten Leiche machen möge und sich zu gleichförmiger Höfligkeit und Billigkeit bequemen. Der dritte Brief angehet 3,000 D:r S:m für welche mein, Carl Gustaf Reinschilts, Gräwin caviret zu bevordern die Abreise Ihro Zarischen Majesteten Raths und General-Krieges-Commisarij Knes Jacob Dolgoruckoi, gegen dessen Verbindung selbige alsobald bey dess Ankunft alhier in Musco zu bezalen, da dan der königl. Senat von uns begeret, dass wijr bey Ihro Zarische Majesteten Ministerio die Fürstellungen thun möchten, dass der Knes nicht alleine werde angehalten dass Gelt zu bezahlen, sondern auch zufolge ihres vorigen Briewes, dat. d. 20. Aug., sich in Stockholm einzufinden, im Falle nach der im Vorschlage gewesenen Auswexelung, nicht einer von uns beiden würde losgelassen und auf freiem Fuse gestellet werden. Wie nun dieses der Enthalt dreier des königl. Senats an uns angekommenen Briewen ist, so können wijr nicht umbhin selbiges E. EE. fürzustellen mit gehorsamen Begeren, sie mögen sich gefallen lassen durch dero hochgeltende Repræsentation bey Ihro Zarische Majesteten eine favorable Resolution hierüber auszuwirken, insonderheit weil der Brief vom 20. Augusti, auf welchen man sich beziehet in der Sachen des Knesen Dolgoruckoi, uns noch nicht ausgeliefert ist, weswegen wijr auch wünscheten, dass es uns abgegeben würde, verseende uns bestens in allem zu É. EE. berühmliche Æquanimitet.

---

77. Till statskontoret. Moskva d. 6 april 1712.

An das k. Stats-Cont. in Stockholm, dass der hiesige Senat einen Wechsell auf 40,000 D:r S:mt zu schliessen offeriret u. ob sie denselben acceptiren wollen. C. Piper, C. G. Renschöld. [D. 10/4.]

Ess wird uns aus Ihro Zarische May:t Pricas gegen unsser Wexel 40,000 D:r Silb.M:tz an Ew Excell. und d. H. Stats-Commissar. angebohten und dass eine gleiche Summa in Schweden an S:r Zarische May:t daselbst befindliche Gefangene geliffert werden soll; so ist mitlerzeit, bis wir uns dazu verstehen, ernstlich verbotten, mit die alhie befindliche Kauffleute kein Wexel zu schlissen; nun ist es woll nicht zu leüchnen, das unsere Gefangene sehr crepiren und Hülffe bedürffen, weil sie schon in einen miserablen Zustand sich befinden, und werden unümbgänglich noch in ein grösseres Elend verfallen auch woll gar durch Hunger und Blösse vergehen, daferne sie nicht bald zureichlich unterstützet werden, da wir aber aus Schweden gar kein Nach- noch Unterricht haben, wass dorten zu dissen Aufgaben so woll von den eingesamleten Mitteln als von denen Land-Regimentern halbes Landslohn annoch verhanden und für die hiersitzende Officire rückstendig, welche vorgeben, dass sie wenig ja gar nichts in dreyen Jahren von dorten was erhalten und genossen, so haben wir aus obigem Ursache, da uns diesses alles unwissend, nicht understanden nach Ihr Zarische May:t Senaten Verlangen an Ihr Excell. und d. H. Stats-Commissarie, den begehrten Wexel zu ziehen, in Ansehung, da es zu so eine ansehnliche Summa sich besteiget, und sie sich nicht mit weniger wollen vergnügen. Daher werden mir veranlasset Ew. Excell. und d. H. Stats-Commissarie hiemit anzumuhten, Sie belieben fordersambst uns zu berichten, ob wir sicher auf eine solche Summa unssere Wexel ausgeben können; dan im Fal es nicht prompt bezahlet werden solte, so ist gewiss, das nicht allein die Wexel [...pf.] verfallen, sondern auch unsser Persohn nicht minder zu leiden kommen dürftte; und weilen diesse Summa wegen der Vielheit der Gefangenen, welche nach disem desto mehr geholfen werden müssen, da sie nun mehro selbsten nichts bijzusetzen haben, nicht lange vorschlagen kan; so verlangen wir hienegst unterrichtet zu werden, ob uns vergönnet sey, weiterhin in der eüssersten Noht mehr Wexel zu

ziehen und auf wie viel, allermassen es unmüglich uns feldt unsser Credit mehr zu engagiren, insonderheit da wir vernommen, dass der schon geschehener Vorschus meistens annoch unbezahlet, für welche man doch sein Eigenthumb graviren müssen; wir verbleiben etc.

---

78. Kungörelse. Moskva d. 9 april 1712.

Att de som hafva kundskap om någon commisariernes föröfvad egennyttighet skola sådant i stillhet angifva. C. Piper, C. G. Renschöld.

Såssom nu först oss till öronen commer, att commissarierne, hvilka varit ombetrodde att sluta vexlerne samt uthdela de deraf flytande penningar iblandh de fångne sittiande officerare, dervidh skole hafva begått och brukat ett och annat undersleef och egennytta, altså ansökes herigenom af oss, det hvar och een, hvilken deraf någon kundskap ja i ringaste måtto hafver, ville slijkt undersleef eller egennytta af hrr commissarier oss uti stillhet tillkännagifva, på det a[tt] man i tijd må hafva tillfälle och lägenheet derom att undersökia och ransaka låta.

1713.

79. Till Gagarin. Moskva d. 4 januari 1713.

Till knées Gagarin compliment för den godhet han bevijser fångarne. C. Piper, C. G. Rehnschöldh. [Ej nämndt i D.]

Vij hafve hafft så månge proff af Ed:s Exell:ces genereuse gemöte och milda omvårdnad för de beträngda fångarna, och alla, som skrifva eller komma hijt ifrån des gouverment, tahla därom med sådant beröm, att vij eij kunna underlåta derföre att hembära Ed:s Excell:ce en tienstl. tacksäijelse. Jempte den ymniga välsignelse, som Ed:s Excell:ce visserligen hafver därföre att förvänta af Gudh den alzmäcktiga, alla vählgiärningars belönare, så kunna vij och försäkra, att Ed:s Excell:ces namn lärer blifva i Svealand med evigt beröm ihugkommit, och att något hvar skulle skatta sig lycklig, om man vid till-

fälle kunde förklara emot Ed:s Excell:e eller des förnähme anhörige något tacksamhetztekn. Vij lefve uti den vissa tillförsickten, att Ed:s Excell:e intet lärer tröttas att fortfara uti samma sin christelige bevågenheet, och som vij hafve besynnerligen auctoriserat öfversten och commendanten Stiernstråhl, öfverst-lieutenanten Kaulbars och majoren Ranhielm, hvar å sin orth att bevaka och söka, hvad som länder till befrämjande af de arma fångarnas angelägenheter därsammestädes, så bedie vij tienstl:n, att Ed:s Excell:e täcktes gunstigt anhöra och afhielpa deras ansökningar samt låta dem vara sig till det bästa recommenderade, dock så att inga växlar uppå oss måge hädanefter antagas, med mindre vij det föruth af Ed:s Excell:ce läre tienstl. begiära och åstunda. Vij önske Ed:s Excell:ce allskiöns vählmågo i detta nyss ingågne och månge påföllliande åhr förblifvandes med besynnerl. estime och åhuga etc.

---

80. Konstitutorial. Moskva d. 4 januari 1713.

Constitutorial för öfversten och commendanten Stiernstrahl, öfverst-lieut. Kaulbars och major Ranhielm hvar å sin orth att antaga sig fångarnas gemensame angelägenheter. C. Piper, C. G. Renschiöld. [D. 10/1.]

Såssom på de längst aflägne orther, dijt svänske fångar blifvit försände, nödvändigt erfordras, att någon i synnerheet må vara constituerad, som samtelig deras angelägenheter iakttager och bevakar, besynnerligen emedan vij och fast ogiärna måst förnimma, hurusom emellan dels officerare sådan osämia och ostyrigt väsende undertijden upväxer, att det kan lända icke allenast dem sielfva till mehn och inbördes förolämpande utan och nationen till skymff samt alla fångarna i gemehn till största förfång och skada; altså hafve vij till förekommande deraf så wähl som af trogen nijt och sorgfällighet för K. M:tz tienst och fångarnas egit bästa funnit vara nödigt hermed att auctorisera och befullmäcktiga H:s K. M:tz trootienare och öfverstlieut:t, edel och välb:ne H. Kaulbars uti Tobolsk och de näst därom liggande orther alle slijke ährender sig att antaga och därutinnan att betämja, som billigast och med kongl. förordningar enligast kan pröfvas. Till föllie häraf tillkommer honom, icke allenast de fallande underholdzmedlen att emottaga och effter den i commissoriatet giorde uträkningen utdela samt

hvad till fångarnas gemensama gagn och befordring kan vara af nöden hoos gouverneuren och vederbörande där å orthen att andraga och drifva; utan jemvähl, i fall något oskick, tvist och oordning under officerarne skulle förelöpa, därå att söka tijdig boot, antingen genom tienlige åtvarningar och sakens bijläggande i vänlighet, eller och, när parterne emellan eij kan åsämias, eller elliest sådane måhl förefalla, som eij måge nederläggias, däröfver då att anställa förhör, intaga vitnens utsagu, inrätta protocoller och dem jemte andra därtill hörige acter i säkert förvahr holla, på det framdeles så vähl den brotzlige må undergå en laga näpst, som och den saaklösa komma att niuta des oskuld och vählförhollande till godo. H. Öfverst-lieut:ten äger till den ändan mackt att adjungera sig, förutan auditeuren, andra skickelige och ovälduge officerare samt i de andra städerne, så vähl som vid något des egit laga förfall, att förordna någon annan, som des ställe företräder. Och som ingen må understå sig härutinnan att gripa honom uti denna des tillagde myndigheet eller blanda sig uti ofvanbem:te algemene disposition utan hans vetskap, godtfinnande och anmodan; så bör eij heller någon, af militair eller civil stånd, som vill ansees för en trogen och vählsinnad K. M:tz tienare, undandraga sig att bevisa honom härvid en behörig heder och hörsamheet samt det bijstånd och den handräckning, som han i slijke ährender af den ena eller andra kunde åstunda. Hvilcket länder hvarjom och enom, som vederbör, till effterrättelse.

På dragande kall och embetes vägnar, likmätigt
H:s K. M:tz och k. senatens undfågne fullmackter.

Mut. mut. för öfversten och commendanten Stiernstral uti Solikamsky och de näst däromkring liggande ortherne, major Ranhielm i Clinof.

---

81. Till Kaulbars. Moskva d. 4 januari 1718.

Till öfv. och commend:n Magnus Stiernstrahl. Mut. mut. till öfverst-lieut. Kaulbahrs och Major Ranhielm.[1]) C. Piper, C. G. Renschöld. [D. $^{10}/_{1}$.]

Utur H. Öfverst-lieut:ns ankomne bref och bijfogade memorialer hafve vij nogsamt förmärckt des sorgfällige åhuga för

[1]) Bör vara: »Till öfverst-lieut. Kaulbahrs. Mut. mut. till öfv.» etc.

de beträngde fångarnas bästa och understöd. Samma nijt och oförtrutne bearbetande lärer framdeles billigt räknas H. Öfverst-lieut:n till förtienst. Vij hafve jemvähl pröfvat nödigt att updraga fångarnas angelägenheter där å orthen till H. Öfverst-lieut:ns inseende och bevakande, hvilcket vij redan förledit åhr genom corporalen af drabanterne baron Rålamb monde låta antyda.[1]) Och på det H. Öfverst-lieut:n därvid må finna desto större både troo och anseende hoos gouverneuren samt hörsamheet och handräkning hoos officerarne, så hafve vij låtit afgå därom en recommendation till knees Gagarin, som bijfogade afskrifft utvisar, samt upsatt hoosgående constitutorium för H. Öfverst-lieut:n till vederbörandes efterrättelse. Vij hafve sändt ett lijkalydande till H. öfverst och commendanten Stiernstråhl, och lärer fördenskull vara nödigt, att H. Öfverst-lieut:n corresponderar och sig förenar med honom om dee orther och districter, som hvardera beqvemligast må kunna bestrida och under sin upsickt taga, efvensom vij ochså committerat H. majoren Ranhielm samma värff uti Clinof.

Hvad underholdzmedlen, deras fördehlning och andra i det måhlet insände besvär och påminnelser angår, så hafve vij oss däröfver yttrat uti ett serskilt svar, och lära, när peningar ankomma, låta alt sådant uti commissariatet behörigen iackttagas; till hvilcket H. Öfverst-lieut:n jemvähl täcktes effter hand berätta de förandringar, som med fångarne kunna sig tilldraga, hvilka genom döden afgå eller till andra orther blifva försände, och hvad mehra, som vid peningarnas anordning och räkningarnas inrättande kan vara af nöden att veta; kunnandes H. Öfverst-lieut:n till slijke räkenskapers hollande å sin orth, så vid penningarnas utgifvande, som elliest, betiena sig af den vid handen stadde commissarien eller, där ingen vore för handen, af någon annan därtill skickelig persohn.

För det öfriga hafve vij isynnerheet att påminna, det inga vechslar måge vidare på oss dragas eller någon afskickning och bekostnad till deras afhämptande giöras, innan vij först kunnat låta veta, att några peningar uti cassan influtit. Kongl. statscontoiret har fuller nyligen genom bref gifvit oss den förtröstning, att man med det forderligaste ville giöra anstalt till några medels öfverstyrande; men des förinnan är hvarcken tilgång eller credit, och så snart vij undfå bem:te vechslar eller underrättelse, hvarest medlen kunna commenderas, lära

[1]) *hvilcket vij — antyda* endast i brefvet till Kaulbars.

vij ofördröjeligen genom siberske pricassen gifva det vid handen och så laga, att fångarna i deras trångsmåhl måge blifva bijsprugne. H. Öfverst-lieut. behagade fördenskull gifva dem sammanhanget tillkiänna och af sin bekanta zele möijeligst söka att holla dem vid humeur, samt upmuntra dem till troo och tålamod, föreställandes dem till efftersyn det mycket hårdare handterande och elände, som mången fordomdags uthärdat i häcktelse och böijor af sann och obesmittad kiärleek för fäderneslandet. Omskiönt vij intet tvifle, att ju desse nu bära för deras konung och fosterland efven ett lijka ärligit hierta, och eij mindre i motgång och torfftigheet än i lycka och goda dagar lära bevijsa deras troo- och ståndacktigheet; så har man lell icke allenast vinlagt sig på det högsta att giöra deras vilkor drägeligare, utan går oss jemvähl beskrifningen om deras dageligen tilltagande armod deste mehra till sinnes, som vij förtijden intet äre i tillstånd att kunna dem behörigen undsättia. Dock hafve vij förestält deras jämmer och uselheet hoos k. senaten på det aldra bevekeligaste sättet och vele förmoda, att det skall hafva en god värckan och påfölgd, imedlertijd måste de intet låta hoppet och modet siuncka. Offta är vid sakernas bistraste utseende Gudz hielp aldra närmast; och måste man, jemte denne förtröstan, betrackta både sin plickt och omständigheterne, jemföra villian med möijeligheten, landetz förmågo med den tunga krigzbördan och ju giöra sig därom försäkrad, att den brist, som uti slijk allmen nöd kommer att träffa och trycka den ena eller andra för en kortt tijd allenast, lärer i framtijden af H:s K. M:tt nådel:n ihugkommas och vedergiällas; hvarom dee omöijeligen kunna tvifla, som hafft den nåden att tiena H:s K. M:tt och erfara dee mångfaldige proff, som han gifvit af des milda och ömma hiertelag för sine trogne undersåtare.

Anbelangande den mishälligheet och det oskickeliga väsende, som under någre officerare sig yppat, så är visserl:n till beklaga, att den tucktan, som Gud oss redan pålagt uti ett svårt och långvaraktigt fängelse, icke kunnat så späka någras lasteliga böijelse och kitzlan, att denna ju härskar ännu öfver förnufftet samt bringar dem i neslig förbrytelse och vidare olycka. H. Öfverst-lieut:n har giort mäckta vähl i det han sökt hämma sådant oväsende och osedigt lefverne med lämpa och alfvarsamheet. Skulle än ytterligare något slijkt hända eller förehafvas, så tyckes fuller vara bäst att först försöka

den lindrigaste vägen till sakens vänlige förening, om möijeligit är; men ifall antingen sielfva beskaffenheten det eij skulle tåhla, eller någon vore så styfsint och vahnartad, att han icke stode att bringa till rätta genom förmaningar, så måste man skrida till de alfvarsammare medlen.

Vid vitnesmåhls afläggande skrifft- eller munteligen tyckes till deras större bestyrckande och giltigheet kunna observeras (där intet laga jäff är), att icke allenast attesterne tillijka underteknas af någon prästman, som betygar vitnetz mening vara rätt fattad och föruth varnar vederbörande för den stora synd och siähle-våda, som hänger vid ett falskt vitnesbörd; utan kan och hvart vitne serskilt vid förhöret efvenledes under sådan förmaning påminnas, att han gör sin berättelse så redeligen, som han tilltror sig att bekräfta densamma med lijflig eed, hvartill han och vähl må admitteras i criminalmåhl, eller då förhöret elliest finner det vara oumgiängeligit. Dock holle vij före vara rådeligit att bruka vid detta lagliga förfarande och edhgångar all möijelig försicktigheet samt därtill sparsamt och eij öfftre komma låta, än sielfva nödvändigheten fordrar, på det de orolige hufvuden icke måtte giöra deraf ett misbruk, och där man för offta och uppenbart öfvade, hvad som kan hafva anseende af en ordentelig rättegång, sådant eij må kunna vrångvijst uttydas, som tillvällade man sig uti H:s Czar. Maij:tz land en ny jurisdiction. Man har fördenskull att umgå dermed varsammeligen och först att försöka, hvad med fogeligheet och hälsosamma förmaningar, hoot och lockelser må kunna uträttas. Vij vele jemvähl förmoda, att folck, som redan kommit till mogna åhr och hederligare tienster, lära vara så ömma om deras egen heder, att de skola undvika, hvad oanständigt är och länder dem sielfvom till mehn, skam och skada. Vij kunne knapt troo, att någon, som svurit konungen, skall låta förföra sig i den villfarelsen att afkläda des undersåteliga lydnad för honom och genom förackt af des rättvijsa förordningar giöra sig des nåde förlustig samt störtta sig sielf i fördärff och det efventyr, effter fångenskapet, att åter förlängia sitt fängelse och förspilla all des timmeliga lycka, hälst emedan deras brott lärer deste gröfre anses och strängare ijfras, som dee, medelst obeskedeligit förhollande mit under fienden, föröka öfver oss des spee, hädelse, förackt och hårdheet. Fördenskull, om gudzfrucktan, åhra, ett godt namn och egen vählfärd i längden är dem någorlunda om hiertat, så vill man

hoppas, att dee skola låta vählmente åthvarningar giälla och sig beqväma till att lefva i roo och enigheet med hvarannan, bevijsa oskrymtad nijt, troheet och kiärleek för H:s K. M:tt, eij mindre under motgången, än i vählståndet, vörda och åthlyda des lag och stadgar, låta påskijna spakfärdighet och ett erbart väsende i ord och lefverne, bemöta och tahla om deras förmän med respect, gifva dem af högre och äldre rang deras tilhörige heder samt pläga under sig inbördes vid alla tillfällen, så med högre, som med geliker och nedrigare, ett höfligit, beskedeligt, skickeligt, stilla ochförtroligit umgiänge, hvarmed de förvärfva sig beröm och godt tycke hoos alla i gemehn samt giöra sig i synnerheet förtiente till H:s K. M:tz nådiga åtancka och belöning.

Slutel. önske vij H. Öfverst-lieutn. Gudz milderika välsignelse till allskiöns välmågo, och förblifve etc.

---

82. Till Golovkin. Moskva d. 6 januari 1713.

An Gr. Golofkin wegen des Kneesen Dolgorukoi Bedrohungen. C. Piper, C. G. Rensch. [D. 7/1.]

Ew. Excell:ce werden wir genöthiget hiemit dienstlich vorzutragen, wasmassen des H. Kneésen Dolgorukoi Durchl. in verwichenen Tagen einen besondern Unwillen gegen uns so wohl als sämbtl. Gefangene insgemein in gar nachdencklichen und ungütigen Termen zu erklähren sich belieben lassen, aus Uhrsach, dass der k. Senat in Schweden, wegen ausgebliebener Bezahlung seiner daselbst nachgelassenen Schulden, wozu er sich bey der Abreisse von Stockholm aufs feyerlichste verschrieben, ein so grosses Quantum von dem zum Behuef Ihr. Zar. Maj:tt Gefangenen dort angekommenen Gelde, als selbige Schuldforderung sich beträget, sequestriret und wohlgedachten H. Kneésen dadurch zu Bezahlung derselben zu vermögen gemeinet. Wann wir nun bey solcher Bewandnus befürchten müssen, dass man bey Ihr. Zar. Maj:tt nicht allein die Schuld solches Verfahrens in Schweden uns aufzubürden, sondern auch dasselbige auf alle Weisse als unbillig anzugeben sich bemühen werde umb allerhöchstged:e Ihr. Maj:t zu gleichen Unwillen gegen uns zu vermögen; so wenden wir uns in solcher billigen Beysorge zu Ew. Excell:ce als deren Gerechtigkeit liebendes Ge

müthe uns durch viele Proben bekant, und bitten dieselbe hiemit dienstl. und freundtl., wann dergleichen ungütiges Angeben von jemanden geschehen solte, Ihr. Zar. Maj:tt die wahre Bewandnüs der Sachen vorzustellen, alsdan wir hoffen, man befinden wird, dass die Anforderung wohl gegründet, wir aber keines Weges daran Schuld, dass zu Erhaltung der Bezahlung der k. Senat die publique Mittel mittlerweile zu sequestriren sich belieben lassen. Dann als zu Ausgange des 1710:ten Jahres wohlgedachter H. Knées zur Auswechslung gegen mich Carl Gustaff Renschöld von Stockholm abgelassen werden sollen aber vor verschiedene Schulden und Cautiones gehafftet, zu deren alsbaldigen Bezahlung er damahls keine Mittel gehabt, hat meine Gemahlin zu Beschleunigung seiner Abreisse vor solche Schuld, welche dreytaussend Th:r Silber:tz beträget, zu caviren übernommen, nachdem der H. Kneés sich ihr verschrieben, bey seiner Heimkunfft in Moscau intra terminum von vier Monath solches Geld zu Bezahlung der Schulden nach Schweden überzuremittiren, gegen welche Obligation er alle die alte originale Obligationes empfangen und durch eigenhändige Verschreibung die Schuld als seine eigne agnosciret, wie solches alles aus copeylich beygehenden des k. Senats Brieff und Allegatis ausführlich zu ersehen. Nachdem aber in so langer Zeit wohlged:r H. Kneés weder zur Bezahlung einige Anstalt machen noch die Schuld einmahl agnosciren wollen, vorgebende dass nachdem er zu echappiren Mittel gefunden, were er auch nicht weiter verbunden seine Hand und Nahmen zu respectiren und seine Schulden zu bezahlen, hat der k. Senat kein ander Mittel gefunden ihn zu billigere Gedancken zu vermögen, als dass selbiger eine eben gleich grosse Summa von denen publiquen Mitteln so lange sequestriret, biss der H. Knées Dolgorukoi seine Schuld bezahlet, alsdan man die Sequestration sofort aufzuheben erböthig, keines Weges aber die sequestrirte Summa zu Bezahlung dieser Schuld anzugreiffen gedencket. Wir zweiffeln alsso gar nicht, wann Ihr. Zar. Maj:tt von dieser wahren Bewandnus der Sachen recht informiret worden, dass dieselbe nach dero bekanten Justitz allem unmilden Angeben wieder uns kein Gehör ertheilen, sondern vielmehr offtwohlged:en H. Knéesen zu Bezahlung seiner Schulden und Respectirung seiner Hand anhalten werden; wie wir dann auch Ew. Excell:ce hiemit dienstl. ersuchen hierunter unsser geneigter Vorsprecher zu seyn, anbey heilich versicheren, dass gleich wie wir bisshero

währender unsserer gantzen Gefangenschafft uns jederzeit dergestalt aufgeführet, wie sichs bey dergleichen Zustande geziemet, so werden wir auch künfftig unvergessen seyn unssre Conduite alsso einzurichten, dass wir uns der versprochenen hochgeschätzten Zar. Gnade nicht verlustig machen, wogegen wir gleichfals der allerdemüthigsten Hoffnung leben, dass Ihr. Zar. Maj:tt als ein gerechter Herr nicht auf blosses wiedriges Angeben uns verdammen, sondern unssre Ankläger zu Erweissung dessen, wovor wir beschuldiget, allergnädigst anhalten werden, alsdann wir uns getrösten, dass unssre Unschuld sich sonnenklahr hervorthun wird. Wir wünschen Ew. Excell:ce übrigens zu jetzo angefangenen neuen Jahr viel Glück, bestendige Gesundheit und Zufriedenheit und verharren unablässig etc.

---

83. Resolution. Moskva d. 7 januari 1713.

Resolution uppå officerarnes ansökningar ifrån Clinoff. C. Piper, C. G. Renschöldh. [D. $^{10}/_{1}$.]

Resolution

uppå de fångne officerarnes inkomne besvär och ansökningar ifrån staden Chlinoff. Gifven Muscow d. 7 Januarij 1713.

1.

Uthaf major Ranhielms inkomne berättelsse har man ogierna sedt, att de tvenne månaders underholdsp:r, som in Decembr. 1711 härifrån blefvo afskickade, intet kommit officerarne till handa för än i nästledne Augusti månad, doch kan man intet vidare dertill giöra än beklaga, att sådant är händt; man har i mangell af annan uthväg måst betiena sig af siberske precaset här att få penningar till dem, och blef, då penningarne där insattes, för visso låfvat, att de strax där skulle utbetahlas, men så lärer man intet underlåta sådant drögsmåhl att förestella b:e precase och anholla, att slijkt håreffter intet må förelöpa.

2.

Hvad de 100 rubell vidkommer, som majoren d. 30 Octob. sidstl. har uptagit af kneés Gagarin, så aldenstund till deras åtherbethalande nu ingen tillgång finnes i cassan, så måste man

sökia att betahla dem af de medell, som sidst herifrån blefvo afsende att uthdelas.

3.

Man hade härtills gierna öfvergiort större summor, nogsamt besinnandes, att officerarne hafva svårt ochså i knappaste måtton att underholla lifvet ved det, som öfvergiort är, men som intet mehra ifrån Sverige hijtkommit, uthan har man och detsamma måst understödia med förskott af propre medell snart till halfva delen, så måste officerarne med tåhlamod afvackta vijdare hielp, lärandes man intet underlåta att tillstyra dem sådant oafkårtat, så snart medlen kunna uthfalla.

4.

Anbelangande de giffte officerarnes och betientes ansökning, att dem måtte tilldelas något rikeligare underhold i anseende till deras starcka husholdning; så emedan medlen uhr Sverige uthfalla så knapt, att de icke ens kunna förslå till officerarnes nödtorfftige underhollande i knappeste måtton; ty har man vid deras uthdelande intet kunnat giöra någon åthskillnad emellan hvars och ens villkor, tillstånd, caracter och den löhn, hvar åthniuter, uthan måst giöra alla lijka, men där medlen hareffter rummare uthfalla, lärer man sådant observera så vijda försvarligit må vara.

5.

Enckiorne lärer man intet heller förglömma vid de uthdelningar, som hedaneffter skee kunna, så wähl som corporalen och de gemehne, hvilcka berättas intet niuta något underhold af Hans Zar. Maj:tt, skolandes jemvähl för de d. 12 Nov. sidstl. längre bårtförde 9 öfverofficerare och en underofficerare underhollet blifva skickat på Chlinoff, hvarifrån det sedan kan skaffas dem vijdare till handa.

6.

Att majoren Rahnhielm öfversändt en pertinent specification på öfver- och underofficerarne samt de gemehne så vähl som änkiorne, som vistas på den orthen, så och quittentzer på de förledit åhr unfångne 4 månaders underholdsp:r, är mycket vähl giort, och har han jemvähl hereffter dermed att continuera.

7.

Hvad de trätor och oredor anbelangar, som upkomma officerarne emellan, så beklagar man, att så orolige hufvuden skole gifvas, de där i närvahrande fångenskap och besvärlige lefverne intet kunna holla sig innom deras skranckar, och som man till hemmande af slijke insolentier har funnit nödigt att uthfärda hosgående constitutorium, så har majoren med dem han sig dervid adjungerandes varder, hvilcka måste vara dertill skickelige och hafva förvärfvat sig nampn af ett fredsamt, stilla och sacktmodigt lefverne, att afgiöra alle sådane stridigheter och nu i förstonne dem, som uti hans skrifvelse uprepes.

8.

Betreffande archliemästarens af narviske artilleriestaten Jöran Lundgréens, feltskärens af viborgske garnison Christian Hindrich Möhlenfelts, constabelns Jurgen Dukwitz, fendrickens Carl Hartwig Nödings och ambtmannens af Rådshoff vid Narven Anders Wassbergs ansökningar deras underhold angående; så lährer dem vederfahras, hvad de med skähl kunna hafva att prætendera, sedan man fått närmare underrätta sig om beskaffenheten af deras angelägenheter.

9.

Den upkomne tvistigheten mellan lieut. Willhelm Stakelberg och capit. Hedengran ang. öfverstallmästarens Kratzes qvarlåtenskap kan afgiöras effter det uthfärdade constitutorium.

10.

Elliest som ryttmäster Livingston ifrån Wärkaturie berättar, det han till de där å orten varande officerares nödtorfft ärnar uptaga 900 rubell uthur precasen; så kan honom förmälas till svar och effterrettelsse, att de där å orten måste afvackta, hvad herifrån afsendes, och intet der uptaga något förskott, medan detsamma här intet lärer kunna betalas i mangell af medell i cassan.

11.

Sluteligen som pastoren Johan Condeliin har gifvit vid handen, huruledes en kohna, ben:d Sophia, sedan hon effter lönskeläger funnit sig hafvande, eij allenast sökt förekomma rätta födzlotiden, då hon redan varit halfgången, uthan och änteligen

brackt sitt upsåt till fullbordan och fostret bortkastat, nekandes intet till giärningen uthan underkastandes sig öfverhetens domb i framtijden, hvartill vill vara nödigt, att en laga undersökning och förhör är vid handen; så har majoren i föllie af vårt constitutorial att undersökia så vähl om denne konans grufvelige missgierning som om det oliud, som hustrun Catharina Mårtensdotter angifves hafva giort under varande gudstienst på michelsmässodagen, på det man jemvähl till des laga afstraffande i framtijden må hafva behörigit bevijs att stödia sig på.

12.

Skulle någon med döden vara afgången, som i den fördehlningen blifver upförd för underhold, hvilcken herifrån öfverskickas, intet hafvandes vi då någon kundskap hafft om dödzfallet, så blifver samma underhold cassan bespard, eller och uthdeles detsamma under de mäst nödlijdande, dock bör sådant i afräkningen, som hijtskickas, påföras den till last, som samma underhold unfår.

---

84. Resolution. Moskva d. 7 januari 1713.

Resolution uppå officerarnes ansökningar ifrån staden Tobolsko. C. Piper, C. G. Rehnschöldh. [D. 10/1.]

Resolution

uppå de fångne officerarnes inkomne besvär och ansökningar ifrån staden Tobolsk i Siberien. Gifven Muscow d. 7 Januarij 1713.

1.

Såsom öfverst-lieutenanten Kaulbars å samtelige officerarnes vägnar anholler, det de å den vidt aflägne orthen i rättan tijd måtte blifva försedde med nödtorfftigt underhold; altså länder deruppå till välmehnt svar, det kunna officerarne vara försäkrade, att man ingen flijt sparar i Sverige att förestella deras elende och store trångmåhl, kunnandes de jemvähl giöra sig förvissade, det så snart någre medell blifva hijt öfverremitterade, lärer man intet försumma dem att öfverstyra till hvar sin orth effter en just fördelning.

2.

Dernäst som tillkänna gifves, att underofficerarne och de gemehne, som äre där å orthen, intet niuta något underhold af Hans Zar. Maj:tt och, när de siukna, måste liggia uthan all förplägning och skiötzell; så lährer man vid nästa uthdelning, som skeer, komma dem i hugh, så vijda medlen tillåta, men hvad de siukes skiötzell vidkommer, så undfick fuller corporalen af drabanterne Rålamb vid sin afresa härifrån contant 100 rubell derföre här att upkiöpa medicamenter och lärfft, medan han föregaf, att sådant där å orten intet vore till fångs, kunnandes man intet veta, om han sådant har aflagdt, dock lärer man vid medlens öfversendande hernäst komma ihug att vidare öfversenda för de siuka nödige medicamenter.

3.

Anbelangande de påminnelser, som giöres för efffterfölliande personer, att de vid uthdelningen jemvähl måtte blifva ihugkomne med något underhold, såsom öfversten Sandull, öfverstlieut. Kaulbars, gen. adjutanten Canifehr, capit. Saxe, drabanterne Freyman, Wrangel och Örnhielm, capiten Drentels änckia, des son lieutenanten Drentell, som blifvit bårtförder till Jakutzki, änckian Magdalena Gertrud Ungern, föraren Carl J. Engelhardt, qvartermästaren Buxhöfden samt postmästaren och landtcommiss:n Hindrick Frantzen; så lärer man intet heller förgiäta dem vid nästa uthdelning, så vida medlen villia tillräckia.

4.

Man hafver ogiärna förnummit det ochristelige öfvervåld, som d. 29 April nästförledit åhr emoth officerarne i Tobolsk är vordet föröfvat, och hafver öfverst-lieut. Kaulbars å samtel. officerarnes vägnar att ansökia hos gouverneuren kneés Gagarin, det han häröfver ville låta anstella en opartisk ransakning och effter sakens befundne beskaffenhet afstraffa de brotzlige samt med des föreskrifft secundera officerarnes suplique till Hans Zar. Maj:tt om satisfaction.

5.

Till communionvijn och oblater lärer man vid medlens öfversendande hernäst uthsettia någon summa, proportionerad effter communicanternes antahl och vinets dyrhet där å orthen.

6.

Hvad de 120 rubell vidkommer, som lieut. Faltzburg vid des afresa tagit af en ukrainsk öfverste, Silinski ben:d, om hvilckas återbetahlning påminnes; så kan till samma sak af oss här intet åthgiöras, aldenstund bem:te lieut. Faltzburg för tijden intet är här uthan blefven bårtförd till Pereslaw Rehansky.

7.

Elliest som officerarne sig beklaga, det de med corp. Rålamb och capitein Stakelberg öfverskickade medell lijtet kunnat förslå, medan de varit i stor skuld fördiupade; så kunne vij intet annat än lemna dem till välmehnt svar derpå, att man härtills gierna hade öfvergiort större summor, nogsamt besinnandes, att de hafva svårt också i knappaste måtton att underholla lifvet med det, som öfvergiort är; men som intet mehra ifrån Sverige hijtkommit, uthan har man och detsamma måst understödia med förskått af propre medell snart till halfve dehlen, så måste officerarne med tåhlamod afvackta vijdare hielp, lärandes man intet underlåta oafkårtat att tillstyra dem de ankommande medell, så snart de kunna uthfalla.

8.

Capit. Carl Gustaff Oxe anholler fuller å de officerares vägnar, som förledit åhr in Febr. härifrån till Tobolsk blifvit bårtförde, det de måtte giöras lijka med andre och jemvähl utbekomma så månge månaders underhold, som de unfått. Men så vijda förb:te officerare hafva fått lijka mycket med de andre, sedan den tijden de kommit herifrån, måste de låta åthnöija sig dermed, kunnandes intet med fog påstå mehra, uthan böre de hafva tåhlamod, till des mehra uthfaller.

9.

För capitainen Colbohm af Nylands infanterie-regemente och ryttmästaren Ehrenmarck af skånske cavall:e-regem:te lärer man effter deras giorde ansökning skrifva hem till landet om deras landtlöden; detsamma vill man äfvenväl giöra för capitainen Johan Berendt Möller och de andre officerarne af carelske dragone-escadron, ändock för desse senare tyckes vara ringa hopp, medan landet till större dehlen är i fiendevåld.

10.

Som ingen regementz-officerare af dahlregementet är här i Ryssland, så hafve vi förmått öfversten Gyllenkrok att antaga sig b:te regementes ährender, och kunna de derunder hörande officerare fördenskull adressera sig i dy måhl till honom.

11.

Regementz-vebeln af lifdragonerne, Forssman, kan intet bestås underhold lijka med regementz-feltskären, ändock han i des stelle är blefven bårtskickad, uthan bör han åthnöija sig med det, som en under-officerare åthniuter, med hvilka han i staten står lijka upförd, börandes fördenskull åtherbethalas, hvad han i det fallet på capit. Rotkirchs föranlåtande fått för mycket.

12.

Intet heller kan bevillias, att effter capit. Rotkirchs ansökning den döde adjutantens underhold må löpa vijdare och så länge han lefde.

13.

Skulle någon vara med döden afgången, som i den fördehlningen blifver upförd för underhold, hvilcken herifrån öfverskickas, intet hafvandes vij då någon kundskap hafft om dödzfallet; så blifver samma underhold cassan bespart, eller och uthdelas detsamma under de mäst nödlijdande, dock bör sådant i afräkningen, som hijtskickas, påföras den till last, som samma underhold unfår.

14.

Sluteligen skall blifva observerat, att underhollet, som hedaneffter kan komma att öfverskickas för den dehlen af viborgiske garnisonen, som står i Samarofsko Jamo, skall adresseras till Tobolsko, medan denne orthen ligger så nähr dervid.

---

85. Resolution. Moskva d. 7 januari 1713.

Resolution uppå officerarnes ansökningar ifrån Solicamskoi. C. Piper, C. G. Rehnschöldh. [D. 10/1.]

Resolution

uppå de fångne officerarnes inkomne besvär och ansökningar ifrån staden Solikamskoi i Siberien. Gifven Muscow d. 7 Januarij 1713.

1.

Det berättar fuller ryttmästaren Ridderswerd å samtl. officerarnes vägnar, hurusom de i Septemb. månad nästledne hafva uptagit af gouverneuren knées Gagarin 300 rubell till att fördehlas dem emellan, anhollandes det vi ville förnöija och betahla samma förskott. Men som för tijden ingen tillgång finnes i cassan att ersettia desse 300 rubell, så måste man sökia dem att betahla af de medell, som sidst herifrån afsendes att utdehlas, kunnandes vähl vara, att det ene månadsunderhollet, som i Septemb. månad afsendes herifrån genom siberske precaset och berättes ännu intet vara uthbetalt, emoth förb:te förskott blifver innehullit, hvilcket man måste tåhla.

2.

Hvad elliest officerarnes ansökning om vidare underhold anbelangar; så länder deruppå till vählmehnt svar, att man härtills gierna hade öfvergiort större summor, nogsamt besinnandes, att de hafva svårt ochså i knappaste måtton att underholla lifvet med det, som öfvergiort är, men som intet mehra från Sverige hijtkommit, uthan har man och detsamma måst understödia med förskott of propre medell snart till halfva dehlen, så måste officerarne med tåhlamod afvackta vijdare hielp, låfvandes man intet underlåta att tillstyra dem sådant oafkortat, så snart medlen kunna uthfalla.

3.

De åtta st. der å orten befintlige officerare af åthskillige regementer, som äre blefne till fånga tagne uti action vid Pultava och skole dragas med svår fattigdomb, lärer man äfvenvähl ihugkomma, när de öfrige något bekomma.

4.

Skulle någon vara med döden afgången, som i den fördehlningen blifver upförd för underhold, hvilken herifrån öfverskickas, intet hafvandes vij då någon kundskap hafft om dödzfallet; så blifver samma underhold cassan bespard, eller och uthdelas detsamma under de mäst nödlijdande, dock bör sådant i afräkningen, som hijtskickas, påföras den till last, som samma underhold unfår.

---

86. Resolution. Moskva d. 7 januari 1713.

Resolution för öfv. och commendanten Magnus Stiernstråhle. C. Piper, C. G. Renschöld [D. $^{10}/_{1}$.]

Resolution
uppå öfverstens och commendantens, edell och välbördig Magnus Stiernstråhles å samtel. officerarnes vägnar öfverskickade besvär och ansökningar. Gifven Muscow d. 7 Januarij 1713.

1.

Såsom H. Öfversten och Commend:n föresteller öfverst-lieut. Rohrs fattige och usle tillstånd, hvaruti han är råkad genom det, att tiufvar bestulit honom, men ingen tillgång nu finnes här i cassan att hielpa honom med, så vill jag, Carl Piper, af mine propre medell medlertijd tilldehla honom tijo rubell.

2.

Hvad den tvistighet vidkommer, som är emellan öfverst. lieut. Lowe och des lieut. Paul Johan Schrippen, så beklagar man, att så orolige hufvuden skole gifvas, de där i närvahrande fångenskap och besvärlige lefverne intet kunna holla sig innom deras skranckor, och som man till hemmande af slijke insolentier har funnit nödigt att uthfärda hosgående constitutorium, så har H. Öfversten med dem han dervid sig adjungerandes varder, hvilcka måste vara dertill skickelige och hafva förvärfvat sig nambn af ett fredsamt, stilla och saktmodigt lefverne, att afgiöra alle sådane strijdigheter och nu i förstone ofvanb:te måhl, så vähl som den trätan, som är upkommen ber:de öfverst-lieut. och ryttmäster Schönström med flere officerare emellan, item med lieutenant Barohn.

3.

Aldenstund H. Öfversten och Commend:n sig uti ett à part breff förfrågar, huru han skall considerera sig och öfverste Hastfer, som sitter fången med en nombreuse famille, vid uthdelningen af medlen, giörandes sig det hopp, att man lärer lämpa quantumet effter deras villkor och tillstånd; så emedan medlen uhr Sverige uthfalla så knapt, att de icke ens kunna förslå till officerarnes nödtorfftige underhollande i knappaste

måtton; ty har man vid deras uthdelande intet kunnat giöra någon åthskillnad emellan hvars och ens villkor, tillstånd, caracter och den löhn, hvar åthniuter, uthan giöra alla lijka, men där medlen hereffter rummare uthfalla, lärer man sådant observera, så vijda försvarligit må vara.

4.

Regementz-pastoren Christopher von der Heide, som i stor armod med 8 personer sitter fången, vill jag, Carl Piper, medan ingen tillgång i cassan finnes, af mine propre medell hafva förährat tijo rubell.

5.

Skulle någon vara med döden afgången, som i den fördelningen blifver uppförd för underhold, hvilcken herifrån öfverskickas, intet hafvandes vi då någon kundskap hafft om dödzfallet; så blifver samma underhold cassan bespard, eller och uthdelas detsamma under de mäst nödlijdande, dock bör sådant i afräkningen, som hijtskickas, påföras den till last, som samma underhold unfår.

6.

Hvad de af gouverneuren knées Gagarin nu uptagne 300 rubell anbelangar, så äre inge penningar här i cassan, hvaraf de måge kunna betahlas, och har man fördenskull häreffter inga förskått att uptaga i orten uthan afbijda, hvad härifrån kan komma.

7.

Betreffande enckiorne, så har Öfversten och Commend:n att rätta sig effter uthräkningen, som härifrån afskickes, villiandes man då jemvähl ihugkomma lieutenant Schrippens svägerska Maria Printz.

8.

Escadrons-prästen Erich Granroth, så vijda han intet har niutit' något af de medell, som till Solikamskoi äre härifrån afsände, så måste han åthniuta sitt underhold af de medell, som äre komne till Pinskar klöster.

9.

Slutel. länder Öfversten och Commendanten till effterrettelse, att de i Sept. sidstledne herifrån öfversende 202 rubell för vi-

borgske garnisons räkning läre komma att inneholllas och afkortas på de försträckte 300 rubell, aldenstund till deras förnöijande, som ofvanb:t är, ingen tillgång är här i cassan.

---

87. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 10 januari 1713.

Advisbreff och vexell på 6,000 d:r s:mt med Slyter på grefvinnan Piper. C. Piper. [D. 11/1]

---

88. Till senaten. Moskva d. 10 januari 1713.

Till kongl. senaten för grefvarne Wilhelm och Gustaff Douglas. C. Piper. C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Hos oss hafva grefvarne Wilhelm och Gustaff Douglas sig besvärat, hurusom de i mangell af en rätt disposition öfver deras fädernes arf och egendomb under denne fångenskapen komma att lijda brist på nödtorfftigt uppehälle, blifvandes deras härifrån dragne vexlar vid præsentationen af deras fru moder intet betahlte uthan platt afvijste; hvaraf händer, det kiöpmännen låta protestera demsamma, gravera dem här sedan med ett svårt ricambio och sökia sin regress hos cautionisterne, hvarigenom de aldeles förlohrat deras credit, så att ingen mehra kan eller vill bijspringa dem; fördenskull de och anholla om vår föreskrifft till Eders Excell:cer att antingen förmå bem:te deras fru moder till ett billigare förfahrande emoth dem eller och anbefalla den kongl. hofrätten att förordna curatorer i sterbhuset, som invigilera deras rätt, låter arfskiffte skee och sedan disponerar egendomen till deras nytta och uppehälle, som äre blefne fångne i K. M:tz tienst och frånvahrande intet sielfve kunna bevaka sin rätt. Och som vi intet kunnat afslå denne deras ansökning uthan måste betyga, att hvad de om deras trångmåhl nu för tijden förmähla, sig i sanningen så förholler, så bedie vi hermed vänligen, Eders Excell:cer täcktes låta förber:de deras ansökning hos sig finna rum och antingen förmå deras fru moder effter förmågo att bijspringa dem eller och låta den k. hoffrätten förordna curatorer, som bevaka deras rätt uti fädernesarfvet och detsamme till deras subsistence under fångenskapen disponerar. Vi förblifve i öfrigit stedze etc.

---

89. Till Kaulbars. Moskva d. 20 januari 1710.

Till öfverste Stiernstråle med penningar till communionvijn och medicamenter. Mut. mut. till öfverst-lieut. Kaulbahrs och major Ranhielm.[1]) C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. $^{18}/_{1}$.]

Sedan vår siste skrifvelse hafve vij medh stoor möda så myckit tillsammanbrakt, att Eder uthskickade hafver med sigh fått trettijo rubell till communionvijn och medicamenter för siutijo rubell; vij vele H. Öfverst-lieutenanten fördenskull herigenom hafva anmodat, det han inseende derpå ville hafva, att så det eene som andre behörigen må blifva af vederbörande disponerat, och eendast till det behoof användt, hvartill sådant är förordnat, förblifvandes etc.

Mut. mut. till öfverste Stiernstrahl för viborgske guarnizon och dem, som liggia i Solicamski, 15 rubell till communionvijn och medicamenter för tiugu rubell.

Till major Rahnhielm för dem i Clinow tijo rubell till communionvijn och medicamenter för 15 rubell. Werkaturie tijo rubell till communionvijn och medicamenter för 15 rubell.

---

90. Till Gagarin. Moskva d. 21 januari 1713.

An Knées Mathwei Petrowitz Gagarin vor Piper und Ahnberg. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Dass Ew. Excell:ce die beyde Officierer Piper und Amberg auf mein Begehren hieher nach Moscau zu reissen permittiret, als auch ihnen sonsten viele Proben einer besondern Gewogenheit erwiesen, davor erstatte deroselben hiemit gantz freundtl:n Danck, und wünsche mir einmahl Gelegenheit solche Freundschafft danckbahrlich erwiedern zu können. Es ist aber dagegen zu beklagen, dass anstatt diese Reisse gedachten Officierern nützlich sein sollen, sie ihnen vielmehr jetzo zum Nachtheil gereichet, indem sie so fort sich auf den Rückweg zu begeben befehliget worden. Ich nehme dannenhero nochmahls die Freyheit sie an Ew. Excell:ce zu recommendiren und dieselbe zu bitten, Sie geruhen in der ihnen bezeigten Gewogenheit noch

---

[1]) Bör vara: »Till öfverst-lieut. Kaulbahrs. Mut. mut. till öfverste Stiernstråle» etc.

ferner fortzufahren, absonderlich wann sie etwa wohin verschicket werden sollen, dass sie an einen guthen Orth kommen mögen; wobey Ew. Excell:ce versichere, dass alle Güthe, so ihnen wiederfahren wird, ich alsso ansehen werde, als were es mir selbsten geschehen. Im übrigen wünsche Ew. Excell:ce zu jetzt eingetretenem neuen Jahr viel Glück und Vergnügen und bleibe unablässig etc.

---

91. Till tsaren. Moskva d. 22 januari 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt wegen Versendung eines Feldtscherers nach Soliwitzejogda. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Demnach die Officierer in Soliwitzejogda sich beschweren, dass sie keinen Feldtscherer bey sich haben, welcher ihnen behülfflich seyn kan, wan jemand mit Krankheit befället, und unter diejenige Gefangene, welche jetzo von S:t Petersburg hieher geschicket worden, sich ein Feldtschergesell nahmens Jochim Gierke befindet, welcher auf der Flotte gedienet hat und sich willig erklähret nach Soliwitzejogda zu reissen, woferne ihme solches wird verstattet werden; als ersuchen Ew. Zar. Maj:tt wir hiemitt aller demüthigst, Sie geruhen gnädigst zu permittiren, dass dieser Feldtscherer mit dem von Soliwitzejogda hieher gekommenen Officierer dahin möge abgelassen werden, umb bey die dorten befindtliche gefangene Officierer zu verbleiben und die Krancke zu curiren, worunter wir einer gnädigen Erhörung uns so viel ehender versehen, als dieses ein Werck der Barmhertzigkeit, und denen armen Leuten zu einigen Trost in ihrem Unglück gereichen kan. Wir verbleiben jederzeit mit schuldigstem Respect etc.

---

92. Till tsaren. Moskva d. 24 januari 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt wegen einen in Soliwitzejogda begangenen Diebstahl. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Wir hätten zwar öffters Ursache gehabt Ew. Zar. Maj:tt allerdemüthigst zu klagen, dass die an unterschiedlichen Orthen unter Ew. Zar. M:t hohen Botmässigkeit befindliche Schwed.

Gefangene, theils von ihren Wirten theils andern gottlossen Menschen ihrer wenigen Armuth durch groben Diebstahl beraubet worden, wann wir nicht Bedencken getragen Ew. Zar. Maj:tt mit dergleichen Sachen zu beschweren und vielmehr gehoffet, dass denen bestohlnen Leuten auf andre Weisse geholffen werden könte. Da sich aber in Sonderheit im negstverwichenen Jahr zu Soliwitzejogda ein doppelter grober Diebstahl zugetragen, indeme dem Regimentz-Prediger Anders Westerman nebst verschiedenen ihme gehörigen Sachen auch sogar der silberne Kelch und Teller, so bey Celebrirung des heyl. Abendmahls gebraucht wird, entwendet, dem Commissario Johan Michael Slyt an contantem Gelde, Sachen und Obligationen bis auf 368 Rubell gestohlen worden; so können wir nicht länger anstehen lassen Ew. Zar. May:tt hochgepriesene Justice hierbey anzuruffen. Zwar hat der H. Vice-Gouverneur zu Archangel Curpatow auf eingegebene Klagten zu Leistung guther Justitz nachdrückliche Ordres ertheilet, es ist aber zu beklagen, dass diejenige, welchen solches zu bewerckstelligen obllieget, dem Verlaut nach den Ernst nicht dabey gebrauchen, welcher wohl zu wünschen were. Wir bitten demnach allerdemüthigst umb Ew. Zar. May:tt allergnädigste Ordres nach obgedachten Orth, dass wegen dieser beyden Diebstahle eine scharffe gerichtliche Inquisition angestellet, die Thäter nach Verdienst gestraffet, und die arme bestohlne Gefangene zu Wiedererlangung des ihrigen verholffen werden mögen. Welche hohe Gnade wir lebenslang zu preissen Uhrsache haben und mit allerschuldigstem Respect verharren werden etc.

---

93. Till Gagarin. Moskva d. 4 februari 1713.

Till knées Matwei Petrowitz Gagarin, att han ville hijtskicka feltskären Grassen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Jag beder, att Ed:s Excell:ce eij ville illa uptaga, att jag, af förtröstan på des bevågenhet, honom så offta besvärar, hvartill jag nu föranlåtes besynnerligen af mitt närvarande siukeliga tillstånd. Som jag nu en tijdh bortåth varit mäkta opasslig, och ingen bättre kan veta mig uti samma siukelige anstöter att betiena än fältskiären Grass, som altid varit hoos mig men förleden vinter monde ifrån mig tagas och till Siberien

afskickas, altså har jag uti czarische senaten giort ansökning att åter få honom hijt till mig igen samt därutinnan erhullit des tillsäjelse genom H. commendanten Ismailof; men som lijkvähl resolutionen derå eij så hastigt kunnat utfalla, förmedelst officerarnes skyndsamma bortresa och bem:te czariske senats andra mångfaldige occupationer; ty beder jag tienstl. Excel:ce af des vanliga vählvillia täktes honom, fältskiären Grass, till mig aflåta, på det jag i min siukdom må hafva behörig upvaktning och skiötzel. Eders Excell:ce föröker dermed icke allenast min obligation emot sig, utan giör jag mig jemvähl aldeles försäkrad, att sådant uti czarische senaten lärer finna bijfall och approbation, förblifvandes jag städse etc.

---

94. Till statskontoret. Moskva d. 4 februari 1713.

Till k. statscontoiret att intet betala vexeln till Meux à 37,500 d:r s:mt, med förslag til medlens fördehlaktigaste remitterande öfver Hamburg el. Amsterdam. C. Piper. [D. 5/2.]

Uppå Ed:s Excell:ce och det k. stats-contoiret monde jag åhr 1710 d. 4 Julij draga en växel à 37,500 d:r s:mt i den tanckan, om densamma då straxt skulle blifvit accepterad, så hade jag intet hafft behoff under kiöpmännernes frånvaro till Archangel att vara bekymbrad om andra medels anskaffande till fångarnas förnödenheet tagandes däremot af handelsmannen Samuel Meux en contrarevers, att som jag föruth eij hade häfvit bem:te post, så skulle jag därföre eij heller graveras med någon effterräkning, i fall han eij blefvo i Sverige förnöjd effter sicht. Nu är händt, att ber:de växel intet blifvit innan den förelagde tijden honnorerad, utan har jag, i mangell däraf, icke allenast sedermehra måst upbringa andra medell till dee fågnas behoff, utan har jemvähl växel-coursen sig sedermehra någorlunda förändrat så att, där jag allenast hade viss effterrättelse, att penningarna stodo i beredskap till min anordning i Sverige, Hamburg el. Amsterdam, skulle jag förtijden kunna därom sluta på fördelacktigare vilkor; fördenskull, och på det Hans K. M:tz samt de nödlidande fångarnas bästa i all måtto må blifva iakttagit, hälst bem:te Meux i dessa dagar gifvit till förstå sig omsider vara förtröstad om besagde växels inlösande; ty har jag icke allenast låtit säija honom tilbakars,

att jag numehra, effter så lång tijdzens förlopp och ändring, eij vill vara til ofvanbem:te afhandling förbunden, med mindre han betalte samma penningar och växel al pari, med 64 kopeker emot 64 öre s:mt, utan är ochså härmed till Ed. Excell:ce och k. stats-contoiret min tienstl. begiäran, som jag då och då kan träffa bättre conditioner nu än i begynnelsen, att dee täcktes lemna mig däruti frija händer och allenast notificera, hvarest och huru stoor summa för fångarna kan disponeras, så skall jag giöra min möijeligaste flijt att betämja saken effter omständigheterne och söka något tilldrägeligit accord med den mästbiudande, hälst emedan man ibland af ryssarna sielfva kan undfå bättre tillbud, än af andra. Detta är egentliga orsaken, hvarföre jag både tillförende gifvit tillkiänna, att ofvanbem:te 37,500 d:r s:mt eij vore af mig här upburne, samt än ytterligare bedia måste, att de till Meux commishafvare eij betalas, uthan mine uthgifne vexlar hoos honom affodras, medan jag inge peningar derpå har uptagit, då Meux contrarevers här till honom skall blifva åtherlefverat, och att mig sedan den frijheten må lämnas till att contrahera om vilkoren med den, som vijsar sig billigast, lärandes växlarna förmodeligen högre kunna utbringas, om man allenast veet dem vara säkre, i synnerhet om ochså medlen hoos någon viss man å sådan orth, där de kunna effter tijdsens beskaffenheet vara begiärligast, i Stockholm, Hamburg eller Amsterdam, stodo att commendera. Skulle man också i Sverige eller annorstädes föruth afgifva penningar eller vahror till peningevärde, så är nödigt att straxt fastställa och insättia, huru högt rijkzdahlern däremot i Ryssland bör återbetalas, hafvandes man hafft åtskillige exempel, att dee particuliere personer, som brukat en slijk varsamheet, hafva fådt deras vexlar icke allenast al pari utan och ibland högre betalte. Af skyldig omsorg för det allgemena bästa har jag funnit mig förbunden att gifva alt sådant vid handen, städze förblifvandes etc.

---

95. Till samtliga generaler och öfverstar. Moskva d. 10 februari 1713.

Till samtel. generalspersoner och öfverstar att inlefverera förslag, hvad de och deras regementer af landtlöhnerne bekommit. C. Piper, C. G. Renschöld.

Till föllie af k. senatens förordning anmodas herigenom af oss undertecknade samtl. så generals-personer som öfverstar, hvilke några ständige landtregementer af H. Maj:t, vår allernådigste konung och herre, äre anförtrodde och för tijden sig i detta fångenskapet befinne, att de icke alleenast hoos oss ville ingifva ett summariskt extract, huru många medeell under varande fångenskap de från Sverige tijdh effter annan till sig hijt bekommit uthaf deres anförtrodde regementers landtlöhner så för sig som deras underhafvande officerare, uthan och derjempte till krigz-commissariatet att inlefverera een specialräkningh, huru mycket deraf till hvar och een in specie är blefvit uthdelt.

---

96. Till statskontoret. Moskva d. 11 februari 1718.

Till k. stats-contoiret ang. alle medlens sammanslående i en massa för de fångne officerarne. C. Piper, C. G. Renschöld.

Ed:s Excell:es och H. Stats-Commissariens högtährade skrifvelse af d. 9 Octobris är oss intet för än d. 6 hujus till handa kommen, och see vi deruthur, hurusom kongl. senaten och statscontoiret gifva oss deras bijfall öfver vårt välmehnte och till samtelige de fångne officerarnes bästa vid handen gifne förslag, nemligen att alle från Sverige hijt ankommande medell, de måge härröra af de ständige officerarnes halfva hemmansräntor eller elliest på hvariehanda sätt af publico till officerarnes underhollande vara tillsammanbrackte, skole blifva slagne i en massa och effter en proportionerat lijkhet emellan alle officerarne och stabsbetiente, så af de ständige som värfvade regementerne samt second-officerarne, varda uthdelte, uthan åthskillnad hvarifrån medlen härflyta. Hvilcket oss en serdeles hugnad är att förnimma, men skulle dock densamma hafva blifvit mycket fullkomligare, i fall tillijka, uppå ett heelt åhrs åthskillige gånger giorde löfften, nu hade medfölgdt en värckelig påfölgd och anseenlige vexlar, medan älendet hos officerarne är så jämmerfullt, att det numehra intet står till beskrifvas, det vi intet underlåtit för detta som offtast att förestella, blifvandes detsamma ju längre ju odrägligare, när all undsettning utheblifver. Men så infaller här först den förfrågan, att som dels officerare af åthskillige ständige regementer hijtintill hafva till

sig bekommit, om icke just halfva dock en dehl af deras löhner hemma i landet, om desamma skole förbijgås vid uthdelningen af de medell, hvilcka hereffter blifva hijt öfvergiorde, till des de andre officerarne, som härtilldags dels allzintet, dels ett vidt ringare åthniutit uhr cassan, kunna hafva unfått lijka mycket, som förber:de förre hafva upburit? Hvilcket fuller skulle kunna synas rättvijsan vara enligast, men befahrar man, att sådant lärer falla dem för svårt, så vida de intet vidare få upbära deras halfva landtlöhn, i det mehrendels redan är förtärt, hvad de i så måtto hijtintill hafva upburit. För det andre finnes officerare af de ständige regementerne, hvilcka, jemte det de till sig bekommit en dehl af deras löhner hemma i landet, hafva unfått hielp af cassan, i det man, då det senare skedde, dels intet fått veta af det förra, uthan är det blifvit hullit hemligit, dels och att de uhr cassan äre blefne bijsprungne, innan de hafft något hopp, att löhnerne från Sverige skulle hijtkommit, blifver altså frågan, om sådane skole vid uthdelningarne hereffter förbigås, till des det blifver förnögdt, som de af cassan hafva unfått? och synes sådant billigt, serdeles hvad de ständige officerarne af b:te regementer vidkommer, hvilcka med intet fog kunna prætendera både att åthniuta deras löhner hemma i landet och derhos understöd af cassan till des förminskande för de andre officerarne; dock tyckes med second-officerarne vara en hel annan beskaffenhet, aldenstund de intet upbära någon löhn hemma och fördenskull synes vara berättigade uthan afkortning att beholla, hvad de af cassan lijka med alle andre unfått, och hereffter jemvähl blifva lijka dehlacktige af det, som hereffter blifver uthdelt. För det tredie, som effter vårt affattade reglemente allenast bestås en ryttmästare och capitain 7 d:r s:mt månatl. och en lieutenant samt cornet och fendrick icke mehr än 6 d:r s:mt månatl., hafvandes man jemvähl regementz-officerarne, hvilcka varit nödsakade sökia hielp uhr cassan, intet ett högre låtit bekomma, föruthan general-major Horn och öfverste Lode, hvilcka sittia fångne med en nombreuse famille och desuthan intet äga att tillgå, samt öfverstarne Wachtmeister och Morath, de där finnes helt uthblottade, jemvähl några flere, dem man af serdeles considerationer måst något rummare tilldela; altså och emedan för brist af medell ifrån Sverige icke allenast förben:de uthan och flere af generals-personer, öfverstar och regementz-officerare häreffter läre ålijta cassan, ty förfrågas, om man icke så till förber:de som flere af öfverstarne

och regementz-officerarne, i synnerhet dem, som äre besvärade med en vidlyfftig famille, jemvähl och compagnie-officerarne af dem, som äga hustrur och barn, må hafva frijhet att tilldehla ett rummare underhold och så mycket, som någorlunda må förslå till hvars och ens nödtorfftige uthkomst, så vida medlen detsamma kunna tillåta, hvarvid icke heller characteren synes böra uhr ackt låtas, efftersom de elliest omöijeligen kunna uthkomma, hälst där hereffter, som hertill är skedt, de af samma ringa underhold icke skulle bekomma mehr än högst fyra månader åhrligen? För det fierde finnes åthskillige underofficerare och gemehne, hvilcka i förstone af officerarne varit i en god mehning angifne för deras betiente och sålunda af dem blifvit underhollne, men en tijd dereffter, sedan samma officerare intet vijdare förmått dermed uthärda för fattigdom skull, hafva de måst skillia dem ifrån sig, hvarigenom är händt, att de blifvit uthslutne från Hans Zar. Maj:tz bestådde underhold, att man således är nödgad vorden dem uhr cassan att underholla, förfrågas således, om icke detsamma för det, som hijtintill är skedt, må niuta bijfall, och man hereffter må hafva tillstånd dermed att continuera? För det femte, som underhollet för de gemehne offta blifver tillbakar och helt oricktigt uhr precaserne uthfaller, så är man vorden föranlåten, serdeles då sådant är skedt på en lång tijd, att de gemehne oundvijkeligen måst undergå, i fall man dem intet understödt, att bijspringa dem då och då med några medell uhr cassan, och tviflar man intet, att ju detsamma jemvähl lärer hos Ed:s Excell:ce och H. Stats-Comm. finna bijfall, samt att man dermed må få fortfahra, där nöden och trångmåhlet är så stort, att manskapet elliest af hunger skulle förgås och omkomma. För det siette åthskillige volontairer af majorer och andre compagnie-officerare, vollocher, de där H. K. M:t i kriget tient, samt afskedade officerare, hvilcka blifvit fångne på deras godz, jemte officerares- och präste-änckior samt fader- och moderlöse barn, hvilkas männ och föräldrar varit i konungens tienst, de der hijt i fångenskap tijd effter annan blifvit bortförde men allzintet ägdt att lefva af uthan nödvändigt med barn måst crepera och undergå, i fall man sig dem intet antagit, har man effter deras och deras afledne männs caractere bijsprungit, hvilcket man äfven vähl förmodar blifva approberat så vähl som och effterlåtit, att man dermed vidare må få continuera, helst antahlet af sådane icke heller är anseenligit. För det siunde, till communionvijn och medicamenter

kan man icke heller ungå att låta afföllia nödige medell, man förhoppas, att icke heller sådant lärer i Sverige blifva förvägrat. Anbelangande mitt, Carl Pipers, breff till Ed:s Excell:ce och H. Stats-Commiss:n af d. 14 Junij nästförledit åhr, hvarpå dem behagar till svars meddehla, att de intet kunna vetta, af hvad tillfälle jag kommer till berätta, det på vexelns förnöijande, bestående af 28,266 d:r s:mt, ändå ett ansenligit den tijden stode obetalt, och att på handelsmannens Rudolph Meyers förnöijande för min till honom uthgifne vexell, bestående af 20,000 d:r s:mt, icke en gång skall tänckas, aldenstund som berättas den förre för detta effter handen är blefven betalt; så kan jag intet klarare bevijs andraga till att besanna min berettelse än Ed:s Excell:ces och H. Stats-Commiss:s egne ord i deras bref, hvaruthinnan de förmäla, att resten af ofvanber:de vexell, bestående af 9,266 d:r 8 öre s:mt, först d. 12 Julij nästleden genom deras anordning är vorden godgiord och uthassignerad, hvilcket är en månads dag senare än ofvanb:te mitt bref af d. 14 Junij och snart 4 månader effter sedan i Eders Excell:ces och H. Stats-Commiss:s bref af d. 20 Martij vardt berättat, att vexeln vore betahlt, dock förer jag ingen vidare klagan deröfver, medan den saken numehra har nådt sin ricktighet; men det måste jag högeligen beklaga, att mig icke ett ord till tröst meddeles, det min till Rudolph Meyer uthgifne vexell à 20,000 d:r s:mt, till hvars afbetahlning min k. hustru måst dels uptaga penningar på interesse, dels föryttra mine gullmedailler och andre gullstycken, dem jag tijd effter annan unfått i förähring af högstsahl. H. K. M:t och nu regerande H. K. M:t, skall blifva henne refunderat, fast mindre mitt öfrige ansenlige giorde förskott till fångarnes underhold i anledning af åthskillige H. K. M:tz derom uthfärdade bref varda förnögdt, blifvandes jag derigenom försatt i ett slätt tillstånd. Jag beder fördenskull hörsamast och inständigast, Eders Excell:ce och H. Stats-Commiss:n täktes uthan längre upskåf förnöija så det ene som andre och icke giöra mig aldeles incapabel till vijdare H. K. M:tz tienst uti de stycker, hvarvid jag i detta mitt fångenskap vijst mig villig och oförtruten att befordra och befrämia densamma. Sluteligen, att vänta, det vi några vexlar vidare härifrån skole uthfärda, lärer vara fäfängt, medan ingen vill antaga några vexlar på kongl. stats-contoiret, i det de aldeles intet eller och effter lång tijds förlopp blifva förnögde, hvarmed ingen köpman här kan vara belåten emoth en prompt betalning för-

uth vid vexlarnes expedierande, och andrager man allenast till exempel en vexell af mig, Carl Piper, d. 4 Julij 1710 uthgifven på 37,500 d:r s:mt att betahlas till engelska köpmannen Meux, hvilcken ännu står obetalt, dock är lycka, att man inge penningar här deruppå hafver uptagit, och bedie vi, att icke heller hereffter någon betalning derpå må föllia, medan man sedan den tijden har hopp att unfå bättre conditioner, än man då kunde erholla, synandes det profitablast för tijden vara att sluta vexlar på Hamburg eller Amsterdam. Så kan icke heller jag, Carl Piper, på min k. hustru draga några flere vexlar till fångarnes förnödenhet att refunderas af Ed:s Excell:ce och H. Stats-Commiss:n, medan jag med min största olägenhet offta måst erfahra, att hon får demsamma betahla, men blifver henne detsamma intet refunderat af k. stats-contoiret, hvarigenom hon ochså är försatt i det tillstånd, att hon inge flere vexlar förmår förnöija. Brefvet af d. 12 Januarij förledit åhr, som af E. E. och Stats-Commissarien berättas intet vara framkommit, finnes vara aff d. 16 och intet, som förmäles, d. 12 Januarij, och torde deraf finnas vidh närmare effterseende, att det är framkommit, medan det in duplo herifrån blef expedierat och medh diverse poster afgick. I det öfrige förblifve vij etc.

---

97. Till statskontoret. Moskva d. 18 februari 1713.

An das k. Stats-Contoir Antwort wegen Formirung einer allgemeinen Cassa vor die gefangene Officierer. C. Piper, C. G. Renschöld. [D. 23/2.]

Ew. Excell:ce und des H. Stats-Commissarii geehrtes unterm dato d. 9 Octob. jüngsthin haben wir wohl erhalten und darauss gerne ersehen, dass unsser wohlmeinend gethaner Vorschlag zu Formirung einer allgemeinen Cassa vor die hier gefangene Officierer und Bediente so wohl beym königl. Senat als Ew. Excell:ce und den H. Stats-Commiss:e gehörigen Eingang gefunden und guth geheissen worden. Wie wir nun unserseits solche Verordnung uns künfftig zur bestendigen Richtschnur werden dienen lassen, so hätten wir auch wohl gerne gewünschet, dass zugleich mit vorgedachtem Schreiben einige würckliche Geldhülffe übergekommen, massen die äusserste Noth der armen Leute nicht leidet, dass man sie länger mit guthen Worten und Verheissungen abspeissen mag; wir

bitten dannenhero aufs allerinstendigste, Ew. Excell:ce und d. H. Stats-Commiss:e wollen, dero offt wiederholten Zusage nach, mit Übermachung einiger Unterhaltsgelder vor die Gefangene so viel immer müglich eilen, damit dieselbe nicht wiedrigenfals, wie sonsten unfehlbahr in kurtzen geschehen wird, verhungern und gantz zu Grunde gehen mögen. Weilen auch Ew. Excell:ce und der H. Stats-Commiss:e vermuthlich einige gewisse Nachricht verlangen, was die hier gefangene Officierer von denen Landtregementern währender Gefangenschafft auf ihren Landtlohn genossen, so haben wir beygehende Verschläge darüber von ihnen eingefordert, damit solche gegen die Rechnunge der Regiments-Schreiber conferiret u. alle mügliche Richtigkeit darunter möge erhalten werden können, und verharren unablässig etc.

---

98. Till Apraxin. Moskva d. 20 februari 1713.

An den Gouv. in Casan wegen verübter Gewalt des Majoren Franckenbergs an den Capit. Frölich und Rittmeister Silfversparre. C. Piper. C. G. Renschöld. [D. 18/2.]

Aus beygehenden Bericht belieben Ew. Excell:ce das gewaltthätige Verfahren des Majoren Franckenberg gegen zwey gefangene Schwed. Officierer, den Capitain Frölich und Rittmeister Silfversparre, geneigt zu vernehmen. Und wie wir versichert seyn, dass solches Ew. Excell:ce gantz missfällig seyn wird, als welche die gefangene Officierer jeder Zeit mit besonderer Güthe protegiret; so bitten wir auch gantz freundtl., Sie wollen dieses des Majoren Franckenbergs sträffliche Verfahren gebührend ahnden, zumahlen die beyde Officierer unssers Wissens ihme dazu keine billige Uhrsach gegeben. Welche Justice wir lebenslang zu rühmen nicht ermangeln und stets verharren werden etc.

---

99. Till Kurbatov. Moskva d. 20 februari 1713.

An den Vice-Gouv. von Archangel Kurpatow wegen einer verübten Mordthat. C. Piper, C. G. Rensch. [D. 18/2.]

Demnach sich in Ustuga zugetragen, dass ein Gefangener aus Narva, welcher daselbst vormahls Unterbesucher gewesen, nahmens Anders Rosencrantz, d. 7 Januarij negstverwichenen einen Officierer-Knecht Stanislaum Radomski mit einem Messer

dergestalt gefährlich gestochen, dass er den folgenden 20 Januarij an solcher Wunde Todes verblichen, welcher auch gefänglich daselbst eingezogen und ein schrifftliches Verhör über die that verfasset worden; alsso und da Ihr. Zar. Maj:tt denen in Wolgada befindtlichen Magistrats-Personen aus der Stadt Narva die Jurisdiction über dergleichen unter selbiger Stadt sortirende Personen allergnädigst verstattet; so bitten wir den H. Gouv:n hiemit freundtl., es geruhe derselbe obgenandten Todtschläger von Ustuga nach Wolgada kommen zu lassen, damit daselbst von dem Narvischen Magistrat über solche grobe Missethat ein Urtheil gesprochen und von Ihr. Zar. Maj:tt hohen Befehlhabern nachmahls exequiret und vollenzogen werden können. Wir verbleiben etc.

---

100. Till Hirscheit. Moskva d. 23 februari 1718.

Till capit. Hirscheit i Gallitz angående någon emellan officerarne upväxt osämia och isynnerheet den beskylung, som lieut. Noryn har tillagt cornet Richert för dehlaktighet i tiufveri. C. Piper, C. G. Renschiöld. [D. $^{25}/_{2}$.]

Vij hafve med mycken olust förnummit den osämia och det ostyriga väsende, som under dels officerare i Gallitz skall vara upvuxit; i synnerheet finne vij vara obetänckt och af en mäckta mehnlig påfölgd, att den ena söker bringa den andra på obestånd och om sitt ärliga namn, som det är händt corneten Richert, hvilcken man intet allenast brackt i tahl för dehlacktigheet uti tiufnad, utan har jemvähl lieut. Noryn honom derföre värckeligen angifvit hoos ryska magistraten. Man bör om en man af des vilkor hafva bättre tanckar, åthminstonne till des han blifver lagvunnen; men ehuru saken i sig sielft må vara beskaffad, så synes det eij vara rättsint och försvarligit, att man giör slijkt hoos fienden anhängigt och dermed gifver anledning till hehla nationens så vähl som alla fångarnas skymff, skada och förolämpande. Vij hafve fördenskull pröfvat nödigt härmed att beordra H. Capit:n, det han så vähl i detta måhlet som och vid något annat förefallande oskick giör all möijelig flijt sådant att hämma, afböija och bijläggia, men där som åthvarningar och förslag till vänlig förening eij giälla, så har H. Capitainen att anställa förhör i stillheet samt till den ändan att adjungera sig några flere oväldige officerare, intaga vitnens

utsagu munt- och skriffteligen samt förvahra samma acter till vidare åtgiörande i sinom tijd. Härvid är fuller den varsamheten af nöden, att man i oträngde måhl eij skrider till detta medlet och dermed yppar vägen för de orolige hufvuden att komma mehra buller till väga och börja trätor lijkasom uti en ordentlig rättegång; men så vill man dock förmoda, att folck, som redan kommit till mogna åhr och hederliga tienster, lära vara så ömma om deras namn och välfärd, att de skola draga afsky för det alt, som kan hollas vara oanständigt för den erbara verlden samt lända dem sielfva till mehn, vahnheder och olycka i längden. När de därjemte påminna sig den undersåtelige ed och plikt, hvarmed de äro förbundne att bevisa all trohet H. K. M:t samt lydnad des förordningar, så har man ordsaak att troo, det dee skole deraf låta sig således styra och leda till ett skickeligt, trogit och obrotzligit förhollande samt sedigt umgienge under sig inbördes, att dee i vidrigt fall icke måge blifva förlustige af den nåd, hvarmed H. K. M:tt mildeligen plägar ihugkomma de vählförtiente. Sådant alt har H. Capitainen att föreställa vederbörande på det efftertryckeligaste sättet, hafvandes vij honom som den äldsta i den suiten häröfver velat tilskrifva i den vissa tilförsikten, att han därvid med alfvarsamhet och rättvijsa läre förfahra, utan anseende till någon person, vänskap eller annan enskijlt afsikt. Men skulle H. Capit:n sielf till efventyrs vara förviklad i någon saak eller elliest af laga förfall hindrad, så må han i sitt ställe updraga samma åhrende till dens betämjande, som därpå näst föllier i rangen och uti saaken intet hafver någon dehl. Vij förvänte af H. Capitainen och de flere, som komma att blifva brukade härutinnan, ett sådant förhollande, som framdeles må kunna räknas honom och dem till förtienst, förblifvandes etc.

---

101. Till akademiska konsistoriet i Uppsala. Moskva d. 27 februari 1713.

Till consist. academicum i Upsala angående en och annan vid academien inrijtad oordnings botande. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Ehuruvähl tijdernes beskaffenhet och mitt fierran bårtovahrande härtills hindrat mig att bähra den omvårdnad om kongl. academiens åhrender och vähltrefnad, som mig i föllie af Kongl. Maij:tz allernådigst anförtrodde cantzlers-embete

ålegat, så kan jag dock icke underlåta, så vijda nu lägenhet gifves, att betyga, huru högt jag är om dess tillstånd bekymrad, såsom hvaraf en så angelägen ting för Kongl. Maj:tt och rijket, nemligen ungdomens gode eller vårdslöse upfostring, står att vänta eller fruckta. Och som jag mäckta ogierna förnimmer, att desse åhren bårtåth vid academien genom sielftagen myndighet mycket är kommit i bruk, som både strider emoth des constitutioner och elliest allahanda oredo och försummelse åstadkommer; ty finner jag min plickt och embete likmätigt hermed alfvarligen att förmahna samtel. H. Consistoriales, att hvar och en giör sitt embete redeliga, och att alle med underdånig lydno och samhällig trohet effterlefva alle puncter uti constitutionerne, medan ingen bör understå sig att ändra det, som Kongl. Maij:tt icke sielf ändrat hafver, besinnandes hvad svårt ansvar sådant med tijden kan draga effter sig, och hvad nådig åtancka och beröm deremoth dem förestår, som derutinnan finnas hafva effterlefvat sin skyldighet, enär den högste Guden en gångh förlähner, att öfverheten sielf effter krigs-bullretz dämpande får mehra vårda sig om de fredelige och bokelige konster. Jag drager till Herr Rector och samtel. Consistorialerne det gode förtroende, att de sådant besinnandes ofördröijeligen läre afskaffa och bota, hvad som behöfves, och uti allt sitt förhollande betyga, att de jemte lärdomb också idka god ordning, skick och rättvijsa, hvilcka allrabäst förmå bringa academien i flor. Jag är i öfrigt framgent etc.

---

102. Till ärkebiskop Spegel. Moskva d. 27 februari 1718.

Till ärckiebiskopen d:r Spegel svar angående en och annan vid acad. inrijtad oordning. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Jag hafver erhollit H. Ärckiebiskopens angenehme skrifvelse af d. 28 Oct. nästledne och deruthur bland annat sedt, hvad som berättes om academiens tillstånd, och huru H. Ärckiebiskopen berömmeligen hafver sökt att rätta och boota en och annan dervid inrijtad oordning och sielfsvåld. Och som han förmehnar det öfriga bäst kunna häfvas, om jag tillskrefvo rector och consistorium en alfvarsam förmahning, så skeer sådant i hosgående bref, dragandes jag än vidare det goda förtroende till H. Ärkiebiskopens bekante nijt och alfvarsamhet, att han

under min frånvahru lärer låta sig vara angelägit att afskaffa effter handen, hvad som ännu kan behöfva both och förbättring. I öfrigit förblifver jag stedze etc.

---

103. Till tsaren. Moskva d. 27 februari 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt wegen Auswechslung eines Reuss. Priesters gegen mag. Nordberg. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Demnach Ew. Zar. Maj:tt in Schweden gefangene Herrn Generalen beym königl. Senat daselbst vor einen gefangenen Reuss. Priester, nahmens Wasileij Procofioff, Ansuchung gethan, dass selbiger hieher nach Russland abgelassen werden mögte, mit dem Beding dass ein Schwedischer gefangener Priester, nahmens Jöran Nordberg, vor ihm losgelassen werden mag, worinnen der k. Senat gewilliget, und der Russische Priester nach Finland abgeschicket worden, der Schwedische aber auf der Grentze erwartet wird umb die Auswechslung daselbst zu vollziehen; als haben wir nicht unterlassen sollen Ew. Zar. Maj:tt solches hiemit aller demüthigst vorzutragen und zu bitten, dass ermeldter Schwed. Priester Jöran Nordberg zu Vollziehung der Auswechslung auf die Grentze geschicket werden möge. Wir verbleiben im übrigen mit allerschuldigstem Respect etc.

---

104. Till Törnflycht. Moskva d. 28 februari 1713.

An den Commercie-Rath Törnflycht Advis und Wechsell auf 200 D. S:mt an S:r Hind. Schlyter zu bezahlen. C. Piper.

[Penningarna hade deponerats hos Törnflycht af ståthållaren Strokirch, för att Piper åt hans brorson, Johan Andreas Strokirch, som var fånge i Moskva, skulle utbetala motsvarande summa.] [Ej nämndt i D.]

---

105. Fullmakt. Moskva d. 1 mars 1713.

Fullmakt för magister Norgréen för finske församlingen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Hans Kongl. Maij:tz, min allernådigste konungs, trooman, råd, öfverstmarskalck och Upsala academiæ cantzler, grefve Carl

Piper giör hermed vitterligit, att såsom vid den härvarande finske församlingen af fångarna, som effterlåtes att förrätta gudztiensten uti lutheriske körkian i tyska slabodden, för tijden intet är någon predikant, varandes den förre intet långesedan med döden afgången, och till samma embete för detta lector vid gymnasium i Wiborg, åhrevyrdige och vällärde magister Norgréen pröfvas vara skickeligast, både till lärdomb och lefverne, altså förordnas hermed och i krafft af denne min öpne fullmackt b:te Norgréen att vara predikant vid ofvanber:de finske församling. Till yttermehra visso hafver jag detta egenhändigt underskrifvit och mitt vanhlige sigill derunder tryckia låtit, som skedde i Muscow d. 1 Martij 1713.

---

106. Till Öller. Moskva d. 4 mars 1713.

Till capit. Öller med penningar till communionvijn och medicamenter. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Vij hade fuller gierna öfverskickat några medell till fångarnes förnödenhet i Casan med den hijtkomne officeraren, som nu går tillbakar, men som cassan för tijden är aldeles uthblottad, hafver sådant intet kunnat skee, uthan lärer man framdeles med någon säker lägenhet öfvergiöra, hvad som kan åstadkommas, så snart någon vexell ifrån Sverige inlöper, hvarom det kongl. statscontoiret uti åthskillige breff har gifvit godt hopp. Medlertijd hafve vi nu med stor möda så mycket tillsammanbrackt, att b:te uthskickade hafver med sig fått fem rubell till communionvijn och medicamenter för tiuge rubell; vi vehle H. Capitain fördenskull herigenom hafva anmodat, det han inseende derpå ville hafva, att så det ene som andre behörigen må blifva af vederbörande disponerat och endast till det behof användt, hvartill sådant är förordnat, förblifvandes vi etc.

---

107. Till Knorring. Moskva d. 6 mars 1713.

An den Capit. Frantz Hind. Knorring nach Caschir wegen einige Zwistigkeiten, so dorten unter die Gefangene erwachssen. C. Piper, C. G. Rensch.

Nachdem wir ungerne vernehmen müssen, dass die wenige Officierer und andre Gefangene, so sich in Caschir befinden,

dergestalt uneinig leben und einander mit anzüglichen Beschuldigungen und Schmäheworthen angreifen, dass auch darüber Klagten bey unss eingelauffen, wie dan vom Capit. Spandekow gegen Lieut. Stormhöwel und von Lieut. Siewers gegen den Constapel Swaan und des Reuters Gotfried Ekelaurs Frau geschehen; solches Verhalten aber beydes sündlich vor Gott und sträfflich vor der erbahren Welt, am allerwenigsten aber Gefangenen anstendig, als welche einander vielmehr in ihrem schweren Unglück durch Sanfftmuth und Leistung hülfflicher Hand die Bürde leichter machen und in brüderlicher Einigkeit leben solten; als können wir nicht umbhin dem H. Capitain hiemit aufzutragen, dass Er so wohl denen gesamten dort befindtlichen Officieren und andern Gefangenen als auch obigen Querulanten insonderheit unssre Meinung in dem Fall eröfnen und sie allerseits zum friedlichen Leben und Einigkeit vermahnen wolle, als wodurch sie am aller besten den barmhertzigen Gott zu Mittleiden und Änderung ihres gegenwärtigen unglücklichen Zustandes bewegen auch ihre Treue und Liebe gegen die hohe Obrigkeit bezeigen können. Solte aber ein und anderer von so böser Arth erfunden werden, der gar nicht in Friede und Ruhe leben, sondern aller treuen Warnung ungeachtet dennoch lose und unnütze Händel anspinnen oder darinnen fortfahren wolte; so wolle der H. Capitain in der Stille darüber Verhör anstellen und Ihme zu dem Ende einige von denen andern Officierern adjungiren, der Zeugen Aussage vernehmen, Acta darüber halten und dieselbe verwahrlich aufheben bis zu künfftiger gerichtlichen Ahndung, wann der höchste Gott den Zustand ändert; doch dass dergleichen nicht ohne die höchste Nothwendigkeit vorgenommen werde, damit nicht ein und anderer zanckbegieriger Mensch daher Anlas nehmen möge Processe und Zwistigkeiten anheben zu wollen, welches unssre Meinung keines Weges auch bey jetzigen Zustand nicht vorzunehmen ist. Solte aber d. H. Capit., wie wir doch nicht hoffen wollen, in ein oder andere Zwistigkeit mit verwickelt werden oder sonsten einige gültige Hindernüs haben, so kan Er dieses an seiner Statt demjenigen Officierer von unsertwegen auftragen, welcher im Range negst auf Ihm folget, da wir uns dann von Ihme und denen mehreren, so dazu gebrauchet werden, einer solchen guthen und vorsichtigen Conduite hierinnen versehen, die ihnen künfftig bey der hohen Obrigkeit zum Verdienst gereichen kan. Wir verbleiben übrigens etc.

---

108. Till tsaren. Moskva d. 26 mars 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt wegen Versendung eines Priesters Johan Fornells nach Pereslaf Resanskoi. C. Piper, C. G. Renschöld. [D. 24/3.]

Demnach die in Pereslaf Resanskoi befindtliche Schwed. Gefangene keinen Priester bey sich haben, welcher sie mit Predigung göttlichen Wortes und Administrirung der heyl. Sacramente bedienen und trösten könte, und dannenhero umb einen solchen offt und instendig angehalten; als hat sich einer nahmens Johan Fornell dazu angegeben, wannenhero wir Ew. Zar. Maj:tt hiemit allerdemüthigst bitten dero allergnädigste Ordre zu ertheilen, dass gedachter Johan Fornell nach obgenandten Orth abgelassen umb dorten bey denen Gefangenen als Prediger zu verbleiben. Wir getrosten uns hierunter so viel mehr einer gnädigen Erhörung, als dieses zu Beforderung göttlicher Ehre und Rettung vieler armen Seelen gereichet, und verharren etc.

---

109. Till justitierevisionen. Moskva d. 30 mars 1713.

K. M:tz till justitiens handhafvande förordnade råd, svar med öfverst-lieut:s Rehbinders förklaring. C. Piper.

Eders Excell:rs åhrade skrifvelsse, dat. d. 14 Octob. nästförledit åhr, med innelyckte k. hoffrättens breff till öfverstlieut. Rehbinder är mig först den 23 hujus tillhanda kommen; och som b:te öfverst-lieut. vid brefvets ankomst just varit här i Muscow tillstädes, hafvandes erhollit permission på någon kårt tijd att komma hijt, så hafver jag strax låtit tillstella honom mehrb:te k. hoffrättens breff med vidfogade documenter, anseijandes honom tillijka, det han forderligast sig deröfver ville förklahra; hvaruppå som han förfärdigat och tillställt mig hosgående svar, ty sendes detsamma effter begäran Eders Excell:cer här innelyckt till handa, och jag förblifver med all estime etc.

---

110. Till Golovkin. Moskva d. 5 april 1713.

An Gr. Golofkin wegen Auswechslung des Gen.-Majoren Horns gegen einige Officierer. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Demnach der königl. Senat in Schweden vor einige Zeit dem hier in der Moscau gefangenen königl. General-Majoren Horn wissen lassen, dass Ihr. K. M:t, unsser allergnädigster Herr, gesonnen ihn gegen eine proportionirte Anzahl Officierer, neml. 8 Capitains und 5 Lieutenants, ausswechsseln zu lassen, wann es Ihr. Zar. May:tt belieben solte einen so alten abgelebten Mann nach vieljähriger Gefangenschafft nebst seiner Famille zu erlassen, nachdemmahlen weder er noch alle seine Kinder einige Krigsdienste zu verrichten fähig, sondern nur wegen ihres so unglücklichen Zustandes einiger Gnade und Erbarmnüs würdig, als nehmen wir uns die Freyheit dieses des k. Senats Anerbiethen Ew. Excell:ce zu geneigter Beforderung bey Ihr. Z. M:t bestens zu recommendiren, in der guthen Zuversicht, es werden dieselbe aus Mitleiden über des alten Mannes Unglück ihme so viel müglich das Wort sprechen, damit er gegen obgenandte Officierer erlassen werden möge, als von welchen Ihr. Zar. M:t fernere Dienste haben können, da sonsten der Gen.-Major Horn als ein sehr kräncklicher Mann vielleicht unversehens mit dem Tode abgehen, und man alsso nichtes vohr ihm haben würde. Wir verharren übrigens mit aller Hochachtung etc.

---

111. Till grefvinnan Piper. Moskva den 28 april 1713.

An die Gr. Piper Advis weg. 200 D. Smt, so an den Rittm:r Lohrmann gezahlet worden. It. Wechsellbrieff. C. Piper.

[Penningarna hade deponerats hos grefvinnan Piper af borgmästare Lohrman i Uppsala, för att Piper åt hans son, ryttmästare Lohrman, som var fånge i Moskva, skulle utbetala motsvarande summa.] [Ej nämndt i D.]

---

112. Till tsaren. Moskva den 2 maj 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt wegen unrichtiger Lieferung des Unterhalts vor die Gefangene, item die rückstendige Gelder bey Schamakin. C. Piper, C. G. Renschöld.

Ew. Zar. Maj:tt können wir nicht umbhin hiemit aller demüthigst vorzutragen, wasmassen die bestandene Verpflegung und Unterhalt vor die annoch hier befindliche gemeine Schwed. Gefangene jetzo so gar unrichtig und langsamb ausfället, dass, wo solches noch etwas währet, die armen Leute von Hunger und Dürfftigkeit vergehen und hinsterben müssen. Wann wir aber versichert seyn, dass solches Ew. Zar. Maj:t allergnädigsten Intention nicht gemäs, so bitten wir dieselbe allerdemüthigst denen zu Auskehrung solches Unterhalts verordneten Bedienten ernstlich anzubefehlen, dass sie hinfüro denen Gefangenen monathlich den bestandenen Unterhalt richtig und zeitig auszahlen, damit dieselbe nicht ferner Uhrsach haben mögen sich deswegen zu beschweren, auch jemand anders zu Empfangung mehrged:r Unterhaltsgelder ins künfftige gnädigst verordnen zu lassen, weilen so lange der Major Schamakin damit zu thun hat, keine Richtigkeit zu vermuthen, sondern man nur immer mehr Klagens und Lamentirens der armen Leute zu befürchten hat.

Wann auch gedachter Major Schamakin annoch einhundert ein und funfftzig Rubell in Händen hat von denen Unterhaltsgeldern, so die Gefangene vor etwa Junij, Julij und Augusti Monathe jüngstverwichenen Jahres geniessen sollen, welchen Rückstand man alles Lauffens und Mahnens ungeachtet von ihm nicht mächtig werden kan; als bitten Ew. Zar. Maj:tt wir hiemit allerdemüthigst die allergnädigste Ordre zu stellen, dass er diese rückstendige Gelder an die Gefangene ohne fernere Verzögerung u. Einwürffe auszuzahlen gehalten seyn möge. Wir verbleiben etc.

---

113. Till hofkontoret. Moskva d. 10 maj 1713.

Till det kongl. hoffcontoiret för cammarherren Gunterfeldt och de andre hoffbetiente. C. Piper.

Såsom cammarherren Gynterfeldt är stadder uti ett mäckta slätt och medellöst tillstånd, aldenstund han sedan 1709 intet njutit något af sin löhn, och här allzingen tillgång är på medell, hvaraf han må kunna få någon understöd, varandes hans villkor så mycket beklageligare, som han jemte fångenskapen är så illa förlahmad, att han intet kan hielpa sig sjelf det allraringaste uthan måste hafva stadigt någon betient hos sig, hvilcken äfven måste underhollas; alltså ville det kongl. hoffcontoiret draga försorg, det bem:te cammarherre måtte få uthbetahlt åthminstone någon dehl af des i staten bestådde löhn till sitt nödtorftige uppehälle här uti fångenskapen, medan han i vidrigit fall innan kort elendigt måste crepera och förgås. Och som samma beskaffenhet är med de öfrige Hans Kongl. Maj:tz här fångne ringare hoffbetiente, förnimmandes man beklagel. ifrån de aflägne orther, dijt de äre förskickade, att de måste så när gå och tiggia eller och gripa till desperate medell; så ville det kongl. hoffcontoiret äfvenvähl så laga, det för bem:te betiente något forderligast måtte blifva hijt öfver remitterat af deras bestådde löhn, kunnandes de med ett ringa vara hulpne, där man intet lemnar dem aldeles handlösa. Jag förblif:r etc.

---

114. Till öfverstarna för de ständiga regementena. Moskva d. 15 maj 1713.

Till alle härvarande öfverstar af de ständige landtreg:r att ingifva, hvad de under fångenskapen med deras regementer niutit af landtlöhnen. C. Piper, C. G. Rensch.

Såsom kongl. cammar-collegium är omtänckt att låta författa ricktige liqvidationer och förslag uppå de fångne officerares löhner för de åhren, de sittia här fångne, hvaraf må kunna hämtas och intagas, hvad hvar och en i följje af Hans Kongl. Maij:ttz nådige förordning tillkommer, samt hvad som deraf redan kan vara per vexell öfvergiort eller elliest på hvariehanda sätt i Sverige uppå ankomne vexlar betalt och disponerat, jämbvähl hvad som i landet för en och annan orsak intet kunnat uthgå utan blifvit innestående, men därhos förmähler, att slijkt med full säkerhet intet kan låta sigh giöra, innan man får efterrättelse herifrån, hvad officerarne här bekomma, begiärandes till den ändan af oss, det vij för mehra ricktighet

vid liqvidationerna i framtijden ville infordra hvars och ens särskilte qvittencer på det, han bekommer, och der slijka qvittencer med posten intet skulle kunna till Sverige förskaffas, att då de samme med någon annan säker lägenhet måtte varda dijtsände, men att medlertijd och så snart som möijeligit är, en underskrefven räckning måtte öfverskickas, hvad hvar och en officerare nu och hedaneffter kommer at åtniuta, när vexelllagen och till äfventyrs andre omkåstningar, som dheruti kunna göras och de sielfve komma att bestå, tilläggas; altså och emedan vij icke häller hafver någon säker effterrättelse, hvad hvar och en af landtregementerne uppå deras löhner hemma i Sverige här må hafva upburit och åtniutit uppå vexlar hijt öfvergiorde eller och elliest på hvariehanda sätt, medelst vexlar och annan disposition här if:n afgångne; ty begiäres härigenom af alla regementz-officerare, som för deras underhafvande landtregementer några medell incasserat i förber:de måtto, det de ju förr ju heller ville till krigz-commissariatet här inkomma med ofvanber:de beskied och effterrättelse, som högbem. kongl. cammarcollegium af oss desidererar, att deraf sedan uthaf krigz-commissariatet måtte kunna formeras en räckningh till Sverige att öfversändas, och dergenom cammar-collegij åstundan skee ett nöije.

---

115. Till öfverstarna vid de ständiga regementena. Moskva d. 19 maj 1718.

Till alle härvarande öfverstar af de ständige landtregementerne att inskicka räkning till cammar-collegium på det, som af regementsmedlen är upburet. C. Piper, C. G. Rensch.

Såsom tijden torde löpa långt ut och längre än cammarcollegium gärna skulle see, innan commissariatet, i föllie af vår förre anmodan, hinte från alle orther sambla tillhopa alle vederbörande officerares räckningar, hvilcka några medell uhr Sverige på hvariehanda sätt för deras anförtrodde landtregementer hijt till sig hafva bekommit, och sedan deruthaf formera en generalräckning samt den öfverskicka; altså föranlåtes vij härigenom att anmoda samtel. här varande general-majorer och öfverstar, hvilcka några landtregementer äre anförtrodde, att de, uthom de räckningar, hvilcka af dem aflefvereras här till commissari-

atet, ville jämbvähl hvar och en immediate till kongl. cammar-collegium öfverskicka en underskrefven räckning på alt, hvad man af regementzmedlen upburit och uthdelt, medan dhe allena deröfver fört dispositioner, och vij oss dermed aldrig befattat uthan lämnat dem att svara derföre sielfve.

---

116. Till kammarkollegium. Moskva d. 20 maj 1713.

Till k. cammar-collegium svar ang. de begärte räkningar och quittencer. C. Piper, C. G. Renschöld.

Vij hafve unfått Ed:s Excell:s och det kongl. cammar-collegij skrifvelse af d. 3 Martij nästförledne och see deruthur, hurusom de förmähla, att de icke allenast varit högt bekymmersame, det de här fångne officerares löhningar vid anfordran måtte för dem stå i beredskap till deras någorlunda subsistence och underhold, uthan jemvähl betänckte, huru och på hvad sätt man en behörig ricktighet om b:te fångars löhner måtte kunna träffa och erholla. Nu hafve vi aldrig dragit i tvifvelsmåhl att ju Eders Excell:ce och det k. collegium all flijt hafft ospard till en saks erhollande, hvarpå Hans Kongl. Maj:tz tienst och interesse så märckeligen beroor, och hvarvid ett så svårt ansvar hänger; men så är för de fattige fångarne beklageligt, att en så lijten värckan på ett så stort besvär är följd, aldenstund oss af officerarne berättas, att till datum ett ganska ringa af samma löhningar är hijt öfverkommit, och af denne Ed:s Exell:ces och det k. cammar-collegii skrifvelse förnimme vi, det intill den tijden brefvet skrefs allenast 20 857 d:r 2²/₃ öre smt af regementsskrifvarne i ränt-cammarn vore inlefvererat. Till huru stor summa det sig bestiger, hvad en och annan af officerarne för de ständige landtregementerne ifrån regementsskrifvarne hijt till sig bekommit, kunna vi för denne gången intet egenteligen berätta, medan det har varit en för oss fördold underhandling dem och regementzskrifvarne emellan, och vi intet hafft tillfälle dereffter strängt att fråga för än in Aprili nestförledit åhr, sedan in Januario nesttillförende k. stats-contoirets notification oss först tillhanda kom, att officerarne af landtregementerne skulle hafva att åthniuta deras halfva löhner hemma i landet, och till den tijden hafva officerarne så af landt-

som de värfvade regementerne uthan åthskillnad här niutit deras underhold, så långt det räckt, uhr cassan. Men effter den erhollne underättelsen har man med större alfvar och efftertryck sökt att inhemta närmare beskedh om bem:te löhningar; dock ehvad flijt man dervid brukat intet vijdare dermedh kunnat komma, än hvad specificationen in duplo, i vårt bref af d. 6 Junij 1712 öfversänd, inneholler och förmähler, effter hvilcken tijd man ochså från cassamedlens åthniutande uthslutit de landtregementer, man kunnat erfara att hafva upburit något erklekeligit på deras löhner hemma i landet, ehuruvähl sedan bem:te tijd icke heller mehra medell i cassan äre influtne än 10,000 rd:r per vexel på Hamborg och 10,000 rd:r, dem af mine, Carl Pipers, propre medell min k. hustru har måst betahla, i mangell af kongl. stats-contoirets förnöijande, och var ändå af den senare summan större delen disponerad och under fångarne uthdelt, innan den förre oss tillhanda kom in Martio. Vij måste icke allenast befara, utan kunna jemvähl med sanning berätta, att medan man drager försorg hemma i Sverige om en behörig ricktighet för de ringa medell, hijt äre öfverkomne, uthan att derjemte öfvergiöra flere, lärer större dehlen af officerarne antingen af hunger och svält bårtdöö eller och till att undvijka ett sådant jämmerfullt älende nödgas taga tienst hos fienden till at beholla lifvet, hvilcket allom naturligen är infödt, det och åthskillige allaredan måst giöra; och vele vi i framtijden inför Gud och höga öfverheten derföre vara frije och enskyllade, som icke allenast flijtigt sådant jämmerfullt tillstånd gifvit till känna, utan och af vår förmågo till en slijk H. K. M:tz så stor otienstes afböijande bijdragit, hvad oss möijeligt varit. Vij bedie för Gudz skuld och den christelige kiärlek, Gudz ord oss så alfvarsamligen och högt befaller, att den ene menniskian skall draga för den andre, som i nöd och armod sticker, att Eders Excell:ce, det kongl. cammar-collegium och stats-contoiret ville dock låta sig beveka till medlijdande emoth så månge käcke och hurtige officerare, de där H. K. M:t och fäderneslandet ännu kunna bevijsa all trogen och nyttig tienst, och icke tillåta, att de af hunger måtte förgås eller och nödgas grijpa till förtviflade resolutioner. Vi bedie jemvähl hörsammast, dem behagade hos sig i consideration komma låta, hvad 20,000 d:r s:mt kunna förslå till underhold för mehr än 1,800 officerare, stabs- och civilbetiente samt enckor och volontairer, förutan åtskillige andre oumgängelige uthgiffter och ett långt större

antahl gemene, hvilcka då och då måst understödias, där man nu på 16 månaders tijd icke har fått en penning uhr Sverige uthan tijd effter annan blifvit flaterad med fåfänge och värcklöse löfften, hafvandes officerarne medlertijd för trångmåhl skuld icke allenast fördiupat sig i vidt större skuld uthan och försåldt kläderne af kroppen, så att numehra för dem intet annat öfrigit är, än frucktan att blifva kastade i häcktelse och intet deruthur slippa, för än de hafva betahlt den ytterste skärfven, eller och träda i fiendens tienst och antaga des religion. Huru sådant inför Gud kan försvaras, där det dock kunnat afvärias, där man intet angripit det, som till slijkt behof af christmilde menniskior varit sammalagdt, det lemne vij till hvar christens omdömme. Att komma till det, som Ed:s Excell:ce och det kongl. cammar-collegium af oss begiärer, neml. att för desto mehra richtighet i liquidationerne uti framtijden af oss skole infordras hvars och ens särskillte quittencer på det, han bekommer, och där slijke quittencer med posten intet skulle kunna till Sverige förskaffas, att de med någon säker lägenhet dijt måtte försendas, men medlertijd så snart som möijeligit är en underskrefven räkning öfversendas, hvad hvar och en officerare nu och hedaneffter komma at åthniuta, när vexell-lagen tillägges och flere andre omkostningar, som här kunna giöras och officerarne bör räknas till last; så kunne vi aldrig troo, att Ed:s Excell:ce och det kongl. cammar-collegium sådant af oss hade fordrat, där de hade velat gifva sig den mödan att genomsee våre förre skrifvelser till det k. stats-contoiret och serdeles påminna sig, hvad vi uthi vårt bref in duplo till k. stats-contoiret af d. 16 Januarij nästförledit åhr andragit om omöijeligheten slikt att kunna effterkomma, blifvandes till fullkomlig uplysning en copia deraf herhos innesluten. Vi hafve med största mödo och besvär, ja hasard, kunnat bringa den effterrättelsen till väga, som vij uti vårt bref in duplo af d. 6 Junij 1712 öfverskickat, hvaraf Ed:s Excell:ce och det k. cammar-collegium behagade låta gifva sig ett exemplar uthaf k. stats-contoiret. Tree åhrs räkningar för cassamedlen ligga här fullkomligen afslutne; där oss gifves vid handen, huru de skole kunna komma öfver till Sverige, läre vi sådant förslag med glädje antaga, vi för vår dehl vete knapt uthväg att få fram ett lijtet paquet, fast mindre så store volumina med alle sine verificationer; och skaffa hvars och ens officerares egenhändige quittence, är så mycket ogiörligare, som de liggia förströdde kring hela ryske riket några

hundrade ja tusende vürst ifrån hvarandra, hafvandes man största svårighet ett enkelt bref att få fram till hvar orth, ja till somlige är en blott omögelighet. Vi läre dock till sielfve räkningen giöra, hvad vi kunna och mögeligit kan vara, men bedie till sluth, att en erkläckelig summa må forderligast blifva hijt öfvergiord, så framt man intet innan kårt vill få de bedröfvelige tijender, att en dehl af hunger äre försmäcktade och en dehl skridit till här ofvantill andragne förtviflade resolutioner, det Gud nådel. afvände, för det straff man derigenom på sig ladar hos Gud och den märckelige otienst H. K. M:t och fäderneslandet derigenom tillskyndes, följliandes herjemte till större bevijs en copia af deras nyligen inkomne suplique, hvilcka sittia fångne långt inne i Siberien i Tobolsk. Hvarvijd jag Carl Gustaff Renschiöld detta hafver att påminna, att min skrifvellsse, som i denna supliquen omnembnes till gouverneurn knees Gagarin, intet varit af sådant innehålld, som däri finnes, uthan har jag allenast bedt bem:te gouverneur, hvad som mit particulier angår, att han numehra intet skulle uthan min begieran antaga någre vexlar af een och annan officerare, dem dee ville gifva på mig, och föruth avancera derpå några medell, hvillket doch härtills är skiedt och jag åthskillige sådana vexlar af mit propre har måst inlösa, alldenstund jag intet vore i det ståndet sådant att betala, sedan som jag allaredan är uthblåttadt af mine förrige giorde undsättningar. Uppå våre förfrågningar angående medlens uthdelande ibland fångarne, som vi hos k. stats-cont. monde giöra i våre skrifvelser in duplo af d. 16 Januarij 1712 och d. 11 Febr. innevarande åhr förvänte vi till vår effterrettelse deras behagelige svar med allraförsta, på det vi vid uthdelningen hereffter måge vetta att taga i ackt, hvad änteligen deröfver blifver resolverat; och bedie för det öfrige vänligen, att detta vårt breff måtte blifva communicerat med den kongl. senaten och stats-contoiret, aldenstund intet tillfälle gifves denne gången hos dem hvardera särskildt att inkomma med en lijka förestellning till att förtijga det dryga brefporto, som dertil erfordras. Vi förblifve stedze etc.

---

117. Till tsaren. Moskva d. 20 maj 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt, dass der Obrist-Lieut. Isendorf und Major Oxenstierna von Arsamas hieher abgelassen werden mögen umb sich von ihrer Kranckheit curiren zu lassen. C. Piper, C. G. Rensch.

Demnach der Obrist-Lieut. Isendorff und Major Oxenstierna, welche jüngstens nach Arsamas weggeführet worden, sich in einen gar kräncklichen Zustand befinden, und dorten zu ihrer Curirung kein Medicus vorhanden, dannenhero wo sie länger aller Artzeney beraubet seyn müssen, sie nothwendig crepiren werden; als gelanget hiemit an Ew. Zar. Maj:tt unsser allerdemüthigstes Bitten, es geruhen dieselbe allergnädigst zu permittiren und dero Befehl zu ertheilen, dass obernandten Officierern erlaubet werden möge sich hieher nach Moscau zu begeben umb sich hieselbst bey denen Ärtzten von ihren schweren Passionen curiren zu lassen, vor welche hohe Gnade sie Ew. Zar. Maj:tt innigst zu preisen Uhrsache haben werden, und wir verbleiben mit allerschuldigsten Respect etc.

---

118. Till tsaren. Moskva d. 2 juni 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt vor den Unter-Officierer Johan Dahlberg. C. Piper, C. G. Rensch.

Demnach nebst andern Gefangenen der Unter-Officierer Jochim Dahlberg von Moscau nach Wolgada weggeführet worden, woselbst ihm eine schwere Krankheit überfallen, von welcher er dorten nicht curiret werden kan, woferne ihme nicht erlaubet wird hieher züruckzukommen umb sich der hiesigen Doctoren Hülffe zu bedienen; als bitten Ew Zar. Maj:tt wir hiemit allerdemüthigst vor gedachten Unter-Officierer, es geruhen dieselbe gnädigst zu permittiren, das er auf eine Zeit lang hieher kommen möge umb sich von seiner schweren Krankheit curiren zu lassen, weilen er sonsten unfehlbahr crepiren wird. Wir verbleiben mit allerschuldigsten Respect etc.

---

119. Till Rühl och Öller. Moskva d. 4 juni 1713.

Till corporal Rühle och capitaine Öller i Casan, angående något under officerarne därsammastädes upvuxit oskickeligit väsende, i synnerhet Gr. Bengt Frölichs våldsamhet och oqvädensord emot öfver-auditeur Ehrenroos. C. Piper, C. G. Rehnschiöld. [D. $^{3}/_{6}$.]

Vij hafve mot förmodan, och med mycken olust förnummit den osämia och ostyrige lefvernesart, som under en dehl af officerarne i Casan skall vara inrijtad. I synnerheet varder oss berättat, hurusom capit:n greff Bengt Frölich skall med slag och smäde-ord hafva angripit öfver-auditeuren Ehrenroos, och att ett lijka oanständigt förfarande under flere andra som offtast varder brukat, hvilcket billigt går oss destemehra till sinnes, som ett sådant förhollande är såväl syndigt för Gud, nesligit för verlden, samt otillbörligit under fångar, dee där borde uti denne almenna olykan fastheller lätta hvarsannans börda med saktmodigheet och inbördes handräkning; som och länder dem brotzlige till svårt efftertahl och ansvar, att dee således, genom oskickeligit väsende hoos fienden, gifva anledning till hela nationens och alla fångarnas skymff, skada och förolämpande. Vij hafve fördenskull pröfvat nödigt härmed att beordra både H. Corporalen och Capitainen, det de antingen tillijka eller entdera af dem, så vähl i ofvanbem:te måhl som vid annat förefallande oskick, giöra all möijelig flijt sådant att hämma och bijläggia; men där som åthvarningar och förslag till vänlig förening eij giälla, dee då måge anställa förhör i möijeligaste stillhet samt till den ändan adjungera sig några flere oväldige officerare, intaga vitnens utsagu munt- och skriffteligen, samt förvara acterne till vidare åtgiörande vid läglig tijd. Härjemte är fuller den varsamheten af nöden, att man i oträngde måhl eij skrider till detta medlet och dermed yppar vägen för de orolige hufvuden att komma mehra buller åstad och börja trätor lijkasom uti en ordentlig rättegång; men så måste lijkvähl, när omtränger, alfvar härvid brukas: villiandes man förmoda, att sådant folck, som redan kommit till mogna åhr och vackra tienster, lära vara så ömma om deras namn och välfärd, att dee skola draga sky för alt det, som kan hollas lastvärdt och utslå till deras mehn, vahnheder och olycka i längden. Och som deras egen ähra således å den ena sijdan fordrar att afholla sig ifrån ett gement väsende och att söka sin upkomst

genom ett dygdigt, förståndigt och manerligit förhollande, hvaruti består både sanna värdet af adelig ätt och den säkraste grunden till framsteg, så böra dee jemvähl å andra sijdan påminna sig den undersåtelige eed och plickt, hvarmed de äro förbundne att bevijsa troheet för H:s K. M:t samt hörsamheet och vördnad för des hälsosamma förordningar. Till föllie däraf vill man förmoda, det hvar och een skall villigt låta styra och leda sig till ett så skickeligit, trogit och obrotzligit förhollande samt sedigt och stilla umgiänge under sig inbördes, att dee i vidrigt fall icke måge blifva förlustige af den nåd, hvarmed H:s K. M:t mildeligen plägar ihugkomma dee vählförtiente, samt förlora det beröm och goda omtancka, som de vählartade förtiena hoos förmän och alt ärligit folck. Sådant alt hafva H. Corporalen och Capitainen att föreställa vederbörande på det efftertryckeligaste sättet; hafvandes vij Eder, som dee äldsta, häröfver velat tillskrifva, i den vissa tillförsikten, att I därvid med alfvarsamheet och rättvijsa lära förfahra, utan anseende till någon persohn, vänskap eller annan enskijlt afsekt. Men skulle H. Corporalen och Capitainen endera eller och begge till efventyrs vara förvicklade i någon saak eller elliest af laga förfall och hvarjehanda ordsak, som kunde ligga i vägen, blifva hindrade och ifrån denne förrättning afhuldne, så kunna dee updraga densamma till dens betämjande, som därpå näst föllier i rangen och uti saaken intet hafver någon dehl. Vij förvänte af H. Corporalen och Capitainen samt dee flere, som komma att blifva brukade härutinnan, ett sådant förhollande, som framdeles må kunna räknas dem samtelig till förtienst, och må ingen undandraga sig på Eder ell. entheras anmodan att härvid giöra, hvad till K. M:tz tienst och denne commissions behörige förrättande erfordras, så framt han derföre icke vill en gång förvänta tilltahl och näpst. Man hoppas med det första kunna understödia officerarne med några underholdzmedell effter den förtröstan, som vij åter nyligen därom uhr Sverige erhullit, och så snart penningarna ankomma, skola de blifva öfverstyrde till Eder behörige fördelning under fångarna därsammestädes; men skulle någon vijsa sig så framherdig i osedigt lefverne och stursk emot all vählment åtvarning, att af honom ingen bättring synes kunna förmodas, så lärer man föranlåtas att aldeles draga handen ifrån en sådan ovärdig. Vij förblifve etc.

120. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 4 juni 1718.

Till fru grefvinnan Piper att befordra Quistens enkas angelägenheter hoos farbrodern Järnstedt i Vesteråhs, så att hennes vechsel må blifva betalt och henne effterrättelse om des arff gifven. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Sahl. pastoren Quistens effterlåtne enkia, mad:e Järnstedt, har uti närvarande sitt bedröfveliga enkiestånd och trångsmåhl bedt mig recommendera hennes angelägenheter till min kiereste Stinas understöd. Hon lefver här stilla, ensam och torfftig; som knappast har hon härtildagz hafft sitt uppehälle, och nu är tijd, att hennes omyndiga sohn holles till boken och rätt uppfostring i ungdombsåhren, men henne fattas medell till det ena och andra, om hennes anhörige låta sig eij snart om henne vårda. Jag beder fördenskull att hon, min Stina, ville dem därtil på allt giörligit sätt anmana af christeligit hierta och medlijdande. Och som hon dragit växel på sin farbroder borgmäst:n Arved Järnstedt i Vesteråhs à 300 r:d., så behagade hon förmå honom icke allenast till vechselns prompta betalning, elliest blifver hennes olägenhet dubbelt större genom protest och recambio-räkning; utan och att han må skaffa henne sluth och upsatz på alt det arff, som henne effter fadren, brodren och fastren kan vara tillfallit, vähl vetandes att hvarcken tillåter lagen, det enckors och de omyndigas rätt skall varda förqvafd, eij heller är det Gudi behageligit. Förutom andra bem:te enkas erfzlottar hoos borgmäst:n Järnstedt har också hennes broder haft egna medell, 500 d., hoos honom innestående, som han sin syster lemnat till erff tillika med sterkillsbruket på Djurgården och andra saaker mehr, hvarom skall finnas effterrättelse hoos kiöpman Lomel uti en påssa med papper, som han där, jemte något silfver, har insatt. Min Stina täktes hafva den godheten och låta fråga däreffter samt skaffa något svar däruppå: hälsandes flijtigt alla vår k. barn, anhörige och vänner. Jag förblif:r i döden, etc.

---

121. Till Saltza. Moskva d. 7 juni 1718.

An Capit. Saltzen wegen Versiegelung und Herüberschickung der Rechnunge bey Cammerier Borg. C. Piper.

Demnach verlauten will, als ob der Cammerierer Borg in eine schwere Kranckheit gefallen, und der Mann ohnedem alt, dass ihme bald etwas tödtliches zustossen kan, er aber alle Rechnungen annoch in Händen hat über die königl. Mittel, so zu der Gefangenen Behuef herübergekommen, währender Zeit dass der H. General-Major Horn die Disposition geführet; alsso und damit solche Rechnungen nicht von Abhanden kommen mögen, woraus seines, des Cammeriers, Erben und anderen mit der Zeit einige Ungelegenheit zustossen könte; so wolle d. H. Capitain (auf dem Fall vorgedachten Cammerierers Zustand also beschaffen, dass dessen tödtlicher Abgang zu befürchten, sonsten aber nicht) sich nebst ein par andre Officierer zu denselben verfügen und ihme eröfnen, wie dass sie insgesambt von mir committiret worden obgedachte Rechnungen von ihm abzufordern, zu versiegeln und verwahrlich aufzuheben. bis eine beqwäme Gelegenheit sich giebet dieselbe hieher nach Moscow zu schicken, dessen sich d. H. Capitain fleissig erkundigen und dieselbe alsdan unter guther Adresse hieher überschicken wird. Ich verbleibe etc.

---

122. Till senaten. Moskva d. 15 juni 1713.

An den königl. Senat wegen unanstendiger Bezeigung des Unter-Stathalters Berger gegen die Reuss. Gefangene. C. Piper, C. G. Renschöld. [D. $^{16}/_{6}$.]

Ew. Excell:cen müssen wir mittelst diesem berichten, was Gestalt man im hohen Nahmen Ihr. Zar. Maj:tt angezeiget, wie dero Gefangene in Schweden von dem Unter-Stathalter Berger, wan sie bey demselben etwas anzubringen und zu suchen haben, gar hart angefahren und mit schimpflichen Scheltworten und Weissung auf der Thüre empfangen werden, worüber bey höchtsged:r Ihr. Zar. Maj:tt sie zu klagen veranlasset worden. absonderlich dero Resident Knées Chilkoff, welche darauf die Ordre ergehen lassen, dass zu Erwiederung solches unanständlichen Verfahrens oberwehnten Unter-Stadthalter hier gefangener Sohn mit schwerem Arrest beleget werden solle, biss dass des Vaters Grobheit gebührend angesehen, und er zu einer billigern Conduite angewiesen worden, welches von Ew. Excell:cen zu erlangen wir gegenwärtiges Schreiben abzulassen häteten. Wann wir nun genugsamb versichert, dass weder Ihr. K. M:t, unssers

allergnädigsten Herrn, hohem Willen noch Ew. Exell:cen geneigter Intention gemäss, dass jemand dergleichen gegen die Gefangene verüben solle; als haben wir zwar die Resentirung desselben, und dass der Sohn nicht vor den Vater leiden mögte abzubitten uns bemühet; Ew. Excell:cen ersuchen wir aber hiemit freundtl., Sie geruhen vorgedachte des Unter-Statbalters Conduite nicht allein gebührend anzusehen, sondern ihn zu Änderung derselben nachdrücklichst anweissen zu lassen, weilen sonsten vielleicht erfolgen würde, dass Ihr. K. M:t Gefangene dergleichen importunes Verfahren hier wieder entgelten müssten. Wir verbleiben im übrigen etc.

---

123. Till Creutz. Moskva d. 15 juni 1713.

Till landshöfdingen Joh. Creutz för major Blichert och compag:e-officerarne af Nylands cavall:e-regem:te. C. Piper, C. G. Renschöld. [D. 16/6.]

Såsom nuvarande majoren vid carelske cavallerie-regementet, Johan Georg Blichert, ifrån 1700 och de påfölliande åhren, då han varit ryttmästare vid nyländske cavallerie-regementet, intet har nutit något af des i landet fallne löhn, där dock regementz-officerarne och andre des vederlijker hafft att hugna sig af sådant, vetandes han intet att seia, af hvad orsak det skedt, uthan förmodar, att b:te des löhner hos regementsskrifvaren ännu läre innestå; altså och emedan vi kunna gifva bemelte major det goda låford, att han här giörer Kongl. Maj:tt en nyttig tienst med hvariehanda angelägenheters bevakande och drifvande för fångarne, medan han är språket mäcktig, och derjemte kunna betyga, att han äfven som andre flere är stadder uti ett ganska stort trångmåhl på nödigt uppehälle, och fördenskull önskeligit vore, att han af ofvanb:te innestående löhner nu något måtte kunna erholla till des subsistence under fångenskapen; altså vehle vi hermed vänligen hafva bedit H. Baronen och Landshöfdingen, det täcktes han tillholla regementzskrifvaren, som åligger giöra räkning för ofvanb:te åhren, att uthvijsa, hvarest b:te Blicherts ryttmästarelöhner äre vägen tagne, och så framt deraf skulle vara någon tillgång, att då hijt öfvergiöra dem till des behof. Elliest som och de andre här fångne compagnie-officerarne af bem:te regem:te förnimmes intet hafva

niutit något af deras landtlöhn under fångenskapsåhren, lijkmätigt K. M:tz nådige förordning, där dock deras vederlijker vid andre reg:ter hafva fått hugna sig deraf; så behagade H. Baronen och Landshöfd:n jemväl draga försorg, att till dem måtte hijt öfvergiöras, hvad dem tillkommer till den tijden, att det k. stats-cont. nu nyligen lärer hafva giort en annan förordning om lönernes samlande i en cassa, förväntandes vi herå vid lägenhet H. Baronens och Landzhöfdingens benägne svar och förblifve etc.

---

124. Till kammarkollegium. Moskva d. 20 juni 1713.

Till cammar-collegium ang. verifikationerne, item anbudne penningar här uthur precasen. C. Piper, C. G. Renschöldh.

Vij vele förmoda, att vårt förre af d. 20 passato lärer sig numehra hafva infunnit, och att Ed:s Excell:ce och det k. cammar-collegium deruthaf sedt omöijeligheten för oss att kunna fullgiöra deras ankomne begäran af d. 13 Martij till att insenda en fullkomlig räkning icke allenast öfver de medell, hvilcka per vexell ifrån Sverige hijt äre öfvergiorde, uthan och här äre blefne uptagne emoth uthgifne vexlar i Sverige att förnöijas med hvars och ens speciale quittence, hvad han deruthaf har niutit, nemligen först är omöijeligt af hvar och en att inhempta des speciale quittencer, efftersom fångarne kring hela ryska riket så äre förskingrade, att de några hundrade virst icke allenast, uthan och mehr än några tusende liggia från hvar annan förlagde; sedan är ingen correspondence mellan dem och oss här i Muscow, att sådane quittencer kunna inhemptas; för det tredie, hvad som för landtregementerne från Sverige är hijtkommit, har intet influtit uti commissariat-cassan, eij heller hafve vij derom någon säker effterrettelse kunnat af vederbörande erholla, ehvad ordres vi derom låtit uthfärda, uthan lärer hvart regem:te af de stendige hvar för sig derpå förmodeligen insenda des räkning, hvarom de här varande officerare af ber:de regementer af oss äre blefne ansagde; och sidst, där än räkningarne vore färdige och afslutne, som det re vera är, gifves dock ingen lägenhet dem säkert till Sverige att öfversenda, föruthan ännu flere svårigheter, dem man vill förbijgå. Dock som vij monde tillseija, att vij med första ville öfversenda så

god effterrettelse, som låter sig giöra; så föllier härhos för denne gången en afräkning med de ordinarie och ständige regementernes regementz- och öfver-officerare samt stabs-betiente, huru mycket de in alles ifrån den pultaviske actionen under fångenskapen undfått uhr cassan, och så snart afräkningen med de värfvade officerarne hint förfärdigas tillijka med räkning för andre oumgängelige uthgiffter, såsom medell till communionvijn och medicamenter med mehra oundvijkeligt, skall densamma föllia, varandes arbetet icke allenast vidlöfftigt, som en lång tijd erfordrar, uthan och ogiörligit med en post att få allt forth. Hvad de medell anbelangar, hvilcka hijt ifrån ortherne äre öfvergiorde uthaf officerarnes löhner hemma i landet af de ständige regementerne; så, emedan allt för långt skulle uthgå, om med räkningen deröfver skulle dröijas, in till des hvar och en af vederbörande officerare dermed inkommo först till commissariatet, hvaraf sedan deröfver uthaf commissariatet blefvo formerat en general räkning; ty hafver man till att vinna tijden för nödigt funnit att begära nu först af de hervarande behörige officerare af bem:te stendige regementer, det de sielfve immediate till k. cammarcollegium ju förr ju häller ville insenda hvar för sitt regem:te räkning på allt, hvad dem till handa kommit är af slijke medell, medan som sagdt är, vi eller commissariatet derom ingen säker effterrettelse hafve kunnat erholla, uthan sådane medell af dem effter godtfinnande äre blefne disponerade uthan communication med oss, och dem således med rätta tillkommer derföre jemvähl att giöra räkning till kongl. cammar-collegium. Vid detta tillfället kunne vi för det öfrige intet underlåta att hörsammast påminna om fångarnes närvarande armselige tillstånd, lutandes allt till undergång, och som vi uthi våre förre åthskillige alt det hafve föreställt så kongl. senaten som kongl. stats-contoiret, som måtte kunna icke allenast beveka den, som något medlijdande hierta hos sig hyser, att draga medymkan med så mången braf och trogen H. K. M:tz tienares och undersåtares undergång, uthan och förestella sig den märckelige skada och otienst, som H. K. M:t derigenom förorsakas, så vele vi oss uppå samme våre bref icke allenast hermedh hafva beropat, uthan och hörsammast begärt, att de måge genomläsas, ehuruvähl nöden och trångmåhlet nogsamt deruthaf kan inhämptas, att på 16 månaders tijd, oacktadt åthskillige resor hielp är blefven lofvad,

icke en halföre är blefven hijt öfvergiord för så mången redan tillförende i det trångmåhl stadder, att han icke allenast eij vetat en copek att tillgå till sitt lijfs uppehälle på en dag, uthan och i skuld varit fördiupad för det, som christmilde menniskior af medlijdande honom lähnt till lifvetz underhollande intill den tijden. Zariske senaten har fuller tillbudit oss 10,000 rubell, ja ännu mehr emoth lijka stor summa betahlning till Hans Zar. Maij:tz fångar i Sverige, men hafve vi intet understådt oss samma tillbud att vedertaga, först af den orsaken, att vi intet kunnat giöra oss försäkrade, det samma medell i Sverige af k. statscontoiret prompt och vid förfalldagen skulle blifva förnögde, hvilcket, där det intet skedde, skulle vij blifva försatte i ett stort äfventyr, icke allenast af vår lilla egendomb, den ringa acktas, uthan och, det mehra är, af våre egne personer medelst ett hårdt fängslande eller annat svårt hanterande, hafvandes vi redan Gudi klagat alt för offta måst erfahra, att våre vexlar först omsijder effter en lång tijdz förlopp äre blefne förnögde, och jag, Carl Piper, att min k. hustru åthskillige, till anseenlige summor sig bestigande, i mangell af stats-contoirets betahlning af mine propre medell till min största afsaknad måst förnöija. Sedan och för det andra hafve vi icke heller varit säkre, om icke af stats-contoiret effter så åthskillige nu i 16 månaders tijd giorde löfften änteligen några medell till Hamburg hijt derifrån att öfvergiöras torde redan vara beordrade, på hvilcken händelse de penningar, vi här varde uptagandes, skulle lemnas obetalte, oss, som sagdt är, till största olägenhet; för det tredie, som penningar här kunna erhollas med vidt större avance emoth vexell på Hamburg än på Sverige, så har detsamma jemvähl förorsakat hos oss ett billigt betänckiande de af zar. senaten oss anbudne medell att emottaga. Vi bedie fördenskull sluteligen hörsammast för Christi skull, man ville i Sverige antaga sig med större bekymmer och ömhet det snart förfallne vercket här å orten, medan vi äre aldeles oförmögne att afväria den otienst och vahnheder, H. K. M:t tager af des äntelige undergång, och rädda detsamma derifrån med en erkläckelig och ofördrögelig penningehielp. Hvaremoth vij förblifve etc.

---

125. Till Ungern von Sternberg. Moskva d. 11 juli 1713.

An General-Major Ungern von Sternberg wegen dessen Sohnes an den Commiss. Falck ausgegebenen Wechsell. C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

126. Till Palpitzki. Moskva d. 11 juli 1713.

An Alexander Palpitzki wegen Bezahlung eines von Lieut. Ungern auf ihn trassirten Wechsells. C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

127. Till kammarkollegium. Moskva d. 24 juli 1713.

Till k. cammar-collegium med afräkning, hvad de obestendige och värfvade regementerne här åthniutit. C. Piper, C. G. Renschöld.

Uti vårt sidste af d. 20 Junij nästförledne monde vi tillsenda Eders Excell:tz och det kongl. cammar-collegium en afräkning med de ordinarie och ständige regementernes regementz- och öfver-officerare samt stabs-betiente, huru mycket de in alles ifrån den pultaviske actionen under fångenskapet unfått uhr cassan, förmodandes att detsamme sedermehra sig vähl lärer hafva infunnit. Och som vij derhos monde tillseija, att vij med första, som skee kunde, vorde öfverskickandes en afräkning så vähl med de obeständige och värfvade regementernes regementz- och öfver-officerare samt deras stabs-betiente som med alle andre högre och nedrigare betiente, huru mycket hvar och en af dem alt ifrån ofvanbem:te olyckelige action till närvahrande tijd åthniutit; altså föllier densamme här innelyckt, och lährer med nästa post öfversändas ett summariskt extract af cassa-räkningarne öfver de medell, som dels från Sverige hijt till Ryssland blifvit öfverremitterede, dels här opnegotierade till de härvarande svenske fångars underhold för åhren 1710, 1711 och 1712, huruledes de äre influtne och åhrligen under hvar och en titell vordne uthgifne, kunnandes ingen fullkomligare efterrettelse herifrån öfverskickas, innan lägenheten gifves sielfve åhrsräkningarne med alle sine behörige verificationer och quittencer att öfversenda, hvi cket man måste uthstella till

framdeles, att dertill något säkert tillfälle sig yppar och föranlåter. Och emedan Eders Excell:ce och det k. cammar-coll. af ofvanbem:te afräkningar nogsamt läre kunna intaga, med huru helt ringa mehrendels alle officerarne desse förflutne fyra åhr sig hafva måst behielpa, och huru fast lijtet detsamma har förslagit, dermed icke allenast att underholla lifvet, uthan jemvähl att förskaffa sig kläder och värma samt för en stor dehl till hushyras afbetahlning, kunnandes intet annars vara, än att de ju sig deruthöfver hafva måst fördiupa i stor skuld hos christmilde menniskior, som uthan medymkan intet hafva gittat ansee deras store älende och i anseende dertill dem med penningelåhn så vähl som andre nödige uppeholdzmedell bijsprungit, hvilka numehra dem hart anstrengia om deras betahlning; altså bedie vi på det trägn- och inständigaste, det Eders Excell:ce och det k. cammar-collegium jemvähl täcktes sådant deras jemmerfulla tillstånd låta sig till hiertat gå och af en christelig ömhet, ehuru knappe medlen och kunna vara, det hvar och en lätt kan efftertänckia, dock medell och uthvägar sökia, att en erkläckelig summa med forderligaste måtte blifva hijt öfvergiord, hvarmed fångarne åthminstone deras giorde skuld sig måge kunna afbörda, hvilcken sig till ett anseenligit bestiger, derigenom att kunna erholla ett nytt förskott till deras lijfs uppehälle hereffter, samt till att förekomma, det de intet aldeles måtte crevera och undergå, till hvilcken extremitet redan, Gudi klagat, med åthskillige är kommit, hvartill vi nogsamt framdeles läre kunna visa, att vi uti ingen dehl äre förvållande, som icke allenast offta och ouphörligen med bevekligaste ord hafve föreställt det ymkelige tillståndet, som är nästan hos alle i gemehn, uthan derhos både med undsättning här sökt understödia trångmåhlet hos de mäst nödlijdande af de medell, vi till vårt enskijlte behof hijt begärat, så vähl som med ansenlige förskott hemma bijdraga till vercketz någorlunda uprätthollande, allt hvad någonsin i vår förmågo stått, lämnandes ansvaret af den skada och afsaknad, H. K. M:t tagandes varder af des äntelige undergång, på dem, som dertill mehra äre förvållande. Sluteligen, medan brefporto sig högt bestiger, och icke heller dertill någon tillgång numehra i cassan finnes, bedie vi hörsammast, att desse våre bref måtte communiceras så vähl med kongl. senaten som k. stats-contoiret, efftersom torde hända, om icke den ene, då den andre torde bevekas till medlijdande öfver våre förestellningar af ett så jämmerfullt till-

stånd, och andre jemvähl upmuntras deröfver att draga compassion. Som vi nu giöre oss ett vist hopp om en ofördröijelig undsettning effter så månge af oss skedde förestellningar, så bedie vi jemvähl hörsammast, att oss jemte den begärte hielpen måtte meddehlas svar uppå våre giorde förfrågningar i vår skrifvelse till k. stats-cont. af d. 16 Januarij 1712 öfver ett och annat måhl angående medlens uthdelande, medan detsamma är oss högstnödigt till vårt försvar i framtijden, förblifvandes vi ouphörligen etc.

128. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 3 augusti 1713.

An die Gräffin Piper Advis und Wechsell, 2000 D. Smt. an Hindrich Schlyter oder Ordres zu bezahlen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

129. Till Gagarin. Moskva d. 14 augusti 1713.

Till knees Gagarin. Recommendation för J. Ditmer. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Ibland de många andra fattige fågne, som uti Siberien hafva att hugna sig af Ed:s Excellences hielp och mildheet, har cancellisten Jochim Ditmer, hvilcken i några åhr bortåth tillförende varit uti mitt bröd, besynnerligen betygat sig vara Ed:s Excell:ce förbunden emot den stora nåd, som honom dageligen vederfars. Och som jag nogsamt märcker, att den vählgiärning, som honom bevijses, endels är en värckan af Ed:s Excellences vänskap för mig; så har jag hermed bort icke allenast skyldigst betyga däremot min enkannerliga tacksamheet utan och tienstl. bedia, Ed. Excell:ce täcktes continuera uti samma sin gunst emot hans person, så vähl som och uti des vanliga stora generositet och christeliga barmhertigheet emot alla de arma fångarne i gemehn. Gud alzmektig lärer därföre rijkeligen belöna och välsigna Ed. Excell:e och hela des förnähma huus. Och jag förblifver städze med besynnerlig estime etc.

130. Till Kurbatov. Moskva d. 15 augusti 1713.

An den Vice-Gouv. Kurpatov wegen Auslieferung eines Mordthäters. C. Piper, C. G. Rensch. [Ej nämndt i D.]

Wir haben zwar unterm Dato d. 20 Feb. jüngsthin dem H. Vice-Gouverneuren vorgetragen, wasgestalt in Ustuga ein Narvischer Gefangener, welcher daselbst ehemahls Unterbesucher gewesen, nahmens Anders Rosencrantz, d. 7 Januarij negstverwichenen einen Officiererknecht, Stanislaum Radomski, mit einem Messer dergestalt gefährlich gestochen, dass er den folgenden 20 Januarij an solcher Wunde Todes verblichen, welcher auch gefänglich daselbst eingezogen und ein schrifftliches Verhör über die That verfasset worden, wannenhero wir auch gebethen, dass weilen Ihr. Zar. May:tt denen in Wolgada befindtlichen Magistrats-Personen aus der Stadt Narva die Jurisdiction über dergleichen unter selbiger Stadt sortirende Personen allergnädigst verstattet, obgedachter Todtschläger von Ustuga nach Wolgada möchte abgeliefert werden, damit daselbst von dem Narvischen Magistrat über solche grobe Missethat ein Urtheil gesprochen und von Ihr. Zar. Maj:tt hohen Befehlhabern nachmahls exequiret und vollenzogen werden könte. Wann wir aber jetzo vernehmen, dass der Übelthäter noch nicht vor Gericht gestellet worden, und wir dennoch versichert seyn, dass der H. Vice-Gouverneur als ein Gerechtigkeit liebender Mannen nicht gestatten wird, dass dergleichen Bluthschuld ungestraffet bleiben möge, als von dessen rühmlichen Güthe gegen die dortige Gefangene wir so offt und vielfältige Proben vernommen; so bitten wir nochmahls, es geliebe der H. Vice-Gouverneur mehrerwehnten Mordthäter Anders Rosencrantz noch Wologda liefern zu lassen, damit er daselbst sein Urtheil empfangen und nachmahls die Straffe leiden möge, so eine so grobe Missethat nach göttlichen und weltlichen Rechten meritiret. Und wir verbleiben bestendig etc.

---

131. Till tsaren. Moskva d. 18 augusti 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt umb Permission vor den Lieutenant Sperling hieher zu kommen. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Demnach der Lieutenant Sperling in Ustiuga mit einer schweren Kranckheit befallen, und daselbst weder Doctor noch Feldtscher vorhanden, so ihn curiren könte, so dass er in Ermangelung nöthiger Pflege und Medicamenten dort nicht zu-

rechte gebracht werden kan; als bitten Ew. Zar. Maj:tt wir hiemit allerdemüthigst, Sie geruhen gnädigst zu befehlen, dass gedachter Lieutenant Sperling auf eine Zeit lang hieher nach Moscau möge abgelassen werden, umb bey hiesigen Medicis gegen seine schwere Kranckheit Hülffe zu suchen, dessen wir eine gnädige Erhörung erwarten und mit allerschuldigstem Respect verharren etc.

---

132. Till tsaren. Moskva d. 21 augusti 1718.

An Ihr. Zar. Maj:tt, dass zugleich mit der lahmen und gebrechlichen Mannschafft ein Ober-Officierer, Priester, Feltscher, zwey Unter-Officierer und einige Gesunde abgelassen werden mögen. C. Piper, C. G. Renschöld.

Nachdem wir vernehmen, dass Ew. Zar. Maj:tt allergnädigst resolviret die lahme und gebrechliche Schwed. Gefangene von hinnen abzulassen, als erkennen solche Ew. Zar. Maj:tt preisswürdige Gnade wir mit aller schuldigen Veneration und bitten allerdemüthigst, Ew. Zar. May:tt geruhen denen armen unvermögenen Leuten zur Hülffe und Handreichung auf der Reisse einen Ober-Officierer, Priester, Feltscher, ein par gesunde Unter-Officierer nebst einigen Gemeinen mitzugeben, gegen welche Bediente und gesunde Mannschafft man eben so viel Personen von denen Reuss. Gefangenen in Schweden hieher wird abfolgen lassen, weswegen wir an den königl. Senat zu schreiben erböthig. Wir erbitten uns hierüber Ew. Zar. May:tt gnädigste Resolution und verharren mit allem ersinnlichen Respect etc.

---

133. Till tsaren. Moskva d. 31 augusti 1718.

An Ihr. Zar. May:tt wegen Unterhalt und Bekleidung vor die Lahme und Gebrechliche, so von hinnen nach Schweden abgeschicket werden. C. Piper, C. G. Renschöld.

Demnach Ew. Zar. May:tt allergnädigst resolviret die lahme und gebrechliche Gefangene von hinnen abschicken zu lassen, diese arme Leute aber mit keinem Unterhalt versehen auch so übel bekleidet seyn, dass sie bey herannahender Kälte sich derselben nicht werden erwehren können; als bitten Ew. Zar. May:tt wir hiemit allerdemüthigst, dass ihnen vors erste der bestandene Unterhalt gereichet, auch sie mit etwas zur Kleidung

mögen geholffen werden, als welches Ew. Zar. May:tt Gefangenen in Schweden wiederfahren. Vor welche Gnade wir mit allerschuldigsten Respect verharren etc.

134. Till tsaren. Moskva d. 31 augusti 1713.

An Ihr. Zar. May:tt wegen die bey denen Bojaren befindtliche Gefangene. C. Piper, C. G. Renschöld. [D. 1/9.]

Demnach verschiedene bey denen Bojaren befindliche Schwed. Gefangene sich höchstens beklagen, dass sie von denenselben zu schwerer unerträglicher Arbeit angetrieben und sonsten gar übel gehalten, auch offt vor ein geringes in schwere Fessel und Bande auf denen Precasen geleget ja wohl gar mit der Knutpeitsche bedrohet werden, wannenhero sie lieber wünschen, wie andre ihre Mittbrüder auf Ew. Zar. May:tt Arbeit gebrauchet zu werden; als haben wir die Noth dieser armen Leute, auf ihr instendiges Begehren, Ew. Zar. May:tt allerdemüthigst vorzutragen nicht umbhin gekont, in gleicher Demuth bittende, dass gedachte Gefangene von denen Bojaren weggenommen und auf Ew. Zar. May:tt eigene Arbeit gebraucht werden mögen, oder, wo solches nicht geschehen kan, dass die Bojaren dennoch ernstlich dahin vermahnet werden mögen die arme Leute auf christliche und billige Weisse zu hantiren. In Erwartung einer gnädigen Resolution verharren wir mit schuldigstem Respect etc.

135. Till senaten. Moskva d. 5 september 1713.

An den k. Senat wegen Versendung der Lahmen nach Schweden. C. Piper, C. G. Rensch.

Demnach Ihr. Zar. May:tt gnädigst resolviret die lahme und gebrechliche Gefangene, so zu fernern Kriegesdiensten untauglich, an der Zahl zwey hundert, nebst den Priester Israel Kiällbeck, welcher sie in der Gefangenschafft bedienet, von hinnen nach Schweden abzulassen, und man von uns fordert, dass wir solches an Ew. Excell:cen berichten und daneben begehren wollten, dass woferne unter Ihr. Zar. May:tt Gefangene in Schweden einige lahme und gebrechliche sich finden, dieselbe gleichfals von dort abgelassen werden mögten, auch jemand vor den Priester; als haben wir Ew. Excell:cen solches hiemit zu

communiciren nicht unterlassen sollen, dieselbe freundtl. bittende, das von hiesiger Seiten gegen die arme lahme und gebrechliche Leute Erzeigete, mit glechmässiger Bezeigung in Schweden zu begegnen. Und verharren in übrigen etc.

---

136. Till statskontoret. Moskva d. 11 september 1713.

Till k. stats-cont. för officerarne vid Nylands och Tafvastehus lähns cav.-regem:te. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Det hafver majoren af Nylands och Tafvastehus lähns cavallerie-regem:te Reinhold Brunno hos mig andragit, hurusom hvarcken han eller de andre här fångne officerare af b:te regemente niutit den ringaste penning af deras löhn hemma i landet, så länge fångenskapen vahrat, hafvandes regementzskrifvaren intet heller gifvit derom det ringaste besked för än nu nyligen i förledne Maij, då han uhrsäcktat sin försummelse med det, att medlen skolat blifvit af det k. cammar-collegio annorledes disponerade, som Ed:s Excell:ce och H. Stats-Commiss:n uthförligare täcktes intaga af b:te majors egit här hosgående breff; fördenskull han och af mig begiärt, det jag ville meddehla honom min föreskrifft till Ed:s Excell:ce och H. Stats-Commiss:n, att han och de öfrige här fångne officerare måtte få niuta deras förtiente löhner för åhren 1709, 1710 och 1711 effter den förordning, som H. K. M:t allernådigst derom giort, och regementzskrifvaren tillhollas i det fallet att effterkomma sin skyldighet. Nu som jag sanfärdeligen kan betyga, att både samtel. fångarnes tillstånd i gemehn är så miserabelt, som det någonsin kan vara, och desses i synnerhet så mycket mehra, som de i ofvanb:te måtto intet niutit en fyrck af deras landtlöhn, hvaraf dock een dehl af deras cammerater af de andre landtregementerne fått hugna sig; så har jag uppå mehrb:te majors trägne anhollande och för des billige begäran skull intet kunnat försaka honom den åstundade föreskrifften, uthan beder Ed:s Excell:ce och H. Stats-Commiss. hermed vänligen, de täcktes alfvarsamt tillholla regementzskrifvaren att giöra redo för ofvanb:te åhrs löhningsmedell, som de här sittiande officerare af ber:de regem:te tillkomma, samt låta dem deraf få, hvad dem med rätta bör tillfalla, lemnandes man till Ed:s Excell:ces och H. Stats-Commiss. skälige bepröfvande, hvad tilltahl han för-

tienar för des härtills vijste försummelsse att tijdigit correspondera med des härvarande officerare och undsettia dem i deras ytterste nöd med det, han af deras medell hafft i händer. Jag förblifver i öfrigit med all estime och bevågenhet etc.

137. Till tsaren. Moskva d. 12 september 1718.

An Ihr. Zar. May:tt wegen die von Tula und Ivan Osero hieher gekommene Gefangene, so nach S:t Petersb. sollen. C. Piper, C. G. Renschöld.

Ew. Zar. May:tt tragen wir hiemit in aller Demuth vor, wasmassen von denen Schwed. Gefangenen 270 Mann von Thula und Ivan Osero hieher gebracht worden, welche dem Verlaut nach weiter und nach S:t Petersburg verschicket werden sollen. Wir haben zwar umb den benöthigten und von Ew. Z. M:t ihnen bestandenen Unterhalt so wohl in der sibirischen Precase, woraus die, so zu Ivan Osero gewesen, bishero verpfleget worden, als beym hiesigen Herren Gouverneuren Ansuchung thun lassen, aber an beyden Orthen nichtes erhalten, dass also obged. Mannschafft sehr grosse Noth und Hunger leidet, und auf solche Weisse, wann sie zu Ew. Z. M:t Arbeit gebraucht werden sollen, darzu gantz unvermögen und krafftlos seyn werden, massen sie auch zu Ivan Osero ihr Brod und Geld nicht allezeit richtig genossen, sondern ihnen darauff vor die gantze Zeit, das sie daselbst gewesen, noch 1157½ Rubell restiren, darzu hat man sie hier auf der Vorstad Spassanowa so enge einqwartieret, dass bey 80 Mann in einem Hausse liegen, woselbst sie sich nicht bergen können sondern bey jetziger Herbstzeit erkrancken werden. Bey solcher Bewandnüs wissen wir keine andre Zuflucht als uns zu Ew. Zar. May:tt zu wenden, allerdemüthigst bittende, dass obige Manschaft beydes mit nöthigen Unterhalt so wohl als räumlicheren Qwartieren mögen versehen werden, damit sie conserviret und auf Erforderen tüchtig seyn können Ew. Z. M:t Arbeit zu verrichten. Wir verbl. mit. tieffesten Respect etc.

138. Till tsaren. Moskva d. 12 september 1718.

An Ihr. Zar. May:tt wegen der Gefangenen Unterhalt vor Aug. Monath. C. Piper, C. G. Renschöld.

Demnach die gemeine Gefangene, so noch hier in Moscau befindlich, ihren Unterhalt vor negstverwichenen Augusti Monath noch nicht empfangen, auch ihnen auf die vorige Monathe noch 151 Rubell vorenthalten werden, worumb vielfältig, doch ohne Effect, erinnert worden; als bitten Ew. Zar. Maj:tt wir hiemit allerdemüthigst dero gnädigsten Befehl zu ertheilen, dass obigen Gefangenen beydes der Unterhalt vor Augusti Monath als auch der Rückstand von 151 Rubell ohne Verzögerung möge ausgezahlet werden. Wir verbleiben mit allerschuldigsten Respect etc.

139. Till tsaren. Moskva d. 19 september 1718.

An Ihr. Zar. May:tt wegen begangener Mordthat an zwey Schwed. Gefangene in Wenowa, nahmens Tyrol. C. Piper, C. G. Renschöld.

Ew. Zar. May:tt müssen wir hiemit in aller Demuth einen kläglichen Zufall vortragen, welcher sich neulich in dem Städtlein Wenowa begeben, woselbst einige der gefangenen Schwed. Officierer verleget, welche von dieses Orths Bürgerschafft offt hesslich hantieret werden, ohne dass auff ihre Klagen die geringste Ahndung des ihnen zugefügten Unrechts erfolget, da es dann endtlich auch so weit gekommen, dass zwey Officierer, nahmens Tyrol, welche als Vater und Sohn in einem Hausse zusammen gewohnet, von ihrem eigenen Wachtkerl, welcher auch zugleich ein Bürger, mordischer Weisse angefallen worden. Es hat nemlich dieser gottlose Mensch d. 14 Sept. am Sontage sie auf dem Bette mit einem Beyl angefallen, und zwar erst den Sohn, da er, salvâ veniâ, ein rein Hembd angezogen, von hinten zu in den Halss gehauen, dass er sogleich gesuncken, darauff er ihme noch drey Hiebe gegeben, hinten am Kopf, im rechten Kinbacken und in dem lincken Arm. Des Fendrichs Vater, solches sehend, springet aus dem Bette und will sich salviren, wird aber von dem Mörder auffm Gehöfft eingeholet und sofort mitt sechs Wunden graussamer Weisse ermordet. Der Sohn lebet zwar noch, doch sind die Wunden so gefährlich, dass wenig Hoffning zu seiner Genesung. Wie nun dieses eine beydes schändtliche und unchristliche That, welche in Ew. Z. M:t Reiche, woselbst so scharffe und genaue Justitz administriret zu werden pfleget, nicht ungestraffet bleiben muss; als

bitten wir hiemit in aller Demuth umb nachdrückliche Ordre an den dortigen Woiwoden, dass vors erste dieser Mörder exemplarisch gestraffet, auch zweitens denen dortigen Gefangenen genugsame Sicherheit wieder alle dergleichen Gewalt verschaffet oder sie von dorten weggenommen werden mögen, als welche stille vor sich weg zu leben begehren und zu dergleichen den geringsten Anlas nicht gegeben. Da auch der Schwed. Major Lillieström vor einiger Zeit in einem Walde hier bey Moscau sich verlohren, und ein starckes Gerüchte gewesen, dass er daselbst ermordet worden, so zweiffeln wir keines Weges, dass nicht deswegen bereits gehörig untersuchet worden, und wollen auch, woferne es noch nicht geschehen, darumb allerdemüthigst gebethen haben. Vor solche hohe Zarische Gnade verharren wir mit allertieffestem Respect etc.

---

140. Till justitierevisionen. Moskva d. 21 september 1713.

An die k. Justitiæ-Revision vor Kuseln wegen Schuldforderung in Rehns Sterbhausse. C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Es hat der hiesige Kauff- und Handelsmann S:r Hieronymus Kusell mir vorgetragen, wasgestalt der weiland Capitain von Ihr. Königl. May:tt Leib-Dragoner Johan Rehn bey seinen Lebzeiten ihme nach einander vier Wechssells auf seinen Vater Johan Erichson Rehn ertheilet, als d. 17 Januarij 1710 einen auf 300 D. Sm:tz, d. 23 Martij 1710 einen auf 100 Rd. à 64 sk. p:r Rd., d. 7 Junij 1710 einen auf 100 D. Sm:tz und d. 26 ejusdem mensis & anni einen auf 100 D. Sm:tz, wie die Copeyen Lit. A. B. C. D. besagen, wovon er laut eigenhändige Qwittunge, Lit. E., die Valuta völlig empfangen und zu seiner Nothdurfft angewendet, worunter der Obrist-Lieut. von obigem königl. Regiment, Philip Örnstedt, Lit. F., vor eine Summa von 300 D. Sm:tz caviret, den Rest aber hat Kusell auf guthen Glauben und des Capitains eigenen Credit hingegeben, welcher auch, da der Vater die Wechsells wieder Vermuthen nicht agnosciren und bezahlen wollen, ihme, Kuseln, vor solche Schuld und aufflauffende Interessen die erste und bahreste Gelder, so ihme entweder durch Erbschafft oder sonsten heimfallen könten, aufs kräfftigste verschrieben, Lit. G., deme ungeachtet, da die Wechsells nach des

Vaters Tode, welchen der Sohn überlebet, im Sterbhausse zur Bezahlung præsentiret worden, hat man unter leeres Vorwenden dieselbe abgewiesen, worauff dann der Protest, Lit. H., erfolget. Bey solcher Bewandtnüs nun hat mehrged:r Kusell umb meine Vorschrifft an Ew. Excell:cen angehalten, dass ihme durch obrigkeitliche Hülffe sein Befugnis in obged. Capitains Erbschafft zu Bezahlung dieser richtigen Schuld ausgekehret werden möge, damit, wo dieselbe zu seiner Befriedigung zureichlich, er nicht genöthiget seyn möge, sich an den Caventen, Obrist-Lieutenant Öhrenstedt, zu halten, welcher wie billig, so lange der Principal solvendo, verschonet bleiben muss, absonderlich da er selbst in so langwieriger Gefängnis an nöthigen Mitteln zu seinem Unterhalt Mangell leidet und blos und allein vor seinen guthen Willen in diese Weitläüfftigkeit gerathen würde. Wann nun Ew. Excell:cen vermuthlich befinden werden, dass dieses des Postulanten Kusells Ansuchen billig, in deme der Capitain Rehn laut Attestati, Lit. J., den Vater überlebet und alsso nebst denen andern Kindern zur Erbschafft befüget, ich ihme, Kuseln, auch die begehrte Vorschrifft so viel weniger versagen können, als er vor andern eine besondere Willigkeit bezeiget die unssrigen in der Gefangenschafft mit Gelde und Wechsells zu accommodiren und dadurch in viele Beschwerde und Weitläufftigkeit gerathen, so ersuche Ew. Excell:cen hiemit dienstlich durch dero nachdrückliche Veranstaltung ihme Kuseln, oder dessen Gevollmächtigten zu seiner Befügnis hierunter geneigt zu verhelffen, damit absonderlich der Cavent in keine Ungelegenheit gerathen und solche Gelder zu bezahlen genöthiget werden möge, die ein ander verzehret. Wogegen ich mit aller Passion und Ergebenheit bestendig bin etc.

---

141. Till tsaren. Moskva d. 22 september 1713.

An Ihr. Zar. Maj:tt, dass denen Gefangenen, so nach Petersb. auf d. Arbeit hin sollen, die Weiber und Kinder nicht mögen weggenommen werden. C. Piper, C. G. Renschöld.

Demnach verlauten will, dass man denen armen Gefangenen, welche auf Ihr. Z. M:t Arbeit nach S:t Petersb. hinsollen, ihre Weiber und Kinder wegnehmen will, welche ihnen doch nun so viele Jahre nach einander, die sie in der Gefangenschafft zuge-

bracht, gelassen worden, wodurch Mann und Weib, Eltern und Kinder von einander geschieden werden; als können wir nicht umbhin Ew. Zar. M:t hiemit vor ihnen anzuflehen, dieselbe geruhen als ein christlicher und milder Potentat dergleichen schweres Verhängnis über diese arme Leute abzuwenden, und ihren armen Weibern und Kindern zu verstatten bey ihren Männern und Eltern zu bleiben, damit nicht die aller empfindlichsten Bande der Natur zerrissen und sie der Gnade verlustig werden mögen, welchs sie bishero unter Ew. Zar. Maj:tt Bothmässigkeit so lange Zeit genossen, da sie dann Ew. Z. M:t Arbeit so viel freudiger verrichten und einander in ihrem Unglück mit Trost und Hülffe beyspringen können. Wir versehen uns in einer so billigen und christl. Sache so viel sicherer Erhörung, als dieser armen Leute Trähnen ein billiges Mittleiden verdienen, und verbleiben mit allerschuldigsten Respect etc.

---

142. Till tsaren. Moskva d. 5 oktober 1713.

An Ihr. Zar. May:tt, dass die nachgebliebene 15 Mann von der Thulischen Mannschafft ihren Unterhalt bekommen mögen. C. Piper, C. G. Renschöld.

Demnach von der unlängst von Thula hieher gebrachten Mannschafft, welche auff die Arbeit nach S:t Peterburg verschicket worden, fünffzehn Mann hier nachgeblieben, so bishero keinen Unterhalt bekommen; als wird hiemit aller demüthigst gebethen, dass dieselbe mögen aufgeführet werden zu Geniessung selbigen Unterhalts, so denen übrigen gemeinen Gefangenen allhier pfleget gereichet zu werden. Wir verbleiben mit allertieffestem Respect etc.

---

143. Till Rühl och Öller. Moskva d. 17 oktober 1713.

Till corp. Ruhl och capit. Öller om förhör mellan Feif och Leijonberg samt Tepati och Frölich etc. C. Piper, C. G. Rensch.

Såsom lieutenanten af kongl. lifgardet Johan Feif hos oss är inkommen med klagomåhl öfver capitainen af samma regem:te Leijonberg, det han under körkiovägen och på store bönedagen

i månges närvahru antydt honom på en annans vägnar så svåre oqvädinsord och undseijelser, att han i sinom tijd för vederbörlig dombstohl lärer nödgas sökia derföre behörig reparation af Leijonberg, anhollandes medlertijd om ett förhör, huru saken är passerad, till styrkio och bevijs af sin rätt och dennes ofog; altså kunne vi intet annat finna, än att sådan des ansökning är skählig, och hafve I fördenskull, i anledning af vårt Eder meddehlte constitutorio att anstella ett sådant förhör öfver det, som mellan Leijonberg och Feif är passerat, dock uthan att deruthi blanda, hvad tvistighet denne senare kunnat hafva med kiöpmannen Reinhold, medan denne är en invåhnare här i landet och bör sökias för sitt forum, där man hafver honom något att tilltahla. Sammaledes hafve I att låta gouvernements-secret:n Tepati unfå det sökte förhöret öfver de hothelser och oqvädinsord, hvarmed capitainen Frölich anfahrit honom vid den bestellningen, de hafft i ryske precaset, lydandes vårt constitutorium, att eho, som hafver någon skälig klagan, skall på begiäran få deröfver ett förhör, uthan att hvar och en först behöfver vända sig hijt till oss och anholla om våre speciale ordres dertill, hvilcket vore allt för vidlöfftigt, med mindre icke någre serdeles omstendigheter dervid vore, som gofve Eder något betenckiande; och hvad de påberopade vittnens edelige afhörande vidkommer, så hafve vi fuller intet så just aldeles förbudit, att icke sådant må skee, där det änteligen är af nöden och af någondera part påyrckies, uthan har vår mening allenast varit, att sådant i mögeligaste måtto skulle menageras, på det att det icke måtte vinna ett sådant anseende, som ville man här tillmähla sig någon jurisdiction, hvilcket intet är giörligit, varandes vårt ändemåhl härvid allenast genom någon frucktan för ansvar i framtijden att styra ett och annat kitzligt och oroligit hufvud till bättring och beskedelighet, och så vida mögeligit är, hägna dem, som vehle lefva i späkt och enighet. Så snart den uthlåfvade penningehielpen för fångarne ifrån Sverige ankommer, läre vi gifva Eder effterrättelse derom, medlertijd måste intet något tagas på vår credit i ryske precaset, medan vi intet äre i tillstånd att betahla sådant, för än penningar ifrån Sverige öfverkommit. Vi förblifve i öfrigit etc.

---

144. Till tsaren. Moskva d. 23 oktober 1713.

An Ihr. Zar. May:tt wegen Bestraffung eines Mörders in Wenowa wegen verübten Todtschlag an die beyde Tyrols. C. Piper, C. G. Rensch.

Ew. Zar. May:tt haben wir unterm 19 Septemb. die grausame Mordthat vorgetragen, welche an zwey Schwedische Gefangene, nahmens Tyrol, Vater und Sohn, ihr eigener Wachtkerl in Wenowa verübet, wovon der Vater auf der Stelle gestorben. Wan nunmehro auch der Sohn von seinen empfangenen gefährlichen Wunden Todes verblichen; als erkühnen wir uns nochmahls Ew. Zar. May:tt umb Justitz wegen dieses abscheulichen Mordes anzuflehen, weilen wir genugsamb versichert seyn, dass dero Gerechtigkeit liebendes Gemüthe nicht gestatten wird, dass dergleichen schwere Bluthschulden ungestraffet hingehen und auf dero Reich und Unterthanen hafften sollen; sondern vielmehr nach göttlichen und weltlichen Gesetzen desjenigen Blut wieder vergiessen lassen, so Menschenbluth muthwillig vergossen. Wir verharren mit allertieffestem Respect etc.

---

145. Till Rehbinder. Moskva d. 23 oktober 1713.

An Major Bernhard Rehbinder wegen der Officirer Zänckereyen etc. C. Piper, C. G. Rensch. [D. 24/10.]

Nachdem wir ungerne vernehmen müssen, dass einige der Gefangenen in Wenowa einander nicht allein mit anzüglichen Beschuldigungen und Schmähworten angreiffen, sondern auch auf eine Officierern gantz unanständtliche Weisse einander in die Hare fallen, so dass auch darüber Klagten bey uns eingelauffen, wie dann von den Spandekow gegen Lieutenant Clementioff und von den Capit. Lieut. Schas gegen Lieutenant Sivers geschehen; solches Verhalten aber beydes sündtlich vor Gott und sträfflich vor der erbahren Welt, am aller wenigsten aber Gefangenen anstendig, als welche einander vielmehr in ihrem schweren Unglück durch Sanfftmuth und Leistung hülfflicher Hand die Bürde leichter machen und in brüderlicher Einigkeit leben solten; als können wir nicht umbhin dem H. Majoren hiemit aufzutragen, dass er so wohl denen

gesambten dort befindtlichen Officierern und andern Gefangenen, als auch obigen Querulanten in Sonderheit, unssre Meinung in dem Fall eröffnen und sie allerseits zum friedlichen Leben und Einigkeit ermahnen wolle, als wodurch sie den barmhertzigen Gott zu Mittleiden und Änderung ihres gegenwärtigen unglücklichen Zustandes bewegen, auch ihre Treue und Liebe gegen die hohe Obrigkeit jetzo am besten bezeigen können. Solte aber ein oder anderer von so böser Arth erfunden werden, der gar nicht in Friede und Ruhe leben, sondern aller treuen Warnung ungeachtet, dennoch lose und unnütze Händell anspinnen und darinnen fortfahren wolte; so wolle der H. Major in der Stille darüber Verhör anstellen und ihme zu dem Ende einige von denen andern Officierern adjungiren, der Zeugen Aussage vernehmen, Acta darüber halten und dieselbe verwahrlich aufheben bis zu künfftiger gerichtlichen Ahndung, wann der höchste Gott den Zustand ändert. Doch dass dergleichen nicht ohne die höchste Nothwendigkeit vorgenommen werde, damit nicht ein und ander zanckbegieriger Mensch daher Anlas nehmen möge Processe und Zwistigkeiten anheben zu wollen, welches unssre Meinung keines Weges, auch bey jetzigem Zustand nicht vorzunehmen ist. Solte aber der H. Major, wie wir doch nicht hoffen wollen, in ein oder andre Zwistigkeit mit verwickelt werden, oder sonsten einige gültige Hindernis haben, so kan er dieses an seiner Statt demjenigen Officierer von unssertwegen auftragen, welcher im Rang negst auf ihm folget, da wir uns dann von Ihme und denen mehrern, so dazu gebrauchet werden, einer solchen guthen und vorsichtigen Conduite hierinnen versehen, die ihnen künfftig bey der hohen Obrigkeit zum Verdienst gereichen kan. Nachdem auch der Capit. Johan Taube vom sehl. Capitain Magnus Reinhold Baranoff, welcher neulich in Casan mit Tode abgangen, etwas Geld zu fordern hat, laut dessen Obligation so wohl als vor 3 Monaths ihme, Taube, zugehörige Unterhaltsgelder, welche Baranoff angegriffen, item des Spandekow drey Töchter 6½ Rubell; so wolle der H. Major sich wegen Richtigkeit dieser Schuldforderunge erkundigen und dieselbe nachmahls von des sel. Baranofs noch verhandenen Unterhaltsgeldern, so weit dieselbe zureichlich, vergnügen und proportionaliter unter die Creditores vertheilen. Was des H. Majoren Ansuchung umb einige Unterhaltsgelder vor gesambte dortige Gefangene betrifft, so werden wir Sorge tragen, dass so bald etwas aus Schweden einlauffen wird, davon unverzüglich

ihr Antheil ihnen soll angeordnet und übergesandt werden, bis dahin sie patientiren müssen. Im übrigen verbleiben wir etc.

---

146. Till senaten. Moskva d. 31 oktober 1718.

Till kongl. senaten i Stockholm angående en post penningar, som för köpmannen Meux i Stockholm är förarresterad. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Hoos Eders Excellencer föranlåtes jag hermed att andraga, hurusom åtskillige af de fågne officerarne tijd effter annan hafva sig besvärat öfver engelske handelsmannen Samuel Mieux, att de intet kunnat erholla betalning antingen för sina med honom här slutne växlar eller för de penningar, som dee förnummit af deras anhörige vara i Stockholm insatte hoos hans commissehafvare Grainger och Schakle. Däruppå har han sig förklarat och en tid ursäcktat dermed, att bem:te des correspondenter eij heller hade meddelt honom någon kunskap, om sådane växlar ännu blifvit honnorerade, och hvad medell elliest hoos dem blifvit aflefvererade. Som saaken lijkvähl ändteligen förekom honom sielff mistänckt, har han sökt en annan utväg att bringa desse sine correspondenter till räkenskap och ricktigheet; och har man befunnit, att en för hans räkning influten ansenlig peningpost fuller vore hoos dem innestående, men därjemte straxt af resident Jacsson någon invänning förebrakt till samma medels förarresterande, hvarigenom han påstår sig vara oförmögen giord att förnöija officerarne, så framt ber:de arrest eij blifver relasserad, hvarom jag är vorden anmodad hoos Eders Excell:cer att giöra behörig föreställning. Vid sådan beskaffenheet har jag billigt bort låta vara mig om hiertat denne de qvidande officerarnes angelägenheet, hvilcka äro mehrendels af förnähme huus och af slijkt deras peningas oriktige förhollande (som de utan tvifvel gifvit sine anhörige och ombudzmän vid handen) uti sådant svårt trångsmåhl råkade, att de af brist på uppehälle aldeles måste gå under, om de icke snart varda uhr nöden räddade. Och som jag eij heller seer dem i detta måhlet annorledes kunna hielpas än igenom mehrbem:te arrests uphäfvande, så har jag intet bort underlåta att därom giöra hiermed tienstl. ansökning samt underkasta saaken Eders Excellencers godtfinnande och förordning, städze förblifvandes etc.

147. Till Öller. Moskva d. 2 november 1713.

Till capit. Öller ang. det förskåttet, han tagit af gouv. i Casan. C. Piper.

Jag har emoth all förmodan förnummit af hans breff, daterat d. 17 passato, hurusom man uptagit 280 rubell för casanske suiten af gouverneuren dersammastädes och gifvit honom anvijsning på mig att få demsamme här i Muscow åtherbetahlte till d. 22 Decemb. nästkommande. Hvaruppå jag skolat lemna H. Capitainen till svar, att så framt någre penningar varit ankomne uthur Sverige för fångarne, hade jag intet skolat försumma att låta dem i Casan få deraf sin behörige andehl, men som sådant till datum intet är skedt, så är mycket illa giort, att man tagit försträckning, för än man hafft effterrettelsse, hvaruthaf densamme skulle åter bethalas. Dock, så framt för än den ansatte terminen är förfluten, någre penningar uthur Sverige ankomma, skall jag deraf gierna bethala förb:te försträckning, men blifver hielpen ifrån Sverige längre uthe, må man sielf see sig om, huru man kan betahla det, som man tagit uthan ordres, eller och förmå gouv. så länge att patientera och sittia i förskått, medan jag slätt intet är i tillstånd af mine medell att honorera denne anvijsningen, varandes genom mine försträckningar till fångarnes underhold allaredan råkad i sådan vidlyfftighet, att jag är aldeles oförmögen att giöra något vidare dertill. Jag är i öfrigit etc.

---

148. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 2 november 1713.

Advis an die Fr Gr. Piper wegen einen Wechsell von 2000 D. Smt. an S:r Hindrich Schlüter zu bezahlen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

149. Till Soltikov. Moskva d. 6 december 1713.

An den Gouv. Soltikoff wegen Übersendung eines Priesters an die Gefangene in Arsamas. C. Piper, C. G. Rehnschiöld.

Nachdemmahlen unter denen Schwed. Gefangenen in Casan verschiedene Priester sich befinden, wogegen die Gefangene, so

in Arsamas verleget seyn, nicht einen einzigen Priester bey sich haben; als ist hiemit an Ew. Hochw. unsere dienstl. Bitte, es geruhen dieselbe einen der Schwed. Priester von Casan nach Arsamas zu überschicken, welcher die gefangene Schweden daselbst mit Lehrung göttl. Wortes und Ausstheilung der heyl. Sacramente bedienen kan. Wogegen wir bestendig verharren etc.

---

150. Till tsaren. Moskva d. 10 december 1713.

Supplique an Ihr. Zar. May:tt wegen Linderung des jetzige schweren Arrests. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Da wir gehoffet das bevorstehende heyl. Christfest in Ruhe und gottsehl. Übungen mit der gantzen Christenheit zu feyern, überfället uns gantz unvermuthlich das schwere Unglück, dass wir, als wann wir Ew. Zar. May:tt hohen Schutz und Gnade gäntzlich verschertzet, mit einen so schweren Arrest beleget worden, dass man auch in unssern Cammern Soldaten mit entblösten Degen beym Bette gestellet, uns Nacht und Tag zu bewachen, und uns nicht gestatten will einen Schritt daraus zu gehen, noch die in einem Hausse wohnende mit einander zu reden, zu essen oder umbzugehen, geschweige dass man uns solte aus dem Hausse oder andre zu uns hineinlassen, wobey auch sogar verbothen worden keine von unssern Leuten aus oder zu uns zu gestatten, einen einzigen Diener ausbenommen. Bey Andeutung solcher so gar betrübten Veränderung ist uns zwar angesaget worden, dass dieses uns deswegen wiederfahren, weil die zur Auswechslung gegen Ew. Zar. May:tt Generalen H. Gollowin nach Schweden abgelassene Officierer, der Obrister Wachtmeister und Obrist-Lieut. Brömsen, ihrer engagirten Parole nicht nachgekommen, und dann auch weilen Ew. Zar. Maj:tt in Schweden gefangene H. Generals und andre Bediente von Stockholm ins Land verschicket seyn sollen; wir können uns aber nicht darein finden, wie diese zwey angezogene Umbstände uns Ew. Zar. May:tt Ungnade und eine so schwere Ahndung solten auf den Hals ziehen können, nachdemmahlen was obige Auswechslung betrifft, wir darann nicht den allergeringsten Theil haben, sondern vielmehr davor gewarnet und gewiesen, dass es eine Sache, die nicht thunlich, auch vor Aussenbleibung des Obristen und Obrist-Lieutenants ihre Cautionisten

zugleich in einen garstigen Thurmb geworffen worden unter die ärgsten Missethäter, woselbst sie in kurtzen, wo Ew. Zar. May:tt hohe Grossmüthigkeit und Gnade nicht eine baldige Linderung ihres Elendes verhänget, von Kälte und Gestank jämmerlich werden crepiren müssen. Bey solcher Bewandnüs können wir nun, mitt Ew. Zar. May:tt allergnädigsten Erlaubnis, nicht absehen, wie die gesambte hier befindtliche Gefangene nebst uns davor einige Verschlimmerung des Tractaments solten verdienet haben, da die Cautionisten bereits das Äusserste leiden. Und was die Verschickung Ew. Zar. May:tt Gefangenen von Stockholm betrifft, so bitten Ew. Zar. May:tt wir allerdemüthigst gnädigst zu consideriren, dass wann ja dergleichen etwas vielleicht aus gewissen, uns unbekanten Uhrsachen geschehen, man doch vermuthlich nicht mit ihnen alsso, wie jetzt mit uns geschiehet, wird verfahren haben, sondern sie an solche Örther hin verleget, wo sie es so guth als in Stockholm haben und selbige Freyheit geniessen können. Zwar müssen wir als Gefangene uns in aller Demuth u. Gedult gefallen lassen, was Ew. Zar. May:tt hoher Befehl über uns verhänget, weilen wir aber auch wissen, dass die Gnadenthüre bey Ew. Zar. May:tt vor niemanden verschlossen, und dass dieselbe in allen dero hohen Thun und Lassen die Justitz und Approbation der civilisirten Welt Ihr jeder Zeit zum Endzwegk vorgesetzet, so erkühnen wir uns die wahre Beschaffenheit unssers Elendes und schweren Arrests deroselben hiemit allerdemüthigst vorzutragen und in allertieffester Soumission zu bitten eine gnädige Änderung darinnen zu verhängen, weilen wir vor unssre Personen und unssers Wissens uns derjenigen Gnade nicht unwürdig gemacht, deren Ew. Zar. May:tt Generosité uns so verschiedentlich versichern lassen und wir uns bishero zu erfreuen gehabt, wobey wir gleichfals vor obige Caventen aller demüthigst zu intercediren uns unterstehen, dass weilen dieselbe nicht aus Malice sondern wegen ihres guthen Willens in dieses Unglück gerathen, Ew. Zar. May:tt doch mit ihnen nicht so strenge wollen verfahren lassen, sondern ihnen allergnädigst so lange Frist und Dilation verstatten, bis dass sie erstlich nach Schweden schreiben und dort umb obrigkeitliche Handreichung mögen Ansuchung thun können, dass diejenigen, vor welche sie caviret, nach ihrer gegebenen Parole sich wieder einstellen mögen, wesfals wir auch unserseits an den königl. Senat zu schreiben erböthig, woferne es verlanget werden solte. Wir versehen

uns einer gnädigen Erhörung und verharren in allertieffestem Respect etc.

---

151. Till Dolgoruki. Moskva d. 10 december 1713.

An den Fürst Dolgorukoi umb Beförderung einer geneigten Resolution auf die Supplique an Ihr. Zar. May:tt. C. Piper, C. G. Rehnsköldt.

Der grosse Ruhm von Tugend und Grossmüthigkeit, welchen Ew. Durchl. bey jedermänniglich erworben, machet, dass wir in unsserm obschwebenden grossen Unglück, da man uns die betrübte Post Zarischer Ungnade andeuten wollen, uns zu Ew. Durchl. wenden und dieselbe gantz dienstl. ersuchen nach dero hohen Credit und Vermögen diese unssre allerdemüthigste Suplique an Ihr. Zar. May:tt bey favorabler Gelegenheit, doch so bald als müglich, überreichen und mit dero vielgültigen Recommendation und Vorsprache begleiten zu wollen, damit unsser betrübter Zustand bald gändert und wir das Glück haben mögen, die Früchte des hochgeschätzten Patrocinii Ew. Durchl. zu geniessen. Welches, wie es zur Vermehrung der allgemeinen Approbation, die Ew. Durchl. in der Welt erworben, gereichet, so werden auch wir in Sonderheit dahin beflissen seyn, solche uns erwiesene Wohlthat nach Würden zu erheben und in unauslöschlichen Andencken beyzubehalten. Wir fügen hiebey ein Schreiben an den königl. Senat in Schweden, worinnen wir der Caventen Ungelegenheit demselben vortragen und zugleich bitten, dass die abgelassene Officierer mögen dahin angehalten werden ihrer Parole nachzukommen, im Fall es Ihr. Zar. May:tt allergnädigst belieben solte, solchen Brieff überschicken zu lassen, welches wir Ew. Durchl. ebenfals zu geneigter Insinuation bestens recommendiret haben wollen, die wir mit sonderbahrer Hochachtung seyn etc.

---

152. Till Golovkin. Moskva d. 10 december 1713.

An den Reichs-Cantzler Gr. Gollofkin umb Bewürckung einer geneigten Resolution auf die Supplique an Ihr. Zar. May:tt. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [D. 12/12.]

Demnach uns die traurige Post Zarischer Ungnade durch einen schweren Arrest angedeutet worden, da wir doch unsseres

Wissens uns dero hohen Schutzes auf keinerley Weisse unwürdig gemacht, sondern diese klägliche Veränderung einzig und allein unsserm wiedrigen Schicksahl und vielleicht einiger Übellwollenden ungegründeten Insinuationen zuschreiben müssen; als wissen wir keinen zuversichtlicheren Vorsprecher zu finden als Ew. Excell:ce, von dero edelmüthigen und auf Recht und Gerechtigkeit gegründeten Sentiments wir mehrmahlen klare Proben gehabt, gantz dienstl. bittende, Ew. Excell:ce belieben diese unssre aller demüthigste Suplique an Ihr. Z. Maj:tt bey favorabler Gelegenheit zu insinuiren und mit dero vielgültigen Recommendation zu begleiten, damit unsser kläglicher Zustand bald geändert werden, und wir das Glück haben mögen die Früchte des hochgeschätzten Patrocinii Ew. Excell:ce zu geniessen. Wir fügen hiebey ein Schreiben an den königl. Senat in Schweden, worinnen wir der Caventen Ungelegenheit demselben vortragen und zugleich bitten, dass die abgelassene Officierer mögen dahin angehalten werden ihrer Parole nachzuleben, im Fall es Ihr. Zar. May:tt allergnädigst belieben solte solchen Brieff überschicken zu lassen, welchen wir Ew. Excell:ce alsdan ebenfals zu geneigter Insinuation bestens recommendiren und verbleiben mit aller Danckbahrkeit und Hochachtung etc.

---

153. Till senaten. Moskva d. 10 december 1713.

An den königl. Senat in Schweden, dass der Obriste Wachtmeister und Obrist-L. Brömsse mögen angehalten werden zurückzukommen umb ihrer Caventen Ungelegenheit zu vermeiden. C. Piper, C. G. Rehnschölt.

Ew. Excell:cen ist unverholen, wasmassen vor etwa vierzehn Monathe der Obrister Fritz Wachtmeister und Obrist-Lieut. Magnus von Brömssen von hinnen nach Schweden abgelassen worden gegen ihre Verschreibung, dass sie dorten eine gewisse Auswechslung bewürcken, oder im Fall sie dieselbe nicht erlangen würden, sich nach Verlauff von sechs Monathe wieder hier in der Gefangenschafft einfinden wolten, wovor die Obristen Morath, Hielm, Ramswerdt, Löschern von Hertzfeldt und Obrist-Lieut. Rehbinder schrifftlich caviret. Wann aber obgedachter abgelassener Obrister und Obrist-Lieutenant bis Dato ihrem Versprechen nicht nachgekommen

und dadurch nicht allein in die Blâme verfallen, dass sie ihre Parole gebrochen, sondern auch ihre Caventen in die grösste Ungelegenheit gestürtzet, welche davor gedrohet in ein schweres Gefängniss geworffen zu werden, worinnen sie alsdan, woferne Ihr. Zar. May:tt aus sonderbahrer Gnade ihr Verhängnis nicht mildern solten, wohl so lange würden aushalten müssen, bis dass die Personen, vor welche sie Bürge geworden, sich selbst hier eingefunden; als haben wir nicht umbhin gekont Ew. Excell:cen solche der Sachen wahre Bewandtnüs hiemit vorzutragen, mit Bitte, Sie gelieben mehrerwehnten Obristen und Obrist-Lieut. ernstlich dahin anzuhalten, dass sie ihrer gegebenen Parole forderligst nachkommen, damit niemand unschuldig vor ihnen leiden und sie sich desfals künfftig eine schwere Verantwortung und viele Ungelegenheit auf den Hals ziehen mögen. Wir verharren übrigens etc.

---

154. Till tsaren. Moskva d. 3 januari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen unrichtiger Unterhalt der gemeinen Gefangenen. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [D. ²/₁.]

E. Z. M:t müssen wir hiemit allerdemühtigst vortragen, wasgestalt es mit Verpflegung der gemeinen Gefangenen eine geraume Zeit hero so unrichtig hergegangen, dass die armen Leute bey gäntzlicher Ermangelung des Unterhalts die gröste Noht leiden müssen, indehm der Major Schamakin ihnen noch einen Rückstand von einhundert ein und sechszig Rubel vorenthält, und von Augusti Monaht nechstverwichenen biss zu Ausgang diesses Jahres ist ihnen weder an Gelde noch Mehl das allergeringste nicht gereichet worden. Da wir nun gleichwohl wissen, dass E. Z. M:t ihnen das gewöhnlicke Gefangentractament allergnädigst bestehen und nicht zugeben wollen, dass man sie vor Hunger solle crepiren und hinfallen lassen; so ist hiemit unssre allerdemühtigste Bitte, E. Z. M:t geruhen dero ernstlichen Befehl zu ertheillen, dass obgedachter Schamakin die 161 Rubel 73 Kopek, welche er vor die Gefangene würcklich ausbekommen, ihnen auszahlen solle, samt dass sie, von Augusti Monaht an, ihren Unterhalt an Mehl und Geld biss zu Ende diesses Jahres bekommen und ihnen solcher in diessem nun eingehenden Jahre alle Monaht richtig möge ausgekehret

werden, weilen sie sonsten unmüglich subsistiren können, indehm sie sich tieff in Schulden gestecket, vor welche hohe Gnade wir mit allertieffestem Respect verharren etc.

---

155. Till senaten. Moskva d. 5 januari 1714.

An den königl. Senat in Stockholm, dass Gen.-Maj. Clodt, Obrister Wachtmeister und Obristl. Brömssen mögen angehalten werden zurück zu kommen. C. Piper, C. G. Rehnschold. [D. 6/1.]

Es ist Ew. Excell:cen bekandt, wasgestalt vor einige Zeit erstlich der General-Major Clodt und nachmahls der Obrister Wachtmeister und Obrist-Lieut. Brömssen (wiewohl gänzlich wieder unssre Meinung und Einrathen) von hinnen nach Schweden abgelassen worden gegen Verschreibung und Caution, dass sie entweder die projectirte Personen von Ihr. Zar. Maj:tt in Schweden gefangene Generals vor sich losschaffen oder wiedrigenfals nach Verlauf ihres vorgeschriebenen Termins sich hier in der Gefangenschafft wieder einstellen solten. Da sie nun aber keines von beyden præstiret sondern lange über ihre Permission ausgeblieben, haben Ihr. Zar. May:tt dieses so ungnädig empfunden, dass nicht allein wir und sämtel:e hier in Moscau befindtl. Schwedische Gefangene in hartem Arrest gezogen, sondern auch die vier Obristen, so vor Wachtmeister und Brömssen caviret, in ein schweres Gefängnis geworffen worden; mitthin ist uns im Nahmen Ihr. Zar. May:tt angedeutet, wir solten an Ew. Excell:cen gelangen lassen, dass woferne obgedachte abgelassene Personen, der General-Major Clodt, Obrister Wachtmeister und Brömsen, ihren gegebenen Reversen nicht eine Genüge leisteten oder sich unverzüglich mitt allen denen, so in ihrem Gefolge gewesen, hier wieder einfinden würden, wolte man sich desfals an uns Unterschriebene und die übrige hier anwesende Gefangene halten. Bey solchen Umbständen haben wir nicht vermeiden können dieses an Ew. Excell:cen gelangen zu lassen mitt dienstl. Bitte mehrgedachten General-Majoren, Obristen und Obrist-Lieut. dahin zu halten, dass sie sich mit ihrem Gefolge unverzüglich hier wieder einfinden das grosse Elend und Unglück zu verhüten, so uns sonsten bevorstehet. Wir verharren übrigens etc.

---

156. Till tsaren. Moskva d. 5 januari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen einer an den Commendanten angekommenen Ordre. C. Piper, C. G. Rehnscholt. [D. 6/1].

Wir haben aus einer an Ew. Zar. May:tt hiesigen Commendanten angekommenen Ordre aufs neue mit gröster Bestürtzung vernommen, dass Ew. Zar. May:tt gegen gesambte Gefangene und uns in Sonderheit dero Ungnade ferner erklähret aus der Uhrsache, dass die vor geraumer Zeit von hinnen abgelassene Schwedische Gefangene, der Gen.-Major Clodt, Obrister Wachtmeister und Obrist-Lieutenant Brömssen, ihrer gegebenen Parole nicht nachgelebet sondern so lange über ihrer Permission ausgeblieben. Dieses Unglück trifft uns so viel unvermuthlicher, als wir an Ablassung dieser Personen nicht den geringsten Antheil haben, sondern dieselbe gantz wieder unssre Meinung und Einrathen geschehen, und wir vorher genugsamb gewarnet, dass die Auswechselungen, so man durch ihnen in Schweden zu erhalten gesuchet, allem Ansehen nach dort keinen Eingang finden könten, dannenhero wir auch, da sie unssre Caution begehret, ihnen dieselbe rund abgeschlagen. Wan wir nun weder solche Abschickung veranlasset noch davor caviret, so sind wir von Ew. Zar. May:tt Grosmuth und Gerechtigkeit ein viel anderes gewärtig, als dass Sie auff uns und andre unschuldige Leute desfals einige Ungnade werffen und mit uns so harte, wie wir bedrohet werden, verfahren lassen solten, absonderlich da man schon die Cautionisten davor angegriffen und in das schmähligste Gefängnis geworffen. Auff Ew. Zar. May:tt gnädigsten Befehl haben wir nun deswegen beygehenden Brieff an den königl. Senat geschrieben und würden auch gerne zugleich jemand von unssern Bedienten zu Überbringung desselben nach Schweden abgefertiget haben, wann wir dergleichen Personen jetzo in unssern Diensten hätten, die dazu geschickt und beqwäm waren. Weilen wir aber keinen solchen haben, der durch mündtliche Vorstellung dieses befordern könte, so überlassen Ew. Zar. May:tt gnädigem Ermessen hiemit allerdemüthigst, ob dieselbe einen von denen beyden hier gefangenen Secretarien Cederhielm oder Düben zu dem Ende auff eine kurtze Zeit solten nach Schweden ablassen wollen, welcher auff solchen Fall Caution vor sich stellen und nach Verlauff seiner Permission

sich hier mit der Antwort wieder einfinden wird, weilen wir sonsten von den unssrigen niemand wissen, der dazu beqwäm were. Wir verharren übrigens etc.

---

157. Till kammarkollegium. Moskva d. 7 januari 1714.

An das königl. Cammer-Collegium vor Hind. Schlytern wegen Confirmation über dessen Pfandverschreibung auff die Güther Aija und Korresta. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Es hat der Kauff- und Handelsmann S:r Hindrich Schlyter, ehemaliger Bürger und angesessener Unterthan Ihr. Königl. May:tt in der Liefflländschen Stadt Dorpat, A:o 1704 zu allerhögstgedachter Ihr. Königl. May:tt Dienst und damahliger Ausrüstung der Peipschen Flotte bahr vorgeschossen eine Summa von zweytausend fünffhundert und sieben und vierzig Rth:r zu 64 sk. laut copeylich hiebeygehenden Liquidation des Commendeuren über ged. Flotte, Löschern von Hertzfeld, Lit. A., gegen welchen Vorschus der General-Major Wolmar Anthon von Schlippenbach krafft habender königl:r Vollmacht ihme die Güther Aija und Korresta im Dörptschen belegen verpfändet umb daraus seyn Interesse a 6 pro cento jährlich zu geniessen und den Überschus in die königl. Ränterey zu liefern, wie Ew. Excell:ce und das königl. Cammer-Collegium aus copeylich beygelegten Pfandtbrieff de dato d. 27 Maj 1704, Lit. B, nebst des Gen.-Maj. Schlippenbachs Schreiben an den Stadthalter Strömfelt, Lit. C, ausführlicher zu ersehen belieben wollen. Da aber durch nachmahlige unglückliche Krieges-läuffe ihme nicht allein der würckliche Genus dieser Pfandverschreibung entzogen worden, sondern er noch darzu bey Übergang der Stadt Dörpt alle seine Habseligkeit verlohren und mitt Weib und Kind gefangen weggeführet worden, in welcher Gefangenschafft er sich wie ein redlicher und getreüer Unterthan und Diener S:r Königl. Maij:tt auffgeführet, und er jetzo umb meine Vorschrifft an Ew. Excell:ce und das königl. Cammer-Collegium angehalten, dass ihme obige Pfandverschreibung in gehöriger Form confirmiret und bestättiget werden möge, damit er und die seinigen, bey Gott gebe erfolgenden glücklichen Frieden, einen Orth und Stelle haben, woselbst sie sich unter Ihr. Königl. Maij:tt Bothmässigkeit bergen und nach so lange aus-

gestandener Trübsahl und Armuth in etwas wieder erholen mögen; als habe ihme solche gesuchte Vorschrifft so viel weniger versagen können, weilen so wohl ich als ander mehr ihme das guthe Zeugnis beylegen müssen, dass er sich hier wie ein ehrlicher Unterthan und guther Patriot aufführet und nach seinem besten Vermögen denen andern Gefangenen alle Handreichung und Hülffe leistet, dergleichen wenig andre zu thun capabel. Und gelanget demnach hiemit an Ew. Excell:ce und das königl. Cammer-Collegium meine dienstl. Bitte, sie geruhen ihme, Hindrich Schlytern, auff obige Pfandverschreibung des Gen.-Majoren von Schlippenbachs über die Güther Aija und Korresta die Confirmation in gehöriger Form zu ertheilen nach Massgebung der ergangenen königl. Resolutionen wegen dergleichen Vorschüsse und Pfandtverschreibungen, damit er, bey erfolgenden Frieden, die Immission sofort erhalten und zum würcklichen Genus desjenigen gelangen möge, so ihme von Rechts wegen als einem getreuen Unterthanen gebühret. Wogegen ich mit aller schuldigen Hochachtung verharre etc.

---

158. Till Menschikov. Moskva d. 13 januari 1714.

An den Fürst Menschekow bey Ihr. Zar. M. eine Linderung des jetzigen harten Arrests auszuwircken wie auch wegen die vier Obristen, so in den Thurmb geworffen sind. C. Piper, C. G. Rehnsch.

Demnach wir, zur grösten Consolation in unserm Unglück, vernommen, wie genereux Ew. Durchl. gegen die arme Schwedische Gefangene in S:t Petersburg sich erzeiget, als nehmen auch wir, negst allerschuldigsten Dancksagung, unssre Zuflucht zu Ew. Durchl. in unsern jetzigen schweren Zustand, da wir ohne einiges unser wissentliches Verbrechen mit Ihr. Zar. May:tt Ungnade bedrohet, und uns alle ehemahls zugesagte und genossene Freyheit abgeschnitten wird. Die Uhrsache dessen ist uns zwar gesaget worden, und soll dieselbe seyn, weilen vor mehr als ein Jahr ein Schwed. Obrister, nahmens Wachtmeister, und ein Obrist-Lieut. von Brömssen von hinnen nach Schweden abgelassen worden, einige Auswechslung dorten auszuwürcken, sich aber nach Verlauff ihres Termins nicht wieder eingefunden. Hievor hällt man uns in unsern Qwartieren in harten Arrest,

so dass man auch Soldaten mitt entblöste Degen in unssre Cam mern gesetzet und uns alle Conversation unter uns, ja sogar die Beywohnung des Gottesdienstes untersaget. Wan wir nun aber an obige Abschickung nicht den allergeringsten Thei haben, sondern dieselbe vielmehr nach aller Müglichkeit abgerathen, auch vor die Leute nicht caviret, auch ihre Caventen, vier Schwed. Obristen, bereits gegriffen und in einen schmählichen Kärcker geworffen worden, wo sie alss die ärgesten Missethäter, derer dreyhundert in eben selbigem Gefängnis ligen, von Kälte, Gestanck, Finsternis und Ungeziefer jetzo beynahe fünff Wochen so geqwählt worden, dass zwey von ihnen schon auff den Todt liegen, und die übrigen beyde auch wenig Kräffte mehr übrig haben, sondern alle in kurtzen elendiglich werden verrecken müssen; so haben wir in so grossem Elende, und da wir nicht wissen, was uns noch bevorstehen mag, zu Ew. Durchl. unssre einzige Zuflucht nehmen sollen, in der gewissen Zuversicht und mit aller dienstligster Bitte, dieselbe geruhen durch dero vielgültige Vorsprache bey Ihr. Zar. May:tt diesen unsern und der gesambten Schwed. Gefangenen in Moscau, so wohl als der unglücklichen vier Obristen, welche caviret, kläglichen Zustand hochgeneigt alsso mildern zu helffen, dass uns und denen übrigen Gefangenen, als welche an diesem gantz unschuldig, die vorige Freyheit und dergleichen honnêtes Tractament, wie Kriegesgefangene zu geniessen pflegen, von Ihr. Zar. May:tt allergnädigst möge wiederbewilliget werden, so viel mehr als der hiesige H. Commendant uns das Zeugnis wird geben können, das wir solches auff keine Weisse missbrauchet haben; und dann auch, dass die unglückselige Cautionisten, wann sie ja nothwändig härter gehalten werden müssen, dennoch ihrem Caractere gemäs und nicht alsso mit ihnen möge verfahren werden, dass sie in kurtzem des Todes seyn müssen, weilen wir nicht zweyffeln, dass wan man ihnen erlaubet nach Schweden zu schreiben, werden die Personen, vor welche sie caviret, wieder zurückgeschicket werden. Vor solche Ew. Durchl. hohe Gewogenheit werden wir lebenslang ein dankbahres Angedenken zu hägen nicht unterlassen, die wir mitt gröster Hochachtung seyn etc.

159. Till tsaren. Moskva d. 14 januari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt, dass denen gefangenen und dürfftigen Schwed. Officierern das gemeine Gefangentractament möge gereichet werden. Samtl. verarmte Schwed. Officierer.

Die unbeschreibliche Noth, so uns in der Gefangenschafft drücket, da wir das arme Leben zu erhalten und unssre nackte Leiber zu bedecken nicht den geringsten Häller haben, auch wann einige unter uns befindtlich, so noch etwas aus ihrem Vaterland von ihren dortigen Blutsfreunden zu erwarten hätten, es dennoch wegen gar zu weiter Entfernung und Mangell der Correspondentz uns nicht zu Handen kommen kan, zwinget uns Ew. Zar. May:tt fussfälligst anzuflehen, dieselbe geruhen als ein christlicher und genereuser Potentat nicht zu verstatten, dass wir in dero Reiche Hungers sterben mögen, sondern die allergnädigste Ordre zu stellen, dass uns samt denen gefangene Weibern, Wittwen und Kinder an denen Orthen, wo wir hin und wieder verleget, das gewöhnliche Gefangentractament, so die gemeine Soldaten geniessen, auch gereichet werden möge, damit wir das kümmerliche Leben damit erhalten können. Solche Ew. Zar. May:tt hohe Gnade werden wir nach Würden zu preissen unvergessen seyn und dagegen verharren etc.

---

160. Till Menschikov. Moskva d. 14 januari 1714.

An Fürst Menschekow umb Beförderung einer gnädigen Resolution auf die Supplique an Ihr. Zar. May. Samtl. verarmte Schwed. gefangene Officierer.

Ew. Hochfürstl. Durch., welche Ihr. Zar. May:tt vollenkommene Gnade besitzen und folglich alles bey deroselben durch ein Wort zu erhalten capabel, werden nicht in Ungnade vermercken, dass unter so vielen Taussenden, die Ew. Hochfürstl. Durchl. alles-vermögende Vorsprache anflehen, auch wir unglückliche gefangene Schwed. Officierer uns an dieselbe wenden, mit untherthäniger Bitte uns diejenige Gnade von Ihr. Zar. May:tt zu erbitten, vorumb wir dieselbe fussfälligst anzusprechen von der äussersten Noth gezwungen werden. Solte

uns aber das gesuchte Gefangentractament von Ihr. Zar. May:tt sonsten nicht bewilliget werden können, so bitten wir Ew. Hochf. Durchl. es dahin zu bringen, dass wir es als einen Vorschus aus Ihr. Zar. May:tt Cassa bekommen mögen, welchen wir, wann einige Gelder aus Schweden kommen, von unsern Antheil darinnen wieder zu bezahlen erböthig. Wir sind der gewissen Zuversicht, es werden Ew. Hochfürstl. Durchl. als die selbsten mit so grossen Ruhm von denen Waffen Profession machen, sich so vieler unglücklichen Officierer erbarmen, die das Kriegesglück in die äusserste Armuth und Noth versetzet, und sich ihrer alsso annehmen, wie es Ew. Hochfürstl. Durchl. ungezweiffelt zum höchsten Ruhm in der ganzen Welt gereichen wird. In welcher unterthänigen Hoffnung wir bestendig verbleiben etc.

---

161. Till Stiernstråle. Moskva d. 14 januari 1714.

Till öfversten och commendanten Magnus Stiernstråhle i Solikamski svar angående hvarjehanda fångarnas förnödenheter därsammastädes. C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. $^{18}/_{1}$].

Vi hafve erhollit des skrifvelse af d. 13 Decemb. nästförledit åhr och se deruthur, hurusom uti saken mellan öfverstlieut. Sowes och ryttmäster Schönström är vordet inquirerat, och att elliest där å orten oenigheten beklageligen mäckta tager öfverhanden. Hvaruppå vi skolat lemna H. Öfversten till vählment svar, att som man här intet äger en obehindrad jurisdiction, så måste man gå med de tvistigheters undersökiande, hvilka intet stå till förlikas, så långt man kan, dock vill vara nödigt, att man seer sig vähl före, det till ransakningen intet förordnas någre, som den ene eller andre parten med skähl kan hafva orsak att jäfva, medlertij annoteras skälen så vähl som sielfva saken, hvarföre en eller annan blifver anklagad. Elliest är vähl giordt, att H. Öfversten öfverskickat rullorne på garnisonen så vähl som den förrige suiten och de, som ligga i Werkaturi, hvilka senare effter plägad correspondence på Tobol numehra komma under H. Öfverstens upsickt, och läre b:te rullor inlefvereras till commissariatet till des effterrettelse. Hvad des ansökning vidkommer om vidare underhold för fångarne, så vore vi högst villige att undsettia dem i detta

deras älendige tillstånd, men som ingen fyrck på tvenne åhr är hijtkommen från Sverige, vi jemvähl redan sticke i ett så ansenligit förskott för det, som är blefvet uthdelt och förtärt, att vi intet förmå träda i vidare avance, så måste de så länge draga deras kors med tåhlamod, till des någon undsettning kan komma uhr Sverige. Medlertijdh låta i samtl. nödlijdande officerares nampn afgå een suplique till Hans Zar. M:t, hvaruthinnan för de aldeles utarmade officerare samt hustrur och barn medh änkier anholles om samme fångetractamente, som den gemeene soldaten plägar bestås, om icke på annat vilkor dok åthminstone medh den condition, att sådant skall blifva betalt såssom ett förskott af deras andel, som slijk undsätt[n]i[n]gh åthniute, i de medell, hvilke ifrån Sverige framdeles kunna ankomma. För samma orsak skull kunna intet heller någre penningar nu öfverskickas till medicamenter och communionvin, uthan skole de anordnas, så snart de medell öfverkomma, som man gifvit förtröstning om uhr Sverige. Elliest läre vi gifva commissariatet ordres, att dhe skole i ackt taga, det de hedaneffter anordna capitenen von Funcken så vähl som drabanten von Funcken, hvad som på dem lärer komma att löpa, å den orten, där de nu vistas. För det öfrige finne vi vara billigt, hvad som H. Öfversten förmäler om underholletz arresterande för capitain Beerman för den egenvillige executionen han giordt, i det han bårttagit 13 st. kitaick hos cornet Couster, capitain Bandemir tillhörige, föregifvandes det han hade en fordring hos lieut. Costin, hvilcken härutinnan varit Bandemirs commisshafvare, och kan fördenskull denne Bandemirs fordran innehollas af Beermans andehl, när någre underholdspenningar uthfalla. Vi förblifve etc.

---

162. Till Kaulbars. Moskva d. 14 januari 1714.

Till öfverste-lieutenanten Kaulbahrs i Tobolski svar angående hvarjehanda fångarnas förnödenheter därsammastädes. C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. 18/1].

Med ryttmästaren Elvern hafve vi erhollit des skrifvelse dat. d. 18 Novembr. jemte ett dervid fogadt memorial, hvaruppå vi skolat lemna H. Öfverst-Lieutenanten till vählmehnt svar, först hvad penningarne vidkommer, som begäres till com-

munionvin och medicamenter, så vill man vara betänkt, så snart någre medell från Sverige ankomma, att anordna något dertill, men nu för tijden är cassan aldeles uthblottad, att det intet kan skee.

Huru det änteligen förevetter medh dhe 100 rubell, hvilka corporalen Rålamb hertills äre blefne förde till last, visar commissariatets härhoos fogade attest.

Anbelangande deras straff, som varit uphof och lagdt handen vid det begångne mordet, när uploppet d. 29 April 1712 timade i Tobolsk, så har H. Öfverst-Lieutenanten å orthen att tillsee, om han vidare kan komma i den saken, medan vi här intet kunna afsee sådant.

Att de få personers elende är så stort, som af Kungl. Maj:z drabanter finnes i Tobolsk, beklage vi högel., men man har af cassan sökt hielpa dem så mycket som andre, ja ännu mehra, när någon tillgång varit, och är det för lifregementet och flere att räkna för en lycka, att de mehra hafva unfått genom deras löhns utfallande i Sverige, hvilcket intet står dem att missunna, lärandes det och nu tvifvelsuthan uphöra.

Specificationerne å dem, som blifvit döde eller tagit tienst hos Hans Zar. May:tt men tillförene bekommit sin andehl af de penningar, som gouvernören knées Gagarin förskutit, hafve vi tillställt commissariatet, och som Öfverst-Lieut. anholler, det jemväl desse personers andehl måtte inberäknas, när åtherbetahlningen skeer till knées Gagarin, så skall sådant framdeles observeras, så vida sig giöra låter.

Elliest hafver H. Öfverst-Lieutenanten giort mycket vähl, det han hoos b:te knées påminnt och föreställt angående de fångar, som med våld äre omdöpte och lijksom slaver sålde till tartare och hedningar, och lärer han fördenskull ännu vidare med alfvar hos vederbörande pådrijfva, att sådant såsom stridande emoth Hans Zar. May:tz ordres må blifva rättadt och botadt, och b:te fångar, hvar de finnes, förlossas uthur sådan trähldomb, så vida någonsin är mögeligit.

Att någre svenske och liffländare, som intet varit stadde i krigstienst uthan äre blefne fångne som private och ambtmän, hafva hopp af knéesen att få låf begifva sig till Liffland, hvarest de hafva sine hustrur och barn, är mycket vähl, och har H. Öfverst-Lieut. än vidare att påminna hos b:te gouverneur, det sådant må skee, såsom hvilcket lärer lända honom till stort beröm.

Vi förnimme ogiärna, att vår H. Öfverst-Lieutnanten för detta meddehlte hälsosame förordning till förekommande af hvariehanda trätor och oenighet fångarne emellan intet ännu haft den fullkomlige värckan hos alle, som vi förväntat och sakens billighet i sig sielf oss låfvadt, uthan finnes så obetäncksame sinnen, att de förmehna sig intet vara bundne vid någon lagh och i synnerhet Hans Kongl. Maij:tz duellplacat under denne fångenskapen, och fördenskuld intet allena öfverfalla hvarannan med fuhle smäde- och skiällsord uthan och med pryglande och slag på ett officerare och hederligt folck ganska oanständigt vis. Och som detta hvarcken kan vara Gud eller öfverheten behageligit och länder dem, som sådant bedrifva, till föga heder för verlden och det folck, de nu måste vistas ibland; så updrage vi H. Öfverst-Lieut. ännu ytterligare att föreställa sådane alfvarligen deras ofog och förmahna dem att afstå dermed, så framt de icke med tijden vele förfalla i de straff, som kongl. förordningar derå dictera, giörandes H. Öfverst-Lieut. medlertijd vähl, där han, då något sådant klages, förfahrer effter vårt honom meddehlte constitutorio af d. 4 Jan. nästförledit åhr och elliest skrifver sådane oregerlige hufvudens uptåg till minnes, att de en gång derföre kunna näpsas.

Detta nästföregående hafver H. Öfverst-Lieut. äfvenvähl å våre vägnar att communicere med major Paykull, som ligger i Demianski, på det han må kunna giöra officerarne, som där äre, samma förestellning, medan derifrån förnimmes en äfven slijk oredo, och att en eller annan där å orthen härtills af inge förmahningar kunnat bringas till ett beskedeligare förhollande, hvilcken man dock vill förmoda lärer besinna sig och täncka effter, hvad på sådan conduite i framtijden kan föllia.

Predikanternes trångmåhl är nog troligit, och lärer man fördenskull sökia genom collect att bringa för dem tillhopa så mycket, som i närvahrande medellöshet möijeligit är, hvilket sedan skall medgifvas ryttmäster Elvern, och mehra skall för dem föllia, när penningarne uhr Sverige ankomma.

Då äfven läre vi och giärna bestå de omkostnader, som H. Öfverst-Lieut. berättar sig hafva giort på skrifmaterialier och skriffters translaterande på ryska, men nu för tijden är ingen tillgång dertill i cassan.

Hvad officerarnes löhningar vidkommer af Södermanlands infanterieregemente, så emedan kongl. stats-contoiret numehra till sig indrager alle landtregementers innestående löhner och

låfvat att slå i en commun cassa, hvad som uthfaller, och sådant med den öfrige hielpen sedan hijtsenda att uthdelas bland alle fångar öfver hufvudet, så måste man afvackta, hvad derpå föllier, varandes således fåfängt att begära något för ofvanb:te officerare in specie af kongl. stats-contoiret.

Anbelangande förskåttet, som capit. Tabbert giort till åthskillige torfftige officerare af chlinofska suiten utaf sal. capitain Stakelbergs qvarlåtenskap, hvilket de emottagit på det villkor, att sådant i Muscow och commissariatet skulle afdragas af deras underholdspenningar, och samma decourtering sedan tillstellas general-major Stakelberg, hvilken lärer draga försorg, att det sedan vidare kommer sterbhuset till godo; så lärer man sådant giöra, när någre underholdsmedell komma att anordnas desse officerare.

Beträffande det förslaget, att officerarne måtte få supplicera H:s Zar. Maij:tt om underhold, så kan man i närvahrande deras trångmåhl så mycket mindre förmeena dem sådant, som vi icke alleenast för längst genom vårt memorial detsamme hafva ansökt, efftersom ett äfven slijkt vederfahres deras vederlijker af ryske fångarne i Sverige, uthan låte jemväl numehra i samtl. de nödlijdande officerares nampn afgå een supplique till H.Z.M:t, hvaruthinnan anholles om samma fångetractamentes åthniutande för de aldeles utharmade officerare samt hustrur och barn jemte enkior, som den gemeene soldaten plägar bestås, om icke på annat vilkor då åthminstonne medh den condition, att sådant skall blifva betalt som ett förskott af deras andel, som en slijk undsättning åthniute, i de medell, hvilka från Sverige framdeles kunna hitkoma.

Men hvad de 60 rubell vidkommer, som för tree åhr sedan äre blefne öfverskickade för öfverste Sandul, H. Öfverst-Lieutnanten och capitain Saxe; så emedan general-majoren Schlippenbach, hvilken härom haft att bestella, för tijden intet är här, så lärer man påminna honom, så snart han kommer, att han härpå skaffar ricktighet.

Slutligen lärer i commissariatet observeras, att ryttmästar Apollofs änckia Anna Louise Byschwanck hedaneffter skall anordnas des underhåld i Tobolsk, förblifvandes vi etc.

---

163. Till Ranhielm. Moskva d. 14 januari 1714.

Till majoren Ranhielm i Clinoff svar angående hvarjehanda fångarnes förnödenheter dersammastädes. C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. 18/1.]

Vi hafve erhollit des skrifvelser, dat. d. 8 Decemb. nästförledit åhr, och deruthur sedt, hvad H. Majoren å samtelíge fångarnes vägnar i Chlinoff har funnit nödigt hos oss att andraga; och kunne vi oss lätteligen förestella, att älendet hos desamme måste vara mäckta stort, medan de på en så lång tijd, att fångenskapen vahrat, så lijtet hafva åthniutit till understöd och nu på tvenne åhrs tijd allz intet, hvarföre vi jemväl skulle vara så mycket villigare att komma dem till hielp med någon undsettning; men som vi på hela tu åhrs tijd ingen penning hafva undfått uhr Sverige, ehvad bevekelige förestellningar vi herifrån tijd effter annan afgå låtit, blifvandes dock altijd förtröstade, att med första något skall föllia, och vi desuthan för det, som allaredan är uthdelt och förtärt, stå i så ansenligt förskått, att bara omögeligheten ligger oss i vegen att kunna giöra någon vidare förstreckning, böriandes underhollet brista för oss sielfve, så måste de sökia draga sitt kors med tåhlamod och afbijda tijden, att den nådige Guden behagar taga det oss ifrån. Medlertijd låte vi i anledning af Edert vid handen gifne förslag i samtl. nödlijdande officerarnes nampn afgå en suplique till Hans Zar. Maij:tt, hvaruthinnan anholles om samma fångetractamentes åthniutande för de aldeles utharmade officerare, som den gemehne soldaten plägar bestås, om icke på annat villkor, dock åthminstone med den condition, att sådant skall betahlas såsom ett förskått af deras andeel, som slijk unsättning åthniute, i dee medell, hvilcke ifrån Sverig framdeles kunna ankomma, och på den händelsen H:s Z. M:t dertill nådigst bevilliar, så lärer jemväl hustrur och barn jemte änckior dheraf blifva delacktige, medan vij i lijka måtto derom anhullit.

Hvad H. Majoren å nyo påminner, att vid commissariatet måtte iackttagas i anledning af vår förre resolutions 4, 5 och 8 § samt den med capitain Howen öfverseende specificationen af d. 20 Nov. 1712, så skall slijkt behörigen blifva observerat.

Där någon officerare eller annan betient, som niuter underhold, döör och intet lemnar så mycket effter sig, att han dermed

kan komma till jorden, så tillåtes, att af det underhollet, som honom värckel. kan blifva anordnat, för än man hafft kundskap om hans död, måge tagas tvenne rubell allrahögst och användas till des begrafning; hvilcket och må skee, när enckia eller barn effterlemnas, som intet äga så mycket, att de kunna begrafva mann eller fader, uthan en annan giör undsettning dertill. Sammaledes må det, som under siukdomen till uppehälle och skiötzell är användt och en annan försträckt, deraf betahlas, och öfverskåttet sedan lemnas enckian eller barnen, som effterlefva.

I anseende till det arbete, som archliemästaren af narviske artolleriestaten Jöran Lundgréen hafver med skrifvande och auditeurssysslors förrättande, skall honom hereffter blifva tillagdt så mycket i underhold, som en lieutenant eller fenrick åthniuter.

Hvad våldsame och egenvillige pantningar vidkommer, så är mycket billigt, när en understår sig att sielf tillpanta sig något och serdeles uthur dens hand, af hvilcken han intet har att fordra, att det, som han i så måtto egenvilligt tillgrijpit, må kårtas och afdragas af dess underholdspenningar och restitueras densamme, som derunder lijdit.

Till de begärte medicamenter vele vi anordna medell, så snart någre penningar ifrån Sverige öfverkomma.

Hvad anbelangar de 30 rubell, som fendricken Georg Adolph Barchman genom capitain Klugens förvållande kommit att mista af de penningar, som åhr 1709 äre blefne uthdelte till officerarnes underhold i Clinoff, så pröfve vi uthaf sakens sammanhang vara billigt och rättvist, att anten capitain Klugen effter sin giorde tillseijelse och hafde instruction förnöijer fendricken Barchman samma des tillhörige penningar, eller och desamme inneholles af b:te capitains hädanåth fallande underholdspenningar, till des fendricken Barchman är blefven förnögd, kunnandes capit. Klugen åther sökia sin mann, fendricken Hargen. Vi förblifve i öfrigit etc.

---

164. Till Modée. Moskva d. 14 januari 1714.

Till capitain Carl Modée i Solwitziogda svar angående fångarnas förnödenheter. C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. 18/1].

Vi hafve med capit. Hård erhollit herrar officerarnes skrifvelse ifrån Solwitzjogda, dat. d. 22 Novemb. sidstl., och har han elliest hos oss andragit, hvad honom varit committerat; hvaruppå vi intet skolat underlåta att lemna dem till vählmehnt svar, att vi vore högst villige att undsettia dem i detta deras äländige tillstånd, men som ingen fyrck på tvenne åhr är hijtkommen ifrån Sverige, vi jemvähl redan sticka i ett så anseenligit förskått för det, som redan är förtärt, att vi intet förmå träda i vidare avance, så måste de draga deras kors med tåhlamod, till des någon undsettning kan komma uhr Sverige.

Hvad deras förslag vidkommer om underholds sökiande för dem hos Hans Zar. Maij:tt, så ehuruvel vi reedan längst genom memorialer hafve anhullit hos Hans Zar. Maij:tt, att underhold de uthfattige officerare måtte tillordnes, aldenstund de ryske detsamma i Sverige åthniuta, men intet svar derå erhollit, så låte vij dock numehra i samtl. de nödlijdande officerares nampn afgå een suplique till Hans Zar. M:t, hvaruthinnan anholles om samme fångetractamentz åthniutande för de aldeles utharmade officerare jemte hustrur och barn samt änkior, som den gemene soldaten plägar bestås, om icke på annat vilkor, dock åthminstenne medh den condition, att sådant skall blifva betalt såssom ett förskott af deras andeel, som slijk unsätt[n]ing åthniute, i dee medell, hvilke ifrån Sverige framdeles kunne hijtkoma.

Anbelangande det förslaget, att man måtte sökia någon förstreckning hos Stroganoff, så emedan han dertill intet lärer bevillia, med mindre han får vetta, hvarifrån betahlningen skall komma, hvartill man för tijden ingen uthväg veth; ty see vi intet dhetsamma skall kunna för sig gå, men att sökia någon hielp hos fremmande och uthomlands, det kan man dem intet förmehna.

Till reseomkostnadens betahlning för capit. Hård lährer man tillsee, om man kan sammanbringa något genom collect. Han lärer jemväl efterfråga, om någre breff här finnes för herrar officerarne. Om feltscheren, som åstundas, låte vij inleggia ett memorial. till zar. regeringen, hvaruthinnan vij begäre, om flere af den mehtien, än som behöfves, finnes i Tobolsk, att een af dem måtte afsändas till Solivitzjowda nampgifvandes i synnerhet vidh handen regementzfeltschern vidh dal-

regementet Schultz. Att betahla fend. Biörnbergs och Cordes effterlemnade giäld finnes för tijden ingen tillgång i cassan. Detta alt har H. Capitainen att låta herrar officerare veta, och vi förblifve etc.

---

165. Till Kursell. Moskva d. 14 januari 1714.

Till corporal Kursel i Werkaturia svar angående någon oenighet ibland officerarne därsammastädes. C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. 18/1.]

Uthur H. Corporalens breff, dat. d. 3 april 1713, som oss nu först tillhanda kommit, tillika med det bijlagde förhörs-protocollet af d. 26 Martij samma åhr, hafve vij med eij ringa olust förnummit det kijff och ostyriga väsende, som under en dehl af fångarna å den orthen förefallit. Vij beklaga, att de således föröka det öfver oss af Gud hängde straffet och till den förra olyckan giöra deras namn ännu stinckande genom ett lasteligit lefvarne, hvarföre dee framdeles eij lära undgå en behörig näpst. Till hämmande af sådånt oskick hafve vij redan längst updragit såvähl H. öfverst Stiernstrahl som H. öfverst-lieut. Kaulbars hvar å sin orth samt i de närmaste genom andra att låta anställa förhör och ransakning öfver slijke förefallande måhl, som genom vänlig förening eij kunna bijläggas. Och som H. Corporalen i conformitet däraff har låtit förhöra saaken angående ryttaren Christophers å capit:n Höyer utbrakte menlige tahl med hvad mehra, som protocollet inneholler; så pröfve vij det icke allenast vara vähl giort, utan vele och hermed än ytterligare hafva H. Corporalen anförtrodt och recommenderat, det han vid denne och flere sådane händelser måtte, där fogelige förmaningar eij mehra giälla, då skrida till förbem:te medell och intaga dee bevis om saaken, som kunna lända dem ostyrige och brottzlige till vählförtient straff och tucktan i längden. Skulle H. Corporalen sielff genom laga jäff eller förfall eij kunna förrätta ransakningen, så updrages det åhrendet den närmste i rangen och ordningen, som intet är däruti interesserad. Som detta förmodeligen kan lända till en bättre sämia och skicklighetz bijbehollande under fångarna, utan att dermed något ingrep kan säijas skee uti landzöfverhetens höga rättigheet; så förmode vi och, att H. Corporalen

med öfrige herrar officerarne lära härvid umgå med sådan varsamheet, att det förberörde hälsosamma ändemåhlet må kunna ernås, samt ett stilla, fromt och sedugt lefvarne på alt sätt befordras. Skulle någon häremot antingen utbrista uti skymffelige utlåtelser eller undandraga sig i sådane fall att bijträda eller effterkomma, hvad af honom till den ändan kan blifva äskat; så må han veeta sig förestå det svåra tilltahl och ansvar, som en slijk vanvyrdnad och skadelig gensträfvigheet förtienar. Hvilcket H. Corporalen ville kungiöra samtelige dem, som där å orthen vistas, jemte anständige förmaningar till erbarhet och sådant förhollande, som kan lända dem till ähra och befordring i framtiden, tviflandes vi eij heller, att ju regementzkvartermästaren Brömsen af den dehl, han bör taga i en officerares respect och heder, lärer, då han af sin siukdom upkommit, söka skaffa sin förolämpade camrath reparation och nöije af sin obetänkta dräng, som står under des aga. Och vij förblifve etc.

---

166. Till tsaren. Moskva d. 18 januari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt umb Versendung des Feldtscheren Schultz von Tobolsk nach Soliwitziogda. C. Piper. C. G. Rehnschöld.

Demnach die Officierer in Soliwitzjogda sehr darüber lamentiren, dass sie keinen Feldtscher bey sich haben, da doch viel gebrechliche und krancke unter ihnen befindlich, derer aber in Siberien verschiedene unter denen dortigen Gefangenen seyn sollen, welche daselbst nicht alle nöthig, als bitten Ew. Zar. Maj:tt wir hiemit allerdemütigst dero allergnädigste Ordre an das Sibirische Gouvernement abgehen zu lassen, dass von Tobolsk oder einer andern dortigen Stadt, wo mehrere Feldtscherer unter denen Gefangenen seyn, einer nach Soliwitzjogda möge verschicket werden bey denen gefangenen Officierern daselbst zu verbleiben, wozu wir unseres Orths keinen andern vorzuschlagen wissen als den Feldtscher vom Dahl-Regiment Schultz. Vor solche denen gefangenen Officierern zu erzeigende Gnade verharren wir etc.

---

167. Till Rehbinder. Moskva d. 21 januari 1714.

Till majoren Bernhard Rehbinder, Wenowa, angående officerarnes oenighet därsammastädes. C. Piper, C. G. Rehnsch. Mut. mut. till Capit. Hirschheidt i Galitz. [Ej nämndt i D.]

Vi hafve erhållit des skrifvelsse, dat. d. 18 Januarij, och därutur sedt, hvad H. Majoren å samtel. fångarnes vägnar i Wenowa har funnit nödigt hos oss att andraga; och kunne vi oss lättel. föreställa, att älendet hos desamma måste vara mäckta stort, emedan de på en så lång tid att fångenskapen varat, så litet hafva niutit till understöd och nu på 2:ne års tid als intet, hvarföre vi jämväl skulle vara så mycket villigare att komma dem till hielp med någon undsättning; men som vi på hela tu års tid ingen penning hafva undfått ur Sverige, ehvad bevekelige föreställningar vi härifrån tid effter annan afgå låtit, blifvandes dock altid förtröstade, att med första något skall föllja, och vi desutan för det, som allaredan är utdelt och förtärt, stå i så anseenligit förskått, att bara omöjeligheten ligger oss i vägen att kunna göra någon vidare försträckning, börjandes underhållet brista för oss sielfva; så måste de söka draga sitt kors med tolamod och afbida tiden, att den nådige Guden behagar taga det oss ifrån. Medlertid låte vi i samtel. nödlidande officerarnes namn afgå en supplique till H. Z. M:t, hvarutinnan anhålles om samma fångetractamentes åtniutande för de aldeles utarmade officerare, som den gemene soldaten plägar bestås, om icke på annat vilckor, dock åtminstone med den condition, att sådant skall betalas såssom ett förskått af deras andel, som slik undsättning åtniuta, i de medel, hvilcka ifrån Sverige framdeles kunna ankomma; på den händelssen Hans Zar. Maij:tt därtill nådigst bevilljar, så lära de däraf delacktige blifva. För det öfriga, som H. Majoren har våra ordres effter föregången laga undersökning att afhielpa alle upkommande tvistige saker, hvilcka genom förlikning intet kunna slittas, så har han detsamma att effterkomma, dock därhoos noga att tillse, det till en slik undersökning intet några antagas, mot hvilcka parterne kunna anföra lagligit jäf; skulle sedan en eller annan understå sig att sättia sig däremot, har han att annotera, hvilcka de äro, som honom därvid något hinder förorsaka, jämte sielfva klagomålet i hufvudsaken med alla des omständigheter å både sidor,

och det att läggia ad acta, låtandes de tergiverserande därhos veta, att de i framtiden för sin gensträfvighet med behörig näpst läre blifva ansedde. Vi förblifva i öfrigit etc.

P. S. Skulle parterne påstå edeligit förhör, har man att bevillja dem detsamma, dock i tysthet, men därifrån måste de afrådas, att de intet underkasta sig främmande jurisdiction. NB. Donner måste ansäjas, att han lefvererar ifrån sig det hollne protocollet.

---

168. Till tsaren. Moskva d. 26 januari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen des Lieutenant Stiernhoffs in Solikamski. C. Piper, C. G. Rehnsch.

Nachdem Ew. Zar. May:tt dero Ordres zu ertheilen beliebet, dass des Unter-Stathalters i Stockholm, Bergers, hier in Moscau gefangener Sohn härter als die andre Gefangene gehalten werden solle, weilen es Ew. Zar. May:tt vorgebracht worden, dass sein Vater sich gegen die Reuss. Gefangene in Schweden ungebührlich erzeiget; so ist bey Nachfrage, wo selbiger Sohn zu finden, geschehen, dass der Woiwode in Solikamski, Larivon Jachimovitz Zenovin, einen Unschuldigen, neml. den Stiernhoff, davor gegriffen und auff die Precase gesetzet, allwo selbiger auch annoch angehalten wird, ob man gleich befunden, dass es nicht der rechte, sondern sein Vater zwar vormals Unter-Stathalter in Stockholm gewesen aber schon verlängst mit Tode abgegangen. Hierdurch werden wir veranlasset bey Ew. Zar. May:tt vor diesen Unglücklichen zu intercediren, dass selbiger, weilen er so unschuldig gegriffen worden und nicht einmahl dem jetzigen Unter-Stathalter im allergeringsten verwandt ist, wieder möge aus der Precase erlassen werden und dieselbe Freyheit geniessen, derer sich die andre Gefangene zu erfreuen haben; auch dass Ew. Zar. May:tt ein gnädiges Erbarmen über den unglücklichen Sohn mehrged:n Stadthalters Bergers zu erzeigen belieben wollen, weilen er an seines Vaters Verbrechen nicht schuldig, und wir dessen ungebührliches Verfahren dem königl. Senat i Schweden bereits vorgetragen, welcher nicht ermangeln wird, selbiges nach Befinden zu ahnden und ihn zum besseren Comportement anzuhalten. Wir verharren etc.

---

169. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 28 januari 1714.

Till fru grefvinnan Piper angående Quistens enkas erff och anfordring hos faderbrodren Arved Järnstedt i Vesterås samt hennes på honom dragne vechsels betalning. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Jag monde förleden d. 4 Junij 1713 henne tillskrifva angående pastor Quists enckia, madame Järnstedt, hvilcken då drog en vexel på sin faderbroder, slotzfogden i Vesterås Arved Järnstedt, à 300 rdr. Denna har han låtit komma obetalt med protest tillbakars, hvarigenom enckan med sitt oförsörgde barn är råkad i svår nöd och olägenhet .Jag hade eij annat kunnat troo, än att slotzfogden skolat visa ett billigare och christeligare hierta emot henne. Hon har likväl erff att tillgå effter fadren, fastren och brodren, det alt eller större dehlen lärer stå under hans förvaltning; han har tillförne lofvat villa sända henne 500 rdr, där hon ville afsäija sig all vidare erffspræten-tion, men som hon härvid hafft betänckande, kunnandes eij heller med godt samvete giöra något, som torde lända hennes fattiga omyndiga barn till förfång; så vill man likväl intet förmoda, att slotzfogden skulle vara sinnad att lemna henne handlöst i så jämmerfult elände, att hon därigenom må tvingas att renoncera sin rätt, utan fast heller låta sig nu således vårda om henne i des trångmål, som han önskar, att Gud en gång må förläna och tillsända hans barn någon hielp och handräckning, då de det behöfva. Har han tillförne kunnat tillbiuda 500 rdr mot cession, så ser jag intet, med hvad skäl han kan vägra att betala en växel à 300 rdr, utan måste fuller billigt stå för all skada och kostnad, som af protesten blifvit förorsakad. Jag beer fördenskull min k. Stina behagade sielf och elliest genom hvad vägar, som tiänligast kunna pröfvas, föreställa H. slotzfogden Järnstedt detta des ofog och ansvar på det alfvarligaste, och änteligen bringa honom därhän, att han betalar bem:te växel samt giör någon vidare anstalt om några medel till sin broderdotters och hennes barns torfftiga uppehälle, hvartill ochså hennes andra där befintlige förvandter och släckt förmodeligen lära vara villige att bidraga. Hoos alla de mine beer jag anmähla en flitig hälssning, och jag förblifver städze etc.

---

170. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 5 februari 1714.

An die Frau Gräffin Piper Advis wegen einen Wechsell von zweytausend Tahler S:mt an den Residenten Chilkoff in Stockholm zu bezahlen. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

171. Till tsaren. Moskva d. 8 februari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt., dass der Commissaire Duncam möge auf einige Monahte hieher permittiret werden. C. Piper, C. G. Rehnschöld. Mut. mut. till knes Gagarin. [D. 6/2.]

Demnach der Commiss:e Duncam vor zwey Jahren mit denen andern Gefangenen plötzlich von hinnen nach Siberien abgeführet worden, so dass er vor die unter Händen gehabte Gelder der armen Officierer keine Rechnung thun können; als gelanget hiedurch an Ew. Zar. May:tt unssre allerdemüthigste Bitte, dass er, der Commissarie Duncam, auf eine kurtze Zeit aus Siberien hieher nach Moscau zu kommen Permission erhalten möge, zu Schliessung der Rechnunge wegen unter Händen gehabte Gelder, weilen er Weib und Kind in Siberien nachlässet zur Versicherung seiner Zurückkunfft, so bald er hier seine Sachen bestellet hat. In Erwartung einer gnädigen Erhören verharren wir etc.

---

172. Till Öller. Moskva d. 8 februari 1714.

Till capitaine Öller angående förhör öfver någon oenighet ibland officerarne därsammastädes. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [D. 6/2.]

Vij see uthur des skrifvelse, dat. d. 14 Jan. sidstl., hvad som är förelupit uti de klagomåhls undersökning, som förekommit, samt hurusom fångarne derigenom äre blefne misstänckte för något olåfligit förehafvande hos därvarande gouverneuren, oacktadt hvad varsamhet man dervid brukat, att slijkt i största tysthet måtte skee. Nu som vårt förnämste ändemåhl dermed varit att afböija oenighet och trätor fångarne emellan, på det orolige hufvuden skulle hollas tillbakar ifrån

andras förolämpande och hvariehanda oredos stifftande, när de såge, att sådant blefvo annoteradt i framtijden behörigen att ihugkommas, finnandes man och den gode värckan deraf, att en dehl besinnat sig och hällre velat afstå med sådant än vidare oroa andre och sig sielf dermed; så måste liikmätigt våre förste ordres herom all behörig vahrsamhet brukas, att man intet derigenom setter sig i någre misstanckar hos detta landets öfverhet, och där sådant skulle befrucktas, hafver man blott att anteckna klagomåhlen, som angifves, och under handen att inhemta så mycket besked, som derom kan erhollas, låtandes medlertijd anstå med sammankomster till förhör, som kunna gifva anledning till att supçonnera någon sammangaddning och hemlige råd fångarne emellan. Hvad medellösheten vidkommer, så kunne vi nogsamt besinna, att den måste vara stor ibland fångarne, och ville önska, det i vår förmåge stode att bota densamme. Men så hafve vi i mangell af andre uthvägar uti samptel. de uthfattiges nambn så vähl i Casan som annorstädes här i riket låtit upsettia en suplique till Hans Zar. Maij:tt och anhullit för dem om fångetractamentes åthniutande, som deras vederlijker af ryske fångar i Sverige är blefvit tilldehlt, när de derom anhullit, och måste altså afbijdas, hvad värckan derpå föllier. Anbelangande det förskått, som I uptagit af gouvernementsprecasen i Casan, så låte vi nu förnöija detsamme, men måste hädaneffter hafvas fördrag att uptaga någre peningar emooth anvijsning på oss, medan vij intet lehre underlåta, så snart någre pengar från Sverige ankomme, att skika dem vederbörande tillhanda. Och förblifve etc.

---

173. Till Kaulbars. Moskva d. 8 februari 1714.

An den Obrist-Lieutenant Kaulbars, dass er die 20 Rubel, so der Commissariens Berling von den Lieut. Lindberg zu fordern gehabt, auszahlen möge. C. Piper, C. G. Rehnschöldt. [D. 6/2.]

Es beschweret sich der Commissarius Behrling, dass da vor den verstorbenen Lieutenant Lindberg, welcher ihme mit Schulden verhafftet, nach dessen Tode 20 Rubell in Tobolsk angekommen, welche der Major Sölfwersparre übergeremittiret

auch nachmahls geschrieben, dass er, der Commissarius, seine Bezahlung darauss nehmen mögte, hat ihm dennoch solches Geld nicht werden mögen, ungeachtet er in äüsserster Armuth und Elende sich befindet, sondern soll, seinem Angeben nach, der H. Obrist-Lieutenant diese Gelder unter die andre Officierer von selbigem Regiment ausgetheilet haben, welche doch von dem Verstorbenen nichtes zu fordern gehabt sondern ihme vielmehr schuldig gewesen, wannenhero er sich zu Erhaltung seiner Befugnis an uns gewendet. Wann nun niemahls unssre Meining gewesen, dass die private Habseligkeit der Verstorbenen, denen Creditoren oder Erben zum Nachtheil, angegriffen und andre Nothleidende damit geholffen werden sollen, sondern lautet unsser Rescript klahr und deutlich, dass die überlige Unterhaltsgelder der Verstorbenen, von deren Todt man bey Verfertigung der Abrechnungsliste keine Nachricht gehabt, proportionaliter unter die meist Nothleydende vertheilet werden könten, wan die Begrabnisunkosten vorhero davon genommen worden; so wolle der H. Obrist-Lieut. dem Commissario Behrling die angehaltene 20 Rubell, wann seine Fordrung richtig und niemand vor ihm Præference zukomt, sofort auskehren lassen, oder wann dieselbe schon distrahiret weren, solche von künfftig ankommenden Unterhaltsgeldern vor diejenige, so das ihme gehörige Geld empfangen, per quota abziehen und Behrling davon contentiren, damit er ferner zu klagen keine Uhrsache haben möge. Wir verbleiben etc.

---

174. Till Huswedel. Moskva d. 11 februari 1714.

An den Commiss. Huswedel umb Nachricht, ob einige Gelder aus Schweden alda angelanget. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

175. Till kammarkollegium. Moskva d. 11 februari 1714.

Till kongl. cammar-collegium svar på des ankomne bref. C. Piper, C. G. Rehnsch.

Eders Excell:tz och det k. cammar-collegij högtährade skrifvelsse af d. 17 Octobr. nestförledne, jempte tvenne k. statscontorets bref, begge af d. 21 Octobr., hvaruthinnan följde

prima och tertia vexell på 12000 dlr. s:mt till samtl. fångarnes vijdare underholdh, hafve vij för fem dagar sedan alla på een gång väl erhollit. Uthi Eders Excell:tz och k. cammar-collegij skrifvelse berättas vidlöfftigt, hvadh omsorg och bekymmer man alle tijder har burit, icke aleenast att de här fångne sittiande officerares medh stabs- och civilbetiäntes och gemeenes samt sventiänarnes löhninger vidh anfodran måtte i Sverige för dem stå i bereedskap, uthan och huru och på hvadh sätt een behörig ricktigheet deröfver måtte stå att erhollas. Nu hafve vij aldrig dragit i tvifvelsmåhl een sådan Eders Exell:tz och k. cammar-collegij sorgfältigheet, har icke heller den förmätenheeten upstijgit i våre tankar, att vij skulle villia begära, det Ed:s Excell:tz och k. cammar-collegium deröfver hoos oss skulle villia inkomma medh dess föreställning, väl vettandes, att een vidt högre tillkommer dedsamma uthaf dem att fordra. Icke heller är een sådan föreställning, helst sedan den resolutionen är tagen, att alle medell, som öfvergiöras, uthan åthskillnad hvarifrån de herröra, skole slås i een massa och under fångarne proportionaliter utdelas, oss till någonting nyttig, efftersom fångarne dermedh i ringaste måtton intet är hulpit, uthan fodrar deras jämmerfulle tillståndh een värkelig unsättning. Vij kunne jemväl så mycket mindre taga densamme oss an, som vij alleenast komme att disponera om de medells uthdeelning under fångarne, som inflyte i commissariatscassan, lämnandes, hvadh löhningar för officerarne af de ständige landtregementerne förr samma tagne resolution angår, hvar och een general eller öfverste af be:te regementer till Ed:s Excell:tz och k. cammar-collegium deröfver att inkomma medh dess speciale räkning, aldenstundh vij af begynnelssen deraf intet hafft någon deel eller effterrättelsse, och således till deras egit ansvar utställes deruthinnan att giöra och förordna, som de i framtijden kunna försvarligast finne, till hvilken ända vij ochså förlängst dem hafve anmodat medh sådane räkningar ju förr ju heller hoos Ed:s Excell:tz och det k. cammar-collegium att inkomma; hvilke sådant effterkommit lährer Ed:s Exell:s och k. cammar-collegium bäst vara bekant. För den orsaken skull finne vij jemväl vare heelt onödigt, att oss vijdare tillskickes någre liquidationer på hvarth och ett landtregementes löhningar för de här i Ryssland sittiande fångar, sådan som oss tillsändes för östgötheregementet till foots, medan vij deraf här intet kunne göra dhen ringaste nytta, uthan kunna slijke liquidationer fast mehra tiäna Ed:s Excell:tz

och det k. cammar-collegio till godh effterrättelsse att framdeles conferera dem emoth öfverstarnes herifrån inkommande räkningar och deraf see och aftaga, huruvijda sådane regementzskrifvares liquidationer måge hafva deras fullkomblige ricktighet eller eij. Ja vij bedie på det hörsammeste, att till oss icke flere måge skickas, medan det siste paquetet, hvaruthinnan låg ofvanber:de liquidation för östgötheregementet till footh i brefportto kommer att stijga till 25 dlr 5 sk. sm:t, och på det sättet snart i brefporto skulle upgå, hvad som till fångarnes underholdh hijt sändes i peninger, men skulle E. E. och k. cammar-coll. finna nödigt att sända dem till hvar öfverste af landtregementerne till deras effterrättelsse, är det een sak, som vij till E. E. och k. cam.-coll. välbehag vele hafva uthstält. Räkningen medh dhe ordinarie och ständige regementernes regementz- och öfverofficerare samt stabsbetiente, huru mycket de in alles ifrån den pultaviske actionen under varande fångenskap intill d. 20 Junij nestförledit åhr uhr cassan unfått, förnimme vij medh fast gärna vara väl framkommen uthi vår hörsammeste skrifvelse af samme dato. Och som vij jemväl sedermehra under d. 24 Julij 1713 månde afsända räkningen med de värfvade officerare, jemväl för andre oumgängelige utgiffter såssom medell till communionvijn och medicamenter medh mehra oundvijkeligit; så vele vij icke heller tvifla, att densamme nu mehre i lijka måtto hos Ed. Exell:tz och collegium sig lährer hafva infunnit. Utaf densamma behagade Ed:s Excell:z och k. cammar-collegium förmärkia, att för de i commissariatzcassan tijd effter annan influtne medell är fullkomlig reedo och räkning giordh, och skulle oss intet kärare vara, än att vij kunde finna någon säkerheet, hvarmedh sielfve räkenskaperne medh deras behörige verificationer till hvar post måtte kunna åth Sverige öfversändas, aldenstundh de här för alle åhren liggia fulkombligen afslutne, sådane som krigscommissarierne tänke i framtijden inför Ed:s Excell:tz och k. cammar-coll. att svara före, så vijde de intet följt våre anordningar. Änteligen skulle vij högeligen önska till vårt försvar i framtijden, att vij uthan längre upskoff måtte unfå een vijss resolution öfver våre tijdh effter annan giorde förfrågningar angående medlens uthdeelande så till generalspersoner och öfverstar, som secondofficerare, civilbetiänte, volonteurer, enkior och omyndige barn medh mehra, på det vij sådant hereffter vidh uthdelningen måtte kunne ställe oss till hörsam rättelsse, och intet försätta oss i diupare

vidlöfftigbet och ansvar, i fall dhet, hvad vij häruthinnan hafve förordnat, intet i Sverige skulle vinna bijfall, hvarom vij dock för ingen deel tvifla, medan sådant alt är christeligit och ett medlijdande hierta medgifvit. Hvadh begge k. stats-contoretz bref vidkommer, så emedan Ed:s Excell:z förer præsidium i begge, ty hafve vij funnit nödigt till att så myckit mehr bespara brefporto, desamme jemväl hörsammest att besvara uthi detta, och hvilket vij bedie hörsammast intet illa måtte blifve ansedt. Och anbelangande dhe 12000 dlr. s. m:t, hvilke deruthinnan per vexell hijt öfvergiöras, så lämne vij till E:s Excell:z och k. cammar-collegij högförnuftige omdöme, hvadh een så ringa summa vill förslå, när den kommer att uthdeeles mehr än iblandh 2000 personer (varandes förre antahlet intet derigenom minskat, att månge genom döden, ja af hunger, hafve bortdött, medan i stället är komne flere af rijgiske guarnizonen och dem, hvilke man fått fångne i åthskillige actioner uthi Finlandh och till siöss), och under nu varande antahl finnes gen.-maj. Horn, som effter svårt uthståndet besvär här sitter medh 6 st. barn och ett vidlöfftigt huusholdh, samt öfverste Lode, som jempte sig har att underholle svermoder, fru och barn medh intet ringare huusholdh, och dessuthan åthskillige general-majorer och öfverster, hvilke fast intet annat till deras lijfzunderholdh kune bringe till väga, än hvad de af cassan unfå. Knapt belöper sig på hvar 6 a 7 d:r s:mt, vij bedia för Guds skull, man ville betänkia, hvadh det må förslå för sådane, som fulle två åhr hafve väntat på unsättning och redan den tijden voro fördiupade i stoor skull, af orsak att de för same tijdh ett ringa hade unfått och vidt mindre, än dem mögligit varit att uthkomma medh. Det som beklageligast är, få de icke heller detta ringa beholla, uthan tages det från dem borth af dem, till hvilke de sticke i skuldh, ehuru lijtet det till samma betalning kan förslå, och måste de deruthöfver lefva i dagelig ängslan, att de för det åtherstående lähre blifva inkastade i torn och andre svåre fängelsser. Vij kunne betyga, att undantagne några vahnartige hafve störste delen uthstått otrolige, ja, nästan odrägelige prof aff ett redeligit, upricktigt och trogit hiertelag för sin öfverheet och fäderneslandet. Een deel äre dessmedelst af hunger döde blefne, några af fruktan att gå samme väg äre nödsakade att tage tienst hoos fienden, men störste delen tillbringa sitt lefverne i största äländе, hunger och jemmer i hopp att ännu blifva unsatte. De sökia alle medell

och uthvägar att bringa sitt lijf fram, som någonsin påtänkies kuna; de bärga höö och sädh för allmogen om sommaren, bära salt och timmer fram, mura, timbra och drifva allehande grofft handtvärk, hvilket nöden har dem lärdt, men vill sådant altz intet förslå, aldenstundh somt arbete räcker alleenast een lijten tijdh och hösten öfver, och ryssarne dessuthan äre så knappe, att det, de för arbetet betinge, till så gott som altzintet förslår. Det är fuller iblandh arbete och handtvärk, som deras caracther intet är anständigt, men nöden, så framt de af hunger intet skole förgås, tvingar dem dertill, så att befarande är, der dette äländet ännu längre skulle påstå, så lährer Hans K. M:t, när Gudh täckes fredh förläna, och hvar kommer heem, af een deel hurtige och brafve officerare få tillbaker bönhasar i åthskillige grofve handtvärk, dok står sådant snart att förbättra. Huru ochristeligit och oförsvarligit det nu är sådane trogne och reedelige tiänare, hvilke hafve lijf och blodh ospardh för den öfverhet, de een gångh hafva svurit, och för fäderneslandet, att lämna handlöst, sedan de olykligen råkat i fångenskap och deruthinnan så månge åhr måst uthärda, kan ett christmedlijdande hierta intet utan grämelsse på tänkia; vij hafve för dette i åthskillige våre skrifvelsser nogsamt förestält äländet öfver alt och tröttas vijdh att giöra det vidlöffteligare, än häruthinnan är skedt. Summa, Gudi vare högst klagat, att så månge trogne och reedelig tiänere så aldeles skall blifva lämnat hielplöös. Hvadh de 20580 d:r 13 1/3 öre s:mt anbelanger, så hade ju k. stats-contoret fast lättare och genom een kortare vägh hoos contributions-ränterijet kunnat förnima, om de ochså hijt öfvergiort samme summa, än af oss här inhämta effterrättelsse, om de hijtkommit; vij kunne medh saning berätta, att vij till datum icke een fyrk deraf sedt, och lährer Gudh visserligen heemsökia een sådan nachlässighet hoos den, som dertill är förvållande, i fall de intet till andre oumgängelige tarffver sedermehra äre blefne anordnade. Slutel:n bedie vij för Christi skull, att een ofördröijelig unsättingh måtte föllia och snart skee, så framt värket intet skall råka i ett förtviflat tillståndh, kunnandes hvar man lätteligen tänkia, att sedan en så lång tijd är förflutten, att vij begynte föreställa detta jemmerfulle tillståndet och det medh all sanigh, lährer värket intet vara råkat till förbättring uthan fast mehra förfallit till ett ännu större älände, effter ingen hielp sedermehra är tillkommen, och vij icke heller äre i det tillståndet, att vij det vijdere

kunne underhielpa och uprättholla, böriandes redan för oss underhollet märkel. tryta för de mångfaldige uthgiffter, som fast dagelige förefalla. Vij heemskjuta heele saken nest Gudh till Ed:s Excell. och k. cammar-collegii omsorg att skaffa derpå booth, då Ed:s Excell:z och coll. medh alt skääl kunna berömme sigh, att de till fångarnas rädd[nin]gh användt mensk-möijelig sorgfältighet, och vij förblifve etc.

---

176. Till Dolgoruki. Moskva d. 11 februari 1714.

An den Knesen Dolgorukoi umb Linderung des schweren Arrests, wie auch wegen die 4 Obristen, so im Thurm sitzen. C. Piper, C. G. Rehnsch.

Ew. Durchl. ist wohlbekant, nicht allein was vor eine Veränderung über uns gesambte in Moscau befindtliche Gefangene im hohen Nahmen Ihr. Zar. May:tt ergangen, indem man uns in unssern Qwartieren einen harten Arrest auffgeleget und Soldaten mit blossen Degen bey unssre Bette gestellet, sondern auch wie die vier Obristen, welche vor den nach Schweden abgelassenen Obristen Wachtmeister und Obrist-Lieutenant Brömssen caviret, in ein schweres und schmähliches Gefängnis geworffen worden. Nun hätten wir zwar gehoffet, dass auff unssre an Ihr. Zar. May:tt desfals abgelassene aller demüthigste Suplique hierinnen eine gnädige Änderung erfolgen solte, absonderlich da wir unsseres Wissens uns der so offte versicherten Zar. Gnade nicht verlustig gemachet, und die unglückliche Caventen aus keinen bössen Vorsatz sondern gantz unschuldig wegen ihres guthen Willens in diese Noth gerathen und alsso einiges Mittleiden verdienen. Wann aber solche Hoffnung bishero leer ausgegangen, und wir noch auff diese Stunde in unssern Qwartieren harte arrestiret gehalten werden, ohne dass wir frische Lufft schöpfen oder durch Umbgang mitt andern einigen Trost und Zeitkürtzung haben mögen, wodurch dann die Gesundheit vollends geschwächet und uns gleichsam die Grube gegraben wird; als haben wir nicht umbhin gekont, auch Ew. Durchl. diese unssre Noth zu klagen, weilen deroselben aus der Erfahrung am besten bekandt, was vor schwere Umbstände ohnedem die Gefangenschafft zu begleiten pflegen, mitt allerdienstlicher Bitte Ihr. Zar. May:tt gegen uns gefassete Un-

gnade zu mildern und dero gnädigste Resolution zu bewürcken, dass der schwere Arrest gehoben und uns die vorige Freyheit wieder vergönnet, auch die unglückliche Caventen an einen beqwämeren Orth bewachet werden mögen, wann sie ja nothwendig wegen ihrer Caution etwas leiden müssen. Sonsten und da die wenige gemeine Gefangene, so hier in Moscau befindtlich, in vielen Monathen nichtes zum Unterhalt bekommen und deswegen sehr crepiren, da doch Ihr. Zar. May:tt ihnen ein gewisses Gefangentractament bestehen, und Ew. Durchl. selbst vermuthlich werden zeügen können, dass nicht allein die gemeine Russ. Gefangene sondern auch verarmte Officierer, so darumb angehalten, solches in Schweden genossen; so bitten wir bey eben dieser Gelegenheit Ew. Durchl. allerdienstlichst die geneigte Ordre stellen zu wollen, dass dieses der Gemeinen Tractament ihnen so wohl vor die verflossene als zukünfftige Zeit möge ausgeliefert werden. Wir zweiffeln keines Weges, es werden Ew. Durchl. nach dero gepriesenen Generosité uns hierüber eine gnädige Erhörung procuriren und verharren etc.

---

177. Till Menschikov. Moskva d. 11 februari 1714.

An den Fürst Menschekow wegen Linderung des jetzigen Arrests, wie auch wegen die 4 Obristen, so man in den Thurm geworffen. C. Piper, C. G. Rehnschöld.
Mut. mut. till ricks-cantzlern gref Golloffkin.

Ew. Durchl. haben wir zwar unterm 13 Januarij negstverwichenen unssre gegenwärtige Noth vorgestellet und dieselbe ersuchet uns bey Ihr. Zar. May:tt das Wort zu sprechen, dass der harte Arrest, so gesambten Schwed. Gefangenen hier in Moscau unlängst aufgeleget worden, wieder gehoben, und die vier Obristen, welche vor Obr. Wachtmeister und Obrist-Lieut. Brömssen caviret und wegen ihrer Aussenbleibung in ein garstiges Gefängnis geworffen worden, aus solchen schändlichen Kärcker wieder erlassen werden mögten, weilen sie erböthig in der Sachen an den königl. Senat nach Schweden zu schreiben. Weilen aber die sehnlich verlangete Änderung dieses allen nicht erfolget, sondern wir annoch insgesamt gleich harte gehalten werden, auch die Caventen noch in eben selbigen hesslichen Kärcker liegen, wo sie bey jetzto bevorstehendem Dauwetter

und Frühlingzeit noch elender darann seyn werden, da sie doch keines so straffbahren Verbrechens schuldig, dass sie als grobe Missethäter davor angesehen zu werden verdienen, wir auch nicht erdencken können, womit wir uns Ihr. Zar. May:tt Ungnade aufs neue über den Hals solten gezogen haben; als unterstehen wir uns nochmahls Ew. Durchl. allerdienstlichst zu bitten, dieselbe geruhen Ihr. Zar. May:tt hohes Gemüthe zur Gnade gegen uns und gesambte Schwed. Gefangene ins Gemein, so wohl als die vier unglückliche Caventen in Sonderheit zu bewegen, mitthin Ihr. Zar. May:tt hohe Ordres zu bewürcken, dass denen gemeinen Gefangenen hieselbst, deren gar wenig an der Zahl, der bestandene Unterhalt möge gegeben werden, welchen sie in vielen Monathen nicht bekommen und alsso grosse Noth leiden.[1]) Ew. Durchl. werden durch solche grosse Gewogenheit dero in der Welt erworbenen Ruhm von Milde und Grossmüthigkeit vermehren und uns verpflichten dieselbe gleichfals ferner zu preissen, die wir mit grössester Hochachtung verharren etc.

Mut. mut. an den Reichs-Cantzler Gr. Golofkin.

Ew. Excell:ce bestettigen durch solche Gewogenheit den Ruhm und die Hochachtung, womit wir deroselben vorhin verpflichtet durch so viele Proben von dero Æquanimitet, so dieselbe bey jeder Gelegenheit blicken lassen, und wir lebenslang zu preissen eingedenk seyn werden, mitt schuldiger Hochachtung verharrende etc.

---

178. Till Apraxin. Moskva d. 12 februari 1714.

An den Gen. Am. Opraxin wegen jetzigen schweren Arrest. C. Piper, C. G. Rehnsch. [Ej nämndt i D.]

Ew. Excell:ce wird hoffentlich nicht unbekant seyn, was vor eine unglückliche Änderung eine Zeit hero über gesambte Gefangene hier in Moscau verhenget worden, indem man mir und denen übrigen Generals-Personen Soldaten mit blosse Degens in die Stube gesetzet, unss in unssre Qwartiere enge eingesperret und alles Umbgangs beraubet, wodurch die Gesundheit völlig geschwächet, unssre ohnedem unglückliche und langwierige Gefangenschafft noch unleidlicher gemacht, und das

[1]) Resten blott till Dolgoruki.

Leben selbst verkürtzet wird; zu deme sind vier Obristen, welche vor den nach Schweden abgelassenen Obristen Wachtmeister und Obrist-Lieutenant Brömssen caviret, in ein schimpfliches Gefängnis geworffen worden, dergleichen wohl nimmer an andern Orthen Leuten von ihrem Caractere wiederfahren; und alles dieses ist unss bey Andeütung Ihr. Zar. May:t Ungnade über den Hals gekommen, da wir nicht wissen, wordurch wier solches solten verursachet haben, indem wier uns nicht mitt dem geringsten versehen zu haben schuldig wissen, sondern glauben solten, dass es von Ihr. Zar. May:tt selbst nicht kommen, sondern errathen können, woher diese Verfolgung rühret, und wirdt der Uhrsprung Ew. Excell:ce selbst nicht unbekant sein. Weilen ich nun von Ew. Excell:ce Grossmuth und Gerechtigkeit liebenden Gemüth völlig überzeuget bin, so wende mich auch zu deroselben so viel getroster, und bitte nicht allein Ihr. Zar. May:t dergleichen ungnädige Impressiones wieder gesambte Gefangene zu benehmen und uns die vorige und billige Freyheit von deroselben wieder zu erbitten, sondern auch dero hohes Gemüthe dahin zu lencken gegen die Obristen, so caviret, einige Gnade blicken zu lassen, dass ihr Gefängnis möge gemildert werden, weilen sie nicht aus bösen Vorsatz in dieses Unglück gerathen, und zu hoffen, dass die Personen, vor welche sie caviret, sich endtlich wieder hier einstellen werden. Solche Gewogenheit wird mich Ew. Excell:ce zu beständiger Hochachtung und Danckbahrkeit verpflichten, der ich unablässig bin etc.

---

179. Till Creutz och Roos. Moskva d. 13 februari 1714.

Till general-majorerne Creutz och Roos svar på deras begäran angående det af dem uptagne förskåttets betalande till köpmannen Meux. C. Piper, C. G. Rehnsch.

Det gör oss hierteligen ondt, att deras vexell, som de i vår frånvaru 1710 på k. stats-cont. månde draga i een godh meening och till att redde een stoor deel förarmade officerare uhr deras ålende och undergång, af detsamma till datum icke skall vara betalt, ja icke eens dhe 523 rubell, som de derpå af handelssmannen Meux värkeligen hafva upburit. H. General-Majorerne är intet obekanth, att vij medh våre recommendationer och alfvarsamme föreställningar på alt sätt, som man af oss åstundat,

hafve varit oförtrutne värket att understödia och drifva på betalningen, men är myckit illa, att ingen värkan derpå är följt. Att nu effter H. General-Majorernes åstundan betala de uptagne 523 rubell uthaf de hijt ankomne ringa medell till fångarnes underholdh, vill falla så myckit omöijeligare, som de intet vill förslå, att hvar till mans deraf unfår 6 a 7 d:r s:mt, sedan de heela tu åhren altintet hafve åthnutit, och vore ju, om samme begäran skulle bevillias, gijnaste vägen att störta dem nu i den undergång, hvarifrån H. General-Majorerne dem sökte åhr 1710 att rädda, ja ännu ofeh[l]barare nu än den tijden, medan deras älände till- och intet aftagit. Vij afsee fördenskull intet annat, än att detta deras förskott måste råka i samme öde som våre fast anseenligare och blifva een underdånig fodran hoos Hans K. M:t och chronan, och att de medlertijdh sökia af de medell, som de kunna tillvägabringa på annat sätt än uhr cassan, till att betala Meux nu först capitalet, hvaruthinnan han finnes myckit raisonabel, villiandes uthställa recambio till framdeles, helst som H. General-Majorerne sielfve bäst vetta, huru starkt de sig hafva förskrifvit. Vij beklaga, att vij skole vara nödsakade een dem så obehagelig förklaring att uthgifva, men försäkre derhoos, att vij icke dess mindre alt framgienth lähre förblifve etc.

---

180. Till Hastfehr. Moskva d. 13 februari 1714.

Till öfversten Hastfer i Solicamskoij om effterrättelsse på de penningar, som officerarne af hans regemente åstunda att blifva delacktige af. C. Piper, C. G. Rehnsch. [Ej nämndt i D.]

Det äre officerarne af H. Öfverstens anförtrodde regem:te hos oss inkomne med ansökning, att de till understöd uti deras närvahrande ytterste trångmåhl måtte få angrijpa den, effter deras berättelse, hos H. Öfversten ännu i behold varande så kallade regementzcassan, gifvandes derjemte vid handen, hurusom för någre af dem hos sal. öfverst-lieut. Skogens arfvingar ännu åthskillige månaders portioner för åhren 1703 och 1704 samt de gemehnes drickspenningar innestå, dem de begiära hos b:te arfvingar för dem måtte uthsökias, item att gen.-majoren Lybecker åhr 1707 i Wiborg allmännt låtit befalla, det vid

alle regementer och batailloner skulle inneholIas något till skoor för bursarne af deras vid fortificationsarbetet förtiente penningar, hvarigenom ett ansenligit vid H. Öfverstens regem:te skall vara influtit och ännu odisponerat, det de äfven vähl anholla bland dem måtte uthdelas till deras conservation ifrån en äntelig undergång. Nu vore vij fuller benägne uthi närvahrande deras store trångmåhl att underhielpa dem i allt, hvad mögeligt må vara; men som vij allzingen effterrettelse hafve om desse medell, hvarcken de där i cassan skole vara influtne eller de där hos öfverst-lieut. Skogs arfvingar innestå, eij heller om dem, som landshöfdingen Lybecker emottagit, vetandes icke heller, på hvad orth de stå, eller och huruvida de till andre tarfver redan kunna vara användе, på hvilcket sidste fall på dem ingen stat är att göra; altså ville H. Öfversten hos oss inkomma med en fullkomlig effterrettelse så om det ene som andre, på det vij sedan deraf måge kunna erfara, huruvijda suplicanterne stå att hielpas. Vij förblifve etc.

---

181. Till Creutz och Roos. Moskva d. 16 februari 1714.

Till general-majorerne Creutz och Roos svar angående de uptagne 523 rubel af köpmannen Meux. C. Piper, C. G. Rehnschöld.

Vij hafve unfått H. General-Majorernes seenare skrifvelsse och kunne intet underlåta derpå till välmeenth svar att gifva, först, att oss kärt är till förnimme, det H. General-Majorerne sig deruthinnan finna, att det vill falla ogörligit uthaf den ringa summa, som hijt af stats-contoret för denne gången är öfvergiorder till samtl. fångarnes underholdh, att betala deras a:o 1710 giorde förskott, sig bestijgande till 523 rubell, oaktat de, som detsamma åthnutit, sig hafva förskrifvit att villia låta af först ankommande medell och deras dherunder bestickande andeel afkorta, hvadh de i så måtto aff förskottet upburit, ifall det af k. stats-contoret intet skulle blifva förnögdt. Ty hvarken förslår deras andeel till samma betalning, så vore jemväl obarmhärtigt att uthaf ett så ringa att giöra dem förlustige, som reedan här tu åhrs tijdh ingen copek till underholdh hafva unfått utan löpa fahra att blifva inkastade i fasligit fängelsse för andre deras giorde skulder i deras armodh. Sedan och för

det andre, kunne vij i all sanning betyga, att vij så lijtet som H. Gen.-Maj. vette några andre uthvägar till betalningen, medan våre egne långt anseenligare giorde förskott, de der af k. stats-contoret äre lämnade obetalta, hafva försatt oss i intet ringare trångmåhl, än H. General-Majorerne beklaga deras vara, böriandes underhollet för oss sielfva merkeligen tryta, sedan man alt, hvadh kunnat vändes i peningar, har måst uthläggia till de för dette giorde så considerable förskott. För det tredie hafve vij för detta aldrig varit af H. Gen.-Majorerne anmodade, att krigscommissarien måtte blifva beordrat hoos handelsmannen Meux sig att erkundiga, huru medh deras uthgifne vexell måtte vara beskaffat; men sedan vij nu förnimme, att b:e Meux intill denne dagh icke eens för dem har upvijst, det vexelen är blefven protesterat, eij heller att de dherpå tagne 523 rubell af k. stats-contoret äre lämnade obetalte; så finnes vij heel benägne, hvadh som nu åstundes att anbefalle krigscommissarien ofördröijeligen till att effterkomma; dok lähre H. Gen.-Majorerne låte hoos sig gälla vår uhrsäkt, ifall Meux fodran skulle befinnes hafva sin ricktigheet, att vij intet kunne effterkomme deras begäran i så måtto, att vij låte uthgifva på samme fodran een vår vexel att betales af k. stats-cont., medan vij dergenom skulle komma att blande oss i handelen och sålunda blifva bundne till att förnöija det, hvadh H. Gen.-Maj. hafva uptagit. Det hemställe vij till H. Gen.-Maj. egit välbehag, om de sielfve skulle villia uthgifva till Meux een ny vexell på k. stats-cont. dermedh att ställe honom någorlunda till freds, och äre vij så myckit villigare medh vårt bref till k. stats-cont. i bästa termer att befodra betalningen af samma vexell, som oss är bekanth, att peningarne af H. Gen.-Maj. äre blefne uthdeelte till conservation af H. K. M:tz officerare. Vijdare står i vår förmågo intet att gå, ehuru gärna vij hade den ospardh till att frälssa H. Gen.-Maj. ifrån all befahrande vidlöfftighet, hvilket vij tienstl. begäre, att de ville troo, så väl som och att vij uthan skrymtan äre och städz skole förblifva etc.

---

182. Till Gagarin. Moskva d. 17 februari 1714.

An den Knees Gagarin wegen Verschiedenes bey Ihr. Zar. May:tt auszuwürcken. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [D. 18/2.]

Wan Ew. Durchl. dero Gewogenheit gegen die Schwedische Gefangene jederzeit so rühmlich blicken lassen und jetzo vorhabens seyn sich zu Ihr. Zar. May:tt nach S:t Petersburg zu erheben; so unterstehen wir uns dieselbe dienstl. zu bitten folgendes bey Ihr. Zar. May:tt hochgeneigt vor uns auszuwürcken, neml.:

1:o. dass wir sämtel. Gefangene hier in Moscau unseres schweren Arrests erlassen werden und die vorhin gehabte Freyheit wieder geniessen mögen;

2. dass die vier Obristen, welche vor Obrister Wachtmeister und Obrist-Lieut. Brömssen caviret, aus den Thurm gelassen und unter einen leidlicheren Arrest gehalten werden mögen;

3. dass die Officierer, so in Tobolsko sitzen, daselbst gelassen und nicht weiter weg an entlegene Örter verschicket werden mögen, weilen Ew. Durchl. das Elend dieser armen Leute am allerbesten bekandt;

4. bey Ihr. Zar. Maj:tt auszuwürcken, dass denen gantz verarmeten Officierern, welche umb Unterhalt an dieselbe supliciret, so viel möge bestanden werden als denen gemeinen Soldaten, wie auch armen Wittwen, Weibern und Kindern, weilen dem Knesen Dolgorukoi bekant seyn wird, dass die Russ. Officierer, so es aus Noth verlanget, dergleichen Unterhalt in Schweden genossen;

5. und endtlich auch, dass der Capitain La Forêt, der Cornet Bergman, Corporal Johan Laidorn und Knecht Jurgen Goltz nicht nach Jakutzky geschicket sondern bey denen andern Gefangenen gelassen werden mögen. Vor die Gewogenheit, so Ew. Durchl. uns hierunter erzeigen, werden wir deroselben hoch verpflichtet leben. Und verharren unablässig etc.

---

183. Till Kaulbars. Moskva d. 17 februari 1714.

An den Obrist-Lieutenant Kaulbahrs wegen eines gemachten Testaments von den sel. Cornet Gottleben. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [Ej nämndt i D.]

Dessen Schreiben unterm 22 Decemb. jüngsthin nebst beygefügter Relation in Sachen actoris officiosi contra Lieut. Auréen wegen einer Schuldfordrung, so der sehl. Cornet Gottleben bey ihm zu prætendiren hat und an die arme nothleidende Officierer per testamentum vermacht, haben wir wohl erhalten und die Bewandnus der Sachen daraus ersehen, mithin wie von denen darzu adjungirten 6 Capitains einige auf die Abthuung der Sachen per definitivam bestanden, andre aber davor gehalten, dass nöthig were unssre Meinung darüber erst einzuholen, wannenhero der H. Obrist-Lieut. sich desfals bey uns befraget. Wann wir nun davor halten, es könne diese Sache wohl durch Wege Rechtens abgethan werden, wann es nur in der Stille und mit solcher Vorsichtigkeit geschiehet, dass niemanden einigen Argwohn daher zu schöpfen Gelegenheit gegeben wird; so überlassen wir solches des H. Obrist-Lieutenants guther Conduite, wie auch dass selbiger nachmahls die Execution auf dienliche und anstendtliche Weisse zu erhalten suche. Sonsten und da der H. Obrist-Lieut. in einem Memorial unterm 28 Decemb. sich verschiedener Sachen halber befraget, so dient darauff folgendes zum Bescheid. Was die aufgewandte Unkosten anbetrifft zum Gebäüde den Gottesdienst darinnen zu halten, worzu man 50 R. auff Interesse angeliehen, so befrembdet uns in etwas, dass da man in nachfolgenden Punct meldet, wie die Gefangene mit einer Verschickung von Tobolsko an andre weit entlegene Örter schon im verwichenen Sommer bedrohet worden und davor noch nicht sicher seyn, dennoch dergleichen Unkosten zu einem grossen Gebäude angewendet worden, zu deren Bezahlung wir unssers Orths keine Mittel auszufinden wissen. Es wird auch wohl schwer fallen solche obhandene Verschickung zu hintertreiben, dennoch weilen der Knées Gagarin jetzo von hinnen nach Peterburg zu reissen gesonnen, so werden wir durch ein Memorial bey ihm anhalten, dass er bey seiner Ankunfft daselbst Ihr. Zar. May:tt dahin bewegen wolle die Officierer zu Tobolsko zu lassen und selbige nicht weiter in das Land zu verschicken. Den elenden Zustand

der 6 Gebrüder von Engelhardten können wir uns gar leichte vorstellen; selbige bekommen jetzo einen Monaths Unterhalt mit den Rittmeister von Elvern, und wan mehr Gelder ankommen, werden wir ihnen auch davon mittheilen lassen. So werden wir auch vor den Capitain La Forêt und Cornet Bergman nebst den Corporalen Laidorn und Knecht intercediren lassen, dass sie nicht nach Jakutsky weggesandt werden mögen, unterdessen kan der H. Obrist-Lieutenant sie vertrösten, dass man ihrer nicht vergessen wird, wann der grosse Gott zu der Gefangenen Erlösung einige Wege öffnen sollte. Wir verbleiben etc.

---

184. Till Adlerflycht. Moskva d. 18 februari 1714.

Till residenten Adlerflycht angående qvartermästaren Biörckman i Siberien. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Här iblandh fångarne befinner sig een qvartermestare, be:dh Biörkman, framledne ryttmestarens af det södra skånske cavallerieregementet Daniel Biörkmans sohn, den der till Sibirien på arbete vidh ett jernvärk dersammestedes för några åhr sedan är blefven bortförder. Densamme beklagar hoos mig sitt stoora älände och gifver tillkänna, att så framt ingen undsättning kommer, måste han uthaf hunger och nakenheet ofeelbarth undergå. Han tager uti sådant sitt jemmerfulla tillståndh sin tillflyckt till H. Residenten såssom varande dess sahl. faders köttzlige broder, och förmodar så mycket säkrare een undsätt ning af honom, som hans sahl. fader och han derom af H. Residenten unfått tillsäijelsse, då de vore i Saxen. Jag har af christeligit medlijdande intet mindre kunnat giöra än att gifva H. Residenten herigenom tillkänna såväl dess älände som begäran att blifva därifrån frelst; och der H. Residenten skulle behaga låta honom någon hielp vederfahras, hvilket beqvämligen kan skee medelst een vexell på handelsmannen hersammestädes Rudolph Meyer el:r någon annan, vill jag drage försorg. att penningarne sedan b:de quartermestare skole blifve tillstälte jag förblifver för öfrigit etc.

---

185. Till Kaulbars. Moskva d. 18 februari 1714.

An den Obrist-Lieutenant Kaulbars wegen den Priester Sopius in Tumin. C. Piper, C. G. Rehnschöld. [Ej nämndt i D.]

Es hat der Priester bei der königl. Schwed. Adelsfahne Henricus Sopius bey uns klagend angebracht, welchergestalt der H. Obrist-Lieut. zwar erstlich auf sein Begehren eine Untersuchung anstellen lassen wegen eines gewissen wieder ihn ausgesprengten schändlichen Gerüchts, nachmals aber solche Inquisition suspendiret, auf deren fernere Fortsetzung und eydlicher Abhörung des Rittmeisters Elfbergs er zu Rettung seines guthen Leumuths bestehet. Wir haben demnach, als der Sachen gantz unkundig, nicht umbhin gekont diese seine Ansuchung an den H. Obrist-Lieut. zu remittiren mit Begehren, er wolle alles dasjenige befordern, was zu Erforschung der Wahrheit in dieser Sachen dienlich, und verbleiben etc.

---

186. Till Gagarin. Moskva d. 21 februari 1714.

An den Knes Gagarin, I. Z. M:t bey Gelegenheit vorzutragen, dass wir die Ablassung des Obristen Wachtmeisters und Oberst-Lieut. Brömssen nach Schweden niemahls gesuchet haben. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach wir vernommen, dass jemand Ihr. Zar. May:tt beygebracht, ob hätten wir umb Ablassung des Obristen Wachtmeisters und Obrist.-Lieut. von Brömssen nach Schweden angehalten, oder dass man uns zum wenigsten darumb vorhero befraget und wir solche Abschickung gutgeheissen, solches aber sich in der Wahrheit gantz anders verhält, indem wir vielmehr nach aller Mügligkeit dawieder gesprochen und davor gewarnet, wie der hiesige Commendant Ismael, welchen man in diesem Gewerbe an uns geschicket, wird bezeugen können; als bitten wir Ew. Durchl. gantz dienstl. solche der Sachen wahre Bewandnis, wan sich einige Gelegenheit darzu giebet, Ihr. Zar. May:tt geziemend zu eröfnen, woran uns so viel mehr gelegen, weilen dieselbe aus solchen falschen Bericht einige Ungnade auf uns geworffen und wir davor den jetzigen schweren Arrest leiden müssen, vor welche grosse Gewogenheit wir unablässig verharren etc.

---

187. Till Raab. Moskva d. 24 februari 1714.

Till commendeuren Raab om de penningars betalande, som hans son här undfått hafver. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

---

188. Memorial. Moskva d. 25 februari 1714.

Memorial vor den Majoren Blichert den Commendanten vorzutragen.

Promemoria för major Blikert.

Commend. har illa upptagit, att på consulen vexell är blefven dragen, och låtit sig förmerkia, att man honom här derföre kunde illa ansee, medan förbudh vore publicerat, att köpmennerne medh oss inga vexlar skulle sluta, aldenstundh vij peningar uhr pricaset eller och på de i Sverige sittiande ryske fångars vägnar hoos deras anhörige här kunde unfå, hvilket oss vetterligit vore.

Men heremoth tienar att vijsa

1. att något svårt finnes vara oss här sittiande fångar att betaga den frijheeten till vårt underholdh att sökia de uthvägar, som vij kunna finna drägeligast vara, och dem, som oss de fördeelaktigste villkor tillbinde, utan till att binda oss till att taga penningar ur pricaset, hvarest icke aleenast offta semre conditioner tillbudes, uthan och intet alltijdh, då vij penningar behöfva, tillgång finnes dem promt emoth våre vexlar att uthbetala, åthniutandes ju deras fångar den frijheten i Sverige, att de få sluta vexlar medh ehvem dem lyster uthan att blifva tvungne dem att taga uhr stats-contoiret. Icke dessmindre

2. hvadh de penningar vidkommer, som een och annan particulier till sitt propre underholdh betarfvat, så har man tagit demsamma emoth vexlar på Sverige hoos deres anhörige här, hvilke i Sverige sitta fångne, hvilket man lährer kunna förnimma af gen. Golowins, Trubetzkois och resid. Cilkows betiänte, när de någre till oss uthbudit, och vij hafft peningar af nöden. Men

3. att taga de penningar af dem eller uhr pricaset, hvilke behöfves till samtl. fångarnes underholdh, ligger oss i vägen 1. kunna vij här intet föruth vetta, när stats-contoret kan vara lägligit slijkt att betala, hafvandes vij fördenskull svårt att

draga på dem några växlar, förän vij hafva säker efterrättelsse, att dhe promt skole blifva förnögde, hvilket vij medh vår skada hafve måst erfara, i det vij store summor af våre propre medell måst uthbetala till att underholla crediten och undvijka svåre interesser, när stats-cont. intet lägligit varit sådane våre vexlar vidh förfalledagen att förnöija; deras fånger i Sverige hafva jemväl måst känna besvär deraf, i det de som offtast klagat, att medh betalningen långt är vordet uthdragit. 2. Kan man nu här intet förvägra stats-contoret i Stockh. att sluta vexlar med hvem de hälst villia och hvarvidh de den bästa räkningen fina, utan står ju sådant i deras frije makt, och hafve vij svårt, ja är ogörligit, af dhem att begära, dhet de på pricaset eller deras anhörige, som i Sverige sittia fångne, skole draga same vexlar, medan man intet kan vetta, när pricaset är lägligit sådane vexlar att betala, kunnandes hända, att när stats-cont. är lägligit per vexell att öfvergiöra några pe[n]ingar, är det intet för pricaset lägligit dem att uthbetala, äfvenväl hoos de i Sverige fångne sittiandes anhörige finnes intet altijdh medell vexelen att betala, när stats-contoret finner lägligit den att uthgifva; fördenskull ingen annan uthväg är än lämna denne commercen frij, medh mindre man intet vill snöra strupen till på alle och låta dem af hunger förgås, dok är långt ifrån oss att tro, det een slijk obarmhertighet skulle villia finnas hoos en så christmildh nation.

---

189. Till tsaren. Moskva d. 26 februari 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen verübter Gewalttähtigkeit an den Lieut. Neubau in Wenowa, wie auch wegen des begangenen Mordtahts daselbsten. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach der vor einiger Zeit i Wenowa begangene greuliche und unchristliche Mord an die beyde Tyrols, Vater und Sohn, durch Wiederentleibung des Thäters nicht gehörig geahndet worden, wiewohl wir zu zweyen Mahlen darumb allerdemüthigst angehalten, wodurch dan geschiehet, dass andre Bösewichte mehr ohne Scheu dergleichen grobe Excesse zu verüben sich unterstehen, wie neulich an einen Lieutenant, nahmens Neubau, eben dort geschehen, indem sein Wirt ihn überfallen, mit einem Beil jämmerlich hantieret und dergestalt geschlagen, dass man ihn halbtodt ausgetragen, und er seine

übrige gantze Lebzeit davon lahm und unvermögen verbleiben wird; als können wir nicht umbhin aus christl. Mittleiden Ew. Zar. May:tt nochmals aller demüthigst hiedurch anzuflehen, dass dieselbe so wohl den vorhin begangenen abscheulichen Mord als diese letztere grausame Gewalt an die Thäter gehörig bestraffen zu lassen allergerechtsambst belieben wollen, damit andre gottlose Buben dadurch von Verübung fernerer Gewalt und Mordes an ihren unschuldigen Nebenchristen mögen abgeschrecket und die gerechte göttliche Rache abgewendet werden, welche nicht auszubleiben pfleget, wan das vergossene Menschenblut hier auf Erden an den Thäter nach göttlichem Befehl nicht nachdrücklich gerochen und heimgesuchet wird. Wir verbleiben übrigens in allertieffester Veneration etc.

---

190. Till Soltikov. Moskva d. 5 mars 1714.

An den Gooverneuren Soltikow in Casan wegen freyer Einqwartierung der Officieren in Saranski. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Nachdem wir vernommen, dass der Woiwode in Saranski Ivan Metrowitz Saboroff denen dortigen gefangenen Schwed. Officierern nicht alleine keine freye Qwartiere giebet, wie an allen andern Orthen geschiehet, sondern auch sonsten gegen dieselbe sich ziemlich unfreundlich bezeiget; so nehmen wir de Freyheit Ew. Excell:ce, von dero besondern Generosité gegen die Gefangene wir so viele Proben haben, hiemit dienstl. zu ersuchen, wohlgedachten Woiwoden dahin zu disponiren, dass er nach dero rühmlichem Exempel sich gegen die dort befindliche Officierer in allen billigen Dingen milder erzeigen wolle, auch ihme daneben anzubefehlen, dass er ihnen, wie anderwerts geschiehet, guthe Qwartiere eingeben solle, ohne die armen Leute zu Bezahlung einiger Heuer zu zwingen, weilen sie kaum so viel haben, das sie dass liebe Leben erhalten können, nachdem sie in der langen Gefangenschafft alles das ihrige verzehret; wogegen wir mit aller Hochachtung verharren etc.

---

191. Till Rehbinder. Moskva d. 5 mars 1714.

An den Majoren Rehbinder Antwort wegen der verübten Gewalthätigkeit in Wenowa. C. Piper, C. G. Rehnschöld.

Wir haben aus des H. Majoren Schreiben vom 16 Febr. ersehen, dass noch 5 gefangene Officierer von der Finschen Armée nach Wenowa hin verleget worden, und dannenhero sie auff der Abrechnung, so das Commissariat nach ged. Orth abschicken wird, mit aufführen lassen, so viel Unterhaltsgelder zu bekommen, als die andre geniessen. Wegen die Disposition der hinterlassenen Gelder des sehl. Capit. Baranoffs wird der Krigs-Commissarius schreiben. Was sonsten die an den Lieut. Neubau unlängst verübte mörderiche Gewaltthätigkeit betrifft, so haben wir dieselbe dem hiesigen Zar. Senat aufs nachdrücklichste vorgestellet und gebethen, dass sowohl dieser als der vorige Mörder, so an die beyde Tyrols Hand geleget, zu gehöriger Straffe mögen gezogen werden, und wollen nicht unterlassen ferner deswegen Anregung zu thun, bis dass der würckliche Effect erfolget. Im übrigen verbleiben wir etc.

---

192. Till senaten. Moskva d. 5 mars 1714.

An den königl. Senat in Stockholm, dass der Obrister Wachtmeister und Obrist-Lieut. Brömssen mögen herübergeschicket werden. C. Piper, C. G. Rehnschöldt. [Ej nämndt i D.]

Nachdem der Obrister Wachtmeister und Obrist-Lieut. Brömssen so gar lange über ihre Permission ausbleiben, so werden wir genöthiget Ew. Excell:ce nochmals hiemit vorzutragen, wasgestallt Ihr. Zar. May:tt kurtz vor Weynachten schon dero Unwillen darüber gegen uns solchermassen erklähren lassen, dass nicht allein wir und gesambte hier in Moscau anwesende Gefangene in unssern Qwartieren unter strenger Wache gehalten und alles Umbgangs beraubet, sondern auch in Sonderheit die vier unglückliche Obristen, so vor obige zwey Personen caviret, in ein garstiges und schmähliches Gefängnis geworffen worden, welches alles bis Dato noch währet und keine Änderung zu hoffen, woferne Ew. Excell:cen nicht belieben solten obged. Obristen und Obrist-Lieutenant unverzüglich wieder zurück zu

schicken; worumb wir so viel inständiger zu bitten Uhrsach haben, als der Caventen Zustand absonderlich kläglich und gefährlich, massen sie bey herannahender Frühlingszeit, und da der Frost nachlässet, an einen Ort, so voller Schlam und Unflath ist, gewisslich grosse Gefahr laufen die Gesundheit, wo nicht gar das Leben, zu verlieren, angesehen sie meistens Männer, so ein ziemliches Alter erreichet und dergleichen Ungemach auszustehen, worunter auch der jüngste crepieren könte, keine genugsame Kräffte mehr haben. Wir verhoffen demnach, es werden Ew. Excell:cen durch Beschleunigung der Zurückkunfft mehrged:r beyden Personen, worzu sie sich heilig verschrieben, der Caventen Elend und unsser aller harte Versperrung förderligst zu heben suchen; vor welche Gewogenheit wir unablässig verharren etc.

---

193. Till tsaren. Moskva d. 16 mars 1714.

An Ihr. Zar. May:tt, dass man in den Archangelschen Gouvernament die Officiererknechte und Hoffbediente wegnimt und nach S:t Petersburg auf die Arbeit schicken will. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Ew. Zar. May:tt werden wir genöthiget allerdemüthigst hiemit vorzutragen, wasmassen auf dero angekommenen Befehl an das Archangelsche Gouvernement, dass von denen Gefangenen einige Manschafft gesamlet und auf die Arbeit nach S:t Petersburg hin verschicket werden solle, solche Ordre dahin extendiret werden will, dass auch die königl. Hoffbediente und der Officierer Knechte darunter verstanden seyn sollen, und dergestallt in dem gantzen Gouvernement exequiret wird. Da wir aber nun wohl versichert seyn, dass Ew. Zar. May:tt hohe Meinung nicht ist gedachte königl. Hoffbediente und Officierknechte zur Arbeit wegführen zu lassen, massen in der Capitulation beym Nieper anders verabredet worden, auch die Officerer, wann sie ihre Knechte missen, ohne alle Bedienung bleiben und aus Mangell nöthiger Aufwartung und Aufsicht über ihre wenige Armuth ungezweiffelt in die gröste Ungelegenheit verfallen, wo nicht gar crepiren werden; als bitten Ew. Zar. May:tt wir hiemit allerdemüthigst an wohlged. Gouvernement die gnädige Ordre ergehen zu lassen, dass sowohl die königl. Hoffbediente

als Officiererknechte ferner wie bishero unangefochten gelassen und nicht zur Arbeit weggeführet werden mögen und solches desto unverzüglicher, weil schon von unterschiedige Örter in selbigen Gouvernement die daselbst gewesene Hoffbediente und Officirerknechte nach Wolgada sind abgeschikt worden. Wir verbleiben mit allertieffesten Respect etc.

---

194. Till senaten. Moskva d. 16 mars 1714.

An den königl. Senat Recommendationsschreiben für den Rittmeister Rosenhane. C. Piper. [D. $^{23}/_{3}$.]

Demnach Ihr. Zar. May:tt dem Rittmeister Rosenhane veruhrlaubet nach Schweden zu reissen, und er bey solcher Gelegenheit umb mein Recommendationsschreiben an Ew. Excell:cen angehalten, so habe ihme solches so viel weniger versagen sollen, als ihme das Gezeugnis geben kan, dass er sich die gantze Zeit der Gefangenschafft über hier wohl auffgeführet und ohnedem versichert bin, dass Ew. Exell:cen ihme in allem billigem Gesuch, so er bey dieselbe anzutragen haben mögte, krafft tragenden hohen Ambtes, seine Befugnis wiederfahren zu lassen geneigt seyn werden, womit Ew. Exell:cen zugleich der allmächtigen göttlichen Obhuet getreuligst empfehle und mit aller Hochschätzung bestendig verharre etc.

---

195. Till tsaren. Moskva d. 6 april 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen die von Ziroda angekommene Gemeine. C. Piper, C. G. Renschöldt.

Demnach von Ziroda so wohl als Casan und mehreren Orthen verschiedene Parteyen gefangener Schwed. Soldaten und Unter-Officierer auff Ew. Zar. May:tt hohen Befehl theils schon hier angekommen, theils noch täglich erwartet werden, welche von der schweren Arbeit, weiten Marche und knappen Unterhalt so krafftlos und ausgemergelt, dass sie, ehe und bevor sie sich in etwas erholet, zu Ew. Zar. May:tt Arbeit ganz unvermögen, auch nicht das geringste mehr zum Unterhalt und Fristung

ihres müheseligen Lebens übrig haben; als gelanget hiemit an Ew. Zar. May:tt unssre allerdemüthigste Bitte, es geruhen dieselbe die gnädige Ordres zu stellen, dass diesen armseligen Leuten der nöthige und bestandene Unterhalt gereichet, auch ihnen einige wenige Frist sich zu erhollen verstattet werden möge, damit sie nicht wiedrigen Fals, weilen die meiste kranck, entweder gar crepiren oder zu der Arbeit, wozu man sie zu gebrauchen dencket, gantz untüchtig gemacht werden; vor welche hohe Gnade sie Ew. Zar. May:tt Generosité zu preissen Uhrsache haben werden, und wir verharren etc.

---

196. Till senaten. Moskva d. 6 april 1714.

An den königl. Senat wegen des Secret. Düben Auswechselung. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Ew. Exell:cen geehrtes Schreiben unterm 6 Octob. negstverwichenen Jahres ist uns unlängst eingehändiget worden, woraus wir ersehen, was dieselbe nochmahls wegen Auswechslung des Zar. Residenten Knéesen Chilkows gegen des Resid. Knipercronas Famille und den Secret. von Düben an uns gelangen zu lassen belieben wollen. Gleichwie wir nun sofort bey Anlangung des ersten Schreibens solche Auswechslung betreffend durch ein Memorial an hiesiges Ministerium die Sache, so viel an uns, bestens zu befördern bemühet gewesen, obwohl der Succes nicht erfolget, so werden wir auch jetzo durch ein neues Memorial solches abermahls thun, und verharren im übrigen etc.

---

197. Till Golovkin. Moskva d. 6 april 1714.

An den Gr. Goloffkin wegen des Resid. Chilkoffs Auswechselung gegen des Resid. Knipercrons Famille und den Secret. Düben. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Nachdem bey jetziger Herüberkunfft des Gen.-Maj. Clodt dem königl. Senat in Schweden uns nochmahls aufzutragen beliebet, dass wir die Auswechslung Ihr. Zar. May:tt gefangenen Residenten Knéesen Chilkoffs gegen des Resid. Knipercrons Famille nebst den Secret. von Düben aufs neue proponiren solten, nebst

Versicherung, dass wann selbige von Ihr. Zar. May:tt gnädigst agreiret werden würde, wolle man ged. Knées Chilkow nebst seinen Bedienten und eigenen Domestiquen an die Grentze bringen und die Auswechslung daselbst gegen obged. Personen nebst ihren Domestiquen und eigenen Bedienten vollziehen lassen, wobey wohlged:r königl. Senat dennoch gestattet, dass wan jemand von des Resid. Knipercrons Familie ihrer privaten Angelegenheiten halber mit Ihr. Zar. May:tt Consens hier nachblieben wolte, solches geschehen möge, auf Arth und Weise, wie sie es selbst hier am füglichsten erhalten können, nur dass ihnen hierunter nichts aufgebürdet werde; als haben Ew. Excell:ce wir mittelst diesem solches zu eröfnen keinen Umbgang nehmen mögen, und bitten dieselbe dienstl. bey guther Gelegenheit die Sache Ihr. Zar. May:tt in solchen Termen vorzutragen, dass dieselbe darinnen zu willigen gnädigst geruhen mögen, massen wir nicht absehen können, dass Schwed:r Seits hierunter zu viel verlanget wird, und ehemahls wohl die Ouverture zu solcher Auswechslung dem Secret. von Düben hier geschehen, worauff auch Ihr. Königl. May:tt Consens darzu ausgewürcket worden. Wir verharren im übrigen etc.

---

198. Till tsaren. Moskva d. 20 april 1714.

An Ihr. Zar. May:tt, dass die von Samara angekommene Gemeinen mögen des Tages 2 Cop. zum Unterhalt bekommen. C. Piper, C. G. Rehnschöldt. [D. $^{21}/_{4}$.]

Demnach denen von Ziroda hieher gebrachten Gefangenen des Tages zwey Copeken zum Unterhalt nach Ew. Zar. May:tt allergnädigsten Verordnung gereichet werden, die von Samara aber bis Dato nur einen Copeken des Tages bekommen, welcher zu ihrer Subsistence nicht zureichlich, indem sie in einen so miserablen Zustand sich befinden, dass sie gantz krafftlos und verhungert einhergehen auch täglich einige davon hinfallen und wegsterben; als bitten Ew. Zar. M:t wir hiemit allerdemüthigst, dass obiger von Samara hiehergebrachten Mannschaft ebenso viel als denen von Ziroda, neml. 2 Cop. des Tages, zum Unterhalt abgefolget werden mögen, und dass denen Gefangenen insgesampt die Unterhaltsgelder zu Anfang des Monaths voraus mögen gezahlet werden, weilen sie von sich selbst nichtes vorzuschiessen haben, sondern unfehlbar, wo sie die Gelder nur wie

bishero hintennach bekommen sollen, mitlerweile crepiren und von Hunger sterben werden, anstatt dass sie tüchtig seyn solten Ew. Zar. M:t Arbeit zu verrichten. In Erwartung einer gnädigen Resolution verharren wir etc.

---

199. Till tsaren. Moskva d. 24 april.

An Ihr. Zar. May:tt, dass der Regiments-Schreiber Etting möge von denen Gemeinen weggenommen und hier in Moscau gelassen werden. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach der Regiments-Schreiber von der königl. Leib-Guarde Etting gleich anfangs aus Versehen mit denen andern gemeinen Gefangenen nach Ziroda auff die Arbeit verschicket worden, mit welchen er auch jetzo gantz kräncklich und verhungert wieder hieher nach Moscau gebracht worden; als gelanget hiemit an Ew. Zar. May:tt unsre allerdemüthigste Bitte, dass obged:r Regiments-Schreiber von denen gemeinen Gefangenen weggenommen und hier in Moscau wie andere unter Wache gelassen werden möge, damit er sich wieder erholen und zu voriger Gesundheit gelangen könne. In Erwartung einer gnädigen Resolution verharren wir etc.

200. Till Golovkin. Moskva d. 25 april 1714.

Compliment an den Gr. Goloffkin wegen des aufgetragenen Garten. C. G. Rehnschöldt. [Ej nämndt i D.]

Nachdem im negstverwichenen Sommer Ew. Excell:ce Herr Sohn mir dero Lustgarten auff hiesiger Vorstadt überlassen, dass ich dan und wann hinausfahren und frische Lufft schöpfen können, wovon mir auch zu einem angenehmen Zeitvertreib bis zu Herannahung des Herbstes bedienet, thun Ew. Excell:ce mir jetzo selbst die Ehre, dass Sie durch dero von S:t Petersb. zurückgekommenen Hoffmeister nicht allein solche Offerte vor jetzigen Sommer wieder erneuern, sondern auch den Garten zu meinem völligen Gebrauch mit Früchten und alles überlassen, nebst Angesinnen an den hiesigen Herrn Commendanten, dass er mir die Freyheit, wan ich will, dahin zu fahren verstatten

solle. Vor solche Ew. Excell:ce Gewogenheit bin deroselben höchstens verpflichtet und profitire, was die Spatzierfarth anbetrifft, davon so viel lieber, als ich schon im verwichenen Jahre würcklich empfunden, dass dieselbe zur Gesundheit und Erleichterung des Gemüths märcklich contribuiret, bey Herannahung der Zeit aber, dass die Früchte reiff zu werden beginnen, wollen Ew. Excell:ce mir geneigt permittiren, dass ich solche Spatzierfarthen einzustellen beginne, massen die viele Wache, so mich dahin zu begleiten pfleget, alsdan an denen Bäümen und sonsten allerhand Schaden thun mögte, so mir nicht lieb seyn würde, der ich zur Danckbahrkeit vielmehr den Garten wolte verbessern helffen, wie ich dann mit denen wenigen Leuten, so bey mir habe, denselben zu besäen und in ein guthes Geschicke zu bringen werde bemühet seyn. Und wiewohl Ew. Excell:ce Andencken mir schon sonsten bestendig vor Augen schwebet, so wird dennoch die angenehme Lust, so Ew. Excell:ce mir hiedurch verschaffen, solche jedesmahl, wan derselben geniesse, erneüern und mich erinnern, weme ich davor verbunden bin, welches die einzige Reconnoissance, so deroselben bey meinem jetzigen Zustande zu erzeigen fähig, der ich sonsten mit aller Hochachtung bin etc.

---

201. Till tsaren. Moskva d. 3 maj 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen ein aus Finnland entführtes Mägdelein, die man zum Umtauffen zwingen will. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach der Bojar Alexei Tichanowitz Wolchow ein kleines Mädgen, Brita Erichsdotter, so unlängst aus Finland entführet worden, an sich gebracht und dieselbe mit Gewalt und wieder ihren Willen umbtauffen zu lassen vorhabens, da man doch weis, dass Ihr. Zar. May:tt bei schwerer Ahndung verbothen niemanden zu Changirung der Religion zu zwingen; als bitten wir Ew. Zar. M:t hiemit allerdemüthigst, dass dieses arme Medgen von dem Bojaren weggenommen und ihme nicht verstattet werden möge, es mit Gewalt umbtauffen zu lassen, absonderlich da eine Schwed. gefangene Unter-Officiersfrau das Medgen zu sich zu nehmen und zu erziehen erböthig. Wir verharren etc.

---

202. Till arkiater . . . . Moskva d. 8 maj 1714.

An der Archiater wegen verübter Gewalthätigkeit an den Feldtsch. Marco in Moscou. C. G. Rehnschöldt. [Ej nämdt i D.]

Demselben wird vielleicht bereits bekandt seyn, wasgestallt vor einige Zeit ein hier in Moscau gefangener Schwed. Feldtscher, nahmens Marco, aus gantz nichtiger Uhrsache von einen auch ehemahligen Gefangenen, welcher sich in hiesige Dienste vor Feldtscher engagiret, tückischer Weisse ins Netz gelocket und gantz mörderisch hantieret, geschlagen und verwundet worden, so dass er davon lange bettlägrig gewesen; wie dan über solche unchristliche That in der Apothek-Precase inquiriret und untersuchet worden. Weilen nun, dem Vernehmen nach, solche Inquisition jetzo von hinnen m. H. Archiater wird zugeschicket werden, als bin von dessen Liebe zur Gerechtigkeit versichert, er werde eine so grobe und sträffliche That, an einen unschuldigen Menschen verübet, nicht ungeahndet hingehen sondern den Thäter davor mit gehöriger Straffe ansehen lassen; wie ich dann auch auff des Beleydigten instendigem Begehren ihme diese meine Vorschrifft in der Sachen nicht habe abschlagen können, und dannenhero m. H. Archiater hiemit dienstl. ersuche ihme dem Feldtscher Marco, welcher nicht vermögens seine Sache selbst persönlich zu prosequiren, dergleichen Justitz wiederfahren zu lassen, die seine Unschuld und des Thäters schändliche und unverantwortliche That meritiret und unter aller christl. Obrigkeit pfleget geleistet zu werden. Ich verharre im übrigen mit vieler Estime etc.

---

203. Till kammarkollegium. Moskva d. 13 maj 1714.

Till kongl. cammar-collegium svar på des ankomne bref. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Eders Excell:tz och k. cammar-collegii högtährade skrifvelsse af d. 11 Febr. innevarande åhr hafve vij erhållit jempte inneslutne liquidationsförslag öfver de här sittiande fångne officerares och stabsbetiäntes löhningar af södre skånske och östgöthe cavelleriregementerne samt Åbo lähns, Chronebergs lähns och Wijborgs lähns infanteriregementer, och lähre vij intet underlåta de härvarande öfverstar att communicera samma

förslagh till deras närmare effterrättelsse vidh de räkenskaper, hvilka till Eders Excell:tz och k. cammar-collegium dem tillkommer att öfversända, men medh communicationen medh de frånvarande måste fuller anstå, till dess vij kunne komma på een orth tillsamman. De liquidationsförslag, hvilka Eders Excell:tz och k. cammar-collegium behagar berätta sig hafva till oss öfverskickat af d. 25 November och 25 Decembr. förflutit åhr, hafva sig intet infunnit, och torde vara nödigt, att man närmare lätte effterfråga orsaken dertill af dem, som deras beställande varit anbefalt, på det de måtte kunna komma till rätta utan att råka i omildas händer, ändock vij dem intet särdeles åstunda, efftersom de borttaga i brefporto af det ringa förrådet, vij i cassan äga, ett anseenligit, bestijgandes sig postpenningarne för ofvanberörde ankomne pacquet till 50 d:r 25 öre sölf:r m:t. Dock kunna de vederbörande öfverstar vara nödige till deras, som sagt är, närmare effterrättelsse. Vijdare är oss i desse dagar blefven presenterat af de commisshafvare, engelske konsulenten Godfelow här hafver effterlämnat (varandes han sielf för någon tijd sedan bortrest till Engellandh), een quarta vexell, d. 24 Febr. nestledne daterat, af dess i Stockholm vistande fullmecktige till räntmestaren Råfelt uthgifven, och af honom på oss indosserat, lydande på 4320 rubell, men då vij fråga effter advisbrefvet eller och notificationsbrefvet derom till oss, gifves till svars, att intetdera deraf vexelen har medfölgdt; vexelen är dessuthan tree månader gammal och derhoos uthgifven effter een månads sickt att betalas, jemväl är densamma hans commishafvere tillstäldh blefven, hvilken vexelen tillkommer att förnöija, så att man på det sättet med dess præsenterande har kunnat fördröija så länge, enom har bebehagat, ja aldeles den bortdöllia, uthan att vij det ringaste deraf vettat, medan ingen effterrättelsse derom oss är vorden meddelt! Alt sådant förorsakas vij att gifva E. E. och k. cammarcollegio välmeenl. tillkänna, medan sammanhanget förekommer något sällsamt; ty först har räntmestaren låtit vexelen så denne som den förre indossera på sig, och han den sedan transporterat på oss, hvilket intet varit af nöden, utan har kortare väg varit immediate att ställa den på oss; sedan föllier vexelen intet advisbref, eller om det ändteligen föllier, som skedde förre gången, så blifver det förseglat, så att vij deruthur intet kunne inhämpta den effterrättelsse, som oss bör hafva, särdeles enär derjempte intet föllier något notificationsbref. För det

tredie lefvereras vexelen den i händer i Stokholm att hijt afskickes, hvilken vexelen uthgifvit, och adresseras af honom till dem här, hvilke vexelen böra betala, hvaraf ju kan hända, som förberördt är, att om desse villia, så kunne de anten vexelen aldeles innebeholle, medan vij ingen effterrättelsse derom unfått, eller och med dess præsenterande så länge fördröija, som dem behager, hvilket här är myckit i bruuk, varandes denne vexell redan tree månader gammal; vij tänke intet hermedh att tillläggia räntmesteren någon beskyll[n]i[n]gh utan vele aleenestsådant hafva andragit till den ändan, att hereffter af honom dermedh försicktigare må omgås. Hertill kommer nu, att de intet villia förstå sig att betala samma vexell med annat än koppar-m:t, hvarmed vij så mykit mindre kune vara belåtne, som de fångne officerarne liggia kring heela ryska rijket och den vidt aflägne Sibirien förströdde, och således omöijeligit är att få samme penningar hvar tillhanda, fördenskull vij och på det hörsammeste derom bedie, att uthi de vexler, som effter denne tijden slutes att hijtsändas, må blifva uthsatt, att betal[n]i[n]gen bör skee i lätt mynt eller silfverkopeker, medan, som sagt är, ogiörligit är i kopparkopeker att få fört till så vidt aflägne orther, hvad hvar och een tillkommer. Änteligen och med stor möda har man förmått dem till att utlofva att villia denne vexelen betala i silfverm:t, dok intet förrän vid förfalledagen, men som omkostnad erfordras hvarie gång till alla orter att bortsända penningarne, så vore önskeligit, att någre erklekeligare summor hijt öfvergiordes, på det samme omkostninger måtte kunne mehra besparas, fordrandes jämväl de nödlijdandes stoore trångmåhl detsamme. I det öfrige förblifve vij framgeenth etc.

---

204. Till tsaren. Moskva d. 13 maj 1714.

An Ibr. Zar. May:tt wegen verübter Gewaltthätigkeit an den Fendrich Ståhle in Wenowa etc. C. Piper, C. G. Rehnschöldt. [D. 14/5.]

Ew. Zar. May:tt haben wir vor einige Zeit allerdemüthigst geklaget, wasgestalt eines in Wenowa einqwartierten gefangenen Lieutenants Neubau Wirth ihn gewaltthätig überfallen, mit einem Beil jämmerlich hantieret und dergestalt geschlagen, dass man ihn halbtodt ausgetragen, und er seine übrige gantze Lebe-

zeit davon lahm und unvermögen verbleiben wird, darneben allerdemüthigst bittende, dass solche Gewaltthat gebührend bestraffet werden mögte; worauff aber ferner erfolget, dass als der Fendrich Ståhle, so dieser Klage halber hieher verschicket gewesen, wieder zurück gekommen, hat eben dieser Thäter ihn deswegen mitt Schläge überfallen, ja gahr mitt ein Messer tödten wollen, welches auch, wan andre Leute nicht zwischengekommen und es gehindert, gewiss geschehen were, zu welcher Gewalt dieser böse Mensch so viel verwegener geschritten, als die vorige Übelthat an ihm nicht gestraffet worden. Wan nun an diesem Orthe bereits der grausame Mord an die beyde Tyrols geschehen und die Officierer daselbst hinfüro keine Sicherheit werden zu gewarten haben, woferne dergleichen an ihnen verübte Gewalt nicht mit gehöriger Straffe angesehen werden solte; so bitten Ew. Zar. May:tt wir nochmals allerdemüthigst die gnädigste Ordre zu ertheilen, dass der verübte Gewalt sowoll an den Lieut. Neubau undt Ståhle als auch an die beyde Tyrols, andern dergleichen Buben zur Warnung, ernstlich möge gestraffet werden, und verbleiben mit allerschuldigster Veneration etc.

---

205. Till Soltikov. Moskva d. 13 maj 1714.

An den Gouverneuren in Casan wegen zureichlichere Unterhaltung der gemeine Gefangenen in Astracan. C. Piper, C. G. Rehnsch. [D. 14/5.]

Demnach die Gefangene in Astracan, so anfänglich 533 Mann starck gewesen, jetzo aber biss auf 272 Mann weggeschmoltzen, sich beklagen, dass sie daselbst mit so schlechtem Unterhalt und Kleidung versehen, auch beydes frische sowohl als gebrecheliche und lahme zu so schwerer Arbeit angetrieben werden, dass sie davon nothwendig, so wie an vielen bereits geschehen, gantz crepiren müssen, und wir nun Ew. Excell:ce Gütigkeit vor jederman so wohl als die arme Gefangene in Sonderheit vielfältig rühmen gehöret; als bitten wir dieselbe hiemit dienstl. dero Befehl nach Astracan hochgeneigt dahin zu ertheilen, dass die arme Gefangene beydes zureichlichen Unterhalt und nothdürfftige Kleidung bekommen, als auch nicht über ihre Kräffte zur Arbeit angestrenget, die Lahme u. Ge-

brechliche aber damit gar verschonet werden mögen, welche sonderbahre Güthe wir zu rühmen wissen und dagegen verbleiben werden etc.

---

206. Till Rehbinder. Moskva d. 22 maj 1714.

Antwort an den Majoren Rehbinder in Wenowa wegen der Mordthat an die Tyrols etc. C. Piper.

Dessen beyde Schreiben untern 3 und 15:ten hujus habe wohl erhalten und darauf in Antwort zu melden nicht entstehen sollen, dass was die verübte Gewalt an die beyde Tyrolen und Neubau betrifft, so habe jetzo zum dritten Mahl beym hiesigen Senat durch ein Memorial angehalten, dass solche so wohl als die, so jüngstens dem Fendrich Ståhle wiederfahren, gebührlich möge bestraffet werden, auch darauff die Zusage erhalten, dass man desfals dahin Ordres ertheilen wolle. Sonsten wird gedachtem Fendrich jetzo noch ein Monaths Unterhalt vor die Suite mitgegeben, als auch ein Rubel vor den jungen Kalentin. Weilen der Capit. Haneman gestorben, und d. H. Major zu befürchten scheinet, dass woferne nach des Lieut. Clementioffs Verlangen man mit der Inquisition weiter verfahren solte, mögte einer sich unter frembde Jurisdiction begeben; so mus dabey wohl behutsam verfahren werden, und mag d. H. Major sie dannenhero bestermassen vermahnen, dass sie einen Vergleich zu treffen sich beqwämen, wiedrigenfals aber die Sache so lange ruhen lassen, bis dass der höchste Gott eine Änderung unseres jetzigen Zustandes verleihet, dennoch aber hat d. H. Major denjenigen, auf den der Unfug beruhet, dahin zu vermahnen sich mittler Zeit in der Haut zu halten und fernere Stänckereyen einzustellen. Da auch die Gelder so knapp fallen, dass sie nicht einmahl zum nothdürfftigsten Unterhalt der Officierer zureichlich, als kan denen Creditoren nicht gestattet werden ihre Bezahlung davon abzuziehen, sondern müssen sie sich bis dahin gedulden, dass ihre Debitores in besseren Zustand kommen; solte aber von des verstorbenen Baranofs 3 Monathe Unterhalt noch etwas überschiessen, so kan solches zu Bezahlung seiner Schulden angewendet werden. Einen Priester würden wir gerne an des Pastor Tempelmans Stelle abfolgen lassen, wan ein solcher hier zugegen were; wei-

len aber vor der Hand keiner zu finden, so mus wohl damit anstehen, biss dass einer zu erfragen, unterdessen könte man einen von dem negsten Orth dahin disponiren, dass er zu Zeiten nach Wenowa herüber reissete den Gottesdienst bey ihnen zu verrichten und die heyl. Sacramente zu administriren. Ich verharre übrigens etc.

---

207. Till officerarne i Kaluga. Moskva d. 1 juni 1714.

Till officerarne i Kaluga med ordres att 1 af dem kan hit öfverkomma. C. Piper. [D. 3/6.]

Jag hafver bekommit deras senaste bref af d. 23 Maij och deruthur förnümmit, hurusom dee icke allenast beskrifva sin fattigdom, att dee intet hafva till lijfsuppehälle, uthan och att dee derom tillförene åthskillige gånger skolat skrifvit, anhållandes fördenskull nu, det måge dee med någåt underhålld ihugkombne blifva; så länder deröfver till svars, att jag fuller tillförene bekommit 2:ne gånger sådane deras skrifvelser, hvarå man har låtit noga effterfråga, om någån lägenheet till denne orthen funnitz, med hvillken man har kunnat låta dem öfvergiöra några medell, men som een sådan sig intet har veelat yppa, ehuru mycket man och derom har låtit effterfråga, så har man i mangell deraf förleden d. 22 hujus nödgadz afgå låta till denne orthen 2:ne månadz underhålld med adiutanten af H. gen.-major Horns infanterieregem:te, Casper Bröcker ben:dh, hvillken är af den caskirska suiten och derifrån hijt sänd var; den samma har sig påtagit desse förben:te 2:ne månaders underhålld, som var 162 dahl. sillfverm:tt till Kaluga att fortskaffa, emedan emellan Kaskira och Kaluga skall allenast vara 60 vürst. Jag hafver elliest här nu nyligen uthverkat een ucase, att een af officerarne uhr denne suiten skall blijfva hijt aflåten, ty lembnar jag dem också härmed sådant till notice; och hvad sidst angår deras anförde begieran om een präst, så veeth man ännu ingen att tillgå, icke des mindre lärer man vara omtänkt, hurusom dhe frambdeeles med een sådan kunne blifva försedde. Jag befaller H. Capitain och sampt. officerarne i Gudz beskydd och förblifver etc.

---

208. Till tsaren. Moskva d. 3 juni 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen der Officierer Angelegenheiten in Oranienburg. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Auff der in Oranienburg befindlichen gefangenen Schwed. Officierer instendigem Ansuchen werden wir veranlasset Ew. Zar. May:tt hiemit allerdemüthigst zu bitten: 1:o dass der daselbst commendirende Major ein vor allemahl beordret werden möge, jährlich ein par Mahl einen oder zwey von denen dortigen Schwed. Officierern hieher nach Moscau abzulassen, wie von allen andern Orthen geschiehet, welche vor ihre Mittbrüder Geld abholen auch sonsten andre ihre nöthige Geschäffte vor ihnen bestellen können und sich nach Verlauf ihres Termins daselbst wieder einstellen werden; 2:o dass ihnen möge verstattet werden eine Person vor ihr Geld zu heüern, welcher ihre Brieffe hieher nach Moscau bringen, bey hiesigen Commendanten erst auffweissen und hernach gehörig bestellen, auch die Antwort darauff, wann selbige èrst beym Commendanten durchgelesen worden, wieder mit sich zurückbringen könte; 3:o dass der in Oranienburg commendirende Officierer Ordre bekommen möge, wann es nöthig und verlanget wird, einen Feldscherer aus der Nachbarschafft, ohne dass die Woiwoden es verweigern sollen, holen zu lassen, welcher die Krancken mit Arzeneyen oder Öffnung der Ader möge bedienen können. Da nun alles dieses, nach unserm Ermessen, der Billigkeit gemäs, so versehen wir uns zu Ew. Zar. May:tt Grossmuth einer gnädigen Erhörung und Ausfertigung solcher verlangten Ordre und verharren in aller tieffesten Respect etc.

---

209. Till statskontoret. Moskva d. 10 juni 1714.

Till k. statz-cont. svar angående de ankomne växlarne, deslikes om öf. Wachtmeisters och öf.-l. Brömssens öfversändande. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Vexlarna in quadruplo hafve sig numehra infunnit, så väl på de 4320 r. som uppå de seenare 1080 rubel; äre jemväl penningarne derföre af vederbörande i desse dagar till oss blefne uthbetalte, och föllier her innelyckt effter åstundan vårt quit-

tence deröfver. Vij bedie på det hörsammeste, att större summor tillijka måge blifva öfverremitterade, medan omkostnaden hvar gång bestijger sig till ett anseenligit, både i brefporto så väl som och till att få penningarne öfvergiorde till hvarie orth, hvilke icke alleenast äre många till tahlet utan och från hvarannan vidt aflägne; dessuthan är äländet hoos alle obeskrifveligit, och begynna jemväl general-majorerna samt öfverstarne af de värfvade regementerne, hvilke hertilldags intet tillitt cassan, uthan så länge de förmått lefvat af sine egne medell, att jemra sig öfver deras stoora trångmåhl samt ansökia om hielp uhr cassan, aldenstund de heela varande fem åhrs fångenskap ingen copeek från Sverige unfått på deras löhn, eij heller vijdare äga att tillgrijpa, hvilket man svårt hafver dem att afs[l]å, efftersom i stället deras vederlijker af de ständige regementerne een godh hielp hafve erhullit från Sverige, dock lährer detsamma intet ringa öka uthgiffterne. Vij vele förmoda, att anseenligare summor hereffter lähre kunna öfvergiöras, sedan de fångne officerares löhner af de ständige regementerne effter H. K. M:tz seenare förordning jemväl skola läggias till det, som deruthom af Ed:s Excell:tz och k. statscontoret till fångernes underholdh blifver anordnat, och att man på sådant sätt lährer kunna förekomma den elliest förestående ofehlbahre undergången af så mången eij alleenast trogen uthan och till H. K. M:tz vijdare tienst dugtigh officerare. Det är högst till beklaga, att öfverste Wachtmester och öfverst-lieutenant Brömsen så länge skole quarhollas i Sverige, af hvilke dok H. K. M:t ingen särdeles tienst vijdare har att förvänta, och i stället fyra hurtige öfverstar, af hvilke man säkert kan förmoda ytterligare nyttig tienst för H. K. M:t och fäderneslandet, hollas insperrade, som reedan ett halfft åhr är skedt, uthi ett neesligit hecktelsse, hvarest de af stank och oreenligheet, sittiandes hoos de argeste missdådare, ofehlbarth måste förgås, särdeles nu när den heete väderleken infaller, så framt de intet snart deruthur blifva förlossade; vij bedie hörsammast, att sådant må komma i behörig consideration, och de förre med foderligeste hijtskickas, varandes de moth vår villia herifrån afreeste till att sökia deras uthvexling emoth dem, som vij intet kunnat samtyckia till, eij heller troo, att H. K. M:t lährer bijfalla. Skulle de quarhålles för den orsaken skull, att åthskillige ryske fångar från Sverige äre blefne förlofvade emoth andre af våre fångar, som deremoth äre blefne uthfäste men

intet blefvit löösgifne, lährer sådant här intet blifva aktat, uthan öfverstarnes jemmerfulla tillståndh lijkafult continuera; och hade varit väl, att man i Sverige intet släpt de förre löös, förrän man haft de seenare i säkerheet, hvilket E. E. och k. stats-cont. hoos k. senaten täcktes bibringa. I öfrigit förvänte vij med stoor längtan svar på våre tijd effter annan giorde förfrågningar vidh medlens utdelande, på det vij hereffter måge kunna ställa oss till effterrättelsse, hvadh deröfver kan blifva resolverat, medlertijdh förblifve vij etc.

P. S. Vi hafve icke allenast månge chiquaner måst tola utaf consulens fullmäckte här å orten utan jämväl en oförskämd munn af dem till goda hålla, hvarföre vi nödgas begära, det vi vidare intet måge hafva oss att befatta med sådant ärelöst partie, och att man fullmäcktigen i Stockholm Cambel sådant måtte förehålla samt låta honom detsamma umgälla, medan vi i vårt tillstånd intet kunne hafva någon revange på desse, och äre alle penningarne in till denne stunden intet fyllest af dem blefne utlefvererade.

---

210. Till tsaren. Moskva d. 14 juni 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen die 4 Obristen, die im Thurn sitzen, wie auch wegen die Gemeine, die von hie nach S:t Petersburg gegangen. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach das Elend der vier Schwed. Obristen, so vor ihre geleistete Caution und wegen Aussenbleibens der Obr. Wachtmeistern und Obrist-Lieut. Bröms in ein garstiges Gefängnis geworffen worden, von Tage zu Tage zunimt, so dass sie auch bey jetzo einfallender starken Sommerhitze ihren gäntzlichen Untergang vor Augen sehen; als haben sie unss ersuchet bey Ew. Zar. May:tt nochmals vor ihnen zu intercediren, welches wir ihnen so viel weniger abschlagen können, als ihr Zustand gantz erbarmenswürdig, und wir nicht so sehr einiger Ew. Zar. May:tt auff diese unglückliga Leute geworffener Ungnade als dero überhäufften Geschäfften zuschreiben müssen, dass wir auff unssre vor ihnen bereits ergangene allerdemüthigste Intercessiones noch keine gnädige Resolution erhalten. Wir bitten Ew. Zar. May:tt demnach hiemit allerdemüthigst obgedachten vier Obristen aus christlichem und genereusen Mittleiden die Gnade

wiederfahren zu lassen, dass sie ihres über sechs Monaths schon ausgestandenen schweren Arrests nunmehro erlassen und denen andern Gefangenen gleich gehalten werden mögen. Da auch eine Menge gemeiner Schwed. Gefangene von verschiedenen Orthen hier durch Moscau nach S:t Petersburg passiret um daselbst auff Ew. Zar. M:t Arbeit gebrauchet zu werden, welche gantz verhungert ausgesehen auch gantz nackend und blos gewesen; als tragen zu Ew. Zar. May:tt Grossmuth wir die gewisse Zuversicht, Sie werden nicht ungnädig vermercken, wann wir auch hieneben vor ihnen intercediren, dass sie bey ihrer Ankunft mit zureichlichen Unterhalt und nothdürfftiger Kleidung versehen werden mögen. In Erwartung einer gnädigen Erhörung verharren wir in tieffesten Respect etc.

---

211. Till Golovkin. Moskva d. 14 juni 1714.

An den Gr. Goloffkin umb Bewürckung einer geneigten Resolution auf die Supplique an Ihr. Zar. May:tt. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Wann wir in beygehender Suplique veranlasset worden bey Ihr. Zar. May:tt vor die vier arrestirte Obristen als auch jetzo hiedurch nach S:t Petersburg passirende gemeine Gefangene allerdemüthigst alsso zu intercediren, wie der Einhalt besaget, und wir von Ew. Excell:ce mittleydigem Gemüthe gegen alle Unglückliche genugsamb versichert seyn; als ersuchen wir dieselbe hiedurch so viel getröster durch dero geneigte Vorstellung Ihr. Zar. May:tt Gemüthe beydes gegen die unglückl. Caventen zur Gnade zu bewegen, als auch unssre Intercession vor die gemeine Gefangene zum erwünchten Effect zu befordern, wodurch dieselbe dero Ruhm und unssre Obligation unendtlich vermehren werden. Wir verbleiben mit aller Hochachtung etc.

---

212. Konstitutorial. Moskva d. 20 juni 1714.

Constituriol für denen Capitains Zweygbergk und Saltza sich der Officierer Zwistigkeiten in Pereslaf Resanskoi anzunehmen. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach wir ungerne vernommen, dass unter die wenige gefangene Officierer, so sich in Pereslaw Resanskoi befinden, öffters anzügliche Streitigkeiten und Zänckereyen passiren, so dass auch gar Klagten darüber bey uns eingelauffen, in Sonderheit wegen eines groben Excesses, so der Capitain Wiboldt an eben den Orth, wo der Gottesdienst gehalten wird, gantz unbedachtsamer Weisse verübet; solches Verhalten aber beydes sündtlich vor Gott und sträfflich vor der erbahren Welt, am aller wenigsten aber Gefangenen anstendig, als welche einander vielmehr in ihrem schweren Unglück durch Sanfftmuth und Leistung hülfflicher Hand die Bürde leichter machen und in brüderlicher Einigkeit leben solten; als können wir nicht umbhin denen H. H. Capitainen hiemit aufzutragen, dass Sie denen gesambten dort befindtlichen Gefangenen unssre Meinung in dem Fall eröffnen und sie allerseits zum friedlichen Leben und Einigkeit vermahnen wollen, als wodurch sie am aller besten den barmhertzigen Gott zu Mittleiden und Änderung ihres gegenwärtigen unglücklichen Zustandes bewegen und ihre Liebe und Treue gegen die hohe Obrigkeit bezeigen können. Solte aber ein und anderer von so böser Arth erfunden werden, der gar nicht in Friede und Ruhe leben, sondern aller treuen Warnung ungeachtet dennoch lose und unnütze Händel anspinnen oder darinnen fortfahren wolte; so haben die Herren Capitains darüber Verhör anzustellen und Ihnen zu dem Ende einige von denen andern Officierern zu adjungiren, der Zeugen Aussage zu vernehmen, Acta darüber zu verfassen und dieselbe verwahrlich aufzuheben bis zu künfftiger gerichtlichen Ahndung, wann der höchste Gott den Zustand ändert. Doch dass dergleichen nicht ohne die höchste Nothwendigkeit vorgenommen werde, damit nicht ein und anderer zanckbegieringer Mensch daher Anlas nehme unnöthige Processe anzuheben. Solten aber die Herren Capitains, wie wir doch nicht hoffen wollen, in ein oder andre Zwistigkeit mit verwickelt werden oder sonsten einige gültige Hindernis haben, so können Sie demjenigen Officierer aufftragen ihre Stelle zu vertreten, welcher im Range auff sie folget; doch dass bey allem diesen so behutsam verfahren werde, dass die hiesigen Befehlhabern des Orthes daher keine Ombrage schöpfen mögen, sondern wo dergleiche Inconvenient zu befürchten were, müssen die ordentliche Inquisitiones eingestellet werden, und die Herren Capitains nur in der Stille die Klagten und passirende Desordres annotiren. Wir tragen zu Ihnen dass Vertrauen,

dass Sie sich hierunter beydes unparteyisch und vorsichtig aufführen werden, und so wie es Ihnen künfftig bey der hohen Obrigkeit zum Verdienst gereichen kan und verbl. etc.

---

213. Till guvernören i . . . . Moskva d. 21 juni 1714. [Ej nämndt i D.]

Ew. Excell:ce geehrtes Schreiben habe wohl erhalten und bin erfreuet, dass meine übergeschickte Medicamenta so wohl auffgenommen worden, wolte auch wünschen, dass dieselbe so beschaffen, dass Ew. Excell:ce sich davon noch ferner bedienen könten, weilen sie Ihnen aber so gar wiederlich, so schicke hiebey ein anders, wovon ich doch nicht versichern kan, dass es eben so wohl anschlagen werde, weilen davon keine solche Proben gesehen als von dem vorigen, wünsche doch von Hertzen, dass es alle die guthe Würckung haben möge, so zur Restituirung Ihrer Gesundheit gereichen kan. Übrigens bitte, dass Ew. Excell:ce in der unsern armen Gefangenen bisshero erwiesenen besondern Gewogenheit bestendig fortzufahren, auch mich en particulier dero hochgeschätzten Freundschafft noch ferner theilhafftig zu machen belieben wolte, der ich mit aller Hochachtung bin etc.

---

214. Till tsaren. Moskva d. 24 juni 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen der Officierer Angelegenheiten in Kaluga und Columna. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach die gefangene Schwed. Officierer in Calluga sich beschweren, dass sie gar enge in wüste Häüsser einqwartieret seyn, ja bey sieben Officierer nebst der Wache in ein Qwaashauss sich behelffen müssen, auch dass ihnen keine Freyheit ausszugehen gestattet wird als auff den Marckt allein, woneben sie auff der Gassen mit groben Scheltwörtern überfallen und verspottet, auch wann sie ihre Noth zu klagen sich bey dem Woiwoden anmelden, keine Audientz bekommen, sondern von dessen Bedienten abgewiesen und verhönet werden; dessgleichen die gefangene Officierer in Columna so strenge gehalten werden, dass sie nicht zu einander kommen können sondern in denen engen Qwartieren stets eingesperret liegen müssen,

und ihnen daselbst kein Holtz und Licht wie ihren Mittbrüdern an andern Orthen gegeben wird; als werden wir darab veranlasset bey Ew. Zar. May:tt vor ihnen allerdemüthigst zu intercediren, dass denen Befehlhabern beyderseits Orthen Ordres ertheilet werden mögen, ged. gefangene Officierer nicht allein mit zureichlichen Qwartieren nebst Holtz u. Licht zu versehen sondern ihnen auch eine billige Freyheit, wie anderer Orthen geschiehet, zu verstatten, auch sie wieder unbesonnener Menschen Verunglinpfung und Verschmähung zu schützen und von Zeit [zu] Zeit einen oder andern aus ihrem Mittel hieher nach Moscau zu permittiren zu Abholung der Gelder zu ihrem Unterhalt. Vor solche denen gefangenen Officierern zu erweisende hohe Gnade verharren wir in tieffesten Respect etc.

---

215. Till tsaren. Moskva d. 14 juli 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen Auswechselung des Secret. Düben und der Knipercronschen Famille gegen den Residenten Chilkoff. C. Piper.

Demnach so wohl der königl. Senat zu mehreren Mahlen, als auch unlängst Ihr. Hoheit die königl. Printzessin zugleich mit dem Senat mir auffgetragen, die Auswechslung Ew. Zar. May:tt in Schweden gefangenen Residenten Knéesen Chilkoffs gegen den hier gefangenen Secretarium von Düben zusampt der Knipercronschen Famille hier zu proponiren, nebst Versicherung, dass wann selbige von Ew. Zar. May:tt gnädigst agréiret werden würde, gleichwie von Seiten Ihr. Königl. May:tt, meines allergnädigsten Herren, geschehen, wolle man gedachten Knéesen Chilkoff nebst seinen Bedienten und eigenen Domestiquen an die Grentze bringen und die Auswechslung daselbst gegen obgedachten Secretarium und Knipercronche Famillie nebst ihren Domestiquen und eigenen Bedienten vollziehen lassen; doch gestattet der königl. Senat, dass wann jemand von des Residenten Knipercronas Famille ihrer privaten Angelegenheiten halber mit Ew. Zar. May:tt gnädigsten Consens hier nachbleiben wolte, solches geschehen möge; als erfordert meine Schuldigkeit Ew. Zar. May:tt solches hiemit allerdemüthigt vorzutragen und dieselbe in gleicher Demuth zu bitten, dass Sie dazu gleichfals dero gnädigsten Consens geben und diese Auswechslung vollziehen zu lassen belieben wollen. Ich verharre übrigens in allertieffester Veneration etc.

---

216. Till Golovkin. Moskva d. 14 juli 1714.

An den Gr. Golofkin wegen Auswechselung des Secret. Dübens und der Knipercronschen Famille. C. Piper. Mut. mut. an Fürst Mentzikow.

Demnach sowohl der königl. Senat zu mehrern Mahlen, als auch unlängst Ihre Hoheit die königl. Printzessin zugleich mit demselben mir auffgetragen, dass ich die Auswechslung Ihr. Zar. May:tt in Schweden gefangenen Residenten Knéesen Chilkoffs gegen den hier gefangenen Secretarium von Düben zusampt der Famille des Residenten Knipercrona proponiren sollte, nebst Versicherung, dass wann selbige von Ihr. Zar. May:tt gnädigst agreiret werden würde, gleichwie von Seiten Ihr. Königl. May:tt, meines allergnädigsten Herren, geschehen, wolle man gedachten Knées Chilkoff nebst seinen Bedienten und eigenen Domestiquen an die Grentze bringen und die Auswechslung daselbst gegen obgedachten Secretarium und Knipercronschen Famille nebst ihren Domestiquen und eigenen Bedienten vollziehen lassen; doch gestattet der königl. Senat, dass wann jemand von des Resid. Knipercrons Famille ihrer privaten Angelegenheiten halber mit Ihr. Zar. May:tt Consens hier nachbleiben wollte, solches geschehen möge, auf Arth und Weisse, wie sie es selbst hier am füglichsten erhalten können. als habe solches mittelst diesem an Ew. Excell:ce schuldigst gelangen zu lassen keinen Umbgang nehmen mögen, dieselbe dienstlich bittende die Sache Ihr. Zar. May:tt bey guther Gelegenheit und in solchen Termen vorzutragen, dass dieselbe auch darinnen willigen und solche Ausswechselung vollziehen zu lassen gnädigst belieben mögen. Ich verharre im übrigen etc.

---

217. Till statskontoret. Moskva d. 26 juli 1714.

An das k. Statz-Contoir in Stockholm, dass man uns hier aus der Pricase 20000 Thl:r S:mt angebohten gegen unssern Wechsel auf dasselbe. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Es ist die Noth der hiesigen Gefangenen Ew. Excell:ce und dem H. Stats-Commissario hoffentlich bereits so zur Genüge bekandt, dass wir nicht nöthig halten dieselbe mit weitläuffti-

ger Vorstellung darüber von neüem zu belästigen. Da uns aber jetzo aus Ihr. Zar. May:tt Precase hieselbst eine Post Geldes von 20000 Thl:r S:mtz angebothen wird mit Begehren, dass wir dagegen unsseren Wechsell auffs königl. Stats-Contoir ertheilen wollen; so würden wir solche Offerte anzunehmen gar kein Bedencken tragen, angesehen solche Gelder denen Gefangenen in ihrer äüssersten Noth wohl würden zustatten kommen; weilen wir aber nicht versichert, ob Ew. Excell:ce und d. H. Stats-Commissarie unseren darüber zu ertheilenden Wechsell auch zu honoriren belieben solten, als haben wir uns nicht resolviren können das Geld sofort zu empfangen und Wechsells dagegen auszufertigen, angesehen wir sonsten vor deren nicht prompter Bezahlung würden responsable werden, sondern haben vielmehr vor rathsamb erachtet bey Ew. Excell:ce und den H. Stats-Commissarium uns hiemit vorläuffig zu erkundigen, ob dieselbe uns zu permittiren belieben wollen, obige Summa von zwanzigtausend Thl:r S:mtz hier aus der Precase zu empfangen und dagegen auff das königl. Stats-Contoir unssre Tratta zu ertheilen, alsdann wir es ohne Bedencken werden thun können. Hierüber erwarten wir Ew. Excell:ce und des H. Stats-Commissarii geneigte Antwort so bald nur immer müglich und verharren etc.

---

218. Till tsaren. Moskva d. 4 augusti 1714.

An Ihr. Zar. May:tt, dass die gefangene Officierer mögen von Oranienburg nach ein ander Orth verleget werden. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach die gefangene Officierer, so nach Oranienburg hin verleget seyn, sich gar kläglich beschweren, dass sie an solchen Orth wegen täglich zunehmenden Theurung und Mangell der Zufuhr, anderer schweren Umbstände zu geschweigen, unmüglich subsistiren können sondern ihren gewissen Untergang vor Augen sehen, woferne sie daselbst noch länger verrharren müssen, und dannenhero uns instendigst ersuchet, dass bey Ew. Zar. May:tt wir vor ihnen intercediren wolten, damit sie von obgedachten Oranienburg wegk und an einen andern Orth verleget werden mögten, wo nicht so theuer zu zähren, angesehen ihr Zustand nach einer so langwierigen Gefangenschafft gantz miserabel, und sie gar wenig Mittel zu ihrer Subsistenz haben,

da doch wegen zweyjährigen Misswachs an dem Orthe alles aus der Masse theuer; als haben wir ihnen solche Vorbitte nicht verwegern können, sondern erkühnen uns hiemit Ew. Zar. May:tt hohe Gnade und Erbarmung vor ihnen zu imploriren, dass sie von Oranienburg weggebracht und nach Pereslaf oder Columna oder auch einen andern Ew. Zar. May:tt selbst allergnädigst beliebigen Orth verleget werden mögen. Solte aber, wie wir doch in tieffester Demuth nicht hoffen, diese Bitte der armen Officierer nicht erhöret werden können, so flehen dieselbe noch ferner, dass zum wenigsten an den Commendanten in Oranienburg nachdrückliche Ordres ergehen mögen, dass er: 1. jährlich ein oder zwey Mahl jemand aus ihrem Mittel auff eine gewisse Zeit hieher nach Moscau beuhrlauben solle, ihre Gewerbe hier zu bestellen; 2:do dass er ihnen gestatte, wann sie solches verlangen, auff eigene Unkosten jemand mit ihre Brieffe hieher abzufertigen und Brieffe in Antwort wieder zurück zu bringen, welche beydes dort und hier können durchgelesen werden, ehe sie abgegeben werden, und 3. dass er sich nicht entziehe, wann jemand von ihnen kranck wird, einen Feldtscherer von den negsten Orth holen zu lassen, welcher sie curiren kan. Wir erwarten hierauff Ew. Zar. May:tt allergnädigste Erhörung und verharren in tieffesten Respect etc.

---

219. Till konungen. Moskva d. 13 augusti 1714.

Till Hans Kongl. May:tt ang. fångarnes släte tillstånd. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Jag hafver lätt att inbilla mig, hvadh för een ogemeen frögdh måste finnas hoos de undersåtare, som numehra åthniuta den lyckan att see E. K. M:t, dess elskelige höga öfverheet, hoos sig närvarande effter een så långsam frånvahru i ett vidt aflägit landh och dersammestädes uthståndne så stoore fahrligheter, när jag anseer, hvadh för een stoor glädie upväckes hoos E. K. M:tz här sittiande fångar öfver samme inluppne tijender, hvilka, ehuruväl de intet hafve sig att hugna öfver een lijka stoor förmohn, icke dess mindre sig högeligen frögda, att dess käre höga öfverhet, frälst ifrån så åthskillige både heemlige stemplingar och uppenbare våldsamheeter, dem man alla ögne-

bleck varit underkastat hoos een så barbarisk och troolöös nation, numehra har nalkatz dess rijkes gräntzor, kunnandes deraf giöra sig det hopp, att E. K. M:t med den allra högstes tillhielp lährer rädda fädernesslandet utur dess närvarande förfallne och till undergång lutande beklagelige tillståndh sampt förlossa dem uthur deras långsamme fångenskap, för hvilken nådevälgärningh Gudh vare evinnerligen lofvat och ährat! Neeka kan jag intet, att icke samma glädie derigenom mycket ökes, att de giöra sig försäkrade, det E. K. M:t lährer draga ett större medlijdande medh deras jemmerfulle tillståndh, än k. stats-contoret och contributions-commissionen hafver giort, och vill det vara hög tijd, att hielpen oafördröijeligen kommer, så framt de af hunger intet aldeles skole försmäckta, ägandes vijdare ingen fyrk att lefva uthaf fast mindre att köpa sig kläder före dermedh att skyla sin nakenheet, jag vill intet nämna att väria sig ifrån den snart instundande kölden; betyga kan jag jemväl, att de flästes trofastheet är oskattbar, och vore högst till beklaga, att sådane skulle crevera, det jag dock är försäkrat, att E. K. M:ts öme och milde hiertelag lährer förekomma. Oförgrijpeligen tyckes högst nödigt vara, det man nu påstode ett cartells uprättande och intet samtyckte till några particuliere uthvexlingar, ty dermedh lährer man ofehlbarth komma till korta. Mitt tillståndh skyndar mig alt mehr och mehr till grafven, och måste lyckan så foga sig, att jagh snart får see E. K. M:tz blijda ansickte, så framt det här i verden skall skee, medlertijdh önskar jag af ett devot hierta E. K. M:t alsköns välsignelsse och mycken lycka af himmelen till alt dess företagande, samt rekommenderar de mine underdånigst och på det flijtigeste uthi E. K. M:ts höga nåd, hegn och beskydd, och som jag heela min lijfstijd har varit, så dör jag och etc.

---

220. Brefextrakt. Moskva d. 13 augusti 1714.

Extract af kongl. cammar-collegij bref, som communicerades med samtel. härvarande H. generalmajorer och öfverstar af de ständige regementerne.

Extract uthur det höglåfl. kongl. cammar-collegii bref, dat. Stockh. d. 31 Maij 1714, till deras höggrefl. excell:tier, kongl.

råden, öfverstemarschalken och fältmarschalken, högvälborne herrar grefvar Carl Piper och Carl Gustaf Renschiöld.

1. Alldenstund Hans Kongl. M:tt igenom dess nådige bref af d. 16 October 1712 befalt, att regemenzskrifvarne skole tillhållas gifva dee fångna officerare richtige svar och éffterrättelsser om det, som äskas; ty har kongl. collegium d. 12 Maii och 1 Septbr. samma åhr beordrat regementzskrifvarne att skrifva tätt på postpappier till officerarne och gifva dem een sådan efťterrättelsse, som dee åstunda.

2. Medan det befinnes af dee inkombne förslagen, att een deel af herrar generalspersohnerne och öfverstarne eller commenderade regementzofficerarne hafva dragit vexlar på åthskillige summor uthi een massa, varandes nödigt för regementzskrifvarne till deras räkningars behörige afslutande att hafva förtächning och quittans på sådane commenderade och undfångne medell; fördenskull är kongl. collegii vänl. begiäran, det H. kongl. råden, öfverstemarschalken och fältmarschalken, täcktes anmoda och anseija dee generalspersohner, öfverstar och commenderade regementzofficerare, som vetta sig hafva någre anseenlige summor uthi een massa här hemma hoos regementzskrifvarne commenderat och derföre betahlning åtniutit, att meddela regemenzskrifvarne deröfver tydelig förtächning sampt, när möijeligt är, infordra hvars och ens quittans, som dem hafva åtniutit, på det behörig richtigheet häruthinnan må kunna erhållas.

3. Efftersom Hans Kongl. Maij:tt behagat förordna, att af alla dee medell, som hemma till dee fångna kunna inflyta och insamblas, skall giöras een commun cassa i Moscau; så har kongl. collegium af H. kongl. råden, öfverstemarschalken och felltmarschalken, skolat vänligen begiära, dem tächtes anseija dee fångne officerare, att intet mehr draga någre vexlar hijt heem till regementzskrifvarne på deras löhner, efftersom dee nu äro deels redan uthremitterade och regementzskrifvarne desuthan allfvarligen beordrade, slijke medell till ränttecammarn at öfvergiöra, hvilka sedan till Moscau skola öfverremitteras, då officerarne sine förordnade andeelar hafva att undfå; lärandes å annor händellse det lända hvar och een vexellgifvare till egen svårigheet och skada, om vexelen således intet kan blifva här hemma betalt uthan med protest går tillbaka etc.

4. Emedan bostellerne uthi Kongl. Maij:tz nådige förordning, dat. Bender d. 13 Septbr. 1709, samt kongl. collegii i föllie

deraf d. 8 Julii 1710 och 26 Septbr. 1712 uthferdade breef, äro dee fångne officerarne in specie tillordnade, altsså hafver kongl. collegium genom bref af d. 1 Martij nästledne gifvit vederbörande herrar gouverneurer och landzhöfdingar sampt regementzskrifvare under dee ständige landtregementerne part och communication af ofvanbem:te senare Hans Kongl. May:ttz nådige förordning af d. 27 Martii 1713 med förmälan, att icke allenast den ofehlbara och efftertryckeliga anstalt måtte förfogas, att dee fångne officerares hustrur och barn måge verkeligen nu och frambdeeles, till des någån ändring skier, niuta boställsränttorne, fast dee kunna vara af olijka summor för lijka charger, uthan och att dee öfrige ränttorne för nästledit åhr 1713 och frambdeles upbäres och hijt till kongl. räntte-cammarn med den derpå löpande vinsten effter markgången jempte behörig upsatz och specification, hvem dee tillhöra, öfvergiöras, at sådant kan med det öfriga af kongl. statz-contoiret desto förr till Moscau öfverremitteras och i den comune cassan till samptl. dee fångne officerares hiellp och undsättning uthi deras nöd och jemmerfulla tillstånd inflyta och tillgodo komma.

5. Secundofficerarne böra effter H. K. M:tz bref af d. 14 Octob. 1709 niuta lijka medh officerarne af de värfvade regementerne, sammaledes volonteurer, enkior och faderlöse barn.

---

221. Till konungen. Moskva d. 21 augusti 1714.

An Ihr. Königl. May:tt wegen Ablassung der verarrestirten Obristin Gulitzen in Schweden gegen des H. Gen.-Maj. Horn seine Kinder. C. Piper.

Demnach der H. General-Major Horn mich instendig gebethen, dass ich beygehendes sein unterthäniges Schreiben an Ew. Königl. May:tt überschicken und mit meiner Recommendation begleiten wolte, und ich muthmasse, dass solches seine Auswechslung betreffen wird; als habe ihme meine Vorschrifft in dem Fall so viel weniger abschlagen können, weilen sein elender Zustand und in der langwierigen Gefangenschafft ausgestandenes Ungemach mir gar zu wohl bekandt, und er dannenhero vor andern verdienet, das Ew. Königl. May:tt seiner als eines so alten getreuen Dieners, wan einige Auswechslung geschehen soll, eingedenck seyn. Da man aber seine Kinder hier zurücke behalten und solches vielleicht we-

gen der in Schweden verarrestirten Frauen Gulitzen, so bitte Ew. Königl. May:tt gleichfals unterthänigst dero gnädigen Willen dahin zu erklären, dass ged. Frau auff freyen Fus gestellet werden solle, woferne man nebst dem Vater auch alle die Hornische Kinder nebst ihren Bedienten von hinnen ablassen wird, da wir auch zugleich vieler Verdrieslichkeit und empfindlichen Vorrückungen überhoben seyn werden. Ich verharre übrigens die Zeit meines Lebens etc.

---

222. Till konungen. Moskva d. 24 augusti 1714.

An Ihr. Königl. May:tt wegen Ablassung der verarrestirten Frauen Gulitzen in Schweden gegen des Gen.-Maj. Horn seine Kinder. C. Piper.

Demnach der General-Major Horn von hinnen nach S:t Petersburg abgehet in der Hoffnung, dass solches auff seine Auswechslung angesehen, und zwar jetzo seine Kinder hier nachlassen mus, von welchen man doch hiesigerseits versichert, dass woferne die intendirte Auswechslung vor sich gehet, sie gleichfalls alle nebst dem Vater aus der Gefangenschafft abgelassen werden sollen, wogegen ich, in Hoffnung Ew. Königl. May:tt gnädiger Genehmhaltung, versprochen, dass alsdann die in Schweden verarestirte Obristin Gulitzen nicht länger daselbst angehalten, sondern ihr auch zurück zu reissen verstattet werden solle; als ist hiemit an Ew. Königl. May:tt meine allerunterthänigste Bitte, Ew. Königl. May:tt geruhen dahin allergnädigst zu consentiren, dass so bald obgedachte des Gen-Maj. Horns sämtl. Kinder von hinnen nach Schweden abgelassen werden, alsdann auch der Frauen Gulitzen vergönnet werden möge sich wieder zurück hieher nach Moscau zu begeben. In Erwartung einer gnädigen Erhörung verharre bis ins Grab etc.

---

223. Till tsaren. Moskva d. 24 augusti 1714.

An I. Z. M:t wegen Auswechselung des Priesters Jöran Nordberg gegen den Reuss. Priester Wasilej Prokoffioff. C. Piper, C. G. Rehnsch. [Ej nämndt i D.]

Demnach Ew. Zar. May:tt in Schweden Gefangene Herrn Generalen beym königl. Senat daselbst vor einen gefangenen Reuss. Priester, nahmens Waseley Procofioff, Ansuchung gethan, dass selbiger hieher nach Russland abgelassen werden mögte, mit dem Beding, dass ein Schwedischer gefangener Priester, nahmens Jöran Norberg, vor ihm lossgelassen werden mag, worinnen der königl. Senat gewilliget, und wird der Rusische Priester vermuthlich anjetzo in des H. Gen. Gollowin seine Suite seyn, umb die Auswechslung daselbst zu erwarten; als haben wir nicht unterlassen sollen, Ew. Zar. May:tt solches hiemit allerdemüthigst vorzutragen und zu bitten, dass ermeldter Schwedischer Priester Jöran Norberg zu Vollziehung der Auswechslung von hiennen abgelassen werden möge. Wir verbleiben im übrigen mit allerschuldigstem Respect etc.

---

224. Till Jerschov. Moskva d. 1 september 1714.

An den Gouv. Jerschoff wegen verübter Gewalthätigkeit an den Majoren Ramse in Castroma. C. Piper, C. G. Rehnschölt.

Aus beygehender Klageschrifft der gefangenen Schwedischen Regiments-Officierer in Castroma geruhen Ew. Excell:ce geneigt zu ersehen, was ihnen insgesamt daselbst vor Schimpf und einem Majoren, nahmens Ramse, in specie vor grausame Gewalt unschuldig wiederfahren. Da nun solcher Orth in Ew. Excell:ce Gouvernement belegen, und wir versichert seyn, dass dieselbe solch gewaltthätiges Verfahren keines Weges billigen; so ersuchen wir dieselbe hiemit dienstl. umb dero nachdrücklichen Befehl an den Commendanten daselbst, dass er die gefangene Officierer an dem Orth beydes vor allen Schimpf und Gewalt schützen, als auch diejenige Personen, so den Majoren Ramse so übel hantieret, gebührlich abstraffen und zu Wiedergebung des von ihm geraubeten Geldes und Sachen nachdrücklich halten solle. Solche Ew. Excell:ce Justitz werden wir hoch zu rühmen wissen und jeder Zeit verbleiben etc.

---

225. Till Gagarin. Moskva d. 27 september 1714.

An den Knesen Gagarin, dass Capit. Nilsson mögen auf dem Winter von Siberien hiehergelassen werden. C. Piper. [D. 21/9.]

Demnach der Capit. vom Dukerschen Dragoner-Regiment Lars Nilsson so wohl wegen eigener als seiner Cameraten Angelegenheiten künfftigen Winter eine Reisse hieher nach Moscau zu thun verlanget, massen solche, als ihre Rechnungen und Gelder betreffend, nicht ohne seine Gegenwart geschlichtet und abgethan werden können; als ersuche hiemit Ew. Durchl. dienstl., dass Sie ihme, dem Capitain Lars Nilsson, Ihre Permission künfftigen Winter auff einige Monath hieher nach Moscau zu reissen geneigt zu ertheilen belieben wollen, angesehen seine gantze Wohlfart daran hanget, gleichwie ich mich auch versichere, dass Sie den Rittmeister Elvers ebenfals diesen wie die vorige Winter hieher abzulassen nicht ermangeln werden. Wogegen ich unablässig verharre etc.

---

226. Till tsaren. Moskva d. 28 september 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen verübter Gewalt an den Majoren Ramse. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Wiewohl Ew. Zar. May:tt wir ungerne mit einigen Klagten beschwerlich fallen, so zwinget uns doch dazu die Noth selbst, nachdem an denen Schwed. gefangenen Officierern hin und wieder dergleichen Gewaltthaten verübet werden und bisshero ungeahndet hingegangen, so wieder Ew. Z. M:t gnädigen Willen und den Schutz, den dieselbe denen Gefangenen allergnädigst zugesaget und dero desfals ergangene gerechte und genereuse Ordres allerdings streiten, wie in Sonderheit zu Castroma an den Majoren Ramse geschehen laut Beylage sub. Lit. A., woraus der Verlauff ausführlich zu ersehen. Da auch bereits d. 14 Sept. negstverwichenen Jahres zwey Officierer, nahmens Tyrol, Vater und Sohn, von ihrem eigenen Wachtkerl, welcher zugleich ein Bürger im Städtlein Wenowa, grausamer Weisse ermordet worden, alsso dass der Vater auff der Stelle den Geist auffgegeben, der Sohn ihme auch nach einiger Zeit

Verlauff und aussgestandenen unbeschreiblichen Schmertzen ins Grab folgen müssen, der Thäter aber, obwohl die That offenbahr und von ihme gestanden, dennoch nicht göttlichen und weltlichen Gesetzen gemäs abgestraffet worden, wodurch mehr ruchlose Gesellen zu dergleichen Gewalt gegen die arme Gefangenene gereitzet werden können; als flehen wir Ew. Zar. May:tt allerhöchstes Richterambt hiemit an und bitten aller demüthigst, dass beydes obiger Raub und Gewalt an den Majoren Ramse, als auch der schändtliche Mord an die beyde Tyrols gebührend geahndet und abgestraffet, absonderlich auch dem Ramse das ihme geraubete völlig restituiret werden möge. Vor welche hohe Zar. Justitz wir lebenslang in tieffester Soumission verharren werden etc.

---

227. Till tsaren. Moskva d. 5 oktober 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen des Obrist-Lieut. Wittes unanständtliches Verfahren mitdenen Officierern, so von Petersburg hiehergebracht worden. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Demnach der Obrist-Lieut. Witte, welcher commendiret gewesen einige gefangene Schwed. Officierer, so unlängst hier angekommen, von S:t Petersb. hieher zu führen, dieselbe unter Weges nicht als Kriegsgefangene sondern wie die gröbste Missethäter hantieret, sie gantze Tagereissen zu Fuss in Regen und tieffen Koth abzulegen gezwungen, wann sie sich darüber beschweret, geschlagen und mit hässlichen Scheltworten angefahren, ihnen Geld abgepresset und verschiedene Sachen abgenomen, welche er noch in Händen hat; und wir aber gar wohl wissen, das dergleichen Verfahren Ew. Zar. May:tt gnädigen Willen und Befehl schnurstrax zuwieder, und dieser Witte gantz anders sich zu comportiren wird beordret gewesen seyn; als gelanget hiemit an Ew. Zar. May:tt unssre aller demüthigste Bitte, Sie geruhen nicht allein die gnädige Ordre stellen zu lassen, dass mehrged:r Witte denen Officierern ihr abgepressetes Geld und Sachen wiederzugeben möge angehalten werden, sondern ihn auch vor seine unbarmhertzige und einem Officierer gantz unanständliche Conduite gebührend büssen zu lassen, welches, wie es Ew. Zar. May:tt hohen Generosité gemäs,

so werden wir auch solche Gnade und Justitz in allertieffester Veneration hoch zu schätzen wissen, die wir unauffhörlich seyn etc.

---

228. Till Menschikov. Moskva d. 28 oktober 1714.

An Knées Menczikow wegen Ausswechslung des Resid:en Chilkows gegen den Secret. von Düben. C. G. Rehnschöldt. Mut. mut. an Alex. Kikin. [Ej nämndt i D.]

Demnach der königl. Senat verschiedentlich hieher notificiret, dass Ihr. Königl. May:tt, mein allergnädigster Herr, in die Auswechslung Ihr. Zar. May:tt gefangenen Residenten des Knéesen Chilkoffs gegen den Secretarium von Düben und der Knipercronschen Famille gnädigst consentiret, und es dannenhero nun einzig und allein darauff beruhet, dass auch Ihr. Zar. May:tt dero gnädigen Beyfall dazu ertheilen, dessen man sich so viel ehender getröstet, als zu solchem Project anfänglich hiesigerseits Anleitung gegeben worden, und die Secret:n bey uns nur Capitains Rang haben, so dass auff solche Weisse vor wohlged. Residenten nicht zu viel verlanget wird; als ersuche hiemit Ew. Durchl. gantz dienstl. nach dero viel Vermögen Ihr. Zar. May:tt dahin zu bewegen, dass sie in solche Auswechslung gnädigst willigen und dieselbe vor sich gehen lassen. Ich verharre übrigens mit aller Hochachtung etc.

Mut. mut. an den Ammiralitets-Rath Kikin.

Der Herr Ammiralitets-Rath wird mich durch Beforderung dieser Sachen en particulier insoferne obligiren, als der Mann, den ich zur Auswechslung jetzo recommendire, eine Braut in Schweden hat, welche schon so viele Jahre auff seine Heimkunfft vergeblich gewartet, und es ein guthes und christliches Werck ist zwey Verlobte zu Erreichung ihres Endzwegks zu verhelffen.

---

229. Till tsaren. Moskva d. 9 november 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen die 6 Handtwercker, so auf des H. Nariskin Guth sich befinden. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Es hat der vormahlige Ober-Commendant in der Lieffländischen Stadt Dorpat, Kirila Alexewitz Nariskin, sechs dortige Einwohner und Handtwercker, nahmens Caspar Crämer, Hans Kreps, Johan Reissman, Lorentz Kirck, Andreas Hartman und Jacob Philip, mit sich hieher ins Landt geschleppet und nun verschiedene Jahre als Leibeigene in seinen Diensten gebrauchet, auch dabey so kümmerlich und elendiglich gehalten, dass es ihnen in der Länge unerträglich, wannenhero sie uns flehentlich ersuchet, wir mögten bey Ew. Zar. May:tt vor ihnen intercediren, dass sie, als die keine Kriegesgefangene sondern aus dem Lande entführete Einwohner seyn, von solcher des H. Nariskin Dienstbahrkeit befreyet und ihnen wie andern verstattet werden möge hier in Moscau mit ihren Handtwercken das Brodt zu verdiennen; wobey sie sich in Sonderheit auff Ew. Zar. May:tt allergnädigst ertheilten Declaration beziehen, dass allen und jeden Liffländischen Einwohnern bürgerlichen Standes frey sein solle wieder nach ihrer Heimath zu reissen und daselbst zu wohnen. Wann wir ihnen nun solche verlangte Vorbitte nicht ´versagen können, so gelanget hiemit an Ew. Zar. May:tt unsser aller demüthigstes Begehren, es geruhen dieselbe dero gnädigste Ordre dahin zu ertheilen, dass diese sechs arme Handtwercker der schweren Dienstbahrkeit bey dem H. Nariskin erlassen werden und ihnen erlaubet seyn möge sich hier sonsten so guth sie können mit ihrem Handtwerck zu ernehren, angesehen sie keine Kriegsgefangene, sondern gesessene Einwohner des Landes auch sich auff obige Ew. Zar. May:tt Declaration aller demüthigst beziehen. Wir verharren übrigens in tieffester Veneration etc.

---

230. Till Dolgoruki. Moskva d. 30 november 1714.

An den Fürst Dolgorukoi wegen Wegschaffung der Officierer von Oranienburg. C. Piper, C. G. Rehnschöldt.

Ew. Durchl. haben zwar die Gutheit gehabt auff unsser Anhalten vor einiger Zeit geneigt zu resolviren, dass die Schwed. gefangene Officierer, so nach Oranienburg hin verleget seyn, von dorten weggenommen und an einen andern Orth hin geleget werden solten, weilen vor ihnen daselbst unmüglich länger zu

subsistiren; deme ungeachtet solche gütige Veranstaltung dennoch bis Dato nicht exequiret worden, sondern wird uns anjetzo, da wir auff deren Werckstellung urgiren lassen, zur Antwort gegeben, es unterstehe sich hiesiger H. Gouverneur nicht ohne specialen und schrifftlichen Befehl die Officierer von Oranienburg wegzunehmen. Bey solchen Umbstenden finden wir uns gezwunget Ew. Durchl. nochmals mit dieser Angelegenheit beschwerlich zu fallen und dieselbe dienstl. zu bitten, Sie geruhen vor dero Abreisse so positive Ordres darinnen zu geben, dass obiger Ihrer geneigter Zusage nunmehro würcklich möge nachgelebet und die Officierer von den Orth weggeschaffet werden, wo sie sonsten unfehlbar crepiren müssen. Wir verharren mit aller Hochachtung etc.

---

231. Till konungen. Moskva d. 14 december 1714.

Till Hans Kongl. May:tt ang. fångarnes släte tillstånd. C. Piper. [Ej nämndt i D.]

Eders K. M:t månde jag uti mitt siste af d. 12 Augusti nestförledne underdånigst berätta om den stoore glädie, som de förarmade här sittiande fångar betygade öfver de den tijden inluppne tijdningar, att E. K. M:t hade nalkatz dess rijkes gräntzor, men som same tijd[n]i[n]ger snart försvunne, så har och modet fallit på dem, intill dess man nu med större vissheet får erfahra, att E. K. M:t lyckeligen och vid god hälsa har anländt till Strahlsund, hvilket dem åhter upprättat och gifvit deras af hunger och nakenheet halfdöde kroppar lijkasom ett nytt lijf och gott modh, medan de sig deraf giöra försäkrade, att E. K. M:t lährer fatta sådane råd, som icke alleenast med Guds nådige tillhielp snart lähre kunne försättia det käre fäderness[l]andet i ett fredeligit tillståndh, uthan och lända till deras skyndsamme befrijelsse uhr det svåre fångenskapet. E. K. M:t kan jag underdånigst försäkra, att de flestes tillståndh är så jemmerfult, att det intet står till att beskrifvas, och begynna månge af hunger och köldh att dö borth, ändå förblifver hoos de öfrige een hiertelig kärlek quar för deras älskelige höge öfverheet, doch befahrar jag, att i längden lährer den stoora nöden hoos een och annan förorsaka förtviflade resolutioner, hvil-

ket intet vore väl. Vij hafve snart effter ett heelt åhrs väntande i desse dagar unfatt k. stats-contorets vexell på 10000 d:r s:mt, men hvadh vill det förslå iblandh så månge reden uthhungrade och nakne, det belöper sig intet öfver 5 d:r s. till man. Det endeste, som dem ännu uppeholler vid ett gott mod, är det, att de förvänte sig af E. K. M:t nåd och kärlek för dem, det de hereffter lähre blifva bättre försörgde, än härtill är skedt, när E. K. M:t lährer föra sig till gemöthe, att de alltijdh troget och reedeligen tient E. K. M:t och änteligen derigenom äre olykligen råkade i närvarande jemmerfulle tillståndh; de begrijpa väl, att medlen äre knappe, dok förmoda de att blifva spijsade af de småler, som kunne falle af deres herres bordh. Jag har till att behålla ett rooligit samvete intet mindre kunet giöra än i största underdånighet inför E. K. M:t andraga deras ynkelige och till undergång lutande tillståndh och vill sluteligen af den altzmektige och nådefulle Guden tillönska E. K. M:t uti alt dess företagande allsköns lycka och välsignelse; den samme stoore och barmhertige Guden stände E. K. M:t bij att kunna öfvervinna alla svårigheter och snart förskaffa dess rijke och trogne undersåthare een önskelig fredh, i hvilken suckan jag in i min dödh medh allrastörsta vördnat framhärder att förblifva etc.

---

232. Till konungen. Moskva d. 18 december 1714.

An Ihr. Königl. May:tt wegen Ablassung einess Reuss. Officierers vor Gr. Polus. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Demnach Ihr. Zar. May:tt jetzo gleichfals in die von Ew. Königl. May:tt vor geraume Zeit bewilligte Auswechslung des Reuss. Residenten Knéesen Chilkoffs gegen die Knipercronsche Familie und den Secr. von Düben gewilliget, worumb wir auch durch verschiedene Memorials angehalten, so dass solche ehestens vor sich gehen wird, und aber der Lieutenant Polus sich mit des von Knipercronen jüngsten Tochter vereheliget, welchen man hiesigerseits vielleicht unter die Familie nicht rechnen sondern einen Officierer vor ihn pretendiren dürffte, wannenhero er uns ersuchet bey Ew. Königl. May:tt vor ihn unterthänigst zu intercediren, dass auff solchen Fall jemand der Reüss. Gefangenen eines gleichmässigen Caracteres gegen ihn relachiret

werden möge; als haben wir bey solcher Bewandnus ihme mit unsserer unterthänigen Bittschrifft zu statten kommen sollen, und bitten demnach allerunterthänigst, Ew. Königl. May:tt geruhen einen der gefangenen Reüss. Officierer, so gegen seinen Caractere repondiren kan, vor ihn loss zu lassen, damit er auch dadurch seine Freyheit erlangen könne. Wir verharren mit allertieffester Veneration etc.

---

233. Till senaten. Moskva d. 18 december 1714.

An den königl. Senat wegen angedrohetes hartes Tractament. C. Piper, C. G. Renschöld.

Es ist auff Befehl Ihr. Zar. May:tt uns und gesambten hier in Moscau anwesenden Schwed. Gefangenen heute angekündiget worden, dass dieselbe aus dero Gen.-Amiralen gethanen Bericht vernommen, wie die gefangene Reuss. Generals nicht in Stockholm gelassen sondern an andre Örther hin verschicket worden, wo sie übel gehalten werden, und wiewohl wohlged. Gen. Am. deswegen an Ew. K. M:t Senat geschrieben und eine Änderung verlanget, hätt er nicht allein keine Antwort darauff bekommen, sondern wüsten auch alle aus der Gefangenschafft zurück gekommene Reuss. Officierer einhellig zu berichten, dass man in Schweden mit ihnen gar übel verfahre, wodurch Ihr. Zar. May:tt dan veranlasset waren nicht allein mich, Carl Piper, unter Wache nach S:t Petersburg führen zu lassen, sondern auch die Ordre zu geben, dass ich, Carl Rehnschöld, nebst der Generalitet und übrigen anwesenden gefangenen Officierern an andre Örter hin verschicket und unter härtere Verwahrung gehalten werden solten, doch mit beygefügter gnädigster Erklehrung, dass woferne man sich in Schweden beqwämen würde die Reuss. Generals und andre Officiern nach Stockholm kommen zu lassen und die Gefangene daselbst insgesamt wohl zu halten, wolten Ihr. Zar. May:tt uns ein ebenmässiges hier wiederfahren lassen, zu welchen Ende man uns angewiesen an Ew. Königl. May:tt desfals allerunterthänigst zu schreiben. Wan wir nun bey solchen unssern unverhofft anwachsenden Unglück nach so vieljähriger Gefangenschafft keine andre Zuflucht haben als zu Gott und Ew. Königl. May:tt hohen Gnade, so fallen wir hiemit zu dero Füssen und bitten allerunterthänigst, Ew. Königl. May:tt ge-

ruhen die gnädigste Ordres zu stellen, dass in obigen Klagten eine gnädige Änderung verhenget werden möge, damit wir, Ew. K. M:t gefangene Diener, solches hier zu Guthe geniessen und unsser Zustand nicht sonsten märcklich möge verschlimmert werden. Wir verharren mit allertieffesten Respect etc.

---

234. Till tsaren. Moskva d. 18 december 1714.

An Ihr. Zar. May:tt wegen Verschonung vor das angedrohete harte Tractament. C. Piper, C. G. Rensch.

Aus Ew. Zar. May:tt hiesigen Commendanten Vortrag an uns so wohl als gesambte gefangene Generalitet, haben wir mit besonderen Leydwesen erfahren, wasmassen Ew. Zar. May:tt gegen uns einige Ungnade daher geschöpfet, dass laut dem Bericht dero General-Ammiralen die Gefangene Reuss. Generals in Schweden von Stockholm an andre Örter hin verschicket und harte gehalten worden, und wiewohl er desfals an den königl. Senat umb Remedirung geschrieben, keine Antwort darauff bekommen, zudeme auch die aus der Gefangenschafft in Schweden zurückkommende Officierer einhellig berichten sollen, dass sie daselbst ein gar übeles Tractament erdulden müssen; wannenhero Ew. Zar. May:tt dero hohen Befehl ertheilet, dass auch wir von hinnen verschicket und genauer bewachet werden solten. Wie sehr uns nun solche Zeitung surpreniret, werden Ew. Zar. May:tt allergnädigst leicht ermessen, wan Sie als ein genereuser und Gerechtigkeit liebender Herr zu erwegen belieben werden, wie wir und übrige unglückliche Gefangene an deme, so in Schweden passiret, gantz keinen Theil haben und dannenhero gar zu unglücklich seyn würden, wann wir davor büssen solten, zu deme wir auch grösten Theils von Alter und vielen Fatiguen entkräfftete Männer seyn, die mehr Böses auszustehen unvermögend und dannenhero allerdemüthigst hoffen, Ew. Zar. May:tt werden uns mit der Verschickung und angedroheten harten Tractament allergnädigst verschonen und den wieder uns gefasseten Unmuth fahren lassen, angesehen wir jetzo an den königl. Senat in Schweden dasjenige gelangen lassen, worüber geklaget worden, auch hoffen wollen, es werde daselbst auff unssre Vorstellung nach aller Müglichkeit reflec-

tiret werden. Solche Ew. Zar. May:tt hohe Gnade werden wir lebenslang preissen und mit allen schuldigen Respect verharren etc.

---

235. Till Dolgoruki. Moskva d. 18 december 1714.

An Knées Dolgorukoi wegen angedrohetes hartes Tractament. C. Piper, C. G. Rensch. Mut. mut an Gr. Golokin.

Nachdem uns heute das Unglück begegnet, dass der hiesige Commendant uns im hohen Nahmen Ihr. Zar. May:tt angesaget, wir müsten insgesamt von hinnen weg nach andre Örter und ich, Carl Piper, in Sonderheit nach S:t Petersburg verschicket werden, wobey wir mit härteren Tractament bedrohet werden, aus Uhrsach weil der H. Gen.-Amiral Apraxin Ihr. Zar. May:tt berichtet, dass deroselben Generals in Schweden von Stockholm weg und an andre Orter hin verschicket und harte gehalten worden, und wiewohl er, der H. Gen.-Amiral, deswegen an den königl. Senat geschrieben, hätte er dennoch keine Antwort darauff erhalten, sondern beschwerten sich alle aus der Gefangenschafft zurückgekommene Officierer über das harte Tractament, so ihnen wiederfahren; als nehmen wir die Freyheit uns bey solcher Bewandnus an Ew. Durchl. zu wenden, von deren billigen und mitleydigen Sentiments vor alle unglückliche Gefangene wir überzeüget seyn, und bitten dieselbe gantz dienstl., Sie geruhen durch geneigte Vorstellung Ihr. Zar. May:tt hohes Gemüthe gegen uns zu besänfftigen, damit in dem uns angedroheten harten Verfahren eine gnädige Änderung verhenget werden möge, angesehen wir an deme, so in Schweden geschiehet, gar keinen Theil haben, auch meistens alte abgelebte Männer seyn, die dergleichen Ungemach auszustehen nicht vermögen. Solche besondere Gewogenheit werden wir und gesamte Gefangene gebührend zu preissen unvergessen seyn, wie wir dann auch mit aller Hochachtung verharren etc.

---

236. Till statskontoret. Moskva d. 20 december 1714.

Till k. stats-cont. svar uppå deras breff med en vexell af 10000 d:r s. m:t. C. Piper, C. G. Renschöld. [Ej nämndt i D.]

Vij hafve nyligen erhollit Herr Grefvens, k. Rådetz och Præsidentens samt H. Stats-Commissariens skrifvelsse dat. d... sidstl. jemte en vexell på tijetusend dahl. s:mt att användas till Hans Maij:tz här sittiande fångne officerares och flere betienters underhold, hvarpå qvittencet härhos föllier. Så högel. vi oss nu i förstone deröfver fägnadt, att det högl. kongl. stats-contoiret effter så långt väntande omsider velat ihugkomma desse arme olyckelige personer med någon hielp till deras uppehälle, så bedröfvade och nederslagne äre vij blefne, sedan vij sedt, det summan, som nu dertill öfverskickes, är så ganska ringa, att när densamme uthdeles ibland alle, komma de knapt att undfå femb dahl. s:mt till manns, hvilcket hvar och en lätteligen kan döma, huru litet det vill förslå, sedan man så länge spijsat dem med fåfängt hopp, och de intet afsee någon ända på deras jämmer eller annan förlossning än genom en svår död af hunger och försmäcktande. Som nu detta intet annat kan än gå oss högeligen till hierta, så föranlåtes vi och att herigenom å nyo på det flijtigaste ombidia H. Grefven, kongl. Rådet och Præsidenten samt H. Stats-Commissarien, det de dock ville anordna och forderligast öfverskicka någon erkläckeligare summa till desse arme Hans Kongl. Maij:tz undersåtares vederqvickning uthij uti det ytterste älendet, hvarunder de så länge måst qvijda och sucka. I vidrigit fall och där man ännu framgent så länge skulle dröija med hielpen och sedan tillskiära densamme så knapt, som härtills skedt är, läre därpå föllia de grufveligaste extremiteter, som vi hafva försyn före att nämbna, och läre blifva både Gudi och menniskior misshagelige. Vi förvänte på denne vår vählmehnte och sannfärdige förestellning forderligast en önskelig verckan och förblifve etc.

---

237. Till Strauss. Moskva d. 24 december 1714.

An D:r Strauss wegen einer Consultation. C. G. Rehnsch. [Ej nämndt i D.]

Ich erinnere mich noch mit vieler Dancksagung derjenigen guthen Cur, welche m. H. Doctor und Leib-Medicus bey meiner Anwesenheit in Sachssen vor einige Jahre an mich erwiesen, wodurch auch meine damahlige Passion dermassen gehoben wor-

den, dass nach der Zeit weiter keine Unglegenheit davon empfunden. Da nun jetzo eine vonehme Dame hieselbst, des Fürsten Circasky Gemahlin, mit einer besondern Passion behafftet, gegen welche sie sich der Brunnencur zu gebrauchen resolviret, und ich ihr gerathen sich vorhero bey einen erfahrnen Medicum Rathes zu erholen, welcher Brunnen ihr am dienlichsten, mithin ihr m. H. Doctoris und Leib-Medici grosse Erfahrenheit und glückliche Curen bey dergleichen Zufällen angepriesen; als hat sie mich ersuchet ihr mit meinem Recommendationsschreiben an m. H. Doctor und Leib-Medicum beyhülffig zu sein, welches so viel getroster thue, als mir dessen Willigkeit in Bedienung derer, so seiner Hülffe benöthiget, aus eigener Erfahrenheit bekant. Demnach ersuche hierdurch m. H. Doct. und Leib-Medicum, er beliebe nach beygehender von wohlgedachter Fürstin Medico Doctor Matteo Miniati auffgesetzen Beschreibung ihrer Passion, ihr sein Sentiment zu ertheilen, welches Brunnen sie sich zu Wiedererlangung ihrer Gesundheit am nützlichsten gebrauchen könne, alsdann sie sich sofort auffmachen und die Reisse dahin antreten wird. Ich werde vor solche Willfährigkeit m. H. Doctor und Leib-Medico noch ferner verpflichtet leben und verharre etc.

---

238. Till statskontoret. Moskva d. 28 december 1714.

Till stats-contoiret svar ang. den sidst ankomne vexeln. C. G. Rensch. [Ej nämndt i D.]

Deras åhrade skrifvelsse, dat. d. 30 Sept. sidstl., till kongl. rådet, öfverstmarskalken gr. Piper och migh är oss för kårt sedan vähl tillhanda kommen, jemte en vexell dervid af 3600 rubell till fångarnes underhold, hvilcken man låtit incassera. Sedermehra är händt, det icke allenast k. rådet, öfverstmarskalken plötzligen är blefven bårtförd härifrån, uthan är och jag jemte det öfrige generalitetet ansagd, att oss äfven detsamme i desse dagar lärer vederfahras, hvarigenom oss betages tillfälle att continuera uti den omsorg, vi härtills effter mögeligheten burit till de arme, usle och förlåtne fångarnes räddning, som äre kringströdde här i landet. Önskeligit hade varit, att det kongl. statscontoiret vid sådan christelig och billig omsorg hade kunnat gripa oss med större efftertryck under armarne, och allt

för beklageligit är nu, att effter ett långt väntande och så månge gode löfften ingen erkläckeligare summa följdt, än som ofvanb:te ringa post, hvilcken, när densamme fördehles mellan alle samtel., löper intet mehra än som femb dal. s. m:t på personen. Jag seer alltså med största bedröfvelsse fångarnes äntelige undergång och förtviflan för ögonen. De hafva till en så stor myckenhet härtills tåhleligen och sielf med fiendens förundran undragit den allrasvåraste och bittraste nöden blott och allena af trohet till sin nådige konung och öfverhet, ja månge af hunger och nakenhet satt lifvet till uthan att villia bryta sådan trohet, ehuru de och dertill blifvit läckade. Jag vill nu lemna till H. Grefvens, k. Rådets och Præsidentens samt H. Stats-Commiss:s egit omdöme, om sådane med godt samvete och rättvijsa böra så platt abandonneras, om icke deras svåre suckningar och tåhrar fruchtansvärdt reta den ifrige Gudens vrede och tillskynda fäderneslandet ännu svårare straff. De förtiena ju åthminstone, att man tillkastar dem en betta bröd, ty mehr begiära de intet, att uppeholla lifvet med, till des Gud och öfverheten behager förlossa dem. Jag bedier H. Grefven, k. Rådet och Præsidenten samt H. Stats-Commiss:n derom å deras vägnar på det instendigaste, samt att med hielpen måtte skyndas, om han intet skall komma för seent och finna dem alle försmäcktade, ty ändock gr. Piper och jag skulle vara bårta härifrån, så lemnes dock sådan anstallt, att någon af commissarierne blifver här, som effter ordres kan fördehla och skicka dem medlen tillhanda. Uti öfrigit är jagh etc.

---

239. Till Stiernstråle. Moskva d. 3 januari 1715.

C. G. Rehnschiöld.

Jag har fådt des ährade skrifvelse och berättelse, dat. d. 24 sistledne Novembris, och däraf inhämptat den berömlige försiktighet, nijt och åhuga, som H. Öfversten och Commendanten brukar till de upvuxne tvisters afhielpande eller bijläggande, så vähl som vidare oordnings möijeligaste förekommande; och som H. Öfversten och Commendanten sig om åtskillige ährender behagat förfråga, så har jag, sedan H. kongl. rådet greff

Piper redan blifvit härifrån afhämptad och jag jemvähl ansagd innan några dagar att skola till en annan orth bortföras, korteligen öfver hvart måhl serskelt skolat yttra min mening, som föllier.

Som näst gudzfruktan enigheten är det förnämsta ändemåhlet, som man under våre fångar bör söka att befrämja, kunnandes densamma genom de stridande parternes godvillige förening fast mehra än genom annat medell erhollas; ty är det icke allenast af H. Öfversten och Commendanten myket vähl och berömligen giort, att han genom någon tijdz vinnande och annat tienligit sätt söker böija och förmå gemöterne till sämia och förlijkning, då det utan mehn af K. M:tz interesse ske kan, utan må jemvähl, när någon sådan förening effter sakens incamminerande träffas, de däröfver växlade skriffter återgifvas och casseras till tvistens deste säkrare uphäfvande och vänskapens krafftigare befästande; dock hemställes uti H. Öfverstens och Commendantens behag, om icke för vissa orsakers skuld undertijden måtte nödigt vara, att de förlikte parterne lemna uti des händer en af dem begge underteknad skrifft, att som dem emellan varit något misförstånd, men detsamma medelst behörige förklaringar å begge sijdor blifvit bijlagt och förlikt, samt i stället en förtrolig vänskap åter uprättad, så förnicktigas alt, hvad dem emellan tilförne passerat, och skulle allenast den till last upväckas, som föreningen oprifver.

Så vida pijgan Sophia Larsdotter på intet sätt kan bevisas vara skyldig till ryktet om barnefödzel och mord, som en ryss henne i dryckenskap tillagt och derföre straffad blifvit, så kan jag eij heller see, huru ett laga gifftermål kan henne vägras, där någon sig därom angifva skulle.

Ehuru stor lijknelse synes vara, att ryttmästaren Duse af otålighet i sin svåra passion och hetta ovarsamt velat sig läska med kalt vatn och således giort sin siukdom farligare, så kan man lijkvähl eij annat troo om des förmärckte gudelige disposition till döden och förtröstan uppå återlösaren Christum, än att han bör förskonas med det omdömme och förfarande, som vid kundbare siälffspillingars jordsätning är brukeligit.

Att uti lägersmåhlssaker de brotzliga straxt varda dragne till kyrkioplikt och cautions ställande för böterne, är mycket vähl giort; men hvad dem angår, som eij mäckta skaffa för sig borgen, så seer jag eij annat medell, än att de böra förskrifva sig sielfve, så snart fred blifver, att villa richtigt er-

läggia böterna in foro competenti eller där undergå det straff till kroppen, som k. lag förmår, hvilken förskrifning kan blifva vid protokollet inhäfftad.

Hvad giälden effter den afledne cornet Bousin vidkommer, så emedan qvarlåtenskapen, växeln och de besparde underholdzmedlen intet förslå till creditorernes förnöijande, och lijkvähl vid närvarande svåra tillstånd hvar och en hårdt trycka skulle att aldeles gå sin fordring qvitt, i stället att någondera finge hela sin prätention betalt; ty tyckes vid denna tijdzens beskaffenhet billigast vara, att slijke medell dehlas emellan creditorerne proportionaliter, så att, effter fordringens storlek, det må brista lijka för den ena som den andra.

Beträffande deras rang och säte, som intet ännu undfådt K. M:tz confirmation å deras beklädde embeten utan allenast de herrar generalernes fullmakter, som därtill af H:s K. M:tt varit satte och förordnade, så vore fuller att önska, det man i sådane måhl kunde sig förena, utan att den ena sökte förhäfva sig öfver den andra, som dock begge tiena och lyda en herre; dock där slijke disputer opkomma, finner jag intet betänckande att tillägga hvardera rangen och förträdet effter fullmakternes datum, nembl. då de äro af sådane herrar generaler meddelte, som hafft därtill K. M:tz tillstånd och befalning; ty som intet tvifvelsmåhl är, att de ju blifvit af K. M:tt bekräfftade, där icke vårt svåra olycksfall emellankommit, så bör eij heller detta lända dem till högre förlust och mehn än andra, såssom de där vist sig lijka redlige och oförtrutne att våga lijf, blod och välfärd i K. M:tz och fäderneslandetz tienst, på hvad orth det och varit, förmodandes jag billigt att härutinnan vinna H:s K. M:tz nådiga approbation och bifall.

H. öfverst Hastfer har insändt sin förklaring öfver det, som en dehl officerare förledit åhr monde ingifva angående några regementzcassamedell, som förmentes ännu hoos honom innestå och till deras understöd böra disponeras, begiärandes han nu communication af deras skrifft; men som den eij kan vid detta hastigt ansagde opbrottet upsökas, han och desutan sig däröfver nu nog nöijakteligen förklarat, ty behagade H. Öfversten och Commendanten förmå honom att låta dervid heller beroo än genom vidare sakens omrörande upväcka dermed ny tvist och oenighet, hvarmed man ändå eij annat vinner än förtret och oroo.

Ibland andra saaker, som nu inkommit uhr Siberien, har

jag fått en supplique af lieut. Bask, hvaruti han anholler om samtycke till den förlijkning, som han ingådt med ryttmästaren Enschiöld, rörd besynnerligen af sitt samvetes oro och ängslan att lefva längre uti oförsonligheet. Nu ehuruvähl man intet kan sig just påminna, hvaruti bem:te tvist bestådt, så kan lijkvähl ett så christeligit upsåt eij ogillas, utan må H. Öfversten och Commendanten antyda honom såvähl som alla andre, att man intet högre hoos dem önskar och skattar, än att de under sig måge föra ett stilla, fromt och enigt lefvarne.

Elliest har och ryttmäst:n Debeche andragit sig vara råkad i process med ryttm. Lohrman, och att denne eij kan bringas till att svara under något förhör, innan resolution meddelas, huru med den förfaras skall, som på behörig stämning sig eij infinner. Fördenskull och på det rättvijsans lopp genom någons tröghet eij må eluderas, har man pröfvat billigt, att den som finnes villa svincka, må tredie gången stämmas peremptorie, och om han åter uteblifver, kärandens klagan då lijkafult uptagas, des vitnen höras och protocollet förfärdigas till giltigt bevis i längden och med den treskas efventyr.[1])

Som man giärna till dee siukas behoff ville sända behörige medicamenter, men för medlens knapheet skull intet kan skicka något ansenligit förråd, ty är nödigt att dermed sparsamt umgås, så att inga andra däraf något må tilldelas än dem allena, som det i deras nöd och siukdom sanfärdeligen betarfva.

Hvad underholdzmedlen angår, så önskade man fuller af hiertat, att dee i fattigdom och trångsmåhl stadde officerarne kunde med ansenligare summa bijspringas, än hvad nu genom krigscommissariatet öfverstyres, jemte behörig upsatz till effterrättelse; men ehuruvähl man denne gången eij bekommit större växel uhr Sverige, så hafva vi lijkvähl alla orsak, effter K. M:tz lykliga ankomst uti sine länder, att fatta bättre hopp så vähl om erkläckligare understöd som och en snart tillstundande förlossning genom Gudz nådiga bijstånd; kunnandes H. Öfversten och Commendanten på K. M:tz egen befalning förtrösta sig och alla de öfriga herrar officerarne så vähl därom, som och besynnerligen att dee vid utkomsten skola finna sådan hugnad och befordring uti K. M:tz nåd, att dee eij måge räkna sig detta deras långliga och svåra fångenskap till mehn och förlust. Detta har jag på des milda ordres skolat förkunna och är glad att kunna fägna dem dermed på detta nya åhret,

[1]) Det följande äfven till Kaulbars (se nästa bref).

önskar och uti öfrigit den alzváldige Gudens krafftiga beskydd och välsignelse till all sielfbegiärlig vählmågo, förblifvandes etc.

---

240. Till Kaulbars. Moskva d. 3 januari 1715.

[C. G. Rehnschiöld.]

Utur åthskillige med capit:n Nilsson insände förhör och berättelser har jag nogsampt inhämptat H. Öfverst-lieutenantens sorgfällige nijt och åhuga genom lagliga vägar att hämma och afstyra hvarjehanda odygd och lasteligit sielfsvåld samt trätor och slagsmåhl, som under de fågna därå orthen sig tilldragit. Som det är beklageligit, att H. Öfverste-lieut:t, jemte den gemensamma olusten af vårt fångenskap, skall med sådane bedröfvelige sysslor blifva öfverhopad, så länder det lijkvähl honom och dee öfrige spakfärdige till besynnerligit beröm att hafva, så mycket möijeligit varit, arbetat därhän, det de fromma måge blifva skyddade, och de vanartade underkastade behörig näpst i längden.

Hvad nu i synnerheet angår cornetten Hollenii begågne dråp å volonteuren Eek, så ehuruvähl han andrager åtskillige skiähl till bevis, att han icke hafft animum occidendi, och att han därföre förmodar afkomma med vådaboot, hafvandes jämvähl enkan velat lemna des rätt opåtalt, så kan jag dock för tijden icke giöra däruti något utslag, utan måste, på resande foot stadd, lemna protocollet til förvahr och vidare skiärskådan framdeles. Imedlertijd holler jag vid närvarande tijdz beskaffenhet betänckeligit att stänga honom ifrån sina salighetzmedell, serdeles om han af botfärdighet däreffter längtar ell. någon siukdom åkommer, omskiönt saaken elliest lärer komma att hvila oafgiord in foro politico.

Uti saken emellan Beata Huusgable, kiärande, och capit:n Schütz, svarande, kunde fuller åtskilligt vara att påminna; dock som hans gifftermåhl med en annan redan genom kyrkiones band är vordet fullbordat, och i de andra måhlen ännu några vitnen återstå, som böra afhöras, jemte några flere omständigheter, som därvid kunna uppenbaras, lärandes och nu sedermehra hafva sig visat, om kiärandens angifvande, att hon 5:te

gången blifvit häfdad och hafvande, är sanfärdigt eller eij, och på hvem hon i födzleångsten bekiänt hafver; ty har jag dervid eij mehra kunnat giöra, än låta förvahra de insände acterne och afvänta continuation af undersökningen. Imedlertijd lärer vara nödigt, där parterna intet kunna förena sig om de aflade barnens underhold och upfostring, att H. Öfverst-lieut:t med sine adjungerade herrar assessorer föreskrifva dem därutinnan, hvad billigt och lagljkmätigt kan pröfvas.

Hvad corporalens af drabanterne baron Rålambs ingifne påminnelser beträffar, så ehuruvähl man lemnar därhän, huruvida en eller annan däraf må vara grundad, jemvähl om han varit befogad utan laga kallelse att blanda sig däruti eller eij, så vill man likvähl billigt uttyda alt till det bästa och troo, att han hafft därved ett godt upsåth. Fördenskull vore önskeligit, att denne tillstötte tvisten emellan H. Öfverst-lieut:t och honom kunde blifva i vänligheet bijlagd, hälst emedan hufvudsaken, hvaraf han härrörer, kommer att stå oafgiord, och man fördenskull intet giärna kan döma om accessorio, innan principale kommit till ändskap, finnandes jag dessutan utlåtelserne emellan H. Öfverst-lieut:t och honom eij annorlunda beskaffade, än att dee genom behörige förklaringar vähl kunna häfvas, hvilket skulle vara mig kiärt att förnimma, på det osämian emellan de förnämare icke må styrcka de nedrigare uti deras mishälligheet och oordning.

Som jag uppå andras förfrågning, huru med dem förhollas skall, som undandraga sig att underkasta sig förhöret på behörigt instämmande, har funnit nödigt att svara, det de tredie gången måge stämmas peremptorie, och där de sig då på föresagda tijma eij inställa, kiärandens klagan lijkafult uptagas, des vitnen afhöras och protocollet förfärdigas till effterrättelse och giltigt bevis i längden, hvilcket då stannar på den treskas efventyr, altså har jag eij bort underlåta att gifva H. Öfverstlieutenant dehl af samma mening, på det han i slijke fall må kunna bruka lijka methode.

Af de emot ryttmästarn Elvern anbrakte besvären har jag intagit, huru en och annan fordrar af honom större ricktighet och förnöijelse för de vexlar, han förledit åhr hade i commission att betinga och uptaga. Och emedan han däremot beropar sig uppå den omöijeligheten, som vid dess afresa härifrån varit, att i sådan hast få alla penningarne af kiöpmannen Kusel betalte, så har jag låtit tala med honom därom, varandes det

fuller vist, att han behollit en ansenlig post inne hoos sig moot revers att skicka densamma effter ryttmäst. Elvern tillhanda för de afgifne växlar och quittencerne, men på hvilkas räkning samma inneholdne peningar egentligen böra komma, och hvad particulariteter därhoos elliest kunna vara nödige att veta, därom lärer han nu gifva capit. Nilson fulkomblig effterrättelse.

Lieutenant Ziems har insändt en vidlyfftig berättelse angående den tvist, han hafver med capit:n Schmit om 20 rdr. skuld, som des antecessor matrimonii feltvebeln Peter Lindström undfådt emot gifven och antagen assignation på H. öfverst-lieut. Mentzer; nu ehuruvähl det kunde dragas under tvifvelaktig frågan, om han, lieut. Ziems, är skyldig att svara för sin antecessoris skuld, och om en vedertagen assignation kan opräsenterad återgifvas och ändras effter endera contrahentens behag och jemvähl effter den andras död, dock som jag intet sedt dess vederparts skiähl, och saken in loco bäst lärer kunna afgiöras; ty behagade H. Öfverst-lieut:t af sin vanlige dexteritet söka förlijka eller afhielpa densamma, som rättvisast må pröfvas.

Efvenså förnimmer jag af officerarna Prytz, Falks, Giers och Rossfeltz inlaga, hurusom de kommit att strijda med commissarien Berling om 20 rubel, som effter lieut:t Lindbergs dödelige afgång af dem förre blifvit häfne mot förskrifning att demsamma til vederbörande i Sverige återbetala, hvaremot commissarien påstådt sig hafva så myket af den döda att fordra och på sådant fundament åter innehollit så mycket af ofvanb:te officerares öfversände underholdsmedell, hvaröfver de sig i närvarande trångsmåhl deste mehra besvära, som Berling värckeligen för sin fordring fådt suffisante assignation till Sverige och desutan tagit till sig af qvarlåtenskapen 42 carol. 12 cop., med hvad mehra å deras sijde anföres, jemte begiäran att få betiena sig af mehrbem:te 20 rubel, till des Gud hielper dem i frihet och tillstånd att betala dem till den dödas erfvingar. Nu har jag fuller svårt att yttra mig i detta måhl på den enas eller andras föreställning, utan vill hafva detsamma hemskutit till H. Öfverst-lieut:tz undersökning och godfinnande. Men skulle commissarien på annat sätt hafva erhållit sin säkerhet, och desse officerare kunna ställa caution för penningarnas återbetalning, vore vähl, om de dermed i deras nöd kunde blifva bisprungne. [1])

---

[1]) Slutet lika med brefvet till Stiernstrålo (se ofvan).

241. Till Rålamb. Moskva d. 3 januari 1715.

[C. G. Rehnschiöld.]

Utaf H. Baron och Corporalens inkomne skrifvelse har jag fast ogiärna förnummit, hurusom han i anledning af en uti krigsförhöret ingifven skrifft råkat i någon disput först med rätten och sedan enkannerligen med H. öfverst-lieutenant Kaulbars. Jag tviflar ingalunda, att H. Baron och Corporalens intention med bem:te skriffts inlefvererande ju varit god och härrört af nijt för rättvijsan och K. M:tz tienst. Huruvida des giorde påminnelser varit grundade eller eij, vill jag icke heller examinera, men jag hemställer till H. Baron och Corporalens egit ompröfvande, då han vill nagelfara en laga process, om en, som hvarcken sitter i rätten eller hafver där dehl å embets eller egna vägnar i någon saak, må uppenbart förebrå de därtill förornade ledamöterne någon fehlaktighet i deras förrättning, eller om man icke heldre kunde gifva någon af rättens ledamöter i tystheet och förtroende vid handen, hvad man förmenar tiena till bättre uplysning och rättvisans befrämjande; ty att offentligen beskylla rätten för nulliteter och utsprida det i lag med andra, dermed tyckes rättens heder förminskas, och andra till sidovördnad föranlåtas, där man dock eij bör präsumera annat om dem, som däruti sittia på ed och samvete, än att dee lära med all redlighet öfva och förstå deras embete. Fördenskull önskade jag jemvähl giärna, att den saaken, så vähl som det däraf upvuxne missförståndet med H. öfverst-lieut. Kaulbars, kunde i vänlighet bijläggas, på det dee förnämares oenighet icke må tiena till exempel och stärcka de nedrigare uti deras inbördes osämja, finnandes jag ej heller detsamma, som emellan H. öfverst-lieut. och H. Baron och Corporalen förefallit, af annan beskaffenhet, än att det genom behörige förklaringar vähl kan häfvas och förlijkas; hvartill jag och hermed af många skähl samt besynnerlig vählvillia vill honom råda, förblifvandes etc.

Tillägg.

I. Bref från C. Piper och C. G. Rehnschiöld.

(Supplement till föregående samling.)

242. Memorial. [Poltava d. 14 juli 1709.]

[C. Piper.]

Memorial för Kongl. Maij:tz af Sverige secreterare Cederhielm (hvilcken på parole, att inom 3 månader med resolution igenkomma, affärdes till Stockholm) på det han under sitt vistande därsammastädes på Tzariske Maij:tz vägnar har att föredraga.

1.

Såsom Hans Tzariske Maij:tz i Sverige befintelige generaler, resident ock officerare emot alt krigsmaneer ock alt folks rätt mycket hårdt hållne blifva ock hvar för sig till åtskillige aflägne orter bårtförde äro, varandes alt umgiänge så emellan dem sielfva som invåhnarena dem förbudit, ock ingen frijheet förundt, undantagandes i gudztiensten, eij heller någon civilité att få gå uth någorstädes, hvarcken att spassera eller för inkiöp skuld, hvaremot å Hans Tzariske Maij:tz sijda svänske fångarne alt härtilldags med all heder ock mildheet varit hanterade, hvartill han, secreteraren, kan vara ett ögonskeenligit vittne; altså och fördenskull åligger honom att bemöda sig därom, att ofvannämnde Hans Tzar. Maij:tz generaler och officerare med det forderligaste till Stockholm öfverföras måtte ock få lof att umgås sinsemillan så väl som med andre, så att fångarne uti alt effter den lofvärdige plägseden, som finnes hoos andre christelige herrskaper ock Hans Tzar. Maij:t måtte håldne blifva. Item att residenten Chilkoff med alt hans folck, som äro hoos honom, aldeles måtte lösgifvas, efftersom Hans Tzar.

Maij:t Kongl. Maij:tz resident Knipercrona redan långesedan behagat dimittera, samt des hustru ock barn till Novogrod öfverföra ock vid bem:te residents befrijelse behagar släppa dem bårtt till Sverige. Hvaremot lickväl H. residenten Chilkoff emot alt folcks lag icke allenast uti Sverige i arrest tagen är, utan och mycket hårdt ock såsom en fånge trångt insperrad hålles. Så framt denne Hans Tzar. Maij:tz rättvijse åstundan intet nöije skeer, så lärer man sökia att hämna sig på dee härvarande deras fångar.

2.

Att man måtte effterlåta dee fångne generalerne ock officerarne den frijheten att på parole få resa hem i sitt fädernesland ock till en viss termin komma tillbaka igen, hvilcket desslijkest deras fångar förunnas skall.

3.

Att om kriget skulle förlängias, å bägge sijdor om ett cartell en afhandling skee måtte.

---

248. Till underkommendanten i Petersburg. Petersburg, oktober 1710. [D. 18/10].

[C. Piper, C. G. Rehnschiöld.]

Der Herr Commendant wirdt bedancket, dass Er zugeben wollen die Quartier zu besehen, welche man für unss aussgesehen instelle für diesse, worinnen wir unss unmüchl. wegen der Enge und Kälte bergen können; wie nun Ditmer, der dieselbe Quartier zu besehen von unss dahin gesandt worden, die Nachricht gebracht, dass selbe Quartier nicht allein sehr schlecht sondern auch enge; alss werden wir veranlasset von d. H. Commendanten zu begehren, dass Er die Gutheit zu haben geliebe und für unss solche Quartier ausszusehen, womit wir besser könten geholffen und nach der Nothdurfft accommodiret werden. Wann aber dazu keine Ausswege solten gefunden werden, und wir endtlich mit den aussgesehenen müssen vergnüget sein, dass unss alsdann Küche und Keller in dem einen

Hauss, welches der Oberstin gehöret, möchte eingeräumet werden, welche sie nicht abstehen zu können sich verlauten lassen, wobey der H. Commendant selber nachzudencken beliebe, wie unmüglich es fallen werde ohne Küche und Keller unss zu behelffen, und wie sonsten auch die Gemächer in den Häüssern, welche unss angewiesen, unmüglich für alle unssere Bediente, wann sie ankommen, zureichen können, dass noch welche mehr für unss und unssere Bediente möchten aussgesehen werden. Wir erwarten diese Faveur von d. H. Commendanten, als welcher sich schon das gute Lobwort erworben, gegen denjenigen genereus zu sein, welche mit unss in selben Unglücke gerahten.

---

244. Till underkommendanten i Petersburg. Petersburg, oktober 1710. [D. 18/10.]

[C. Piper, C. G. Rehnschiöld.]

Es thut unss wehe, dass wir den H. Obristen und Commendanten wegen der Quartier, welche unss angewiesen, so offt zu beschweren gezwungen werden; und wie wir die Mühe, welche Er dabey schon auf sich zu nehmen beliebet, mit allem Danck erkennen, so vermuthen wir auch, dass er noch ferner die Complaisance haben wirdt, umb für ein besseres Accomodement für unns zu sorgen. Alss ich, der Feltmarschalck Rehnschiöld, gestern dahin war, gedachte Quartier in Augenschein zu nehmen, befanden sich in denselben ein und andere Unvollkommenheiten, auf welchen zwar bei Sommerszeiten nicht zu reflectiren, sondern man sehr wohl damit zufrieden sein könte, nun aber, da es gegen den Winter gehet, solte selbe Unbequämlichkeit, insonderheit für Persohnen, die schon zu Jahren gekommen und für allem eine warme Stube bedürffen, gar zu schwer fallen, indemm in dem einen angewiesenem neuem Hausse die Vorderstube ohne Offen, so fehlen auch ein Theil Fenster, und sindt die Dielen so wohl in derselben als in beyden Cammern beydes undicht und auf eines Mans Tieffe ungefüllet, so dass die Kälte überall eindringet, wozu noch diese Ungelegenheit kömt, dass da weder Keller noch Speiskammer, welches eins von den vornehmsten Requisitis, verhanden. Weswegen man vermuthet, dass der H. Obrister und Commendant die

Gutheit haben wirdt, einige andere bessere Häusser aufsuchen zu lassen, wo selbes müglich, oder aber, da wieder Vermuthen solches nicht geschehen könte, dass alsdann obengedachte Fehlachtigkeit möchten repariret, und insonderheit ein Ofen aufgemauret, Fenster eingesetzet und die Diele dichter gemacht werden, ehe man es beziehet. Des H. Obristen und Commendanten Willfährigkeit hierinnen werden wir jederzeit zu erkennen und zu rühmen wissen.

---

245. Till underkommendanten i Petersburg. Petersburg d. 28 oktober 1710. [D. 18/10].

[C. Piper, C. G. Rehnschiöld].

Wie wir vermercken, dass es grosse Schwierigkeit haben wirdt das Quartier zu behalten, welches unss erst bey der Oberstin angewiesen worden, so müssen wir zwar mit dem andern zufrieden sein, welches unss nachgehends angeschlagen, doch wann wir damit sollen gedienet sein und für unsseren Domestiquen einigen Gelass haben, so bitten wir d. H. Obristen und Commend. die Gutheit zu haben und die Anstalt zu verfügen, dass die beyden Stuben auf dem Hofe, welche von ein paar Officier bewohnet, unss möchten eingeräumet, die Officier anderwerts verleget, der Keller, welcher da verhanden, unss überlassen, und der Weg zwischen beyden Quartieren verbessert werden. Wie wir nun vermuthen wollen, dass d. H. Obrister und Commendant dieses unsser Begehren nicht unbillig finden wirdt, alsso erwarten wir von dessen Genereusité hierauf einen favorablen Ausschlag, welches wir nicht unterlassen werden für eine Wohlthat zu erkennen.

---

246. Till senaten. Moskva d. 28 juni 1711. (Orig.)

[Ej nämndt i D.]

Högvälborne etc.

Uppå engelske consulens H. Charles Goodfellows anmodan har jagh tvenne gånger tillförende tagit migh den frijheten

att anmähla des andragne ährende och söckte betalning för giordt penningelåhn till H. öfverst Wachtmeister; jagh har detsamma så mycket mindre kunnat vägra, som jag vidh alla tillfallen funnit honom mycket både billig och benägen till att bijspringa våra torfftige fångar i deras trångsmåhl. Skulle han nu derföre komma att lijda, vorde därigenom andra afskräckte, i stället att både han ock flere skulle lättare kunna disponeras till några förskott, där de sågo sigh därföre hafva att förvänta en skiälig förnöijelse. Denne har han sig jämvähl deste vissare promitterat, som af H. öfversten Wachtmeisters ingifne räckningar, hvilka af cammereraren Borg blifvit igenomsedde och migh upvijste, samma medell bevijses vara till Kongl. Maij:ts tienst och des fångars underhold använde. Jagh har i anseende till alt sådant eij kunnat underlåta härjemte en copie af mehrbem:de H. consuls nu å nyo erhåldne skrifvelse att öfversända och innehollet deraf på det högsta recommendera till ett villfarigt utslag, på det att elliest icke allenast H. Wachtmeister för betalningens uthblifvande utan och alla fångarne i gemehn genom creditens fallande måtte komma att taga en obotelig skada och afsaknad. Uti öfrigit förblif:r jagh stedze etc.

C. Piper.

Copia.

Hogwohlgebohrner etc.

Ob ich zwar besorgt seyn muss Ihro Hochgräfl:e Excell:ce so wohl durch diese als meine vorige schrifftl:e Aufwartung zu incommodiren, so kan ich dennoch nicht unterlassen noch ferner gantz dienstgehorsambst zu bitten solches geneigt zu excusiren und in meinem billigen und rechtmässigen Gesuch alsso zu assistiren, wie Ihr. Hochgräfl. Excell:ce es nach dero hohen Conduite mir zuträgl. befinden, dass ich nun doch einsten zu die zehntaussend D:r S:r-M:tz, die ich dem H. Obersten Wachtmeister schon A:o 1709 im Monath Nov. gereichet, wiedergelangen möge. Ich habe die Extremitet wieder d. H. Obersten auss keiner Incapacité zurückgehalten, sondern allein in Respect Ihro Hoggräfl. Excell:ce, weilen meine Confidence hierin zu Sie gestellet, habe bisshero noch immer in Hofnung gestanden, dass durch dero hohe Intercession meine Vergnügung mir in Stockholm würde gewehret werden, da mir aber mein Correspondent gar schlechte Aparence machen will, und noch keine Anstalt

zu meiner Vergnügung mir versichern kann, so will denn nochmalen und mittelst diesem, weill mir die persönliche Aufwartung nicht zugelassen ist, gantz dienstgehorsambst Ihro Hochgräfl. Excellence ersuchet und gebehten haben mir nachdrückl:r Veranstaltung ferner in Schweden zu verordnen, die mir meine völlige Vergnügung geben möge, so ich dan darauff nichts zu erlangen sehe, werde ich weiter Ihr. Hochgräfl. Excell:ce nicht incommodiren, aber versichert mich auch nicht länger vergebl. aufhalten lassen, sondern auff eine zulässige Weisse, so extrem als es möglich, von dem H. Obersten Wachtmeister meine Vergnügung zu suchen wissen. Ich werde alssdan nicht beschuldiget werden können, dass ich zu hart verfahren, weill man zeithero und in eine so geraume Zeit, da ich ein solches Capital entbehren müssen, nicht einmahl consideriren wollen den Dienst, so ich hierin erwiesen, und wie gar schlechte Anstalt man zu meiner Bezahlung machen wollen. Ihro Hochgräfl. Excell:ce werden verhoffentl. es reiflicher erwegen, undt also das Wiedrige von dem H. Obersten Wachtmeister abwenden, und mir durch dero hohe Intercession zu dem meinigen verhelffen, wie ich dann hierzu noch ein Schreiben von Ihr. Hochgräfl. Excell:ce an das Stockholmsche Stats-Contoir dienstl. erbitte, ich werde dagegen unermüdet, worin ich werde capabel angesehen seyn, meine gantzwillige Dienste allemahl wieder offeriren, der ich verharre

Ew. Hochgräfl. Excellence dienstschuldiger Diener
Charles Goodfellow.

Muscau d. 27:n Junij 1711.

---

247. Promemoria. Moskva d. 13 augusti 1712. (Orig. uppläst i senaten d. 4 febr. 1714.)

[Ej nämndt i D.]

Pro Memoria vor den Regimentz-Feldtscher Leopold, was selbiger bey seiner Ankunfft in Schweden bey den Königl. Senat vorzutragen.

1.

Nachdem die Gelder, so theils von dem königl. Stats-Contoir per Wechsell herübergemacht, theils von mir hieselbst ge-

gen Wechsels nach Schweden aufnegotiirt worden, unter die gefangene Officierer schon längstens vertheilet, und nichtes mehr in Cassa vorhanden, wovon ihnen einiger Zuschueb in ihrer äussersten Noth mitgetheilet werden könte, da sie sich an weit entlegenen Orten in der grösten Dürfftigkeit befinden, und das Brod mitt Betteln oder schwerer Arbeit und Frohndiensten bey denen Bauren verdienen müssen; als wird ein hochlöbl. königl:r Senat freündtl. und inständigst gebetten auf die von Zeit zu Zeit in solcher Materie abgelassene Brieffe geneigt zu reflectiren und mit dem allerförderlichsten eine erkleckliche Summa Geldes zum Behuef der armen nothleydenden Officierer zu übermachen, weilen dieselbe sonsten unmüglich den elendesten Todt aus Hunger und Blösse auf künfftigen Winter entgehen können, oder auch zu dergleichen desperate Mittel werden greiffen müssen, welche zu Ihr. Königl. May:tz und des Vaterlandes grösten Schimpf und Nachtheil gereichen werden.

2.

Weilen man auch leyder erfahren müssen, dass obwohl diese verflossene Jahre verschiedene von denen Reüss. Gefangenen gegen ihre gegebene Parole, Verschreibunge und der Reuss. Generalen Caution aus Schweden abgelassen worden, ist solchem allen dennoch so wenig nachgelebet worden, dass man weder diejenige Personen, vor welche sie sich verschrieben, noch andere tüchtige und gülltige Personen von hier gegen sie losgelassen, sondern entweder lauter alte verlebte Leüte ausgesucht oder solche, die capituliret und wiederrechtlich angehalten gewesen, oder auch wohl gar keinen, dahero man auch gehoffet, dass man in Schweden bey Erfahrung solcher Chicanen mit dergleichen Ablassunge einhalten würde; nichts desto weniger aber damit continuiret wird, so gar dass auch unlängst in Pommern gefangen genommene Officierer schon auf ihre Parole hieher gekommen, vor welche man doch nichtes Tüchtiges von hier loszulassen willens; als wird ein hochlöbl. königl. Senat gleichfals dienstl. gebethen, hinfüro keinen Reüss. Gefangenen mehr auf Parole oder Reverse zu veruhrlauben, weilen dieselbe doch solchem nicht nachleben, sondern, wan sie einmahl los, nicht weiter daran gedencken, und fehlet es hier niemahls an Inventiones all dergleichen Versprechen zu illudiren; sondern wan einige Auswechslung gesuchet wird, dieselbe auf der Grentze zu bestimmen und die Reüss. Gefangene nicht eher aus den

Händen zu lassen, bis man von Ihr. K. M:t Leüte andre taugliche an ihrer Stelle gleichfals an der Grentze vor sich findet.

3.

Man hat auch unter der Hand vernommen, dass hiesigerseits allerhand Vorschläge auf die Bahn gebracht worden zu Befreyung der beyden noch in Schweden verhandenen Zar. Generalen, des Kneesen Trubetzkoj und Golowins, und flatiret man sich auch, dass selbige in Schweden Eingang finden werden. Wiewohl man nun hoffet, es werde ein hochlöbl:r königl:r Senat dergleichen Anmuthen kein Gehör geben, massen auff Erlassung besagter beyden Generale ungezweiffelt erfolgen würde, dass man allhie Ihr. K. M:t gefangene Räthe, Generals, Regimentz- und andre Officierer ohne einzigen Egard und nach Gefallen auf des härteste halten und tractiren würde, wie wir bereits leyder nach Echapirung des Knéesen Dolgorukoi eine gar zu betrübte Probe dessen gefühlet und erfahren müssen; als bittet und recommendiret man einem hochlöbl:n königl. Senat aufs allerhöchste und fleissigste, wohlgemeldte Zar. Generals keinesweges, es sey auch gegen wem es immer wolle, loszulassen, sondern dieselbe gefänglich zu behalten, weilen es nicht verantwortlich umb weniger Personen Befreyung wegen, so eine grosse Menge königl:r Bedienten der äüssersten Ungelegenheit zu exponiren, welcher sie bishero vielleicht einzig und alleine entgehen mögen, dass man hiesigerseits noch einige Gefangene in Schweden gehabt, auf welche man reflectiret.

4.

Es ist sonsten höchlich zu beklagen, dass schon von Anfang her und noch immer, wen einige Auswechslung obhanden, dergleichen Lauffens und Rennens von vielen gewesen, dass dadurch nicht allein so wohl die Erhaltung eines allgemeinen Cartells als auch sonsten bey denen particulieren Auswechslungen die gröste Schwürigkeit entstanden, indem einer den andern zu hindern gesuchet und ihn mit Geld überbothen. Wie wohl man nun solche von ihrem Vorhaben zeitig und offte abgemahnet, hat doch solches nichtes verfangen wollen, sondern continuiret noch immer, und ist der Effect davon, dass nach vielem Rennen und Lauffen man hiesigerseits ohne Communication mit mir die schlechtesten und unvermögnesten Leute aussuchet und fortschicket.

5.

Man hat auch erfahren, dass man hier, durch die Reüss. Gefangene auss Stockholm, zeitige und pertinente Nachricht erhalten, wan man etwas in geheim dahin schrieben, nicht allein von dem Einhalt der Brieffe, sondern auch wer dieselbe geschrieben und durch was Adresse sie fortgeschaffet worden. Wan nun aus dergleichen Divulgirung der Brieffe leichtlich die gröste Ungelegenheit vor die hiesige Gefangene entstehen, und unss alle Gelegenheit benommen werden könte, das Geringste anders als durch hiesige Precase an einen hochlöbl. königl. Senat gelangen zu lassen, welches doch wie unrichtig und langsamb es damit hergehet, die Erfahrenheit genugsamb erwiesen; als wird freündtl. gebethen, diejenige Personen, denen solche Brieffe vertrauet werden, dahin zu vermahnen und halten zu lassen, dass sie dieselbe geheim halten und venigstens denen in Stockholm befindtlichen Russen keine Kundschafft davon mitttheilen. Nachdem auch, ungeachtet der vielen Versicherung wegen richtiger Absendung und Empfang unsserer Brieffe, wir noch niemals einige richtige Post aus Schweden über Finland erhalten, die wenige einzelne Brieffe aber, so endtlich gekommen, fast über jahresalt gewesen, da doch der Reüss. Gefangenen Brieffe hier zum öfftern und in gar kurtzer Zeit anlangen; so möchte vielleicht hiesige Cantzeley zur bessern Richtigkeit bey der Post disponiret werden können, wan man denen Reuss. Generalen in Stockholm die bisher passirte Unrichtigkeit vorstellete, und dieselbe mitt einer gleichmässigen Hemmung drohete, woferne sie nicht deswegen hieher schreiben, und denen Schwedischen Gefangenen eben selbige Freyheit in der Correspondence zuwege bringen werden.

6.

Auch dienet zur Nachricht, dass wan man hier einige Officierer zur Auswechslung aussuchet, wird nachgefraget, ob sie von Famille, oder ihre Verwandten in einiger Consideration und Ämptern in Schweden, da sie dan auf Befinden sofort verworffen werden, welches wie es eine unerhörte Chicane, indem ja ein Officierer nur nach dem Caractere, worinnen er dienet, zu æstimiren und auch also ausszuwechseln ist; so ist darauss genugsamb zu schliessen, dass man in Schweden noch vielmehr Uhrsach habe die noch übrige wenige Reüss. Gefangene von

Distinction anzuhalten und ja keinesweges aus den Händen zu lassen.

7.

Schlieslich kan nicht umbhin zu melden, dass nachdem alle Last auf mich allein lieget und mir niemand darinnen zu Hülffe komt, so sehe nicht, wie ferner damit aushalten kan, sondern fürchte, dass in der Länge auch mich dessen zu entziehen werde genötiget seyn.

---

248. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 4 februari 1713.

(Kopia, bilagd Christina Pipers bref till konungen d. 23 mars 1713.) [Ej nämndt i D.]

Min kiäraste Stina!

Jag har vähl undfått hennes angenähma skrifvellse af d. 18 Novemb. och är mig en stoor fägnadt, at jag deraf seer hennes och våre k. barns hällssosamma tillstånd. Med de fångne officerare är numehra så vijda kommit, at de intet vijdare stå at bringas till tåhlamod, sedan de från alle orther hafft sine uthskickade hijt i mehning at få någre penningar af mig, dermed att kunna afbörda sig den skulld, för hvillcken de häffta hoos ryssarna för lähnte penningar och mat, pertzedlar till theras lifs uppehälle hijtintill, men samma uthskickade reesa thomhändte tillbakars, i dy ingen penning finnes i cassan at tillgå, och jag icke heller är i tillstånd vijdare förskått at kunna giöra, varandes de så mycket olyckligare, som de måste dhe uthskickade återbetahla dheras reeseomkåstnader, hvillcka sig till ett ansehnligit bestiga för den långa vägen skull; jag seer altså intet annat, än de nödgas blifva eviga trählar hoos ryssarne och grijpa till så förtviflade resolutioner, som dhe alldrig hade tänckt; hvad klagan dhe hoos Gud samcka på sig, som hafva hafft råd att afböija sådant, men intet acktat, lembnar jag dem sielfva at efftertänckja, och lähra dhe det ärfahra, om icke förr, doch då, när samvetet oppvaknar. Alle de öfrige officerare, som här varit, blifva nu jämbvähl bort förde, så när som öfverstarne och generalerne, och finnes armoden hoos dhem så stoor, at mången af them intet äger så mycket, hvaraf han må kunna lefva åtta dagar. Jag har af min propre

cassamedell måst taga 4000 d:r söllf:mt och förskiuta till medicamenter och communionvijn samt andre nödvändigheter, det samme är orsaken, att jag dragit på henne flere vexlar denne gången, än jag tänckt; Gud veet, den som har något christeliget hierta, at det må blöda, när man seer älendet och giärna giör, hvad jag kan och förmår åstadkomma. Det är mer än 14 månader förflutne, sedan vij af kongl. statz-contoiret undfinge dhe sidste 10,000 rdr. och hvad deraf som straxt blef uthdehlt, förslog vijda när intet så mycket, att de dermed kunde betahla, hvad dhe hade bårgat till theras lifsuppehälle, än till den tijden; deraf kan man lätt aftaga, huru tillständet nu må vara. Jag har orsak att berömma större dehlen af officerarne, dhe giöra alt, hvad i theras förmågo står, till at underhålla lifvet, dhe bärga om hösten böndernes säd och höö, som dhe hafva slagit och skurit förut, dhe bära sallt, hugga veed hoos bårgerskapet, dhe giöra spinetter, violer, kort och annat scharpiperijen, dhe agera fächtmästare, dantzmästare och præceptorer, men kunna med möda med alt sådant förtiena 2 copeker om dagen, det ringa förslår till födan, men altz intet spisar till beklädningen, och är större dehlen, som med sådant intet kunna förskaffa sig födan, i det de antingen äro svaga till hällsan eller och intet äro så handslögde som andre; jag beder min kiäraste Stina, hon ville häraf inlefverera en copia uti kongl. senaten, på det deras exellentier deraf må kunna see fångarnes älendige tillstånd, som uti protocollet må infört och copian ad acta förvarad blifva. Slutel. vill jag hafva min kiäraste Stina med hehla vår omvårdnat troligen befallat under Gudz mäcktiga beskydd, och försäkrar jag henne, att jag in till min död lährer förblifva etc.

C. Piper.

---

249. Till grefvinnan Piper. Moskva d. 8 april 1714.

(Kopia, bilagd Christina Pipers bref till senaten juli 1714.)
[Ej nämndt i D.]

Jag har för detta så många och bevekel. föreställningar giort hoos kongl. senaten, cammar-collegium och kongl. statzcontoiret, at jag tröttas giöra det fleere resor, hälst som jag seer, att de alle äro fruchtlöse, men som med officerarnes älende

så vijda är kommit, at fienden, erfarandes sådant, är kommen på det förslaget, att villia genom sööta löfften och tillsäijelser uti närvarande deras jemmerfulla tillstånd låka och öfvertahla dem att träda i des tienst, och jag befahrar, at många till at undslippa hungersdööden torde sig resolvera till sådant, finnandes för sig odrägel:t längre att uthhärda i så stort elände at med andre afledne af hunger förgås; altså så har jag funnit nödigt till mit försvar i framtiden at gifva sådant tillkiänna, och beder henne tienstl., hon ville et extract af detta mitt bref, den materien angående, öfvergifva så vähl till kongl. senaten och statz-contoiret och till deras behag uthställa, hvad de i så beskaffat måhl behaga til at giöra; högst är til at beklaga, at så redelige tienare af hunger och svelt samt nakenheet, skole blifva tvungne till en slik förtviflat resolution, hvarmed jembvähl det blifver förlorat, som man härtill dem har påkåstat; jag hoppas hafva frijat mig från alt ansvar, i det jag sådant oprichtigt har till kiänna gifvit; af medlidande måste jag offta taga mig så när, at jag befahrer underhållet för mig framdeles lärer brista, dok hoppas jag, Gud lärer förekomma detsamma, som kienner mitt öhma hiertelag; jag ville önska at detsamma funnes hoos flere, fienden har för detta intet velat hafft våre officerare i des tienst, ehuruvähl åthskillige i deras nöd hafve sökt dijt at komma, men när de nu dertill blifva låckade, är ingen tvifvell, att ju många läre densamma antaga, dermed at slippa deras närvarande jemmerfulla tillstånd.

C. Piper.

P. S. Detsamme lära och Hans Kongl. Maij:tz enskijlte här fångne håffbetjente äfven giöra, hvillka ingen hallföre från Sverige fått, sedan dhe fångne blifvit, vijdare än det jag dem i begynnelsen förskutit.

II. Det fångna svenska generalitetets bref under Pipers och Rehnschiölds frånvaro okt. 1710–jan. 1711.

250. Till Gagarin. Moskva d. 4 oktober 1710.

Memorial an den Commendanten Knés Gagarin. Mut. mut. an den Gouv. Tichan Nikitowitz Stresnoff. W. A. v. Schlippenbach, C. G. Creutz, C. G. Krus, Carl G. Roos, B. O. Stakelberg, Hugo Joh. Hamilton.

Gehorsambstes Memorial an des Herrn Commendanten Knées Gagarins Excell:ce.

Es nehmen Unterschriebene von der königl. Schwed. gefangenen Generalitet die Freyheit Ew. Excell:cen hiemitt vorzutragen, wassmassen wegen unrichtiger Correspondence biss Dato keine Antwort auss Schweden eingelauffen noch Anstalt gemacht worden wegen der nöthigen Gelder zum Unterhalt der hieselbst gefangenen königl. Officierer. Weilen nun einige derselben so arm, dass sie selbst nichtes haben, womit sie sich ernehren können, und sich dahero mitt dem Tractament, so ein Gemeiner geniesset, behelffen werden, biss dass Gelder auss Schweden ankommen; so haben wir mittelst beygehender Suplique Ihr. Zar. May:tt in tieffester Demuth und Respect ersuchet, sie geruhen solchen armen Officierern solches Tractament eines gemeinen Gefangenen mittlerweile reichen zu lassen, wie ebenfals dero Officierern in Schweden wiederfahren und sonsten überall gebräuchlich, und bitten Ew. Excell:cen demnach hiemitt dienstl., Sie belieben solche Suplique an Ihr. Zar. May:tt zu überschicken und mitt dero vielvermögenden Recommendation zu begleiten.

---

251. Till senaten. Moskva d. 4 oktober 1710. (Orig.)

Hochgebohrne etc.

Ob man zwar bisshero noch immer verhoffet, es würde dass königl. Stats-Contoir zum Unterhalt der hieselbst gefangenen königl. Officirer und Bedienten einige Gelder übermachen, zumahlen da Ew. Gräfl. Excell:n in dero Schreiben an des H. Grafwen und Obrist-Marschalls Graf Pipers Excell:n dazu Hoff-

nung gegeben; so muss man dennoch leider beklagen, dass solches annoch biss dahero hinterblieben, und die Noth und Drangsahl der armen Leute täglich also zunimt, dass ihr euserster Untergang und andere schwere Inconvenientien zu befürchten, falss solchem nicht ehestens vorgebauet wirdt. Dass wenige, so bisshero durch privaten Credit aufgebracht werden können, ob es zwar so sparsamb als immer müglich disponieret werden, ist dennoch bey weitem nicht zureichlich gewesen, und ist auch ferner kein Mittel auf solche Weise etwas mehreres zu erhalten, nachdem die Kaufleute wegen ausbleibender Bezahlung ihres Verschusses abgeschrecket werden, und der Credit gäntzlich verfället. Wier haben demnach nicht umbhin gekont, in Abwesenheit ihrer Excell:n, die hierselbst gefangenen H. königl. Räthe, Ew. Gräfl. Excell:n solchen klägl:n Zustandt der gefangenen Officirer hiemitt vorzutragen mitt dienstl. Bitte, Ew. Gräfl. Excell:n geruhen so wohl aus christl. Mittleiden als zu Verhütung unausbleiblichen Schadens in Ihro Königl. May:tt Diensten es dahin zu bringen, das wegen solcher Gefangenen Unterhalt (es sey dan selbiger auch gering als er wolle) einige Anstalt gemacht werde. Wier können Ew. Gräfl. Excellencen die Noth dieser armen Leute unmüglich so beweglich beschreiben, dass selbige nicht unweit gröser sich in der That befindet, und solten fast aus des königl. Stats-Contoirs bissheriges Verfahren schliesen, ob wäre selbigen beygebracht, dass die Officirer noch wohl selbst hätten, wovon sie leben könten, welches wier doch vor Gott und Ew. Gräfl. Excell:n mitt Grundt der Wahrheit bezeugen können, dass es sich gantz anders verhält, und dass, gantz wenige ausbenommen (welche auch noch nichts genossen), sich überall eine solche Armuth befindet, dass dergleichen Extremiteten zu ertragen fast nicht menschlich, undt es nur der allmächtigen Handt Gottes zuzuschreiben, wann sie darbey noch bestehen undt dass Leben erhalten können. Welches aber wie es in der Länge nicht wirdt Bestandt haben können, so wollen wier auch vor Gott und Seiner Königl. May:tt, unsern allergnädigstem Könige, entschuldiget sein, wann daraus solches Unglück entstehet, welches nachmals nicht zu remediiren. Wier wollen demnach aus Ew. Gräfl. Excell:n Veranstaltung ein besseres hoffen undt fügen itzo hierbey einen Wechsell undt Advis an das königl. Stats-Contoir auf vierzigtausendt Thal:r Silb.-M:tz. Ew. Gräfl. Excellencen belieben die Honorierung desselben zu

befördern undt uns baldt mitt einer gewierigen Antwort zu erfreuen, die wier übrigens bestendig verharren etc.

W. A. Schlippenbach. Carl Gustaf Creutz.
Carl G. Kruse. Carl G. Roos. B. O. Stackelberg.

---

252. Resolution. Moskva d. 17 oktober 1710.

Der königl. Generalitet Erklährung auff einiger Herrn Regementz-Officierer Beschwerde wegen den Unterhalt. W. A. v. Schlippenbach, C. G. Creutz, C. G. Krus, C. G. Ros, B. O. Stakelberg, H. J. Hamilton.

Es will eine königl. Generalitet nicht vermuthen, dass die Herrn Regimentz-Officierer in denen Gedancken stehen, ob were die Schuld an der Generalitet, dass sie nun eine geraume Zeit in ihrer Gefangenschafft entweder nichts oder ein gar geringes zum Unterhalt genossen, sondern glaubet vielmehr, dass die in der Supplique befindliche bedenckliche Expressiones und Raisonnements so wenig zur Sache dienen, auss des Concipienten Unwissenheit hergeflossen [1]), nachdemmahlen es ja bekant genug, dass die Generalitet nichts in Händen hat, womit sie die Supplicanten befriedigen könte. Unterdessen, wie der armselige Zustand der sämptl. gefangenen Officierer genugsamb mittleydenswürdig, so hat auch eine königl. Generalitet nicht ermangelt, solchen an gehörigen höhern Orth in so nachdrücklichen Termen vorzustellen, wie es immer müglich gewesen, und umb einige baldige Geldhülffe anzuhalten, wird es auch noch ferner wiederholen u. nicht nachlassen, biss dass etwas erfolget, welches, wan es geschiehet, alsdann einem jeden nach der Disposition, so vorgeschrieben werden wird, sofort soll abgefolget werden. So lange aber und biss dass solches geschiehet, ist man nicht bemächtigt von der bissherigen Methode abzutreten, und were nur zu wünschen, dass man genugsamen Vorrath hätte, nach Masse derselben denen Nothleydenden beyzuspringen, als womit diejenigen sich so lange behelffen würden, welche (wie es doch billig ist) die Umbstände und die Unvermögenheit alles dasjenige zu thun, wass man gerne wolte, zu erwegen und zu behertzigen wissen.

---

[1]) Orden *sondern—hergeflossen* blefvo enligt en anteckning i marginalen utelämnade.

253. Till tsaren. Moskva d. 22 oktober 1710.

Suplique an Ihr. Zar. May:tt wegen Versendung ein par Officierer u. des Krigs-Commissarii nach Schweden umb Geld vor die Gefangene zu sollicitiren. W. A. v. Schlipp., C. G. Creutz, C. G. Kruse, C. G. Roos, B. O. Stakelb., H. Hamilton.

Ew. Zar. May:tt mitt dieser unsserer allerdemüthigsten Bittschrifft beschwerlich zu fallen, veranlasset unss der kummerliche Zustand der hieselbst gefangenen Schwed. Officierer, indem selbige nichtes mehr übrig haben, wovon sie subsistiren könten, auch wegen Mangell der Correspondence auff die viele deswegen nach Schweden abgegangene Schreiben noch keine Antwort eingelauffen, noch einige Mittel übergemacht worden, wovon man dieselbe den Unterhalt geben könte. Wan wir nun von Ew. Zar. May:tt grossen Generosité und gnädigen Mittleyden vor dero Gefangene unss genugsamb versichert halten, und dass selbige als ein christl:r Potentat gerne sehen, dass so vielen unglücklichen Personen, die jetzo unter ihrer hohen Botmässigkeit seyn, möge auff einige Weisse geholffen werden, welches unsserm wenigem Ermessen nach, am füglichsten befordert werden könte, wan unss erlaubt seyn möchte den Krigz-Commissarium nebst ein Par Majors oder Capitains auss dem Mittel solcher hieselbst gefangenen Officierer nach Stockholm zu übersenden, welche daselbst die Nothdurfft ihrer Cammeraten nachdrücklich und als lebendige Zeugen vorstellen könten; als ist hiemitt an Ew. Zar. May:tt unsser allerdemüthigstes Begehren, Ew. Zar. May:tt geruhen unss in Gnaden solches zu erlauben, massen wir erböthig seyn vor die Wiederzurückkunfft solcher abgelassenen Personen unss sämptl. zu verschreiben und auffs bündigste zu caviren, dass solche ohne alle Einwendung und Aussflüchte sich hie in ihrer Gefangenschafft auffs eheste wieder einfinden sollen. Solten aber Ew. Zar. May:tt wieder unsser Verhoffen in dieses zu willigen Bedencken tragen, so bitten wir allerdemüthigst, Ew. Zar. May:tt geruhen auss dero Precase nothdürfftige Mittel zum Unterhalt der Officierer gegen Wechsells auff Schwed. abfolgen zu lassen, vor welcher Gelder Bezahlung wir mitt unssern Personen caviren und nicht ehe auss der Gefangenschafft treten wollen, biss dass selbige völlig bezahlet. In Erwartung einer baldigen gnädigen Resolution verbleiben wir etc.

254. Till Stresnov. Moskva d. 22 oktober 1710.

Memorial an den Gouv. Tichan Nikitowitz Stresnoff wegen schlechten Accomodements der Gefangenen in dem Wosnitzkisch und Twerskoischen Häüssern. W. A. v. Sch., C. G. Creutz, C. G. Kruse, C. G. Roos, B. O. Stackb., H. Hamilton.

Ob wohl wir genugsamb versichert seyn, dass Ihrer Zar. May:tt gnädigen Willen zufolge, Ew. Excell:ce solche Ordre gestellet haben, dass die Schwed. Gefangene, [so] unter dero Commendo stehen, wohl und mitt Glimpf tractiret werden sollen; so werden wir doch durch die vielfältige Klagten derjenigen Gefangenen, so in denen Gefangenhäussern Wosnitzki und Twerskoi liegen, bewogen Ew. Excell:ce hiemitt gantz dienstl. vorzutragen, dass selbige sich gar hoch beschweren, wie sie nicht allein gantz keine Freyheit haben auss- noch einzugehen ihnen das Nothdürfftige zu kauffen, sondern auch sonsten in den Häussern selbst von der Wache gar unfreundlich mitt Stossen und sonsten hantieret werden, kein Licht noch Holtz haben, sondern im Finstern und in der Kälte sich elendig behelffen müssen, weilen die Häusser mitt Fenster und sonsten übel verwahret. Weilen nun solches alles Ew. Excell:ce ohne Zweiffel unbekandt, so bitten wir Ew. Excell:ce nicht ungütig auffzunehmen, dass wir deroselben solches hiemitt vortragen, mitt dienstl:r Bitte, dass die Wache daselbst möge dahin gehalten werden, denen Gefangenen eine billige Freyheit zu verstatten und ihnen freundlicher zu begegnen, als welche Ew. Excell:ce Güte wir bey Gelegenheit abzudienen und zu rühmen nicht ermangeln werden.

---

255. Till Golovkin. Moskva d. 28 november 1710.

An Gr. Golofkin nochmahlige Erinnerung wegen einer Resol. auff das durch Knées Gagarin insin. Memorial an Ihr. Zar. May:tt. W. A. v. Sch., C. G. C., C. G. K., C. G. R., B. O. St., H. H.

Nachdem wir veranlasset worden die Noth der gefangenen Schwedischen Officierer Ihr. Zar. May:tt mittelst beygehender Supplique vor einige Zeit allerdemüthigst vorzutragen, und

solche des H. Commendantens Knées Gagarins Excell:ce zur weiteren Befordrung behändiget, welcher unss auch versichert, dass er solche Suplique Ihr. Zar. May:tt hochlöbl. Ministerio zu Handen geschicket, bisshero aber noch keine Antwort darauff erfolget, da unterdessen der armen Leute Noth und Elend immer mehr und mehr zunimt; als nehmen wir die Freyheit solches unsser allerdemüthigstes Ersuchen hiemitt nochmals zu iteriren, Ew. Gräfl. Excell:ce gantz dienstl. bittende, Sie geruhen solches Ihr. Zar. May:tt vorzutragen und dieselbe zu einer gnädigen Erhörung zu disponiren, massen unsser Begehren, wie wir nicht anders hoffen, billig, wir auch genugsamb versichert seyn, dass Ihr. Zar. May:tt viel zu genereux, als dass deroselben mitt dem Untergang so vieler guthen Leute gedienet seyn solte. Wir verbleiben mitt schuldiger Ergebenheit etc.

Mut. mut. till Schaphiroff.

---

256. Till Gagarin. Moskva d. 3 december 1710.

Memorial an Knées Gagarin wegen der Gefangenen auff den Fall seiner Abreysse nach S:t Petersburg. W. A. v. Sch., C. G. C.

Demnach wir vernehmen, dass Ew. Excell:ce sich bald von hinnen nach S:t Petersburg zu erheben vorhabens, und wir alsso dero höchst werthe Gegenwart auff einige Zeit vermissen werden, so haben wir nicht ermangelen sollen von Ew. Excell:ce unss hiemitt zu beuhrlauben und deroselben zur bevorstehenden Reysse viel Glück zu wünschen, mitt Dancksagung vor die unss verschiedentlich erwiesene grosse Civilité, welcher wir stetz eingedenck seyn und solche überall zu rühmen wissen werden.

Bey solcher Gelegenheit haben wir Ex. Excell:ce umb folgendes dienstl. zu ersuchen, neml.:

1:o. Dass Ew. Excell:ce an diejenige Person, so in dero Abwesenheit das Obercommendo über die Schwedische Gefangene allhie haben wird, dergleichen Ordre und Befehl hochgeneigt zu hinterlassen belieben mögen, dass man sich einer gleichen raisonnablen Freyheit, wie bey Ew. Exc. Anwesenheit, zu

erfreuen, auch bey demselben freyen Zutritt haben möge, dasjenige, wass etwa vorfallen möchte, schrifft- und mündtlich vorzustellen, und Remedirung zu suchen.

2. Wan auch Ew. Excell:ce nach S:t Petersburg glücklich angelanget, wollen dieselbe hochgeneigt belieben, nicht allein sämptl. Schwedische Gefangene bey Ihr. Zar. May:tt bestens zu recommendiren sondern auch insonderheit vor die armen Gemeine Vorbitte zu thun, dass dieselbe gegen die herannahende Kälte und Frost mitt nöthiger Kleidung versehen werden, weilen sie gröstentheils gantz zerrissen und bloss einhergehen.

3. Unsserer unter Beforderung Ew. Excell:ce unlängst abgeschickten gantz demüthigen Suplique an Ihre Zar. May:tt bitten wir auch, dass Ew. Exc. eingedenck seyn, und bey Gelegenheit unss alsso das Wort sprechen wollen, damit wir mitt einer gnädigen Erhörung und Resolution erfreuet werden mögen.

Wass sonsten zu Erleichterung der Gefangenen und ein u. anderer Schwürigkeiten von Ew. Excell:ce erlanget werden kan, solches überlassen wir deroselben eigenem hochgünstigen Ermessen, und recommendiren unss deroselben zu geneigten Andencken, von Hertzen wünschende Ew. Excell:ce bald wohl vergnüget wieder allhie bey unss zu sehen.

---

257. Till senaten. Moskva d. 6 december 1710. (Orig.)

Ew. Excellencen haben wier unter d. 4 October jüngsthin gehorsamest berichtet, in was grose Noth und Elendt die allhier gefangene Officierer stecken, auch dabey einen Wexel von vierzigtausendt Thal:r Silbermyntz auf dass königl. Stats-Contoir gezogen, die Zeit aber fält denen armen Leuten gar zu lange, ehe undt bevor sie von solchen Mitteln einige Hülffe habhafft werden können, masen ihre Noth so überhandt genommen, dass auch Wasser undt Brodt nicht mehr zureichet, gezweige dass sie nötige Kleider haben solten, welche absonderlich die, so von hier weggeschicket worden, zu ihren Unterhalt von Leibe verkaufen müssen und nunmehro bey zunahender Kälte vor Blöse gantz crepieren werden. Wier werden täglich

mitt Klagten überheüfft, so wohl von denen, die hieselbst zugegen, als von diejenige, so an andere Örter weggeführet sein, mitt dergleichen Expressionen, die wier billig vorbeygehen, und dahin ziehlen, als wären sie gäntzlich verlassen, welches in Ansehung ihrer grosen Noth nicht zu verwundern, uns aber derbey so viel sensibler fället, als die armen Leute in den Gedancken stehen, ob wäre die Schuldt bey uns, dass sie ohne Hülffe gelassen werden. Wier haben zwar unseren mügligsten Fleiss angewandt von denen hiesigen Kaufleuten gegen unsere personelle Caution einige Gelder zu erhalten, es haben aber selbige sich dazu nicht verstehen wollen, es sey dann, dass wier auf eigene Mittel ihnen einige richtige Wexels ertheilen, welches aber, wie dem allerhögsten Gott wissend, in unseren Vermögen nicht ist. Ob wier nun wohl an Ew. Gräfl. Excell:n geneigter Vorsorge für sämptel. Gefangene gar nicht zweifeln, so bitten wier dennoch dieses zu bedencken, dass ehe und bevor jemand vor Hunger sterben will, dergleichen Sachen vielleicht vorgehen möchten, worüber sich die Welt verwundern würde, und dass dass meiste an der Zeit gelegen, masen die euserste Noth keinen Aufschub leidet. Wann auch Ew. Excell:n einige Mittel herüberzuremittieren vor guth befinden werden, bitten wier, dass dabey einige Verordnung folgen möge, wie viel ein jeder, nach proportion der Charge davon geniesen soll, weilen auch unter andern von Ihro Königl. May:tt Drabanten 3 Corporals und 10 Drabanten sich allhier befinden, welche nicht weniger Noth leiden, den alle die andere. Unterdessen haben zur Verhütung der eusersten Desperation, welche absonderlich unter die Gefangenen von alten Zeiten einzureisen angefangen, ich, General-Major Creutz, und ich, General-Major Roose, auf unsern privaten Credit undt obgedachten Wexel von 4 October 523 Rubell gehoben, welche auch an die meist Nothleidende sofort ausgetheilet worden, wiewohl solches wenig verschlagen können. Es ist also unser aller inständiges Bitten, Ew. Excell:n belieben geneigt zu bedencken, dass wann solcher Wexel nicht bezahlet wirdt, sie vor ihr christliches Mittleiden in gröseste Ruin undt Weitleufftigkeit gerathen müssen, da sie doch zur Erhaltung Ihrer Königl. May:tten Officierer dass ihrige gethan. Wier versehen uns eines viel besseren zu Ew. Excellencen erleuchten Ermessen, undt bitten nochmahls inständigst samptel. gefangenen Officierer so bald als müglich mitt der so lange ver-

geblich erwarteten Hülffe zu erfreuen, die wier unablässlich verharren, etc.

W. A. Schlippenbach.	Carl Gustaf Creutz.
Carl G. Kruse.	Carl G. Roos.
B. O. Stackelberg.	Hugo Johan Hamilton.

P. S. Man wirdt anitzo noch weiter gezwungen Ew. Excell:n die allereusserste Noth der Leute vorzustellen und, im Fall sie nicht balt gehelfen werden, wirdt man die gröseste Desperation bey ihnen verspüren, masen dassjenige, so sie verhoffen zu bekommen, so lange ausbleibet, schon zur Lebensaufenthaltung verzehret ist, und sie, wenn es ankomt, ihre Schuldt damitt bezahlen müssen, verhoffen derowegen so viel schleunigere Hülffe, weil die gröseste Noth täglich zunimt, undt kläglich so weit gekommen, dass der eine dem andern nicht mehr helfen kan.

---

258. Till Gagarin. Moskva d. 10 december 1710.

Memorial an Knées Gagarin wegen den Obristen Sandul, Obrist-Lieut. Kaulbahrs u. Capitain Saxe. W. A. v. Schlipp., C. G. Creutz, C. G. Kruse, C. G. Roos, B. O. Stakelb., H. Hamilton.

Ew. Excell:ce wird zweiffelsohne erinnerlich seyn, wasmassen auff hohen Befehl Ihr. Zar. May:tt nachfolgende drey gefangene Officierer, nembl. der Obrister von den Wallachen Sandul, der Obrist-Lieutnant Kaulbars und Capitain Saxe, von denen andern Gefangenen bey Pultava weggenommen und nach Siberien verschicket worden, woselbst sie bisshero in der Stadt Tobolsk in gröster Misere und Mangell aller Nothdurfft ihr kümmerliches Leben zugebracht, so dass auch endtlich zwey davon, nembl. der Obrister und Capitain, die unglückliche Resolution gefasset sich mitt der Flucht auss solcher Gefangenschafft zu retten, aber das Unglück gehabt, dass sie wieder ertappet worden, der Obrist-Lieutnant Kaulbars indessen hievon weder die geringste Kundschafft gehabt noch mitt ihnen sich auff die Flucht begeben, deme ungeachtet dennoch allen dreyen angesaget worden, dass sie ehestens von dannen nach Jakutzki

weggeführet werden sollen, an den äüssersten Grentzen dieses Reichs, woselbst sie, als von aller menschlichen Hülffe entblösset, nichtes anders dan ihren unvermeidlichen Untergang vor Augen sehen. Wir lassen dahin gestellet seyn, wass denen wiederfähret, so sich mitt der Flucht zu salviren vorgehabt, wiewohl auch sie als miserable Personen einiges Mittleyden verdienen, können aber nicht umbhin insonderheit vor den Obrist-Lieutenant Kaulbars bey Ew. Excell:ce dienstlich zu intercediren, dass er, wan ja der andern Verbrechen eine so harte Straffe als die Relegirung nach Jakutzki verdienen solte, nicht mitt ihnen gleich tractiret, sondern entweder hieher nach Moscow zu den andern Gefangenen geführet, oder auch biss weiter dorten in Tobolsko gelassen werden möge. Wie dieses eine billige Sache zu seyn scheinet, nachdem gemeldter Kaulbars sich nicht auffs neue verbrochen, so leben wir der gewissen Hoffnung, Ew. Excell:ce werden entweder selbst die Ordre stellen oder solche, wan es nöthig, von höherer Hand zu erlangen suchen, damit mehrgemeldter Obrist-L. Kaulbars zum wenigsten, wo es nicht vor alle drey zu erhalten, entweder noch in Tobolsko gelassen oder auch hieher zu denen andern Gefangenen geführet werden möge.

---

259. Till Gagarin. Moskva d. 11 januari 1711.

Memorial an Knes Gagarin nebst einen Memorial an Ihr. Zar. May:tt. W. A. v. Sch., C. G. C., C. G. R.

Nachdem wir in beygehenden Memorial Ihr. Zar. May:tt der Gefangenen Nothdurfft vorzutragen unss unumbgänglich veranlasset befinden; als nehmen wir die Freyheit Ew. Excell:ce solches zur geneigten Befordrung hiemitt zu überreichen, mitt dienstlicher Bitte, Ew. Excell:ce geruhen solche der Gefangenen Angelegenheiten S:r Zar. May:t gebührend vorzutragen und denenselben auch sonsten vielgeneigt das Wort zu sprechen. Weilen auch die gemeine Gefangene gar sehr klagen, dass ihnen der gewöhnliche Unterhalt nicht mehr gereichet wird, und sie nun eine Zeit lang nichtes genossen, dahero sehr crepiren und erkranken, so ersuchen wir Ew. Excell:ce gantz dienstlich

die Ordre zu stellen, dass die Gemeine ihren Unterhalt nach wie vor richtig bekommen, und dass die beyde Majors Blechert und Wiedemeijer bey Ew. Excell:ce und in der Precase noch ferner den vormahligen Access haben mögen. Wir versichern unss hierunter Ew. Exc. geneigten Gewehrung.

---

260. Till tsaren. Moskva, januari 1711.

Memorial an Ihr. Zar. May:tt wegen der Gefangenen. W. A. v. Sch., C. G. Creutz, C. G. Kruse, C. G. Roos, B. O. Stakelb., H. Hamilton.

Ew. Zar. May:tt bitten wir gantz demüthig, nicht ungnädig zu vermercken dass wir bey dero jetzigen Gegenwart unss unterstehen unssere und der sämptlichen Schwedischen Gefangenen Noth deroselben vorzutragen, welche bey einigen jederzeit gross gewesen, nun aber durch die neulich verhengte gantz genaue Einsperrung, auff ein merckliches vermehret worden, indem unss auff solche Weisse alle Mittel benommen werden einander mit Hülffe an die Hand zu gehen, oder einige Gelder zu unsserer nothdürfftigen Subsistence und Erhaltung des Lebens von denen Kauffleuten gegen Wechsells zu negotiiren. Wir lassen es dahin gestellet seyn, ob Ew. Zar. May:tt vor dero Dienst unumbgänglich nöthig befinden, unss dergestalt einsperren und die vorhin genossene wenige Freyheit allerdings nehmen zu lassen; dieses aber seind wir von Ew. Zar. May:tt Grossmüthigkeit genugsamb versichert, dass ihnen zu keinem Gefallen gereichen kan, wan dero Gefangene, denen Schutz und ein billiges Tractament zugesaget worden, auss Mangell nöthiger Lebensmittel in Kummer und Elend zu Grunde gehen und gäntzlich crepiren solten. Wie nun solches dero Gloire und Gerechtigkeit keinesweges gestatten wird; so bitten wir Ew. Zar. May:tt gantz demüthig, in unsser voriges Begehren, da wir ein par Officierer nebst dem Krigs-Commiss:en nach Schweden, zu Erhaltung einiger Gelder, abzuschicken gesuchet, gnädigst zu verwilligen, mittlerzeit aber und biss das solches geschehen kan, auss dero Precase einige Gelder zum Behuef der Gefangenen abfolgen zu lassen, worauff wir unsseren Wechsell nach Schweden ertheilen, auch unss

dahin verschreiben wollen, nicht eher von hinnen scheiden zu wollen, als biss solches alles richtig bezahlet und abgetragen worden.

2.

Wan nun Ew. Zar. May:tt vor unss die Gnade haben werden einige Gelder auss dero Precase abfolgen zu lassen; so ist nöthig, dass unss freye Correspondence mitt denen gefangenen Officierern, so an andre Örther befindlich, möge verstattet werden, damitt wir auch dieselbe helffen können. Solches ist unss bisshero gar schwer gemacht, wo nicht gar verwehret worden, so dass auch ein und anderer, der noch etwas haben könte, solches nicht habhafft werden, noch von seinen hiesigen Freünden einigen Zuschueb haben können, welches wir doch feste davor halten, dass es Ew. Zar. May:tt gnädigen Intention zuwieder.

3.

Wan auch die harte Einsperrung noch ferner dauren solte, so bitten wir gantz demüthig, das zum wenigsten denen Predigern und Feltscherern nicht verweigert verden möge die Gefangenen zu besuchen, und ihnen mitt Verrichtung ihres Amptes an die Hand zu gehen. Auch dass denen Gefangenen möge erlaubet seyn den Gottesdienst in denen Häussern zu besuchen. wo selbiger verrichtet wird, ungeachtet sie nicht von eines Obristen Wache seyn, weilen sie bisshero unter solchem nichtig Vorwand daran gehindert worden.

4.

Vor die ehemahls genossene Freyheit dancken wir Ew. Zar. May:tt gantz demüthig, und weilen wir währender solcher Zeit die Freyheit gehabt unss selbst Qwartiere zu heuren und darinnen ungehindert zu wohnen, so bitten wir demüthigst, dass es dabey verbleiben möge, und dass wir darinnen nicht alsso gehalten werden mögen, wie in andern Gefangenhäussern, massen wir die Heuer selbst bezahlen.

5.

Weilen auch bisshero unss verstattet worden, durch die zwey Majors Blechert und Widemeyer in denen Precasen so wohl als beym H. Commendanten der Gefangenen Nothdurfft vor-

vortragen zu lassen, welche auch das Geld und Profviant vor die gemeine Gefangene empfangen und aussgetheilet, so gelanget zu Ew. Zar. May:tt unsser gantz demüthiges Begehren, dass solches noch ferner alsso möge gehalten werden.

Wir erbitten unss hierüber eine gnädige Resolution und verharren in tieffesten Respect etc.

---

261. Till tsaren. Moskva d. 29 januari 1711.

An Ihre Zar. May:tt Gratulation zu dero Hieherkunfft, nebst Bitte umb Permission deroselben auffzuwarten. W. A. von Schlippenbach.

Nachdem Ew. Zar. May:tt glückliche Ankunfft in diese dero Residentz unss, der gefangenen königl. Schwed. Generalitet, kündig worden, haben wir unsserer Schuldigkeit gemäss zu seyn befunden, Ew. Zar. May:tt unsser Vergnügen darob mittelst diesem allerdemüthigst zu bezeigen, in der Hoffnung, es werden dieselbe unss das Glück nicht versagen vor dero geheiligte Person zu erscheinen und bey deroselben unssere allerdemüthigste Auffwartung abzulegen, worumb wir instendigst bitten und mitt schuldigster Soumission verharren etc.

---

262. Till tsaren. Moskva d. 29 januari 1711.

Memorial an Ihr. Zar. May:tt wegen Freyheit Wechsell zu schliessen mitt denen Kauffleüten und Vorschuss einiger Gelder auss der Precase. 2. Der gemeinen Gefangenen Unterhalt. 3. Eine zulässige Freyheit. W. A. v. Schlippenb. et coeteri.

Wie ungerne wir auch Ew. Zar. May:tt mitt einigen Klagten beschwerlich fallen, so zwinget unss dennoch dazu die äusserste Noth, in dem sämptliche unter Ew. Zar. May:tt Bothmässigkeit sich befindende Schwedische Gefangene in dergleichen Drangsahl und Extremitet verfallen, dass wan Ew. Zar. May:tt sich nicht zu gnädigen Mittleyden gegen dieselbe bewegen lassen, der Vornehmere mit dem Geringern und alsso

alle insgesampt in kurtzem gäntzlich crepiren und untergehen müssen. Dan es seyn auss Mangell richtiger und prompter Correspondence nicht allein biss Dato keine publique Mittel zum Unterhalt der armen Officierer auss Schweden herübergekommen, sondern es geschiehet auch daher, dass gar viele, so selbst Gelder zu ihrer Subsistence zu commendiren haben könten, solche nicht eins erhalten mögen, weilen sie mitt denen Kauffleuten, so Correspondence an solche Örther haben, zu handeln oder nur zu reden bey harter Bedrohung verbothen sind, und dahero ihnen aller Credit benommen wird. Gelangt demnach zu Ew. Zar. May:tt unsser allerdemüthigstes Begehren, dieselbe geruhen nach Einhalt unsserer bereits insinuirten Supplique einige Summa Geldes zum Unterhalt der hie und anderswo verlegten gantz dürfftigen Officierer gnädigst vorschiessen zu lassen, gegen unssern Wechsell auff Schweden nebst sufficienter Caution, dass wir nicht von hinnen scheiden sollen, ehe und bevor solches alles richtig bezahlt und abgetragen worden, denen andern aber, so selbst etwas haben, gnädigst zu verstatten, dass sie wegen Herüberremittirung solcher Gelder mitt denen Kauffleuten ungehindert handeln und Wechsell schliessen mögen, weilen dieselbe sonsten nicht allein Anlass nehmen die Lage über Gebühr zu steigern, sondern auch sich gäntzlich entziehen, mitt dergleichen Leuten zu handeln, denen keine Correspondence zugestanden wird, dass sie wegen ihrer Armuth Anstalt machen können.

2.

Weilen auch die gemeine Gefangene hier in Moscau in fünff Wochen Zeit nichtes von ihrem Unterhalt genossen haben, und ein ebenmässiges von andern Orthen berichtet wird, solches aber Ew. Zar. May:tt gnädigen Willen nicht gemäss, dass dero Gefangene auff die Weisse verhungern und verschmachten sollen; als hoffet und bittet der gemeine Solldat allerdemüthigst umb eine gnädige Remedirung.

3.

Übrigens erstatten Ew. Zar. May:tt wir hiemitt allerdemüthigsten Danck vor eine Zeit hero genossenes leydliches Tractament und versichern unss desselben auch inskünfftige umb so viel gewisser, als dieselbe so wohl denen, so capituliret,

als allen andern Gefangenen solches allergnädigst versprochen, können aber dennoch nicht umbhin, unssere Beysorge vors künfftige hiemit allerdemüthigst zu erkennen zu geben, indem man unss nun einen Monath hero in unssere Quartiere gantz eingesperret und alles Umbgangs beraubet, so dass wir die ohnedem traurige Jahreszeit in der grösten Einsamkeit und Zwang zubringen müssen, und ein Freund dem andern nicht mehr zu gute sehen noch im geringsten helffen kan. Wir erwarten von Ew. Zar. May:tt Gnade allein eine erwünschte Änderung hierinnen und verbleiben etc.

Personregister.

De romerska siffrorna (I, II) hänvisa till resp. dagboken (del. 21: 1) och koncepten (del 21: 2), de arabiska siffrorna till sidorna. En asterisk (*) betecknar svenska fångar i Ryssland, två asterisker (**) utländska fångar i Sverige.

656 T

